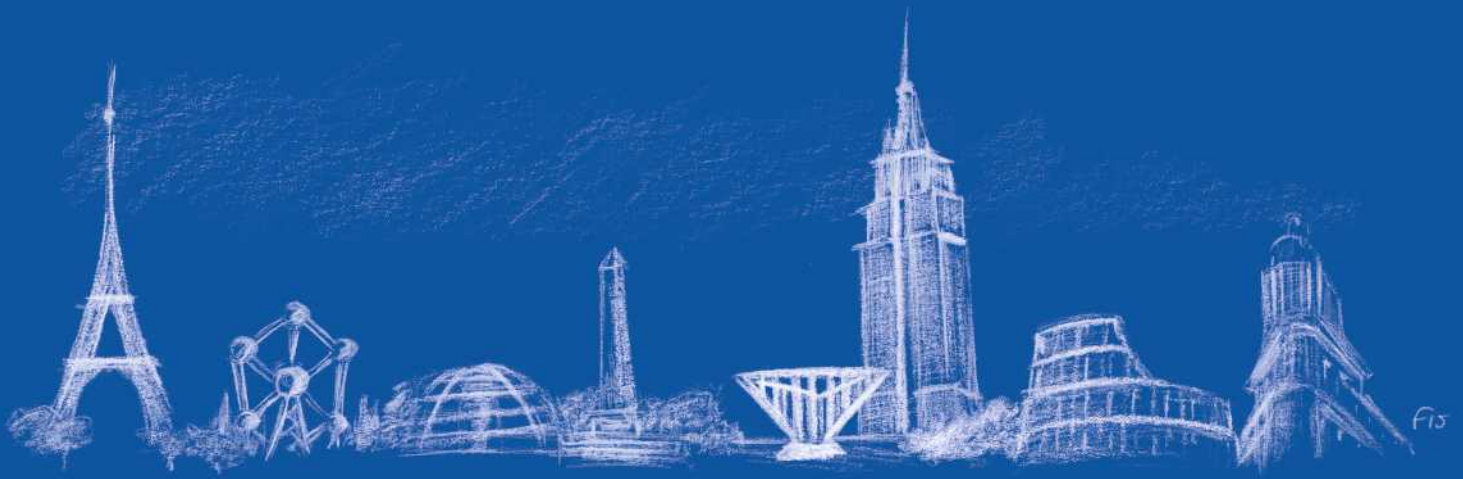


2017

J A A R V E R S L A G

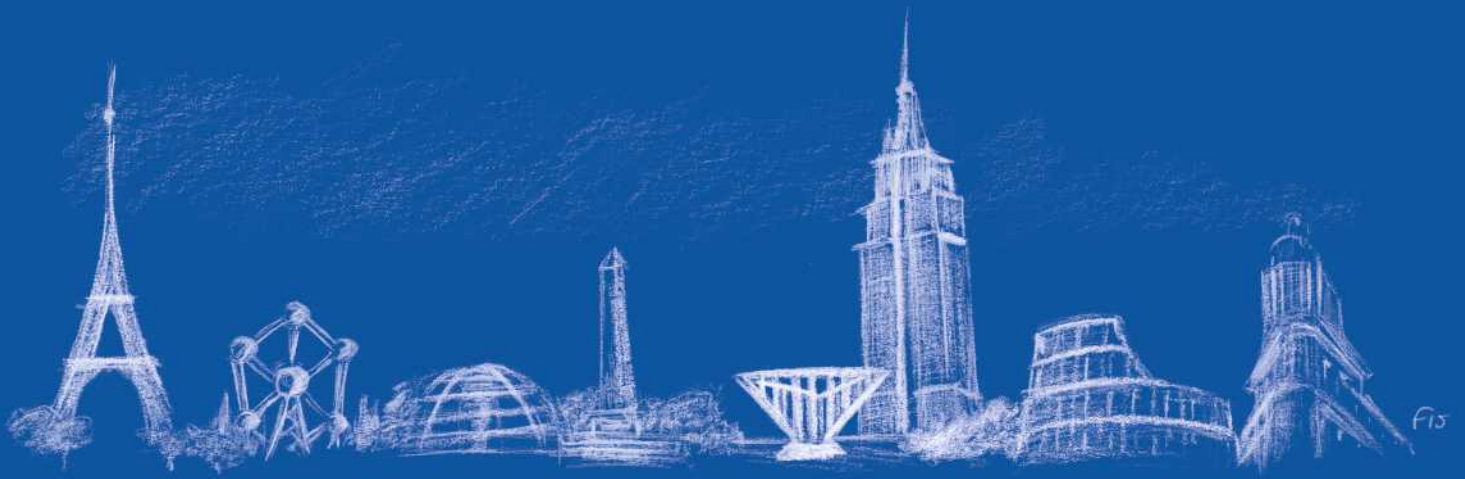
DEXIA



Jaarverslag 2017

2	Beheersverslag
72	Geconsolideerde jaarrekening
168	Jaarrekening
196	Aanvullende inlichtingen

4	Woord van de voorzitters
6	Profiel van de Groep
9	Voornaamste gebeurtenissen
12	Financiële resultaten
16	Risicobeheer
30	Informatie over kapitaal en liquiditeit
35	Niet financiële informatie - Sociale, ecologische en maatschappelijke verantwoordelijkheid van bedrijven
43	Verklaring inzake corporate governance



Beheersverslag

Woord van de voorzitters



Beste aandeelhouders,

In 2017 zagen we de macro-economische omgeving verder verbeteren, in een context van stijgende rente in de eurozone en de Verenigde Staten. De euro nam in waarde toe tegenover de belangrijkste munten en er was sprake van een inkrimping van de credit spreads, in het bijzonder op staatsobligaties van de perifere Europese landen.

Wij profiteerden van deze gunstige omstandigheden om de afbouw van onze activaportefeuilles te versnellen en het risico

en de complexiteit ervan te verminderen. Zo gingen wij over tot gerichte verkopen van risicovolle activa, in het bijzonder een aantal posities verbonden aan de Commonwealth van Puerto Rico, en van activa die sterk worden gewogen in het kapitaal, zoals asset-backed securities en achtergestelde bankposities. Voorts konden wij door het betere marktklimaat onze posities in een aantal sectoren en tegenpartijen terugschroeven, via onder meer de verkoop van blootstellingen op overheden, covered bonds en leningen aan gemeenten, hoofdzakelijk in Frankrijk en de Verenigde Staten. Dat vertaalde zich onder meer in een daling met 15 % van het balanstotaal, dat nu 181 miljard euro bedraagt.

Tegelijk hebben wij onze liquiditeitspositie in de loop van het jaar aanzienlijk verbeterd. Door de gunstige marktomstandigheden, gekenmerkt door een overvloedige liquiditeit, konden wij een flinke inspanning leveren om onze financieringsbronnen te optimaliseren en onze financieringskosten te verlagen. De financieringen bij de centrale banken werden geleidelijk tot nul herleid en vervangen door goedkopere marktfinancieringen. Het feit dat wij niet langer een beroep doen op de financieringen van de centrale banken, vormt een bijzonder belangrijke fase in de resolutie van de Groep, nu de Europese Centrale Bank heeft bekendgemaakt dat liquidatie-entiteiten vanaf januari 2022 niet langer toegang zullen hebben tot het Eurosysteem.

Gezien de vele externe onzekerheden en de verhoogde eisen van de toezichhouders hebben wij onze solvabiliteitspositie verder op proactieve wijze beheerd. Dankzij de sterke afname van de risicogewogen activa, die er vooral kwam door de activaverkopen en nog werd versterkt door de gunstige marktcontext, konden wij onze Total Capital-ratio op 31 december 2017 verhogen tot 20,4 %.

De tenuitvoerlegging van de IFRS 9-norm op 1 januari 2018 verliep zoals gepland. De toepassing van deze nieuwe boekhoudnorm zal een positieve totale netto-impact in de orde van grootte van 2,8 miljard euro hebben op het eigen vermogen van de Groep op 1 januari 2018, wat zich vertaalt in een verbetering van de solvabiliteitsratio's van de Groep met naar schatting 500 basispunten⁽¹⁾.

(1) Zonder de impact van de phase-in.

Op een ander vlak gingen wij verder met de initiatieven ter versterking van ons bedrijfsmodel die in 2015 en 2016 werden aangevat. Door met Cognizant een overeenkomst te sluiten inzake de uitbesteding van onze informatica- en backoffice-activiteiten in Frankrijk en België, legden wij de basis voor een veerkrachtiger bedrijfsmodel op lange termijn. Hierdoor zullen wij efficiënter kunnen inspelen op de uitdagingen van onze geordende resolutie, namelijk het beheer van de afbouw van onze activaportefeuille, de beheersing van de operationele kosten en het risicobeheer.

Ten slotte was er de omzetting van de preferente aandelen in gewone aandelen, die door de buitengewone algemene vergadering van 7 december 2017 werd goedgekeurd. Deze maatregel vormt een sleutelmoment voor de verdere resolutie van de Groep en zal ons in staat stellen om de reglementaire vereisten inzake solvabiliteit te blijven naleven.

Zelfs met een resultaat van het boekjaar negatief, is de situatie van Dexia in termen van liquiditeit en solvabiliteit, vandaag globaal genomen veel beter dan voorzien in het geordende resolutieplan van 2012.

Net als 2017 wordt 2018 ongetwijfeld opnieuw een jaar waarin er voor Dexia heel wat te gebeuren staat. Wij gaan voort met diverse projecten ter vereenvoudiging van ons internationale netwerk, om onze geografische voetafdruk te verkleinen en onze efficiëntie op groepsniveau te verhogen. Na de ondertekening van een akkoord dat een einde maakte aan de geschillen waarbij Dexia in Israël betrokken was, en de ontplooiing van een nieuwe strategie, verkochten wij in maart 2018 al onze aandelen in Dexia Israël. Voorts zullen wij ons verder toeleggen op de centralisering van de activiteiten van Dexia in Spanje en Portugal, met de bedoeling onze bijkantoren in Portugal midden 2018 en in Spanje het jaar nadien te sluiten. Ten slotte zullen wij in 2018 de verschillende strategische opties blijven onderzoeken met het oog op de herstructurering van ons internationale netwerk, onder meer wat Dexia KommunalBank Deutschland betreft.

Uiteraard zullen wij de evolutie van onze kostenbasis aandachtig blijven volgen en onze efficiëntie trachten te verbeteren, door onze werkmethoden te vereenvoudigen, de processen te rationaliseren en dubbel werk te verminderen.

De resolutie van de Groep kan, in het licht van de onzekere context en de regelgeving die voortdurend verandert, enkel vlot verlopen dankzij het dagelijkse engagement van al onze medewerkers. Onze teams blijven een opmerkelijke inspanning leveren om deze complexe resolutie in goede banen te leiden. Wij danken hen voor hun onberispelijke inzet en hun dynamisme om de opdracht van Dexia tot een goed einde te brengen.

Deze missie berust ook op de steun van de borgverleners en van de aandeelhouders, en op een nauwe samenwerking met de verschillende partijen die bij de resolutie van de Groep betrokken zijn. Hiervoor willen wij hen eveneens bedanken.

Wouter Devriendt
Gedelegeerd bestuurder
Voorzitter van het directiecomité

Robert de Metz
Voorzitter van de raad van bestuur

Profiel van de Groep

Een Groep in geordende resolutie

Dexia⁽¹⁾ is een Europese bankgroep waarvan eind 2011 de geordende resolutie werd aangevat. De Belgische en Franse Staat⁽²⁾ houden 99,6 % van de aandelen van de Groep aan.

Het geordende resolutieplan van Dexia, dat in december 2012 door de Europese Commissie werd goedgekeurd, heeft als doel het faillissement en de invereffeningstelling van de Groep te vermijden. Dit zou immers, gezien de restomvang van de Groep, de hele Europese banksector kunnen destabiliseren.

Gezien zijn belang⁽³⁾ staat Dexia sinds 4 november 2014 onder rechtstreeks prudentieel toezicht van de Europese Centrale Bank in het kader van het Gemeenschappelijk Toezichtsmechanisme (GTM). Dexia, de moederonderneming van de Groep, is een naamloze vennootschap en financiële maatschappij naar Belgisch recht, waarvan het aandeel genoteerd staat op Euronext Brussel.

De Groep telt 994 medewerkers op 31 december 2017. Dexia Crédit Local is de belangrijkste operationele entiteit van de Groep en de begunstigde van de financieringswaarborg, voor een maximaal bedrag van 85 miljard EUR, toegekend door de Belgische, Franse en Luxemburgse Staten om de geordende resolutie tot een goed einde te kunnen brengen. Dexia Crédit Local is gevestigd in Frankrijk, waar ze over een banklicentie beschikt, en is internationaal aanwezig via haar bijkantoren in Ierland, de Verenigde Staten, Spanje en Portugal en haar dochterondernemingen in Duitsland, Italië en Israël. Deze dochterondernemingen beschikken eveneens over een banklicentie.

Dexia heeft vandaag geen commerciële activiteiten meer en wijdt zich nu volop aan het beheer in afbouw van zijn activaportefeuille, sterk geconcentreerd op de lokale overheidssector en staatsobligaties, erop toezien dat de belangen van de Staten als aandeelhouders en borgverleners worden beschermd. Om die opdracht te vervullen, heeft Dexia zich drie strategische doelstellingen opgelegd:

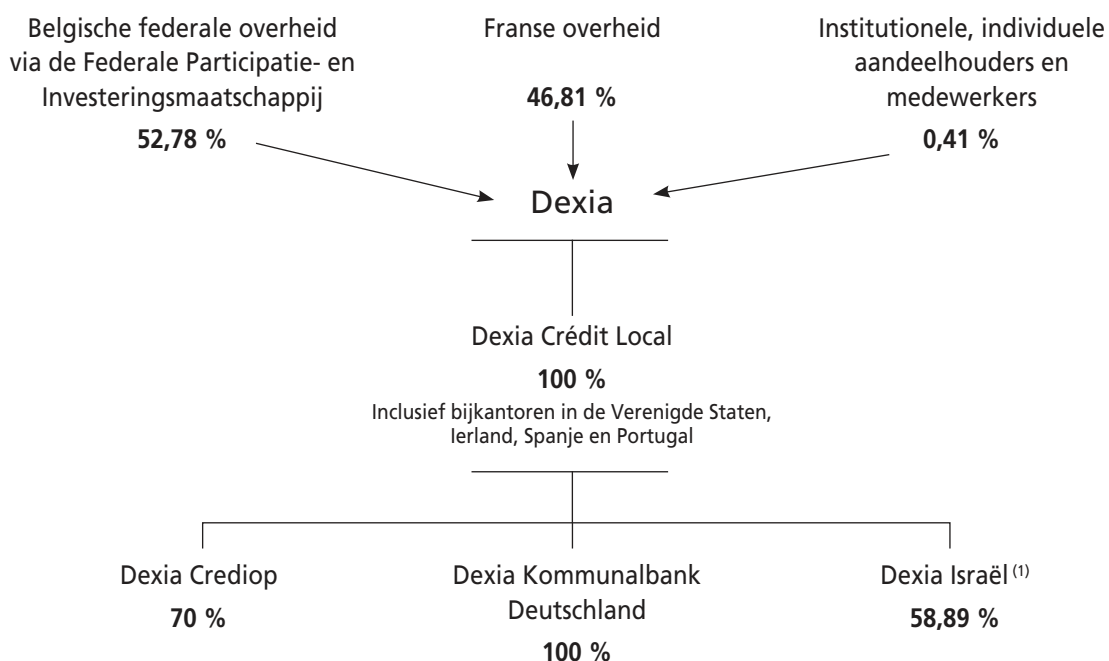
- Tijdens de hele duur van de resolutie in staat blijven om zijn balans te herfinancieren;
- De kapitaalbasis beschermen om de reglementaire ratio's te kunnen naleven;
- De operationele continuïteit waarborgen, door de noodzakelijke competenties en middelen te behouden en de informatiesystemen zo goed mogelijk bij te sturen.

(1) In dit jaarverslag verwijst Dexia naar Dexia SA/NV en Dexia Crédit Local naar Dexia Crédit Local S.A.

(2) In 2012 schreven de Belgische en Franse Staat in op de kapitaalsverhoging van 5,5 miljard EUR.

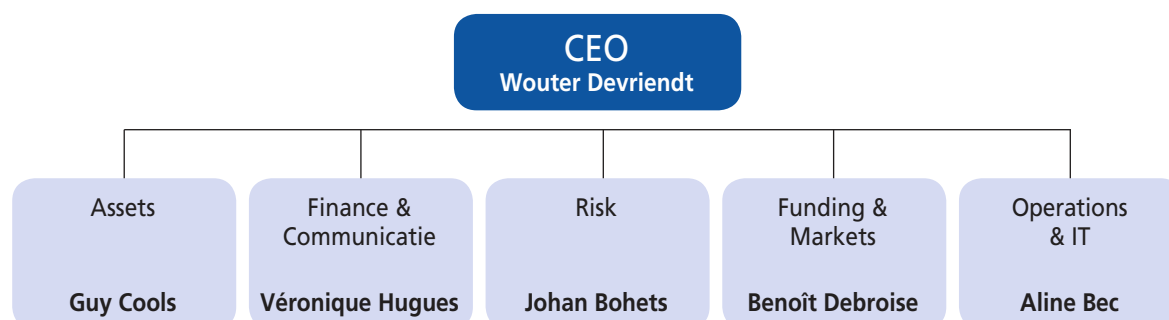
(3) Verordening (EU) nr. 468/2014 van de Europese Centrale Bank van 16 april 2014.

Vereenvoudigde structuur



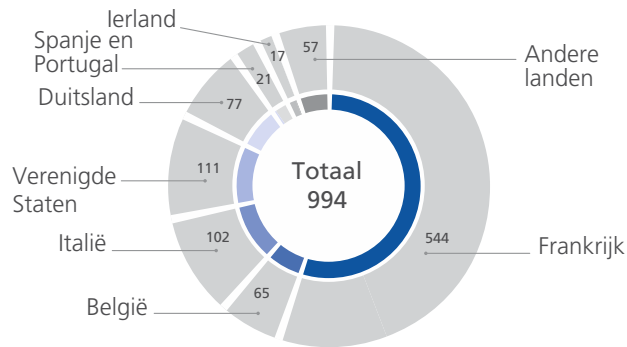
(1) Entiteit verkocht in maart 2018. Cf. persbericht van 18 maart 2018, beschikbaar op www.dexia.com.

Directiecomité



Kerncijfers

AANTAL MEDEWERKERS OP 31 DECEMBER 2017



RESULTATEN (in miljoen EUR)	2016	2017
Nettobankproduct	506	(64)
Kosten	(407)	(421)
Brutobedrijfsresultaat	99	(485)
Risicokost	140	33
Nettoresultaat groepsaandeel	353	(462)

BALANS (in miljard EUR)	31/12/2016	31/12/2017
Balanstotaal	212,8	180,9

SOLVABILITEIT (in miljoen EUR tenzij anders vermeld)	31/12/2016	31/12/2017
Common equity Tier 1	7 011	6 496
Total capital	7 305	6 811
Risicogewogen activa	43 356	33 351
Common Equity Tier 1-ratio	16,2 %	19,5 %
Total Capital-ratio	16,8 %	20,4 %

RATINGS OP 15 MAART 2018	Lange termijn	Outlook	Korte termijn
Dexia Crédit Local			
Fitch	BBB+	Stable	F2
Moody's	Baa3	Stable	P-3
Moody's - Counterparty Risk (CR) Assessment	Baa3(cr)		P-3(cr)
Standard & Poor's	BBB	Stable	A-2
GBB Rating	BBB	Stable	-
Dexia Crédit Local (uitgiften met staatswaarborg)			
Fitch	AA-	-	F1+
Moody's	Aa3	Stable	P-1
Standard & Poor's	AA	-	A-1+
Dexia Kommunalbank Deutschland (Pfandbriefe)			
Standard & Poor's	A	Stable	-

Voornaamste gebeurtenissen

De groep Dexia ging in 2017 verder met de uitvoering van het geordende resolutieplan, dat op 28 december 2012 door de Europese Commissie werd goedgekeurd.

In 2017 zagen we de rente stijgen in de eurozone en de Verenigde Staten en nam de euro in waarde toe tegenover de belangrijkste munten, terwijl er ook sprake was van een inkrimping van de credit spreads, in het bijzonder op staatsobligaties van de Europese perifere landen. Deze ontwikkelingen weerspiegelen zich in de verschillende financiële indicatoren van 2017 die de Groep heeft gepubliceerd. Deze omgeving was gunstig voor een versnelde afname van de risico's en van de balansomvang van Dexia, en dus, in fine, voor een daling van het risico dat door de Staten als borgverleners en aandeelhouders wordt gedragen.

Tegelijk ging de Groep voort met haar inspanningen inzake transformatie en versterking van haar bedrijfsmodel met het oog op een verhoogde flexibiliteit, een vermindering van het operationele risico en een daling van haar kosten.

Vorderingen van het geordende resolutieplan

Dynamisch beheer van de balans en het kredietrisico

In 2017 versnelde Dexia zijn dynamische afbouw van de balans en de risico's. Dit leidde tot een daling van de portefeuille met 10,9 miljard EUR over het jaar, waarvan 9,9 miljard EUR verkopen en 1,0 miljard EUR vervroegde terugbetalingen. Bovendien bevat dit beleid maatregelen ter bescherming van de reglementaire kapitaalbasis.

Tijdens het jaar ging Dexia over tot verkopen, die drie terreinen bestrijken. Enerzijds richtte de Groep zich op de activa die zwaar worden gewogen in het kapitaal, zoals asset-back securities (ABS) en achtergestelde bankposities, waardoor ze haar solvabiliteitsbasis kon versterken. Anderzijds profiteerde ze van gunstige marktvoorwaarden om blootstellingen op overheden, covered bonds en leningen aan gemeenten, onder meer in Frankrijk en de Verenigde Staten, te verkopen. Ten slotte werden activa beschouwd als risicovol, eveneens verkocht. Dat was onder meer het geval voor een aantal posities verbonden aan de Commonwealth van Puerto Rico voor een totaal bedrag van 343 miljoen EUR (412 miljoen USD).

De Groep zet eveneens een beleid, gericht op het vervroegde aflossen van bepaalde kredieten, verder. In 2017 hadden deze inspanningen onder meer betrekking op sociale huurleningen in Frankrijk.

De Groep greep ook de kansen om de complexiteit van gestructureerde transacties met heel lange looptijd te verminderen, door het beëindigen van bepaalde kredietafdekkingen. Deze

transacties lieten de afbouw van een aantal posities met "grote risico's" (large exposures) toe en hadden een positieve impact op het kapitaal en de liquiditeit van de Groep.

Deze maatregelen, in combinatie met de natuurlijke afschrijving van de portefeuille (9,1 miljard EUR), hebben geleid tot een daling van de activaportefeuille met 20,0 miljard EUR bij constante wisselkoers, tot 94,5 miljard EUR per 31 december 2017. De impact op het resultaat is beperkt.

Op 31 december 2017 blijft de kredietportefeuille van de groep Dexia globaal genomen van goede kwaliteit, waarbij 90 % van de blootstellingen worden genoteerd als *investment grade*.

De Groep schenkt bijzondere aandacht aan de opvolging en het beheer van bepaalde blootstellingen die als gevoelig worden beschouwd. Zo bleef Dexia waakzaam voor de ontwikkelingen in de Amerikaanse lokale openbare sector en in het bijzonder in de Commonwealth van Puerto Rico, waarvan de situatie onzeker blijft. Op 31 december 2017 beperkt de overblijvende blootstelling van de groep Dexia zich tot overheidsbedrijven verbonden aan de Commonwealth van Puerto Rico, en bedraagt 88 miljoen EUR. Hoewel ze volledig gewaarborgd is door herverzekeraars, nopen een aantal langlopende kredieten zonder tussentijdse aflossing tot voorzichtigheid. Dexia bracht dus het totale bedrag aan voorzieningen op 35,7 miljoen EUR (42,8 miljoen USD) per 31 december 2017.

Omzetting van preferente aandelen

Een buitengewone algemene vergadering⁽¹⁾ verleende op 7 december 2017 haar goedkeuring aan het voorstel tot omzetting van de preferente aandelen waarop de Belgische en Franse Staat in 2012 voor een bedrag van 5,5 miljard EUR hebben ingetekend, alsook aan de uitgifte van winstbewijzen.

Voor verdere informatie verwijzen we naar het hoofdstuk "Informatie over het kapitaal en liquiditeit" van dit jaarverslag.

Verkoop van Dexia Israël

Het akkoord dat Dexia Crédit Local, de Union of Local Authorities in Israël (ULAI) en de minderheidsaandeelhouders van Dexia Israël in 2016 ondertekenden, werd in 2017 uitgevoerd, waardoor er een einde kwam aan de geschillen waarbij Dexia Crédit Local in Israël betrokken is. Alle verschillende categorieën van bestaande aandelen werden verenigd in één klasse van aandelen, die allemaal genoteerd zijn op de Beurs van Tel Aviv. Als gevolg hiervan houdt Dexia Crédit Local 58,89 % aan van het kapitaal van Dexia Israël. Tegelijk werd de samenstelling van de raad van bestuur van Dexia Israël afgestemd op deze nieuwe aandeelhoudersstructuur.

(1) Cf. persbericht Dexia van 7 december 2017, beschikbaar op www.dexia.com.

Dexia Israël startte voorts met een nieuwe strategie, die als doel heeft het businessmodel van de bank te verbeteren, door het wat te diversifiëren, net als het rendement op het eigen vermogen. In het kader daarvan verkocht Dexia Israël een portefeuille leningen aan de lokale openbare besturen ten belope van om en bij de 1,5 miljard NIS (382 miljoen EUR), zijnde ongeveer één vierde van de totale kredietportefeuille van de bank, en kondigde het de uitkering aan van een dividend van 500 miljoen NIS (ongeveer 120 miljoen EUR). Op 4 januari 2018 werd al een bedrag van 300 miljoen NIS uitgekeerd.

Op 17 maart 2018 sloot Dexia Crédit Local met succes een off-market transactie met gekwalificeerde beleggers, met betrekking tot de verkoop van de totaliteit van zijn aandelen in Dexia Israël⁽¹⁾. De verkoopprijs per aandeel bedraagt 674 NIS en de totale verkoopprijs bedraagt ongeveer 82 miljoen EUR.

Met deze verkoop rondt Dexia het verplichte verkoopproces af van de commerciële activiteiten, als onderdeel van de verbintenissen aangegaan door de Belgische, Franse en Luxemburgse staten in het kader van het geordende resolutieplan van de Groep, goedgekeurd door de Europese Commissie in december 2012. Als dusdanig vormt deze verkoop dan ook een belangrijke mijlpaal in de uitvoering van de resolutie van Dexia.

De impact van de verkoop, die als niet-significant wordt beschouwd, zal worden geboekt in de geconsolideerde rekeningen van Dexia met betrekking tot het eerste kwartaal van 2018.

Versterking van het operationeel model: ondertekening van een overeenkomst inzake uitbesteding van diensten met Cognizant

Om haar resolutie tot een goed einde te brengen, moet de groep Dexia toezien op haar operationele continuïteit. Om haar bedrijfsmodel aan te passen aan de behoeften van een structuur in afbouw, waarvan de inkomsten verminderen, voornamelijk naarmate de balansomvang afneemt, besliste de Groep enerzijds om bepaalde activiteiten uit te besteden en zo het voortbestaan ervan te waarborgen, terwijl het kostenmodel flexibeler wordt, en anderzijds haar activiteiten te vereenvoudigen en te integreren om ze veerkrachtiger te maken.

Volgens deze logica ondertekende Dexia op 4 oktober 2017 met Cognizant een tienjarige overeenkomst, waarbij Cognizant Dexia's strategische dienstverlener wordt rond informatietechnologie en businessprocessen voor kapitaalmarkten en kredietverrichtingen in Frankrijk en België⁽²⁾.

Volgens deze overeenkomst stappen de medewerkers van Dexia, belast met de informatica- en back office-activiteiten, over naar een specifieke onderneming die pas door Cognizant in Frankrijk is opgericht. Om de overgang vlot te laten verlopen, wordt het akkoord in twee fasen uitgevoerd. De IT-diensten werden aan Cognizant overgedragen op 1 november 2017 en de back-offices volgen in mei 2018.

In totaal zullen ongeveer 150 medewerkers van Dexia overstappen naar de nieuwe entiteit Cognizant Horizon, waar ze nieuwe carrièrekansen krijgen binnen een groep in expansie.

Deze samenwerking zal voor Dexia tot besparingen leiden en het kostenmodel flexibeler maken, maar ook de operationele continuïteit garanderen.

Mededeling van de Europese Centrale Bank over het einde van de toegang tot het Eurosysteem voor liquidatie-entiteiten

De Europese Centrale Bank maakte op 21 juli 2017 bekend dat ze de aanvaardbaarheid van liquidatie-entiteiten (*wind-down entities*) als monetairbeleidstegepartijen van het Eurosysteem op 31 december 2021 zal beëindigen⁽³⁾. Deze beslissing is van toepassing op de groep Dexia, en meer bepaald op Dexia Crédit Local, Dexia Crediop en Dexia Kommunalbank Deutschland.

Aangezien het financieringsprofiel van Dexia sinds eind 2012 ingrijpend veranderd is en rekening houdend met de diversificatie van zijn financieringsbronnen, zet deze beslissing van de Europese Centrale Bank het resolutietraject van de Groep niet op de helling.

Echter, deze mededeling werd bekendgemaakt terwijl de Groep haar beroep op financieringen bij het Eurosysteem al fors had afgebouwd, deze financieringsbron werd op 31 december 2017 herleid tot nul. Dexia heeft hiermee rekening gehouden bij het vastleggen van het kader waarin het zijn ontmanteling zal kunnen voortzetten na 2021, wanneer er een einde komt aan het huidige geordende resolutieplan⁽⁴⁾.

Tot de inwerkingtreding van deze maatregel, vanaf eind 2021, beschikt de Groep over de mogelijkheid om zich te financieren bij het Eurosysteem, voor een bedrag van maximaal 5,2 miljard EUR.

Dexia behoudt voorts de mogelijkheid om bij de nationale centrale banken een toegang te vragen tot de noodfinancieringslijnen (*Emergency Liquidity Assistance*) als de financiële markten grote schommelingen vertonen.

Beslissingen van de Europese Centrale Bank over de reglementaire vereisten en de specifieke benadering van Dexia

De Europese Centrale Bank (ECB) bracht Dexia op de hoogte van de kwalitatieve en kwantitatieve eigenvermogensvereisten die vanaf 1 januari 2018 op Dexia en haar voornaamste dochterondernemingen van toepassing zijn, overeenkomstig Verordening (EU) nr. 1024/2013 van de Raad van 15 oktober 2013⁽⁵⁾.

In dat opzicht werd het niveau van de Total SREP capital requirement dat in 2018 op Dexia van toepassing is, vastgelegd op 10,25 % op geconsolideerde basis, tegenover 9,875 % in 2017.

Meer informatie wordt verstrekt in het hoofdstuk "Informatie over kapitaal en liquiditeit" van dit jaarverslag.

De ECB deelde aan Dexia mee dat de pragmatische en proportionele prudentiële aanpak op maat, die rekening houdt met de specifieke en unieke situatie van Dexia als bank in resolutie, in 2018 verlengd zou worden. Deze verlenging gaat echter gepaard met een convergentie naar het algemene kader van toezicht toegepast door de ECB, die tot uiting komt in de versterking van een aantal vereisten:

(3) Cf. persbericht Dexia van 21 juli 2017, beschikbaar op www.dexia.com.

(4) Cf. beslissing van de Europese Commissie van 28 december 2012 tot goedkeuring van het geordende resolutieplan van Dexia.

(5) Cf. persbericht Dexia van 5 februari 2018, beschikbaar op www.dexia.com.

(1) Cf. persbericht Dexia van 18 maart 2018, beschikbaar op www.dexia.com.

(2) Cf. gezamenlijk persbericht Dexia-Cognizant van 5 oktober 2017, beschikbaar op www.dexia.com.

- De vereiste Liquidity Coverage Ratio (LCR) bedraagt op 1 januari 2018 minimaal 100 % op vennootschappelijk en geconsolideerd niveau. Als dat minimale niveau niet gehaald wordt, moet Dexia zich in 2018 verzekeren van de naleving van de drempel van 80 % op geconsolideerd vlak en de ECB daarvan op de hoogte brengen, door nieuwe LCR-prognoses en een herstelplan voor te leggen.
- Dexia moet voortaan van zijn reglementaire CET1-kapitaal de economische impact afhouden die zou voortvloeien uit het rechtzetten van een niet-naleving van de verplichting inzake grote risico's (*large exposures*). Op 1 januari 2018 betreft het hier één blootstelling en wordt de aftrek van het reglementaire eigen vermogen geraamd op 145 miljoen EUR voor Dexia en 185 miljoen EUR voor Dexia Crédit Local⁽¹⁾.
- Ten slotte stipte de ECB aan, dat zij verwacht dat Dexia de leverage ratio naleeft. Op 31 december 2017 bedroegen de leverage ratio's van Dexia en Dexia Credit Local respectievelijk 4,6 % en 3,8 %, boven het reglementaire minimum van 3 %.

(1) Schatting gebaseerd op een berekening van het eigen vermogen rekening houdend met een geschatte impact van de 1ste toepassing van IFRS9.

Financiële resultaten

Verduidelijkingen betreffende de voorstelling van de geconsolideerde financiële staten van de groep Dexia voor 2017

Continuïteit van bedrijfsvoering (going concern)

De geconsolideerde financiële staten van Dexia op 31 december 2017 werden opgesteld conform de boekhoudkundige regels van kracht in geval van continuïteit van de bedrijfsvoering (going concern). Dit houdt een aantal veronderstellingen in die als basis dienden voor het businessplan onderliggend aan de resolutie van de groep Dexia. Ze worden hieronder hernoemd:

- Het businessplan is gebaseerd op marktgegevens die eind september 2012 konden worden vastgesteld. De onderliggende macro-economische hypothesen worden bijgesteld in het kader van halfjaarlijkse herzieningen van het plan.

De bijsturing op basis van de beschikbare gegevens op 30 juni 2017, die door de raad van bestuur van Dexia van 14 november 2017 werd goedgekeurd, houdt rekening met een herziening van het financieringsplan op basis van de meest recente marktomstandigheden die konden worden vastgesteld. Ze houdt eveneens rekening met de reglementaire veranderingen die tot op heden gekend zijn, waaronder de definitieve tekst van CRD IV en het inwerkingtreden van de IFRS 9-norm op 1 januari 2018, op basis van de hypothesen die tot op heden gekend zijn.

Het aangepaste businessplan leidt tot afwijkingen ten opzichte van het oorspronkelijke plan. Die zorgen voor een ingrijpende verandering van het aanvankelijk uitgetekende traject van de resolutie van de Groep, met name inzake winstgevendheid, solvabiliteit en financieringsstructuur, maar zetten in deze fase de aard en de pijlers van de resolutie niet op de helling;

- Het plan gaat uit van het behoud van de bankvergunning van de verschillende entiteiten en veronderstelt tevens het behoud van de rating van Dexia Crédit Local;

- Het veronderstelt tevens dat Dexia een behoorlijke financieringscapaciteit behoudt, die vooral afhangt van de belangstelling van de beleggers voor het door de Belgische, Franse en Luxemburgse Staat gewaarborgd schuldpapier en van de capaciteit van de Groep om gedekte financieringen op te halen.

Sinds de goedkeuring van het geordende resolutieplan in december 2012 heeft de financieringsstructuur van de Groep zich gunstig ontwikkeld dankzij een toename van de gedekte of gewaarborgde marktfinancieringen, tegen een veel lagere kostprijs dan verwacht in het businessplan, voor grotere volumes en aan langere looptijden. Aanvankelijk kon de Groep uit de afwijkende financieringsmechanismen stappen die in 2012 waren ingevoerd en vervolgens zijn beroep op finan-

ciëringmiddelen aangegaan bij de centrale banken gevoelig terugschroeven, om deze omloop zelfs volledig te hebben afgebouwd op 31 december 2017⁽¹⁾. Terzelfdertijd past Dexia een voorzichtig liquiditeitsbeheer toe en handhaaft het zijn aanzienlijke liquiditeitsreserves.

Er blijft echter onzekerheid hangen rond de verwezenlijking van het businessplan over de looptijd van de resolutie van de Groep.

- Zo kan dit plan de impact ondervinden van boekhoudkundige en prudentiële wijzigingen;

- Omwille van de specifieke financiële kenmerken van Dexia sinds de aanvang van de resolutie kan de Groep niet garanderen dat bepaalde reglementaire ratio's gedurende de looptijd van haar resolutie steeds nageleefd zullen worden.

De groep Dexia is gevoelig voor de evolutie van de macro-economische omgeving en voor de marktparameters, zoals wisselkoersen, rentevoeten of credit spreads, waarvan de schommelingen een impact kunnen hebben op het businessplan. In het bijzonder kan een ongunstige evolutie van deze parameters, wegens op de liquiditeit en het solvabiliteitsniveau van de Groep, via een stijging van het cash collateral dat Dexia dient te storten aan zijn tegenpartijen van derivaten of een impact op de waardering van financiële activa en verplichtingen en OTC-derivaten, waarvan de schommelingen in de resultatenrekening worden geboekt en kunnen leiden tot een wijziging van de AFS-reserve en het reglementaire kapitaalniveau van de Groep;

- Als ten slotte de financieringscapaciteit op de markt van schuldpapier met staatswaarborg zou verminderen, moet Dexia teruggrijpen naar duurder financieringsbronnen, dat een rechtstreekse impact zou hebben op de in het businessplan vooropgestelde rentabiliteit.

Analytische segmentatie

Dexia voltooide begin 2014 de verkoop van alle commerciële entiteiten zoals voorzien in het kader van het resolutieplan. Dit laat toe om de aandacht thans volop te wijden aan het beheer van de restactiva, erover wakend dat de belangen van de Staten als aandeelhouders en borgverleners van de Groep worden beschermd.

Gegeven het huidige profiel van de Groep worden de resultaten van Dexia voortaan geconsolideerd op basis van één segment "Beheer van activiteiten in afbouw", zonder specifieke toewijzing van financiering en operationele uitgaven per activiteit.

(1) Op 21 juli 2017 maakte de Europese Centrale Bank bekend dat liquidatie-entiteiten vanaf 31 december 2021 niet langer toegang hebben tot het Eurusysteem.

Classificatie onder “Activiteiten aangehouden voor verkoop”

In overeenstemming met de IFRS 5-norm, werd Dexia Israël geklasseerd onder “Activiteiten aangehouden voor verkoop” in de rekeningen van Dexia per 31 december 2017. De activa en verplichtingen van Dexia Israël werden voorgesteld op een aparte regel van de geconsolideerde balans van de Groep. Aangezien de activiteit van Dexia Israël niet wordt beschouwd als een stopgezette activiteit volgens de betekenis van de IFRS 5-norm, komt de resultatenrekening ervan niet op een aparte regel van het geconsolideerde resultaat van de Groep.

Inwerkingtreding op 1 januari 2018 van de norm IFRS 9 “Financiële instrumenten” ter vervanging van IAS 39 “Financiële instrumenten: Opname en waardering”

Het project rond de implementatie van IFRS 9 door de Groep verliep volgens de opgemaakte kalender. De toepassing van IFRS 9 zal een positieve totale netto-impact hebben op het eigen vermogen van de Groep op 1 januari 2018 van de orde van grootte van 2,8 miljard EUR. De impact wordt voornamelijk verklaard door de volgende twee elementen:

- Herclassificatie van leningen en vorderingen:
 - Herclassificatie van activa beschikbaar voor verkoop naar de categorie “afgeschreven kostprijs” met een significante positieve impact te gevolge van het tegendraaien van de negatieve latente reserves geboekt in het eigen vermogen onder IAS 39. Het bedrag van deze “Winsten en verliezen rechtstreeks in het eigen vermogen geboekt” aandeel van de Groep bedraagt op 31 december 2017 -3,5 miljard EUR.
 - Herclassificatie schuldvorderingen en gestructureerde leningen, hoofdzakelijk “afgeschreven kostprijs” onder IAS 39 naar de categorie “reële waarde via resultatenrekening” onder IFRS 9: de impact van de waardering tegen marktwaarde van deze activa is negatief.
 - Herclassificatie van leningen en schuldvorderingen aangehouden met het oog op verkoop van de categorie “afgeschreven kostprijs” onder IAS 39 naar “reële waarde via eigen vermogen” onder IFRS 9: de verwachte impact is negatief, door de in het algemeen beschouwd sterk afgeweken credit-spreads bij aanvang.
- Het opzetten van een nieuw model voor de berekening van voorzieningen voor kredietrisico: Dexia verwacht een beperkte impact van deze nieuwe methode van berekening van voorzieningen, en meer bepaald een toename van de voorzieningen van de orde van grootte van 0,2 miljard EUR. Bepaalde derivaten ter afdekking van activa die voortaan worden geboekt tegen reële waarde via resultatenrekening, zullen onder IFRS 9 niet langer kunnen beschouwd worden als afdekkingsderivaten, zelfs wanneer zij het waren onder IAS 39, en dienen zij dus onder IFRS 9 geklasseerd te wor-

den als derivatentransacties. De derivaten zullen vanuit reglementair oogpunt beschouwd worden als derivaten uit de bankportefeuille (en niet uit de handelsportefeuille). De volatiliteit verbonden met de rentevoeten van deze activa zal dus gecompenseerd worden door afdekkingsderivaten, terwijl de volatiliteit verbonden met het kredietrisico zal blijven bestaan en dus een invloed hebben op het boekhoudkundig en prudentieel eigen vermogen. De definitieve impact op het prudentieel eigen vermogen van Dexia zal eveneens afhangen van prudentiële filters en aanpassingen die zullen toegepast worden op het boekhoudkundig eigen vermogen van Dexia onder IFRS 9.

In december 2017 heeft het Europese Parlement de CRR gewijzigd, en stelde het aan de kredietinstellingen de toepassing voor van overgangsmaatregelen (*phase in*) die toelaten de impact op het eigen vermogen van de inwerkingstelling van het nieuwe voorzieningsmodel onder IFRS 9 op de solvabiliteitsratio's, te spreiden over 5 jaar. Deze bepalingen worden toegepast op het bedrag aan bijkomende voorzieningen voor kredietrisico op 1 januari 2018 (“statische” *phase in*). Ze worden eveneens toegepast op alle bijkomende bedragen aan voorzieningen verbonden met financiële activa geklasseerd onder fase 1 en fase 2 van de IFRS 9 benadering, opgebouwd tijdens de overgangperiode van 5 jaar (*dynamische phase in*). In 2018 maakte Dexia aan de toezichthouder duidelijk dat het de toepassing van deze *phase in* aanvraagt. Zonder rekening te houden met de *phase in*, wordt de totale impact van de inwerkingstelling van IFRS 9 op de “Total Capital”-ratio van Dexia op 1 januari 2018 geschat op 500 basispunten.

Wijze van voorstelling van het resultaat

Om de lezing van zijn resultaten te vergemakkelijken, kiest Dexia voor een presentatie van drie verschillende analytische segmenten:

- Recurrente elementen: elementen verbonden aan het behoud van de activa zoals opbrengsten van portefeuilles, financieringskosten, operationele uitgaven, kosten van risico en belastingen;
- Boekhoudkundige volatiliteitselementen: elementen verbonden aan aanpassingen van de reële waarde van activa en verplichtingen, zoals onder meer de impact van de IFRS 13-norm (CVA, DVA, FVA) en de waardering van OTC-derivaten, de verschillende effecten op financiële instrumenten opgenomen onder trading en de verandering in de WISE portefeuille (synthetische effectivering van een portefeuille van herverzekerde obligaties);
- Niet-recurrente elementen: elementen met een uitzonderlijk karakter, die zich niet regelmatig voordoen, zoals meer- of minwaarden op de evolutie van de credit spreads uit verkopen van participaties en activa die geen bijzondere waardevermindering hebben ondergaan, kosten en winsten verbonden aan geschillen en herstructureringskosten.

Analyse van de geconsolideerde resultatenrekening

In de loop van 2017 boekte de groep Dexia een nettoresultaat groepsaandeel van -462 miljoen EUR.

Over het jaar bedroeg het nettobankproduct -64 miljoen EUR. Naast de kost verbonden aan het behoud van de activa omvat dit bedrag voornamelijk de negatieve impact van de waardering van de derivaten, van de resultaten uit verkopen van activa en van de voorzieningen voor juridische risico's.

De kosten kwamen uit op -421 miljoen EUR en omvatten -89 miljoen EUR heffingen en reglementaire bijdragen.

Het brutobedrijfsresultaat komt uit op -485 miljoen EUR.

De risicokost en de nettowinst (verlies) op overige activa dragen positief bij tot het resultaat, ten belope van +35 miljoen EUR, waarvan +33 miljoen EUR toe te schrijven is aan de risicokost. Dit positieve bedrag valt vooral te verklaren door terugnemingen van voorzieningen, in het bijzonder op tijdens het jaar verkochte activa, ondanks een verhoging van de voorzieningen voor Puerto Rico.

Door rekening te houden met deze elementen, komt het resultaat voor belastingen uit op -450 miljoen EUR.

De fiscale lasten over het jaar bedroegen -13 miljoen EUR.

Het nettoresultaat van de beëindigde activiteiten of deze in verkoop bedraagt +2 miljoen EUR.

Het resultaat dat toe te schrijven is aan de minderheidsbelangen, bedraagt 1 miljoen EUR, wat het nettoresultaat groepsaandeel voor 2017 op -462 miljoen EUR brengt.

Analytische presentatie van de resultaten van de periode

Het nettoresultaat groepsaandeel van -462 miljoen EUR bestaat uit de volgende elementen:

- -302 miljoen EUR is toe te schrijven aan recurrente elementen;
- -64 miljoen EUR is verbonden aan boekhoudkundige volatiliteitslementen;
- -96 miljoen EUR werd gegenereerd door niet-recurrente elementen.

Om de lezing van zijn resultaten te vergemakkelijken en de dynamiek ervan tijdens het jaar te kunnen aantonen, kiest Dexia voor een aparte presentatie van de drie verschillende analytische segmenten die de Groep heeft bepaald.

GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING - ANC FORMAAT

(in miljoen EUR)	2016	2017
Nettobankproduct	506	(64)
Algemene bedrijfskosten en afschrijvingen en waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa	(407)	(421)
Brutobedrijfsresultaat	99	(485)
Risicokost	140	33
Nettowinst (verlies) op overige activa	54	2
Resultaat voor belastingen	293	(450)
Winstbelastingen	42	(13)
Nettoresultaat van beëindigde activiteiten of deze in verkoop	17	2
Nettoresultaat	352	(461)
Minderheidsbelangen	(1)	1
Nettoresultaat groepsaandeel	353	(462)

ANALYTISCHE PRESENTATIE VAN DE 2017 JAARRESULTATEN

(in miljoen EUR)	Recurrente elementen	Boekhoudkundige volatiliteits-elementen	Niet-recurrente elementen	Totaal
Nettobankproduct	79	(64)	(79)	(64)
Algemene bedrijfskosten en afschrijvingen en waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa	(400)	0	(21)	(421)
Brutobedrijfsresultaat	(321)	(64)	(100)	(485)
Risicokost	33	0	0	33
Nettowinst (verlies) op overige activa	0	0	2	2
Resultaat voor belastingen	(288)	(64)	(98)	(450)
Winstbelastingen	(13)	0	0	(13)
Nettoresultaat van beëindigde activiteiten of deze in verkoop	0	0	2	2
Nettoresultaat	(301)	(64)	(96)	(461)
Minderheidsbelangen	1	0	0	1
Nettoresultaat groepsaandeel	(302)	(64)	(96)	(462)

Recurrente elementen

Het nettoresultaat groepsaandeel van de recurrente activiteiten bedraagt -302 miljoen EUR over 2017.

Het nettobankproduct in 2017 bedraagt 79 miljoen EUR en omvat:

- De nettorentemarge, die de opbrengsten van de activaportefeuilles en de financieringskosten groepeerd en +170 miljoen EUR bedraagt. Over het jaar vertonen de opbrengsten een dalende trend, onder invloed van de afbouw van de activaportefeuilles. Tegelijk volgen de financieringskosten een soortgelijke trend, rekening houdend met de daling van de te herfinancieren volumes, een optimalisering van de financieringsmix en gunstige marktomstandigheden. De daling van de nettorentemarge valt vooral te verklaren door de vermindering van de transformatie-opbrengsten;
- De overige opbrengsten, voor een bedrag van -91 miljoen EUR. Dat negatieve resultaat is hoofdzakelijk toe te schrijven aan een aanpassing van de boekhoudkundige afdekkingsrelaties, om onder meer rekening te houden met de impact van de activaverkopen.

De kosten bedragen -400 miljoen EUR, waarvan -89 miljoen EUR heffingen en reglementaire bijdragen, voor het merendeel geboekt tijdens het 1e kwartaal, overeenkomstig de IFRIC 21-norm. Zonder deze heffingen en bijdragen vertonen de operationele kosten een dalende trend, die een weerspiegeling is van de inspanningen van de Groep om haar kosten onder controle te houden.

De risicokost heeft over het jaar een positieve impact van 33 miljoen EUR, voornamelijk gelinkt aan terugnemingen van voorzieningen met name op de verkochte activa. Rekening houdend met de verhoging van de voorzieningen op de resterende omlopen, bedraagt de netto-impact over het jaar op de blootstellingen verbonden aan de Commonwealth van Puerto Rico -58 miljoen EUR.

De fiscale impact is negatief en bedraagt -13 miljoen EUR.

Boekhoudkundige volatiliteitselementen

De boekhoudkundige volatiliteitselementen hadden een negatieve impact van -64 miljoen EUR. Dat kwam door de impact van de wisselende marktparameters in de loop van het jaar en de ongunstige evolutie van de waardering van de derivaten op basis van een OIS-curve, die deels werd gecompenseerd door de gunstige evolutie van de CVA en de FVA. Voorts hadden de verkopen en de vervroegde terugbetalingen die in de loop van het jaar plaatsvonden, een positief effect op de boekhoudkundige volatiliteitselementen.

Niet-recurrente elementen

De niet-recurrente elementen die tijdens het jaar werden geboekt, bedragen -96 miljoen EUR. Ze omvatten onder meer:

- Verliezen verbonden aan het actieve balansbeheer (-41 miljoen EUR over het jaar);
- Een positieve netto-impact van 14 miljoen EUR van de schommelingen van de voorzieningen voor juridische risico's;
- Voorzieningen voor herstructureringskosten ten belope van -19 miljoen EUR;
- De impact van de verbreking van de boekhoudkundige afdekkingsrelaties op de publieke ondernemingen verbonden aan de Commonwealth van Puerto Rico, ten belope van -54 miljoen EUR.

Evolutie van de geconsolideerde balans

Op 31 december 2017 bedraagt het geconsolideerde balans-totaal van de Groep 180,9 miljard EUR, een daling met -31,8 miljard EUR tegenover 31 december 2016, onder invloed van een dynamische afbouw van de activaportefeuille in combinatie met de evolutie van de macro-economische omgeving.

Aan de actiefzijde valt de daling van de balans tijdens het jaar, bij constante wisselkoers, hoofdzakelijk te verklaren door de afbouw van de activaportefeuille met -20 miljard EUR, waarvan -10,9 miljard EUR verbonden aan activaverkopen of vervroegde terugbetalingen en -9,1 miljard EUR aan de natuurlijke afschrijving van de portefeuille, een afname van de reële waarde van de activa en derivaten met -9,7 miljard EUR, een vermindering met -6,5 miljard EUR van het cash collateral dat de Groep betaalt aan haar tegenpartijen van derivaten, in een context van stijging van de langetermijnrente. Deze impact wordt deels gecompenseerd door een stijging met +7,3 miljard EUR van de liquiditeitsreserve die de Groep heeft aangelegd en bij de centrale banken in bewaring heeft gegeven, in de context van de verminderde toegang tot de financiering van het Eurosysteem.

Aan de passiefzijde en bij constante wisselkoers is de evolutie van de balans hoofdzakelijk toe te schrijven aan een vermindering ten belope van -15,9 miljard EUR van de marktfinancieringen en de financieringen bij de Europese Centrale Bank en een daling van de reële waarde van de verplichtingen en de derivaten met -11,2 miljard EUR.

De impact van de wisselkoersschommelingen op de evolutie van de balans bedraagt in totaal -2,8 miljard EUR over het jaar. De balans van Dexia Israël, ingedeeld bij "Activiteiten aangehouden voor verkoop", bedraagt 2,1 miljard EUR op 31 december 2017.

Risicobeheer

Inleiding

De divisie Risk zorgde in 2017 voor een actief beheer van het door Dexia gedragen risico, met onder meer het opzetten van een systeem voor de semestriële opmaak van indicatoren in het kader van het risicoappetijt (*Risk Appetite Framework – RAF*). Dit systeem werd in de loop van het jaar uitgebreid en omvat indicatoren van het operationeel risico en de bedrijfscontinuïteit verbonden met de overgangsfase van het uitbestedingsproject van de informaticadiensten en backoffice. Haar taak is het definiëren van de waarderingsprincipes van eventuele afwijkingen van het risicoprofiel ten opzichte van het strategisch plan goedgekeurd door de bestuursorganen van de Groep.

Tijdens het jaar zagen we de rente stijgen in de eurozone en de Verenigde Staten en nam de euro in waarde toe tegenover de belangrijkste munten, terwijl er ook sprake was van een inkrimping van de credit spreads, in het bijzonder op staatsobligaties van de perifere landen. Deze omgeving was gunstig voor een versnelde afbouw van de balansomvang van Dexia. De Groep ging zodoende over tot verkopen, die drie terreinen bestrijken. Enerzijds richtte ze zich op de activa die zwaar worden gewogen in het kapitaal, zoals asset-backed securities (ABS) en achtergestelde bankposities. Anderzijds profiteerde ze van gunstige marktvoorwaarden om blootstellingen op overheden, *covered bonds* en leningen aan gemeenten, onder meer in Frankrijk en de Verenigde Staten, te verkopen. Ten slotte werden activa beschouwd als risicovol, eveneens verkocht. Dat was onder meer het geval voor een aantal posities verbonden aan de Commonwealth van Puerto Rico. De Groep zette eveneens haar beleid dat is gericht op het vroeg aflossen van bepaalde kredieten, verder.

De risikokost had een positieve impact en bedroeg +33 miljoen EUR. Dit positieve bedrag valt vooral te verklaren door terugnemingen van voorzieningen, in het bijzonder op tijdens het jaar verkochte activa, ondanks een verhoging van de voorzieningen op Puerto Rico. In het algemeen heeft de portefeuille een hoge kredietkwaliteit, want 90 % van de posities van de Groep worden genoteerd als *investment grade*.

Begin oktober 2017 werd met Cognizant een overeenkomst inzake uitbesteding van de IT- en backoffice-activiteiten gesloten; hiermee wordt een belangrijke stap gezet in het veiligstellen van het bedrijfsmodel. Bovendien zal Dexia door de technologische ondersteuning van Cognizant het geschikte investeringskader kunnen scheppen om zijn informatica-infrastructuur te versterken.

Net als in 2016 nam Dexia deel aan de transparantie-oefening die werd georganiseerd door de Europese Bankautoriteit (EBA) en waarvan de elementen en conclusies eind november 2017 werden bekendgemaakt. Deze oefening had als doel

gedetailleerde en geharmoniseerde informatie te verschaffen over de balansen en de kredietportefeuilles van de voornaamste Europese banken.

Dexia zal in 2018 deelnemen aan de gerichte toetsing van interne modellen (*Targeted Review of Internal Models, TRIM*). Die zal gepaard gaan met een oefening inzake homologatie van het Stressed VaR-model.

Governance

Het beleid van de groep Dexia inzake risico's wordt gedefinieerd en gecontroleerd door de raad van bestuur.

De opdracht van de divisie Risk bestaat in de toepassing van de strategie van de Groep inzake de opvolging en het beheer van de risico's, en in het uitvoeren van onafhankelijke en geïntegreerde risicometingen. De divisie Risk identificeert en zorgt voor de opvolging van de risico's waaraan de Groep wordt blootgesteld. Desgevallend waarschuwt ze op proactieve wijze de bevoegde comités en stelt ze corrigerende maatregelen voor. De divisie Risk beslist in het bijzonder over het bedrag van de voorzieningen dat noodzakelijk wordt geacht voor het dekken van de risico's waaraan de Groep wordt blootgesteld.

Rol van het risicocomité, het directiecomité, het transactiecomité en het ALCO-comité

Het risicocomité, opgericht binnen de raad van bestuur van Dexia, staat in voor de strategie en de validatie van het tolerantieniveau inzake zowel bestaande als toekomstige risico's, zoals bepaald door de raad van bestuur. Het helpt de raad van bestuur met het toezicht over de uitvoering van deze strategie.

Het directiecomité van zijn kant is verantwoordelijk voor de uitvoering van de verschillende beleids- en richtlijnen rond de strategie van de Groep inzake risico's. Om de operationele continuïteit van de Groep te vergemakkelijken, werd een systeem voor de overdracht van bevoegdheden van het directiecomité ingevoerd.

Zo delegeert het directiecomité zijn beslissingsbevoegdheid voor:

- Verrichtingen die kredietrisico's meebrengen, aan een transactiecomité;
- Verrichtingen inzake balansbeheer aan een ALCO-comité;
- Marktverrichtingen aan een Market Risk Committee.

De divisie Risk werkt de beleidslijnen inzake risico's uit en maakt haar aanbevelingen over aan het directiecomité en de subcomités. Ze zorgt voor de opvolging en het operationele beheer van de risico's van de Groep, onder toezicht van deze comités.

Meer informatie over het risicocomité, het directiecomité, het transactiecomité en het ALCO-comité wordt verstrekt in het hoofdstuk « Verklaring inzake corporate governance » van dit jaarverslag.

Organisatie van de divisie Risk

Uitvoerend comité van de divisie Risk

Het uitvoerend comité is het beslissingsorgaan van de divisie Risk.

Op 31 december 2017 bestaat dit comité uit de Chief Risk Officer en de zes directieverantwoordelijken die de divisie vormen:

- De directie kredietrisico,
- De directie marktrisico,
- De directie operationeel risico,
- De directie belast met het beheer van het strategisch en reglementair risico,
- De directie belast met de geïntegreerde risicobeoordeling,
- De directie belast met de governance, de reporting en de risicosystemen.

Het komt wekelijks samen om de strategieën en de beleidslijnen inzake risicobeheer, evenals de belangrijkste interne rapporten voordat die buiten de divisie verspreid worden, te herzien. Het is bovendien verantwoordelijk voor de opvolging van reglementaire aangelegenheden, de validatie van de methodologieën voor het aanleggen van collectieve voorzieningen en de algemene organisatie van de divisie.

Het uitvoerend comité van de divisie Risk is in het bijzonder belast met de opvolging van de modellen (ontwikkelingen, overzichten, back testing, stress testing) op voorstel van de teams die instaan voor het beheer van de risicomodellen, de kwantificering en de opvolging van wanbetalingen, en van het team marktrisico's. Het informeert het directiecomité en het risicocomité geregeld over het gebruik van de modellen en ontwikkelingen en/of moeilijkheden als die zich voordoen. De organisatie en de operationele werking van de divisie steunen eveneens op andere comités, waarvan de bevoegdheden worden geregeld door een delegatiesysteem, afgestemd op de aard van de risico's waaraan de Groep wordt blootgesteld.

Risk Appetite Framework

Het *Risk Appetite Framework (RAF)* is een reglementaire vereiste die de risicotolerantie van Dexia, zoals goedgekeurd door de raad van bestuur, definieert en past in de uitvoering van de strategie van Dexia. Het bepaalt het risicoprofiel van de Groep, evenals de soorten risico's die Dexia bereid is op zich te nemen, tot een minimum te beperken, af te zwakken of over te dragen om zijn strategische doelstellingen te bereiken. Het RAF houdt rekening met de belangrijkste risico's en steunt op de strategie en de kapitaalprognoses van Dexia.

Het RAF werd in 2016 binnen Dexia ingevoerd. Het omvat een verklaring van risico-appetijt, kwalitatieve en kwantitatieve risicolimieten en een overzicht van de taken en verantwoordelijkheden van de instanties en functies die toezien op de uitvoering en opvolging. Het wordt geregeld opgevolgd en jaarlijks herzien om rekening te houden met elke nieuwe reglementaire, strategische of operationele ontwikkeling. De directie Risico's legt het risicocomité en de raad van bestuur om de zes maanden een geconsolideerde boardtabel voor, met de bedoeling de belangrijkste risico-indicatoren nauwlettend te volgen en de beslissingsorganen van de Groep in te lichten. In 2017 vertaalde deze jaarlijkse herziening zich in de integratie van de

business continuity indicatoren verbonden aan de overgangsfase van het project van uitbesteding van de informatica-activiteiten, om de operationele risico's die met de uitvoering van deze projecten gepaard gaan, te kunnen inschatten en analyseren. Ze maakte het ook mogelijk om principes vast te stellen voor de beoordeling en integratie in het RAF van elke afwijking van het risicoprofiel ten opzichte van het goedgekeurde strategische plan.

Kredietrisico

- Het kredietrisico is het potentiële verlies, belichaamd door het waardeverlies van een actief of door wanbetaling, dat Dexia zou kunnen lijden als gevolg van de verslechtering van de solvabiliteit van een tegenpartij.
- De directie kredietrisico werkt het beleid van de Groep uit op het vlak van het kredietrisico, met onder meer het toezicht op de ratingprocessen van de tegenpartijen, de analyse van de kredietdossiers en de opvolging van de bestaande posities binnen de Groep. Ze bepaalt ook de specifieke en collectieve voorzieningen die elk kwartaal bij de afsluiting van de rekeningen worden voorgesteld.

Parallel aan het risicocomité, het directiecomité en het transactiecomité komen de volgende drie comités elk kwartaal bijeen:

- Het **Watchlist Committee** volgt de activa die als "gevoelig" worden beschouwd en onder toezicht worden geplaatst, en bepaalt het bedrag van de aan te leggen voorzieningen;
- Het **Default Committee** kwalificeert en volgt de tegenpartijen in default op, in lijn met de regels binnen de Groep en conform het reglementaire kader;
- Het **Rating Committee** ziet erop toe dat de interne-ratingprocessen in overeenstemming zijn met de vastgelegde principes en dat ze binnen de diverse entiteiten een homogeen karakter hebben.

Marktrisico

Het marktrisico betreft de blootstelling van de Groep aan de schommelingen van de marktparameters zoals de rentevoeten of de wisselkoersen. Het renterisico omvat een algemeen renterisico en een specifiek renterisico dat te maken heeft met de krediettegenpartij. Dat laatste vloeit voort uit de schommelingen van de credit spreads van een specifieke emittent binnen een bepaalde ratingklasse. Het wisselrisico staat voor een potentiële waardevermindering van de activa als gevolg van de evolutie van de wisselkoersen t.o.v. de euro, de referentiemunt voor de rekeningen van de groep Dexia. De renten wisselrisico's van de posities van de bancaire portefeuille zijn opgenomen in het transformatierisico.

Het beleid en het beheer van het marktrisico gebeuren door het directiecomité. Om het operationele beheer van de Groep te vergemakkelijken, werd een delegatiesysteem opgezet naar:

- het **Market Risk Committee** dat verantwoordelijk is voor de marktrisicogovernance en -normen. Het bepaalt de risicolimieten op basis van het algemene kader van het beleid van de Groep, analyseert de resultaten en de risicoposities, en keurt de methoden van risicometing goed. Dit comité komt maandelijks bijeen.
- het **Valuation and Collateral Monitoring Committee** dat elk kwartaal bijeenkomt om de indicatoren betreffende het collateral management te analyseren, om te beslissen over de te ondernemen acties bij aanzienlijke waarderingsverschillen en om de waardering van de gestructureerde producten op te volgen.

Onder leiding van het directiecomité en de gespecialiseerde risicocomités zorgt de directie marktrisico voor de identificatie, de analyse en de monitoring van de risico's en de resultaten (inclusief de waardering van de financiële instrumenten) van de marktactiviteiten.

Transformatierisico

De opvolging van het transformatierisico omvat de opvolging van het risico op verlies verbonden aan de transformatieactiviteit van de bancaire portefeuille, alsook het liquiditeitsrisico. Het transformatierisico ontstaat wanneer activa geherfinancierd worden met financieringsbronnen met een andere looptijd, een andere indexering of in een andere munt. Daartoe behoren ook de structurele risico's van de financiering van participaties met een eigen vermogen in vreemde munten. Het liquiditeitsrisico meet het vermogen van Dexia om het hoofd te bieden aan zijn huidige en toekomstige liquiditeitsbehoeften, zowel in verwachte situaties als bij een verslechtering, op basis van diverse ongunstige scenario's.

Binnen de divisie Risk bepaalt het team ALM Risk het risikokader waarbinnen het beheer kan worden gevoerd door het team Financial Strategy van de divisie Finance. Het valideert de modellen die worden gebruikt voor het effectieve beheer van dat risico, volgt de blootstellingen op en gaat na of ze beantwoorden aan de door de Groep vastgelegde principes. Dit ALM Risk team bepaalt voorts de stresshypothesen die moeten worden toegepast op de diverse risicofactoren, stelt de niveau van risicoaanvaarding voor en gaat na of ze beantwoorden aan de geldende reglementeringen.

Operationeel risico en veiligheid van de informatiesystemen

Het operationele risico is het risico op een financiële of een niet-financiële impact als gevolg van ongeschikte of falende interne processen, mensen en informatiesystemen, of van externe factoren. Die definitie omvat IT-, juridische en compliancierisico's.

Het directiecomité zorgt voor een regelmatige opvolging van de evolutie van het risicoprofiel van de diverse activiteiten van de Groep en delegeert het operationele beheer van de opvolging van het risico aan het **Operational Risk Committee**. Dit comité onderzoekt de belangrijkste geïdentificeerde risico's en beslist over de te nemen corrigerende maatregelen. Het valideert de voorgestelde maatregelen ter preventie of ter verbetering van de diverse elementen van het systeem. Het Operational Risk Committee steunt op comités gewijd aan business continuity en de veiligheid van de informatiesystemen, die onderzoeken en beslissen over de te ondernemen acties om een activiteit te kunnen voortzetten en het beleid voor de veiligheid van de informatiesystemen te kunnen invoeren.

Het beheer van het operationele risico, van de voortzetting van de activiteit en de veiligheid van de informatiesystemen wordt aangestuurd door een centraal team binnen de divisie Risk,

dat steunt op een netwerk van correspondenten in alle dochterondernemingen en bijkantoren, alsook in de verschillende directies van de Groep. De correspondenten in elk activiteitsdomein coördineren de inzameling van gegevens en beoordelen de risico's, stellen remediëeringsplannen voor en zorgen voor de opvolging daarvan. Met de steun van de functie voor het beheer van het operationele risico zien zij toe op het vlotte beheer van de operationele continuïteit.

Reglementair risico

Om proactief te kunnen beantwoorden aan de verschillende reglementaire vereisten, bepaalt het reglementaire monitoringcomité de algemene aanpak van Dexia rond de prudentiële problemen en behandelt het alle facetten van de verschillende reglementaire thema's. Het informeert de verschillende directies over de belangrijkste reglementaire ontwikkelingen, vraagt en organiseert de verschillende impactanalyses en staat in contact met de verschillende internationale entiteiten bij het inwerkstellen van nieuwe hervormingen.

ICAAP/ILAAP

Dexia richtte in 2017 het comité « Stresstests en Pijler II » op onder de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de verantwoordelijken van de divisies Finance en Risk. Dit comité moet garant staan voor een gepaste governance en coherentie in de metingen van de risico's op afwijkingen van de strategische plannen en van de interne ICAAP- en ILAAP-processen, en het moet nagaan of de geformuleerde eisen in het kader van het SREP worden nageleefd. Dit comité keurt al deze thema's goed voordat ze worden voorgelegd aan het directiecomité, het risicocomité en de raad van bestuur.

Opvolging van het risico

Kredietrisico

Blootstelling aan het kredietrisico

De blootstelling aan het kredietrisico van Dexia wordt uitgedrukt in "Exposure at Default" (EAD). Ze stemt overeen met de beste schatting van de blootstelling aan het kredietrisico bij wanbetaling. De door Dexia gebruikte definitie van de EAD staat in toelichting 7 bij de geconsolideerde jaarrekening.

Op 31 december 2017 bedroeg de blootstelling aan het kredietrisico van Dexia 141,9 miljard EUR ten opzichte van 164,7 miljard EUR eind december 2016, dit is een daling van 14 %, voortvloeiend uit de natuurlijke afschrijving van de portefeuille en de verkopen van activa en vervroegde terugbetalingen.

De blootstelling bestaat voor 73 miljard EUR uit leningen en voor 58 miljard EUR uit obligaties. Ze is voornamelijk toegepast op de Europese Unie (76 %) en de Verenigde Staten (12 %).

UITSPLITSING PER GEOGRAFISCH SEGMENT

(in miljoen EUR)	31/12/2016	31/12/2017
Frankrijk	25 484	28 201
Italië	25 512	23 002
Verenigd Koninkrijk	25 461	22 178
Duitsland	20 689	17 835
Verenigde Staten	23 897	17 483
Spanje	14 154	10 136
Japan	7 479	6 152
Portugal	3 905	3 924
Canada	2 655	2 071
België	2 035	1 648
Oostenrijk	1 118	1 058
Centraal- en Oost-Europa	1 843	954
Scandinavische landen	1 229	528
Zuidoost-Azië	620	451
Centraal- en Zuid-Amerika	490	430
Zwitserland	399	357
Turkije	367	169
Nederland	390	130
Griekenland	128	88
Luxemburg	85	38
Ierland	103	10
Hongarije	275	2
Ander ⁽¹⁾	6 347	5 039
TOTAAL	164 665	141 881

Op 31 december 2017 betrof het overgrote deel van de blootstellingen de lokale publieke sector en de overheden (74 %), wat de historische activiteit van Dexia weerspiegelt.

De blootstelling op Frankrijk stijgt ten gevolge van het deposito van een significant deel van de liquiditeitsreserve bij de Banque de France.

Specifieke aandacht werd besteed aan de landen vermeld in onderstaande tabel, omwille van een aanzienlijke blootstelling of hun gevoelige aard. De voornaamste evoluties en belangrijkste gebeurtenissen met betrekking tot deze landen en sectoren in 2017 worden toegelicht in de volgende paragrafen.

UITSPLITSING NAAR SECTOR VAN HET RISICO VAN DE GROEP OP SOMMIGE LANDEN (EAD OP 31 DECEMBER 2017)

(in miljoen EUR)	Totaal	waarvan lokale openbare sector	waarvan project- en bedrijfs-financieringen	waarvan financiële instellingen	waarvan ABS/MBS	waarvan centrale overheden	waarvan krediet-verzekeraars
Frankrijk	28 201	12 915	3 064	1 989	0	10 233	0
Italië	23 002	9 739	399	609	9	12 247	0
Verenigd Koninkrijk	22 178	11 038	8 220	1 019	1 471	61	369
Duitsland	17 835	15 165	177	2 286	0	208	0
Verenigde Staten	17 483	9 684	611	2 514	2 399	1 144	1 131
Spanje	10 136	5 489	1 777	2 067	395	407	0
Japan	6 152	4 511	0	1 055	0	585	0
Portugal	3 924	1 698	86	14	75	2 050	0
Polen	488	1	0	0	0	486	0
Turkije	169	2	0	167	0	0	0
Griekenland	88	3	85	0	0	0	0
Ierland	10	0	7	2	0	0	0
Hongarije	2	2	0	0	0	0	0

(1) Andere omvat de supranationale instellingen en Israël

UITSPLITSING PER TYPE TEGENPARTIJ

(in miljoen EUR)	31/12/2016	31/12/2017
Lokale openbare sector	89 298	75 621
Overheden	25 458	29 701
Financiële instellingen	20 123	13 174
Projectfinanciering	13 515	11 652
ABS/MBS	6 600	4 424
Bedrijven	7 607	5 807
Herverzekeraars	2 062	1 500
Particulieren, vrije beroepen, zelfstandigen	2	1
TOTAAL	164 665	141 881

De kredietkwaliteit van Dexia's portefeuille blijft zeer goed, met 90 % van de blootstellingen geclassificeerd als *investment grade* op 31 december 2017.

De verdeling per rating houdt nu rekening met de anciënniteit van de ratings - maar die aanpassing heeft een geringe impact op de verdeling per categorie.

VERDELING PER RATING*

	31/12/2016	31/12/2017
AAA	17,6 %	21,0 %
AA	18,5 %	14,9 %
A	24,2 %	25,2 %
BBB	29,4 %	29,3 %
Non Investment Grade	9,2 %	8,4 %
D	0,9 %	0,8 %
Geen rating	0,3 %	0,4 %
TOTAAL	100 %	100 %

* Interne rating

Verbintenissen van de groep Dexia rond centrale overheden

De verbintenissen van Dexia rond overheden hebben vooral betrekking op Italië en in mindere mate op Portugal en de Verenigde Staten.

De blootstelling op centrale overheden in Frankrijk, voor een bedrag van 10,2 miljard EUR op 31 december 2017, omvat een aanzienlijk deel van de liquiditeitsreserve van de Groep, in bewaring bij Banque de France.

Dexia profiteerde in 2017 van gunstige omstandigheden om een deel van zijn blootstelling op overheden, onder meer op Polen (-672 miljoen EUR), te verkopen.

Verbintenissen van de groep Dexia rond de lokale openbare sector

Aangezien Dexia al decennialang leningen toekent aan lokale besturen, heeft de lokale openbare sector een groot aandeel in de blootstelling van de Groep, die zich vooral concentreert in de landen van West-Europa (Frankrijk, Italië, Verenigd Koninkrijk, Duitsland, Spanje) en in Noord-Amerika.

Frankrijk

De portefeuille van de Groep, die vooral betrekking heeft op lokale besturen en sociale huisvesting, is nog steeds van heel goede kwaliteit, waarbij er heel weinig incidenten te noteren vielen.

In de loop van het jaar maakte Dexia verder werk van de ondersteuning van de Franse lokale besturen, om het uitstaande bedrag van gevoelige gestructureerde kredieten te verminderen. Het uitstaande bedrag van gevoelige gestructureerde kredieten op de balans van Dexia kwam uit op 616 miljoen EUR op 31 december 2017.

Spanje

De Spaanse Staat blijft de regio's en gemeenten ondersteunen via de verlenging van verschillende steunfondsen: in 2017 werd 31 miljard EUR gestort aan de regio's, onder meer via het Fondo de Liquidez Autonómico (FLA). Daar staat tegenover dat de controle van de Staat op de financiën van de regio's en gemeenten wordt opgedreven: het verwachte tekort op de regio's zou in 2017 moeten zijn teruggedrongen tot -0,6% van het bbp (terwijl -0,7% van het bbp het streefdoel was in 2016).

Catalonië en Valencia zijn twee grote Spaanse regio's die belangrijke economische aantrekkingspolen zijn voor het land. Hun financiële situatie blijft gespannen en is vergelijkbaar (spaartekorten, zware schuldenlast, weinig liquide middelen, afhankelijkheid van herfinanciering op korte termijn). De blootstelling van de groep Dexia aan Catalonië en Valencia bedraagt respectievelijk 1,7 miljard EUR en 0,7 miljard EUR. Het jaar 2017 werd gekenmerkt door de politieke spanningen tussen de Catalaanse regionale regering en de Spaanse regering. De Spaanse Staat nam half september de thesauriestromen van de Regio in handen en verzekert de betalingen.

Er werd geen enkel betalingsincident opgetekend op de rechtstreekse of onrechtstreekse posities in deze beide regio's en hun satellieten.

Verenigde Staten

Dexia bleef in 2017 erg waakzaam voor de ontwikkelingen in de Amerikaanse openbare sector en in het bijzonder in de Commonwealth van Puerto Rico, waarvan de situatie onzeker blijft. De federale raad die is belast met het rechtzetten van de financiële situatie van de Commonwealth, schreef de schuld van de centrale overheid van Puerto Rico, van de meeste openbare

nutsbedrijven en van het fonds voor de financiering van de ambtenarenpensioenen in onder titel III⁽¹⁾ van de PROMESA-wet die het Congres in 2016 afkondigde. Deze entiteiten hebben hun betalingen gestaakt. Wanneer hun verplichtingen herverzekerd zijn door kredietverzekeraars, wordt de schuldaflossing door deze laatste ten laste genomen.

In september 2017 werd het eiland heel zwaar getroffen door de orkaan Maria. Er werd een eerste plan voor federale steun van 15 miljard USD goedgekeurd vanaf september, en de noodhulp werd in oktober gestort.

In deze context besliste Dexia om over te gaan tot de verkoop van een aantal posities op Puerto Rico, voor een totaal bedrag van 343 miljoen EUR (412 miljoen USD). De overblijvende blootstelling van de groep Dexia bedraagt 88 miljoen EUR op 31 december 2017 en beperkt zich tot overheidsbedrijven verbonden aan de Commonwealth van Puerto Rico. Hoewel ze volledig gewaarborgd is door herverzekeraars, nopen een aantal langlopende kredieten zonder tussentijdse aflossing tot voorzichtigheid. Dexia bracht dus het totale bedrag aan voorzieningen op 35,7 miljoen EUR (42,8 miljoen USD) per 31 december 2017. Dexia volgt ook aandachtig de financiële situatie van de Chicago Board of Education (CBOE), die kampt met een heel hoge schuldenlast, een onderfinanciering van de pensioenfondsen en de aanhoudende daling van het aantal ingeschreven studenten. Deze problemen worden nog versterkt door de achterstand die de staat Illinois heeft opgelopen bij de storting van subsidies aan de CBOE. Deze laatste heeft bijgevolg het aandeel van financiering op korte termijn, waarvan de voorwaarden verstrengd zijn, verhoogd. Het jaar 2017 zal waarschijnlijk worden afgesloten met een aanzienlijk tekort en een vrij laag liquiditeitsniveau. Het budget voor 2018 werd goedgekeurd ten belope van 5,7 miljard USD en omvat onder meer de steun van de staat Illinois (300 miljoen USD) en van de stad Chicago (269 miljoen USD), alsook opbrengsten van nieuwe vastgoedbelastingen. Dankzij de hernieuwde steun van de staat Illinois is het kredietprofiel van de CBOE dus gestabiliseerd: ze blijft haar verbintenissen nakomen en financierde voorlopig de aflossing van haar financiële schuld tot in maart 2018. Dexia was op 31 december 2017 voor een bedrag van 417 miljoen EUR blootgesteld aan de CBOE, en het bedrag aan voorzieningen beliep op 31 december 2017 33 miljoen EUR (40 miljoen USD).

Verbintenissen van de groep Dexia rond project- en bedrijfsfinanciering

De portefeuille van project- en bedrijfsfinancieringen bedroeg 17,4 miljard EUR op 31 december 2017, een daling met 17 % tegenover eind 2016. Naast de natuurlijke aflossing en een aantal vervroegde terugbetalingen ondervond deze portefeuille de impact van opportunistische verkopen, van de daling van de reële-waardecomponent en anderzijds door de wisselkoerseffecten op de posities (onder meer in de sector UK Utilities). Deze portefeuille bestaat voor 67 % uit projectfinancieringen⁽²⁾ en het saldo uit financieringen aan grote bedrijven, zoals financieringen van overnames, handelstransacties of bedrijfsobligaties. Dexia voert een beleid waarbij het zich losmaakt van

(1) Titel III is een algemene regeling voor de herstructurering van de overheidsschuld, onder bescherming van een rechtbank waarvan de rechter is benoemd door de "Chief Justice" van de Supreme Court van de VS, en is geïnspireerd op hoofdstukken 9 en 11 van de federale faillissementswet.

(2) Transacties waarvoor niet kan worden teruggevallen op de sponsors en waarvan de terugbetaling gebeurt vanuit de eigen cashflows. Deze transacties zijn voor de bank sterk beveiligd, bijvoorbeeld via ingebouwde zekerheden op de activa, contractuele bepalingen of de mogelijkheid om de dividenden te beperken.

zijn verbintenissen ten aanzien van deze tegenpartijen. Het verkocht in 2017 posities in de sector van Utilities voor een bedrag van 2,5 miljard EUR.

De portefeuille is van goede kwaliteit: 76 % van de projectfinancieringen en 96 % van de financieringen aan grote bedrijven hebben als rating *investment grade*.

Voorts wordt de diplomatieke crisis tussen Qatar en zijn buurlanden aandachtig gevolgd. De blootstelling van de groep Dexia aan Qatar stemt overeen met 9 projectfinancieringen voor een bedrag van 283 miljoen EUR. Ze hebben betrekking op fabrieken voor ofwel ontziltzing/elektriciteitsproductie, ofwel productie/transport van aardgas (LNG). Al deze projecten zijn van erg goede kwaliteit en lijken tot dusver niet te lijden onder de diplomatieke crisis.

Verbintenissen van de groep Dexia rond ABS

Dexia legde zich in 2017 toe op de doelbewuste afbouw van zijn ABS-portefeuille. In gunstige marktomstandigheden verkocht de Groep tijdens het jaar voor 1,8 miljard EUR activa, in het bijzonder ABS-en op Amerikaanse studentenleningen (*US government student loans*). Bijgevolg daalde de ABS-portefeuille van de Groep op 31 december 2017 met 33%, tot 4,4 miljard EUR. De portefeuille van ABS-en op Amerikaanse studentenleningen heeft nog een groot aandeel in de portefeuille (2,4 miljard EUR). Deze leningen zijn voor 2,3 miljard EUR gewaarborgd door de federale Amerikaanse Staat, worden over een behoorlijk lange periode terugbetaald en er wordt een beperkt verlies van verwacht. Het saldo bestaat vooral uit Residential Mortgage Backed Securities (RMBS) voor 0,6 miljard EUR, waarvan 0,3 miljard EUR in Spanje.

De kwaliteit van de portefeuille bleef globaal genomen stabiel: 97 % was eind december 2017 *investment grade*, aangezien bijna alle schijven waarin Dexia heeft belegd, van senior niveau zijn.

Verbintenissen van de groep Dexia rond financiële instellingen

De posities van Dexia in de financiële instellingen bedroegen 13,1 miljard EUR op 31 december 2017, wat neerkomt op een daling met 6,9 miljard EUR sinds december 2016. Ze bestaan voor 72 % uit obligaties, gedekte obligaties en repotransacties bij financiële instellingen. Het saldo groepeerde posities die gekoppeld zijn aan kredieten toegekend aan financiële instellingen en derivatentransacties.

De posities van Dexia bevinden zich voor 19 % in de Verenigde Staten en voor 67 % in Europa, hoofdzakelijk in Spanje (16 %), Duitsland (17 %), Frankrijk (15 %) en het Verenigd Koninkrijk (8 %). De kredietkwaliteit van de portefeuille bleef in 2017 globaal genomen stabiel.

In 2017 schonk Dexia bijzondere aandacht aan de situatie van de Spaanse banken, gelet op het gespannen politieke klimaat in Catalonië. De blootstelling van de Groep aan de Spaanse banksector concentreert zich hoofdzakelijk op *investment grade* emittenten en bestaat vooral uit Spaanse covered bonds, met een beperkte blootstelling aan Catalaanse banken (126 miljoen EUR).

Ten slotte werd de evolutie van de groep Deutsche Bank, waarvan de situatie in het voorjaar stabiliseerde dankzij een kapitaalinjectie van 8 miljard EUR, aandachtig gevolgd. De blootstelling van Dexia aan deze groep bedraagt 0,9 miljard EUR op 31 december 2017.

Verbintenissen van de groep Dexia rond kredietverzekeraars (monolines)

Dexia staat onrechtstreeks bloot aan de kredietwaardigheid van kredietverzekeraars, via de verzekeringscontracten die werden gesloten voor het afdekken van bepaalde types van obligaties die werden uitgegeven in de vorm van effecten of leningen. Via hun verzekeringspolis verbinden deze herverzekeraars zich tot de onherroepelijke en onvoorwaardelijke terugbetaling van de hoofdsom en de opeisbare interesten van de kredieten als de onderliggende tegenpartij in gebreke blijft. In een aantal gevallen leidt de kredietverzekering eveneens tot een afname van de kapitaalvereisten.

Dexia volgt aandachtig de financiële situatie van de kredietverzekeraars die met name werden getroffen door de klimaatgebeurtenissen van het najaar van 2017, waaronder de schuld van Puerto Rico.

Op 31 december 2017 bedroegen de door kredietverzekeraars gewaarborgde blootstellingen 13,9 miljard EUR. 93% van de blootstellingen zijn verzekerd door kredietverzekeraars die van een of meer ratingagentschappen een *investment grade* rating kregen. Met uitzondering van FGIC blijven alle herverzekeraars hun oorspronkelijke verbintenissen nakomen.

Waardevermindering op tegenpartijrisico – kwaliteit van de activa

KWALITEIT VAN DE ACTIVA		
(in miljoen EUR)	31/12/2016	31/12/2017
Activa die een specifieke waardevermindering hebben ondergaan	1 064	877
Specifieke waardeverminderingen	321	257
Dekkingsratio ⁽¹⁾	30,2 %	29,3%
Collectieve waardeverminderingen	416	331

(1) De verhouding tussen de specifieke waardeverminderingen en de activa die een specifieke waardevermindering hebben ondergaan.

Op 31 december 2017 bedroegen de leningen en vorderingen die een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan 877 miljoen EUR, een daling met 188 miljoen EUR tegenover eind 2016. De specifieke waardeverminderingen kwamen uit op 257 miljoen EUR, een daling met 65 miljoen EUR tegenover 31 december 2016.

Deze daling van de activa die een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan en van de specifieke voorzieningen valt vooral te verklaren door de verkoop van posities in Spaanse autowegprojecten en in openbare bedrijven verbonden aan de Commonwealth van Puerto Rico, alsook van de laatste uitstaande leningen van Dexia aan de stad Athene.

De herstructurering van verschillende uitstaande activa die een waardevermindering hebben ondergaan, maakte bovendien de terugname mogelijk van de aangelegde voorzieningen op deze blootstellingen.

Hierdoor bedroeg de dekkingsratio 29,3 % op 31 december 2017.

Naast de specifieke voorzieningen beschikt Dexia over (statistische en sectorale) collectieve voorzieningen voor een totaal bedrag dat op 31 december 2017 uitkwam op 331 miljoen EUR, tegen 416 miljoen EUR op 31 december 2016.

De vastgestelde daling is vooral toe te schrijven aan een afname van de berekeningsvork van de collectieve voorzieningen als gevolg van verkopen en terugbetalingen.

Om de opvolging en de vergelijking tussen de verschillende Europese banken te vergemakkelijken, heeft de European Banking Authority (EBA) de definities van Non-Performing Exposure (NPE), alsook de praktijken betreffende *Forbearance* geharmoniseerd:

- De Non-Performing Exposure omvat de uitstaande bedragen waarvoor al meer dan 90 dagen een wanbetaling geldt of waarvoor de Groep ervan uitgaat dat de tegenpartij niet over de mogelijkheden beschikt om deze terug te betalen zonder activering van de waarborgen. Op 31 december 2017 was het uitstaande bedrag van de Non-Performing Exposure 1,6 miljard EUR, wat overeenstemt met 97 tegenpartijen;
- *Forbearance* wordt gedefinieerd als alle faciliteiten toegekend door de banken aan tegenpartijen die financiële moeilijkheden kennen of gaan kennen wat betreft de aflossing van hun schulden (het betreft faciliteiten die de banken buiten deze omstandigheden niet zouden toekennen). Op 31 december 2017 waren 57 tegenpartijen als *forborne* beschouwd, voor een totaal bedrag van 1,1 miljard EUR.

Marktrisico

Meting van het risico

De beoordeling van de marktrisico's binnen de groep Dexia steunt hoofdzakelijk op de combinatie van twee meetindicatoren, die aanleiding geven tot het gebruik van limieten:

- De *Value at Risk* (VaR) meet het verwachte potentiële verlies binnen een betrouwbaarheidsinterval van 99 % over een termijn van tien dagen. Dexia past verschillende VaR-benaderingen toe om het marktrisico te meten in de diverse activiteiten en portefeuilles:
 - Het renterisico en het basisrisico worden gemeten via een parametrische VaR, waarvan de methodologie gebaseerd is op een hypothetische normale verdeling van de rendementen van de risicofactoren;

Value at Risk (VaR)

De VaR van de marktactiviteiten van de tradingportefeuilles wordt voorgesteld in de onderstaande tabel. Eind december 2017 bedroeg het totale VaR-verbruik 3,3 miljoen EUR, tegen 8,2 miljoen EUR eind 2016.

VALUE AT RISK VAN DE MARKTACTIVITEITEN VAN DE TRADINGPORTEFEUILLES

(in miljoen EUR)	2016				2017			
	Rente en wissel	Spread (Trading)	Andere risico's	Totaal	Rente en wissel	Spread (Trading)	Andere risico's	Totaal
VaR (10 dagen, 99 %)								
Gemiddelde	6	2,8	0,2	9	2,5	3,8	0,1	6,5
Einde periode	4	4,1	0,2	8,2	1,5	1,8	0,1	3,3
Maximum	10,4	4,1	0,2	14	3,0	4,2	0,1	7,3
Minimum	2,4	2,3	0,2	5,1	1,5	1,8	0,1	3,3

Gevoeligheid van de portefeuilles ingedeeld bij activa beschikbaar voor verkoop (*Available for sale*) aan de evolutie van de credit spreads

De gevoeligheid van de AFS-reserve van de portefeuilles geclassificeerd onder "Activa beschikbaar voor verkoop" aan een verhoging van de credit spreads, wordt aandachtig

– Het risico verbonden aan de evolutie van de credit spreads, dat overeenstemt met het specifieke renterisico, en de andere risico's in de tradingportefeuille worden gemeten aan de hand van een historische VaR-benadering, waarvan de verdeling tot stand komt door de toepassing van de historische scenario's van de betrokken risicofactoren van de bestaande portefeuille.

- Per type van activiteit worden limieten gehanteerd in termen van posities, vervaldagen, markten en toegestane producten. Ze zorgen voor samenhang tussen de algemene risicolimieten en de door de *front office* gebruikte operationele drempels. Het risicobeheer wordt vervolledigd door *stress tests*, waarin gebeurtenissen worden opgenomen die buiten het waarschijnlijkheidskader vallen van de technieken voor het meten van de VaR. Deze verschillende mogelijke scenario's van achteruitgang worden geregeld herzien en geactualiseerd. De geconsolideerde resultaten van de stress tests en de overeenkomstige analyse worden elk kwartaal voorgelegd aan het risicocomité.

Blootstelling aan het marktrisico

De tradingportefeuille van Dexia bestaat uit twee activiteitsgroepen:

- Verrichtingen opgestart als gevolg van de handel in financiële instrumenten voor de datum van geordende resolutie van de Groep, voor het merendeel gedekt in *back-to-back*;
- Verrichtingen met het oog op het indekken van risico's die voortkomen van desinvesteringen of activaverkopen in het kader van het geordende resolutieplan.

De belangrijkste risicofactoren van de tradingportefeuille zijn:

- Het renterisico, in het bijzonder op de eurozone en de dollarzone,
- Het basisrisico van de valutaswaps (*cross currency basis swap*),
- Het basisrisico BOR-OIS.

De waarde-aanpassingen (CVA, DVA, FVA) en de variatie ervan zijn niet opgenomen in het model van de VaR, maar in de stress-scenario's.

gevolgd. Eind 2017 bedroeg deze gevoeligheid -10 miljoen EUR bij een verhoging van de credit spreads met één basispunt, tegen -13 miljoen EUR eind 2016. De gevoeligheid voor de renteschommelingen is heel beperkt, vermits het renterisico is ingedekt.

Transformatierisico

Het beheersbeleid van Dexia inzake het ALM-risico heeft als doel het liquiditeitsrisico zo laag mogelijk te houden en de blootstelling aan het rente- en wisselrisico te beperken.

Aanpak van het rente- en wisselrisico

Meting van het renterisico

Het renterisico wordt gemeten aan de hand van gevoeligheden. De risicogevoeligheidsmetingen weerspiegelen de blootstelling van de balans aan een parallelle beweging van 1 % op de rentecurve. De gevoeligheid van de huidige nettowaarde van de gemeten posities in opgelopen interesten ten gevolge van een rentebeweging vormt de voornaamste indicator voor de risicometing en voor het vastleggen van de limieten en de opvolging van de risico's.

De globale en gedeeltelijke gevoeligheden per tijdsinterval zijn de belangrijkste risicoindicatoren waarop het ALM-risicocomité, georganiseerd binnen het ALCO, steunt om de risico's te beheren. Het structurele renterisico van de groep Dexia is voornamelijk te vinden bij de langetermijnrentevoeten in Europa en vloeit voort uit het onevenwicht tussen de activa en de verplichtingen van Dexia na dekking van het renterisico. De gevoeligheid van de ALM op lange termijn bedroeg +13,9 miljoen EUR op 31 december 2017, tegen +8,8 miljoen EUR op 31 december 2016. Dit sluit aan bij de ALM-strategie, die de volatiliteit van de nettorentemarge wil beperken.

(in miljoen EUR)	2016	2017
Gevoeligheid	+ 8,8	13,9
Limiet	+/-80	+/-80

Meting van het wisselrisico

Het ALCO beslist over het beleid voor het afdekken van het wisselrisico dat voortvloeit uit het bestaan van activa, verplichtingen, opbrengsten en kosten in vreemde valuta. Ook de volgende elementen worden geregeld opgevolgd:

- De structurele risico's van de financiering van participaties in vreemde munten;
- De elementen die de volatiliteit van de solvabiliteitsratio's van de Groep of van haar dochterondernemingen en bijkantoren kunnen verhogen.

Structurele valutaposities worden door strikte limieten omkaderd. Buiten deze limieten worden de posities systematisch ingedekt.

Aanpak van het liquiditeitsrisico

Beleid van Dexia in verband met het beheer van het liquiditeitsrisico

Het hoofddoel van Dexia is het beheren van het liquiditeitsrisico in euro en vreemde munten van de Groep, alsook het sturen van de kost van de opgehaalde financiering om de volatiliteit van het resultaat van de Groep zo klein mogelijk te houden.

Het proces voor het beheer van de liquiditeit heeft als doel het optimaliseren van de afdekking van de financieringsbehoeften van de Groep, rekening houdend met de beperkingen waaraan ze wordt blootgesteld. Die behoeften worden op een omzichtige manier beoordeeld, door rekening te houden met de bestaande en de binnen- en buitenbalans geprojecteerde transacties.

De liquiditeitsreserves van de Groep zijn samengesteld uit activa die bij de centrale banken, in pand kunnen worden gegeven en waartoe Dexia toegang heeft.

Om de liquiditeitsituatie van de Groep te beheren, volgt het directiecomité geregeld de voorwaarden van de financieringstransacties in de marktsegmenten waar Dexia actief is. Het vergewist zich ook van de correcte uitvoering van de ingestelde financieringsprogramma's. Daartoe werden enkele kanalen opgericht die op regelmatige basis specifieke informatie verstrekken:

- Een dagelijkse en wekelijkse reporting voor de leden van het directiecomité, de waarborgverlenende Staten-aandeelhouders en de toezichthouders. Deze informatie wordt gedeeld door alle belanghebbenden inzake het liquiditeitsbeheer van de groep Dexia, waaronder de teams van de divisie Finance en Risk die belast zijn met deze problematiek, alsook de divisie Funding and Markets;
- De maandelijkse verspreiding van een financieringsplan op 12 maanden onder de waarborgverlenende Staten-aandeelhouders, de centrale banken en de toezichthouders;
- Een tweemaandelijkse call met de toezichthouders en centrale banken (Europa, Frankrijk en België).

Meting van het liquiditeitsrisico

In 2015 heeft de Europese Centrale Bank (ECB) beslist om over Dexia een op maat gemaakt, pragmatisch en proportioneel prudentieel toezicht uit te oefenen, dat rekening houdt met de specifieke en unieke situatie van Dexia als bank in resolutie. Dit werd in 2016 en 2017 voortgezet.

De ECB deelde aan Dexia mee dat deze aanpak in 2018 verlengd zou worden⁽¹⁾. Deze verlenging gaat echter gepaard met een convergentie naar het algemene kader van toezicht, die tot uiting komt in de versterking van een aantal vereisten, vooral inzake de naleving van de Liquidity Coverage Ratio (LCR). De vereiste Liquidity Coverage Ratio (LCR) voor Dexia bedraagt zodoende op 1 januari 2018 minimaal 100 % op sociaal en geconsolideerd niveau. Als dat minimale niveau niet gehaald wordt, moet Dexia zich in 2018 verzekeren van de naleving van de drempel van 80 % op geconsolideerd vlak en de ECB daarvan op de hoogte brengen, door nieuwe LCR-prognoses en een herstelplan voor te leggen.

Op 31 december 2017 bedroeg de LCR van de groep Dexia 111 %, tegen 80 % op 31 december 2016.

Operationeel risico en veiligheid van de informatiesystemen

Beleid van Dexia inzake beheer van het operationele risico en veiligheid van de informatiesystemen

Op het vlak van het operationele risico houdt het beleid van Dexia in dat de diverse risico's geregeld worden geïdentificeerd, gewaardeerd en dat corrigerende of verbeteringsmaatregelen worden genomen om de belangrijkste operationele risico's te verkleinen. Dat systeem wordt aangevuld met een preventiebeleid, onder meer op het vlak van de informatiebeveiliging, business continuity en, als dat noodzakelijk is, met de overheveling van bepaalde risico's door middel van verzekeringen.

(1) Cf. persbericht Dexia van 5 februari 2018, beschikbaar op www.dexia.com.

Risicometing en -beheer

Het beheer van het operationele risico wordt geïdentificeerd als een van de strategische pijlers van Dexia, in de context van zijn geordende resolutieplan.

De opvolging van dat risico gebeurt in het kader van de standaardbenadering binnen het reglementaire kader van Basel. Dit kader bepaalt dat informatie met betrekking tot het operationele risico wordt doorgegeven aan de verantwoordelijken voor de opvolging van dit risico, en dat de als 'kritiek' bestempelde taken worden opgevolgd.

Het kader voor het beheer van het operationele risico berust op de volgende elementen:

- Database met de operationele risico's: het systematisch inzamelen en monitoren van de operationele incidenten is een van de voornaamste vereisten van het Baselcomité. Conform zijn reglementaire verplichtingen heeft Dexia een systeem opgezet voor het identificeren van de operationele incidenten en het verzamelen van specifieke gegevens. Met de verkregen informatie kan het de kwaliteit van zijn internecontrolesysteem verbeteren;

- De voorbije drie jaren komt 99 % van de verliezen volgens de definitie van Basel voort van incidenten uit de categorie "Uitvoering, levering en beheer van de processen". De andere categorieën ("Klanten, Producten en Businesspraktijken", "Uitval van IT-systemen of -infrastructuur" en "Externe fraude") vertegenwoordigen 42 % van het totale aantal incidenten, maar minder dan 1 % van de totale verliezen. De operationele incidenten worden meestal aangegeven bij het uitvallen van een proces, een incident waarvan de rechtstreekse oorzaak vaak een tekortkoming is in de goede werking van de informatiesystemen.

De belangrijkste incidenten geven aanleiding tot corrigerende acties die door de directie-organen worden goedgekeurd:

- *Risk and Control Self-Assessment*: naast het tot stand brengen van een historiek van de verliezen worden ook de belangrijkste risico's waaraan Dexia is blootgesteld, jaarlijks in kaart gebracht. In alle entiteiten van de groep Dexia vinden Risk and Control Self-Assessment-oefeningen plaats, die rekening houden met de bestaande controles en zodoende een goed overzicht geven van de operationele risico's in de diverse entiteiten en activiteiten van de Groep. De algemene cartografie wordt aan het directiecomité voorgelegd. Desgevallend kunnen acties worden uitgewerkt om de risico's te beperken;

- Uitwerking en opvolging van actieplannen: er worden remediëringmaatregelen genomen om te vermijden dat operationele incidenten zich herhalen, om ontoereikende controles bij te sturen of de geïdentificeerde grote risico's te verkleinen. Er gebeurt een geregelde opvolging door de functie operationeelrisicobeheer. Dankzij dit proces wordt het internecontrolesysteem voortdurend verbeterd en worden de voornaamste risico's mettertijd afdoende beperkt;

- *Key Risk Indicators (KRI)*: er werden KRI's ontwikkeld die het mogelijk maken om in het Operational Risk Committee de evolutie te volgen van de voornaamste risico's die werden geïdentificeerd bij het in kaart brengen van het operationele risico;

- Beveiliging van de informatie: het beleid inzake de beveiliging van de informatie en de daarmee verbonden richtlijnen, normen en praktijken zijn bedoeld om de informatieactiva van Dexia te vrijwaren;

- Business continuity: alle activiteiten kunnen in een veilige omgeving plaatsvinden. De metiers werken impactanalyses uit voor de vitale activiteiten ingeval zich een schadegeval

of onderbreking voordoet. Ze zorgen ervoor dat de plannen inzake business continuity uitgetekend en vervolgens regelmatig geactualiseerd worden.

Dexia maakt voor de berekening van het minimale reglementair eigen vermogen verbonden aan het beheer van het operationele risico gebruik van de standaardbenadering zoals gedefinieerd in het regelgevend kader van Basel.

Beheer van het operationele risico in de resolutieperiode

De transformatie van de groep Dexia in de context van haar opdracht van geordende resolutie geeft logischerwijs aanleiding tot het ontstaan van operationele risico's. De afdeling operationele risico's werkte in 2017 verschillende initiatieven uit om de analyse, de meting en het beheer van deze risico's te versterken:

- Definiëren en invoeren van indicatoren van het risico van operationele continuïteit, die met name het directiecomité en de raad van bestuur in staat stellen om de IT-, HR- en outsourcingrisico's te sturen;

- Ontwikkelen van een nieuwe methodologie voor een completere en diepere analyse van de oorzaken en gevolgen van operationele incidenten;

- Toepassing van deze risicoanalyse op de projecten van transformatie van de activiteiten (uitbestede activiteiten en activiteiten van de financiële markten) en op de belangrijkste in kaart gebrachte kritieke processen van de Groep, en definiëren en opvolgen met de businesslines van actieplannen om de grootste operationele risico's op korte of middellange termijn te verminderen en te beperken.

Stress tests

Stress tests en analyses van scenario's

Dexia houdt verschillende scenarioanalyse- en stresstest oefeningen volgens een transversale en geïntegreerde benadering van het risicobeheersproces van de Groep.

Deze oefeningen die dienen voor interne aansturing, garanderen ook de naleving van de reglementaire vereisten terzake, onder meer betreffende Pijler II en de ICAAP- en ILAAP-processen, vastgelegd door de Europese Centrale Bank, en de guidelines van de EBA "Common procedures and methodology for Supervisory Review and Evaluation Process (SREP Guidelines)" en "EBA guidelines on institutions' stress testing". In verband met deze eisen wordt een volledige reeks stress tests uitgevoerd met het oog op de samenhang tussen de verschillende types van stress (onder meer markt, krediet Pijler I en liquiditeit).

Net als in 2016 vonden stress tests plaats die een aanvulling zijn bij de uitgevoerde tests in het kader van het ICAAP/ILAAP:

- Specifieke kredietstresstests voor de belangrijkste activa-classes. In het kader van Pijler 1 van Basel werden de kredietposities die worden afgedekt door interneratingsystemen, onderworpen aan gevoeligheidstests en aan macro-economische, historische en expertenscenario's. De resultaten van de stress-scenario's worden vergeleken met de resultaten van de risico- en kapitaalbenadering op het kredietrisico;

- De marktstresstests (die potentiële gebeurtenissen aan het licht brengen buiten het waarschijnlijkheidskader van de technieken voor het meten van de VaR). Ze werden opgedeeld in tests van unieke risicofactoren, tests van historische scenario's en tests van hypothetische scenario's;

- Weerstandstests verbonden aan het structurele renterisico, die de potentiële impact op het eigen vermogen van Dexia kunnen meten van een plotse en onverwachte afwijking van de rente, en zodoende beantwoorden aan de reglementaire verwachtingen;
- Liquiditeitsstresstests, waarmee de bijkomende liquiditeitsbehoeften kunnen worden geraamd in uitzonderlijke, maar aannemelijke scenario's binnen een bepaalde tijdspanne. Ze zijn bedoeld om potentieel kwetsbare posities aan het licht te brengen en tegelijk, als zich een ongunstige situatie voordoet, een beeld te krijgen van de mogelijke toename van de risicogewogen activa, de bijkomende liquiditeitsbehoeften of vereisten inzake het eigen vermogen;
- Een reeks specifieke stress tests (gevoeligheidsanalyse, analyse volgens scenario) op basis van macro-economische scenario's waarin crisissituaties worden gesimuleerd. Ze werden ingeschat, intern goedgekeurd en meegedeeld aan de toezichthouders. In lijn met de vereisten van Pijler 2 en de vereisten van capital adequacy directive worden deze stress tests uitgevoerd binnen hetzelfde operationele kader als dat van het Pijler 2-proces en draaien ze, zoals door de regelgeving geëist, rond de ICAAP- en ILAAP-processen. Voor de ICAAP- en ILAAP-stresstests houdt Dexia geregeld zijn kwetsbare posities onder de loep voor het afdekken van alle materiële risico's, verbonden aan zijn businessmodel in gestreste macro-economische en financiële omstandigheden. Deze door het ICAAP-proces gedocumenteerde toetsing is van toepassing op en vervolledigt het proces van financiële planning. Daarnaast worden er ook reverse stresstests uitgevoerd. De crisissimulaties met het oog op het ICAAP en ILAAP, uitvoerig beschreven in het volgende deel, gebeurden tweemaal per jaar en maken het voorwerp uit van interne validatie en controle. Overeenkomstig de reglementaire vereisten werd de volledige jaarlijkse oefening 2017 overgemaakt aan de ECB. Deze tests maken volledig deel uit van het risk appetite framework (RAF) en worden opgenomen in de definitie en toetsing van de algemene strategie. De link tussen de risicotolerantie, de aanpassingen van het strategisch resolutieplan en de ICAAP- en ILAAP-stresstests wordt gewaarborgd door specifieke indicatoren van kapitaalgebruik die behoren tot het RAF.

Geschillen

Zoals vele financiële instellingen is Dexia betrokken bij een aantal onderzoeksprocedures op regelgevend vlak en is het verweerder in een aantal geschillen, waaronder zogenaamde groepsvorderingen (class actions) in de Verenigde Staten en Israël. Bovendien hebben de inkrimping van de perimeter van Dexia, alsook bepaalde maatregelen genomen in het kader van het geordende resolutieplan van de Groep vragen doen rijzen in hoofde van bepaalde belanghebbenden of tegenpartijen van Dexia. Deze geschillen worden hieronder vermeld. Behalve indien anders vermeld, is de stand van zaken van de hierna samengevatte geschillen en onderzoeksprocedures gebaseerd op de toestand per 31 december 2017 en gestoeld op de informatie die op die datum binnen Dexia beschikbaar was.

Andere geschillen waarbij een entiteit van de Groep verweerde of betrokken partij is, zouden, op basis van de informatie waarover Dexia op die datum beschikte, geen aanzienlijke

impact mogen hebben op de financiële situatie van de Groep of het is nog te vroeg om op correcte wijze te bepalen of ze al dan niet een aanzienlijke impact kunnen hebben.

De gevolgen van de belangrijkste geschillen en onderzoeksprocedures die mogelijk een aanzienlijke impact kunnen hebben op de financiële situatie, de resultaten of de activiteiten van de Groep, zijn weerspiegeld in de geconsolideerde financiële staten van de Groep. Afhankelijk van de algemene voorwaarden van de verzekeringspolissen inzake de beroepsaansprakelijkheid en de bestuurdersaansprakelijkheid die Dexia heeft afgesloten, zouden de schadelijke financiële gevolgen van alle of bepaalde geschillen en onderzoeksprocedures geheel of gedeeltelijk gedekt kunnen zijn door dergelijke verzekeringspolissen. Onder voorbehoud van de aanvaarding van die risico's door de betrokken verzekeraars zouden ze dan ook gecompenseerd kunnen worden met betalingen die Dexia in verband daarmee eventueel ontvangt.

Daarenboven heeft de Groep voorzieningen aangelegd met betrekking tot bepaalde van deze risico's. Rekening houdend met de aard van deze procedures kan de indicatie of er in verband met deze procedures of het onderwerp ervan al dan niet voorzieningen werden aangelegd en, in voorkomend geval, voor welke bedragen, de juridische positie van Dexia of de verdediging die verband houdt met de juridische acties en eventueel eraan verbonden procedures, ernstig schaden.

Dexia Nederland BV

Algemene achtergrond

De moeilijkheden met betrekking tot de effectenleaseproducten van de voormalige Bank Labouchère (thans Dexia Nederland B.V., hierna DNL) werden eind 2001 duidelijk tijdens de snelle en scherpe daling van de koersen op de Beurs van Amsterdam. De waarde van de effecten die als onderpand fungeerden voor de destijds door de bank aan haar klanten verstrekte leningen, bleek in een groot aantal contracten ontoereikend te zijn. Dit leidde in hoofde van de klanten tot een restschuld in plaats van de meerwaarde waarop aanvankelijk gehoopt werd.

De Nederlandse dochter van Dexia, DNL, is dan ook nog steeds verwikkeld in talrijke rechtszaken die werden aangespannen door klanten die effectenleaseovereenkomsten hadden gesloten. DNL probeert al vele jaren, gezien de evolutie in de rechtspraak met betrekking tot bepaalde aspecten van deze dossiers, om aan de klanten een minnelijke schikking voor te stellen (los van de algemene oplossing die in april 2005 was voorgesteld in het kader van een bemiddelingsproces op nationale schaal door de voormalige voorzitter van de Nederlandse Nationale Bank, Wim Duisenberg, en waar de klanten zich konden bij aansluiten, en die algemeen verbindend werd verklaard in 2007, op basis van de wet bedoeld om een collectieve regeling van massaschade te vergemakkelijken (Wet Collectieve Afhandeling Massaschade – WCAM), behalve voor de cliënten die er uitdrukkelijk voor kozen om er niet door gebonden te zijn).

In de loop der jaren heeft DNL de lopende rechtszaken en geschillen met de meeste van haar klanten afgewikkeld. Eind 2017 zijn er nog een aantal klanten (ongeveer 13.500) die zich blijven verzetten tegen de vergoedingsregeling, voort-

vloeiend uit de rechtspraak van het Hof Amsterdam en de Hoge Raad. Verschillende twistpunten werden door hen voorgelegd aan de rechtbanken, zoals over vermeende beleggings-technische gebreken, het doel van de beleggingen, de rol van tussenpersonen, de aanvangstermijn van de wettelijke rente, de datum van 'kennis' van het contract door een echtgenoot en de impact ervan op de verjaring van de vernietigingstermijn in procedures met betrekking tot de toestemming van de echtgenoot, vergoedingen voor vroegtijdige beëindiging, oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten en de stuitende werking van de collectieve vordering van de stichting Eegalease.

Beslissingen van het Hof van Beroep van Amsterdam en de bevestiging ervan door de Hoge Raad liggen aan de basis van de pogingen van DNL om minnelijke schikkingen te treffen.

DNL heeft in een aantal zaken met betrekking tot de zorgplicht van de bank ten aanzien van haar klanten bij het aangaan van de overeenkomst (zie hierna), een verklaring voor recht gevraagd waarbij bevestiging wordt gevraagd dat DNL haar verplichtingen is nagekomen en dat de klant niet langer een vordering heeft ten aanzien van DNL. In een aantal gevallen werd deze verklaring toegestaan.

Overzicht van de geschillen

Zorgplichtzaken

Zoals in de vorige jaarverslagen van Dexia al werd aangegeven, heeft de Hoge Raad der Nederlanden op 5 juni 2009 een belangrijke uitspraak gedaan over de effectenleaseovereenkomsten. Verscheidene beschuldigingen werden afgewezen, waaronder de verwijten inzake dwaling, misleidende reclame, misbruik van omstandigheden en de toepasselijkheid van de Nederlandse Wet op het Consumentenkrediet. De Hoge Raad was wel van oordeel dat een bijzondere zorgplicht in acht had moeten genomen worden door de uitlener bij het aangaan van een effectenleaseovereenkomst. De Hoge Raad heeft daarbij een onderscheid gemaakt tussen twee categorieën van klanten: klanten voor wie de aangegane overeenkomst een aanvaardbare financiële last vormde en klanten voor wie de overeenkomst een onverantwoord zware financiële last vormde.

In die context, en zoals reeds werd aangehaald in de vorige jaarverslagen van Dexia, formuleerde het Hof van Beroep van Amsterdam op 1 december 2009 vier gedetailleerde arresten waarin nader werd bepaald hoe het onderscheid dat de Hoge Raad tussen de twee categorieën van klanten had gemaakt, moest worden toegepast. Klanten die stellen dat ze geconfronteerd werden met een onverantwoord zware financiële last, hebben de verplichting daarvan het bewijs te leveren. Bovendien oordeelde het Hof van Beroep van Amsterdam dat de winsten uit eerdere effectenleaseproducten in aanmerking moeten worden genomen bij de berekening van de geleden schade en dat de te betalen wettelijke rente berekend moet worden vanaf de datum van de beëindiging van het contract. Kort na de arresten van het Hof van Beroep van Amsterdam hebben twee voormalige klanten tegen twee van die arresten cassatieberoep aangetekend.

Op 29 april 2011 bevestigde de Hoge Raad eveneens dat als een klant winst had geboekt met effectenleaseovereenkomsten, die winst, indien aan bepaalde voorwaarden is voldaan, het verlies moest compenseren dat werd geleden op verlieslatende overeenkomsten.

Op 2 september 2016 deed de Hoge Raad een uitspraak in een aantal geschillen die betrekking hebben op de rol van tussenpersonen bij de verkoop van aandelenleaseproducten. Deze principiële beslissing zou de eisers de mogelijkheid kunnen bieden om een hogere vergoeding te vragen dan door de huidige rechtspraak wordt vastgesteld, ingeval zij deze aandelenleaseproducten via een tussenpersoon gekocht zouden hebben en deze tussenpersoon een aantal diligenceverplichtingen niet zou hebben nageleefd. De financiële gevolgen voor DNL zullen afhangen van het vermogen van de individuele eisers om voor de rechtbank aan te tonen dat deze verplichtingen niet werden nagekomen en van de vraag of DNL daar weet van had. In een aantal gevallen zouden deze klachten, geformuleerd op basis van de principes die de Hoge Raad der Nederlanden heeft vastgelegd, bovendien kunnen verjaard zijn.

Op 1 augustus 2017 nam het Hof van Beroep van Amsterdam een belangrijke positieve beslissing, waarin het uitdrukkelijk stelde dat (i) afwijkingen ten opzichte van het zogenaamde Hofmodel beperkt moeten blijven (waarbij rechtszekerheid de belangrijkste doelstelling is) en dat (ii) wat betreft de verdeling van de schade tussen de klant en DNL, hetgeen het op de eerste plaats als een feitelijke discussie beschouwt en geen juridische, de klant zijn eigen aansprakelijkheid niet helemaal kan ontlopen, aangezien hij, ongeacht of er al dan niet een tussenpersoon bij betrokken was, weet had / weet had moeten hebben van de basiskennmerken van de betreffende (en mogelijk risicovolle) producten, zeker in de gevallen waarin de klant (a) de tussenpersoon niet op actieve wijze had benaderd (b) met het oog op het bekomen van een persoonlijk advies (c) in verband met een bijzonder risicovol en complex financieel product. Eind 2017, tekende de eiser tegen deze beslissing beroep aan bij de Hoge Raad. Andere hoven van beroep hebben nog geen definitief standpunt ingenomen inzake de interpretatie en toepassing van de beslissing van de Hoge Raad van september 2016.

Op 1 augustus 2017 bevestigde het Hof van Beroep van Arnhem-Leeuwarden dat een advies verstrekt door (een interne adviseur van) DNL, geen impact dient te hebben op de verdeling van de schade tussen DNL en de klant. Eind 2017 heeft de eiser beroep aangetekend tegen deze beslissing bij de Hoge Raad.

Nog in 2017, nam de Hoge Raad een beslissing over de (technische) wijze waarop de impact van overeenkomsten die met een positief resultaat zijn geëindigd, dient te worden geïmputeerd op contracten waaronder klanten een verlies hebben geleden. De Hoge Raad besliste eveneens dat de methode van berekening van de schadevergoeding bij vroegtijdige beëindiging in een aantal contracten van DNL onder bepaalde omstandigheden onrechtvaardig kon zijn en dat deze contractuele clausules derhalve niet als dusdanig konden worden toegepast. De Raad bevestigde evenwel ook uitdrukkelijk dat DNL het recht had om een (soortgelijke) vorm van compensatie te vragen voor het verlies dat voortvloeit uit de beëindiging van het contract, op grond van de algemeen toepasselijke bepalingen van het Nederlandse burgerlijk wetboek.

Toestemming van de echtgeno(o)t(e)

De vraag met betrekking tot de "toestemming van de echtgeno(o)t(e)" bij het aangaan van de betwiste overeenkomsten, die door een aantal eisers in het kader van deze geschillen wordt aangehaald, werd eveneens opgeworpen. De Hoge Raad der Nederlanden was op 28 maart 2008 van oordeel dat de schriftelijke toestemming van de echtgeno(o)

t(e) (of geregistreerde partner) noodzakelijk is om een effectenleaseovereenkomst aan te gaan. Indien er geen toestemming is, is de echtgeno(o)t(e) gerechtigd de overeenkomst te vernietigen, als gevolg waarvan alle betalingen onder de overeenkomst moeten worden teruggestort en elke schuld ten opzichte van DNL voortvloeiend uit het contract, uitdooft. Bij arrest van 28 januari 2011 bevestigde de Hoge Raad dat de echtgeno(o)t(e) of partner de overeenkomst moet vernietigen binnen de drie jaar nadat hij (zij) kennis heeft genomen van het bestaan ervan. Er bleef evenwel controversie bestaan met betrekking tot de aard van het bewijs dat vereist is om de kennis van de echtgeno(o)t(e) aan te tonen. Op 27 februari 2012 oordeelde de Hoge Raad in een arrest dat de kennis van het contract kan worden vermoed indien er betalingen in het kader van dat contract gebeuren vanaf een gemeenschappelijke rekening van de echtgenoten of partners. De Hoge Raad oordeelde echter ook dat echtgenoten of partners nog altijd het recht hebben om voor de rechtbank (te trachten) te bewijzen dat ze geen weet hebben van het bestaan van een dergelijk contract.

Wat de verjaring betreft, besliste de Hoge Raad der Nederlanden op 9 oktober 2015, als antwoord op een prejudiciële vraag, dat het instellen van een collectieve rechtsvordering aanleiding geeft tot de stuiting van de verjaringstermijn voor individuele verzoeken tot vernietiging die verband houden met die collectieve vordering. De Hoge Raad besliste tevens dat, met het oog op de onderbreking van deze verjaringstermijn, het indienen van een buitengerechtigd verzoek tot vernietiging volstaat als dat tijdig verzonden wordt; het is niet nodig om een proces aan te spannen. Op 19 mei 2017 bevestigde de Hoge Raad dat de periode van 3 jaar waarin een echtgenoot een aandelenleasecontract geldig had kunnen vernietigen (vanaf de ondertekening of de kennis van een dergelijk contract) was geëindigd op 25 juli 2007 (dat is 6 maanden na het einde van de WCAM-procedure).

Nog in 2017, bevestigde de Hoge Raad dat echtgenoten die het aandelenleasecontract hadden vernietigd, maar niet kenbaar hadden gemaakt niet gebonden te willen zijn door de WCAM-schikking, niet langer aanspraak konden maken op enige schadeloosstelling door DNL. De Hoge Raad bevestigde op die manier de interpretatie van de WCAM-procedure zoals gegeven in eerdere arresten.

Aantal lopende rechtszaken

Op 31 december 2017 was DNL nog altijd betrokken in ongeveer 1.250 burgerlijke rechtszaken (tegen 1.800 eind 2016).

Ondanks de voorafgaande ontwikkelingen kan Dexia redelijkerwijze nog geen voorspellingen doen in verband met de duur of het resultaat van de resterende rechtszaken, noch met betrekking tot de mogelijke financiële gevolgen ervan.

Klachteninstituut Financiële Dienstverlening (KlIFiD)

Eind 2017 waren er nog 13 zaken met betrekking tot effectenlease in behandeling bij het KlIFiD, het Nederlands instituut dat gelast is met de behandeling van klachten met betrekking tot financiële diensten. Deze betreffen vooral zorgplichtzaken.

Financial Security Assurance

In de loop van 2016 vond Dexia een oplossing voor vrijwel alle burgerlijke rechtszaken tegen Financial Security Assurance Holdings Ltd (thans Assured Guaranty Municipal Holdings Inc.) en haar dochteronderneming, Financial Security Assurance Inc. (thans Assured Guaranty Municipal Corp.), beide voormalige dochterondernemingen van de groep Dexia, in verband met het bieden op en het aangaan van bepaalde transacties inzake afgeleide producten met lokale openbare besturen, waaronder gewaarborgde investeringscontracten (Gaaranteed Investment Contracts – GICs⁽¹⁾), die werden gesloten met emittenten van gemeenteobligaties. Er werden schikkingen getroffen met de betrokken eisers, en de procedures opgestart door de Amerikaanse autoriteiten (SEC en DOJ) werden beëindigd. De voornaamste groepsvordering, die niet rechtstreeks was gericht op FSA of een andere entiteit gerelateerd aan Dexia, werd eveneens in 2016 beëindigd. De enige resterende burgerlijke rechtsvordering ingesteld tegen FSA Holdings of entiteiten van Dexia, werd beëindigd in 2017.

Dexia Crediop

Tegen Dexia Crediop werden net als tegen andere Italiaanse bankinstellingen een aantal rechtszaken aanhangig gemaakt in Italië en het Verenigd Koninkrijk, die verband houden met (i) dekkingsverrichtingen (waarbij ook derivateninstrumenten werden afgesloten, zoals swaps) gesloten in het kader van schulderschikkingen en/of financieringstransacties met een dozijn Italiaanse steden, provincies of regio's, alsook met (ii) niet-dekkingsgerelateerde verrichtingen.

Geschillen in verband met dekkingsverrichtingen

Op 11 januari 2017 verklaarde de burgerlijke rechtbank van Messina dat zij niet bevoegd is met betrekking tot de vordering ingesteld door de stad Messina, daarbij verwijzend naar de beslissing van het Italiaanse Hof van Cassatie van 23 oktober 2014, waarin het Hof van Cassatie de bevoegdheid van de Italiaanse rechtbanken afwees ten gunste van de Engelse rechtbanken, zoals ook al beslist was door de administratieve rechtbank van Sicilië op 10 juli 2015. De door Messina ingestelde vordering werd dan ook afgewezen. Naar aanleiding van het aanhoudende uitstel van betalen door de stad Messina, besliste Dexia Crediop een vordering in te stellen in Londen.

Op 15 juni 2017 nam het Hof van Beroep te Londen een beslissing in de zaak Prato, waardoor het de vonnissen van de High Court vernietigde en de tegenvordering van Prato in de burgerlijke procedures verwierp, door te stellen dat: (i) de tijdens de periode 2002-2006 gesloten derivatencontracten tussen Dexia Crediop en Prato geldig en bindend waren; (ii) Prato

(1) De gewaarborgde beleggingscontracten (GIC's) die het voorwerp vormen van die onderzoeken en dagvaardingen, werden uitgegeven door dochterondernemingen van FSA Holdings in ruil voor middelen die door Amerikaanse gemeenten werden belegd, of ten voordele van emittenten van effectieeringsinstrumenten. De GIC's, waarvan de looptijd en de terugbetalingsvoorwaarden variëren, geven de houders ervan recht op een (vaste of variabele) gewaarborgde interest, alsook op de terugbetaling van de hoofdsom. De terugbetaling van de hoofdsom en de interest van de GIC's werd gewaarborgd door AGM en blijft dat ook na de overname van die onderneming door Assured Guaranty Ltd.

de volle bevoegdheid had om de derivatencontracten aan te gaan; (iii) de door de bank op de derivatencontracten toegepaste marge nodig was om de risico's en de verwachte kosten te dekken, en dat het concept van « impliciete kosten » niet gegrond was. De stad Prato werd onder meer veroordeeld tot de terugbetaling van de gerechtskosten van Dexia Crediop en tot de betaling van moratoire rente op de niet-betalde vergoedingen. Het Hof van Beroep verwierp ook het verzoek van de stad Prato om tegen deze beslissing cassatieberoep aan te tekenen bij het Hoogerechtshof. De stad diende echter een specifiek verzoek in om rechtstreeks cassatieberoep aan te tekenen bij het Hoogerechtshof. Op 18 december 2017 bevestigde het Hoogerechtshof de beslissing van de lagere rechtbank. In dit dossier is er nog een strafrechtelijke procedure voor de strafrechtbank van Prato hangende. Hoewel de rechtbank op 31 mei 2017 besloot tot de vrijspraak, heeft de procureur-generaal op 16 oktober 2017 beslist om beroep in te stellen tegen deze beslissing.

Dexia Crediop heeft in 2017 dadingsovereenkomsten gesloten met verschillende andere partijen. Deze overeenkomsten bevestigen telkens de wettelijkheid, geldigheid en het bindend karakter van de aangegane swapcontracten.

Andere geschillen waarin Dexia Crediop is betrokken

Op 5 april 2016 werd Dexia Crediop voor de burgerlijke rechtbank van Rome gedagvaard door PICFIC (*Provincia Italiana della Congregazione dei Figli dell'Immacolata Concezione*), momenteel onder buitengewone bewindvoering. De dagvaarding had tot doel om een verklaring af te dwingen dat de overdrachten van vorderingen die in 2012 met Dexia Crediop waren aangegaan, nietig zijn (terugvordering). De rechtszaak is aan de gang.

De rechtszaak die Dexia Crediop in 2013 heeft aangespannen om de betaling te bekomen van een deel van de overgedragen vorderingen die nog steeds niet betaald zijn, is eveneens nog hangende.

Dexia Crediop is ook betrokken in een geschil met betrekking tot Istituto per il Credito Sportivo ("ICS"). Dexia Crediop is, samen met andere private financiële instellingen, aandeelhouder van ICS, een Italiaanse openbare bank. In 2012 betwisten de buitengewone bewindvoerders van ICS de aard van de ontvangen subsidies, die als kapitaal werden geherkwalificeerd. De deelnemingen en de uitkering van dividenden sedert 2005 werden gecontesteerd ten gevolge van beslissingen waarbij de statuten van ICS en de beslissing tot uitkering van dividenden werden vernietigd. In september 2015 verwierp de Raad van State het beroep van Dexia Crediop en de andere aandeelhouders van ICS, door het vonnis van de administratieve rechtbank van Lazio en de nietigverklaring van de statuten van 2005, te bevestigen. Er werd inter alia gesteld dat de beslissingen over de uitkering van dividenden onder de bevoegdheid vallen van de burgerlijke rechtbanken. Dexia Crediop heeft beslist om niet in beroep te gaan tegen de beslissing. De procedure voor de burgerlijke rechtbank met betrekking tot de uitkering van dividenden en de nieuwe statuten van ICS is hangende.

Op 18 juli 2016 werd Dexia Crediop voor de burgerlijke rechtbank van Rome gedaagd door LIRI (*Livorno Reti e Impianti S.p.A.*), momenteel in vrijwillige afwikkeling, in verband met een leenovereenkomst die in 2003 werd gesloten met Dexia

Crediop en een andere bank (elk 50 %). LIRI betwist de lening door, inter alia, te stellen dat ze een afgeleide overeenkomst met verborgen kosten omvat. De rechtszaak is aan de gang.

Op dit ogenblik is Dexia Crediop niet in staat een redelijke voorspelling te doen over de duur en het resultaat van die geschillen, noch over de eventuele financiële gevolgen ervan.

Geschillen met betrekking tot de gestructureerde kredieten

Dexia Crédit Local (DCL) is betrokken bij een aantal geschillen met lokale besturen waaraan gestructureerde kredieten werden toegekend. Op 31 december 2017 hadden in totaal 37 klanten DCL gedagvaard in verband met de gestructureerde kredieten (tegen 51 klanten eind 2016), waarvan er 23 betrekking hebben op gestructureerde kredieten aangehouden door de Société Française de Financement Local (SFIL), holdingmaatschappij van de Caisse Française de Financement Local (CAFFIL), 12 op gestructureerde kredieten aangehouden door DCL en waarvan er 2 betrekking hebben op beide entiteiten. Ter herinnering, DCL heeft geen enkele verklaring noch garantie gegeven inzake de kredieten van CAFFIL op het moment van de verkoop van SFIL in januari 2013. Niettemin blijft DCL, als wettelijk vertegenwoordiger van CAFFIL tot op het ogenblik van de verkoop, aansprakelijk voor schadevergoedingen toegekend aan een ontleners enkel in geval van het niet respecteren van wettelijke verplichtingen verbonden aan de commercialisering door DCL van deze gestructureerde kredieten aangehouden door CAFFIL op het ogenblik van haar verkoop.

Voor de hangende geschillen werden door het Hof van Beroep van Versailles op 21 september 2016 vier belangrijke beslissingen genomen. Daarin verwierp het Hof de eisen van de vier ontleners en erkende het de geldigheid van de contracten, de geldigheid van de verplichtingen van de ontleners en het feit dat DCL zijn informatieplicht is nagekomen. Aangezien deze beslissingen werden uitgesproken door een speciale kamer van het Hof van beroep, worden ze beschouwd als "principiële beslissingen" die niet gemakkelijk betwist kunnen worden. Alle ontleners hebben beroep ingesteld tegen deze beslissing bij het Hof van Cassatie

Dexia Kommunalbank Deutschland (DKD), een dochteronderneming van DCL, werd eveneens gedagvaard in het kader van een beperkt aantal geschillen met betrekking tot gestructureerde kredieten. In twee van deze gevallen beslisten de Duitse rechtbanken in 2017 dat DKD zijn verplichting inzake financiële advisering niet voldoende was nagekomen en oordeelden zij dat de door DKD toegepaste interestberekening niet geldig was. In een van deze gevallen moet nog een beslissing worden genomen over het bedrag van de schade.

Ondanks de voornoemde ontwikkelingen kunnen DCL en DKD redelijkerwijze nog geen voorspellingen doen in verband met de duur of het resultaat van de lopende onderzoeken en rechtszaken, noch met betrekking tot de mogelijke financiële gevolgen ervan.

Dexia Israël

In december 2011 hadden individuele aandeelhouders een groepsvordering (class action) ingesteld tegen Dexia Crédit Local (DCL), Dexia Israël (DIL) en de Union of Local Authorities in Israël (ULAI). Deze vordering was onder meer gebaseerd op een vermeende tekortkoming bij het verwezenlijken van een gelijkschakeling van de rechten die verbonden zijn aan de aandelen van DIL. Op 7 oktober 2014 werd een nieuwe vordering ingesteld door bepaalde aandeelhouders (onder wie een van degenen die de groepsvordering van december 2011 hadden ingesteld), tegen DCL, de gedelegeerd bestuurder van DIL en 13 vroegere en huidige bestuurders van DIL. De eis hield verband met een vermeende boycot van lokale overheden door DIL bij de toekenning van leningen in de provincies Judea en Samaria.

Op 15 januari 2016 werd een schikking overeengekomen tussen de partijen in deze twee geschillen, waardoor de eisers konden afzien van hun vorderingen. In juni 2016 en januari 2017 keurde de rechtbank van Tel Aviv de voorwaarden van de schikking en de aan de eisers en hun advocaten verschuldigde vergoeding goed. Hierdoor kon Dexia Israël overgaan tot het opstarten en implementeren van het proces tot gelijkschakeling van de categorieën van aandelen en het overeengekomen dividend uitkeren aan alle aandeelhouders. Het gelijkschakelingsproces werd goedgekeurd door de algemene vergadering van aandeelhouders van Dexia Israël en gefinaliseerd op 26 april 2017.

Vermeende tekortkomingen inzake financiële communicatie

Dexia werd als verweerder gedagvaard in een klein aantal burgerlijke zaken op basis van vermeende tekortkomingen in haar financiële communicatie. Terwijl in al deze zaken een uitspraak viel in het voordeel van Dexia, is één dossier nog hangende voor het Brusselse Hof van beroep. Dexia betwist de vorderingen van de eisers en won de zaak in eerste aanleg. Ondanks de positieve ontwikkelingen kan Dexia redelijkerwijze nog geen voorspellingen doen in verband met de duur of het resultaat van de lopende rechtszaak, noch met betrekking tot de mogelijke financiële gevolgen ervan.

Dexia kreeg ook de mededeling dat in Brussel een onderzoek aan de gang is in verband met vermeend marktmisbruik. Op dit ogenblik is Dexia niet in staat een redelijke voorspelling te doen over de duur of het resultaat van dit onderzoek, noch over de eventuele financiële gevolgen ervan.

Geschillen als gevolg van de verkoop van operationele entiteiten van de Groep

Dexia is de laatste jaren overgegaan tot de verkoop van entiteiten, zoals bepaald onder het herziene geordende resolutieplan.

Zoals bij dit type transacties gebruikelijk is, bevatten de overeenkomsten inzake de verkoop van aandelen verklaringen en garanties, en verplichtingen tot schadeloosstelling in hoofde van de verkoper, onderworpen aan beperkingen die gebruikelijk zijn voor dit type van verrichtingen. Bij het invoeren van een garantie inzake een element dat een impact heeft op de verkochte entiteit en dat zijn oorsprong vindt voorafgaand aan de effectieve verkoop van de aandelen van de betrokken entiteit, kan Dexia – overeenkomstig de bepalingen van de verkoopovereenkomst – zodoende gehouden zijn om de koper te vergoeden.

Verscheidene vorderingen tot schadevergoeding werden geformuleerd in het kader van de voormalige verkoop van entiteiten door Dexia, waaronder met betrekking tot de verkoop van Banque Internationale à Luxembourg en DenizBank. Dexia betwist de meeste van deze vorderingen.

Momenteel kan Dexia redelijkerwijze nog geen voorspellingen doen over de duur of het resultaat van deze vorderingen, noch met betrekking tot de mogelijke financiële gevolgen ervan.

Informatie over kapitaal en liquiditeit

De bescherming van de kapitaalbasis van de Groep en de toegang tot liquide middelen over de hele duur van haar resolutie, vormen samen met het beheer van het operationele risico de drie strategische doelstellingen van de groep Dexia.

Vennootschappelijk kapitaal

Informatie betreffende het vennootschappelijk kapitaal van Dexia op 31 december 2017

Op 31 december 2017 bedroeg het vennootschappelijk kapitaal van Dexia 500 000 000 EUR.

Sinds de algemene vergadering van 7 december 2017 wordt het kapitaal vertegenwoordigd door 420 134 302 aandelen zonder vermelding van nominale waarde, die ieder 1/420 134 302^e van het maatschappelijk kapitaal vertegenwoordigen.

Onder deze 420 134 302 aandelen:

- worden 1 948 984 aandelen geïdentificeerd door een ISIN-code en zijn genoteerd op Euronext Brussel. Deze aandelen zijn gedematerialiseerd of op naam. Op 31 december 2017 omvatten deze 224 942 aandelen op naam en 1 724 042 aandelen in gedematerialiseerde vorm. Hun titularis mag, op elk ogenblik en op zijn kosten, de omzetting ervan vragen in effecten op naam of in gedematerialiseerde vorm;
- de andere 418 185 318 aandelen hebben geen ISIN-code en zijn uitsluitend op naam. Hun titularis kan de omzetting van zijn effecten in gedematerialiseerde vorm niet vragen. Deze aandelen worden aangehouden door de Belgische en Franse Staat.

Omzetting van preferente aandelen

Een buitengewone algemene vergadering van Dexia⁽¹⁾ verleende op 7 december 2017 haar goedkeuring aan het voorstel tot omzetting van de preferente aandelen waarop de Belgische en Franse Staat in 2012 voor een bedrag van 5,5 miljard EUR hebben ingetekend, alsook aan de uitgifte van winstbewijzen.

Een buitengewone algemene vergadering van Dexia verleende op 7 december 2017 haar goedkeuring aan het voorstel tot omzetting van de preferente aandelen waarop de Belgische en Franse Staat in 2012 voor een bedrag van 5,5 miljard EUR hebben ingetekend, alsook aan de uitgifte van winstbewijzen.

In het kader van deze omzetting worden alle op 31 december 2012 uitgegeven preferente aandelen die door de Belgische en Franse Staat worden aangehouden, omgezet in gewone aandelen, volgens een omzettingsratio van 14,446 gewone

aandelen tegen één preferent aandeel. Tegelijk werden winstbewijzen met Contingent Liquidation Rights (CLR) toegekend aan de Belgische en Franse Staat. Deze CLR vertegenwoordigen niet het kapitaal van Dexia, maar geven de Staten recht op de preferentiële uitkering, bij de vereffening van Dexia, na verrekening van de schulden en lasten, van een bedrag van 440 miljoen euro per jaar vanaf 1 januari 2018 tot de datum van invereffeningstelling. Dit recht op een preferentiële uitkering in geval van vereffening kan slechts één keer worden uitgeoefend, naar aanleiding van de vereffening van Dexia. Het omzettingsplan past in het kader van het geordende resolutieplan van Dexia, dat door de Europese Commissie op 28 december 2012 werd goedgekeurd. Het wordt opgezet om zich te schikken naar de eisen van de bankreglementering. Het omzettingsplan heeft in het bijzonder de volgende twee doelstellingen:

- enerzijds zorgen dat Dexia zijn reglementaire verplichtingen inzake solvabiliteit nakomt;
- anderzijds zorgen voor de continue naleving van de vereisten betreffende *burden sharing* die de Europese Commissie oplegt in haar beslissing van 28 december 2012 in het kader van de reglementering inzake staatssteun die, ter herinnering, tot doel heeft dat elke eventuele verbetering van de financiële situatie van Dexia eerst en vooral de Staten ten goede komt⁽²⁾. Het werd door de Europese Commissie goedgekeurd op 19 september 2017⁽³⁾. Anderzijds gaf de ECB haar akkoord op 27 november 2017 om de gewone aandelen die voortkomen uit de omzetting als tier 1-kernkapitaalinstrumenten te behandelen.

Toegestaan kapitaal (artikel 608 van het Wetboek van Vennootschappen)

Artikel 6 van de statuten bepaalt dat het bedrag van het toegestane kapitaal op elk ogenblik gelijk is aan het bedrag van het vennootschappelijke kapitaal. Op 31 december 2017 is het bedrag van het toegestane kapitaal dus 500 000 000 EUR. De door de algemene vergadering van 14 mei 2014 verleende machtiging tot het verhogen van het toegestane kapitaal is geldig voor een periode van vijf jaar en vervalt in 2019.

Inkoop van eigen aandelen (artikel 624 van het Wetboek van Vennootschappen)

De buitengewone algemene vergadering van 8 mei 2013 verlengde de machtiging aan de raad van bestuur voor een nieuwe periode van vijf jaar:

- Voor het aankopen op de beurs of op elke andere manier, mits naleving van de bij wet bepaalde voorwaarden en de verbintenissen van de vennootschap en de Belgische,

(2) Cf. besluit van de Europese Commissie van 28 december 2012 betreffende de staatssteun ten gunste van Dexia, DBB/Belfius en DMA, para. 101

(3) Cf. persbericht Dexia van 19 september 2017, beschikbaar op www.dexia.com

(1) Cf. persbericht Dexia van 7 december 2017, beschikbaar op www.dexia.com

Overzichtstabel van de inschrijvingsrechten ("warrants") van Dexia op 31 december 2017

	Uitgifte- prijs (in EUR)	Uit oefenperiode		Aantal toege- kende warrants ⁽²⁾	Aantal uitgeoe- fende warrants	Aantal geannuleerde warrants door nietigverklaring	Aantal overblij- vende warrants voor verkoop
		van	tot				
Warrants toegekend in 2008							
Warrants "ESOP 2008"	9,12	30 juni 2011	29 juni 2018 ⁽¹⁾	7 093 355	0	110 906	7 553 684
Warrants "ESOP 2008"	11,44	30 juni 2012	29 juni 2018	3 466 450	0	224 660	3 531 624

(1) Behoudens bijzondere voorwaarden.

(2) Aansluitend op de hergroepering van aandelen werden de algemene voorwaarden van toepassing op de uitgifte van warrants aangepast, aan de hand van een authentieke akte, teneinde de begunstigen van de warrants in een situatie te plaatsen die in wezen vergelijkbaar is met de situatie die zou hebben bestaan indien de voornoemde verrichting niet zou hebben plaatsgevonden. Het aantal warrants dat nodig is om in te schrijven op één (1) nieuw aandeel, bedraagt voortaan duizend (1 000). De uitoefenprijs per warrant blijft ongewijzigd.

Franse en Luxemburgse Staat ten aanzien van de Europese Commissie, van eigen aandelen van de vennootschap ten belope van het wettelijke maximale aantal voor een tegenwaarde die werd bepaald op grond van de wet, en die niet lager mag liggen dan één cent (0,01 EUR) per aandeel of niet meer dan 10 % hoger mag liggen dan de laatste slotkoers op Euronext Brussel;

- Tot het machtigen van de rechtstreekse dochterondernemingen in de zin van artikel 627 § 1 van het Wetboek van Vennootschappen om tegen dezelfde voorwaarden aandelen van de vennootschap te verwerven.

De raad van bestuur heeft in 2017 evenwel geen programma voor de inkoop van eigen aandelen gelanceerd.

Het ongewijzigde saldo van de portefeuille van eigen aandelen op 31 december 2017 bedroeg 324 eigen aandelen, en stemt overeen met het aantal Dexia-aandelen dat nog in handen was van Dexia Crédit Local (rechtstreekse dochteronderneming van Dexia in de zin van artikel 627 § 1 van het Wetboek van Vennootschappen), in het kader van een aandelenoptieplan dat die dochteronderneming in 1999 uitwerkte.

Reglementair eigen vermogen en solvabiliteit

Dexia volgt de evolutie van zijn solvabiliteit door gebruik te maken van de regels die werden opgesteld door het Basel-comité voor het bancaire toezicht en de Europese CRD IV-richtlijn. De Groep ziet anderzijds toe op de naleving van de eigenvermogensvereiste die door de Europese Centrale Bank (ECB) werd opgelegd in het kader van pijler 2 van Basel III, na het Supervisory Review and Evaluation Process (SREP).

Het jaar 2017 werd gekenmerkt door de aftrek van 80 % van de AFS-reserve van het reglementaire kapitaal, tegen 60 % in 2016, overeenkomstig de planning van richtlijn CRD IV.

Prudentiële vereisten voor Dexia inzake solvabiliteit

De ECB deelde aan Dexia⁽¹⁾ de kwalitatieve en kwantitatieve eigenvermogensvereisten mee, die vanaf 1 januari 2018 op Dexia NV en een aantal van haar dochterondernemingen van toepassing zijn, overeenkomstig Verordening (EU) nr. 1024/2013 van de Raad van 15 oktober 2013.

In dat opzicht werd het niveau van de Total SREP capital requirement dat in 2018 op Dexia NV van toepassing is, vastgelegd op 10,25 % op geconsolideerde basis. Dat niveau omvat een

eigenvermogensvereiste van 8 % (Pijler 1) en een niveau van bijkomend kapitaal van 2,25 % (P2R – verplichte Pijler 2). Als we de kapitaalinstandhoudingsbuffer (capital conservation buffer) van 1,875 % in 2018 erbij tellen, brengt dat de kapitaalvereiste op 12,125 %.

Deze niveaus gelden ook voor Dexia Crédit Local, op geconsolideerde basis, alsook voor Dexia Kommunalbank Deutschland en Dexia Crediop.

Reglementair eigen vermogen

Het reglementair eigen vermogen (Total Capital) bestaat uit:

- Het Common Equity Tier 1-kapitaal, met daarin onder meer:
 - het aandelenkapitaal, de uitgiftepremies, het overgedragen resultaat,
 - het resultaat van het huidige boekjaar,
 - de winsten en verliezen rechtstreeks in het eigen vermogen geboekt (herwaardering van financiële activa beschikbaar voor verkoop en geherclassificeerd, herwaardering van derivaten aangewezen als kasstroomafdekking en omrekeningsverschillen),
 - het in aanmerking komende deel van de minderheidsbelangen,
 - verminderd met de immateriële vaste activa, de goodwill, de te betalen dividenden, de aangehouden nettopositities in eigen aandelen, het bedrag boven de vastgestelde drempels inzake uitgestelde belastingen en bezit van aandelen en deelbewijzen van krediet- of financiële instellingen, en de elementen die het voorwerp zijn van prudentiële filters (eigen kredietrisico, Debit Valuation Adjustment, cashflowdekkingsreserve, Additional Valuation Adjustment).
 - Het aanvullend Tier 1-kapitaal, dat de Tier 1 achtergestelde schulden (Hybride) omvat;
 - Het Tier 2-kapitaal, dat bestaat uit het in aanmerking komende deel van de Tier 2 achtergestelde schulden, evenals het overschot van voorzieningen op verwachte verliezen, min het bedrag boven de vastgestelde drempels inzake bezit van achtergestelde schulden van financiële instellingen.
- Overeenkomstig de reglementaire vereisten en de geldende overgangsbepalingen:
- Worden de winsten en verliezen rechtstreeks in het eigen vermogen geboekt uit herwaardering van niet-soevereine obligaties en van aandelen geclassificeerd als financiële activa beschikbaar voor verkoop geleidelijk in aanmerking genomen over een periode van vijf jaar vanaf 1 januari 2014 ten belope van 20 % per jaar op cumulatieve wijze, hetzij 80 % in 2017.
 - Kunnen de minderheidsbelangen gedeeltelijk worden opgenomen in het Common Equity Tier 1-kapitaal; de beperkte opname ervan is vastgelegd in overgangsbepalingen;

(1) Cf. persbericht Dexia van 5 februari 2018, beschikbaar op www.dexia.com

• Moeten bepaalde aanpassingen op achtergestelde en hybride schulden worden opgenomen in de berekening van het eigen vermogen om de kenmerken van de verwerking van het verlies van die instrumenten te weerspiegelen.

Op 31 december 2017 bedroeg het "Total Capital" van de groep Dexia 6,8 miljard EUR, tegen 7,3 miljard EUR op 31 december 2016. Deze daling valt vooral te verklaren door het negatieve nettoresultaat van het boekjaar.

De winsten en verliezen rechtstreeks in het eigen vermogen geboekt, kwamen op 31 december 2017 uit op -4,3 miljard EUR, een sterke verbetering met +1,4 miljard EUR over

het jaar, vooral door de inkrimping van de credit spreads op staatsobligaties, in het bijzonder Italiaanse en Portugese, en de koersstijging van de euro. Het van het reglementaire kapitaal afgetrokken bedrag aan AFS-reserve kwam op 31 december 2017 uit op -2,8 miljard EUR, terwijl dat op 31 december 2016 ook -2,8 miljard EUR was, ondanks de fasering van de aftrek (80 % in 2017 tegen 60 % in 2016, in overeenstemming met de kalender van de richtlijn CRD IV).

Het "Common Equity Tier 1"-kapitaal volgde dezelfde trend en bedroeg 6,5 miljard EUR op 31 december 2017, tegen 7,0 miljard EUR op 31 december 2016.

REGLEMENTAIR EIGEN VERMOGEN

(in miljoen EUR)	31/12/2016	31/12/2017
Totaal eigen vermogen (Total Capital)	7 305	6 811
Tier 1-kernkapitaal (Common Equity Tier 1-kapitaal)	7 011	6 496
Kern eigen vermogen	9 817	9 214
In aanmerking komende winsten en verliezen rechtstreeks in het eigen vermogen geboek (*)	(2 791)	(2 792)
Omrekeningsverschillen - Groep	157	45
Actuariële verschillen inzake pensioenregeling met vaste bijdrage	(3)	(1)
Minderheidsbelangen (bruikbaar als Tier 1)	259	197
Aftrekposten		
<i>Immateriële vaste activa en goodwill</i>	(32)	(35)
<i>Common Equity Tier 1-instrumenten van financiële instellingen (>10%)</i>	(2)	0
<i>Eigen kredietrisico (Own Credit Risk, OCR)</i>	(148)	0
<i>DVA</i>	(80)	(48)
<i>AVA</i>	(166)	(84)
Aanvullend Tier 1-kapitaal (hybride)	50	48
Achtergestelde leningen	58	48
Aftrekposten		
<i>Aanvullend Tier 1-kapitaal van financiële instellingen (>10%)</i>	(8)	0
Tier 2-kapitaal	244	267
Achtergestelde leningen	54	52
<i>Waarvan aanvullend Tier 1-kapitaalinstrumenten geherclassificeerd als Tier 2-kapitaalinstrumenten (hybride)</i>	38	48
Overschot IRB voorziening (+); tekort IRB voorziening 50% (-)	247	215
Aftrekposten		
<i>Tier 2-instrumenten aangehouden bij financiële instellingen (>10%)</i>	(58)	0

(*) In aanmerking komend bedrag van de reserve voor effecten beschikbaar voor verkoop, reserve voor geherclassificeerde activa en cash flow hedge reserve, evenals het in aanmerking komend bedrag van winsten en verliezen rechtstreeks in het eigen vermogen geboek voor activa aangehouden voor verkoop.

Op 31 december 2017 bedroeg het hybride Tier 1-kapitaal van de Groep 96 miljoen EUR, waarvan 48 miljoen EUR in aanmerking komt als aanvullend Tier 1-kapitaal.

In 2017 was er geen enkele overname van hybride schuld papier. Het hybride Tier 1-kapitaal van de Groep bestaat dus uit:

• Eeuwigdurende niet-cumulatieve schuldbewijzen voor een nominaal bedrag van 56,25 miljoen EUR, uitgegeven door Dexia Crédit Local. Deze schuldbewijzen (FR0010251421) zijn genoteerd op de beurs van Luxemburg;

• Eeuwigdurende niet-cumulatieve deelbewijzen voor een nominaal bedrag van 39,79 miljoen EUR, uitgegeven door Dexia Funding Luxembourg en vandaag geboek bij Dexia. Deze deelbewijzen (XS0273230572) zijn genoteerd op de beurs van Luxemburg.

Op 31 december 2017 bedroegen de uitstaande Tier 2 achtergestelde leningen van Dexia 196 miljoen EUR, waarvan 4 miljoen EUR in aanmerking komt als Tier 2-kapitaal. Na toe-

voeging van het geherclassificeerde hybride Tier 1-kapitaal en van het in aanmerking komende overschot aan IRB voorziening, bedroeg het Tier 2-kapitaal 267 miljoen EUR.

Het aangepaste geordende resolutieplan van Dexia houdt bepaalde beperkingen in aangaande de uitkering van coupons en de uitoefening van calls op de uitgaven van achtergesteld schuld papier en hybride kapitaal door de emittenten van de Groep. Zo dient Dexia enkel coupons te betalen op de instrumenten voor achtergestelde schuld en die voor hybride kapitaal als het daartoe contractueel verplicht is. Dexia kan niet naar eigen goeddunken overgaan tot de vervroegde terugbetaling van deze instrumenten.

Anderzijds, zoals door Dexia op 24 januari 2014 werd meegedeeld, heeft de Europese Commissie aan de Groep geen toestemming verleend voor de terugkoop van het hybride Tier 1-kapitaalinstrument uitgegeven door Dexia Funding Luxembourg (XS0273230572). Ze onderstreepte dat de achtergestelde schuldeisers moeten delen in de lasten die verbonden

zijn aan de herstructurering van financiële instellingen die staatssteun hebben genoten. De Europese Commissie heeft daarnaast aan Dexia meegedeeld dat het hem toegestaan is deze informatie te verstrekken aan de houders van deze uitgifte, alsook aan de houders van uitgiften met identieke kenmerken. Het instrument FR0010251421 uitgegeven door Dexia Crédit Local heeft gelijkaardige kenmerken.

De Europese Commissie heeft aan Dexia nog meegedeeld dat deze beslissing betrekking heeft op de specifieke situatie van de Groep en niet betekent dat gelijkaardige beslissingen zullen worden genomen met vergelijkbare financiële instrumenten van andere Europese banken in resolutie die onder toezicht staan van de Commissie.

Risicogewogen activa

Eind 2017 bedragen de risicogewogen activa 33,4 miljard EUR, waarvan 31,4 miljard EUR toe te schrijven is aan het kredietrisico, 980 miljoen EUR aan het marktrisico en 1 miljard EUR aan het operationele risico. Ter herinnering bedroegen de risicogewogen activa eind 2016 nog 43,4 miljard EUR, waarvan 41,0 miljard EUR toe te schrijven was aan het kredietrisico. De sterke daling ten belope van 9,6 miljard EUR van de risicogewogen activa m.b.t. het kredietrisico is vooral het gevolg van de afbouw van de activaportefeuille, van een gunstig wisselkoerseffect en van een daling van de reële waarde van de blootstellingen.

RISICOGEWOGEN ACTIVA

(in miljoen EUR)	31/12/2016	31/12/2017
Kredietrisicogewogen activa	40 988	31 371
Marktrisicogewogen activa	1 367	980
Operationele risicogewogen activa	1 000	1 000
TOTAAL	43 356	33 351

Solvabiliteitsratio's

De "Common Equity Tier 1"-ratio van Dexia bedraagt 19,5 % op 31 december 2017, tegen 16,2 % eind 2016. De "Total Capital"-ratio bedraagt 20,4 %, tegen 16,8 % eind 2016. Dat is boven het minimum van 9,875 % (na rekening te hebben gehouden met de kapitaalinstandhoudingsbuffer van 1,250 %) zoals opgelegd door de Europese Centrale Bank in het kader van de procedure voor prudentiële controle en evaluatie (Supervisory Review and Evaluation Process, SREP) voor 2017.

SOLVABILITEITSRATIO'S

	31/12/2016	31/12/2017
Common Equity Tier 1-ratio	16,2 %	19,5 %
Total Capital-ratio	16,8 %	20,4 %

Interne afstemming van het eigen vermogen

Dexia begon vanaf 2012 met een herziening van het interne proces voor de afstemming van het eigen vermogen, rekening houdend met zijn specifieke situatie van bank in geordende resolutie en in de lijn van de vereisten van CRR en CRD IV. Dexia ontwikkelde zo een aanpak met als titel "Risico's en afstemming van kapitaal", geïnspecteerd door de toezichthouder. In het kader van het Gemeenschappelijk toezichtsmechanisme (GTM) vormt deze benadering het antwoord van

de Groep op de eisen van de Europese Centrale Bank (ECB) betreffende de interne processen voor de afstemming van kapitaal en liquiditeit (ICAAP – Internal Capital Adequacy Assessment Process en ILAAP (Internal Liquidity Adequacy Assessment Process) en de processen van toezicht (SREP).

Deze aanpak bestaat erin de kwalitatieve en kwantitatieve risico's die gelijktijdig een invloed kunnen hebben op de boekhoudkundige en prudentiële situatie, alsook op de liquiditeit van de Groep, volledig in kaart te brengen. De bedoeling daarvan is in de eerste plaats de gevoeligheden en blootstellingen aan de verschillende risicofactoren met een impact op de Groep te meten. In een tweede fase wordt de gelijktijdige impact gemeten van diverse scenario's waarbij de risico's in de toekomst vergroten, zoals de evolutie van de voornaamste boekhoudkundige en prudentiële indicatoren. In dat verband worden ook verschillende transversale stresstesttoefeningen gehouden. Op die manier worden mogelijke afwijkingen van de financiële en strategische plannen vastgesteld, gemeten en geanalyseerd. Deze ongunstige scenario's omvatten tegelijk macro-economische stress-scenario's en wiskundig gesimuleerde scenario's. De kapitaalafstemming wordt op die manier geanalyseerd over periodes gaande van 3 tot 5 jaar.

Volgens de eisen van pijler 2 en in lijn met de beste praktijken van de markt worden de conclusies van deze processen geregeld ter goedkeuring voorgelegd aan de beslissingsorganen van de bank (directiecomité en raad van bestuur).

In 2016 werd de volledige formalisering van de aanpak op basis van de cijfers op 31 december 2015 voorgelegd aan het risicocomité en de beslissingsorganen van de groep Dexia, die de principes en conclusies ervan hebben goedgekeurd. Het gaat meer bepaald om de ICAAP- en ILAAP-rapporten die door de reglementering worden opgelegd. In het kader van het GTM werd deze aanpak ook ter plaatse onderzocht door het Joint Supervisory Team (JST). De definitieve conclusies daarvan werden in september 2016 aan de beslissingsorganen meegedeeld.

Deze interne aanpak wordt in 2017 voortgezet, rekening houdend met de evolutie van de risico's, de situatie van Dexia en de aanbevelingen van het JST gemaakt in 2016.

Liquiditeitsbeheer

De marktomstandigheden werden in 2017 gekenmerkt door een geleidelijke rentestijging, in combinatie met een zekere volatiliteit op de markten, die onder meer het gevolg was van de verkiezingen in Frankrijk.

In deze context ging Dexia voort met zijn voorzichtige liquiditeitsbeheer, terwijl het zijn financieringsbehoefte door de renteverhoging en de sterkere euro zag afnemen. Eind december 2017 bedroeg het totale financieringsvolume van de Groep 124,8 miljard EUR, tegen 146,5 miljard EUR eind december 2016, ten gevolge van de daling met -6,2 miljard EUR van het netto cash collateral dat Dexia betaalt als waarborg aan zijn tegenpartijen van derivaten (26,5 miljard EUR op 31 december 2017), en de afbouw van de activaportefeuille.

De groep Dexia profiteerde van gunstige marktomstandigheden, gekenmerkt door een overvloedige liquiditeit, om haar financieringsmix bij te sturen en vaker een beroep te doen op goedkopere financieringsbronnen

In de loop van het jaar lanceerde Dexia Crédit Local met succes verschillende publieke transacties op lange termijn in euro, in US dollar en in Brits pond, waardoor 9,9 miljard EUR kon worden opgehaald, en voerde het voor bijna 4 miljard EUR bijkomende private plaatsingen uit. Er was ook een ste-

vige activiteit op het vlak van gewaarborgde kortetermijnfinanciering, met een relatief lange gemiddelde looptijd van 8,4 maanden.

Op 31 december 2017 is de totale gewaarborgde uitstaande schuld lichtjes gedaald tot 67,6 miljard EUR, tegen 71,4 miljard EUR eind december 2016.

De activiteit inzake gedekte marktfinancieringen op korte en lange termijn blijft groot. De daling van het uitstaande bedrag, van 58,4 miljard EUR eind 2016 tot 48,9 miljard EUR op 31 december 2017, is evenredig met de vermindering van de financieringsbehoefte en van de activa die voor dit type van financiering in aanmerking komen.

De Europese Centrale Bank maakte op 21 juli 2017 bekend dat liquidatie-entiteiten (wind-down entities) vanaf 31 december 2021 niet langer een beroep zullen kunnen doen

op de financiering van het Eurosysteem, en ze beperkte de toegang van de Groep tot het Eurosysteem tijdens de overgangperiode tot een bedrag van 5,2 miljard EUR. Sinds 31 december 2017 maakt de Groep niet langer gebruik van dit financieringstype.

De beslissing van de ECB leidt ook tot een daling van de liquiditeitsreserve, die gepaard gaat met een wijziging van de samenstelling ervan. Eind december 2017 beschikte de groep Dexia over een liquiditeitsreserve van 16,4 miljard EUR, waarvan 10,5 miljard EUR in de vorm van deposito's bij de centrale banken. Ter herinnering, eind 2016 beschikte de groep Dexia over een liquiditeitsreserve van 18,2 miljard EUR, waarvan 3,4 miljard EUR in de vorm van deposito's bij de centrale banken.

Niet-financiële informatie

Sociale, ecologische en maatschappelijke verantwoordelijkheid van bedrijven

MVO-aanpak van de groep Dexia / Methodologie

Dit verslag over de sociale, ecologische en maatschappelijke verantwoordelijkheid (MVO) maakt deel uit van de aanpak voor duurzame ontwikkeling die de groep Dexia sinds 2001 vooropstelt en waarvan de verslagen de afgelopen jaren werden opgesteld door de operationele entiteiten van de Groep. Dit MVO-verslag is opgesteld in overeenstemming met de wet van 3 september 2017 op de publicatie van niet-financiële informatie en informatie met betrekking tot diversiteit door bepaalde grote bedrijven en groepen, die richtlijn 2014/95/EU omzet. Bij de MVO-risicoanalyse en het opstellen van dit verslag worden de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen gevolgd. De reikwijdte van dit verslag komt overeen met de geconsolideerde financiële reikwijdte van Dexia.

Activiteiten van de groep Dexia

Zoals vermeld in het hoofdstuk 'Profiel van de Groep' van dit jaarverslag, past Dexia het geordende resolutieplan toe dat in december 2012 door de Europese Commissie werd gevalideerd. Deze implementatie komt met name tot uiting in:

- Het feit dat de groep Dexia niet langer betrokken is bij commerciële activiteiten en zich volledig toelegt op het uitdoven van zijn portefeuille van activa. De groep Dexia heeft dus geen nieuwe klanten meer, kent geen nieuwe financieringen toe en ondersteunt niet langer nieuwe projecten. Dexia opteert anderzijds voor een dynamisch beleid om zijn portefeuille en de risico's ervan te verkleinen. Zodra de macro-economische omgeving het toelaat, versnelt Dexia de verkoop van activa;
- De geleidelijke en voortdurende inkrimping van de perimeter van de Groep die resulteert in de centralisatie van zijn activiteiten, de sluiting of de verkoop van dochterondernemingen en bijkantoren, de uitbesteding van bepaalde productieactiviteiten.

De geordende resolutie heeft directe gevolgen voor de impact op de sociale, ecologische en maatschappelijke verantwoordelijkheid van de groep Dexia:

- De groep Dexia biedt het hoofd aan toenemende risico's inzake sociale vragen, personeelsvragen en een belangrijker ondersteuning werd inwerking gesteld door de groep Dexia teneinde deze risico's te beperken en te kaderen;
- De risico's inzake mensenrechten of ecologische aangelegenheden, die reeds beperkt zijn voor financiële instellingen gezien zij geen industriële activiteiten uitvoeren, zijn het zeker voor Dexia bij gebrek aan nieuwe commerciële activiteiten.

Wat de indirecte MVO-risico's betreft, verzekert Dexia de naleving van de verbintenissen op vlak van MVO door zijn onderaannemers en leveranciers via de systematische toevoeging van clausules in de afgesloten contracten of via de ondertekening van de deontologische code.

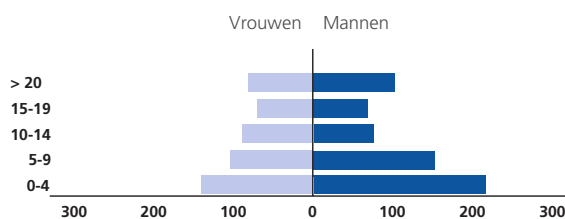
Wat de cliënten en de gefinancierde projecten betreft, is het echter niet mogelijk om een beleid te voeren waarbij enkel projecten worden gefinancierd die rekening houden met MVO-belangen, bijvoorbeeld ecologisch verantwoorde projecten, gezien Dexia geen nieuwe cliënten kan aantrekken. Voor de bestaande projecten dient de groep Dexia bovendien zijn contractuele verbintenissen tot op het einde na te leven, ongeacht hun sociale, ecologische en maatschappelijke kenmerken. Ten slotte dient de groep Dexia, in het kader van de uitvoering van zijn beleid inzake het reduceren van de portefeuille en de risico's, het hoofd te bieden aan strenge financiële, boekhoudkundige en regelgevende beperkingen die het niet altijd toelaten de MVO-criteria te beschouwen als prioriteit.

Sociale en personeelskwesties

Inleiding

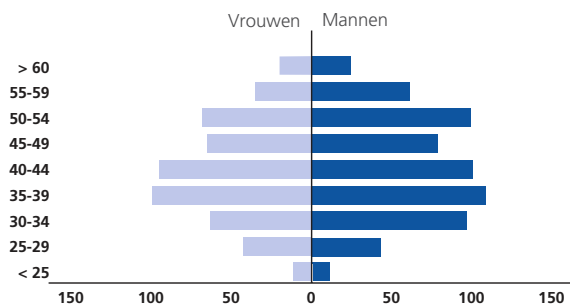
Eind 2017 telde de groep Dexia 994 medewerkers van 36 verschillende nationaliteiten, verspreid over 13 landen. 65 mensen zijn actief in België en vormen een team van medewerkers en managers die bijdragen tot de voortzetting van de activiteit in alle divisies samen. In Frankrijk telde Dexia Crédit Local op 31 december 2017 544 medewerkers, tegenover 639 mensen eind 2016. Meer dan 50 % van de medewerkers werkt minder dan tien jaar bij de Groep, en in 2017 kwam er 7 % nieuwe medewerkers bij.

LEEFTIJDSPIRAMIDE OP 31 DECEMBRE 2017



Eind 2017 bedroeg de gemiddelde anciënniteit van de medewerkers van de Groep 11,7 jaar. De gemiddelde leeftijd was 43,9 jaar.

ANCIËNNITEITSPIRAMIDE OP 31 DECEMBER 2017



De algemene verdeling tussen mannelijke en vrouwelijke medewerkers bedroeg respectievelijk 54,6 % en 45,4 %.

93 % van de medewerkers had een arbeidsovereenkomst van onbepaalde duur en 7 % van de medewerkers van de Groep werkt deeltijds.

VERDELING VAN DE MEDEWERKERS PER VESTIGING

	2016	2017
Dexia	69	65
Dexia Crédit Local France (excl. gedetacheerde werknemers/expats)	639	544
Dexia Crediop	114	102
Dexia Kommunalbank Deutschland	81	77
Dexia Crédit Local, filiaal in New York	119	111
Andere vestigingen	112	95
TOTAAL	1 134	994

VERDELING VAN DE WERKNEMERS PER GEOGRAFISCHE ZONE

	2016	2017
Frankrijk	639	544
België	69	65
Italië	114	102
Duitsland	81	77
Spanje en Portugal	34	21
Noord-Amerika	119	111
Overige landen	78	74
TOTAAL	1 134	994

Het geordende resolutieplan dat meer dan 5 jaar geleden in werking trad, heeft belangrijke sociale gevolgen waarop Dexia zo goed mogelijk tracht te anticiperen. Zo kampt de Groep vooral met problemen op het gebied van rekrutering en behoud van personeel, wat logischerwijze resulteert in een hoog personeelsverloop. Omwille van zijn voortdurende transformatie moet de Groep toezien op de veelzijdigheid en inzetbaarheid van zijn werknemers, zodat zij deel blijven uitmaken van een patroon van evolutie en mobiliteit. Dexia heeft trouwens ook te maken met risico's die inherent zijn aan elk type activiteit, zoals psychosociale risico's, ongelijke behandeling en, in zeer beperkte mate, arbeidsongevallen.

Er werden meerdere acties opgezet om de verschillende risico's aan te pakken. Deze acties worden systematisch opnieuw geëvalueerd om ervoor te zorgen dat ze bij een specifieke situatie passen. Het handhaven van een sereen sociaal klimaat blijft een belangrijke doelstelling bij het uitvoeren van de geordende resolutie, ervoor zorgend dat de door de Staten in december 2012 aangegane verbintenissen ten opzichte van de Europese Commissie worden nageleefd.

In 2017 werd het HR-aanbod verder in de kijker geplaatst, net als de drie jaar eerder gestarte begeleiding bij de veranderingen. Het management streeft ernaar Dexia aantrekkelijker te maken, de professionele kansen binnen de Groep te vergroten en de vooruitzichten op werk onder de aandacht van de werknemers te brengen. Opleiding en ontwikkeling van individuele en collectieve vaardigheden zijn daarom twee fundamentele pijlers van deze regeling.

In overeenstemming met zijn sociale verplichtingen presenteerde de directie in de loop van het eerste kwartaal van 2017 de belangrijkste strategische trends van het bedrijf aan de sociale partners. Zij blijft ook vertrouwen op de resultaten van de uitgebreide betrokkenheidsenquête die eind 2016 binnen de volledige Groep werd gehouden bij het bepalen en het prioriteit geven aan zijn acties.

Geïmplementeerde beleidspunten

Opleidingsbeleid

Dexia stelt zich tot taak al zijn medewerkers een omgeving aan te bieden waarin ze hun vaardigheden en kennis kunnen ontwikkelen. Op die manier kunnen ze bijdragen tot de organisatie en werken ze aan hun eigen inzetbaarheid.

Er worden tal van opleidings- en ontwikkelingskansen geboden aan elke medewerker, in nauwe samenwerking met de directie Human Resources, de afdelingsverantwoordelijken en de directe managers. Dexia wil op deze manier ieders expertise ontwikkelen en laten aansluiten bij de evolutie van de verschillende metiers, garantie voor prestatie en inzetbaarheid. Hoewel er een gezamenlijk opleidingsplan loopt bij Dexia Crédit Local en Dexia, werkt elke dochter van de Groep haar eigen opleidingsacties uit om gepast te reageren op lokale situaties en behoeften.

Een cijfermatige vergelijking van de opleidingen tussen de dochterondernemingen heeft weinig zin, aangezien de definitie en regels die van toepassing zijn op opleidingen van land tot land verschillen.

In 2017, en ook in lijn met de vorige jaren, heeft de directie Human Resources een actieplan rond zes opleidingsthema's uitgewerkt:

- Ondersteuning bij de veranderingen in de specifieke context van Dexia;
- Ondersteuning bij evolutie van metiers en/of mobiliteit door bruggen te slaan tussen metiers en ontwikkelingsinitiatieven te implementeren die de mobiliteit tussen metiers en daarmee ook de inzetbaarheid bevorderen;
- Voortdurende opsporing en preventie van psychosociale risico's met de nadruk op welzijn op het werk;
- Het versterken van management- en samenwerkingsvaardigheden;
- Het uitvoeren van de reglementaire bepalingen;
- Begeleiding van de senior medewerkers met de bedoeling hen aan het werk te houden.

Samen resulteren deze thema's in een waaier aan opleidingen die worden weergegeven in een tool waarmee elke medewerker en manager zijn acties en opleidingsaanvragen in real time kan volgen.

In 2017 werden 80 collectieve opleidingsessies verstrekt door erkende opleidingsorganisaties, georganiseerd in de lokalen in Parijs en Brussel. Deze opleidingen vertegenwoordigen 59 verschillende opleidingsprogramma's ter ondersteuning van belangrijke maatregelen en akkoorden van de onderneming, de uitvoering van reglementaire bepalingen, specifieke bedrijfs-

opleidingen, opleidingen voor het management en persoonlijke ontwikkeling of ook nog opleidingen die de inzetbaarheid vergroten.

Meer in het bijzonder, werden er ook bepaalde opleidingsacties op maat opgezet: begeleiding bij de veranderingen in het kader van het Horizon-project, versterking van de opleidingen vreemde talen (Frans, Nederlands, Engels en Spaans) als onderdeel van de repatriëring van bepaalde activiteiten en met het oog op de verbeterde inzetbaarheid van de werknemers, of ook nog opleidingen ter ondersteuning van gewijzigde regelgevingen, met name MIFID, IFRS 9.

Naast die groepsopleidingen worden er intern ook opleidingen of infosessies gegeven door collega's, consultants of dienstverleners. Deze vinden plaats binnen een specifiek kader. Tot slot hebben de werknemers, om aan specifieke behoeften binnen het bedrijf te voldoen, de mogelijkheid om zich individueel in te schrijven voor opleidingen en conferenties, verstrekt door externe opleidingsorganisaties.

Ter illustratie: het aantal opleidingsuren in 2017 (alle opleidingen samen: cursussen, conferenties, seminaries) bedroeg meer dan 11.300 uur voor Dexia Crédit Local en Dexia.

Interne mobiliteit, rekrutering en loopbaanbeheer

Interne mobiliteit en rekrutering

In de context van zijn resolutie biedt Dexia specifieke professionele kansen, met een grotere verscheidenheid van taken en een ruimere visie op de bankmetiers.

Zo werd de interne mobiliteit dit jaar extra gepromoot door de Groep om het ontwikkelen van vaardigheden te stimuleren.

Een loopbaancomité, bestaande uit directieleden en vertegenwoordigers van Human Resources, werd vier jaar geleden opgericht om het gebruik van intern talent te promoten. Het comité komt elk kwartaal bijeen en moedigt de mobiliteit van interne medewerkers aan die voorrang moeten krijgen op externe kandidaten. Alle aanvragen met betrekking tot interne mobiliteit, ingediend door een medewerker of manager (verandering van divisie, metier, overplaatsing naar het buitenland) worden zorgvuldig bestudeerd. Het loopbaancomité kan ook ongevraagde mobiliteitsopties voorstellen om vaardigheden binnen de Groep te houden.

Waar het gezochte profiel niet binnen de Groep beschikbaar was, ontwikkelde hij een proactieve en selectieve strategie om extern naar kandidaten te zoeken. Het rekruteren wordt beheerd op het niveau van de entiteiten. Gelet op hun omvang en het volume van de rekruteringen, hebben de meeste dochters van de Groep ervoor gekozen hun rekruteringsactiviteiten uit te besteden om optimaal te kunnen beantwoorden aan de interne vraag naar vaardigheden. Binnen Dexia Crédit Local en Dexia wordt het volledige rekruteringsproces intern beheerd door een speciaal team. Een computerplatform maakt een efficiënte opvolging mogelijk van zowel interne als externe kandidaten. Voor externe rekruteringen maakt het team gebruik van verschillende cv-theken en een oplossing om personeelsadvertenties gelijktijdig via verschillende kanalen te verspreiden en de sollicitaties online te behandelen.

Om zijn activiteiten te optimaliseren en zijn aantrekkingskracht voor kandidaten te vergroten, herzag Dexia in 2017 zijn partnerships met enkele rekruteringsites en -spelers en nam het vaker deel aan jobbeurzen.

PERSONEELSBEWEGINGEN BINNEN DE GROEP ALS GEHEEL

	2016	2017
Aanwervingen COD	68	57
Individuele ontslagen COD	11	19
Economische ontslagen COD	11	33
Ingediende ontslagen COD	83	67
Omzetting CBD in COD	4	6
Aanwervingen CBD (incl. vervangers)	49	41
Ontslagen CBD	0	2
Ingediende ontslagen CBD	3	3
Einde CBD (incl. vervangers)	30	39
COD overgedragen aan Cognizant	0	52
Overige	18	23 ⁽¹⁾

(1) De overige 23 afvloeiingen hadden te maken met mutaties binnen de Groep, pensioenen, contractuele beëindigingen, einde van proefperiodes, aankomst en vertrek in verband met tewerkstelling in het buitenland.

Ontwikkeling van vaardigheden

Met de hulp van zijn medewerkers kan Dexia zijn missie ten aanzien van de aandeelhouders en borgstellers vervullen. De medewerkers worden jaarlijks door hun managers beoordeeld via individuele gesprekken om na te gaan of zij de doelstellingen goed begrepen hebben en om de kwaliteit van hun bijdrage te evalueren. Het individueel onderhoud is een bevoorrecht moment waarop de medewerker en zijn manager het voorbije jaar overlopen, de doelstellingen voor het volgende jaar bespreken en de balans opmaken van het verloop van de loopbaan en ieders verwachtingen. Elke entiteit beschikt over zijn eigen tools en processen om deze evaluatie te formaliseren in overeenstemming met de lokale omstandigheden en regels. Bij Dexia en Dexia Crédit Local brengen de managers en medewerkers verslag uit over de jaarlijkse evaluaties en vooropgestelde doelstellingen (zowel zakelijk als gedragsmatig) via een specifieke tool. Op deze manier wordt de individuele opvolging van elke medewerker en de betrokkenheid van de manager versterkt.

Als onderdeel van de loopbaanbegeleiding en de ontwikkeling van talenten voert de directie van Human Resources bovendien regelmatig een individueel gesprek met elke medewerker. Daarbij wordt de balans opgemaakt van de loopbaan, wordt er gezocht naar aangewezen opleidingen en worden de loopbaanvooruitzichten in vertrouwen besproken. De verschillende aspecten van het beroepsleven kunnen daarbij aan bod komen: inhoud van de functie, omkadering, vergoeding, evenwicht werk-privéleven en professionele voornemens.

Uitbesteding van bepaalde activiteiten

De groep Dexia moet voor operationele continuïteit zorgen, wil hij zijn resolutie tot een goed einde brengen. Om zijn operationeel model af te stemmen op de behoeften van een structuur in ontbinding, heeft de Groep er enerzijds voor gekozen bepaalde activiteiten uit te besteden zodat ze kunnen blijven voortbestaan, en anderzijds zijn activiteiten te vereenvoudigen en te integreren om ze meer slagkracht te verlenen.

Vanuit die redenering ondertekende Dexia op 4 oktober 2017 een outsourcingcontract met Cognizant voor zijn IT- en back-officeactiviteiten in Frankrijk en België.

Zo'n 150 medewerkers van Dexia die voor deze activiteiten instaan, zullen volgens de voorwaarden van dit jaar durend contract in dienst treden van een speciaal door Cognizant opgerichte maatschappij in Frankrijk. Zo krijgen zij nieuwe

carrièrekanen binnen een groeiende groep. De uitvoering van de overeenkomst zal in twee fasen verlopen om een soepele overgang mogelijk te maken. De informaticadiensten zijn op 1 november 2017 overgedragen, de backoffices gaan in mei 2018 over naar Cognizant.

De sociale dimensie van het akkoord stond centraal in de onderhandelingen tussen de twee groepen. De informatie-overlegprocedure tussen de sociale partners ging in juni van start in Frankrijk en in België en werd medio september beëindigd met de indiening van de adviezen van de sociale partners.

Verder werd in december 2017 een overeenkomst ondertekend met Primexis voor de uitbesteding van het leasingbeheer. Deze operatie, gepland voor 2018, zal resulteren in de opheffing of overdracht van 6 functies.

Preventie van sociale, gezondheids- en veiligheidsrisico's

Vanuit de wens om het jarenlange preventiebeleid inzake psychosociale risico's voort te zetten heeft Dexia in 2017 de begeleidings- en preventiemaatregelen voor psychosociale risico's in Parijs en Brussel hernieuwd. Er bestaan momenteel verschillende feedbackvectoren die het opsporen van zulke risico's mogelijk maken binnen de entiteiten (business partners, arbeidsgeneesheer, maatschappelijk assistenten, personeelsvertegenwoordigers, ...).

Binnen de entiteiten worden een aantal preventieve maatregelen genomen, waaronder preventief medisch onderzoek, gesprekken van een arbeidspsycholoog en/of maatschappelijk assistent, yogalessen, ergonomisch advies en omkadering van werknemers die het bedrijf verlaten.

De groep Dexia organiseert ook regelmatig conferenties om werknemers te wijzen op psychosociale risico's, conferenties over welzijn en levenskwaliteit, opleidingen en workshops rond stressbeheer, slaap-stressinteractie, slaap en dagelijkse prestaties ... en coaching.

Wie aangeeft in een stresstoestand te verkeren, kan rekenen op verschillende soorten begeleiding: onderhoud met de directie van Human Resources, coaching en psychologische ondersteuning of herziening van de werktijden.

De groep Dexia wil arbeidsomstandigheden creëren die de veiligheid en fysieke en mentale gezondheid van elke werknemer beschermen.

De Groep en zijn dochterondernemingen houden zich aan de van toepassing zijnde lokale voorschriften en passen specifieke procedures toe met betrekking tot de veiligheid en gezondheid van werknemers op het werk. Documenten met betrekking tot veiligheid en gezondheid op het werk worden aan de werknemers overhandigd bij hun aankomst in de entiteit. Deze documenten zijn ook beschikbaar op de lokale intranetten en ze worden regelmatig bijgewerkt.

Het aantal geregistreerde arbeidsongevallen bij Dexia en zijn dochterondernemingen is uiterst gering en bijgevolg niet significant.

Bezoldigingsbeleid

Het systeem dat binnen de Groep gehanteerd wordt, bepaalt dat het comité der bezoldigingen van Dexia alle punten betreffende het bezoldigingsbeleid voorbereidt. De voorstellen van dat comité worden dan voorgelegd aan de raad van bestuur van Dexia, die de gepaste maatregelen neemt.

Dexia houdt zich bij het uitwerken van zijn bezoldigingsbeleid aan de verbintenissen die de Belgische, Franse en Luxemburgse Staat bij de Europese Commissie zijn aangegaan in het kader van het geordende resolutieplan van de Groep. Dexia past meer bepaald de principes inzake bezoldiging toe zoals geformuleerd in het kader van de G20, de nationale instanties en CRD IV. De Groep ziet erop toe dat er optimaal gebruik wordt gemaakt van de publieke middelen voor de bezoldiging. Deze aanpak heeft betrekking op zowel de vaste vergoedingen (niet-prestatiegebonden) als de eventuele variabele vergoedingen (prestatiegebonden) waarvan de algemene principes gelden voor alle werknemers. Deze principes omvatten het afstemmen van het bezoldigingsbeleid op de praktijk, met onder meer een zoeken naar evenwicht tussen de vaste en variabele vergoeding waarbij het nemen van buitensporige risico's niet wordt aangemoedigd, terwijl er wel middelen worden aangereikt om de relatie tussen prestaties en variabele vergoeding te waarderen.

Om te voldoen aan de regels en aanbevelingen met betrekking tot goed bestuur en solide bezoldigingspraktijken heeft de groep Dexia ervoor geopteerd, teneinde elke prikkel tot het nemen van buitensporige risico's te vermijden, het variabele deel van de vergoeding te verminderen voor die werknemers die volgens hun contract individueel recht hebben op een variabel deel. Het variabele deel van de vergoeding is in beginsel niet hoger dan 0,3 maal de jaarlijkse vaste vergoeding van de werknemer.

Het bezoldigingsbeleid en de uitvoering ervan worden regelmatig geëvalueerd om na te gaan welke bepalingen moeten worden aangepast, meer bepaald als gevolg van de inwerkingtreding van nieuwe wettelijke of reglementaire bepalingen.

Vergoedingen betaald aan het uitvoerend orgaan en aan personen van wie de professionele activiteiten een significant effect hebben op het risicoprofiel van de onderneming

Het remuneratiebeleid van de groep Dexia bevat bijzondere bepalingen met betrekking tot personen die specifiek zijn geïdentificeerd op grond van hun opdrachten die het risicoprofiel van de groep Dexia kunnen beïnvloeden. Het gaat voornamelijk om de leden van het directiecomité en werknemers van wie de vergoeding gelijk is aan of hoger is dan de laagste vergoeding van een lid van het directiecomité.

De vergoeding van de leden van het directiecomité is voortaan uitsluitend samengesteld uit een vast niet-prestatiegebonden deel waarvan wordt afgetrokken, tenzij de raad van bestuur er anders over beslist op voorstel van het remuneratiecomité, alle presentiegelden of tantièmes betaald aan een lid van het directiecomité of door een derde vennootschap waarin een mandaat wordt uitgeoefend in naam en voor rekening van Dexia.

Conform artikel 17 van Bijlage II van de wet van 25 april 2014 betreffende de status en het toezicht op de kredietinstellingen, kan aan leden van het directiecomité van Dexia geen vertrekpremie van meer dan 9 maanden vaste vergoeding worden toegekend.

In afwijking van het voorgaande kan Dexia een hogere vertrekpremie toekennen aan een lid van het directiecomité indien de betrokken persoon voorafgaand aan de toekenning van het bestuursmandaat, in overeenstemming met het heersende contractuele kader en op basis van zijn anciënniteit opgebouwd binnen de groep Dexia, in geval van ontslag recht zou hebben gehad op een vertrekpremie die hoger is dan bovengenoemde vergoeding.

Bovendien hebben werknemers van wie de professionele activiteiten een significante weerslag hebben op het risicoprofiel van de onderneming volgens de toepasselijke wettelijke bepalingen van de CRD IV-richtlijn en de Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 604/2014 in geval van ontslag recht op een vertrekpremie die in principe niet meer mag bedragen dan twaalf maanden bezoldiging; dit bedrag kan evenwel in bijzondere omstandigheden, na goedkeuring door de gewone algemene vergadering, worden opgetrokken tot achttien maanden.

Meer informatie over de vergoeding van de leden van het directiecomité wordt verstrekt in het hoofdstuk "Verklaring inzake corporate governance" van dit jaarverslag.

Gemiddelde jaarlijkse vergoeding

Een samenvoeging van vergoedingen blijkt niet relevant op groepsniveau aangezien de toekennings- en berekeningsregels verschillen tussen de entiteiten. De vergoedingscijfers worden daarom niet meegedeeld.

Dialogo binnen de onderneming

Sociale dialoog

De Europese Ondernemingsraad (EOR) van Dexia telt 4 permanente leden uit 3 verschillende entiteiten en uit 3 landen. Dit sociale orgaan is bevoegd om met de directie in debat te gaan over elke belangrijke grensoverschrijdende aangelegenheid.

Alle sociale overlegorganen van de Groep zijn samengekomen voor tussentijdse gesprekken over de financiële situatie en de organisatie van de Groep in het kader van de herstructureringen en outsourcingprojecten die aan de gang zijn.

Bovendien erkent, bevordert en respecteert de Groep de vrijheid van vereniging en het recht op collectieve onderhandelingen. Elke werknemer kan een vakvereniging van zijn keuze opzetten of zich erbij aansluiten. De Groep erkent en respecteert eveneens, binnen het kader van de wet- en regelgeving die erop van toepassing is, het recht van zijn werknemers om in het kader van collectieve onderhandelingen met betrekking tot de arbeidsrelatie te worden vertegenwoordigd door hun vakbond(en).

Betrokkenheidsenquête en participatieve workshops

Eind 2016 werd een betrokkenheidsenquête gehouden onder alle medewerkers van de Groep. Daarbij werd een groot aantal thema's aangesneden, zoals de arbeidsvoorwaarden, de relatie met het management of de perceptie van de Groep, om inzicht te verwerven in de situatie, de operationele reali-

teit, de motivaties, de zorgen en verwachtingen van de werknemers binnen de context van een bedrijf dat in geordende resolutie verkeert en voortdurend in verandering is. De vragen waren voorbereid door een werkgroep die bestond uit een representatief panel van medewerkers van de Groep in termen van anciënniteit, divisie, leeftijd en graad van hiërarchie, daarbij geholpen door een extern bureau dat er garant voor stond dat de antwoorden anoniem bleven.

De enquête werd afgesloten met een hoog deelnamepercentage van 77%. De resultaten en lessen die uit het onderzoek werden getrokken, vormden de basis voor zes gedetailleerde presentaties voor alle medewerkers van de Groep in Parijs en in Brussel in juni 2017, aangevuld met een telefonische feedbacksessie voor de medewerkers van de internationale entiteiten.

Om lessen te kunnen trekken uit deze resultaten werden er binnen Dexia Crédit Local en Dexia in juni zeven participatieve workshops van één dag georganiseerd, uitgewerkt door de werkgroep. Deze workshops waren gebaseerd op de methode van de waarderende benadering om de mobilisatiefactoren binnen Dexia te identificeren en om gebieden aan te wijzen waar de arbeidsomstandigheden binnen de Groep voor verbetering vatbaar waren. In totaal namen er 100 mensen aan deel. De werkgroep deed voorstellen die medio oktober 2017 aan het directiecomité zijn voorgelegd en die de discussies zullen onderbouwen om het operationele model van de Groep te definiëren.

Beleid inzake gelijke behandeling

Professionele gelijkheid tussen mannen en vrouwen

De groep Dexia voert een proactief beleid ter bevordering van de professionele gelijkheid tussen mannen en vrouwen. Dat uit zich in het invoeren van concrete acties op het gebied van communicatie, rekrutering, professionele opleiding, beheer van loopbaan-mobiliteit-promoties, verzoening tussen werk en privéleven, en bezoldiging. Indicatoren maken een jaarlijkse follow-up van dit beleid mogelijk.

Zo heeft Dexia Crédit Local bijvoorbeeld op 15 juni 2015 een overeenkomst voor drie jaar gesloten in verband met de professionele gelijkheid tussen mannen en vrouwen. Daarbij werd een speciale enveloppe van 50.000 EUR toegewezen om eventuele onrechtvaardige discrepanties tussen de bezoldiging van mannen en vrouwen op te heffen.

Verdere informatie inzake het diversiteitsbeleid toegepast door de leden van de raad van bestuur en het directiecomité wordt verstrekt in hoofdstuk "Verklaring inzake corporate governance" van dit jaarverslag.

VERDELING VAN DE WERKNEMERS PER GESLACHT

	2016			2017		
	Vrouwen	Mannen	Totaal	Vrouwen	Mannen	Totaal
Directiecomité	4	4	6	2	4	6
Kaderleden	343	440	783	306	384	690
Uitvoerenden	169	176	345	143	155	298
ALGEMEEN TOTAAL	514	620	1134	451	543	994

VERDELING VAN DE WERKNEMERS VOLGENS LEEFTIJD EN SOCIAAL-ECONOMISCHE CATEGORIE

	< 25 jaar	25 tot 29 jaar	30 tot 34 jaar	35 tot 39 jaar	40 tot 44 jaar	45 tot 49 jaar	50 tot 54 jaar	55 tot 59 jaar	60 jaar en +	Algemeen totaal
	Directiecomité	0	0	0	0	0	2	2	1	
Kaderleden	3	49	110	99	134	98	93	77	27	690
Uitvoerenden	9	7	32	55	58	43	49	27	18	298
ALGEMEEN TOTAAL	12	56	142	154	192	143	144	105	46	994

Strijd tegen andere vormen van discriminatie

De groep Dexia respecteert alle lokale maatregelen ter bestrijding van discriminatie.

Zo bevordert en eerbiedigt Dexia in het bijzonder de bepalingen van de fundamentele verdragen van de Internationale Arbeidsorganisatie inzake vrijheid van vereniging en het recht op collectieve onderhandelingen en het uitbannen van discriminatie op het werk.

Dexia telt 39 verschillende nationaliteiten onder zijn werknemers en kan vertrouwen op de ervaring van senior-profielen: de werknemers van meer dan 55 vertegenwoordigen 15% van het aantal effectieve loontrekkenden.

Mensenrechten

Dexia voert zijn activiteiten uit met respect voor de mensenrechten. Het niet naleven van deze verbintenis zou de reputatie van Dexia aantasten en kan leiden tot administratieve, gerechtelijke of strafrechtelijke sancties. Om zich te wapenen tegen alle indirecte risico's die verband houden met de activiteiten van zijn leveranciers, hanteert de groep Dexia een deontologische code voor zijn relaties met leveranciers. Deze stipuleert tal van verplichtingen met betrekking tot de mensenrechten, en in het bijzonder de verplichting om:

- Het gebruik van kinderarbeid (jonger dan 15 jaar) of dwangarbeid of het toelaten van het gebruik ervan door eigen leveranciers en onderaannemers niet te dulden;
 - Alle wettelijke en regelgevende bepalingen na te leven die gericht zijn op het waarborgen van een veilige en gezonde werkomgeving voor het personeel, met respect voor individuele en collectieve vrijheden, meer bepaald op het gebied van het beheer van werkroosters, bezoldiging, opleiding, vakbondsrechten, gezondheid en veiligheid;
 - Alle wettelijke en regelgevende bepalingen na te leven met betrekking tot discriminatie (geslacht, etnische afkomst, religie, politieke overtuiging, ...) op het gebied van aanwerving en personeelsbeleid;
 - Geen psychologische of fysieke dwang uit te oefenen of te dulden, evenmin als tergende of vernederende verbale mishandelingen;
 - De bepalingen van de geldende arbeidswetgeving na te leven, zowel bij het aannemen van personeel als bij de uitvoering van de arbeidsovereenkomst.
- Daarnaast handelen alle Dexia-medewerkers die verantwoordelijk zijn voor aankopen volgens een specifieke gedragscode waarin de gedragsregels met leveranciers en onderaannemers zijn vastgelegd.

Eerlijke praktijken – corruptie

Dexia is vastbesloten om zijn activiteiten uit te voeren in een gezonde en eerlijke omgeving, met volledige inachtneming van alle geldende wettelijke en reglementaire bepalingen. Dexia zal alle nodige maatregelen nemen tegen corruptie, in al zijn activiteiten en voor de Groep als geheel. In dat verband heeft Dexia bepalingen uitgewerkt die gelden voor alle werknemers, en daarnaast ook voor al wie voor de Groep werkt en zij die namens de Groep optreden. Daarmee wil Dexia corruptie voorkomen en een nultolerantie handhaven op dat vlak. Aangezien Dexia echter een uitdovende balans beheert, en dus geen nieuwe klanten heeft maar enkel nog zakelijke relaties aangaat met financiële tegenpartijen om zijn balans te financieren, wordt het risico op corruptie als relatief laag beschouwd.

Zoals bij elke activiteit bestaan er echter risico's van niet-naleving. Om daar tegenin te gaan heeft de groep Dexia een integriteitsbeleid ingevoerd met als doel:

- Eerlijk, open en ethisch gedrag te stimuleren en;
- Ervoor te zorgen dat wetten, voorschriften en andere professionele normen worden nageleefd, evenals de deontologische Dexiacodes, gedragscodes en andere beleidsbepalingen van de Groep teneinde de reputatie van Dexia te benadrukken en te beschermen. In het Compliance-charter worden de rol en bevoegdheden van de Compliance-functie beschreven en de governanceprincipes opgesomd die de grondslag vormen voor Dexia's aanpak binnen dit domein.

Die principes zijn terug te vinden in het beleid en de procedures die door alle entiteiten van de Groep worden toegepast.

Strijd tegen corruptie

Het procedurele apparaat dat zich bezighoudt met corruptie is in de loop van 2017 versterkt. Als aanvulling op de reeks geldende beleidsmaatregelen werd een gedragscode tegen corruptie opgesteld, met een beschrijving van de verschillende vormen van verboden gedrag. Die code voldoet aan de eisen van de partners en financiële tegenpartijen van de Groep, en de ratingbureaus, en wordt nu de marktnorm.

Naast deze gedragscode tegen corruptie beschikt Dexia over een beleid en procedures waarmee het de risico's op private omkoping probeert te beperken, zoals het deontologisch charter van de Groep aankoop / leveranciers, het ethisch charter in de context van zakelijke relaties met leveranciers, het beleid ten aanzien van geschenken, gunsten of uitnodigingen en het uitbestedingsbeleid (outsourcing).

Tot slot vullen interne normen het anticorruptiesysteem aan: de risico's worden in kaart gebracht met inachtneming van het risico op corruptie, er komt een uitgewerkt strijdplan tegen corruptie en een opleiding ter preventie van dit risico voor de werknemers. Dexia onderricht al zijn werknemers minstens om de twee jaar over de risico's van corruptie en beïnvloeding.

Momenteel staat één persoon voltijds in voor de opleiding in Parijs en verzorgt een correspondent deze opleiding binnen de entiteiten van de Groep.

In de loop van 2017 waren er bij Dexia:

- Geen gevallen van corruptie te melden,
- Geen bevestigde incidenten met werknemers,
- Geen bevestigde incidenten met 'business partners',
- Geen openbare aanklachten tegen de instelling of haar werknemers.

Strijd tegen het witwassen van geld en de financiering van terrorisme

Dexia hecht het grootste belang aan een goed risicobeheer met betrekking tot het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, alsook aan het naleven van de daarmee samenhangende nationale en internationale verplichtingen.

Om een geharmoniseerde en coherente aanpak te garanderen tussen de verschillende entiteiten van de Groep heeft Dexia een aantal algemene beleidslijnen uitgewerkt (country policy, politiek prominente personen, OFAC-beleid, ...). Op basis daarvan hebben de entiteiten van de Groep procedures en instructienota's ingevoerd met details over de verplichtingen en formaliteiten die gelden voor:

- Kennis en identificatie van klanten, vertegenwoordigers, mandatarissen en economische begunstigers;

- Verificatie van officiële lijsten van criminelen, terroristen, actoren in de nucleaire proliferatie, ... uitgegeven door nationale en internationale instanties;
- Opvolging van verbanden tussen rekeningen en zakelijke betrekkingen voor de duur van de relatie;
- Toezicht op operaties en opsporen van verdachte transacties;
- Tweejaarlijks onderricht van bankmedewerkers om risico's op witwassen en financiering van terrorisme tegen te gaan;
- Samenwerking met de regelgevende en gerechtelijke autoriteiten in geval van verdenking van het witwassen van geld of financiering van terrorisme in overeenstemming met de toepasselijke voorschriften.

Marktmisbruik en persoonlijke transacties

Dexia heeft maatregelen genomen om de risico's op marktmisbruik te beheersen, m.a.w. handel met voorkennis en prijsmanipulatie met betrekking tot financiële instrumenten uitgegeven door Dexia of enig andere emittent.

Deze maatregelen worden overwegend vertaald in een beleid dat handel met voorkennis met betrekking tot zijn financiële instrumenten tracht te voorkomen en een beleid inzake persoonlijke transacties door betrokkenen. Het gaat eveneens om vertrouwelijkheidsmaatregelen, het opstellen van lijsten van insiders en het invoeren van 'Chinese Walls'.

Integriteit en preventie van belangenconflicten

Als onderdeel van de MiFID-richtlijn heeft Dexia normen ingevoerd die beleggers een hoog niveau van bescherming garanderen, zoals bijvoorbeeld het beleid inzake belangenconflicten. Dexia verbindt zich ertoe de goede werking te garanderen van de markten waarop het actief is, en de interne regels en procedures van deze markten na te leven. Dexia verbindt zich ertoe zich niet te mengen in operaties die in strijd zijn met de wet- en regelgeving.

Dexia zal erop toezien dat de marktoperatoren van professionalisme en integriteit getuigen ten aanzien van tussenpersonen en tegenpartijen. Het heeft beleidslijnen en procedures uitgewerkt waarmee zij prestaties en diensten kunnen verlenen in verhouding tot hun categorie en hun beleggingsdoelstellingen.

Er zijn interne regels ingevoerd om de externe functies te regelen die door werknemers kunnen worden uitgeoefend volgens plaatselijke regels of algemene beginselen ter voorkoming van belangenconflicten.

Dexia voert een beleid dat de onafhankelijkheid van zijn commissarissen waarborgt.

Zo moet onder meer, voorafgaand aan het toekennen van een taak die niet rechtstreeks gerelateerd is aan de wettelijke controle van de rekeningen, worden nagegaan of deze taak ondanks alles de onafhankelijkheid van de commissarissen niet in het gedrang brengt.

Whistleblowing

Dexia heeft een intern alarmsysteem ingevoerd (*whistleblowing* - *klokkenluiden*) om het risico op financieel verlies, sancties, imago-verlies of reputatieschade als gevolg van het niet naleven van wettelijke en reglementaire voorschriften te beperken.

Dit systeem stelt medewerkers van Dexia in de mogelijkheid om tekortkomingen, misbruiken of disfuncties die Dexia mogelijk ernstig nadeel kunnen berokkenen, te melden.

Gegevensbescherming en beroepsgeheim

Discretie en het naleven van de vereisten van het beroepsgeheim (met inbegrip van het bankgeheim indien van toepassing) zijn essentieel, vooral met het oog op het behoud van Dexia's reputatie. In dit verband zijn procedures van toepassing binnen de groep Dexia die in overeenstemming zijn met de nationale regelgeving.

Milieukwesties

Voor een Groep die actief is in de financiële sector zijn de milieurisico's beperkt. Dexia heeft geen industriële productie en, zoals aangegeven in de inleidende paragraaf, maakt de situatie van de geordende resolutie het niet mogelijk om een beleid te implementeren dat oog heeft voor indirecte risico's met betrekking tot milieukwesties.

Als onderdeel van zijn beleid voor het beheren van directe milieueffecten streeft de groep Dexia voornamelijk naar een beheersing van de uitstoot van CO₂ als resultaat van het energieverbruik in zijn gebouwen en zijn werknemersverkeer. De Groep voert ook een actief beleid van afvalvermindering en verantwoord beheer van verbruiksgoederen.

Afvalbeheer en verantwoord beheer van verbruiksgoederen

Binnen de Groep Dexia zijn systemen ingevoerd voor het selectief sorteren, inzamelen en recycleren van papier en intern afval (toners, elektrisch afval, verouderde apparatuur enz.). De printers zijn standaard ingesteld om dubbelzijdig zwart-wit af te drukken en de bureaus zijn uitgerust met individuele sorteerafvalbakken.

Als onderdeel van zijn beleid voor verantwoord inkopen en verminderd papierverbruik implementeerde Dexia Crédit Local verschillende maatregelen met betrekking tot het gebruikte soort papier, zoals de vermindering van het papiergewicht en het systematisch gebruik van gerecycleerd nieuw papier, gebleekt zonder chloor en met PEFC-label. In de loop van 2017 werd 14,5 ton papier verbruikt.

Het filiaal in de Verenigde Staten sorteert zijn afval zowel op de kantoorverdiepingen als in de kelder, zodanig dat zijn afval-ophaaldiensten het optimaal kunnen verzamelen.

Dexia Kommunalbank Deutschland en zijn werknemers houden zich aan een milieubeschermd aanpak. Dexia Kommunalbank Deutschland gebruikt dan ook gerecycleerd papier en werkt samen met een afvalverwerkingsbedrijf op basis van een milieucharter.

Duurzaam gebruik van hulpbronnen: energieverbruik

Om zijn ecologische voetafdruk te beperken, tracht Dexia voortdurend de energie-efficiëntie van zijn gebouwen te verbeteren. De Groep handhaaft het aandeel van groene stroom in het verbruik.

De gegevens met betrekking tot het energieverbruik en de bijbehorende broeikasgasemissies worden opgevolgd.

- In Frankrijk maken de hoofdgebouwen van Dexia Crédit Local sinds 1 januari 2008 voor 100 % gebruik van groene stroom;
- Het onderhoudspersoneel van Dexia Crédit Local New York is op de hoogte van het Energy Star-programma van de overheid dat energiebesparing bevordert in de Verenigde

Staten. Zo worden energiezuinige lampen gebruikt voor de kantoorverlichting, alle gebruikte producten zijn milieuvriendelijk en de aircotoestellen worden maandelijks gecontroleerd en gereinigd;

- In Italië voorziet Dexia Crediop in nagenoeg al zijn energie-behoeften met waterkracht.

Bijdrage aan de strijd tegen de klimaatopwarming

Sinds enkele jaren tracht Dexia de uitstoot van broeikasgasen gerelateerd aan het transport van zijn werknemers te verminderen. De focus ligt daarbij op twee pijlers: het aantal reizen verminderen en de impact ervan minimaliseren door het gebruik van minder vervuilende transportmiddelen aan te moedigen.

Op groepsniveau blijft de impact van het transport op de broeikasgasemissie beperkt aangezien er bijna uitsluitend per trein wordt gereisd tussen Brussel en Parijs.

Woon- werkverkeer van de werknemers

In België neemt Dexia het voortouw op het gebied van het woon- werkverkeer van zijn medewerkers door de kosten voor hun abonnement op het openbaar vervoer op zich te nemen.

In Frankrijk vergoedt Dexia Crédit Local 60 % van de abonnementskosten voor het openbaar vervoer van de werknemers in La Défense, en 50 % in de provincie.

In Ierland moedigt Dexia Crédit Local Dublin zijn werknemers aan om met de fiets naar het werk te komen zoals bepaald in het *'Bike to Work scheme'*, een initiatief van de overheid. Dexia Crediop neemt deze uitgaven sinds 2007 gedeeltelijk voor zijn rekening. Daarnaast werden ook nog andere concrete maatregelen genomen, zoals het inrichten van een fietsenstalling op het hoofdkantoor en deelname aan de *European Mobility Week*.

Optimalisatie van zakenreizen

Werknemers worden aangemoedigd om gebruik te maken van videoconferenties en conference calls om de afgelegde afstanden te verminderen.

Sinds 2016 is het gebruik van deze middelen sterk toegenomen. Er worden nu 2,5 keer meer conference calls gepleegd, terwijl er meer dan 5 keer meer videoconferenties plaatsvinden.

Gebruik van een externe dienstverlener voor het beheer van de computerservers

Voor het beheer van zijn computerservers doet de Groep een beroep op een externe dienstverlener. Het daarvoor benodigde elektriciteitsverbruik dat aan de dienstverlener wordt doorgegeven bedraagt 478 MWh, oftewel een uitstoot van broeikasgassen van 121 tCO₂e in 2017, te vergelijken met 629 MWh, of een uitstoot van broeikasgassen van 159 tCO₂e in 2016.

Informatie betreffende maatschappelijke inspanningen op het vlak van duurzame ontwikkeling

Dialogo met de stakeholders

Dexia communiceert op regelmatige basis met de banktoezichthouders, de meerderheidsaandeelhouders en, meer algemeen, de verschillende partijen die betrokken zijn bij de resolutie van de Groep.

Partnerschaps- of sponsoracties

Dexia's betrokkenheid bij de samenleving vertaalt zich in een beleid en acties ten gunste van lokale belanghebbenden in de verschillende landen waar het direct of indirect aanwezig is. De Groep organiseert diverse initiatieven, permanent of tijdelijk.

'Les bouchons de l'espoir', een inzameling ten gunste van mensen met een handicap

In 2012 besliste Dexia Crédit Local om een solidariteitsactie op te zetten in de CBX-toren in La Défense. Met het inzamelen van doppen van flessen worden verenigingen geholpen die aangepast materiaal financieren voor gehandicapte sportbeoefenaars. Een van hen is 'Les Clayes Handisport', een vereniging die de integratie van mindervaliden wil bevorderen door hen te helpen aansluiten bij gewone sportclubs.

Er worden harde plastic doppen verzameld (polyethyleen PE of polypropyleen PP) afkomstig van voedings- of huishoudproducten. In 2017 werden 90 kg doppen verzameld. De actie wordt ook in 2018 voortgezet.

'Bright Future' mentoringprogramma

Dexia heeft gereageerd op de oproep van de vereniging Be.Face, een netwerk van bedrijven dat zich concreet verzet tegen uitsluiting in België. Via het programma 'Bright Future' wil het netwerk de professionele integratie van leerlingen uit kwetsbare milieus bevorderen door hen te laten begeleiden door gevestigde professionals.

De actie die gebaseerd is op vrijwillige en persoonlijke inzet ging van start in 2015 en liep ook door in 2016 en 2017.

Inzameling van brillen ten behoeve van de vereniging OLSF

De ondernemingsraad van Dexia Crédit Local organiseert de inzameling van nieuwe en gebruikte brillen ten behoeve van de vereniging OLSF, die wereldwijd de strijd tegen slechtzindheid aangaat.

Verklaring inzake corporate governance

Inleiding

Referentiecode

De Belgische Code inzake corporate governance, die door de Belgische wetgever de referentiecode ("Code 2009") wordt genoemd, vormt de referentiecode van Dexia als vennootschap waarvan de aandelen zijn genoteerd op een geregelende markt in de zin van artikel 96, § 2, 1°, van het Wetboek van Vennootschappen. De code is beschikbaar op de site van het Belgisch Staatsblad, alsook op de website www.corporategovernancecommittee.be.

De Code 2009 omvat negen principes die beursgenoteerde ondernemingen moeten naleven, in de vorm van verschillende richtlijnen. Dexia leeft die negen principes na.

Corporategovernancecharter

Het corporategovernancecharter van Dexia (hierna het "charter") geeft een gedetailleerd overzicht van de voornaamste principes inzake deugdelijk bestuur van de onderneming. Overeenkomstig de Code 2009 staat het charter sinds 31 december 2005 op de website van de Groep www.dexia.com en wordt het op regelmatige tijdstippen geactualiseerd.

Relaties met de aandeelhouders

Structuur van het aandeelhouderschap

Op 31 december 2017 zijn de belangrijkste aandeelhouders van Dexia:

Naam van de aandeelhouder	Percentage deelneming in het kapitaal van Dexia op 31 december 2017 ⁽¹⁾
Belgische federale overheid via de Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij	52,78 %
Franse overheid	46,81 %
Institutionele, individuele aandeelhouders en medewerkers	0,41 %

(1) Tijdens de buitengewone algemene vergadering van 7 december 2017 werd beslist de gewogene omzetting van alle aandelen van categorie B uitgegeven op 31 december 2012 en aangehouden door de Staten, uit te voeren, teneinde de vereisten van de ECB en de Europese Commissie in rekening te nemen (zie hoofdstuk "Informatie over kapitaal en liquiditeit" voor verdere informatie).

Op diezelfde datum had behalve de Belgische Staat en de Franse Staat geen enkele individuele aandeelhouder 1 % of meer van het kapitaal van Dexia in handen.

Op 31 december 2017 hield één bestuurder van Dexia één aandeel van de vennootschap aan.

Relaties met de individuele aandeelhouders

De algemene vergadering vindt elk jaar in Brussel plaats op de derde woensdag van de maand mei. Ze gaat gepaard met een specifieke informatieverbreiding via officiële berichten in het Belgisch Staatsblad, berichten in de financiële pers in België, in Luxemburg, en een oproepingsdossier in het Nederlands, Frans en Engels dat van de website kan worden gedownload.

Sinds 1 januari 2012, conform de wet van 20 december 2010 over de uitoefening van bepaalde rechten van aandeelhouders van beursgenoteerde ondernemingen, kunnen een of meerdere aandeelhouders een voorstel doen op de algemene vergadering als zij samen minstens 3 % van het maatschappelijk kapitaal van de vennootschap bezitten.

De gewone algemene aandeelhoudersvergadering vond plaats op 17 mei 2017 in Brussel en werd direct gevolgd door een buitengewone algemene vergadering, waarvan de notulen beschikbaar zijn op de internetsite. Een buitengewone algemene carensvergadering vond plaats op 17 november 2017. Deze werd gevolgd door een buitengewone algemene vergadering op 7 december 2017 die voldeed aan de vereisten inzake quorum om te kunnen beslissen over de omzetting van de preferente aandelen.

Relaties met de institutionele investeerders

Een toegewijd team (investor.relations@dexia.com) verzorgt de relaties met de institutionele investeerders en beheert eveneens de relatie met de obligatiebeleggers in het kader van de marketing van de financieringsprogramma's van de groep Dexia.

Informatiekanalen

Regelmatige informatieverstrekking

Dexia verspreidt het hele jaar door informatie via persberichten over de activiteit, de financiële resultaten en de actualiteit van de Groep, onverminderd het naleven van zijn verplichtingen inzake het meedelen van bevoorrechte informatie. Al die informatie is vanaf de publicatie ervan beschikbaar op de internetsite www.dexia.com, onder de rubriek "Aandeelhouder / Belegger".

De internetsite (www.dexia.com)

De internetsite www.dexia.com is voor de groep Dexia het belangrijkste informatiekanal voor individuele aandeelhouders, journalisten en institutionele beleggers.

Andere kanalen

Dexia publiceert jaarlijks informatie ten behoeve van de aandeelhouders en de investeerders. Het jaarverslag van Dexia is enkel op de internetsite beschikbaar in drie talen: het Nederlands, het Frans en het Engels. Het jaarlijks verslag over de risico's is enkel in het Engels beschikbaar op de internetsite.

Naleving van de geldende wetgeving

Als vennootschap naar Belgisch recht waarvan de effecten genoteerd staan op een gereguleerde markt in België, vergewist Dexia zich ervan dat het zijn wettelijke en reglementaire verplichtingen inzake occasionele en periodieke informatieverspreiding nakomt.

De circulaire FSMA/2012 01 van de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA)

Het Koninklijk Besluit van 14 november 2007 "betreffende de verplichtingen van emittenten van financiële instrumenten die zijn toegelaten tot de handel op een Belgische geregleerde markt" handelt met name over de verplichtingen van emittenten op het vlak van de informatieverstrekking aan het publiek en over hun verplichtingen tegenover de houders van financiële instrumenten. De Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA) publiceerde op 11 januari 2012 een circulaire en op 31 mei 2017 een update waarin dit Koninklijk Besluit wordt toegelicht. Conform die reglementering maakt Dexia sinds 2003 gebruik van zijn internetsite om zijn verplichtingen te vervullen op het vlak van de publicatie van de informatie bedoeld in het Koninklijk Besluit en in de circulaire. Een deel van de internetsite is voorbehouden voor de verplichte financiële informatie die vermeld wordt in de circulaire.

Het bestuur van de groep Dexia

Dexia en zijn voornaamste dochteronderneming Dexia Crédit Local hebben op 10 oktober 2012 een geïntegreerd operationeel directieteam opgericht dat is aangepast aan de dimensie en de bijzondere kenmerken van de Groep.

Hoewel er aparte juridische structuren bleven bestaan, werd de leiding van de Groep eengemaakt, onder meer via een gezamenlijke directie voor beide hoofdentiteiten, namelijk Dexia en Dexia Crédit Local.

De raad van bestuur van Dexia

Samenstelling van de raad van bestuur

De statuten van Dexia bepalen dat de raad van bestuur uit minimaal 9 en maximaal 13 bestuurders bestaat. De raad bestaat uit bestuurders met de Belgische nationaliteit en de Franse nationaliteit. De bestuurders met de Belgische nationaliteit moeten altijd in de meerderheid zijn. De voorzitter van de raad van bestuur heeft de Franse nationaliteit, en de gedelegeerd bestuurder de Belgische nationaliteit. Een bestuurder kan, met de toestemming van een meerderheid binnen elke groep bestuurders van eenzelfde nationaliteit, worden beschouwd als bestuurder met de Belgische of Franse nationaliteit, hoewel hij in werkelijkheid een derde nationaliteit, de andere nationaliteit of de dubbele nationaliteit heeft.

Op 31 december 2017 is de raad van bestuur van Dexia samengesteld als volgt:

ROBERT DE METZ

Onafhankelijk bestuurder

3 januari 1952 • Fransman • Bestuurder sinds 2009

Bezit geen Dexia-aandelen

Voorzitter van de raad van bestuur van Dexia

Voorzitter van de raad van bestuur van Dexia Crédit Local

Duur van het mandaat: 2014-2018

Gespecialiseerde comités: Voorzitter van het comité der benoemingen • Lid van het comité der bezoldigingen

Andere mandaten en functies: Voorzitter van de raad van toezicht : Média-Participations S.C.A. • Bestuurder : Média-Participations S.A. • Gedelegeerd bestuurder : Bee2Bees S.A. (Brussel) • Bestuurder : La Martinière Groupe S.A. • Lid van het uitvoerend comité : Fondation pour les Monuments Historiques.

Biografie: Robert de Metz behaalde een diploma van het Institut d'Etudes Politiques de Paris (IEP) en van de Ecole nationale d'administration (ENA). Hij begon zijn loopbaan bij de algemene inspectie van financiën. Hij ging in 1983 werken voor de bank Indosuez, waar hij functies opnam in Hongkong en in Frankrijk alvorens aan de slag te gaan bij Demachy Worms & Cie. Bij Paribas, waar hij werkzaam was vanaf 1991, vervulde hij diverse functies, meer bepaald voor fusies-overnames, waarna hij benoemd werd tot lid van het directorium, verantwoordelijk vanuit Londen voor de rente-, valuta- en derivatenmarkt. Hij was bestuurder van Cobepa van 1993 tot 1999. Tussen 2002 en 2007 was hij adjunct-directeur-generaal van de groep Vivendi, verantwoordelijk voor fusies-overnames en strategie. Van 2010 tot 2014 was hij uitvoerend directeur van Lafayette Management UK. Van 2014 tot 2017 was hij lid en voorzitter van de raad van bestuur van de groep Solocal.

Belangrijkste vakgebieden: financiën, marktverrichtingen en fusies en overnames.

WOUTER DEVRIENDT

10 april 1967 • Belg • Uitvoerend bestuurder van Dexia sinds 2016
 Bezit geen Dexia-aandelen
 Gedelegeerd bestuurder en voorzitter van het directiecomité van Dexia
 Bestuurder en algemeen directeur van Dexia Crédit Local
 Voorzitter van de raad van bestuur van Dexia Crediop

Duur van het mandaat: 2016-2020

Biografie: Wouter Devriendt behaalde een MBA aan de Rotterdam School of Management (1992) en een master in toegepaste economische wetenschappen aan de Katholieke Universiteit van Leuven (1989). Tussen 1993 en 2011 deed hij ruim 18 jaar lang internationale bankervaring op door verschillende functies uit te oefenen binnen de wholesalebank ABN AMRO (Amsterdam, Praag, Houston, Ecuador, Sydney en Londen) en Fortis (Brussel en Amsterdam), maar ook in Private Equity door portefeuilles van vennootschappen te beheren. Van 2011 tot 2016 was hij onder meer onafhankelijk adviseur van de Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij, waar hij instond voor het beheer van de investeringen van de Belgische Staat in de financiële sector. Van 2014 tot 2016 was hij lid van de General Council of the Hellenic Financial Stability Fund, het fonds dat het Griekse banksysteem in het algemene belang moet helpen stabiliseren. Sinds mei 2016 is hij gedelegeerd bestuurder en voorzitter van het directiecomité van Dexia, en algemeen directeur van Dexia Crédit Local.

Belangrijkste vakgebieden: finance en banking, beheer van financiële risico's, leiding en beheer van instellingen.

CORSO BAVAGNOLI (ontslag op 19 maart 2018)

21 juli 1973 • Fransman • Niet-uitvoerend bestuurder sinds 2015
 Bezit geen Dexia-aandelen
 Bestuurder van Dexia Crédit Local

Duur van het mandaat: 2016-2020

Hoofdfunctie: Diensthooft financiering van de economie

Biografie: Corso Bavagnoli behaalde zijn diploma aan de Ecole nationale supérieure des Mines de Paris en het Institut d'études politiques (IEP) de Paris, en studeerde aan de Ecole nationale d'administration (ENA). In 2001 werd hij benoemd tot adjunct-inspecteur financiën en in 2002 bevorderd tot inspecteur financiën. In 2005 was hij eerst adjunct-afdelingschef bij de "Direction générale du Trésor et de la politique économique" en vervolgens chef van de afdeling "Système financier international, préparation des sommets". In 2008 kreeg hij dan de leiding over de afdeling "EDF et autres participations" bij het Agence des participations de l'État. Hij werd in 2009 benoemd tot adviseur voor economische en financiële zaken op het kabinet van premier François Fillon. In 2012 werd hij onderdirecteur banken en financieringen van algemeen belang van de "direction générale du Trésor". Hij staat sinds mei 2015 aan het hoofd van de dienst financiering van de economie.

Belangrijkste vakgebieden: economie, financiële markten, financiële regelgeving, risicobeheer.

JOHAN BOHETS

13 september 1971 • Belg • Uitvoerend bestuurder sinds 2016
 Bezit geen Dexia-aandelen
 Hoofd van de divisie Risk en lid van het directiecomité van de groep Dexia
 Bestuurder en gedelegeerd algemeen directeur van Dexia Crédit Local
 Lid van de raad van bestuur van Dexia Crediop

Duur van het mandaat: 2016-2020

Andere mandaten en functies: Niet-uitvoerend bestuurder van Pinnacle Investments NV • zaakvoerder van MOIRAI Management BVBA • onafhankelijk bestuurder van Keyware Technologies NV

Biografie: Johan Bohets behaalde een masterdiploma rechten en een postuniversitair diploma financiële wetenschappen aan de Katholieke Universiteit van Leuven, naast een masterdiploma financieel management aan Solvay. Na als advocaat te hebben gewerkt, sloot hij zich in 2005 aan bij het Europees Investeringsfonds. In 2006 ging hij bij de groep Dexia aan de slag als juridisch verantwoordelijke van het departement fusies & overnames. In 2009 werd hij adjunct-secretaris-generaal van de groep Dexia. Daarna werd hij secretaris-generaal van de Groep en lid van het uitvoerend comité van Dexia van 2012 tot 2015. In 2016 werd hij benoemd tot Chief Risk Officer en lid van het directiecomité van Dexia.

Belangrijkste vakgebieden: risicobeheer, financiën, recht, fusies en overnames.

BART BRONSELAER

Onafhankelijk bestuurder
 6 oktober 1967 • Belg • Bestuurder sinds 2012
 Bezit geen Dexia-aandelen
 Bestuurder van Dexia Crédit Local

Duur van het mandaat: 2017-2021

Gespecialiseerde comités: Voorzitter van het risicocomité • Lid van het auditcomité

Andere mandaten en functies: Bestuurder van Alpha 11 Inc., Alpha 11 Europe, Right Brain Interface • Onafhankelijk bestuurder van United Pensions OFF. • Bestuurder van private stichtingen: Gh. Piot en Le Bois Clair • Lid van de raad van vzw's: Katholiek Onderwijs Kessel-Lo en Abbaye d'Oignies.

Biografie: Bart Bronselaer behaalde het diploma van industrieel ingenieur (Groep T Leuven), alsook een masterdiploma in computerwetenschappen (VUB) en een MBA (U.C. Louvain). Hij werkte het grootste deel van zijn loopbaan (1993-2003) bij Merrill Lynch International in Londen waar hij verschillende functies vervulde. De laatste was die van Head of Debt Capital Markets voor Europa, het Midden-Oosten en Afrika. In die hoedanigheid was hij verantwoordelijk voor de structurering en verkoop van financiële oplossingen aan klanten zoals financiële instellingen, industriële bedrijven en overheidsinstanties. In 2003 werd hij een onafhankelijke expert in financiële diensten. Hij was tot 31 december 2013 voorzitter van de raad van bestuur van Royal Park Investments.

Belangrijkste vakgebieden: financiële markten, financiën, gestructureerde financieringen, afgeleide producten, strategie.

ALEXANDRE DE GEEST

5 februari 1971 • Belg • Niet-uitvoerend bestuurder sinds 2012
 Bezit geen Dexia-aandelen
 Bestuurder van Dexia Crédit Local

Duur van het mandaat: 2017-2021

Gespecialiseerde comités: Lid van het risicocomité

Hoofdfunctie: Algemeen bestuurder van de Thesaurie van de Belgische federale overheid (FOD Financiën)

Andere mandaten en functies: Gedelegeerd bestuurder van het Zilverfonds • Voorzitter van het Beschermingsfonds voor financiële instrumenten • Voorzitter van het Rentenfonds • Lid van de Commissie voor nucleaire voorzieningen

Biografie: Alexandre De Geest behaalde het diploma rechten aan de Universiteit catholique de Louvain en de Universiteit Libre de Bruxelles. Hij was bestuurder van talrijke vennootschappen waaronder Gazelec (2004-2005) en het Zilverfonds sinds 2003. Hij was vanaf 2000 adviseur op het kabinet van de federale minister van Financiën, en vervolgens in 2011 adviseur op het kabinet van de federale minister van Buitenlandse zaken. Sinds 2012 is hij bestuurder bij de Thesaurie (FOD Financiën) en algemeen directeur sinds 2016.

Belangrijkste vakgebieden: financiële markten, financiën, fiscaliteit.

MARTINE DE ROUCK

12 augustus 1956 • Belgische • Niet-uitvoerend bestuurder sinds 2017
 Bezit geen Dexia-aandelen
 Bestuurder van Dexia Crédit Local

Duur van het mandaat: 2017-2021

Gespecialiseerde comités: Voorzitter van het bezoldigingscomité • Lid van het comité der benoemingen

Andere mandaten en functies: Niet-uitvoerend bestuurder van Orange Belgium • Bestuurder van het Institute of Forensic Auditors

Biografie: Martine De Rouck behaalde een masterdiploma wiskundige wetenschappen aan de Vrije Universiteit Brussel VUB en actuariële wetenschappen aan de Université libre de Bruxelles. Zij werkte haar hele loopbaan in de banksector. In 1978 ging zij aan de slag bij de Generale Bank, waar zij verschillende functies uitoefende, zoals algemeen directeur van de marketingafdeling en commercieel verantwoordelijke voor de regio Brussel. Binnen Fortis Bank leidde zij vanaf 2000 de afdeling e-Banking Frankrijk, en werkte zij als hoofd van de marketingafdeling voor de retailbank. In 2003 werd zij CEO en gedelegeerd bestuurder van de Bank van de Post, en van BCC Corporate in 2009. In 2010 neemt ze de verantwoordelijkheid over de afdeling fraudebescherming bij BNP Paribas Fortis. Ze heeft verschillende bestuursfuncties uitgeoefend binnen diverse ondernemingen van de groep BNP Paribas Fortis. Zij is momenteel niet-uitvoerend bestuurder van Orange Belgium.

Belangrijkste vakgebieden: finance, audit, boekhouding, bescherming tegen fraude, operationeel risico, risicobeheer en HR.

THIERRY FRANCO

30 april 1964 • Fransman • Niet-uitvoerend bestuurder sinds 2013
 Bezit geen Dexia-aandelen
 Bestuurder van Dexia Crédit Local

Duur van het mandaat: 2017-2021

Gespecialiseerde comités: Lid van het auditcomité • Lid van het comité der benoemingen

Hoofdfunctie: Adjunct-commissaris-generaal investering (Frans ministerie van economie)

Biografie: Thierry Franco behaalde een diploma aan de École polytechnique en de École nationale de statistiques et d'administration économique (ENSAE). Hij begon zijn carrière in 1988 bij de "Direction de la prévision" (Ministerie van Economie, Financiën en Industrie) als adjunct van het hoofd van het bureau buitenland en vervolgens financiële verrichtingen. In 1992 ging hij aan de slag bij de "Direction du Trésor" waar hij de functie van adjunct van het hoofd van het bureau financiering van de huisvesting bekleedde, en vanaf 1995 de functie van hoofd van het bureau belast met het beleid van Frankrijk ten aanzien van het Internationale Muntfonds (IMF) en het internationale financiële systeem, en met de voorbereiding van de G7-top. Van 2000 tot 2002 bekleedde hij de functies van onderdirecteur belast met de regelgeving van de verzekeringsondernemingen, -producten en -markten, vervolgens van 2002 tot 2004 die van onderdirecteur van de service des participations, alvorens te worden benoemd tot diensthoofd financiering van de economie bij de "Direction générale du Trésor et de la politique économique" (DGTPE). In maart 2009 werd hij benoemd tot secretaris-generaal van de Autorité des marchés financiers (AMF). Van december 2012 tot september 2013 was hij adviseur bij de directeur-generaal van de Franse Trésor. Op 7 oktober 2013 werd hij benoemd tot adjunct-commissaris-generaal investering.

Belangrijkste vakgebieden: economie, financiële regelgeving en administratie.

VÉRONIQUE HUGUES

28 mei 1970 • Franse • Uitvoerend bestuurder sinds 2016
 Bezit geen Dexia-aandelen
 Chief Financial Officer en lid van het directiecomité van de groep Dexia
 Bestuurder en gedelegeerd algemeen directeur van Dexia Crédit Local

Duur van het mandaat: 2017-2021

Biografie: Véronique Hugues bezit een dubbel masterdiploma in financiële wetenschappen van de universiteit Paris IX Dauphine en de Johan Wolfgang Goethe-universiteit in Frankfurt en van DESS 203, Finances de marchés van de universiteit Paris IX Dauphine. Zij begon haar carrière bij Deutsche Bank in Parijs binnen de ALM-afdeling. In 2001 ging zij bij de groep Dexia aan de slag als hoofd langetermijnfinanciering. Zij stond in voor de financiële communicatie in 2009 en vanaf 2013, werd ze verantwoordelijk voor het financiële beheer van de Groep en bestuurder van Dexia Kommunalbank Deutschland en Dexia Sabadell. Van 2014 tot 2016 was zij adjunct-CFO en lid van het groepscomité van Dexia. In het kader van dat mandaat stuurde zij verschillende transversale projecten aan binnen de divisie Finance. Sinds juni 2016 is zij uitvoerend bestuurder van Dexia, Chief Financial Officer en lid van het directiecomité van Dexia, en bestuurder en gedelegeerd algemeen directeur van Dexia Crédit Local.

Belangrijkste vakgebieden: financiën, financiële markten, financiële communicatie, change management en transformatieprocessen.

LUCIE MUNIESA

22 februari 1975 • Franse • Niet-uitvoerend bestuurder sinds 2016
 Bezit geen Dexia-aandelen
 Bestuurder van Dexia Crédit Local

Duur van het mandaat: 2016-2020

Gespecialiseerde comités: Lid van het risicocomité en lid van het comité der bezoldigingen

Hoofdfunctie: Adjunct-directeur-generaal van het agence des participations de l'Etat (APE)

Andere mandaten en functies: Vertegenwoordiger van de Franse Staat, Bestuurder van Consortium de Réalisation (CDR), Palais de Tokyo SAS, Engie SA, Orange SA, Safran SA

Biografie: Lucie Muniesa behaalde diploma's aan de ENSAI en de ENSAE. Zij begon haar carrière in 1996 op de dienst statistiek van het Franse ministerie van landbouw en op de dienst bedrijfsstatistiek van het INSEE. In 2002 ging zij aan de slag bij de Direction générale de la concurrence, de la consommation et de la répression des fraudes (DGCCRF), als adjunct van het hoofd van de dienst concentraties en hulp. In 2004 stapte zij over naar het APE als adjunct van de chefs van de sectordiensten "Energie, chimie et autres participations" en "La Poste/France Télécom". In 2007 werd zij secretaris-generaal van het APE. In 2010 trad zij bij Radio France in dienst als Chief Financial Officer. In 2013 werd zij adjunct-directeur-generaal belast met financiën, aankopen, juridische zaken en ontwikkeling van eigen middelen. In 2014 werd zij benoemd tot directeur, adjunct-secretaris-generaal van het Franse ministerie van cultuur en communicatie. Sinds 4 februari 2016 is zij adjunct-algemeen directeur van het APE.

Belangrijkste vakgebieden: economie, financiële markten, financiële regelgeving.

ALEXANDRA SERIZAY

31 maart 1977 • Franse • Onafhankelijk bestuurder sinds 2016
 Bezit geen Dexia-aandelen
 Bestuurder van Dexia Crédit Local

Duur van het mandaat: 2017-2021

Gespecialiseerde comités: Voorzitter van het auditcomité

Hoofdfunctie: Head of Global Strategic Planning Corporate Services bij SODEXO

Biografie: Alexandra Serizay studeerde aan de ESSEC. Zij begon haar carrière in 1997 als intern auditeur bij France Télécom Transpac. In 1999 trad zij in dienst van Deutsche Bank in Londen, als zaakgelastigde fusies en overnames. In 2004 stapte zij over naar Bain in Parijs en werd in 2007 manager. In 2011 ging zij aan de slag bij HSBC France. Zij was eerst lid van het uitvoerend comité van HSBC France en in die rol verantwoordelijk voor de strategie. In 2013 werd zij algemeen secretaris en lid van het uitvoerend comité van RBWM (Retail Bank & Wealth Management), en in 2016 adjunct-directeur, belast met de ontwikkeling van klanten en aanbod. In september 2017 ging zij aan de slag bij SODEXO als Head of Global Strategic Planning Corporate Services.

Belangrijkste vakgebieden: audit en financiën, fusies en overnames, strategie, digitale transformatie, risicobeheer.

MICHEL TISON

23 mei 1967 • Belg • Onafhankelijk bestuurder sinds 2016
 Bezit geen Dexia-aandeel
 Bestuurder van Dexia Crédit Local

Duur van het mandaat: 2016-2020

Gespecialiseerde comités: Lid van het comité der bezoldigingen, lid van het auditcomité en lid van het risicocomité

Hoofdfunctie: Professor financieel recht en decaan van de faculteit rechtsgeleerdheid aan de universiteit van Gent

Biografie: Michel Tison, doctor in de rechten, is sinds 1998 gashoogleraar en sinds 2008 hoogleraar aan de universiteit van Gent. Hij is auteur of medeauteur van talrijke publicaties over bank- en financieel recht. Van 2001 tot 2014 was hij onafhankelijk bestuurder en voorzitter van de raad van bestuur van Aphilion Q2 (UCITS), en van 2005 tot 2014 lid van het auditcomité van het universitair ziekenhuis van Gent. Sinds 2005 is hij assessor op de afdeling "wetgeving" van de Raad van State.

Belangrijkste vakgebieden: banken- en financieel recht, audit.

KOEN VAN LOO

26 augustus 1972 • Belg • Niet-uitvoerend bestuurder sinds 2008
 Bezit 1 Dexia-aandeel
 Bestuurder van Dexia Crédit Local

Duur van het mandaat: 2017-2021

Gespecialiseerde comités: Lid van het comité der benoemingen

Hoofdfunctie: Gedelegeerd bestuurder en lid van het strategisch comité van de Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij

Andere mandaten en functies: Bestuurder van Capricorn ict arkiv SA/NV, certified SA/NV, kasteel cantecroy beheer SA/NV, Ginkgo Fund II SCA, Fund Performa Key de inovacao

Biografie: Koen Van Loo is licentiaat in de toegepaste economische wetenschappen. Na het beëindigen van een speciale licentie fiscaliteit startte hij zijn loopbaan als adjunct-raadgever van de Centrale raad voor het bedrijfsleven. In september 1999 ging hij werken op het kabinet van de minister van Financiën als expert, waar hij in november 2000 werd benoemd tot raadgever, en vervolgens van mei 2003 tot november 2006 kabinetschef was. Sinds 2006 is hij gedelegeerd bestuurder en lid van het strategisch comité van de Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij.

Belangrijkste vakgebieden: financiële analyse, boekhouding, fiscaliteit en strategie.

Waarnemers

Teneinde de spiegelbeeld-samenstelling van de raden van bestuur van Dexia Crédit Local en Dexia te respecteren, werd tijdens de raad van bestuur van 29 maart 2017 en op voorstel van het benoemingscomité beslist, om conform het artikel 11 van de statuten, mevrouw Aline Bec en mevrouw Véronique Tai (die bestuurder zijn van Dexia Crédit Local), aan te stellen als waarnemer van Dexia. Zo kunnen zij deelnemen aan de vergaderingen van de raad van bestuur van Dexia en een niveau van informatie gelijkwaardig aan dat van de andere bestuurders handhaven.

Verkiezbaarheidscriteria

Het huishoudelijk reglement van de raad van bestuur bepaalt dat de bestuurders worden gekozen door de algemene aandeelhoudersvergadering op grond van hun bekwaamheden en van de bijdrage die ze kunnen leveren tot het beheer van de onderneming.

De bestuurders beantwoorden aan het bekwaamheidsprofiel dat de raad van bestuur vastlegt op voorstel van het comité der benoemingen en dat noodzakelijk deel uitmaakt van het huishoudelijk reglement van de raad van bestuur. Elk lid van de raad van bestuur moet zijn verplichtingen als bestuurder kunnen nakomen. Niet-uitvoerende bestuurders mogen niet meer dan vijf bestuursmandaten aanvaarden in andere beursgenoteerde ondernemingen.

Benoemings- en evaluatieprocedure voor bestuurders

In overeenstemming met hun verplichtingen in het kader van CRD IV en zijn omzetting in de nationale wetgeving, hebben Dexia en Dexia Crédit Local de nodige procedures ingevoerd om de expertise en professionele reputatie te controleren van de bestuurders, de verantwoordelijke managers en het personeel van de twee entiteiten, alsook van de functieverantwoordelijken met onafhankelijke controlefunctie. De naleving van deze verplichtingen treft verschillende departementen:

- De directie Personeelsbeleid is, namens het directiecomité of de raad van bestuur, verantwoordelijk voor het wervings- en selectieproces;
- De directie Compliance is verantwoordelijk voor het controleren van de betrouwbaarheid van de kandidaten en de afwezigheid van belangenconflicten als gevolg van andere functies of mandaten;
- Tot slot onderhouden het Secretariaat-Generaal en de Auditor-Generaal de relaties met de regelgevende en toezichhoudende instanties.

Deze controles, uitgevoerd op het moment van de werving van de kandidaat, worden onderworpen aan een jaarlijkse beoordeling.

Benoeming

Het comité der benoemingen is belast met het voorstellen van de benoeming van elke nieuwe bestuurder aan de raad van bestuur, die als enige beslist om een kandidatuur al dan niet aan de algemene vergadering voor te leggen. Het comité vergewist zich ervan, alvorens de kandidatuur goed te keuren, dat de raad over voldoende inlichtingen beschikt over de kandidaat, waardoor hij kan oordelen of deze kandidatuur past in het algemene profiel van de bestuurders en de vereiste vaardigheden. Elke kandidaat wordt voorgedragen op basis van zijn potentiële bijdrage inzake kennis, ervaring en specialisatie in een of meer van de volgende domeinen: visie en strategie,

leadership en managementcapaciteit, expertise inzake financiën en boekhouding, internationale ervaring en kennis van de metiers van de Groep. De kandidaat moet bovendien zijn verplichtingen als bestuurder kunnen nakomen. De raad van bestuur ziet er ook op toe dat hij de specifieke vaardigheden heeft om te kunnen beantwoorden aan de wettelijke criteria van collectieve of individuele expertise binnen de gespecialiseerde comités.

Ontslag

Wanneer een bestuurder vroegtijdig een einde wil maken aan zijn mandaat, stuurt hij een ontslagbrief naar de voorzitter van de raad van bestuur, die de raad hiervan tijdens de eerstvolgende bijeenkomst in kennis stelt. De raad van bestuur zorgt eventueel voor de tijdelijke vervanging van de ontslagnemende bestuurder bij coöptatie, en de volgende algemene vergadering gaat over tot een definitieve benoeming tot bestuurder.

Indien er zich een belangrijke wijziging voordoet in de functies van een bestuurder die een invloed kan hebben op zijn vermogen om te beantwoorden aan de verkiezbaarheidscriteria die zijn vastgelegd in het huishoudelijk reglement van de raad, wordt hij verzocht zijn mandaat ter beschikking te stellen van de vennootschap en de voorzitter van het comité der benoemingen alle nuttige inlichtingen te verstrekken.

Beoordeling

De raad van bestuur organiseert zich zodanig dat hij zijn bevoegdheden en taken optimaal kan uitvoeren. Hij evalueert jaarlijks zijn eigen werking en die van zijn gespecialiseerde comités onder leiding van de voorzitter van de raad van bestuur om de nodige aanpassingen en verbeteringen aan te brengen aan zijn huishoudelijk reglement. De criteria die worden gehanteerd bij de beoordeling, zijn onder meer de efficiëntie en de frequentie van de raad en van de gespecialiseerde comités, de kwaliteit van de informatie die wordt verstrekt aan de raad en aan zijn gespecialiseerde comités, de bezoldiging van de leden van de raad en zijn comités of de rol van de voorzitter.

Bij de verlenging van het mandaat van een bestuurder beoordeelt het comité der benoemingen zijn of haar deelname aan de werking van de raad van bestuur en brengt het daarover verslag uit met een aanbeveling.

Elk jaar vindt een zelfevaluatie-oefening plaats op basis van een individuele vragenlijst over onder meer de samenstelling, de organisatie, de bevoegdheden en de efficiëntie en prestaties van de raad en zijn gespecialiseerde comités, de frequentie van de bijeenkomsten en de informatie die aan de bestuurders wordt verstrekt, de rol van de voorzitter en de interactie met het directiecomité, en ten slotte de bezoldiging van de bestuurders.

Wijzigingen in de samenstelling van de raad van bestuur van Dexia in de loop van het boekjaar 2017

Tijdens het boekjaar 2017 werd de samenstelling van de raad van bestuur van Dexia als volgt gewijzigd:

- Naar aanleiding van de gewone algemene vergadering van 17 mei 2017 werden mevrouw Véronique Hugues en mevrouw Alexandra Serizay definitief benoemd tot bestuurder voor een periode van 4 jaar die afloopt na de gewone algemene vergadering van 2021;
- Naar aanleiding van de gewone algemene vergadering van 17 mei 2017 werden de bestuursmandaten van de heren Thierry Francq, Alexandre De Geest, Koen Van Loo en Bart Bronselaer hernieuwd voor een periode van 4 jaar, die afloopt na de gewone algemene vergadering van 2021;

- Naar aanleiding van de gewone algemene vergadering van 17 mei 2017 werd mevrouw Martine De Rouck benoemd tot bestuurder voor een periode van 4 jaar die afloopt na de gewone algemene vergadering van 2021;

- Naar aanleiding van de raad van bestuur van 29 maart 2017, werden mevrouw Véronique Tai en mevrouw Aline Bec benoemd tot waarnemer.

Er dient te worden vermeld dat de heer Corso Bavagnoli zijn mandaat als bestuurder heeft neergelegd met onmiddellijke ingang van 21 maart 2018. De benoeming van zijn opvolger zal worden voorgesteld aan de gewone algemene aandeelhoudersvergadering van 16 mei 2018.

Onafhankelijke bestuurders

De onafhankelijkheidscriteria die gelden voor de bestuurders van Dexia, worden afgestemd op de wettelijke criteria die vervat liggen in artikel 526ter van het Wetboek van Vennoetschappen. Die criteria, die noodzakelijk deel uitmaken van het huishoudelijk reglement van de raad van bestuur, luiden als volgt:

1) Een onafhankelijk bestuurder mag gedurende een periode van vijf jaar vóór zijn benoeming geen mandaat hebben uitgeoefend als uitvoerend lid van het bestuursorgaan of een functie als lid van het directiecomité of van afgevaardigde voor het dagelijks bestuur, noch bij Dexia, noch bij een daarmee verbonden vennootschap of persoon in de zin van artikel 11 van het Wetboek van Vennoetschappen.

2) Een onafhankelijk bestuurder mag gedurende een periode van maximaal twaalf jaar niet meer dan drie opeenvolgende mandaten zitting hebben gehad in de raad van bestuur van Dexia als niet-uitvoerend bestuurder.

3) Een onafhankelijk bestuurder mag gedurende een periode van drie jaar vóór zijn benoeming geen deel hebben uitmaakt van de directie.

4) Een onafhankelijk bestuurder mag geen bezoldiging of ander significant vermogensvoordeel krijgen of hebben gekregen van Dexia of van een daarmee verbonden vennootschap of persoon in de zin van artikel 11 van het Wetboek van Vennoetschappen, naast de tantièmes en het ereloon die hij eventueel ontvangt in zijn hoedanigheid van niet-uitvoerend lid van het bestuursorgaan of lid van het toezichthoudend orgaan.

5) Een onafhankelijk bestuurder:

a) mag geen enkel vennootschappelijk recht bezitten dat een tiende of meer vertegenwoordigt van het kapitaal, het vennootschappelijk fonds of een aandelen categorie van de vennootschap.

b) als hij vennootschappelijke rechten bezit die minder dan 10 % vertegenwoordigen:

- door het optellen van de vennootschappelijke rechten bij de rechten in diezelfde vennootschap die in het bezit zijn van vennoetschappen waarover de onafhankelijke bestuurder de controle heeft, mogen die vennootschappelijke rechten niet meer bedragen dan een tiende van het kapitaal, het vennootschappelijk fonds of een aandelen categorie van de vennootschap, of
- de daden van beschikking, die gepaard gaan met die aandelen of met de uitoefening van de bijbehorende rechten, mogen niet onderworpen zijn aan conventionele bepalingen of aan eenzijdige verbintenissen die het lid van het onafhankelijke bestuursorgaan zou zijn aangegaan.

c) mag op geen enkele wijze een aandeelhouder vertegenwoordigen die beantwoordt aan de voorwaarden van dit punt.

6) Een onafhankelijk bestuurder mag tijdens het voorbije boekjaar geen significante zakenrelatie onderhouden of onderhouden hebben met Dexia of met een daarmee verbonden vennootschap of persoon in de zin van artikel 11 van het Wetboek van Vennoetschappen, noch rechtstreeks, noch in zijn hoedanigheid van vennoot, aandeelhouder, lid van het bestuursorgaan, directielid van een vennootschap of persoon die een dergelijke relatie onderhoudt.

7) Een onafhankelijk bestuurder mag tijdens de voorbije drie jaar geen vennoot of werknemer geweest zijn van de huidige of vorige commissaris van Dexia of van een daarmee verbonden vennootschap of persoon in de zin van artikel 11 van het Wetboek van Vennoetschappen.

8) Een onafhankelijk bestuurder mag geen uitvoerend lid zijn van het bestuursorgaan van een andere vennootschap waarin een uitvoerend bestuurder van Dexia zitting heeft als niet-uitvoerend lid van het bestuursorgaan of toezichthoudend orgaan, en hij mag evenmin andere belangrijke banden hebben met de uitvoerende bestuurders van Dexia als gevolg van functies die hij bekleedt in andere vennoetschappen of organen.

9) Een onafhankelijk bestuurder mag noch bij Dexia, noch in een daarmee verbonden vennootschap of persoon in de zin van artikel 11 van het Wetboek van Vennoetschappen, een echtgeno(o)t(e) of wettelijk samenwonende partner, noch ouders of verwanten tot in de tweede graad hebben met een mandaat als lid van het bestuursorgaan, lid van het directiecomité, afgevaardigde voor het dagelijks bestuur of lid van de directie, of die zich bevinden in de andere gevallen waarvan sprake in de punten 1 tot 8.

Een onafhankelijk bestuurder van Dexia voor wie een van voornoemde criteria niet langer vervuld is, onder meer als gevolg van een belangrijke wijziging van zijn functies, brengt hiervan onmiddellijk de voorzitter van de raad van bestuur op de hoogte, die op zijn beurt het comité der benoemingen hiervan in kennis stelt; het comité der benoemingen licht de raad van bestuur in en brengt eventueel een advies uit.

Rekening houdend met voorgaande criteria telt de raad van bestuur van Dexia vijf onafhankelijke bestuurders op 31 december 2017. Het gaat om de heer Robert de Metz, de heer Bart Bronselaer, mevrouw Martine De Rouck, mevrouw Alexandra Serizay en de heer Michel Tison.

Niet-uitvoerende bestuurders

Wordt beschouwd als niet-uitvoerend bestuurder, elk lid van de raad van bestuur dat geen uitvoerende functies vervult in een vennootschap van de groep Dexia. Het huishoudelijk reglement van de raad van bestuur van Dexia bepaalt dat minstens de helft van de raad van bestuur samengesteld moet zijn uit niet-uitvoerende bestuurders en dat minstens drie niet-uitvoerende bestuurders onafhankelijk moeten zijn. We merken op dat, behalve Wouter Devriendt, Johan Bohets en Véronique Hugues, alle leden van de raad van bestuur van Dexia niet-uitvoerende bestuurders zijn op 29 maart 2018. De niet-uitvoerende bestuurders hebben recht op alle nuttige informatie die hen in staat moet stellen hun mandaat op een correcte manier te vervullen en kunnen die informatie aan het management vragen.

Scheiding van de functies van voorzitter van de raad van bestuur en gedelegeerd bestuurder

Er bestaat een scheiding van de verantwoordelijkheden aan het hoofd van de Groep, tussen de verantwoordelijkheid van het leiden van de raad van bestuur door een bestuurder met de Franse nationaliteit enerzijds, en de uitvoerende verant-

woordelijkheid van het leiden van de activiteiten door een bestuurder met de Belgische nationaliteit anderzijds. De statuten van Dexia en het huishoudelijk reglement van de raad van bestuur van Dexia vermelden uitdrukkelijk dat de gedelegeerd bestuurder de functies van de voorzitter van de raad niet kan uitoefenen.

Duur van de mandaten

De mandaten van de leden van de raad van bestuur duren maximaal vier jaar. Bestuurders kunnen worden herkozen.

Mandaten van niet-uitvoerende bestuurders kunnen slechts tweemaal vernieuwd worden. De leeftijdsgrens voor de bestuurders is vastgelegd op 72 jaar. De betrokken bestuurders nemen ontslag met ingang van de datum van de gewone algemene aandeelhoudersvergadering die volgt op de datum van hun verjaardag.

Bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de raad van bestuur

De raad van bestuur is het maatschappelijke orgaan dat, onder voorbehoud van de bevoegdheden die uitdrukkelijk worden toegekend aan de aandeelhoudersvergaderingen en binnen de grenzen van het maatschappelijke doel, op voorstel of na advies van het directiecomité de strategie en het algemene beleid van de vennootschap en de groep Dexia vastlegt. Hij controleert en stuurt het beheer van de vennootschap en van de Groep en zorgt voor de risicofollow-up. Op het vlak van de principes bepaalt de raad van bestuur, in het kader van de uitvoering van het herziene geordende resolutieplan, de strategie en de normen van de Groep en ziet hij toe op de implementatie van die strategie bij de Groep en bij de voornaamste entiteiten. De raad van bestuur ziet erop toe dat de principes inzake corporate governance worden nageleefd.

De raad:

- onderzoekt in het bijzonder de belangrijke voorstellen van het directiecomité die hem worden voorgelegd door de gedelegeerd bestuurder, alsook de voorstellen van de gespecialiseerde comités;
- beslist over de strategie van de groep Dexia, in het kader van de uitvoering van het herziene geordende resolutieplan, die door het directiecomité wordt geïmplementeerd, legt de prioriteiten vast, keurt het jaarlijkse budget goed en vergewist zich meer in het algemeen van de overeenstemming met de financiële en menselijke middelen die daarvoor worden ingezet;
- gaat over tot de evaluatie van de uitvoering, op het niveau van de Groep, van de onafhankelijke controlefuncties die, in een geest van centralisatie, met name risicobeheer, interne audit en compliance omvatten;
- beoordeelt de compliancerisico's en valideert de verslagen van de directie Compliance en Permanente controle. Valideert het compliancebeleid en de belangrijkste beleidsmaatregelen inzake compliance;
- bepaalt en neemt de nodige maatregelen om zich te vergewissen van de integriteit van de financiële staten;
- keurt de algemene principes van het bezoldigingsbeleid goed, beoordeelt ze minstens één keer per jaar en zorgt voor de uitvoering ervan;
- legt de bezoldiging vast van de leden van het directiecomité op voorstel van het comité der bezoldigingen, en op voorstel van de voorzitter van het directiecomité voor de bezoldiging van de leden van het directiecomité, hemzelf niet meegerekend;

h. wettigt in het jaarverslag de individuele en collectieve bekwaamheid van de leden van de gespecialiseerde comités;

i. evalueert de prestaties van de leden van het directiecomité; ziet toe op de prestaties van de commissaris(sen) en de interne audit;

j. bepaalt de organisatie van de adviserende en gespecialiseerde comités op het vlak van de samenstelling, de werkwijze en de verplichtingen;

k. bepaalt de organisatie van het directiecomité op het vlak van de samenstelling, de werkwijze en de verplichtingen op voorstel van de voorzitter van het directiecomité;

l. onderzoekt het governancestelsel, beoordeelt periodiek de doeltreffendheid ervan en vergewist zich ervan dat corrigerende maatregelen werden genomen om eventuele tekortkomingen te verhelpen;

m. zorgt voor de aanpassing van het Governancememorandum en het meedelen van aanpassingen aan de toezichhoudende overheid;

n. controleert de uitvoering door het directiecomité van het algemene beleid van de vennootschap dat hij bepaalt.

De raad van bestuur zorgt ervoor dat zijn verplichtingen tegenover zijn aandeelhouders begrepen en vervuld zijn en legt tijdens de algemene vergaderingen aan de aandeelhouders rekenschap af over de uitoefening van zijn taken.

Werking van de raad van bestuur

Statutaire regels

De statuten van de vennootschap schrijven de volgende regels voor in verband met de werking van de raad van bestuur:

- Elke beraadslaging vereist de aanwezigheid of de vertegenwoordiging van minstens de helft van de leden;
- De beslissingen worden genomen bij meerderheid van de stemmen van alle aanwezige of vertegenwoordigde leden;
- De beslissingen over de hierna weergegeven verrichtingen vereisen de aanwezigheid of de vertegenwoordiging van minstens twee derde van de leden en een beslissing die wordt genomen bij een meerderheid van twee derde van de stemmen van alle aanwezige of vertegenwoordigde leden:
 - Het verwerven of overdragen van activa met een bruto-eenheidswaarde van meer dan 500 miljoen EUR;
 - Voorstellen tot wijziging van de statuten van de vennootschap, ook voor wat betreft de uitgifte van aandelen, in aandelen converteerbare of terugbetaalbare obligaties, warrants of andere financiële instrumenten die op termijn recht geven op aandelen;
 - De benoeming en afzetting van de voorzitter van de raad van bestuur en van de gedelegeerd bestuurder;
 - De beslissing tot kapitaalverhoging in het kader van het toegestane kapitaal;
 - De benoeming van bestuurders binnen de raad van bestuur van Dexia Crédit Local, voor zover de beslissing zou slaan op de benoeming van andere personen dan de bestuurders van de vennootschap of van een ander aantal bestuurders dan dat van de raad van bestuur van Dexia;
 - De beslissing tot wijziging van het huishoudelijke reglement van de raad van bestuur.

De raad van bestuur mag specifiek of in het algemeen waarnemers uitnodigen om de vergaderingen bij te wonen. Die waarnemers zijn niet stemgerechtigd, maar hebben wel dezelfde verplichtingen als de bestuurders, onder meer inzake geheimhouding.

Huishoudelijk reglement van de raad van bestuur van Dexia

Het huishoudelijk reglement van de raad van bestuur van Dexia bevat een aantal regels die de raad in staat moeten stellen zijn bevoegdheden ten volle uit te oefenen en de doeltreffendheid van de bijdrage van elke bestuurder te vergroten.

Algemene organisatieprincipes

De raad van bestuur organiseert zich zodanig dat hij zijn bevoegdheden en taken optimaal kan uitvoeren.

De vergaderingen van de raad vinden vaak genoeg plaats om hem in staat te stellen zijn opdrachten te vervullen. De bestuurders verbinden zich ertoe actief betrokken te zijn bij de werkzaamheden van de raad en de comités waarvan ze lid zijn. De aanwezigheid tijdens de zittingen van de raad en de comités is de voornaamste voorwaarde voor die deelneming, en een effectieve aanwezigheid op minstens drie vierde van de vergaderingen is gewenst.

De agenda bevat de te behandelen onderwerpen en vermeldt ook of het gaat om informatieve punten, of erover beraadslaagd zal worden of dat er een beslissing over zal worden genomen.

De notulen maken gewag van de besprekingen en vermelden ook de beslissingen die werden genomen, alsook eventueel het voorbehoud van bepaalde bestuurders.

Discretieplicht

De informatie die aan de bestuurders wordt meegedeeld in het kader van de uitoefening van hun functie, zowel tijdens de vergaderingen van de raad, de gespecialiseerde comités als tijdens privégesprekken, wordt hen intuïtu personae verstrekt; ze moeten erop toezien dat het vertrouwelijke karakter van die informatie strikt wordt gerespecteerd.

Opleiding van de bestuurders

De voorzitter van de raad van bestuur zorgt ervoor dat de bestuurders, voor zover nodig, bij het begin en in de loop van hun mandaat een opleiding krijgen over de activiteiten van de Groep, om hun taken te kunnen uitvoeren.

Belangenconflicten

De bestuurders vergewissen zich ervan dat hun deelname aan de raad van bestuur voor hen geen bron is van belangenvermenging onder de toepasselijke reglementering.

De bestuurders stellen hun mandaat ter beschikking van de raad bij een belangrijke wijziging van hun functies; de raad beslist dan of hij al dan niet hun ontslag aanvaardt, na advies van het comité der benoemingen. Ze moeten ontslag nemen als een wijziging in hun situatie leidt tot een toestand die onverenigbaar is met hun mandaat als bestuurder van Dexia. Als een bestuurder rechtstreeks of onrechtstreeks een vermogensbelang heeft dat tegengesteld is aan een beslissing van of een transactie door de raad van bestuur, moet hij dat melden aan de andere bestuurders nog vóór de beraadslaging in de raad van bestuur. Zijn verklaring, alsook de redenen die worden aangevoerd ter rechtvaardiging van zijn tegengesteld belang, moeten vermeld worden in de notulen van de raad van bestuur die de beslissing moet nemen. Bovendien moet hij de commissarissen van de vennootschap hiervan op de hoogte brengen. Hij mag de beraadslagingen van de raad van bestuur over de betrokken transacties of beslissingen niet bijwonen, en mag evenmin deelnemen aan de stemming.

Met het oog op de publicatie in het jaarlijkse beheersverslag vermeldt de raad van bestuur in de notulen de aard van de betrokken beslissing of van de betrokken transactie, geeft hij

een rechtvaardiging voor de beslissing die werd genomen, en haalt hij ook de gevolgen aan voor het vermogen van de vennootschap.

Handel in financiële instrumenten van Dexia

Met het oog op een grotere transparantie van de handel in financiële instrumenten van Dexia, bepaalt het huishoudelijk reglement dat alle bestuurders van Dexia het statuut van "permanente insider" hebben, aangezien ze geregeld toegang hebben tot bevoorrechte informatie over Dexia. De uitvoerende bestuurders, alsook bepaalde niet-uitvoerende bestuurders, onder wie de leden van het auditcomité, die toegang hebben tot de voorlopige geconsolideerde resultaten van Dexia, worden opgenomen in de lijst van de "personen die toegang hebben tot de voorlopige geconsolideerde resultaten". Bovendien kunnen de bestuurders in het kader van bepaalde specifieke projecten toegang hebben tot bevoorrechte informatie over Dexia in verband met die projecten, en daarom worden ze opgenomen in de lijst van de "occasionele insiders".

Uit hun statuut van "permanente insider" vloeit voort dat alle bestuurders:

- Moeten afzien van elke handel in financiële instrumenten van Dexia gedurende één maand voor de bekendmaking van de halfjaar- en jaarresultaten;
- Vooraf de toestemming moeten krijgen van de Chief Compliance Officer als ze een transactie willen uitvoeren in financiële instrumenten van Dexia.

Bestuurders met het statuut van een "persoon die toegang heeft tot de voorlopige geconsolideerde resultaten" van Dexia, zijn onderworpen aan een statutaire sperperiode die gekoppeld is aan de voorlopige resultaten en moeten afzien van elke transactie in financiële instrumenten van Dexia tijdens een negatief venster dat begint op D-15, de datum van de boekhoudkundige afsluiting, en eindigt op de dag van de bekendmaking van de resultaten. Als gevolg van hun statuut van permanente insider moeten ze bovendien voor elke transactie de toestemming krijgen van de Chief Compliance Officer.

De bestuurders die zijn opgenomen in de lijst van de occasionele insiders, mogen zolang zij op die lijst vermeld worden, over geen enkele transactie beslissen met financiële instrumenten van Dexia.

Bestuurders en personen die nauwe banden met elkaar hebben, zijn verplicht om aan de FSMA hun transacties met financiële instrumenten van Dexia voor eigen rekening te melden. De FSMA publiceert de gemelde verrichtingen automatisch op zijn website.

De bestuurders moeten het volgende melden aan de Chief Compliance Officer:

- Op het ogenblik van het opnemen van hun functie, welke financiële instrumenten van Dexia ze in hun bezit hebben;
- Op het einde van elk jaar, een actualisering van de financiële instrumenten van Dexia die ze in hun bezit hebben.

De regels en beperkingen aangaande de verrichtingen op financiële instrumenten van Dexia die hiervoor beschreven staan, gelden voor de bestuurders en voor de personen die nauw met hen verwant zijn. Ze gelden eveneens voor de waarnemers zoals ze omschreven staan in de statuten van Dexia.

Werking en activiteiten van de raad van bestuur van Dexia tijdens het boekjaar 2017

Presentie van de bestuurders

De raad van bestuur kwam in 2017 tienmaal bijeen. De presentiegraad van de bestuurders op de raad van bestuur bedroeg 95 %.

PRESENTIEGRAAD VAN ELKE BESTUURDER OP DE RAAD VAN BESTUUR

Corso Bavagnoli	80 %
Johan Bohets	100 %
Bart Bronselaer	100 %
Alexandre De Geest	100 %
Martine De Rouck ⁽¹⁾	100 %
Wouter Devriendt	100 %
Robert de Metz	100 %
Thierry Francq	90 %
Véronique Hugues	100 %
Lucie Muniesa	90 %
Alexandra Serizay	100 %
Michel Tison	100 %
Koen Van Loo	80 %

(1) Effectief mandaat met ingang van 17 mei 2017.

Activiteiten van de raad van bestuur

Buiten de zaken die onder zijn gewone bevoegdheid vallen (follow-up van de resultaten, goedkeuring van het budget, benoeming en bezoldiging van de leden van het directiecomité, oproeping voor de gewone en de buitengewone algemene vergadering, verslagen van de vergaderingen van de gespecialiseerde comités), heeft de raad van bestuur zich over de vele thema's gebogen die onder de bevoegdheid van het audit- en het risicocomité vallen, en over de volgende punten:

- Geordend resolutieplan en strategische alternatieven;
- Omzetting van preferente aandelen;
- Beleid van deleveraging en nieuwe benadering inzake portefeuillebeheer;
- Project tot uitbesteding van de informatica- en backoffice activiteiten van de Groep;
- Solvabiliteit en maatregelen voor de instandhouding van het kapitaal van de groep Dexia;
- Liquiditeit van de Groep, langlopende financiële prognoses, VLTM, ICAAP;
- Strategische en IT-projecten, beheer van het operationele risico;
- Inwerkingstelling van de nieuwe boekhoudnorm IFRS 9;
- Corporategovernancecharter;
- Governance: benoeming van de nieuwe bestuurders, hernieuwing van bestuursmandaten, opvolging van de auditeur generaal en zelfevaluatie-oefening van de raad van bestuur en de gespecialiseerde comités;
- Bezoldigingsverslag van de managers;
- Beleid van compliance, van interne controle, uitoefening van externe mandaten.

De gespecialiseerde comités die werden opgericht door de raad van bestuur

De gespecialiseerde comités zijn belast met de voorbereiding van de beslissingen van de raad, wat hun enige bevoegdheid blijft. Behoudens een bijzondere delegatie van de raad hebben de gespecialiseerde comités immers geen enkele beslissingsbevoegdheid. De comités bestaan uit bestuurders die door de raad van bestuur worden benoemd voor een her-

nieuwbare periode van twee jaar. Na elke vergadering wordt aan de raad van bestuur een verslag voorgelegd over de werkzaamheden van het comité.

De raad van bestuur beschikt over vier gespecialiseerde comités, namelijk het auditcomité, het risicocomité, het comité der benoemingen en het comité der bezoldigingen overeenkomstig de bepalingen van het Wetboek van Vennootschappen. Deze comités bestaan uit ten minste drie niet-uitvoerende bestuurders die worden benoemd door de raad van bestuur.

Het auditcomité

Overeenkomstig artikel 526bis van het Wetboek van Vennootschappen en artikel 27 van de bankwet⁽¹⁾ bestaat het auditcomité uit niet-uitvoerende bestuurders en een meerderheid van onafhankelijke leden, waaronder de voorzitter van het comité, die beantwoorden aan de criteria van artikel 526ter van het Wetboek van Vennootschappen.

De leden van dit comité beschikken over een collectieve deskundigheid op het gebied van de werkzaamheden van de groep Dexia en op het gebied van boekhouding en audit, en ten minste één lid beschikt over deskundigheid op het gebied van audit en/of boekhouding

Op 31 december 2017 bestond het auditcomité uit:

- Mevrouw Alexandra Serizay, onafhankelijk bestuurder en voorzitter van het auditcomité. Zij heeft beroepservaring in audit en financiële analyse, verworven onder meer als verantwoordelijke interne audit bij France Télécom Transpac en binnen HSBC France als lid van het uitvoerend comité. Bovendien was zij als Secretaris Generaal van HSBC France belast met de financiële aansturing, en lid van het Risk Management Committee van de bank HSBC France. Van 2013 tot 2017 zetelde zij eveneens in het Risk Management Committee van de Retailbank van HSBC France.
- De heer Bart Bronselaer, onafhankelijk bestuurder. Tijdens zijn beroepsloopbaan, onder meer bij Merrill Lynch International waar hij Head of Debt Capital Markets was voor Europa, en bij Royal Park Investments als voorzitter van de raad van bestuur, deed hij ervaring op in risicobeheer en op de kapitaalmarkten. Dit zijn essentiële kwaliteiten om een goed inzicht te hebben in de activiteit van de groep Dexia.
- De heer Thierry Francq, niet-uitvoerend bestuurder. Hij was secretaris-generaal van de Autorité des Marchés Financiers (AMF) en heeft een lange carrière achter de rug bij de Franse Trésor, waar hij kennis opdeed van financiële regelgeving, beheer, financiën en risicobeheer. Vijf jaar lang (tussen 2004 en 2009) legde hij zich daar onder meer toe op de regelgeving van de bank- en verzekeringssector en van de financiële markten. Tijdens de financiële crisis van 2008 speelde hij een sleutelrol in de invoering van de mechanismen ter ondersteuning van de financiële sector in Frankrijk. Van 2009 tot 2012 bouwde hij in het kader van zijn functie binnen de AMF ervaring op in corporate governance, financiële communicatie en boekhouding. Als verantwoordelijke voor de deelnemingen van de Staat was hij voordien niet-uitvoerend bestuurder in verschillende ondernemingen, waaronder beursgenoteerde entiteiten.
- De heer Michel Tison, onafhankelijk bestuurder, is professor financieel recht en decaan van de faculteit rechtsgeleerdheid aan de universiteit van Gent. Hij beschikt over een diepgaande kennis in bankrecht en een ervaring als lid van het auditcomité van het UZ Gent.

(1) Wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op kredietinstellingen.

Activiteiten tijdens het boekjaar 2017

Het auditcomité kwam in 2017 zevenmaal bijeen en behandelde de volgende onderwerpen:

- De financiële staten van de Groep;
- De rapporten over de risico's, de liquiditeit, audit, compliance en permanente controle;
- Budget;
- Solvabiliteit en maatregelen voor de instandhouding van het kapitaal;
- Contacten met de Europese toezichthouders;
- Richtlijn inzake marktmisbruik;
- ICAAP;
- Herziening en bijstelling van de langlopende financiële prognoses VLTM;
- Businessmodel en nieuwe indeling van de activa onder het nieuwe referentiekader van IFRS 9;
- Impact van het beleid van deleveraging van de Groep;
- Beleid inzake onafhankelijkheid van externe auditors;
- Anti-witwasbeleid
- Opvolging van de auditeur generaal, de directeur Compliance en wijziging van de samenstelling van het auditcomité;
- Opvolging van de aanbevelingen van de interne auditeurs, externe auditeurs en toezichthouders.

Presentiegraad van elke bestuurder

De individuele presentiegraad van de bestuurders op de bijeenkomsten van het auditcomité bedroeg 100 % in 2017.

PRESENTIEGRAAD VAN ELKE BESTUURDER OP DE VERGADERINGEN VAN HET AUDITCOMITÉ

Bart Bronselaer	100 %
Thierry Francq	100 %
Alexandra Serizay	100 %
Michel Tison ⁽¹⁾	100 %

(1) Effectief mandaat met ingang van 30 augustus 2017.

Bevoegdheden

Het auditcomité is belast met de opvolging van de wettelijke controle van de rekeningen en het proces van opstelling van de financiële informatie. Het onderzoekt desgevallend de ontwerpen van jaar-, halfjaar- en kwartaal-, vennootschappelijke en geconsolideerde rekeningen van de groep Dexia, die vervolgens worden voorgesteld, vastgelegd en gepubliceerd door de raad van bestuur. Het analyseert alle vragen over deze rekeningen en over de financiële staten en controleert, op basis van de documenten die hem overhandigd worden, de procedures voor het opstellen ervan, de keuze van de boekhoudkundige referentiestelsels, de voorzieningen, het naleven van de prudentiële normen, de relevantie en permanentie van de toegepaste boekhoudkundige principes en methodes en de toereikendheid van de consolidatiekring. Het auditcomité vergewist zich ook van de afstemming van de externe audit op de behoeften van de Groep en van de opvolging van de doeltreffendheid van de systemen voor interne controle en risicobeheer.

Werking

Het auditcomité komt minstens twee keer per jaar bijeen. Elk van die bijeenkomsten moet plaatsvinden vóór de vergadering van de raad van bestuur die desgevallend de kwartaal-, halfjaar- of jaarrekeningen, afhankelijk van het geval, onderzoekt en vastlegt. Het comité kan op elk ander ogenblik bijeenkomen op verzoek van een van zijn leden.

De bevoegdheden en de werkwijze van het auditcomité worden beschreven in het huishoudelijk reglement van de raad van bestuur.

Het auditcomité kan zich indien nodig laten bijstaan door een interne of externe expert. Om de kennisname van de dossiers door de bestuurders in het sociaal belang van de onderneming te verbeteren, nodigt de raad van bestuur daarnaast alle leden van de raad van bestuur van Dexia en Dexia Crédit Local uit voor de vergaderingen van het auditcomité.

Het risicocomité

Overeenkomstig artikel 27 van de bankenwet⁽¹⁾ bestaat het risicocomité uitsluitend uit niet-uitvoerende bestuurders, en ten minste één onafhankelijke bestuurder, waaronder de voorzitter van het comité, in de zin van artikel 526ter van het Wetboek van Vennootschappen. Het comité moet over voldoende deskundigheid op het gebied van de werkzaamheden van de groep Dexia beschikken om de strategie en de risicotolerantie van de Groep te begrijpen en te bevatten. Op 31 december 2017 is de samenstelling van het risicocomité als volgt:

- De heer Bart Bronselaer, onafhankelijk bestuurder en voorzitter van het comité. Tijdens zijn loopbaan deed hij heel wat expertise op in marktrisico en risicobeheer, onder meer bij Merrill Lynch International waar hij directeur was van de Strategic Solutions Group voor Europa, en bij Royal Park Investments als voorzitter van het comité voor portefeuillebeheer.
- Mevrouw Lucie Muniesa, niet-uitvoerend bestuurder en adjunct-directeur-generaal van het APE. Tijdens haar loopbaan deed zij heel wat expertise op in financiële zaken, onder meer binnen Radio France waar zij de functie vervulde van Chief Financial Officer en daarna adjunct-directeur-generaal belast met financiën, aankopen, juridische zaken en ontwikkeling van eigen middelen. Zij oefent bestuursmandaten uit binnen Consortium de Réalisation, Orange SA, Engie en Safran, waar zij eveneens lid is van gespecialiseerde comités (audit - en risicocomité, comité der benoemingen en bezoldigingen).
- De heer Alexandre De Geest, niet-uitvoerend bestuurder. Hij beschikt over een stevige kennis van financiële regelgeving, corporate governance, financiën en risicobeheer. Hij werkte 11 jaar als adviseur op het kabinet van de federale minister van Financiën en was sinds 2003 lid van het strategisch comité van het Agentschap van de schuld. Sinds april 2016 is hij voorzitter van dit comité. Hij volgde verschillende financiële onderwerpen, waaronder Dexia, KBP, RPI, Arco en was lid van het comité voor de opvolging van de financiële garanties die worden toegekend aan financiële instellingen. Drie jaar lang was hij regeringscommissaris bij het Beschermingsfonds voor deposito's en financiële instrumenten. Tussen 2012 en 2016 was hij bestuurder van de Algemene administratie der Thesaurie en leidde het uitvoerend comité van het Agentschap van de Staatsschuld. Sinds april 2016 is hij algemeen directeur van de Algemene administratie der Thesaurie en lid van het directiecomité van SPF Finances. Deze ervaringen brengen een verrijkende expertise met zich binnen het risicocomité.
- De heer Michel Tison, onafhankelijk bestuurder. Professor financieel recht en decaan van de faculteit rechtsgeleerdheid aan de universiteit van Gent. Hij beschikt over een diepgaande kennis van het Europees en het nationaal bankrecht, waaronder zowel de prudentiële reglementering als banktransacties en financiële instrumenten

(1) Wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op kredietinstellingen.

Activiteiten tijdens het boekjaar 2017

Het risicocomité kwam in 2017⁽¹⁾ elfmaal bijeen en behandelde onder meer de volgende onderwerpen:

- Kwartaalverslagen over de risico's (markt-, krediet-, operationele en juridische risico's);
- Bijwerken van de aanbevelingen ICAAP;
- Jaarlijks bijwerken van het Risk Appetite Framework;
- Bijwerken van het liquiditeitsbeleid;
- Herziening van de interne modellen;
- Analyse van het afdeckingsrisico AFS;
- EMIR;
- IRBA;
- TRIM;
- Herziening van de monolines;
- Werkzaamheden van permanente controle en compliance;
- Kredietmodellen;
- IFRS9;
- Negatieve rentevoeten.

Presentiegraad van elke bestuurder

De individuele presentiegraad van de bestuurders op de bijeenkomsten van het risicocomité bedroeg 90 % in 2017.

PRESENTIEGRAAD VAN ELKE BESTUURDER OP DE VERGADERINGEN VAN HET RISICOCOMITÉ

Bart Bronselaer	100 %
Michel Tison	100 %
Alexandre De Geest	90 %
Lucie Muniesa	70 %

Bevoegdheden

Het risicocomité is belast met de opvolging van de aspecten die betrekking hebben op de huidige en toekomstige risicostrategie en risicotolerantie. Het staat de raad van bestuur bij wanneer die toeziet op de uitvoering van deze strategie door het directiecomité.

Het risicocomité onderzoekt de (operationele) invoering van de procedures inzake controle van de risico's en interne controle. Het comité vergewist zich van de integriteit en het adequate karakter van de functie risicobeheer, met inbegrip van de procedures en de organisatiestructuren.

Het risicocomité neemt ook kennis van de eventuele vaststellingen en aanbevelingen van de controle instanties in de aanleggelegenheden die onder zijn bevoegdheid vallen.

Werking

Het risicocomité bepaalt de aard, omvang, vorm en frequentie van de informatie over de risico's die aan hem moet worden overgemaakt. Het heeft rechtstreeks toegang tot de Chief Risk Officer en kan het advies vragen van externe deskundigen.

De bevoegdheden en de werkwijze van het risicocomité worden beschreven in het huishoudelijk reglement van de raad van bestuur.

De gedelegeerd bestuurder kan het risicocomité bijwonen, zonder er lid van te zijn. Het risicocomité kan de leden van het directiecomité uitnodigen om aan zijn werkzaamheden deel te nemen. Zo nodig kan het zich ook laten bijstaan door een expert. De voorzitter van het comité waakt erover dat de leden van het comité elkaar kunnen ontmoeten zonder dat er een vertegenwoordiger van de directie bij is.

(1) Met inbegrip van de vergaderingen van het auditcomité vooraleer dat werd gesplitst in een auditcomité en een risicocomité.

Gemeenschappelijke vergaderingen van het audit- en risicocomité

Het audit- en risicocomité komen zo vaak als nodig bijeen om samen de gemeenschappelijke onderwerpen te behandelen, na bijeenroeping door de voorzitter van de raad van bestuur of desgevallend door de voorzitter van het auditcomité of het risicocomité.

Deze vergaderingen worden voorgezeten door de voorzitter van het auditcomité.

Het audit- en risicocomité is éénmaal gezamenlijk bijeengekomen om de volgende onderwerpen te behandelen:

- De invoering van de IFRS 9 norm;
- De controle door de Nationale Bank van België op de marktrisico's.

Het comité der benoemingen

Samenstelling

Het comité der benoemingen bestaat uit ten minste drie niet-uitvoerende bestuurders, onder wie de voorzitter van de raad van bestuur en ten minste één onafhankelijke bestuurder. De gedelegeerd bestuurder en het hoofd van de afdeling Human Resources wonen de vergaderingen bij, zonder er lid van te zijn. Het comité moet over de nodige deskundigheid inzake benoemingsbeleid beschikken, om een gedegen oordeel te vellen over de vaardigheden en de vakgebieden van de personen die het binnen de groep Dexia benoemt.

Op 31 december 2017 is de samenstelling van het comité der benoemingen als volgt:

- De heer Robert de Metz, onafhankelijk bestuurder en voorzitter van het comité. Hij beschikt over een grote deskundigheid in banken, financiën en activabeheer, en heeft daarnaast ervaring in internationaal bedrijfsbeheer. Na 4 jaar te hebben gewerkt bij de Algemene inspectie financiën van het Ministerie van Financiën, bekleedde hij 17 jaar lang managerfuncties als hoofd van verschillende teams van diverse omvang bij zakenbanken en 5 jaar lang in activabeheer. Tussen 1997 en 1999 was hij lid van het directorium van Paribas (voor de fusie met BNP), belast met de rente-, wissel- en derivatenmarkten. Tegelijk vervulde hij leidende kaderfuncties bij Paribas in het Verenigd Koninkrijk (2.000 medewerkers), waar hij verantwoordelijk was ten aanzien van de Financial Services Authority. Hij deed ervaring op in corporate governance, door van 1994 tot 1999 de directiecomités en de raden van bestuur van Paribas bij te wonen. Als adjunct-directeur-generaal belast met de strategie en de fusies en overnames van Vivendi Universal van 2002 tot 2007 was hij één van de leden van het team dat de onderneming moest saneren en nam niet alleen deel aan de raden van bestuur van Vivendi, maar ook aan die van de voornaamste entiteiten van de groep met externe aandeelhouders, zoals die van NBC Universal, voor het grootste deel in handen van General Electric, gedurende 3 jaar, die van Maroc Télécom en het auditcomité daarvan, gedurende 5 jaar, die van Canal + France gedurende 7 jaar en die van andere dochterbedrijven die volledig in handen waren van de groep en een groot aantal internationale medewerkers telden, zoals Universal Music of Vivendi Games.

- De heer Thierry Francq, niet-uitvoerende bestuurder. Hij kan een betrouwbaar oordeel vellen op het vlak van benoemingen, dankzij de ervaring die hij opbouwde tijdens zijn loopbaan als hoger kaderlid bij de Franse Trésor. In het kader van het beheer van een portefeuille van participaties van de Franse Staat diende hij zich uit te spreken over talrijke benoemingen in functies met hoge verantwoordelijkheid binnen verschillende bedrijven. Als

secretaris-generaal van de AMF zag hij toe op de governance van beursgenoteerde ondernemingen in Parijs.

- De heer Koen Van Loo, niet-uitvoerend bestuurder. Hij is sinds 2013 lid van het comité der benoemingen van Dexia. Als directeur-generaal van de Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij (FPIM), die alle participaties van de federale Staat beheert, en als voormalig kabinetschef van de vicepremier en de minister van Financiën deed hij ervaring op in de organisatie en samenstelling van raden van bestuur, alsook in benoemingen en personeelsbeheer. Hij verwierf ook ervaring in bedrijfsbeheer, als niet-uitvoerend bestuurder van verschillende ondernemingen die in handen zijn van de Belgische federale Staat of de FPIM.

- Mevrouw Martine De Rouck, onafhankelijk bestuurder. De ervaring die zij heeft verworven tijdens haar gevarieerde carrière binnen de bank en in het bijzonder als directeur (CEO) van diverse ondernemingen (Fortis Bank e-banking France, Banque de la Poste, BCC Corporate) en als bestuurder onder meer bij Orange Belgium zullen het comité der benoemingen een bijkomende en uiterst verrijkende expertise opleveren.

Bevoegdheden

Het comité der benoemingen bereidt de beslissingen van de raad van bestuur voor die handelen over:

- De voorstellen tot benoeming of vernieuwing van het mandaat van bestuurders door de raad van bestuur aan de aandeelhoudersvergadering, alsook de voorstellen tot coöptatie van bestuurders. Bij de verlenging van het mandaat van een bestuurder beoordeelt het comité der benoemingen de deelname van de bestuurder aan de werking van de raad van bestuur en brengt het daarover verslag uit met een aanbeveling. In het kader van een nieuwe benoeming vergewist het comité zich ervan, alvorens de kandidatuur goed te keuren, dat de raad van bestuur overeenkomstig de interne procedure voldoende inlichtingen over de kandidaat heeft gekregen, waardoor hij kan oordelen of deze kandidatuur past in het algemene profiel van de bestuurders en de vereiste vaardigheden;

- Het vastleggen van de criteria inzake onafhankelijkheid op basis waarvan een bestuurder "onafhankelijk" kan worden genoemd;

- De hoedanigheid van een bestaand lid of van een nieuw lid van de raad van bestuur als onafhankelijk bestuurder;

In het algemeen ziet het comité erop toe dat de besluitvorming binnen de raad van bestuur niet gebeurt door een of meer personen op een manier die de onderneming schade berokkent. In het kader van die bevoegdheden houdt het comité zich aan de aanbevelingen, circulaires en alle andere internationale, Franse en Belgische reglementeringen inzake bezoldiging en corporate governance.

Werking en activiteiten tijdens het boekjaar 2017

Het comité der benoemingen kwam in 2017 vijfmaal bijeen en behandelde de volgende onderwerpen:

- Governance: evolutie van de samenstelling van de raad van bestuur, de gespecialiseerde comités en het directiecomité van Dexia en Dexia Crédit Local;
- De benoeming van nieuwe bestuurders, van leden van het directiecomité en waarnemers;
- Het jaarverslag en het bezoldigingsverslag;
- Corporategovernancecharter;
- De beoordeling van de vaardigheden van de leden van de raad van bestuur en de gespecialiseerde comités;
- Opgvolging van de auditeur-generaal en de Chief Compliance Officer;

- De bijwerking van het huishoudelijk reglement van de raad van bestuur.

Presentiegraad van elke bestuurder

De individuele presentiegraad van de bestuurders op de vergaderingen van het comité der benoemingen bedroeg 93 % in 2017.

PRESENTIEGRAAD VAN ELKE BESTUURDER OP DE VERGADERINGEN VAN HET COMITÉ DER BENOEMINGEN

Robert de Metz	100 %
Thierry Francq	100 %
Koen Van Loo	80 %
Martine De Rouck ⁽¹⁾	100%

(1) Lid van het comité der benoemingen sinds 30 augustus 2017.

Het comité der bezoldigingen

Samenstelling

Overeenkomstig artikel 526quater van het Wetboek van Vennootschappen en artikel 27 van de bankwet bestaat het comité der bezoldigingen uit ten minste drie niet-uitvoerende bestuurders, onder wie de voorzitter van de raad van bestuur en een meerderheid van onafhankelijke bestuurders. De gedelegeerd bestuurder en het hoofd van de afdeling Human Resources wonen de vergaderingen bij, zonder er lid van te zijn.

Het comité moet over de nodige expertise beschikken om een gedegen en onafhankelijk oordeel te kunnen vellen over het bezoldigingsbeleid en de bezoldigingspraktijken.

Het comité der bezoldigingen komt ten minste tweemaal per jaar bijeen, waarvan in principe zeker één keer voor de raad van bestuur die het beheersverslag van het boekjaar goedkeurt. Het kan in de loop van het jaar ook vaker bijeenkomen, als een van zijn leden een met redenen omkleed verzoek indient.

Op 31 december 2017 is de samenstelling van het comité der bezoldigingen als volgt:

- Mevrouw Martine De Rouck, onafhankelijk bestuurder en voorzitter van het comité sinds 30 augustus 2017 (zie supra);
- De heer Robert de Metz, onafhankelijk bestuurder (zie supra);

- Mevrouw Lucie Muniesa, niet-uitvoerend bestuurder, deed relevante ervaring op in het kader van de uitoefening van haar bestuursmandaten waarbij ze de Staat vertegenwoordigt binnen de raden van bestuur van Consortium de Réalisation, Orange, Engie en Safran, en waar zij eveneens lid is van de gespecialiseerde comités (audit- en risicocomité, comité der benoemingen en bezoldigingen). Bovendien beschikt zij over een degelijke managementervaring daar zij regelmatig teams begeleidde in het kader van haar functies binnen het Agence des Participations de l'Etat, het Ministerie van cultuur en communicatie en Radio France;

- De heer Michel Tison, onafhankelijk bestuurder, deed relevante ervaring op in het kader van de uitoefening van zijn mandaten in verschillende ondernemingen en beschikt over een grondige kennis van de geldende wettelijke bepalingen, onder meer inzake bezoldiging;

- De heer Alexandre De Geest, niet-uitvoerend bestuurder. Hij beschikt over een stevige kennis van financiële regelgeving, corporate governance, financiën en risicobeheer. Hij werkte 11 jaar als adviseur op het kabinet van de federale minister van Financiën en was sinds 2003 lid van het strategisch comité van het Agentschap van de schuld. Sinds april 2016 is

hij voorzitter van dit comité. Hij volgde verschillende financiële onderwerpen, waaronder Dexia, KBP, RPI, Arco en was lid van het comité voor de opvolging van de financiële garanties die worden toegekend aan financiële instellingen. Drie jaar lang was hij regeringscommissaris bij het Beschermingsfonds voor deposito's en financiële instrumenten. Tussen 2012 en 2016 was hij bestuurder van de Algemene administratie der Thesaurie en leidde het uitvoerend comité van het Agentschap van de Staatsschuld. Sinds april 2016 is hij algemeen directeur van de Algemene administratie des Thesaurie en lid van het directiecomité van SPF Finances.

Bevoegdheden

Het comité der bezoldigingen bereidt de beslissingen van de raad van bestuur voor die handelen over de bezoldiging van de voorzitter van de raad van bestuur, van de gedelegeerd bestuurder en van de leden van het directiecomité. Het comité der bezoldigingen verstrekt een advies over het bezoldigingsbeleid van de onderneming en over elke wijziging die daarin wordt aangebracht. Het bereidt de beslissingen voor over bezoldigingen, met name beslissingen die gevolgen hebben voor het risico en het risicobeheer. Het bereidt ook de beslissingen voor over de bezoldiging van de personen die verantwoordelijk zijn voor de onafhankelijke controlefuncties, en oefent daar toezicht op uit.

Werking en activiteiten tijdens het boekjaar 2017

Het comité der bezoldigingen kwam in 2017 viermaal bijeen en behandelde de volgende onderwerpen:

- Bezoldiging van de leidinggevend en samenstelling van de bestuursorganen;
- Bezoldigingsverslag;
- Bezoldigingsbeleid;
- Bezoldiging van de waarnemers;
- Opvolging van de auditeur-generaal en de *Chief Compliance Officer*.

Presentiegraad van elke bestuurder

De individuele presentiegraad van de bestuurders op de vergaderingen van het comité der bezoldigingen bedroeg 100 % in 2017.

PRESENTIEGRAAD VAN ELKE BESTUURDER OP DE VERGADERINGEN VAN HET COMITÉ DER BEZOLDIGINGEN

Martine De Rouck ⁽¹⁾	100 %
Alexandre De Geest	100 %
Robert de Metz	100 %
Lucie Muniesa	100 %
Michel Tison	100 %

(1) Lid van het comité der bezoldigingen sinds 30 augustus 2017.

Het directiecomité van Dexia

Het directiecomité wordt door de raad van bestuur, die daartoe de nodige bevoegdheden verleent, overeenkomstig artikel 524bis van het Wetboek van Vennootschappen belast met de leiding van de vennootschap.

Samenstelling

De leden van het directiecomité, behalve de gedelegeerd bestuurder, worden benoemd en afgezet door de raad van bestuur op voordracht van de gedelegeerd bestuurder. Ze worden benoemd voor een hernieuwbare periode van vier jaar, behoudens een andersluidende beslissing van de raad van bestuur.

Op 31 december 2017 bestond het directiecomité uit:

- **Wouter Devriendt**, gedelegeerd bestuurder
- **Véronique Hugues**, Chief Financial Officer
- **Guy Cools**, verantwoordelijk voor de divisie Assets
- **Johan Bohets**, Chief Risk Officer
- **Benoît Debroise**, verantwoordelijk voor de divisie Funding and Markets
- **Aline Bec**, Chief Operating Officer

De samenstelling van de directiecomités van Dexia en Dexia Crédit Local is dezelfde.

De functies Compliance, Secretariaat-generaal, Group Structuring & Strategy, Human Resources en Interne Audit zijn rechtstreeks verbonden aan de gedelegeerd bestuurder.



Het directiecomité met van links naar rechts: Johan Bohets, Aline Bec, Véronique Hugues, Guy Cools, Wouter Devriendt en Benoît Debroise.

Bevoegdheden

In het kader van de strategische doelstellingen en van het algemene beleid die door de raad van bestuur zijn vastgelegd, zorgt het directiecomité, overeenkomstig artikel 524bis van het Wetboek van Vennootschappen, voor de daadwerkelijke leiding van de vennootschap en van de Groep en stuurt het de diverse activiteiten. Het zorgt eveneens voor de follow-up van de beslissingen van de raad van bestuur.

Werking

Het directiecomité heeft sinds de oprichting van Dexia in 1999 een huishoudelijk reglement (hierna het "reglement") ingevoerd, dat herhaaldelijk werd aangepast en dat zijn bevoegdheden en werking bepaalt. Naast de regels voor de samenstelling van het directiecomité (zie hiervoor) omvat het reglement ook nog de volgende regels:

• Regels in verband met de bevoegdheden van het directiecomité in het kader van zijn relaties met de raad van bestuur

Het reglement bepaalt in de eerste plaats de bevoegdheden van het directiecomité in het kader van zijn relaties met de raad van bestuur. Zo kan het directiecomité voorafgaandelijk advies uitbrengen over alle voorstellen inzake de strategie of het algemene beleid van de Groep die in de raad van bestuur of de gespecialiseerde comités worden besproken, ongeacht of deze voorstellen door de gedelegeerd bestuurder of door andere bestuurders worden voorgelegd. Het directiecomité kan via de gedelegeerd bestuurder voorstellen doen aan de raad van bestuur.

Wanneer de gedelegeerd bestuurder deelneemt aan de besprekingen van de raad van bestuur of de comités die er deel van uitmaken over onderwerpen waarvoor het directiecomité recht van initiatief of advies heeft, dan verdedigt de gedelegeerd bestuurder binnen de raad van bestuur de standpunten waarover het directiecomité vooraf heeft beraadslaagd.

• Regels met betrekking tot de besluitvorming

Het directiecomité werkt als een college en beslist bij consensus. Het comité draagt de collegiale verantwoordelijkheid voor zijn beslissingen. De voorzitter van het directiecomité kan op eigen initiatief of op verzoek van twee andere leden het onderwerp waarover is beraadslaagd ter stemming voorleggen. De beslissingen worden genomen bij meerderheid van stemmen van alle aanwezige en vertegenwoordigde leden. Bij staking van stemmen is de stem van de voorzitter doorslaggevend. In uitzonderlijke gevallen kunnen de beslissingen van het directiecomité schriftelijk worden genomen indien de leden daar unaniem mee instemmen.

• Regels met betrekking tot de vergaderingen

Het directiecomité vergadert in principe wekelijks, na oproeping door zijn voorzitter. Indien nodig kunnen de voorzitter of minstens twee andere leden die dit wensen, het comité op om het even welk ander moment samenroepen. Elk lid van het directiecomité dat verhinderd is, kan zich laten vertegenwoordigen, maar een lid kan hoogstens één ander lid vertegenwoordigen. Elk lid van het directiecomité kan voorstellen om een punt toe te voegen aan de agenda die door de voorzitter wordt vastgelegd.

• Belangenconflicten

Onverminderd de wettelijke of reglementaire verplichtingen moet een lid van het directiecomité dat rechtstreeks of onrechtstreeks een vermogensbelang heeft dat tegengesteld is aan een beslissing van of een transactie door het directiecomité, dat vóór de beraadslaging door het comité melden aan de andere leden. Zijn verklaring, alsook de redenen die worden aangevoerd ter rechtvaardiging van zijn tegengesteld belang, moeten vermeld worden in de notulen van het directiecomité dat de beslissing moet nemen. Het betrokken lid van het directiecomité moet hiervan eveneens de commissarissen van de vennootschap in kennis stellen. Hij mag de beraadslagingen van het directiecomité over de betrokken transacties of beslissingen niet bijwonen, en mag evenmin deelnemen aan de stemming over diezelfde beslissingen of transacties.

• Transacties met financiële instrumenten van Dexia

Het huishoudelijk reglement van het directiecomité werd aangepast met het oog op de actualisering van de regels ter voorkoming van misbruik van voorkennis met financiële instrumenten van Dexia.

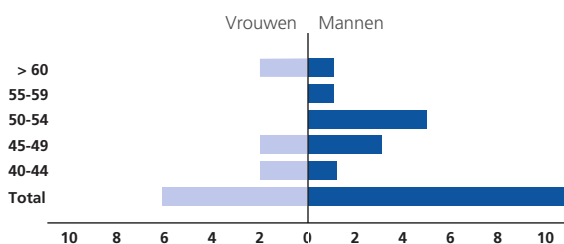
Diversiteitsbeleid toegepast op de leden van de raad van bestuur en het directiecomité

De kwestie van de diversiteit van de leden van de raad van bestuur en het directiecomité van Dexia komt binnen de groep Dexia aan bod op twee vlakken:

- Diversiteit inzake competenties en opleidingen, om ervoor te zorgen dat de leden van de directieorganen samen en individueel over de kennis en competenties beschikken die nodig zijn om inzicht te hebben in de activiteiten van de groep Dexia en de uitdagingen waar ze voor staat;
- De naleving door Dexia van de wettelijke eisen inzake vertegenwoordiging van vrouwen in de raad van bestuur.

In samenwerking met de personeelsdirectie beoordeelt het comité der benoemingen de geschiktheid van de competenties en de ervaring van de leden van het uitvoerend en niet-uitvoerend management. Het ziet erop toe dat de diversiteitscriteria worden nageleefd, stelt desgevallend de functiefiches voor de in te vullen mandaten op en maakt de successieplannen op door er deze diversiteitscriteria in op te nemen.

GENDER- EN LEEFTIJDSPIRAMIDE – RAAD VAN BESTUUR EN DIRECTIECOMITÉ OP 31 DECEMBER 2017



Vertegenwoordiging van vrouwen

Opdat de raad van bestuur op een evenwichtige manier zou zijn samengesteld in termen van vertegenwoordiging van vrouwen, en overeenkomstig de toepasselijke bepalingen,

heeft de raad van bestuur⁽¹⁾ een actieplan goedgekeurd met het oog op het bereiken van het in artikel 518 bis van het Wetboek van Vennootschappen vastgelegde objectief⁽²⁾. In die optiek heeft elke bestuurder zich ertoe verbonden zijn mandaat ter beschikking van de raad van bestuur te stellen op uitdrukkelijke vraag van de voorzitter van de raad van bestuur, om de benoeming van een bestuurder van het vrouwelijke geslacht mogelijk te maken. Door de uitbreiding van de raad van bestuur tot dertien leden⁽³⁾ werd het ook mogelijk om vrouwen te benoemen. Vandaag telt de raad van bestuur dertien leden, van wie vier vrouwen. Het directiecomité van zijn kant telt zes leden, van wie twee vrouwen.

Expertise en beroepsbekwaamheid

Dexia ziet erop toe dat de leden van de bestuursorganen over de gepaste individuele en gezamenlijke competenties beschikken die hen in staat stellen om hun opdracht goed uit te voeren. De Groep ziet erop toe dat de bestuurders en de leden van het directiecomité, samen en individueel, over de beroepservaring en de kwalificaties beschikken die nodig zijn om inzicht te hebben in de activiteiten en de uitdagingen waarmee zij te maken krijgen.

Bij de benoeming van nieuwe leden van de raad van bestuur en het directiecomité gaat het comité der benoemingen over tot een individuele beoordeling waarbij rekening wordt gehouden met de beroepservaring, de technische competenties en de opleiding van de kandidaten. Voorts verleent de toezichthouder zijn goedkeuring vóór elke benoeming, vernieuwing of afzetting van een lid van het directiecomité en van de raad van bestuur.

De raad van bestuur en het directiecomité gaan geregeld over tot zelfevaluatie-oefeningen. De besproken punten zijn onder meer de structuur, de omvang, de samenstelling en de organisatie van de werken (prestaties en kennis van de leden). De collectieve en individuele competenties van de leden van het directiecomité, de gespecialiseerde comités en de raad van bestuur worden eveneens jaarlijks beoordeeld. Na deze beoordeling en wanneer het nodig blijkt, wordt dan een inventaris gemaakt van de aanvullende competenties die naar aanleiding van de benoeming van nieuwe leden versterkt zouden kunnen worden. Binnen het directiecomité werd bijvoorbeeld een Chief Operating Officer benoemd, om de competenties van het directiecomité op dat vlak te versterken. Met deze inventaris van aanvullende competenties wordt rekening gehouden bij de opstelling van de successieplannen door het comité der benoemingen.

Het transactiecomité

In lijn met de doelstellingen van het geordende resolutieplan en om de operationele leiding van de groep Dexia te vereenvoudigen, keurde het management van de groep Dexia op 3 april 2014 de oprichting goed van een transversaal comité onder de naam "transactiecomité".

Het transactiecomité is belast met de goedkeuring, op grond van door het directiecomité verleende volmachten, van elke

individuele transactie die een aanzienlijke impact heeft op het risico- en/of financiële profiel van de Groep en haar entiteiten, met inbegrip van de internationale dochterbedrijven en bijkantoren. Het vervangt het kredietcomité en het financierings- en liquiditeitscomité. Het transactiecomité komt wekelijks bijeen en verenigt de verantwoordelijken van de divisies Assets, Funding and Markets, Finance, Risk en Secretariaat-generaal.

Het ALCO comité

Op 27 maart 2017, keurde het directiecomité van de groep Dexia de oprichting van een transversaal comité, "ALCO Comité" genaamd, goed. Het ALCO comité is belast met de goedkeuring, op grond van delegaties toegekend door het directiecomité, van bepaalde beslissingen die verband houden met het balansbeheer. In het bijzonder keurt het ALCO comité het financieringsplan en de limieten inzake ALM goed en herziert het de risico-indicatoren inzake rentevoeten en wisselkoersen en bankportefeuille. Het draagt de operationele uitvoering over aan de lokale ALCO comités. Het ALCO comité komt maandelijks bijeen en brengt de verantwoordelijken van de departementen Finance, Risk, Funding and Markets en Assets samen.

Bezoldigingsverslag

Bezoldiging van de bestuurders van Dexia voor 2017

Herhaling van de principes

De gewone algemene vergadering van Dexia heeft in 2006 beslist om de bestuurders voor de uitoefening van hun mandaat een totale jaarlijkse bezoldiging toe te kennen van maximaal 1.300.000 EUR, met ingang van 1 januari 2005.

De algemene vergadering heeft de raad van bestuur tevens de bevoegdheid gegeven om de praktische modaliteiten voor die bezoldiging, die samengesteld is uit een vaste bezoldiging en presentiegeld, en de toekenning ervan uit te werken.

Sinds 1 januari 2015 bestaat de bezoldiging van de niet-uitvoerende bestuurders (met uitzondering van de voorzitter van de raad van bestuur) uit een vaste vergoeding van 3.000 EUR per kwartaal (geconsolideerd binnen de raad van Dexia Crédit Local zoals vermeld in de tabel hierna) en presentiegeld (2.000 EUR voor de vergaderingen van de raden van Dexia, 1.000 EUR voor de vergaderingen van het auditcomité en het risicocomité, en 750 EUR voor de vergaderingen van het comité der benoemingen en het comité der bezoldigingen). De voorzitter van het auditcomité en het risicocomité wordt voor zijn functie vergoed (het presentiegeld wordt op 1.500 EUR per vergadering gebracht).

Voorts wordt een totaal jaarlijks plafond vastgesteld, in die zin dat een maximaal aantal vergaderingen vergoed wordt.

Niet-uitvoerende bestuurders ontvangen geen prestatiegebonden bezoldigingen, zoals bonussen of winstdeelnemingsformules op lange termijn, en evenmin voordelen in natura of voordelen die verband houden met de pensioenplannen.

Vergoeding van de voorzitter van de raad van bestuur

De raad van bestuur legde op 2 augustus 2012 de brutobezoldiging van de voorzitter van de raad van bestuur vast op voorstel van het comité der benoemingen en bezoldigingen. Het gaat om een vast jaarlijks totaal bedrag van 250.000 EUR.

(1) Tijdens zijn vergadering van 18 februari 2015.

(2) Overeenkomstig artikel 518 bis van het Wetboek van vennootschappen is ten minste één derde van de leden van de raad van bestuur van een ander geslacht dan dat van de overige leden. Voor de toepassing van deze bepaling wordt het vereiste minimumaantal van die leden van een ander geslacht afgerond naar het dichtstbijzijnde gehele getal.

(3) Beslist door de algemene vergadering van 18 mei 2016.

BEZOLDIGINGEN UITGEKEERD AAN DE BESTUURDERS VOOR DE UITOEFENING VAN HUN MANDAAT BIJ DEXIA EN IN DE ANDERE ENTITEITEN VAN DE GROEP

(brutobedragen in EUR)	Rvb (vaste bez. gestort door Dexia)	Rvb (vaste bez. gestort door Dexia Crédit Local)	Rvb (presentiegeld gestort door Dexia)	Rvb (presentiegeld gestort door Dexia Crédit Local)	Audit-comité	Risico comité	Comité der benoemingen	Comité der bezoldigingen	Totaal 2017 ⁽³⁾	Totaal 2016 ⁽³⁾
Bestuurders										
R. de Metz ⁽²⁾	250 000	0	0	0	0	0	0	0	250 000	250 000
W. Devriendt	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
J. Bohets	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
V. Hugues	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C. Bavagnoli ⁽¹⁾	0	12 000	9 000	14 000	0	0	0	0	35 000	26 000
B. Bronselaer ⁽²⁾	0	12 000	12 000	16 000	7 000	13 500	0	0	60 500	50 000
A. De Geest	0	12 000	12 000	16 000	0	9 000	0	750	49 750	49 250
Th. Francq ⁽¹⁾	0	12 000	12 000	16 000	7 000	0	3 750	0	50 750	38 500
L. Muniesa ⁽¹⁾	0	12 000	11 000	14 000	0	7 000	0	3 000	47 000	25 000
M. De Rouck (benoeming op 17 mei 2017)		9 000	9 000	12 000	0	0	1 500	750	32 250	N/A
A. Serizay ⁽²⁾	0	12 000	12 000	16 000	10 500	0	1 000	0	51 500	17 500
M. Tison ⁽²⁾	0	12 000	12 000	16 000	4 000	5 000	0	3 000	52 000	42 000
K. Van Loo	0	12 000	11 000	12 000	0	0	3 000	0	38 000	32 250

(1) Krachtens artikel 139 van de Franse Wet op de Nieuwe Economische Regelgeving, moet het presentiegeld voor mandaten die worden uitgeoefend door vertegenwoordigers van de Franse overheid, gestort worden op de rekening van de Franse overheid.

(2) Onafhankelijke bestuurders.

(3) Omvat de vergoeding ontvangen voor het mandaat van bestuurder bij Dexia Crédit Local.

Bezoldiging van de gedelegeerd bestuurder

De gedelegeerd bestuurder ontvangt geen enkele bezoldiging voor zijn mandaat van bestuurder. Hij wordt echter wel vergoed voor zijn functies als gedelegeerd bestuurder en voorzitter van het directiecomité (zie hierboven).

Tenlasteneming van de sociale bijdragen van bepaalde bestuurders

Elke bestuurder van Dexia wordt in België beschouwd als een zelfstandige en moet zich bijgevolg aansluiten bij een socialezekerheidskas voor zelfstandigen en in principe sociale bijdragen betalen. Sommige bestuurders genoten al sociale bescherming via een ander stelsel en zouden louter op grond van hun mandaat bij Dexia bijdragen moeten betalen in België, zonder dat ze daarvoor meer sociale voorzieningen genieten.

Bestuurders die bijvoorbeeld niet in België wonen, genieten reeds sociale bescherming in hun land van herkomst; de sociale bijdragen die ze in België betalen, geven geen recht op tegenprestaties. Dat is ook het geval voor een bestuurder die wel in België woont, maar onder het stelsel van werknemer of ambtenaar in hoofdberoep valt en moet bijdragen als zelfstandige in bijberoep omdat hij in België een mandaat uitoefent; hij geniet hiervoor niet meer sociale bescherming dan in zijn hoofdberoep.

Ter compensatie van de sociale bijdragen die worden betaald door de bestuurders die zich in deze situatie bevinden (wat elk jaar zal herbekeken worden om rekening te houden met wijzigingen van het statuut), heeft de gewone algemene vergadering van 10 mei 2006 beslist dat Dexia de sociale lasten, en de onkosten die voortvloeien uit de uitoefening van een bestuurdersmandaat bij Dexia, ten laste zal nemen, en heeft ze bijgevolg de maximumbezoldiging van de bestuurders opgetrokken van 700.000 EUR tot 1.300.000 EUR.

Voor elke bestuurder die aan voornoemde voorwaarden voldoet, worden de verschuldigde sociale bijdragen ten laste genomen. Doorheen 2017 betaalde Dexia een bedrag van 14.237 EUR aan sociale bijdragen van de bestuurders die zich in deze situatie bevinden.

Bezoldiging van de leden van het directiecomité van Dexia voor 2017

Samenstelling van de bezoldiging

De bezoldiging van de leden van het directiecomité bestaat enkel uit een vast, niet-prestatiegebonden gedeelte en vormt een geheel waarvan, behoudens een andersluidende beslissing van de raad van bestuur op voorstel van het comité der bezoldigingen, het presentiegeld of de tantièmes die een lid van het directiecomité ontvangt van een vennootschap van de groep Dexia of een derde vennootschap waarin het lid namens en voor rekening van Dexia een mandaat uitoefent, in mindering worden gebracht.

Bijgevolg wordt en zal er aan de leden van het directiecomité geen variabele bezoldiging worden toegekend over het jaar 2017.

Bovendien zal Dexia conform de aangegane verbintenissen in het kader van de garantieovereenkomst die in 2013 werd gesloten met de Belgische, Franse en Luxemburgse overheid en zolang er gewaarborgde obligaties bestaan of kunnen worden uitgegeven, en behoudens de goedkeuring van de Staten, geen opties toekennen voor de inschrijving op of de aankoop van aandelen of van gratis aandelen, en geen vergoedingen of op prestaties geïndexeerde voordelen uitbetalen, en evenmin uitgestelde bezoldigingen ten voordele van de volgende personen: de voorzitter van de raad van bestuur, de gedelegeerd bestuurder(s) en de leden van de raad van bestuur.

Bezoldiging over het jaar 2017

De basisbezoldiging bestaat uitsluitend uit een vast gedeelte.

SYNTHESETABEL VAN DE IN 2017 AAN DE VOORZITTER VAN HET DIRECTIECOMITÉ GESTORTE BASISBEZOLDIGINGEN

(in EUR)	Bruto basisbezoldiging
Wouter Devriendt	600 000

SYNTHESETABEL VAN DE IN 2017 AAN DE ANDERE LEDEN VAN HET DIRECTIECOMITÉ GESTORTE BASISBEZOLDIGINGEN

(in EUR)	Bruto basisbezoldiging
Andere leden van het directiecomité	2 349 375

Aanvullende pensioenregelingen van de leden van het directiecomité

De leden van het directiecomité die hun functie niet uitoefenen binnen een Frans contract (België en Verenigde Staten), ontvangen van Dexia een aanvullend bovenwettelijk pensioen.

Kenmerken van de geldende aanvullende pensioenplannen

De bestaande aanvullende pensioenplannen van de leden van het directiecomité zijn regelingen met vaste bijdragen, die

geen sociale verplichtingen voor de onderneming genereren. Ze geven op het ogenblik van pensionering recht op het kapitaal dat is opgebouwd uit de kapitalisatie van de jaarlijkse bijdragen. Deze laatste vertegenwoordigen een vast percentage van de jaarlijkse vaste vergoeding en zijn geplafonneerd.

Bedragen uitbetaald in het kader van de aanvullende pensioenplannen

In 2017 werden jaarpremies ten belope van 323.935 EUR betaald ten voordele van de leden van het directiecomité, waarvan 126.290 EUR voor de voorzitter van het directiecomité en 197.645 EUR voor de overige leden van het directiecomité.

Aanvullende dekking voor overlijden, blijvende invaliditeit en kosten voor medische behandeling

In 2017 werden jaarlijkse collectieve premies ten belope van 172.991 EUR betaald ten voordele van de leden van het directiecomité met het oog op een aanvullende dekking voor overlijden, blijvende invaliditeit en kosten voor medische behandeling, waarvan de uitsplitsing is opgenomen in onderstaande tabel.

SYNTHESETABEL VAN DE DEKKING VOOR OVERLIJDEN, BLIJVENDE INVALIDITEIT, EN KOSTEN VOOR MEDISCHE BEHANDELING GESTORT IN 2017 AAN DE ANDERE LEDEN VAN HET DIRECTIECOMITÉ

(in EUR)	Overlijden, wezen	Invaliditeit	Ziektekosten
Andere leden van het directiecomité	40 311	31 353	38 641

Andere voordelen van de leden van het directiecomité**SYNTHESETABEL VAN DE VOORDELEN TOEGEKEND IN 2017 AAN DE VOORZITTER VAN HET DIRECTIECOMITÉ**

(in EUR)	Representatiekosten	Voordeel telefonie	Voordeel wagen
Wouter Devriendt	6 324	150	4 610

SYNTHESETABEL VAN DE VOORDELEN TOEGEKEND IN 2017 AAN DE ANDERE LEDEN VAN HET DIRECTIECOMITÉ

(in EUR)	Representatiekosten	Voordeel telefonie	Voordeel wagen
Andere leden van het directiecomité	12 648	300	30 602

Aandelenoptieplan

Sinds 2009 werden geen opties meer toegekend en kunnen er evenmin nog worden uitgeoefend.

Vertrekvoorwaarden

Bepalingen van de bezoldigingspolitiek van Dexia met betrekking tot de vertrekvergoedingen

Volgens de bezoldigingspolitiek van Dexia moet iedere vertrekvergoeding overeenstemmen met daadwerkelijke prestaties in de tijd en zo worden opgevat dat mindere prestaties of onregelmatig gedrag niet beloond worden.

Aan de leden van het directiecomité van Dexia mag geen vertrekvergoeding van meer dan 9 maanden vaste bezoldiging worden toegekend.

In afwijking van wat voorafgaat, kan Dexia een hogere vertrekvergoeding toekennen indien de betrokken persoon, voor de toekenning van het mandaat van leidinggevende, overeenkomstig het geldende contractuele kader en op basis van zijn opgebouwde anciënniteit binnen de groep Dexia, bij ontslag recht zou hebben gehad op een hogere opzegvergoeding dan de bovenvermelde vertrekvergoeding. Deze voorwaarden kunnen van toepassing zijn op mevrouw Véronique Hugues, de heer Guy Cools en de heer Benoît Debroise.

Contractuele bepalingen in verband met de vertrekvoorwaarden van de leden van het directiecomité

De heer Wouter Devriendt heeft bij de ontbinding van zijn contract door Dexia, om een andere reden dan een ernstige fout, recht op een opzeggingstermijn (of een compenserende opzegvergoeding) die overeenstemt met een maand per anciënniteitsjaar, met een minimum van 3 maanden en een maximum van 9 maanden.

De managementovereenkomsten van de heren Benoît Debroise en Johan Bohets bepalen dat bij ontbinding door een van de partijen voor het aflopen van de overeenkomst om een andere reden dan een ernstige fout, een opzeggingstermijn van drie maanden aan de andere partij wordt bekendgemaakt.

Systeem voor interne controle en risicobeheer

Voornaamste kenmerken van het systeem voor interne controle

Aard en doelstellingen van de interne controle

Zoals voor alle kredietinstellingen valt de groep⁽¹⁾ Dexia onder het gemeenschappelijke toezichtsmechanisme en het gemeenschappelijke afwikkelingsmechanisme van de Europese instanties. De doelstellingen en de organisatie van haar interne controle passen in het welomlijnde kader van deze toezichts- en afwikkelingsmechanismen en van de wetten en reglementen van de landen waar Dexia actief is.

(1) Voor zowel de groep Dexia als de groep Dexia Crédit Local slaat het begrip groep dat in dit verslag wordt gebruikt, op het geheel van de moederonderneming en de geconsolideerde vennootschappen.

Het handvest voor interne controle van de Groep legt de fundamentele beginselen vast die het systeem voor interne controle sturen. Dit handvest, goedgekeurd door de raad van bestuur van 19 november 2015, is in alle entiteiten van de Groep van toepassing.

Het controlesysteem draagt bij tot:

- De doeltreffendheid van het systeem voor risicobeheersing: het systeem voor interne controle moet garanderen dat de activiteiten van de bank worden uitgeoefend met een graad van risicobeheersing die overeenstemt met het door de raad van bestuur aanvaarde risiconiveau;
- De naleving van wetten en reglementen: de interne controle draagt ertoe bij dat Dexia zich houdt aan de wettelijke en reglementaire verplichtingen;
- De doeltreffendheid en de veiligheid van de operationele processen: de interne controle draagt bij tot de goede werking van de operationele processen en de doeltreffendheid van de transacties, tot de integriteit van de informatie en de overeenstemming met de genomen beslissingen;
- De juistheid van de boekhoudkundige en financiële informatie: de interne controle geeft mee zekerheid over het relevante, nauwkeurige, regelmatige, volledige en transparante karakter van de boekhoudkundige en financiële informatie.

Algemene structuur van het systeem

De algemene structuur van het internecontrolesysteem van de groep Dexia berust op een organisatie in drie niveaus:

- **Het eerste controleniveau** wordt uitgeoefend door elke medewerker en diens hiërarchie, afhankelijk van de taken die hem expliciet werden toegewezen, de procedures die gelden voor de uitgeoefende activiteit en de door de hiërarchie mee-gedeelde instructies;
- **Het tweede controleniveau** valt onder de bevoegdheid van gespecialiseerde functies of medewerkers, die losstaan van de gecontroleerde activiteiten;
- **Het derde controleniveau** omvat de divisie Audit van de groep Dexia, die aan de hand van periodieke controles moet toezien op het performante karakter en de daadwerkelijke toepassing van de twee voornoemde controleniveaus, zowel binnen de moederonderneming als in de dochterondernemingen en bijkantoren.

De voornaamste actoren van de interne controle

De actoren die betrokken zijn bij de interne controle, zijn:

- **De medewerkers en hun directe hiërarchie** dienen de eerstelijnscontroles te definiëren en uit te voeren, die volledig deel uitmaken van hun activiteit, overeenkomstig de reglementering. De verantwoordelijken van elke businessline dienen een geheel van procedures uit te werken dat aangepast is aan de complexiteit en de risico's die aan hun activiteit verbonden zijn.
- **De Permanente controle** heeft als taak de belangrijkste eerstelijnscontroles te challengen, tweedelijnscontroles te verrichten en de resultaten te verzamelen van de belangrijkste tweedelijnscontroles die worden uitgevoerd door de andere gespecialiseerde functies (bijvoorbeeld de Boekhoudcontrole, de Validatie, de Controle van de kredietmodellen).
- **Compliance** ziet erop toe dat alle reglementeringen in de domeinen die worden toegewezen door het compliancecharter dat de raad van bestuur heeft goedgekeurd, permanent worden toegepast en de onderneming niet het risico doen lopen, door het feit dat ze ontbreken of niet worden toegepast, op administratieve of disciplinaire sancties, financiële of reputatieschade.

- De **Interne audit** beoordeelt alle doelstellingen op het vlak van de organisatie, analyseert de risico's die het bereiken van deze doelstellingen in het gedrang kunnen brengen, en evalueert regelmatig de robuustheid van de controles die plaatsvinden om die risico's te beheren.

De verantwoordelijkheden van de raad van bestuur en het directiecomité

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het uitwerken van de algemene strategie en de risicoappetijt van de bank. Hij is ook eindverantwoordelijke voor het beheer van de risico's en de relatie met de aandeelhouders. Wat de interne controle betreft, omvat dit:

- De beoordeling van de invoering van onafhankelijke controlefuncties;
- De opvolging van de juiste inschatting van de risico's die de bank loopt en van het juiste evenwicht tussen de strategie en de toegewezen financiële en menselijke middelen om deze risico's te beheersen;
- Het onderzoek van de periodieke internecontrole- en activiteitsverslagen opgesteld door de belangrijkste spelers inzake interne controle, overeenkomstig de wetgeving en de procedures;
- Het onderzoek van de periodieke internecontrole- en activiteitsverslagen opgesteld door de belangrijkste spelers van de interne controle, overeenkomstig de wetgeving en de procedures.

Gespecialiseerde comités (het risicocomité en het auditcomité) geven de raad van bestuur advies over de algemene strategie en de risicoappetijt van de bank. Inzake interne controle helpen deze comités de raad van bestuur met de beoordeling van het risiconiveau van de bank en met de invoering van een aangepast internecontrolesysteem. Zij helpen de raad ook bij het onderzoek van de internecontroleverslagen.

Het directiecomité is verantwoordelijk voor de operationele invoering en de werking van een aangepast internecontrolesysteem. Het is ten volle verantwoordelijk voor het ter beschikking stellen van aangepaste middelen en competenties voor de internecontrolefuncties. Het legt termijnen vast en wijst middelen toe aan de vastgelegde acties op het vlak van interne controle. Het zorgt er ten slotte voor dat de noden worden aangepast op basis van de vastgestelde interne en externe ontwikkelingen.

Het comité voor interne controle legt zich toe op de aanpak van problemen op het vlak van interne controle. Dit comité bestaat uit de leden van het directiecomité, de Auditor-generaal en de Chief Compliance Officer en hoofd Permanente controle.

Onafhankelijkheid van de internecontrolefuncties

De internecontrolefuncties zijn strikt onafhankelijk van de functies die ze controleren en van het dagelijkse beheer van de activiteit:

- De Auditor-generaal en de Chief Compliance Officer en hoofd Permanente controle brengen rechtstreeks verslag uit over de resultaten van hun controleactiviteiten aan het directiecomité en de raad van bestuur;
- De Auditor-generaal en de Chief Compliance Officer en hoofd Permanente controle hebben rechtstreeks toegang tot de voorzitter van de raad van bestuur, de voorzitter van het auditcomité en de voorzitter van het risicocomité.

- Een gespecialiseerd comité helpt de raad van bestuur met betrekking tot de bezoldiging van de Auditor-generaal en de Chief Compliance Officer en hoofd Permanente controle. De bezoldigingen van deze laatsten worden onafhankelijk van de bezoldigingen van de gecontroleerde functies bepaald;
- De raad van bestuur wordt op de hoogte gehouden van de benoemingen van de Auditor-generaal en de Chief Compliance Officer en hoofd Permanente controle. De raad van bestuur moet zijn uitdrukkelijke toestemming geven als het directiecomité beslist om hen te vervangen.

Werkingsprincipes

De activiteiten inzake interne controle worden gestuurd door de volgende principes:

- Aanpak op basis van risico's: de interne controle binnen Dexia volgt een aanpak die steunt op de risico's. De internecontrolefuncties bepalen hun controleprogramma's en hun activiteiten op basis van een voorafgaande inschatting van de risico's;
- Coördinatie: met het oog op de coördinatie en het delen van informatie hebben de controlefuncties een transversaal comité voor interne controle opgericht, waarin de Interne audit, de directie Compliance en Permanente controle en de directie Risico's vertegenwoordigd zijn. Ondanks hun aparte rol werken de controlefuncties samen om de nodeloze herhaling van taken of overlapping van actieplannen te vermijden;
- Gemeenschappelijke referentiestelsels en methoden: de controlefuncties gebruiken gemeenschappelijke referentiestelsels en nomenclaturen (bijvoorbeeld een gemeenschappelijk risicoreferentiestelsel) en gemeenschappelijke methoden, om de opstelling van rapporten voor de governance-organen van de bank te vergemakkelijken.

De actoren van de interne controle

De interne audit

Opdracht

De Interne audit is een onafhankelijke en objectieve activiteit die de raad van bestuur en de directie van de groep Dexia zekerheid moet geven over de kwaliteit en doeltreffendheid van haar systeem voor interne controle en risicobeheer en over de naleving van de governanceprocedures, en draagt op die manier bij tot de bescherming van de belangen en tot de reputatie van de Groep.

De Interne audit beoordeelt alle doelstellingen op het vlak van de organisatie, analyseert de risico's die verbonden zijn aan die doelstellingen en evalueert regelmatig het gegronde karakter van de controles die plaatsvinden om die risico's te beheren. Hij legt aan het management een evaluatie voor van de residuele risico's, zodat het kan oordelen over de overeenstemming ervan met het gewenste globale risicoprofiel voor de groep Dexia, en stelt acties voor om de efficiëntie van die controles te verhogen.

Bovendien staat de Interne audit de raden van bestuur van de Groep en de entiteiten bij in hun toezichhoudende rol, via zijn deelname aan de auditcomités.

Conform de internationale normen bevat een gemeenschappelijk auditcharter voor de groep Dexia de fundamentele principes die van toepassing zijn op de functie interne audit, door de doelstellingen, de rol, de verantwoordelijkheden en de werkwijze ervan te beschrijven. Dit charter werd in juni 2014 bijgewerkt om rekening te houden met de nieuwe configuratie van Dexia.

Opdat elke medewerker van de groep Dexia het belang zou begrijpen van de functie in de systemen voor interne controle en bijstand aan het management van de Groep, wordt het auditcharter gepubliceerd op de internetsite van Dexia (www.dexia.com).

Voornaamste principes

Binnen een door het auditcomité van de raad van bestuur van Dexia goedgekeurd kader bepaalt het directiecomité van Dexia de strategie, de eisen en de werkingsregels van de Interne audit van de groep. Dat kader houdt rekening met de vereisten van de lokale wetgeving en reglementering en met de instructies die uitgaan van de instanties voor het prudentieel toezicht.

De onafhankelijkheid en doeltreffendheid van de auditfunctie worden gewaarborgd door de toepassing van de volgende principes:

- Het plaatsen van elke auditdirectie op het hoogste hiërarchische niveau van de entiteit;
 - Het niet betrokken zijn bij de organisatie en het operationele beheer van de entiteiten van de Groep: de directiecomités van de verschillende entiteiten van de Groep kunnen uitzonderlijk een beroep doen op de Interne audit voor advies, consultancy of bijstand. De regels hiervoor zijn bepaald in § 9 van het auditcharter;
 - De onvoorwaardelijke en onmiddellijke toegang tot informatie: in het kader van zijn opdrachten heeft de Interne audit toegang tot alle informatie, documenten, ruimten, systemen of personen van de entiteit waarvoor hij verantwoordelijk is, met inbegrip van de informatie op het vlak van het beheer, de notulen en de dossiers van de raadgevende en de beslissingsorganen. De directie van de Interne audit van de groep Dexia heeft toegang tot alle informatie in alle entiteiten van de Groep. Elke overtreding van deze principes kan worden gemeld aan het directiecomité en eventueel aan het auditcomité;
 - De ter beschikking stellen van de nodige middelen voor de uitvoering van haar opdracht: de Interne audit ontvangt van de directiecomités van de Groep de nodige middelen voor de uitvoering van haar opdracht, om voortdurend te kunnen inspelen op de evolutie van de structuren en de omgeving van de Groep.
- Op individueel vlak moet elke auditor het grootst mogelijke professionalisme aan de dag leggen en een permanente opleiding volgen om op de hoogte te zijn van de snelle evolutie van de audittechnieken, de bancaire, financiële en IT-technieken, alsook van de fraudebestrijdingstechnieken. De opleidingsbehoeften worden geëvalueerd in het kader van de periodieke en jaarlijkse beoordelingen. De auditors moeten zich houden aan de deontologische regels van de groep Dexia en aan de eigen deontologische regels van hun beroep. Dit betekent dat zij de volgende fundamentele principes in acht moeten nemen:
- Integriteit: de integriteit van de interne auditors ligt aan de basis van het vertrouwen in en de geloofwaardigheid van hun oordeel.
 - Objectiviteit: de auditors geven blijk van de hoogste graad van professionele objectiviteit door het verzamelen, beoordelen en meedelen van de informatie over de onderzochte activiteit of het onderzochte proces. Zij vormen zich een billijk oordeel over alle relevante elementen en laten zich daarbij niet beïnvloeden door hun eigen belangen of door anderen.

- Vertrouwelijkheid: de interne auditors houden zich aan de verplichtingen rond het beroepsgeheim, zij respecteren de waarde en de eigendom van de informatie die zij krijgen en verspreiden die niet zonder de vereiste toestemmingen, tenzij zij daar om wettelijke of beroepsredenen toe verplicht zijn.
- Bekwaamheid: de interne auditors benutten de kennis, de knowhow en ervaring die vereist zijn voor de uitvoering van de werken.

Actieterrein

Alle activiteiten, processen, systemen en entiteiten van de groep Dexia behoren zonder enig voorbehoud of uitzondering tot het actieterrein van de Interne audit. Het actieterrein omvat alle processen, zowel de operationele en de ondersteunings- en beheersprocessen als die welke verband houden met corporate governance en met de beheersprocessen inzake risico's en controle. De voornaamste geoutsourcete activiteiten vallen eveneens onder de audit, aangezien de operationele diensten de voorwaarden voor een mogelijke audit moeten scheppen, door auditclausules op te nemen in de prestatiecontracten.

Het actieterrein van de Audit omvat evenwel niet de activiteiten van vennootschappen waarin de groep Dexia slechts een minderheidsbelang heeft, behalve wanneer de toezichhouders daarover vragen zouden stellen. De vertegenwoordiger van de groep Dexia in de raad van bestuur dient wel te informeren naar de staat van het systeem voor interne controle, en zo nodig het directiecomité en de auditdirectie van de entiteit die dit belang bezit, op de hoogte te brengen.

Organisatie van de functie

Principes

De functie Interne audit van de groep Dexia wordt uitgeoefend in de vorm van een geïntegreerd domein, bestaande uit de directie van de Audit van Dexia en de auditdirecties van de dochterondernemingen en bijkantoren.

Het domein wordt geleid door de Auditor-generaal van Dexia, die afhangt van de gedelegeerd bestuurder van Dexia. De Auditor-generaal gaat na of de risico's over de volledige perimeter van de Groep voldoende afgedekt zijn. Hij zorgt voor de follow-up van de instanties die toezicht houden op de entiteiten en hun dochterondernemingen/bijkantoren, en van alle door de lokale banktoezichthouders uitgevoerde opdrachten. De Auditor-generaal brengt aan het directiecomité en aan het auditcomité geregeld verslag uit over de opdrachten, de bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de interne audit en de graad van uitvoering van het auditplan, alsook over de beoordeling van de interne controle-omgeving.

De auditdirecties van de dochterondernemingen/bijkantoren staan onder de verantwoordelijkheid van een Auditor-generaal of van een interne-auditverantwoordelijke. De Auditors-generaal van de dochterondernemingen van de Groep brengen verslag uit aan de Auditor-generaal van Dexia. De Auditor-generaal van Dexia staat met name, en samen met de gedelegeerd bestuurder van de betrokken entiteit, in voor hun benoeming, het vastleggen van hun doelstellingen en hun jaarlijkse evaluatie. De plannen voor rekrutering van de auditors, en de opstelling van het budget van de auditdirecties van de voornaamste entiteiten worden eveneens gezamenlijk onderzocht. De verantwoordelijken van de interne-auditteams van de bijkantoren hangen af van de Auditor-generaal van Dexia.

Elke auditdirectie is verantwoordelijk voor het vervullen van haar opdracht ten aanzien van de voorzitter van het directiecomité, voor zover de lokale regels dat toelaten, en ten aanzien van de raad van bestuur van die entiteit, eventueel bijgestaan door een auditcomité.

Elke Auditor-generaal is aanwezig op de vergaderingen van het directiecomité van de entiteit waarvoor hij verantwoordelijk is (i), wanneer het betreffende comité hem dat vraagt (ii), wanneer hij een auditrapport voorlegt of (iii) op eigen verzoek wanneer hij een bijzonder punt wil aansnijden dat binnen zijn bevoegdheden en verantwoordelijkheid valt. Hij ontvangt de agenda en de dossiers die voor deze vergaderingen worden voorbereid, evenals de notulen.

Elke Auditor-generaal heeft rechtstreeks toegang tot de voorzitter van de raad van bestuur, de leden van het auditcomité en de revisoren van de entiteit waarvoor hij verantwoordelijk is. De Auditor-generaal van elke entiteit van de Groep heeft ook rechtstreeks toegang tot de Auditor-generaal van Dexia.

De voorzitter van de raad van bestuur van elke entiteit kan bepaalde opdrachten toevertrouwen aan de Interne audit buiten het jaarlijks plan. Over die opdrachten wordt verslag uitgebracht aan de bestuursinstanties, net als over de andere opdrachten die door de Audit worden uitgevoerd.

Organisatie van een Auditfunctie

Zodra een entiteit van de groep Dexia de controle uitoefent over een dochteronderneming of, als die controle er niet is, wanneer de instanties voor prudentieel toezicht dat uitdrukkelijk vragen, wordt in die dochteronderneming een auditfunctie gecreëerd. Als de creatie van een auditfunctie niet als relevant wordt beschouwd, vervult de moederonderneming de functie van lokale audit en wordt desgevallend een service level agreement (SLA) gesloten met de moederonderneming.

Beheer van de divisie Audit

Om het beheer van de divisie te verzekeren, dient de directie van de Audit van Dexia toe te zien op de gepaste organisatie van de Interne audit in de hele groep Dexia en op de behoorlijke werking ervan.

De directie van de Audit van Dexia is verantwoordelijk voor:

- De strategie van de audit en de correcte uitvoering ervan in alle auditdirecties van de groep Dexia;
- De bepaling en de toepassing van een gemeenschappelijke methodologie voor risicoanalyse, uitvoering van de opdrachten en follow-up van de aanbevelingen;
- De optimale toewijzing van de competenties binnen de functie en de bepaling van het vereiste opleidingsniveau van de auditors in de hele Groep;
- De coördinatie en beoordeling van de opleidingsprogramma's;
- De toekenning en opvolging van het werkingsbudget van elke lokale auditdirectie.

Relatie met de controle-instanties en de wettelijke auditors

De Interne audit voert een regelmatige dialoog met de toezichthouders op de banken en de externe auditors (bedrijfsrevisoren, commissarissen) over onderwerpen van gemeenschappelijk belang.

Deze uitwisseling heeft tot doel de bevindingen en aanbevelingen betreffende onderwerpen gerelateerd met de interne controle en gedaan door beide partijen, te delen alsook een goede coördinatie van de respectievelijke tussenkomst te verzekeren. De Interne audit verzekert eveneens de opvolging

van de aanbevelingen gedaan door deze diverse instanties volgens dezelfde modaliteiten als de zelf gedane aanbevelingen.

Algemeen overzicht van de activiteit in 2017

De opdrachten van de Interne audit in 2017 hadden betrekking op alle divisies van de Groep: Assets ("Beheer van Project Finance portfolio"), Funding and Markets ("Beheer van derivaten"), Risk ("ICAAP proces"), Finance ("Tax activities"), Secretariaat-generaal ("Outsourcing policies"), Operations and Information Systems ("Betalingssystemen").

De auditdiensten van de zetel verleenden hun medewerking aan de lokale auditteams in Dexia New York, Dexia Crediop, Dexia Kommunalbank Deutschland en Dexia Israël, onder meer bij de uitvoering van opdrachten die betrekking hadden op het beheer van de conformiteit (Compliance AML).

De cel Inspectie

Opdracht

De cel Inspectie heeft als opdracht om op onafhankelijke en objectieve wijze bij te dragen tot de beheersing van de frauderisico's. Zij treedt op via sensibiliserings-, preventie- en ontradrings-, opsporings- en desgevallend onderzoeksacties. Zij stelt na haar tussenkomsten maatregelen voor om problemen te verhelpen en volgt die op.

Organisatie en governance

De cel Inspectie voert haar opdrachten uit binnen de directie van de Interne audit en is verantwoordelijk voor het vervullen van haar opdrachten ten aanzien van de Auditor-generaal van de Groep.

De cel vervult deze opdrachten voor Dexia en Dexia Crédit Local, alsook voor alle bijkantoren, dochter- en subdochterondernemingen die ervan afhankelijk zijn en die geen eigen inspectiefunctie hebben. De functie wordt voltijds uitgeoefend door een inspecteur die rechtstreeks verslag uitbrengt aan de directie van de Interne audit en de Inspectie, die zelf afhangt van de Auditor-generaal. Desgevallend gebeurt dit in nauwe samenwerking met het hoofd Interne audit van de betrokken entiteit.

In een inspectiecharter staan de fundamentele principes die de functie regelen, door middel van een omschrijving van de doelstellingen, de rollen, de bevoegdheden, de plichten en verantwoordelijkheden, de werkmethoden en de basisregels, met inbegrip van de deontologische regels.

Algemeen overzicht van de activiteit in 2017

Conform de principes die in het Inspectiecharter beschreven worden, hadden de door de cel Inspectie uitgevoerde opdrachten in 2017 betrekking op sensibilisering, preventie en opsporing van fraude, op onderzoeken in verband met vermoedens van fraude, alsook op gegevensextracties ter ondersteuning van de juridische afdeling in het kader van diverse geschillen.

De cel Inspectie legde zich ook toe op de beoordeling van de anti-fraudesystemen (materiële beveiliging en beheer van roerende goederen) in de vorm van een auditopdracht.

De compliancefunctie

Compliance is een onafhankelijke functie. Ze oefent haar activiteiten binnen Dexia uit zonder beïnvloeding, inmenging of beperkingen die haar onafhankelijkheid, haar integriteit, haar onpartijdigheid en haar objectiviteit in het gedrang zouden kunnen brengen.

De controle van de compliance maakt volledig deel uit van het internecontrolesysteem van kredietinstellingen en beleggingsondernemingen. De directie Compliance ziet op de samenhang en doeltreffendheid van de controle van het risico van niet-naleving.

De rol en de domeinen die onder de bevoegdheid van de functie Compliance vallen, alsook de governanceprincipes die de basis vormen voor de aanpak van Dexia op het vlak van compliance, staan vermeld in het compliancecharter, dat werd goedgekeurd en van kracht werd in 2009 en werd bijgewerkt in 2014 en 2015.

Dit zijn de diverse compliandomeinen:

- Strijd tegen het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, met inbegrip van de preventie van het witwassen van belastinggeld;
- Strijd tegen corruptie (voorkomen van risico's op corruptie, en verboden gedrag);
- Controle van gegevens betreffende de fiscale toestand van klanten en tegenpartijen, om te beantwoorden aan de bestaande regelgeving;
- Marktmissbruik en persoonlijke transacties;
- Integriteit van de markten voor financiële instrumenten;
- Integriteit ten aanzien van de klanten;
- Bescherming van de gegevens en beroepsgeheim;
- Vermijden van belangenconflicten ten aanzien van klanten of tegenpartijen;
- Externe mandaten;
- Onafhankelijkheid van de rekeningcommissarissen;
- naleving van de principes van de bezoldigingspolitiek en van de wettelijke eisen inzake expertise en professionele eerbareheid van de leden van het directiecomité, de bestuurders, de verantwoordelijken van de onafhankelijke controlefuncties en de effectieve leidinggevendenden;
- Alarmsysteem binnen Dexia;
- Andere domeinen die de directiecomités of raden van bestuur hebben aangeduid, rekening houdend met het daaraan verbonden risiconiveau. In dat opzicht stuurt de directie Compliance van de Groep en van Dexia Crédit Local het systeem voor permanente controle van de betrokken instellingen, met inbegrip van hun dochterondernemingen en bijkantoren. In het kader van voornoemde bevoegdheidsdomeinen vervult de functie Compliance de volgende opdrachten:
 - Ze analyseert de wettelijke en reglementaire ontwikkelingen om de eventuele gevolgen ervan voor de activiteiten van Dexia te voorzien en te evalueren. Voor de domeinen die de compliance bestrijkt, interpreteert ze de nationale en internationale wet- en regelgeving en ziet ze erop toe dat deze bepalingen worden opgenomen in de beleidslijnen, procedures en andere documenten van de instelling;
 - Ze identificeert, analyseert en meet de risico's van niet-naleving en de reputatierisico's die kunnen voortvloeien uit de activiteiten en financiële producten en de gevolgen van de veranderende perimeter van de Groep;
 - Ze biedt ondersteuning aan de metiers in het kader van de ontwikkeling en de invoering van complianceprocedures en andere documenten. Ze helpt bijvoorbeeld bij het opstellen van compliancehandleidingen, interne gedragscodes en prak-

tische handleidingen. Ze zorgt voor bijstand en advies, zodat procedures conform de regelgeving worden ingevoerd, en ziet toe op de naleving van deze externe of interne normen;

- Ze ontwikkelt opleidingsprogramma's op het vlak van compliance die op de behoeften van de metiers zijn afgestemd. Die opleidingen promoten een gepaste compliancecultuur en zorgen ervoor dat de medewerkers zich bewust worden van de na te leven normen, procedures en gedragscodes en ze beter begrijpen.
- Voor zover dat vereist is door de lokale reglementeringen, brengt ze de financiële toezichhouders of andere bevoegde instanties op de hoogte van alle incidenten of verdachte transacties;
- Ze brengt de directiecomités, de raden van bestuur en coördinatiecomités voor interne controle geregeld op de hoogte van haar activiteiten en de status van alle belangrijke tekortkomingen.

Organisatie en positionering

De Chief Compliance Officer van de groep Dexia rapporteert aan de gedelegeerd bestuurder. Een escalatierecht biedt hem de mogelijkheid om een punt automatisch op de agenda van het directiecomité te zetten als de omstandigheden daartoe nopen, en over elk belangrijk incident rechtstreeks verslag uit te brengen bij de voorzitter van de raad van bestuur van Dexia of bij de leden van het auditcomité.

De functie Permanente controle hangt sinds 2014 af van de directie Compliance.

Sinds 2015 zijn de bepalingen van de CRD IV-richtlijn met betrekking tot de Chief Compliance Officer opgenomen in het compliancecharter. Daarnaast kunnen de bevoegdheidsdomeinen van de compliance officers van de entiteiten worden uitgebreid als reglementeringen dat opleggen.

De rol van het comité voor interne controle, waarvan Compliance en Permanente controle deel uitmaken, bestaat erin:

- Een geconsolideerd beeld te hebben van de risico's en controles (operationeel risico, audit, permanente controle en compliance);
- Aanbevelingen voor te stellen met betrekking tot de afwijkingen van alle incidenten die aan het operationele risico verbonden zijn.

Er werden in 2017 diverse acties gevoerd om enerzijds te waken over de uitvoering van de maatregelen ter bescherming van de informatie in het kader van de verschillende verkoop- of herstructurerings- en uitbestedingsprojecten van de Groep, en anderzijds ter versterking van de bescherming van persoonlijke gegevens (onder meer rond de verwerking van de schending van gegevens) of de bescherming van de klanten. De directie Compliance stuurt de afstemming op de nieuwe reglementeringen of werkt er conform haar rol aan mee.

De regels inzake integriteit van markten voor financiële instrumenten werden versterkt, in samenhang met het reglementaire kader aangepast onder MIFID 2, van toepassing sinds 3 januari 2018. Er werden acties ondernomen om de betrokken werknemers te vormen inzake de nieuwe wettelijke vereisten en brengen met zich de taak om beleid en interne procedures te updaten. Deze taken hebben de nieuwe verplichtingen inzake onderhandelingen op toegestane platformen voor bepaalde categorieën financiële instrumenten, de transparantie na afsluiten van de transactie en de rapportering van de transacties naar de toezichhouder in detail uiteengezet.

Het procedureapparaat dat de corruptie behandelt werd in 2017 uitgebreid. Er werd een anti-corruptie gedragscode opgesteld, die het van toepassing zijnde geheel van beleid en procedure aanvult.

Het anti-witwassysteem werd eveneens in 2017 uitgebreid met de bepalingen van de 4de Europese richtlijn in de strijd tegen de witwassen en de financiering van het terrorisme.

In alle entiteiten werden opleidingen georganiseerd op het vlak van compliance, met inbegrip van opleidingen over de deontologische code voor de medewerkers om de hoofdprincipes van compliance op te frissen, en over de preventie en bestrijding van witwassen, de financiering van terrorisme en het voorkomen van de risico's op corruptie van particuliere en politieke aard.

De directie Compliance begeleidde ook verder de werkzaamheden van de operationele diensten in het kader van de aanpassing aan de EMIR-reglementering en aan de Dodd Frank Act (Volcker rule).

Er werden stelselmatig concrete acties ondernomen ter verbetering van het toezicht op het netwerk van dochterondernemingen en bijkantoren. Met name de aanpassingen van de beleidslijnen inzake compliance werden doorgevoerd in de dochterondernemingen en bijkantoren.

Permanente controle

Het systeem voor permanente controle buiten compliance steunt in de eerste plaats op de uitvoering van controles die worden uitgewerkt, gerealiseerd en geformaliseerd onder de directe hoofdverantwoordelijkheid van de betrokken operationele eenheden en hun hiërarchische verantwoordelijken (permanente controle van het eerste niveau). In andere eenheden steunt het op medewerkers die uitsluitend controletaken vervullen, onafhankelijk van de eenheden voor de uitvoering van transacties (permanente controle van het tweede niveau).

Het systeem voor de sturing van de permanente controle steunt sinds april 2014 op een versterkt team dat onder de verantwoordelijkheid staat van de directeur Compliance en Permanente controle. Binnen de directie Finance is er een eenheid voor Boekhoudkundige controle. Deze eenheid neemt de resultaten van haar werkzaamheden op in het geconsolideerde verslag van permanente controle dat door de directie Compliance en Permanente controle elk kwartaal aan het directiecomité en elk halfjaar aan het risicocomité wordt voorgelegd. In 2017 heeft de boekhoudkundige controle een systeem opgezet voor een recurrente controle van afsluitingswerkzaamheden.

De permanente controle is gebaseerd op een controleplan waarvan de elementen de voornaamste processen bestrijken van de operationele en specifieke eenheden van de zetel, de dochterondernemingen en bijkantoren. De in dit plan op te nemen eerstelijnscontroles worden voorgesteld door gedecentraliseerde correspondenten binnen de operationele of specifieke eenheden van de directies, de dochterondernemingen en bijkantoren. De in het plan op te nemen eerstelijnscontroles worden herzien door de directie Compliance en Permanente controle die desgevallend een voorschrijvende rol kan spelen. De directie Compliance en Permanente controle bepaalt ook de tweedelijnscontroles waarvan ze de uitvoering op zich neemt. De herziening van het controleplan gebeurt in overeenstemming met de resultaten van de Risk Control Self Assessments en de gebeurtenissen die worden verzameld door de directie Operationele risico's, alsook met cartografieën van processen, de verslagen van de interne audit, de commissarissen en de toezichthouders. Na de herziening wordt het plan door het directiecomité gevalideerd.

De directie Compliance en Permanente controle ziet bij alle dochterondernemingen en bijkantoren toe op de correcte uitvoering van het plan voor permanente controle, door zich bij een tweede lezing te vergewissen van de correcte uitvoering van de controles en door over te gaan tot een kritische analyse van de resultaten in het licht van de vastgestelde risico's. De directie Compliance en Permanente controle kan toelichting vragen over vastgestelde onregelmatigheden en zo nodig toezien op de uitvoering van de actieplannen waarmee de vastgestelde tekortkoming verholpen kan worden.

Het systeem voor permanente controle wordt gecoördineerd met de andere interne-controleacties en maakt gebruik van een gemeenschappelijke tool en gemeenschappelijke risicoreferentiestelsels en processen voor de hele Groep. De directie Compliance en Permanente controle helpt de specifieke comités van de eenheden die belast zijn met de validatie van de waarderingsmodellen en de naleving van de interne-ratingsystemen. Een comité voor interne controle binnen het directiecomité biedt een totaalbeeld samen met de werkzaamheden van de Interne audit, Compliance en de directie Operationele risico's en Beveiliging van de informatiesystemen.

Kenmerken van de interne controle in het kader van de uitwerking van de boekhoudkundige en financiële informatie

De financiële staten

Het domein Finance omvat vijf afdelingen, die vallen onder de Financieel directeur – Financial Strategy, Product Control, Finance IT Support, Financial Control en Finance Business Management.

De afdeling Financial Control omvat de boekhouddirectie en de transversale functies Consolidatie, Beheerscontrole, Fiscaliteit, Normen en Geconsolideerde reglementaire reporting.

De boekhouddirectie levert de boekhoudkundige basisgegevens en de financiële staten af van Dexia, Dexia Crédit Local en de dochterondernemingen die geen eigen boekhouddiensten hebben.

De boekhouddirectie analyseert en controleert ook de boekhoudgegevens van de bijkantoren, in het kader van de voorbereiding van de vennootschappelijke jaarrekening. Samen met de afdeling Consolidatie en beheerscontrole ziet zij er met name op toe dat de verstrekte informatie homogeen is en voldoet aan de regels van de Groep.

Meer in het algemeen beschikt de boekhouddirectie over gevarieerde informatiemiddelen voor het vervullen van haar opdracht, het opvolgen van de boekhoudfunctie in de brede zin. Zij is verbonden aan de comités waarop haar opdracht betrekking kan hebben, of ontvanger van de verslagen. Via regelmatige contacten met haar lokale correspondenten vergewist zij zich van de correcte verspreiding van de groepsprincipes en de juiste interpretatie van de overgemaakte instructies. Zij werkt mee aan de ontwikkelingen van de informaticasystemen, om zeker te zijn dat met haar specifieke behoeften rekening wordt gehouden.

Op 1 november 2017 heeft Dexia zijn informaticadiensten in Parijs en Brussel uitbesteed aan Cognizant Horizon. In het verlengde hiervan gebeurde de overdracht van de activiteiten. De getransfereerde personeelsleden zijn niet verhuisd en werken nog steeds binnen het gebouw. Zij behielden hun

e-mailadres en de organisatie is nagenoeg niet veranderd. Bovendien maken consultants reeds meer dan de helft uit van de aan de informatica-activiteiten toegewezen personen.

Vennootschappelijke jaarrekening van Dexia

De boekhouding van Dexia gebeurt in Brussel en in de vaste vestiging in Parijs. Elke maand worden alle transacties die worden geboekt in de rekeningen van het bijkantoor, opgenomen in de boekhouding van de maatschappelijke zetel van Brussel.

De teams van de dienst Accounting voeren aanvullende controles uit bij de afsluiting van de kwartaal- of jaarrekeningen, om de saldi en de voornaamste ontwikkelingen te rechtvaardigen.

Geconsolideerde jaarrekening van Dexia

Om hun bijdrage aan de geconsolideerde jaarrekening van Dexia voor te bereiden, herwerken de geconsolideerde entiteiten hun in de lokale normen opgestelde jaarrekening om die af te stemmen op de boekhoudprincipes van de groep Dexia (IFRS-normen goedgekeurd in de Europese Unie). Deze principes worden samengebracht in een consolidatiehandboek dat aan elk van de entiteiten van de Groep wordt overgemaakt. Ze worden op elke afsluitdatum aangevuld met aantekeningen van operationele instructies die de dienst Consolidatie van de zetel aan de entiteiten levert. Deze aantekeningen tonen de aan het proces aan te brengen verbeteringen in het licht van de vaststellingen tijdens de vorige periodes, en ze beschrijven de ontwikkelingen waarmee in de periode rekening moet worden gehouden (systemen, nieuwe af te leveren gegevens...).

De rekeningen die de verschillende entiteiten aan de Groep bezorgen, worden vervolgens geconsolideerd en ondergaan enkele aanpassingen. De voornaamste aanpassingen die door de dienst Consolidatie in de boekhouding worden opgenomen, slaan op het wegwerken van de wederzijdse verrichtingen en van de intragroepstransacties (verwerving/verkoop van activa, dividenden ...). Ze slaan ook op de herwerking van de vennootschappen die in handen zijn van diverse entiteiten van de Groep.

Wanneer de geconsolideerde jaarrekening klaar is, wordt ze overgemaakt aan de Financieel directeur, die ze op zijn beurt ter goedkeuring voorlegt aan het directiecomité. Vervolgens wordt ze voorgelegd aan het auditcomité, en daarna vastgelegd door de raad van bestuur van Dexia.

Een deel van de toelichtingen en bijlagen bij de geconsolideerde jaarrekening worden niet rechtstreeks opgesteld door de afdeling Financial Control en zijn afkomstig van verschillende afdelingen, zoals Financial Strategy, de directie Risico's, het Secretariaat-generaal of Human resources.

De planning voor de overdracht van de informatie en de eindverantwoordelijkheid voor de inhoud van de geconsolideerde jaarrekening is in handen van de directie Finance.

Periodieke prudentiële reportings

De gestandaardiseerde reporting "Common Reporting" (COREP) en de berekening van de solvabiliteitsmarges op geconsolideerde basis worden via de lokale toezichthouders vier keer per jaar naar de Europese Centrale Bank gestuurd. Dexia wordt om de drie maanden onderworpen aan de geconsolideerde Financial Reporting (FINREP) van de financiële ondernemingen.

De beheersinformatie

De financiële staten (balans, buiten balans, resultatenrekening, kasstroomtabellen en bijlagen) zijn niet de enige elementen van cijferanalyses die Dexia aan zijn aandeelhouders, zijn investeerders en het publiek meedeelt. Ze worden aangevuld met financiële indicatoren, ontledingen en analyses van resultaten, vooruitzichten en inschattingen van risico's, die worden opgenomen in het jaarverslag of meegegeeld tijdens presentaties voor aandeelhouders en investeerders.

Een deel van deze elementen wordt rechtstreeks geleverd door de operationele directies of door de afdeling risicocontrole. De juistheid ervan wordt dan gewaarborgd door het internecontrolesysteem van de betrokken directies.

De meeste financiële indicatoren en vooral degene die een kruising of een samenvoeging van gegevens van verschillende herkomst vergen, de uitsplitsing van globaal beschikbare cijfers, of een herwerking van boekhoudgegevens op basis van beheersparameters, worden geleverd door de afdeling Consolidatie en beheerscontrole.

Deze indicatoren worden opgesteld op basis van de gegevens die rechtstreeks worden verwerkt vanuit de lokale informatiesystemen en door die van de internationale entiteiten. Ze worden maandelijks samengevat in een rapport dat bestemd is voor het directiecomité van Dexia.

In de Franse en buitenlandse entiteiten die over een eigen team voor beheerscontrole beschikken, worden de follow-up van de financiële indicatoren en de resultatenanalyse lokaal gestuurd volgens dezelfde normen en dezelfde principes, afgestemd op de grootte, de organisaties en de systemen van elke entiteit. Dit instructiestelsel geldt voor de hele groep Dexia.

Het geheel wordt geleid, opgevolgd en gesuperviseerd door de afdeling Consolidatie en beheerscontrole, die gestandaardiseerde en beveiligde verzameltools ter beschikking stelt van alle entiteiten, om het doorspelen van informatie betrouwbaar en optimaal te laten verlopen. Ten slotte voegt de afdeling alle gegevens samen.

De samenvoeging van de informatie gebeurt gelijktijdig met het consolidatieproces dat door de directie van de boekhoudfuncties gestuurd wordt. In elke fase van de opstelling van de geconsolideerde gegevens worden coherentiecontroles uitgevoerd, die steunen op het samenbrengen van de analytische en boekhoudkundige gegevens. Dit is een belangrijk element van de interne controle. Het wordt aangevuld met een systematisch analytisch overzicht van de belangrijkste posten.

Identificatie van de risico's

De bankactiviteit brengt vier grote types van risico's voort: het kredietrisico, het marktrisico, het transformatierisico en het operationele risico (met daarin het juridische risico).

De follow-up van al deze risico's wordt uitvoerig beschreven in het hoofdstuk "Risicobeheer" van dit jaarverslag.

Externe controle

Commissarissen

De commissarissen voeren geregelde controles uit van de financiële rapporteringen van de diverse entiteiten en dochterondernemingen van de groep Dexia.

Ze zijn betrokken bij elke controle van de financiële en boekhoudkundige informatie met het oog op maximale efficiëntie en transparantie. Ze analyseren de boekhoudprocedures en evalueren de geldende internecontrolesystemen die noodzakelijk zijn voor het opstellen van betrouwbare financiële staten. Ze geven instructies aan de auditors van de entiteiten en zorgen voor de centralisering van de activiteiten van die laatste. Ze belegen vergaderingen waar de resultaten van hun audits worden besproken en interpreteren de normen. Ten slotte gaan ze na of de boekhoudgegevens van het beheersverslag en de financiële staten met elkaar in overeenstemming zijn. Dankzij de uitvoering van die opdrachten kunnen ze de redelijke zekerheid verwerven dat, rekening houdend met de toepasselijke wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften, de jaarrekening een getrouw beeld geeft van het vermogen, de financiële toestand en de resultaten van de vennootschap, en dat in de toelichting een passende verantwoording wordt gegeven. Ze formuleren een

mening over de jaarrekeningen en geconsolideerde rekeningen van de Groep.

Krachtens artikel 14 van de statuten van Dexia wordt de controle van de financiële toestand en van de jaarrekeningen van de vennootschap toevertrouwd aan een of meer commissarissen, die door de algemene vergadering, op voorstel van de raad van bestuur en na goedkeuring door de ondernemingsraad, worden benoemd voor een termijn van maximaal drie jaar.

De wettelijke controle op de rekeningen van Dexia wordt verzekerd door het college van commissarissen bestaande uit Deloitte, Bedrijfsrevisoren BV o.v.v.e. CVBA, waarvan het mandaat werd verlengd door de algemene vergadering van mei 2017, en Mazars Bedrijfsrevisoren CVBA, eveneens benoemd tijdens deze algemene vergadering voor een periode van drie jaar, die eindigt na afloop van de gewone algemene vergadering van mei 2020. De onderneming Deloitte wordt vertegenwoordigd door de heer Yves Dehogne, erkend commissaris en de onderneming Mazars door de heer Xavier Doyen, erkend commissaris.

Bezoldiging van de commissarissen

Deze tabel geeft een overzicht van de bezoldigingen die de commissaris ontvangen heeft voor zijn prestaties in 2017 bij Dexia en bij de hele groep Dexia.

DELOITTE	Prestaties uitgevoerd voor Dexia	Prestaties uitgevoerd voor de groep Dexia (geconsolideerde bedragen)
(in EUR)		
a) Audit van de rekeningen	175 000	2 938 874
b) Andere opdrachten (geen echtverklaring)	38 445	708 935
TOTAAL	213 445	3 647 809

MAZARS	Prestaties uitgevoerd voor Dexia	Prestaties uitgevoerd voor de groep Dexia (geconsolideerde bedragen)
(in EUR)		
a) Audit van de rekeningen	175 000	2 431 211
b) Andere opdrachten (geen echtverklaring)	7 920	596 524
TOTAAL	182 920	3 027 735

Prudentieel toezicht op de groep Dexia

Krachtens Verordening EU 1024/2013 van de Raad van 15 oktober 2013 waarbij aan de Europese Centrale Bank (ECB) specifieke taken worden opgedragen betreffende het beleid inzake het prudentieel toezicht op kredietinstellingen, heeft de ECB beslist dat de groep Dexia een belangrijke groep is in de zin van artikel 6 § 4 van de verordening, en dat al haar dochterondernemingen onderworpen aan het prudentiële

toezicht op een geconsolideerde basis overeenkomstig verordening nr. 575/2013, belangrijke entiteiten zijn die onder het prudentiële toezicht van de ECB vallen.

De ECB ziet met de hulp van de nationale controle instanties rechtstreeks toe op de instellingen die als belangrijk worden beschouwd. Het dagelijkse toezicht gebeurt door gemeenschappelijke teams voor prudentieel toezicht (JST, Joint Supervisory Teams), die bestaan uit personeel van de verschillende nationale controle instanties en de ECB.

Algemene informatie

Overzicht van de rechtstreekse participaties van Dexia op 31 december 2017

Dexia bezat op 31 december 2017 de volgende rechtstreekse participaties:

- Dexia Crédit Local (Frankrijk): 100 %;
- Dexia Nederland BV (Nederland): 100 %;
- Dexiarail S.A. (Frankrijk): 100 %.

Dexia heeft een vaste vestiging in Frankrijk.

Agenda van de algemene vergaderingen

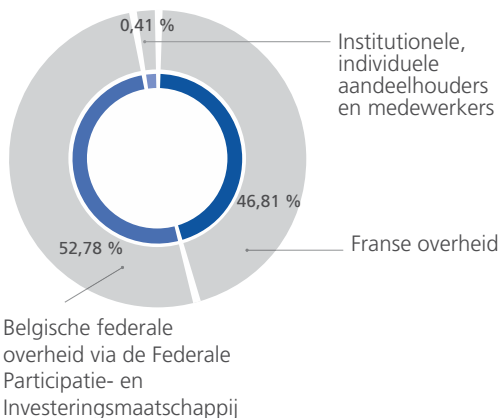
De agenda's van de gewone algemene vergadering en van de buitengewone algemene vergadering die plaatsvinden op woensdag 16 mei 2018 in Brussel, zijn beschikbaar op de website van Dexia: www.dexia.com.

Kennisgevingen in het kader van de transparantiewetgeving

Krachten de wet van 2 mei 2007 (de "Wet") op de openbaarmaking van belangrijke deelnemingen in emittenten van wie de aandelen verhandeld worden op een gereglementeerde markt en zijn koninklijk uitvoeringsbesluit van 14 februari 2008, die van kracht werden op 1 september 2008, en krachtens artikel 5 van de statuten van Dexia, zijn de aandeelhouders verplicht hun deelneming te melden aan de FSMA en aan Dexia, zodra die deelneming een drempel van 1 %, 3 % en vervolgens 5 % of een veelvoud van 5 % overschrijdt.

Voor de berekening van de deelnemingspercentages bestaat de teller uit het aantal stemrechten dat verbonden is aan de effecten die stemrecht geven of die niet gekoppeld zijn aan effecten, verminderd of vermeerderd met het aantal stemrechten die verworven kunnen worden bij de uitoefening van gelijkgeschakelde financiële instrumenten die in het bezit zijn van de persoon die de kennisgeving doet. De noemer bestaat uit het totale aantal stemrechten van Dexia zoals het wordt gepubliceerd op de website.

Op 7 december 2017 ontving Dexia een kennisgeving van de Franse Staat te gevolge van de gewogen omzetting van preferente aandelen van categorie B.



Wetgeving op de openbare overnameaanbiedingen

Bekendmaking conform artikel 34 van het Koninklijk Besluit van 14 november 2007 in verband met de verplichtingen van de emittenten van financiële instrumenten die zijn toegelaten tot de handel op een gereglementeerde markt

Kapitaalstructuur op 31 december 2017

De aandeelhoudersstructuur wordt in detail toegelicht op pagina 43, en de informatie over het vennootschappelijk kapitaal staat vermeld op pagina 30 van dit jaarverslag.

Wettelijke of statutaire beperking voor de overdracht van effecten

Niet van toepassing.

Houders van aandelen met bijzondere controlerechten

Er is geen enkel speciaal recht verbonden aan de effecten die het kapitaal van de vennootschap vertegenwoordigen.

Controlemechanismen in een eventueel aandeelhouderssysteem voor personeelsleden als de controlerechten niet rechtstreeks worden uitgeoefend

Niet van toepassing.

Wettelijke of statutaire beperking van het stemrecht

De stemrechten die verbonden zijn aan de eigen aandelen van Dexia of zijn dochterondernemingen, worden niet uitgeoefend tijdens de algemene vergaderingen van Dexia.

Overeenkomsten tussen aandeelhouders die bekend zijn bij de emittent en die beperkingen met zich kunnen brengen op het vlak van de overdracht van effecten en/of de uitoefening van het stemrecht

Niet van toepassing.

Regels die van toepassing zijn op de benoeming en de vervanging van de leden van het bestuursorgaan en op de wijziging van de statuten van de emittent

De regels aangaande de benoeming en de vervanging van de leden van de raad van bestuur worden in detail toegelicht op pagina 48 van de Verklaring inzake corporate governance, alsook in het corporategovernancecharter, dat wordt gepubliceerd op de website van de onderneming.

De statuten van de vennootschap kunnen worden gewijzigd conform de bepalingen van het Wetboek van Vennootschappen.

Bevoegdheden van het bestuursorgaan, vooral in verband met de bevoegdheid om aandelen uit te geven of in te kopen

De raad van bestuur werd door de algemene vergadering gemachtigd conform de statutaire bepalingen en de artikelen 607 en 620 van het Wetboek van Vennootschappen, om aandelen uit te geven en in te kopen op basis van machtigingen die werden verleend door de algemene vergadering.

De machtiging om het toegestane kapitaal te verhogen die werd verleend door de algemene vergadering van 14 mei 2014, geldt voor een periode van vijf jaar en vervalt in 2019. De machtiging tot het verwerven of vervreemden van eigen aandelen die werd verleend door de algemene vergadering van 8 mei 2013, is geldig voor een periode van vijf jaar en loopt af in 2018. De hernieuwing voor het verwerven van eigen aandelen zal worden voorgelegd naar aanleiding van de buitengewone algemene vergadering op 16 mei 2018.

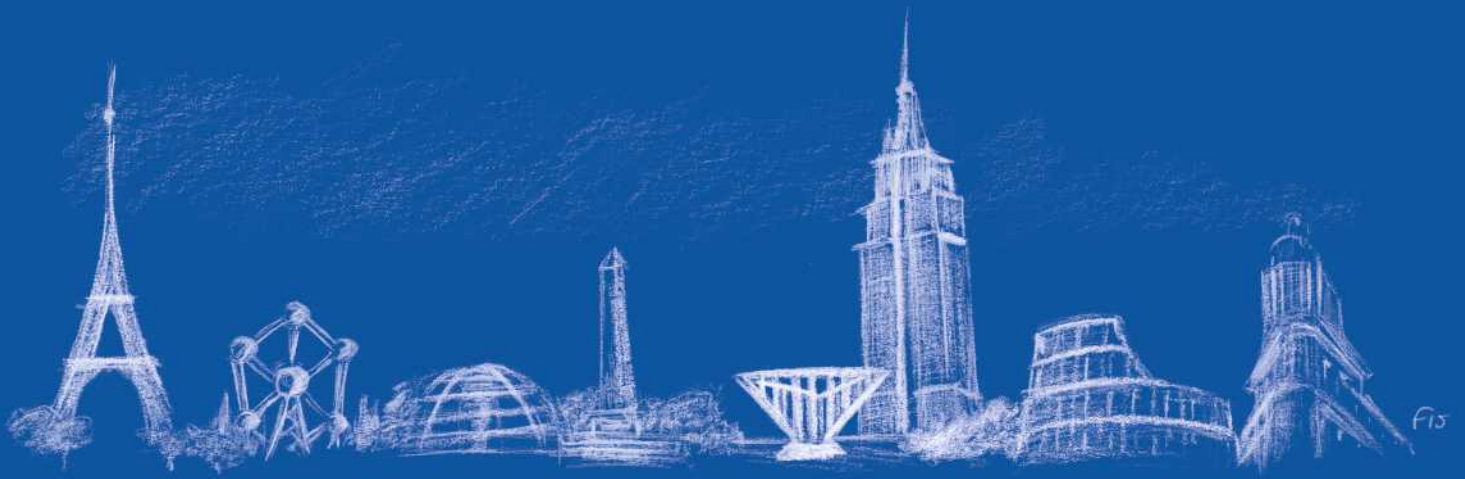
Belangrijke overeenkomsten waaraan Dexia deelheeft en die van kracht worden, gewijzigd worden of aflopen in geval van een gewijzigde controle van Dexia als gevolg van een openbare overnameaanbieding

Dexia heeft geen deel aan een belangrijke overeenkomst die van kracht zou kunnen worden, of die gewijzigd of opgezegd zou kunnen worden als gevolg van een gewijzigde controle van de vennootschap in het kader van een openbare overnameaanbieding.

Akkoorden tussen Dexia en de leden van zijn raad van bestuur of zijn personeel, waarin vergoedingen worden bepaald voor situaties waarin de leden van de raad van bestuur zonder geldige reden ontslag nemen of hun functies moeten neerleggen of als de tewerkstelling van de personeelsleden ten einde loopt als gevolg van een openbaar overnamebod

Niet van toepassing.

74		Geconsolideerde balans
74		Actief
75		Verplichtingen
76		Geconsolideerde resultatenrekening
77		Geconsolideerde staat van het nettoresultaat en de winsten en verliezen rechtstreeks in het eigen vermogen geboekt
78		Geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen
80		Geconsolideerd kasstroomoverzicht
81		Geldmiddelen en equivalenten
82		Toelichtingen bij de geconsolideerde jaarrekening
82		1. Waarderingsregels en regels voor geconsolideerde jaarrekeningen, belangen aangehouden in dochterondernemingen en overige ondernemingen, significante elementen opgenomen in de resultatenrekening, andere significante elementen van het boekjaar en gebeurtenissen na balansdatum
106		2. Toelichtingen bij het actief
115		3. Toelichtingen bij de verplichtingen
120		4. Andere toelichtingen bij de geconsolideerde balans
130		5. Toelichtingen bij de geconsolideerde resultatenrekening
137		6. Toelichtingen bij de geconsolideerde buitenbalansposten
138		7. Toelichtingen met betrekking tot het risicobeheer
157		8. Analyse per bedrijfssegment en geografische spreiding
158		Verslag van de commissarissen over de geconsolideerde jaarrekening afgesloten op 31 december 2017



Dexia - geconsolideerd financieel verslag op 31 december 2017

Geconsolideerde balans

ACTIEF	toelichting	31/12/2016	31/12/2017
in miljoen EUR			
I. Kas en centrale banken	2.0	4 223	10 721
II. Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening	2.1 & 4.1	17 781	13 188
III. Derivaten als afdekkingsinstrumenten	4.1	6 830	4 985
IV. Financiële activa beschikbaar voor verkoop	2.2	16 568	10 830
V. Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen	2.3	7 503	6 144
VI. Leningen aan en vorderingen op cliënten	2.4	119 206	99 264
VII. Waarderingsverschillen van afdekking van het renterisico van een portefeuille		1 750	1 314
VIII. Financiële activa aangehouden tot einde looptijd	2.5	1 918	1 750
IX. Lopende belastingen	2.6	29	19
X. Uitgestelde belastingen	2.6	32	29
XI. Overlopende rekeningen en overige activa	2.7	36 884	30 550
XII. Activa aangehouden voor verkoop	4.5	0	2 105
XV. Materiële vaste activa	2.8	15	4
XVI. Immateriële vaste activa	2.9	32	35
TOTAAL VAN HET ACTIEF		212 771	180 938

De toelichtingen van pagina 82 tot 157 maken integraal deel uit van deze geconsolideerde financiële verslagen

VERPLICHTINGEN		toelichting	31/12/2016	31/12/2017
in miljoen EUR				
I.	Centrale banken	3.0	690	0
II.	Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening	3.1 & 4.1	18 676	14 193
III.	Derivaten als afdekkingsinstrumenten	4.1	33 796	27 858
IV.	Schulden aan kredietinstellingen	3.2	40 238	31 016
V.	Schulden aan cliënten	3.3	10 778	6 404
VI.	Schuldpapier	3.4	98 524	89 654
VII.	Waarderingsverschillen van afdekking van het renterisico van een portefeuille		100	41
VIII.	Lopende belastingen	3.5	7	1
IX.	Uitgestelde belastingen	3.5	28	0
X.	Overlopende rekeningen en overige verplichtingen	3.6	4 446	3 941
XI.	Verplichtingen vervat in groepen die worden afgestoten	4.5	0	1 894
XIII.	Voorzieningen voor risico's en kosten	3.7	432	374
XIV.	Achtergestelde schulden	3.8	482	160
Totaal van de verplichtingen			208 197	175 536
Eigen vermogen			3.9	4 574
XVI.	Eigen vermogen, aandeel van de groep		4 147	4 992
XVII.	Kapitaal en verbonden reserves		2 486	2 489
XVIII.	Geconsolideerde reserves		7 018	7 228
XIX.	Winsten en verliezen rechtstreeks in het eigen vermogen geboekt		(5 710)	(4 263)
XX.	Resultaat van het boekjaar		353	(462)
XXI.	Minderheidsbelangen		427	410
TOTAAL VERPLICHTINGEN EN EIGEN VERMOGEN			212 771	180 938

De toelichtingen van pagina 82 tot 157 maken integraal deel uit van deze geconsolideerde financiële verslagen

Geconsolideerde resultatenrekening

(in miljoen EUR)		toelichting	31/12/2016	31/12/2017
I.	Renteopbrengsten en soortgelijke opbrengsten	5.1	10 016	9 866
II.	Rentekosten en soortgelijke kosten	5.1	(9 818)	(9 696)
III.	Commissies (opbrengsten)	5.2	18	15
IV.	Commissies (kosten)	5.2	(18)	(18)
V.	Nettoresultaat uit financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening	5.3	275	(84)
VI.	Nettowinst (verlies) uit financiële activa beschikbaar voor verkoop	5.4	76	(162)
VII.	Overige opbrengsten	5.5	82	89
VIII.	Overige kosten	5.6	(125)	(74)
IX.	NETTOBANKPRODUCT		506	(64)
X.	Algemene bedrijfskosten	5.7	(391)	(406)
XI.	Afschrijvingen en waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa	5.8	(16)	(15)
XII.	BRUTOBEDRIJFSRESULTAAT		99	(485)
XIII.	Risicokost	5.9	140	33
XIV.	BEDRIJFSRESULTAAT		239	(452)
XVI.	Nettowinst (verlies) op overige activa	5.10	54	2
XVIII.	RESULTAAT VOOR BELASTINGEN		293	(450)
XIX.	Winstbelastingen	5.11	42	(13)
XX.	Nettoresultaat van beëindigde activiteiten of activiteiten in beëindiging		17	2
XXI.	NETTORESULTAAT		352	(461)
XXII.	Aandeel van het minderheidsbelang		(1)	1
XXIII.	NETTORESULTAAT AANDEEL VAN DE GROEP		353	(462)
Nettoresultaat per aandeel, aandeel van de groep (in EUR) ⁽¹⁾		5.12		
	Gewoon		181,23	(15,63)
	- waarvan : <i>betrekking op de voortgezette activiteiten</i>		172,65	(15,64)
	- waarvan : <i>betrekking op de beëindigde activiteiten en de activiteiten in beëindiging</i>		8,58	0,01
	Verwaterd		11,43	(15,63)
	- waarvan : <i>betrekking op de voortgezette activiteiten</i>		10,89	(15,64)
	- waarvan : <i>betrekking op de beëindigde activiteiten en de activiteiten in beëindiging</i>		0,54	0,01

(1) Het gemiddeld aantal aandelen evolueert van 1.948.661 op 31 december 2016 naar 29.574.253 op 31 december 2017 na de omzetting van de preferente aandelen, uitgegeven op 31 december 2012 en voorbehouden aan de Belgische en Franse staat, in gewone aandelen, uitgegeven op 7 december 2017. Wij verwijzen eveneens naar 3.9. Toelichting bij het eigen vermogen.

De toelichtingen van pagina 82 tot 157 maken integraal deel uit van deze geconsolideerde financiële verslagen

Staat van het nettoresultaat en van de winsten en verliezen rechtstreeks in het eigen vermogen geboekt

in miljoen EUR	31/12/2016			31/12/2017		
	Brutobedrag	Belastingen	Nettobedrag	Brutobedrag	Belastingen	Nettobedrag
NETTORESULTAAT			352			(461)
Elementen geherclassieerd of vatbaar voor toekomstige herclassering in het nettoresultaat						
Omrekeningsverschillen	38		38	(130)		(130)
Herwaardering financiële activa beschikbaar voor verkoop of geherclassieerd naar leningen en vorderingen of naar financiële activa aangehouden tot einde looptijd ⁽¹⁾	(215)	22	(193)	1 036	(3)	1 033
Herwaardering derivaten als afdekkingsinstrumenten	(194)		(194)	415		415
Niet-gerealiseerde of uitgestelde winsten of verliezen van activiteiten aangehouden voor verkoop ⁽²⁾				48	(1)	47
Elementen die nooit geherclassieerd zullen zijn of vatbaar zijn voor toekomstige herclassering in het nettoresultaat						
Actuariële verschillen inzake toegezegde pensioenregelingen	(3)		(3)	3	(1)	2
Herwaardering toe te schrijven aan het eigen kredietrisico van financiële verplichtingen, gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening				(75)	27	(48)
Bedrag van het eigen kredietrisico van financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening, geherclassieerd in de geconsolideerde reserves ⁽³⁾				(17)		(17)
TOTAAL WINSTEN/VERLIEZEN RECHTSTREEKS IN HET EIGEN VERMOGEN GEBOEKT	(374)	22	(352)	1 280	22	1 302
NETTORESULTAAT EN WINSTEN/VERLIEZEN RECHTSTREEKS IN HET EIGEN VERMOGEN GEBOEKT			0			841
Waarvan aandeel van de groep			2			839
Waarvan aandeel van de minderheidsbelangen			(2)			2
NETTORESULTAAT EN WINSTEN/VERLIEZEN RECHTSTREEKS IN HET EIGEN VERMOGEN GEBOEKT VAN DE VOORTGEZETTE ACTIVITEITEN	(81)	64	(17)	830	9	839
Waarvan aandeel van de groep			(15)			837
Waarvan aandeel van de minderheidsbelangen			(2)			2

(1) : 31/12/2017 : de variatie wordt voor 771 miljoen EUR verklaard door de wijziging van de reële waarde rechtstreeks in eigen vermogen geboekt, ten gevolge van de inkrimping van de spreads van de Italiaanse, Portugese en Poolse overheden.

(2) : Dexia Israël werd geboekt onder «Activa aangehouden voor verkoop». De wijziging van de winsten en verliezen rechtstreeks in eigen vermogen geboekt (29 miljoen EUR voor aandeel van de groep, 18 miljoen EUR voor de minderheidsbelangen) wordt apart voorgesteld.

(3) Terugbetaling van Guaranteed Investment Contracts (GICs).

De toelichtingen van pagina 82 tot 157 maken integraal deel uit van deze geconsolideerde financiële verslagen

Geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen

	Kapitaal en verbonden reserves				Geconsolideerde reserves	Winsten en verliezen recht	
	Kapitaal	Met het kapitaal verbonden reserves	Eigen aandelen	Totaal		Reëlewaardeaanpassingen van effecten beschikbaar voor verkoop of geherclassieerd naar leningen en vorderingen of naar financiële activa aangehouden tot einde looptijd, na belastingen	Reëlewaardeaanpassingen van derivaten aangewezen als kasstroomafdekking, na belastingen
in miljoen EUR							
OP 31 DECEMBER 2015	500	1 990	(4)	2 486	6 907	(4 337)	(1 224)
Correctie van het openingsbedrag aan eigen vermogen ⁽¹⁾					(53)		79
OP 1 JANUARI 2016	500	1 990	(4)	2 486	6 854	(4 337)	(1 145)
<i>Wijzigingen tijdens het boekjaar</i>							
Bestemming van het resultaat 2015					163		
Subtotaal van de bewegingen uit de relaties met de aandeelhouders					163		
<i>Omrekeningsverschillen</i>							
Reëlewaardeaanpassingen van effecten beschikbaar voor verkoop, of geherclassieerd naar leningen en vorderingen of aangehouden tot einde looptijd, toegewezen aan het eigen vermogen						(502)	
Reëlewaardeaanpassingen van derivaten toegewezen aan het eigen vermogen							(181)
Reëlewaardeaanpassingen van effecten beschikbaar voor verkoop of geherclassieerd naar leningen en vorderingen of naar financiële activa aangehouden tot einde looptijd, gerapporteerd in het resultaat						314	
Reëlewaardeaanpassingen van derivaten gerapporteerd in het resultaat							(13)
Wijziging in de actuariële verschillen inzake toegezegd-pensioenregelingen toegewezen aan het eigen vermogen							
Subtotaal van de wijzigingen in winsten en verliezen rechtstreeks in het eigen vermogen geboekt						(188)	(194)
<i>Nettoresultaat van het boekjaar</i>							
Overige wijzigingen					1		
OP 31 DECEMBER 2016	500	1 990	(4)	2 486	7 018	(4 525)	(1 339)
Eerste toepassing van de norm IFRS 9 inzake het eigen kredietrisico van financiële schulden gewaardeerd tegen reële waarde ⁽²⁾					(146)		
Op 1 januari 2017 na de eerste toepassing van de norm IFRS 9 inzake het eigen kredietrisico	500	1 990	(4)	2 486	6 872	(4 525)	(1 339)
<i>Wijzigingen tijdens het boekjaar</i>							
<i>Wijzigingen in het kapitaal</i>							
Verkoop van eigen aandelen			3	3	(3)		
Dividenden							
Bestemming van het resultaat 2016					353		
Subtotaal van de bewegingen uit de relaties met de aandeelhouders			3	3	350		
<i>Omrekeningsverschillen</i>							
Overdracht naar reserves voor eigen kredietrisico ten gevolge van terugbetaling van financiële schulden gewaardeerd tegen reële waarde					17		
Reëlewaardeaanpassingen van effecten beschikbaar voor verkoop of geherclassieerd naar leningen en vorderingen of aangehouden tot einde looptijd, toegewezen aan het eigen vermogen						770	
Reëlewaardeaanpassingen van derivaten toegewezen aan het eigen vermogen							341
Reëlewaardeaanpassingen van effecten beschikbaar voor verkoop of geherclassieerd naar leningen en vorderingen of naar financiële activa aangehouden tot einde looptijd, gerapporteerd in het resultaat						261	
Reëlewaardeaanpassingen van derivaten gerapporteerd in het resultaat							76
Wijziging in de actuariële verschillen inzake toegezegd-pensioenregelingen toegewezen aan het eigen vermogen							
Reëlewaardeaanpassingen toe te schrijven aan het eigen kredietrisico van verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening							
Overdrachten ⁽³⁾						(1)	
Subtotaal van de wijzigingen in winsten en verliezen rechtstreeks in het eigen vermogen geboekt					17	1 030	417
<i>Nettoresultaat van het boekjaar</i>							
Overige wijzigingen ⁽⁴⁾					(11)		
OP 31 DECEMBER 2017	500	1 990	(1)	2 489	7 228	(3 495)	(922)

(1) Ten gevolge van een correctie van het verleden, werd het openingsbedrag aan eigen vermogen herzien voor een nettobedrag van -53 miljoen EUR. Dit bedrag bestaat voor -79 miljoen EUR uit het gedeelte van de cash flow reserve verbonden met verrichtingen uit het verleden niet langer gerechtvaardigd door toekomstige transacties en voor +26 miljoen EUR uit een foutieve voorstelling in het verleden van een verrichting in vreemde munt, die zijn vervalddag heeft bereikt in 2016

De toelichtingen van pagina 82 tot 157 maken integraal deel uit van deze geconsolideerde financiële verslagen

streeks in het eigen vermogen geboekt				Totaal	Netto resultaat aandeel van de groep	EIGEN VERMO- GEN AANDEEL VAN DE GROEP	Eigen vermogen aandeel van de minderheidsbelangen		Totaal	TOTAAL GECONSO- LIDEERD EIGEN VER- MOGEN
Actuariële verschillen inzake toegezegd- pensioen- regelingen	Reële waardeaan- passingen van verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde via resultaten- rekening, toe te schrijven aan het eigen kredietrisico, na belastingen	Omreke- ningsver- schillen	Wijziging van winsten en verliezen recht- streeks in het eigen vermogen geboekt, van activa aangehouden voor verkoop, na belastingen				Kapitaal en ver- bonden reserves	Niet-gere- aliseerde of uit- gestelde winsten/ verliezen		
0		123	0	(5 438)	163	4 118	446	(17)	429	4 547
				79		26				26
0		123	0	(5 359)	163	4 144	446	(17)	429	4 573
					(163)	0				
					(163)	0				
		34		34		34		4	4	38
				(502)		(502)		(5)	(5)	(507)
				(181)		(181)				(181)
				314		314		1	1	315
				(13)		(13)				(13)
(3)				(3)		(3)		(1)	(1)	(4)
(3)		34		(351)		(351)		(1)	(1)	(352)
					353	353	(1)		(1)	352
						1				1
(3)		157	0	(5 710)	353	4 147	445	(18)	427	4 574
	146			146	0					0
(3)	146	157	0	(5 564)	353	4 147	445	(18)	427	4 574
							4		4	4
							0		0	0
							(33)		(33)	(33)
					(353)	0				0
					(353)	0	(29)		(29)	(29)
		(81)		(81)		(81)		(3)	(3)	(84)
	(17)			(17)		0				0
				770		770		1	1	771
				341		341		(3)	(3)	338
				261		261		1	1	262
				76		76				76
2				2		2		1	1	3
	(48)			(48)		(48)				(48)
		(28)	29	0		0				0
2	(65)	(109)	29	1 304		1 321		(3)	(3)	1 318
					(462)	(462)	1		1	(461)
		(3)		(3)		(14)	11	3	14	0
(1)	81	45	29	(4 263)	(462)	4 992	428	(18)	410	5 402

(2) Zoals toegestaan door de norm IFRS 9, presenteert Dexia sinds 1 januari 2017, het eigen kredietrisico van financiële schulden gewaardeerd tegen reële waarde, in winsten en verliezen rechtstreeks in het eigen vermogen geboekt. Het eigen kredietrisico op 31/12/2016 (-155 miljoen USD) werd dus getransfereerd naar winsten en verliezen rechtstreeks in het eigen vermogen geboekt.

(3) Dexia Israel werd opgenomen in activa aangehouden voor verkoop. De winsten en verliezen rechtstreeks in het eigen vermogen geboekt, worden apart voorgesteld.

(4) Impact van de vermindering van het belang in Dexia Israel.

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

in miljoen EUR	31/12/2016	31/12/2017
KASSTROOM UIT BEDRIJFSVERRICHTINGEN		
Nettoresultaat na belastingen	352	(461)
Aanpassingen mbt:		
- Waardeverminderingen, afschrijvingen en overige waardecorrecties	16	15
- Waardeverminderingen op obligaties, aandelen, leningen en overige activa	(240)	(51)
- Netto-winsten of verliezen uit investeringen	(56)	(6)
- Netto-toename of daling van voorzieningen	34	(123)
- Niet-gerealiseerde winsten en verliezen	(211)	131
- Uitgestelde belastingen	(110)	1
Wijzigingen in bedrijfsactiva en -verplichtingen	139	7 019
NETTOKASSTROOM UIT BEDRIJFSVERRICHTINGEN	(76)	6 525
KASSTROOM UIT INVESTERINGSVERRICHTINGEN		
Verwerving van vaste activa	(19)	(16)
Verkoop van vaste activa	331	4
Verkoop van niet-geconsolideerde aandelen	48	16
NETTOKASSTROOM UIT INVESTERINGSVERRICHTINGEN	360	4
KASSTROOM UIT FINANCIERINGSVERRICHTINGEN		
Uitgifte van nieuwe aandelen (minderheidsbelangen) ⁽¹⁾	0	4
Terugbetaling van achtergestelde leningen ⁽²⁾	(5)	(282)
Betaalde dividenden (minderheidsbelangen) ⁽¹⁾	0	(33)
NETTOKASSTROOM UIT FINANCIERINGSVERRICHTINGEN	(5)	(311)
NETTO VRIJGEMAAKTE LIQUIDE MIDDELEN	279	6 218
GELDMIDDELEN EN EQUIVALENTEN BIJ HET BEGIN VAN DE BOEKJAAR	5 467	5 779
Nettokasstroom uit bedrijfsverrichtingen	(76)	6 525
Nettokasstroom uit investeringsverrichtingen	360	4
Nettokasstroom uit financieringsverrichtingen	(5)	(311)
Impact ten gevolge van wijzigingen van wisselkoersen en van de consolidatiekring op geldmiddelen en equivalenten	33	(120)
GELDMIDDELEN EN EQUIVALENTEN OP AFSLUITDATUM	5 779	11 877
BIJKOMENDE INFORMATIE		
Betaalde inkomstenbelasting	(2)	(22)
Ontvangen dividenden	13	2
Ontvangen intresten	10 135	10 290
Betaalde intresten	(10 065)	(10 236)

(1) Dexia Israël

(2) Zie toelichting 3.8.b

De toelichtingen van pagina 82 tot 157 maken integraal deel uit van deze geconsolideerde financiële verslagen

Geldmiddelen en equivalenten

In het geconsolideerde kasstroomoverzicht omvatten de geldmiddelen en equivalenten met een initiële looptijd van minder dan 90 dagen, de volgende saldi :

a. Uitsplitsing volgens aard

in miljoen EUR	31/12/2016	31/12/2017
Kas en centrale banken (toelichting 2.0)	4 223	10 721
Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen (toelichting 2.3)	1 556	444
Activa aangehouden voor verkoop	0	712
TOTAL	5 779	11 877

b. Waarvan aan beperkingen onderworpen geldmiddelen

in miljoen EUR	31/12/2016	31/12/2017
Verplicht aan te houden reserves ⁽¹⁾	293	61
TOTAAL	293	61

(1) Omvatten de verplichte reservedeposito's die kredietinstellingen dienen aan te houden bij de Europese Centrale Bank of andere centrale banken.

De toelichtingen van pagina 82 tot 157 maken integraal deel uit van deze geconsolideerde financiële verslagen

Toelichtingen bij de geconsolideerde jaarrekening

1. Waarderingsregels en regels voor geconsolideerde jaarrekeningen, belangen aangehouden in dochterondernemingen en overige ondernemingen, significante elementen opgenomen in de resultatenrekening, andere significante elementen van het boekjaar en gebeurtenissen na balansdatum

1.1. Waarderingsregels en regels voor geconsolideerde jaarrekeningen	82	1.3. Significante elementen opgenomen in de resultatenrekening	104
1.2. Belangen aangehouden in dochterondernemingen en overige ondernemingen	101	1.4. Andere significante elementen van het boekjaar	105
		1.5. Gebeurtenissen na balansdatum	105

1.1. Waarderingsregels en regels voor geconsolideerde jaarrekeningen

ALGEMENE INFORMATIE

De moedermaatschappij van de Groep is Dexia, een naamloze vennootschap die opgericht werd naar Belgisch recht. Het adres van de hoofdzetel is: Marsveldplein 5, B-1050 Brussel (België). Dexia staat genoteerd op Euronext in Brussel. Deze financiële verslagen werden op 29 maart 2018 door de raad van bestuur goedgekeurd voor bekendmaking.

TOELICHTING BIJ DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

De voornaamste grondslagen voor de financiële verslaggeving die bij de opstelling van deze geconsolideerde jaarrekening zijn toegepast, worden hieronder toegelicht.

Daarbij worden de volgende afkortingen gebruikt:

- IASB: International Accounting Standards Board
- IFRS IC: IFRS Interpretations Committee (ex IFRIC)
- IFRS: International Financial Reporting Standard.

1.1.1. GRONDSLAGEN VOOR FINANCIËLE VERSLAGGEVING

1.1.1.1. Algemeen

De geconsolideerde jaarrekening van Dexia is opgesteld in overeenstemming met de door de EU bekrachtigde IFRS. De Europese Commissie (EC) publiceerde op 19 juli 2002 de Verordening EG 1606/2002, die beursgenoteerde groepen verplicht om IFRS toe te passen vanaf 1 januari 2005. Deze verordening werd verscheidene keren geactualiseerd sinds 2002.

Bijgevolg is de jaarrekening van Dexia opgesteld in overeenstemming met "alle IFRS-standaarden zoals goedgekeurd door de EU" en die per 31 december 2017 door de EC gepubliceerd en bekrachtigd waren, met inbegrip van de voorwaarden voor de toepassing van transacties tot afdekking van het renterisico van een portefeuille en de mogelijkheid om "core deposits" af te dekken.

Onze waarderingsregels vermelden voor het merendeel elementen waarvoor in de teksten IFRS een keuzemogelijkheid bestaat.

De geconsolideerde financiële staten van Dexia op 31 december 2017 werden opgesteld conform de boekhoudkundige regels van kracht in geval van continuïteit van de bedrijfsvoering (going concern). Dit houdt een aantal veronderstellingen in die als basis dienden voor het businessplan onderliggend aan de resolutie van de groep Dexia. Ze worden hieronder hernoemen.

- Het businessplan is gebaseerd op marktgegevens die eind september 2012 konden worden vastgesteld. De onderliggende macro-economische hypothesen worden bijgesteld in het kader van halfjaarlijkse herzieningen van het plan. De bijsturing op basis van de beschikbare gegevens op 30 juni 2017, die door de raad van bestuur van Dexia van 14 november 2017 werd goedgekeurd, houdt rekening met een herziening van het financieringsplan op basis van de meest recente marktomstandigheden die konden worden vastgesteld. Ze houdt eveneens rekening met de reglementaire veranderingen die tot op heden gekend zijn, waaronder de definitieve tekst van CRD IV en het inwerkingtreden van de IFRS 9-norm op 1 januari 2018, op basis van de hypothesen die tot op heden gekend zijn.

Het aangepaste businessplan leidt tot afwijkingen ten opzichte van het oorspronkelijke plan. Die zorgen voor een ingrijpende verandering van het aanvankelijk uitgetekende traject van de resolutie van de Groep, met name inzake winstgevendheid, solvabiliteit en financieringsstructuur, maar zetten in deze fase de aard en de pijlers van de resolutie niet op de helling.

- Het plan gaat uit van het behoud van de bankvergunning van de verschillende entiteiten en veronderstelt tevens het behoud van de rating van Dexia Crédit Local.
- Het veronderstelt tevens dat Dexia een behoorlijke financieringscapaciteit behoudt, die vooral afhangt van de belangstelling van de beleggers voor het door de Belgische, Franse en Luxemburgse Staat gewaarborgd schuld papier en van de capaciteit van de Groep om gedekte financieringen op te halen.

Sinds de goedkeuring van het geordende resolutieplan in december 2012 heeft de financieringsstructuur van de Groep zich gunstig ontwikkeld dankzij een toename van de gedekte of gewaarborgde marktfinancieringen, tegen een veel lagere kostprijs dan verwacht in het businessplan, voor grotere volumes en aan langere looptijden. Aanvankelijk kon de Groep uit de afwijkende financieringsmechanismen stappen die in 2012 waren ingevoerd en vervolgens zijn beroep op financieringsmiddelen aangegaan bij de centrale banken gevoelig terugschroeven, om deze omloop zelfs volledig te hebben afgebouwd op 31 december 2017⁽¹⁾. Tezelfdertijd past Dexia een voorzichtig liquiditeitsbeheer toe en handhaaft het zijn aanzienlijke liquiditeitsreserves.

Er blijft echter onzekerheid hangen rond de verwezenlijking van het businessplan over de looptijd van de resolutie van de Groep.

- Zo kan dit plan de impact ondervinden van boekhoudkundige en prudentiële wijzigingen.
- Omwille van de specifieke financiële kenmerken van Dexia sinds de aanvang van de resolutie kan de Groep niet garanderen dat bepaalde reglementaire ratio's gedurende de looptijd van haar resolutie steeds nageleefd zullen worden.

De groep Dexia is gevoelig voor de evolutie van de macro-economische omgeving en voor de marktparameters, zoals wisselkoersen, rentevoeten of credit spreads, waarvan de schommelingen een impact kunnen hebben op het businessplan. In het bijzonder kan een ongunstige evolutie van deze parameters, wegen op de liquiditeit en het solvabiliteitsniveau van de Groep, via een stijging van het cash collateral dat Dexia dient te storten aan zijn tegenpartijen van derivaten of een impact op de waardering van financiële activa, passiva en OTC-derivaten, waarvan de schommelingen in de resultatenrekening worden geboekt en kunnen leiden tot een wijziging van de AFS-reserve en het reglementaire kapitaalniveau van de Groep.

- Als ten slotte de financieringscapaciteit op de markt van schuld papier met staatswaarborg zou verminderen, moet Dexia terugrijzen naar duurdere financieringsbronnen, wat een rechtstreekse impact zou hebben op de in het businessplan vooropgestelde rentabiliteit.

De geconsolideerde jaarrekening wordt uitgedrukt in miljoenen euro (EUR), tenzij anders vermeld.

1.1.1.2. Boekhoudkundige ramingen en oordeelsvorming

Bij de opstelling van de geconsolideerde jaarrekening dient het management ramingen en veronderstellingen te hantieren die de gerapporteerde bedragen beïnvloeden. Om deze ramingen en veronderstellingen te onderbouwen, maakt het management gebruik van alle beschikbare informatie aanwezig op het moment van de opstelling van de jaarrekening. Hoewel het management van oordeel is dat het bij het opstellen van die ramingen alle beschikbare informatie in overweging heeft genomen, zouden de werkelijke resultaten kunnen afwijken van deze ramingen en zouden de verschillen aanmerkelijk kunnen zijn voor de jaarrekening. Oordeelsvorming gebeurt voornamelijk in de volgende domeinen:

- Classificatie van financiële instrumenten in de overeenstemmende klassen voor waardering: "Leningen en vorderingen", "Aangehouden tot einde looptijd", "Beschikbaar

voor verkoop", "Aangehouden voor handelsdoeleinden" en "Gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening". Deze opdeling is gebaseerd op de kenmerken van het instrument en de beheersintentie van Dexia (cf. 1.1.6.);

- Financiële instrumenten die niet genoteerd zijn in een actieve markt, worden gewaardeerd op basis van waardeeringsmodellen. De bepaling of er al dan niet een actieve markt is, is gebaseerd op criteria zoals volume, marktliquiditeit, spread tussen bied- en laatkoers (cf. 1.1.7.);
- Bepaling van de reële waarde voor financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde op basis van waardeeringsmodellen; (cf. 1.1.7.);
- Bepalen of Dexia controle heeft over de entiteit waarin werd geïnvesteerd, inclusief SPE's (IFRS 10) (cf. 1.1.3.);
- Identificering van vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten (IFRS 5) (cf. 1.1.15.);
- Identificering van de voorwaarden die hedge accounting toestaan (cf. 1.1.10., 1.1.11.);
- Bestaan van verplichting met een waarschijnlijke uitstroom van middelen in het kader van geschillen (cf. 1.1.22.);
- Aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen (cf. 1.1.6.5.).

Deze oordeelsvormingen worden toegelicht in de overeenstemmende paragrafen (zoals hierboven vermeld) van de waardeeringsregels.

Inschattingen worden voornamelijk in de volgende domeinen gemaakt:

- Bepalen van het recupereerbare bedrag voor financiële activa die een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan en van de reële waarde minus verkoopkosten voor vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten (cf. 1.1.6.5. en 1.1.15.);
- Het meten van de afdekkingseffectiviteit in afdekkingstransacties (cf. 1.1.10., 1.1.11.);
- Bepalen van de marktwaardecorrecties teneinde rekening te houden met waarderings- en modelonzekerheden (cf. 1.1.7.);
- Bepalen van de gebruiksduur en de restwaarde van materiële en immateriële activa (cf. 1.1.13., 1.1.14.);
- Actuariële ramingen bij het bepalen van de verplichtingen voor personeelsvoordelen en activa van de fondsen (cf. 1.1.21., 3.7.);
- Raming van de toekomstige belastbare winst voor de boeking en de waardering van uitgestelde belastingvorderingen (cf. 1.1.20.).

1.1.2. WIJZIGINGEN IN DE WAARDERINGSREGELS SINDS DE VORIGE PUBLICATIE DIE INVLOED KUNNEN HEBBEN OP DE GROEP DEXIA

1.1.2.1. IASB- en IFRS IC-teksten bekrachtigd door de Europese Commissie en van toepassing vanaf 1 januari 2017

- Aanpassingen aan IAS 7 "Initiatief in verband met informatievervalsing". De impact van deze aanpassing op de financiële verslagen van Dexia heeft betrekking op de informatievervalsing in de toelichting bij de financieringsverrichtingen (zie toelichting 3.8).
- Aanpassingen aan IAS 12 "Income Taxes". Deze aanpassing heeft geen significante impact op de financiële verslagen van Dexia.
- Aanpassingen aan IFRS 12 "informatievervalsing over belangen aangehouden in andere entiteiten" ("Annual improvements cyclus 2014-2016). Deze aanpassing heeft geen materiële impact op de financiële verslagen van Dexia.

(1) Op 21 juli 2017 maakte de Europese Centrale Bank bekend dat liquiditeitsentiteiten vanaf 31 december 2021 niet langer toegang hebben tot het Eurosysteem.

1.1.2.2. IASB-en IFRS IC-teksten bekrachtigd door de Europese Commissie tijdens het huidige jaar, maar nog niet van toepassing op 1 januari 2017

- IFRS 16 "Leases" Deze standaard, die standaard IAS 17 en bijhorende interpretaties vervangt, omvat een exhaustief identificatie- en behandelingsmodel van leasingcontracten. IFRS 16 brengt een belangrijke verandering tot stand in de boekhouding van de huurders: ze schrapt het onderscheid tussen de operationele lease en een financiële lease in IAS 17 en voorziet een boekhoudprincipe voor alle leasecontracten in de balans van de huurder, op beperkte uitzonderingen na. Zodoende en op voorwaarde dat de overeenkomst een lease-overeenkomst is zoals gedefinieerd door de standaard, dient de huurder zowel het gebruiksrecht van het betrokken goed als actief te boeken alsook de huurverplichtingen die initieel gewaardeerd worden tegen de geactualiseerde waarde van de huurgelden over de looptijd van het huurcontract. Het actief verbonden aan het gebruiksrecht wordt vervolgens in het algemeen lineair afgeschreven over de looptijd van het contract en ondergaat in voorkomend geval een waardevermindering. De huurverplichtingen worden gewaardeerd tegen afgeschreven kostprijs.

Anderzijds brengt IFRS 16 geen substantiële wijzigingen teweeg in de boekhouding aan de kant van de verhuurder. IFRS 16 zal van toepassing zijn vanaf 1 januari 2019 en de impact op de financiële verslagen van Dexia wordt geanalyseerd. Dexia heeft zijn IFRS 16 project in de loop van 2017 opgestart en de eerste werkzaamheden inzake studie van de impact van de invoering van de standaard zijn voltooid. In dit stadium is nog geen definitieve beslissing genomen over de toe te passen overgangsmethode.

- Verduidelijking van IFRS 15 "Revenue from Contracts with Customers". Deze aanpassing zal van toepassing zijn vanaf 1 januari 2018 met de nieuwe standard IFRS 15 (zie ook 1.1.2.4).

- Aanpassing aan IFRS 4 "Toepassing van IFRS 9 "Financial Instruments" en IFRS 4 "Insurance Contracts"". Deze aanpassing zal van toepassing zijn vanaf 1 januari 2018 en zal geen impact hebben op de financiële verslagen van Dexia aangezien Dexia niet betrokken is bij verzekeringsactiviteiten.

1.1.2.3. Nieuwe IFRS-standaarden, IFRS IC-interpretaties en aanpassingen gepubliceerd tijdens het huidige jaar, maar die nog niet bekrachtigd werden door de Europese Commissie

- IFRS 17 "Verzekeringscontracten" (gepubliceerd door de IASB in mei 2017). Deze standard, die standard IFRS 4 "Verzekeringscontracten" vervangt, zal van toepassing zijn vanaf 1 januari 2021 en zal geen impact hebben op de financiële verslagen van Dexia aangezien Dexia niet betrokken is bij verzekeringsactiviteiten.

- IFRIC 23 "Onzekere belastingposities» (gepubliceerd door de IASB in juni 2017). Deze interpretatie zal van toepassing zijn vanaf 1 januari 2019 en de impact op de financiële verslagen van Dexia wordt geanalyseerd.

- Aanpassing aan IAS 28 "Investerings in geassocieerde deelnemingen en joint ventures" (gepubliceerd door de IASB in oktober 2017). Deze aanpassing zal van toepassing zijn vanaf 1 januari 2019 en de impact op de financiële verslagen van Dexia wordt geanalyseerd.

- Aanpassing aan IFRS 9 "Clausules tot vervroegde terugbetaling met negatieve compensatie" (gepubliceerd door de IASB in oktober 2017). Deze aanpassing behandelt de instrumenten die een clause tot vervroegde terugbetaling met negatieve compensatie bevatten en heeft tot doel de voorwaarden

te verduidelijken waaronder deze instrumenten gewaardeerd moeten worden tegen afgeschreven kostprijs of tegen reële waarde via niet-gerealiseerde resultaten. Deze aanpassing zal van toepassing zijn vanaf 1 januari 2019 en kan vervroegd toegepast worden vanaf de bekrachtiging door de EU. De impact op de financiële verslagen wordt uiteengezet in paragraaf 1.1.2.5.

- "Annual Improvements 2015-2017 cyclus" (gepubliceerd door de IASB in december 2017), die een verzameling van aanpassingen aan verschillende IFRS standaarden vertegenwoordigen en van toepassing zullen zijn vanaf 1 januari 2019. Deze aanpassingen hebben geen significante impact op de financiële verslagen van Dexia aangezien het om kleine aanpassingen van bepaalde IFRS standaarden gaat.

1.1.2.4. Nieuwe norm IFRS 15 "Revenue from contracts with customers"

IFRS 15 "Revenue from Contracts with Customers" legt de boekhoudprincipes vast van de inkomsten uit contracten afgesloten met klanten. Deze norm zal in werking treden op 1 januari 2018. Dexia heeft ervoor gekozen IFRS 15 retrospectief toe te passen door de gecumuleerde impact van de eerste toepassing van deze norm in overgedragen resultaat te boeken op de datum van eerste toepassing (vereenvoudigde retrospectieve benadering).

De business lines vermogensbeheer en diensten van brokerage of uitvoering zijn degene waarvoor de impact van deze norm als zijnde significant werd geschat. Vandaag is Dexia niet aanwezig in deze activiteitsdomeinen. Bovendien blijkt het deel van de inkomsten begrepen in het toepassingsveld van IFRS 15 niet significant. Immers, de meerderheid van de door Dexia ontvangen opbrengsten wordt geboekt door toepassing van andere normen (met name IFRS 9 "Financial Instruments"). Dientengevolge verwacht Dexia geen significante impact van IFRS 15 op de financiële verslagen.

1.1.2.5. Nieuwe standaard IFRS 9 "Financiële instrumenten"

De IFRS 9 standaard "financiële instrumenten" is uitgegeven door de IASB in juli 2014 en is door de EU bekrachtigd op 22 november 2016. Deze standaard, die verplicht in werking zal treden voor de jaarrekening met betrekking op een verslaggevingsperiode met aanvang op of na 1 januari 2018, ter vervanging van de IAS 39 standaard "financiële instrumenten: opname en waardering", brengt de drie onderstaande fases samen: classificatie en waardering, waardevermindering en hedge accounting. Macro hedge accounting wordt door de IASB behandeld in een apart project.

De aanpassingen aangebracht door IFRS 9 omvatten:

- Een benadering voor de classificatie en waardering van financiële activa die gedreven wordt door het bedrijfsmodel waarin activa worden aangehouden en de karakteristieken van diens kasstromen.
- Een uniek waardeverminderingmodel voor kredietrisico, vooruitziend, gebaseerd op verwachte kredietverliezen.
- Een substantieel hervormde benadering van hedge accounting.

Anderzijds past IFRS 9 ook de standard IFRS 7 "Financiële instrumenten : informatievervalsing" aan, doordat meer informatie moet verstrekt worden in de toelichting met betrekking tot financiële instrumenten.

Classificatie en waardering

Financiële activa

Volgens het nieuwe classificatiemodel, worden de financiële activa gewaardeerd tegen afgeschreven kostprijs, reële waarde via het eigen vermogen (in de niet-gerealiseerde resultaten van de jaarrekening) of tegen reële waarde via resultatenrekening. De classificatie van financiële activa wordt gedreven door de twee volgende elementen: het bedrijfsmodel waarin de activa worden aangehouden en de karakteristieken van diens kasstromen.

Indien de contractuele voorwaarden van het financieel actief niet uitsluitend aflossingen en rentebetalingen op het nog uitstaande hoofdsombedrag betreffen, voldoet het actief niet aan een "basis" beschouwing volgens de standaard en zal het gewaardeerd worden tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de resultatenrekening. Dit betreft zowel schuldinstrumenten als eigenvermogensinstrumenten.

Echter, activa die als "basis" beschouwd worden, zullen gewaardeerd worden tegen afgeschreven kostprijs of tegen reële waarde via eigen vermogen, in functie van het bedrijfsmodel waarin het actief wordt aangehouden.

Een financieel actief wordt tegen afgeschreven kostprijs gewaardeerd indien de contractuele voorwaarden, op vermelde data, uitsluitend aanleiding geven tot aflossingen en rentebetalingen op het nog uitstaande hoofdsombedrag en indien het actief wordt aangehouden in een bedrijfsmodel dat er op gericht is financiële activa aan te houden om de contractuele kasstromen te ontvangen.

Een financieel actief moet tegen reële waarde via niet-gerealiseerde resultaten worden gewaardeerd indien de contractuele voorwaarden van het actief, op vermelde data, uitsluitend aanleiding geven tot aflossingen en rentebetalingen op het nog uitstaande hoofdsombedrag en indien het actief wordt aangehouden in een bedrijfsmodel dat er op gericht is activa aan te houden om de contractuele kasstromen te ontvangen alsook om activa te verkopen.

Financiële activa die als "basis" beschouwd worden en die aan geen van beide bovenstaande bedrijfsmodellen voldoen, worden gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening. Dit is voornamelijk het geval bij activa die in de handelsportefeuille worden aangehouden.

Onder bepaalde voorwaarden, om inconsistenties in de waardering ten gevolge van de boekhoudige verwerking (« accounting mismatch */) te verminderen of te vermijden, heeft de entiteit de keuzemogelijkheid om een financieel actief te waarden tegen reële waarde via resultatenrekening. Anderzijds, heeft de entiteit de onherroepelijke keuzemogelijkheid om, bij de eerste opname, de toekomstige volatiliteit in de reële waarde van beleggingen in eigenvermogensinstrumenten, die niet in een handelsportefeuille worden aangehouden, te waarden tegen reële waarde via eigen vermogen (in de niet-gerealiseerde resultaten van de jaarrekening). Er is in dit geval geen mogelijkheid dit te recyclen via de resultaten in geval van stopzetting. Deze instrumenten worden anders tegen reële waarde via resultatenrekening gewaardeerd. Op de activa die in deze categorie geïnclassificeerd worden, kan geen waardevermindering worden toegepast.

Het bedrijfsmodel reflecteert de procedures voor het beheer van een groep schuldinstrumenten waarvoor de doelstellingen zijn vastgelegd door de bestuursorganen van Dexia. Het gevolgde bedrijfsmodel wordt bepaald op basis van waarneembare feiten, zodat het een accurate weerspiegeling geeft hoe de groepen van financiële activa gezamenlijk worden beheerd met het oog op het behalen van een welbepaalde economische doelstelling en in overeenstemming met de manier waarop kasstro-

men gegenereerd worden (het ontvangen van de contractuele kasstromen en/of de verkoop van activa).

Voor een financieel actief, waarbij de contractuele voorwaarden uitsluitend aanleiding geven tot aflossingen en rentebetalingen op het nog uitstaande hoofdsombedrag, moeten de betalingen van interesten hoofdzakelijk bestaan uit een vergoeding voor de tijdswaarde van geld, voor het tijdens een bepaalde periode aan het uitstaande hoofdsombedrag verbonden kredietrisico en voor andere met kredietverlening samenhangende risico's (zoals liquiditeitsrisico) en kosten (zoals beheerskosten), alsook uit een marge.

Derivaten blijven gewaardeerd tegen hun reële waarde via resultatenrekening, behalve indien ze worden aangemerkt als afdekkingsinstrument. In dat geval, volgen ze de waardevereisten die eigen zijn aan de afdekkingsrelatie.

Financiële passiva

De IFRS 9 standaard voorziet een waardering voor financiële passiva tegen afgeschreven kostprijs, tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in het nettoresultaat, of ze kunnen aangeduid worden als gewaardeerd tegen reële waarde via het resultaat (FVO), zoals in IAS 39.

De voornaamste wijziging geïntroduceerd door IFRS 9 is de boekhoudkundige verwerking via het eigen vermogen van de variaties in de reële waarde toe te wijzen aan het kredietrisico van financiële passiva die gewaardeerd worden tegen reële waarde via het resultaat. Er is in dit geval geen mogelijkheid dit te recyclen via de resultaten.

Waardevermindering

De IFRS 9 standaard introduceert een nieuw model voor waardeverminderingen van financiële activa gebaseerd op verwachte kredietverliezen. Voorgenoemd nieuw model is van toepassing op schuldinstrumenten (leningen of schuldvorderingen) die gewaardeerd zijn tegen afgeschreven kostprijs of tegen reële waarde via het eigen vermogen, alsook leasing- en handelsvorderingen. Voorgenoemd model is ook van toepassing op de reeds aangegane financieringsverbintenissen en de reeds aangegane financiële garanties die buiten balans van Dexia opgenomen zijn. Voor deze laatstgenoemde, worden de verwachte kredietverliezen als voorzieningen onder de verplichtingen van Dexia opgenomen.

Voorgenoemd model is een verandering ten opzichte van het model in IAS 39, dat gebaseerd is op geleden kredietverliezen. In voorgenoemd model wordt elk financieel instrument (behalve de verworven of gecreëerde financiële activa met verminderde kredietwaardigheid) ondergebracht in een van de drie onderstaande "buckets" volgens de evolutie van het kredietrisico sinds hun eerste opname:

- bucket 1: geen significante verhoging van het kredietrisico sinds de eerste opname;
- bucket 2: significante verhoging van het kredietrisico sinds de eerste opname;
- bucket 3: reeds geleden kredietverlies.

Het bedrag van de waardevermindering en de basis waarop de verdiscontering tegen de effectieve interestvoet wordt toegepast, zijn afhankelijk van de bucket waaraan het financieel actief is toegewezen.

In bucket 1, wordt het bedrag van de provisie berekend op basis van de verwachte kredietverliezen in de komende 12 maanden, terwijl, in bucket 2 en 3, het bedrag van de provisie overeen komt met de verwachte verliezen tot aan de vervaldatum.

De inkomsten van deze activa worden erkend op basis van de toegepaste effectieve rentevoet op de bruto boekhoud-

kundige waarde van activa in bucket 1 en 2, en op de netto boekhoudkundige waarde van activa in bucket 3.

Voor verworven of gecreëerde financiële activa met verminderde kredietwaardigheid, is het finale bedrag voor de geboekte waardevermindering gelijk aan de cumulatieve veranderingen in de tijdens de looptijd te verwachten kredietverliezen sinds de eerste opname. De verwachte gunstige variaties in kredietverliezen, voor de gehele looptijd van de activa, worden geboekt als een opbrengst in de resultatenrekening.

De IFRS 9 standaard voorziet geen precieze definitie voor het begrip van verminderde kredietwaardigheid. Dexia heeft beslist om de prudentiële definitie te gebruiken van de EU wetgeving 575/2013 (CRR) in overeenstemming met de definitie van verminderde kredietwaardigheid die gebruikt wordt voor het beheer van kredietrisico.

Overeenkomstig artikel 178 van de verordening betreffende prudentiële vereisten voor kredietinstellingen wordt een tegenpartij geacht in gebreke te zijn wanneer:

- Dexia inschat dat, behalve bij maatregelen zoals de realisatie van de waarborg, het onwaarschijnlijk is dat de tegenpartij in staat zal zijn om haar kredietverplichtingen jegens Dexia of een van haar dochterondernemingen integraal na te komen;
- De achterstallige betaling van de tegenpartij op een aanzienlijke kredietverplichting jegens Dexia of een van haar dochterondernemingen langer dan 90 dagen is.

Vanaf 1 januari 2015, op verzoek van de Europese Centrale Bank (ECB) om de materialiteitsdrempel van de European Banking Authority (EBA) voor betalingsachterstand aan te nemen, gebruikt Dexia een vaste drempel van 500 Euro. Deze drempel houdt rekening met de achterstallige betaling op kapitaal, interesten of interesten op betalingsachterstanden (inclusief boetes) of commissies.

Een betaling is achterstallig als deze niet betaald is op een verschuldigde contractuele vervaldag. Twee kredietverplichtingen die op dezelfde datum verlopen maar niet zijn betaald, vormen bijgevolg twee afzonderlijke achterstallige betalingen. Het begrip van verminderde kredietwaardigheid is van toepassing op het niveau van de tegenpartij. Dit betekent dat als een tegenpartij in gebreke blijft op een deel van haar blootstellingen, de tegenpartij als in gebreke wordt beschouwd voor al haar blootstellingen.

Dexia voorziet niet om gebruik te maken van de mogelijkheid om een vereenvoudiging toe te passen voor leasing- of handelsvorderingen (met een significante financiële component) zoals toegestaan door IFRS 9.

Hedge accounting

Het nieuwe model van IFRS 9 voor hedge accounting heeft als doelstelling om de boekhoudkundige behandeling beter af te stemmen op het risicobeheer door bepaalde principes te bekrachtigen en andere principes, die geacht worden te restrictief te zijn, te schrappen.

IFRS 9 maakt geen inhoudelijke wijzigingen aan de huidige typologie van de afdekkingsrelaties en voorwaarden voor beoordeling en boekhoudkundige verwerking van inefficiënties. De drie afdekkingsmodellen, meer bepaald reëlewaardeafdekking, kasstroomafdekking en netto investeringsdekking, blijven behouden.

De voornaamste veranderingen die door deze standaard worden aangebracht, in overeenstemming met de doelstellingen, omvatten:

- een uitbreiding van de blootstellingen die aangeduid mogen worden als afgedekte positie;
- een uitbreiding van de voorwaarden om in aanmerking te komen als afdekkingsinstrumenten en wijziging van de boekhoudkundige verwerking van de tijds waarde van opties in de afdekkingskosten.
- het invoeren van een nieuw alternatief voor hedge accounting: de keuzemogelijkheid om blootstellingen aan kredietrisico's die gedekt worden door een kredietderivaat te waarderen aan reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de resultatenrekening;
- de versoepeling van de voorwaarden voor de effectiviteitscriteria;
- het publiceren van grotere hoeveelheden informatie in de toelichtingen.

In afwachting van een toekomstige standaard voor macro hedge accounting, staat IFRS 9 toe dat de huidige regels (IAS 39) behouden worden voor hedge accounting met betrekking tot al zijn afdekkingsrelaties, of enkel de macro-afdekkingsrelaties. Het is ook toegestaan om de IFRS 9 standaard op al de afdekkingsrelaties toe te passen vanaf 2018.

Er is een analyse gemaakt van de voor- en nadelen met betrekking tot het invoeren van een nieuwe aanpak voor hedge accounting. In afwachting van nieuwe ontwikkelingen van de IASB met betrekking tot macro-afdekkingsrelaties, heeft Dexia beslist om de regels van IAS 39 te behouden voor al haar afdekkingsrelaties (micro en macro-afdekking).

Lopend project en impact

De impact van de IFRS 9 standaard op de jaarrekening en het boekhoudkundig en prudentieel eigen vermogen van Dexia wordt momenteel gefinaliseerd en geauditeerd. Zich bewust zijnde van de enorme impact die uit de IFRS 9 standaard voortvloeit voor financiële instellingen, heeft Dexia zijn IFRS 9 project tijdens de eerste trimester van 2015 gelanceerd. Dit project werd mede-gestuurd door de directie Finance en de directie Risico's.

De werkzaamheden voor een diagnose en een impactstudie van de invoering van de standaard zijn reeds voltooid:

- Voor wat betreft het eerste deel van de standaard heeft Dexia de kenmerken en de manier van boekhoudkundige evaluatie en classificatie voor het geheel van haar financieel activa, geanalyseerd :

Op basis van de analyse van hun kenmerken, worden de meeste financiële activa die aangehouden worden door Dexia als « basis » financiële activa beschouwd die in aanmerking komen voor een waardering tegen afgeschreven kostprijs. Het gaat hier om leningen of schuldvorderingen met vaste of variabele rentevoeten. Een deel van voorgenoemde leningen en schuldvorderingen voorziet, in het geval van een vervroegde aflossing, een betaling of ontvangst van de kredietnemer van een vergoeding waarvan de waarde afhangt van de evolutie van de marktrentevoet. Dit soort vervroegde aflossingsvergoeding, weliswaar symmetrisch, was het onderwerp van discussie binnen de IASB over de vraag of dit soort leningen als « basis » beschouwd mogen worden. Op 12 oktober 2017, heeft de IASB een aanpassing aan IFRS 9 gepubliceerd "Clausules tot vervroegde terugbetaling met negatieve compensatie". Deze aanpassing legt de voorwaarden uit waaronder deze instrumenten kunnen geboekt worden tegen afgeschreven kostprijs of tegen reële waarde via eigen vermogen. Deze aanpassing zal van toepassing zijn vanaf 1 januari 2019 of zal vervroegd kunnen toegepast worden. Deze aanpassing werd nog niet door de Europese Commissie bekrachtigd. Om de continuïteit van de boekhoudprincipes te waarborgen bij de toepassing van IFRS 9 op 1 januari 2018 en later, heeft Dexia beslist de bepa-

lingen van deze aanpassing vervoegd toe te passen om de impact van de eerste toepassing van de standaard IFRS 9 op de financiële verslagen te kunnen bepalen.

Sommige gestructureerde leningen ten aanzien van lokale gemeenschappen met een rentevoetformule met hefboomwerking, een indexatie op basis van valuta of een lange termijn rente-index, zullen gewaardeerd worden tegen reële waarde via resultatenrekening. Schuldvorderingen waarvan de rentevoet geïndexeerd wordt op basis van een lange termijn index zoals bijvoorbeeld de « Constant Maturity Swap » index, zullen ook gewaardeerd worden tegen reële waarde via de resultatenrekening.

De meeste aandelen of participaties in fondsen die aangehouden worden door Dexia, zullen gewaardeerd worden tegen reële waarde via resultatenrekening. Sommige aandelen zullen echter op basis van een geval-per-geval beoordeling ook gewaardeerd kunnen worden tegen reële waarde via eigen vermogen. (Er is in dit geval geen mogelijkheid dit te recyclen via de resultaten in geval van verkoop).

Voor de financiële activa die beantwoorden aan de criteria van een « basis » instrument, hangt de waardering tegen afgeschreven kostprijs of tegen reële waarde via eigen vermogen, af van het bedrijfsmodel waarin Dexia deze instrumenten aanhoudt.

Het geordende resolutieplan, dat in 2012 werd goedgekeurd door de Europese commissie, heeft de Dexia groep opgelegd om alle nieuwe commerciële activiteiten te beëindigen en heeft het principe voor vervoegde overdracht van de groepsportefeuille van activa niet aanvaard, dit om haar kapitaalsbasis zo veel mogelijk te beschermen. In overeenstemming met de modaliteiten in dit resolutieplan, zal Dexia de kasstromen van een belangrijk deel van haar activa verzamelen over hun levensduur. Deze activa zullen gewaardeerd worden tegen afgeschreven kostprijs. Een ander deel van de financiële activa van Dexia zal in speciale portefeuilles ondergebracht worden, en aangehouden worden met het oog op overdracht wanneer opportuniteiten zich voordoen in de markt. Bijgevolg zullen ze gewaardeerd worden tegen reële waarde via het eigen vermogen. De opdeling in de twee bovenstaande categorieën hangt af van de strategische beslissingen die door Dexia genomen werden in 2017. Buiten beschouwing van de derivaten, zal de handelsportefeuille van Dexia die reeds aan reële waarde via resultatenrekening wordt gewaardeerd onder IAS 39 beperkt blijven.

– Voor het tweede deel van de standaard, heeft Dexia een nieuw waardevermindingsmodel ontwikkeld.

Zoals hierboven gepreciseerd, zullen de active in 3 buckets ondergebracht worden volgens het stadium van wanbetaling van de tegenpartijen, zoals gedefinieerd volgens de prudentiële werkwijze en weerhouden voor het beheer van de kredietrisico's.

De classificatie in bucket 1 of 2 hangt af van:

1/ een kwantitatieve test met als doelstelling de verslechtering van het kredietrisico sinds de eerste opname in te schatten, alsook het significantieniveau van deze verslechtering. Deze test is gebaseerd op de stijging van de variatie van de kans op verminderde kredietwaardigheid over de periode tussen de datum van eerste opname en de datum van rapportering; 2/ een kwalitatieve test gebaseerd op de opvolging van de dossiers in « Watchlist », de identificatie van « forborne » blootstellingen alsook de identificatie van « gevoelige » activiteitssectoren.

Indien één van de tests positief is, wordt de blootstelling in bucket 2 geïnclassificeerd, anders blijft ze in bucket 1.

De beoordeling van de waardeverminderingen die aan elke blootstelling is toegewezen, is gebaseerd op een model van verwachte verliezen voor het volgende jaar indien de blootstelling in bucket 1 geïnclassificeerd is, en tot aan de vervaldatum indien ze geïnclassificeerd is in bucket 2 of 3.

De verwachte verliezen zijn bepaald in functie van de blootstelling op het moment van verminderde kredietwaardigheid, de kans op verminderde kredietwaardigheid en de hoeveelheid verliezen in geval van verminderde kredietwaardigheid « Point in Time » en « forward looking », rekening houdend met de veranderingen in de assumpties van macro-economische indicatoren op middellange termijn. Deze verwachte verliezen houden ook rekening met de mate van onzekerheid omtrent deze macro-economische assumpties.

Dexia heeft eveneens de nieuwe informatie herbekeken, die voorzien moet worden in de toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening.

In 2017 heeft Dexia zijn werkzaamheden verdergezet met de bedoeling de normatieve principes om te zetten in operationele modaliteiten. Wijzigingen aan informatiesystemen, beheersystemen en boekhoudsystemen, alsook aan de processen werden uitgevoerd om te beantwoorden aan de nieuwe interne en externe rapporteringsvereisten met betrekking tot IFRS 9. Deze aanpassingen maakten het voorwerp uit van verschillende testfasen in 2017 met het oog op toepassing vanaf 1 januari 2018. De vooruitgang van het IFRS 9 project werd regelmatig gerapporteerd aan het directiecomité, de raad van bestuur en het auditcomité.

Keuzemogelijkheden bij eerste toepassing

Zoals toegestaan door IFRS 9, heeft Dexia beslist de bepalingen met betrekking tot de winsten en verliezen op financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde via het nettoresultaat vervoegd toe te passen vanaf 1 januari 2017. De andere bepalingen van IFRS 9 worden niet toegepast.

Zoals toegestaan door IFRS 9, heeft Dexia beslist om in haar jaarverslag van 2018, de vergelijkende informatie niet te herzien volgens IFRS 9, maar deze te behouden volgens de IAS 39 standaard.

Impact van de eerste toepassing op de financiële verslagen van Dexia

Het rechtstreeks effect dat de aanpassingen met betrekking tot de nieuwe classificering van waarderingen door IFRS hebben op het eigen vermogen van Dexia zal met terugwerkende kracht op 1 januari 2018 vastgesteld worden, alsof de activa sinds hun eerste opname zo geïnclassificeerd werden.

Dexia verwacht dat de toepassing van IFRS 9 de volgende impact zal hebben op het eigen vermogen van de groep op 1 januari 2018 (gerangschikt in volgorde van belangrijkheid):

– Herclassificatie van een deel van de voor verkoop beschikbare activa naar de waarderingmethode tegen afgeschreven kostprijs. Dit impliceert een positief effect gelinkt aan het annuleren van de niet-gerealiseerde winsten of verliezen in het eigen vermogen onder IAS 39 (inclusief “bevroren” reserves gelinkt aan de herclassificatie van historische schuldvorderingen onder IAS 39, schuldvorderingen van de categorie “beschikbare verkoop” of “aangehouden voor handelsdoel-einden” naar de categorie “aangehouden tot einde looptijd” of “leningen en vorderingen”, en die bij de overgang naar IFRS 9 met terugwerkende kracht verwijderd worden). Het aandeel van de groep in deze niet-gerealiseerde reserves bedraagt -3,5 miljard EUR op 31 december 2017.

– Herclassificatie van de leningen en schuldvorderingen aangehouden met het oog op overdracht wanneer een opportuniteit in de markt zich voordoet van een waardering tegen afgeschreven kostprijs onder IAS 39 (categorie leningen en vorderingen) naar een waardering tegen reële waarde via het eigen vermogen onder IFRS 9, waardoor het opnemen van niet-gerealiseerde winsten en verliezen het eigen vermogen beïnvloedt. Het verwachte effect is negatief aangezien de credit spreads over het algemeen verhoogd zijn sinds het begin van de looptijd.

– Herclassificatie van schuldvorderingen en gestructureerde leningen die hoofdzakelijk tegen afgeschreven kostprijs gewaardeerd werden naar een waardering van deze activa tegen reële waarde via de resultatenrekening, rekening houdend met hun kenmerken. De impact van de waardering zal negatief zijn gezien de stijging van de credit spreads sinds de eerste opname, waarbij het renterisico elders werd ingedekt.

– De opname van bijkomende voorzieningen voor kredietrisico. We verwachten geen significante variatie voor de activa van bucket 3, aangezien de specifieke methode voor het bepalen en aanleggen van voorzieningen gelijkaardig is aan de huidige methode onder IAS 39. Het aanleggen van voorzieningen voor activa in bucket 1 zou relatief beperkt moeten zijn, rekening houdend met de toepassing van een verwacht verlies op 12 maanden. Anderzijds, zal er een verhoging van de voorzieningen gerealiseerd worden op activa in bucket 2 waarin de dossiers gegroepeerd worden, die sinds het begin van hun looptijd een significante achteruitgang van hun kredietrisico hebben geleden, alsook op de activa die in bucket 2 terecht komen via de "watchlist" en/of "forebearance" door het toepassen van een filter. Aan deze activa wordt een verwacht verlies tot de vervaldatum toegekend waarvan de bedragen groter zijn dan in bucket 1. Het is belangrijk op te merken dat de portefeuille van Dexia gezond blijft en voornamelijk bestaat uit activa gelinkt aan de publieke sector. Daaruit volgt dat de verhoging van voorzieningen binnen proportie zou moeten blijven, ten belope van 0,2 miljard EUR. Over het algemeen, verwacht Dexia een positief netto-effect, ter waarde van EUR 2,9 miljard, op haar eigen vermogen door de initiële toepassing van IFRS 9 op 1 januari 2018.

Andere factoren:

– Vanaf 1 januari 2017, worden variaties in kredietrisico verbonden met financiële verplichtingen die gewaardeerd worden tegen reële waarde via het nettoresultaat, geboekt via het eigen vermogen en niet meer via het nettoresultaat, en dit met terugwerkende kracht. Op het moment van vroege terugbetaling, zal de oorsprong van de gerealiseerde meer- of minderwaarde geanalyseerd worden. Het gecumuleerd bedrag in het eigen vermogen dat verbonden is met variaties in kredietrisico zal niet opgenomen worden in het resultaat maar in het eigen vermogen (herclassificatie van « Winsten en verliezen direct opgenomen in het eigen vermogen » naar geconsolideerde reserves);

De impact van de vervoegde toepassing van deze bepalingen werden op 1 januari 2017 direct in het eigen vermogen geboekt. Deze impact bedraagt 146 miljoen EUR op het eigen vermogen, aandeel van de Groep.

– Sommige derivaten die activa afdekken en alsnog opgenomen worden tegen reële waarde via resultatenrekening zullen niet meer beschouwd worden als afdeckingsderivaten onder IFRS, zelfs indien ze dat waren onder IAS 39, maar ze zullen geclassificeerd worden als handelsderivaten. De volatiliteit die gelinkt is aan de rentevoeten van bovenvermelde activa zal gecompenseerd worden door afdekkingderivaten, maar de volatiliteit die gelinkt is met het kredietrisico zal blijven bestaan.

1.1.2.6. Wijziging in de voorstelling van de geconsolideerde jaarrekening van Dexia

Vanaf 1 januari 2017, en zoals toegestaan door IFRS 9, past Dexia de behandeling van variatie in de reële waarde, die toe te wijzen is aan het eigen kredietrisico voor financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening vervoegd toe (zie ook 1.1.2.5 en 1.1.6.3.4). Als gevolg van deze aanpassing identificeert Dexia afzonderlijk de impact op de «Geconsolideerde staat van het nettoresultaat en van de winsten en verliezen rechtstreeks in het eigen vermogen geboekt» en op het «geconsolideerde mutatieoverzicht van het eigen vermogen».

De geconsolideerde jaarrekening van Dexia wordt opgesteld conform de ANC aanbevelingen (Autorité des Normes Comptables, Commissie voor Boekhoudkundige Normen). Vanaf 31 december 2013, voldoet Dexia aan de ANC-aanbeveling 2013-04 (gepubliceerd op 7 november 2013) "over de presentatie van de geconsolideerde jaarrekening van banken, opgesteld volgens IFRS".

1.1.3. CONSOLIDATIE

1.1.3.1. Dochterondernemingen en gestructureerde entiteiten

Dochterondernemingen zijn entiteiten waarin Dexia zeggenschap heeft. Entiteiten gecontroleerd door de Groep zijn volledig geconsolideerd.

Onder IFRS 10 "Geconsolideerde jaarrekeningen", controleert de Groep een entiteit als en slechts als de Groep al het onderstaande heeft:

- macht over de entiteit,
- blootstelling tot, of recht op, variabele opbrengst ten gevolge van de betrokkenheid bij de entiteit,
- het vermogen om de macht over de entiteit te gebruiken teneinde het bedrag van de opbrengst voor de investeerders te beïnvloeden.

Dexia bezit de macht over een entiteit wanneer de aangehouden rechten haar de mogelijkheid bieden om de relevante activiteiten van de betrokken entiteit te sturen, zijnde de activiteiten die een belangrijke invloed hebben op haar winstgevendheid.

Wanneer macht over een entiteit rechtstreeks en enkel verkregen is vanuit de stemrechten verbonden aan eigenvermogensinstrumenten, controleert de investeerder die de meerderheid van deze stemrechten aanhoudt, de entiteit.

In andere gevallen, in het bijzonder voor gestructureerde entiteiten, is de vaststelling van controle complexer en kan het vereist zijn andere factoren in beschouwing te nemen en deze te beoordelen. Een gestructureerde entiteit is een entiteit die ontworpen is, zodat stemrechten of gelijkaardige rechten niet de dominante factor zijn ter bepaling van wie controle uitoefent op de entiteit. Dexia is voornamelijk betrokken bij effectiveringsvehikels en investeringsfondsen.

De mogelijkheid om de relevante activiteiten te sturen wordt beschouwd door de volgende elementen in overweging te nemen: het doel en het ontwerp van de entiteit; het beheren van financiële activa gedurende de levensduur, met inbegrip van het beheer bij falen; selecteren, overnemen, ontdoen van en vervangen van activa; aanstellen en verlonen van managers op sleutelposities en diens tewerkstelling beëindigen. Dexia bepaalt of het blootgesteld is aan, of recht heeft op, de variabele opbrengst door volgende elementen in beschouwing te nemen: Dividenden en andere uitkeringen van economische voordelen; blootstelling aan kredietrisico wegens het aanhouden van instrumenten die het risico absorberen

(waaronder CDS'en als verkopers van bescherming of junior schuld papier ontwikkeld om de eerste verliezen te absorberen en vergoed op basis van de blootstelling); vergoeding verbonden aan het beheer van activa en verplichtingen; opbrengsten die niet beschikbaar zijn voor andere belanghebbenden.

Een investeerder controleert een entiteit wanneer hij niet enkel de macht heeft over deze entiteit en bootstelling aan of recht heeft op variabele opbrengsten uit zijn betrokkenheid bij deze entiteit, maar ook de mogelijkheid heeft om zijn macht te gebruiken zodoende de opbrengsten voor de investeerders te beïnvloeden, dit vanuit zijn betrokkenheid met de entiteit. Daarom moet de beslisser bepalen of hij optreedt als opdrachtgever dan wel als agent, mits de onderstaande factoren in beschouwing te nemen:

- de perimeter van zijn beslissingsbevoegdheid over de entiteit;
- de rechten aangehouden door andere partijen (inclusief het recht om de beslissingsnemer uit te sluiten);
- de vergoeding waarop hij recht heeft in overeenstemming met de vergoedingsakkoorden;
- de blootstelling van de beslissingsnemer aan de variabiliteit van opbrengsten uit andere belangen die hij aanhoudt in de entiteit.

Dochterondernemingen worden integraal geconsolideerd vanaf de datum waarop de feitelijke zeggenschap aan Dexia wordt overgedragen en worden niet langer geconsolideerd vanaf de datum waarop de controle van Dexia ophoudt te bestaan. Transacties tussen ondernemingen van Dexia, saldi en niet-gerealiseerde winsten en verliezen op transacties tussen ondernemingen van Dexia werden geëlimineerd. Waar nodig, werden boekhoudprincipes van de dochterondernemingen gewijzigd om de overeenstemming met het door Dexia toegepaste beleid te verzekeren.

Wijzigingen in de eigendomsbelangen van Dexia in dochterondernemingen die niet tot gevolg hebben dat de Groep de zeggenschap over de dochterondernemingen verliest, worden verwerkt als eigenvermogenstransacties. De boekwaarden van de belangen van de Groep en van de minderheidsbelangen worden aangepast om de wijzigingen in hun relatieve belangen in de dochterondernemingen weer te geven, wanneer het aandeel in het eigen vermogen aangehouden met betrekking tot minderheidsbelangen verandert. Elk eventueel verschil tussen het bedrag waarmee de minderheidsbelangen worden aangepast en de reële waarde van de betaalde of ontvangen vergoeding, wordt rechtstreeks in het eigen vermogen verwerkt.

Wanneer Dexia de zeggenschap over een dochteronderneming verliest, wordt de winst of het verlies uit de overdracht berekend als het verschil tussen:

- de som van de reële waarde van de ontvangen vergoeding en de reële waarde van de resterende aangehouden investering; en
- de laatste boekwaarde van de activa (met inbegrip van goodwill) en verplichtingen van de dochteronderneming en alle minderheidsbelangen.

De reële waarde van elke in de voormalige dochteronderneming aangehouden investering op de datum van verlies van zeggenschap moet worden beschouwd als de reële waarde bij eerste opname in overeenstemming met IAS 39 "Financiële Instrumenten: Opname en Waardering" of, in voorkomend geval, de kostprijs bij eerste opname van een investering in een geassocieerde deelneming of een entiteit waarover gezamenlijk de zeggenschap wordt uitgeoefend.

1.1.3.2. Geassocieerde deelnemingen en joint ventures

Geassocieerde deelnemingen zijn investeringen waarin Dexia invloed van betekenis heeft, maar waarover het geen zeggenschap uitoefent. In het algemeen is dit het geval wanneer Dexia tussen 20 % en 50 % van de stemrechten bezit.

Een joint venture is een contractuele afspraak waarbij twee of meer partijen een economische activiteit aangaan waarover ze gezamenlijk zeggenschap hebben. Een joint venture is een gezamenlijke afspraak waarbij de partijen die gezamenlijke controle over deze afspraak hebben, de rechten hebben op de netto-activa van de afspraak en vereist zijn unaniem te beslissen over de relevante activiteiten van deze afspraak.

Dexia houdt geen ondernemingen aan die zijn opgenomen in de consolidatie volgens de vermogensmutatiemethode.

1.1.4. SALDERING VAN FINANCIËLE ACTIVA EN FINANCIËLE VERPLICHTINGEN

In overeenstemming met IAS 32, worden financiële activa en verplichtingen gesaldeerd (en bijgevolg wordt enkel het nettobedrag gerapporteerd) wanneer Dexia een wettelijk afdwingbaar recht heeft om de geboekte bedragen te salderen en wanneer het de intentie heeft tot hetzij een nettovereffening, hetzij het actief en de verplichting tegelijkertijd te gelde te maken.

De afgeleide instrumenten afgehandeld door Dexia met afwikkelingsinstellingen die aan de twee criteria vereist door IAS 32 voldoen, zijn gesaldeerd op de balans, sinds 31 december 2013.

Over gesaldeerde effecten wordt informatie verschaft in toelichting 4.3. "Saldering van financiële activa en financiële verplichtingen".

1.1.5. OMREKENING VAN VREEMDE VALUTA EN TRANSACTIES IN VREEMDE VALUTA

1.1.5.1. Omrekening van vreemde valuta

Bij consolidatie worden de resultatenrekeningen en de kasstroomoverzichten van buitenlandse entiteiten waarvan de functionele valuta verschilt van de voorstellingsvaluta van Dexia, omgerekend in de voorstellingsvaluta van Dexia (EUR) tegen de gemiddelde wisselkoersen over het jaar (jaarrapportering) of de periode (tussentijdse rapportering), en worden hun activa en verplichtingen omgerekend tegen de wisselkoersen die golden aan het einde van respectievelijk het jaar of het kwartaal.

Koersverschillen die ontstaan uit de omrekening van de netto-investering in buitenlandse dochterondernemingen, geassocieerde deelnemingen, entiteiten waarover gezamenlijk zeggenschap wordt uitgeoefend en van leningen en andere valuta-instrumenten die als afdekkingen van dergelijke investeringen zijn aangewezen, worden geboekt als een cumulatief omrekeningsverschil binnen het eigen vermogen. Wanneer een buitenlandse entiteit wordt afgestoten met een controleverlies, worden dergelijke valutakoersverschillen in de resultatenrekening geboekt als deel van de winst of het verlies op de verkoop.

Goodwill en aanpassingen van de reële waarde die voortvloeien uit de overname van een buitenlandse entiteit worden behandeld als activa en verplichtingen in de functionele valuta van de buitenlandse entiteit en worden omgerekend tegen de slotkoers.

1.1.5.2. Transacties in vreemde valuta

Voor individuele Dexia-entiteiten worden transacties in vreemde munten boekhoudkundig verwerkt aan de hand van de wisselkoers die geldt op de transactiedatum. De uit-

staande saldi in vreemde valuta voor monetaire rubrieken en niet-monetaire rubrieken die tegen reële waarde worden geboekt, worden op het einde van de periode of van het jaar omgerekend tegen de wisselkoersen die gelden aan het einde van de periode of van het jaar. Niet-monetaire rubrieken die tegen kostprijs worden geboekt, worden aan historische koersen omgerekend. De voortvloeiende valutakoersverschillen van monetaire rubrieken worden in de geconsolideerde resultatenrekening geboekt behalve voor de impact van het valutakoersverschil voor de reëlewaardeaanpassingen van voor verkoop beschikbare obligaties, die worden geboekt in het eigen vermogen. Voor niet-monetaire rubrieken die tegen reële waarde worden geboekt, volgen de valutakoersverschillen dezelfde boekhoudkundige verwerking als voor de reëlewaardeaanpassingen.

1.1.6. FINANCIËLE ACTIVA EN VERPLICHTINGEN

Het management gebruikt oordeelsvorming met betrekking tot de hiernavolgende criteria om de geschikte classificatie van de investeringen te bepalen bij de eerste opname. Onder bepaalde voorwaarden kunnen de financiële activa echter worden geherclassificeerd.

1.1.6.1. Opnemen en niet langer opnemen van financiële instrumenten

Voor handelsdoeleinden aangehouden financiële instrumenten, die een levering binnen het gevestigde tijdsbestek behoeven (een volgens standaardmarktconventies afgewikkelde aankoop- of verkoopverrichting) worden door Dexia op transactiedatum op de balans opgenomen of van de balans verwijderd. Voor deze financiële activa boekt Dexia eventuele niet-gerealiseerde meer- of minderwaarden die voortvloeien uit de herwaardering van het contract tegen reële waarde in "Nettoresultaat uit financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening".

Alle andere volgens standaardmarktconventies afgewikkelde aankoop- en verkoopverrichtingen van financiële activa, niet aangehouden voor handelsdoeleinden worden geboekt op de afwikkelingsdatum, met name de datum van de levering aan of door Dexia.

Dexia neemt het geheel of een deel van een financieel instrument niet op als de contractuele rechten op de kasstromen uit het financieel instrument vervallen zijn of als deze contractuele rechten tot het ontvangen van kasstromen uit het financieel instrument of als wezenlijk alle risico's en beloningen van bezit getransfereerd zijn. In dit geval zijn alle rechten en verplichtingen, gecreëerd of behouden op het moment van de transfer, apart opgenomen als activa en verplichtingen.

Dexia boekt de financiële verplichtingen op zijn balans wanneer het partij wordt in de contractuele voorzieningen van het instrument. Dexia neemt de financiële verplichtingen niet langer op als de financiële verplichting tenietgaat, dat wil zeggen wanneer de in het contract vastgelegde verplichting nagekomen of ontbonden wordt, dan wel afloopt.

1.1.6.2. Leningen en voorschotten aan kredietinstellingen en aan cliënten

Dexia classificeert niet-afgeleide financiële activa met vaste of bepaalde betalingen die niet op een actieve markt zijn genoteerd, in deze categorie (door IAS 39 omschreven als leningen en vorderingen) met uitzondering van:

- die welke Dexia voornemens is onmiddellijk of in de nabije toekomst te verkopen, die geclassificeerd moeten worden als "aangehouden voor handelsdoeleinden", en die welke

Dexia bij eerste opname aanwijst als gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening;

- degene die Dexia bij eerste opname aanwijst als beschikbaar voor verkoop; of
- die waarvoor Dexia, om een andere reden dan een verslechtering van de kredietwaardigheid, mogelijk niet zijn nagenoeg gehele initiële investering zal realiseren; deze leningen en vorderingen moeten als beschikbaar voor verkoop worden geclassificeerd.

Dexia boekt rentedragende leningen en vorderingen eerst tegen reële waarde plus transactiekosten, en vervolgens tegen afgeschreven kostprijs, na aftrek van een eventuele waardevermindering. De rente wordt berekend op basis van de methode van de effectieve rentevoet en geboekt als nettorenteopbrengsten.

De effectieve rentevoet is de rentevoet die de verwachte toekomstige geldstromen tijdens de verwachte looptijd van het financiële instrument of, indien relevant, een kortere periode, exact disconteert tot de nettoboekwaarde van het financieel actief of de financiële verplichting.

1.1.6.3. Financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening

1.1.6.3.1. Leningen en effecten aangehouden voor handelsdoeleinden

Dexia rapporteert voor handelsdoeleinden aangehouden leningen onder "Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening" tegen reële waarde, waarbij niet-gerealiseerde winsten en verliezen in de resultatenrekening opgenomen worden als "Nettoresultaat uit financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening". De gelopen rente wordt geboekt op basis van de methode van de effectieve rentevoet in de rentemarge.

Voor handelsdoeleinden aangehouden effecten zijn effecten die zijn verworven met als doel winst te boeken uit koersschommelingen op korte termijn of uit handelsmarges, of zijn effecten die werden opgenomen in een portefeuille waarbij sprake is van een patroon van winstneming op korte termijn. Dexia boekt voor handelsdoeleinden aangehouden effecten bij de eerste opname tegen reële waarde en herwaardeert deze daarna tegen reële waarde. Al deze reëlewaardeaanpassingen worden opgenomen in het "Nettoresultaat uit financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening". Verworven intresten worden geboekt in de rentemarge. Ontvangen dividenden worden geboekt onder het "Nettoresultaat uit financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening".

1.1.6.3.2. Verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden

Voor handelsdoeleinden aangehouden verplichtingen volgen dezelfde boekhoudkundige verwerking als deze die gelden voor "Leningen en effecten die voor handelsdoeleinden worden aangehouden".

1.1.6.3.3. Leningen en effecten gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening (FVO)

In sommige gevallen en met een aangepaste documentatie kan Dexia een financieel actief, een financiële verplichting of een groep van financiële instrumenten aanwijzen als "geboekt tegen reële waarde via resultatenrekening" indien:

- een dergelijke vermelding een eventuele inconsequentie in de waardering of erkenning wegwerkt of aanzienlijk verkleint;
- een groep van financiële activa, financiële verplichtingen of beide wordt beheerd en de performantie ervan wordt

gewaardeerd tegen reële waarde, in overeenstemming met een gedocumenteerd risicobeheer of beleggingsstrategie;

- het instrument een in het contract besloten derivaat bevat; – dat de kasstromen die anders door het contract vereist zouden zijn aanzienlijk wijzigt; of

- waarvoor, met weinig of geen analyse, niet duidelijk is dat de scheiding van het in het contract besloten derivaat niet mogelijk is.

Niet-gerealiseerde winsten en verliezen op deze activa worden opgenomen in de resultatenrekening onder “Nettore-sultaat uit financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening”. Interesten worden geboekt in de rentemarge.

1.1.6.3.4. Verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde via de resultatenrekening (FVO)

Conform de bepalingen van de IFRS 9 standaard die door Dexia vanaf januari 2017 vervroegd toegepast wordt, verwerkt Dexia de niet-gerealiseerde winsten en verliezen op financiële verplichtingen aangewezen als gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening als volgt:

- Variaties in reële waarde toe te wijzen aan het eigen kredietrisico worden verwerkt via het eigen vermogen op een specifieke lijn «Reëlewaardeaanpassingen van financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening, toe te wijzen aan eigen kredietrisico » binnen «Winsten en verliezen direct opgenomen in het eigen vermogen » ;

- Overige wijzigingen in de reële waarde worden in de resultatenrekening opgenomen onder «Nettore-sultaat uit financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening»

Wanneer financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening, niet langer opgenomen worden, worden de bedragen toe te wijzen aan het eigen kredietrisico die in het eigen vermogen werden geboekt niet geherclassificeerd in de resultatenrekening. Dexia herclassificeert deze gerealiseerde bedragen binnen het eigen vermogen naar de lijn «geconsolideerde reserves».

Echter, in het geval dat financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde via de resultatenrekening zoals hierboven beschreven, een inconsistentie in de resultatenrekening veroorzaken (accounting mismatch), zal Dexia alle variaties in reële waarde weergeven in de resultatenrekening.

1.1.6.3.5. Derivaten – Aangehouden voor handelsdoeleinden

Als een derivaat niet aangewezen is als afdekkingsinstrument, wordt het geacht voor handelsdoeleinden te worden aangehouden. De belangrijkste types van derivaten zijn valuta- en interestderivaten. Dexia gebruikt ook kredietderivaten en aandenderivaten en waardeert alle derivaten bij de eerste opname en daarna tegen de reële waarde die, naargelang het geval, wordt berekend op basis van genoteerde marktprijzen, gediscoteerde kasstroommodellen of interne waardingsmodellen. Alle reëlewaardeaanpassingen worden geboekt in de resultatenrekening onder “Nettore-sultaat uit financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening”. Interesten worden geboekt in de rentemarge.

Dexia boekt derivaten als activa wanneer de reële waarde positief is en als verplichting wanneer de reële waarde negatief is. Bepaalde derivaten die besloten zijn in andere financiële instrumenten, worden behandeld als aparte derivaten:

- als hun risico's en kenmerken niet nauw verbonden zijn met die van het basiscontract; en

- als het hybride contract niet tegen de reële waarde wordt geboekt met verwerking van niet-gerealiseerde meer- en minderwaarden in de resultatenrekening.

Dexia rapporteert besloten derivaten dewelke gescheiden waren onder dezelfde rubriek als het basiscontract.

1.1.6.4. Financiële investeringen

1.1.6.4.1. Aangehouden tot einde looptijd

Dexia classificeert rentedragende financiële activa met een vaste looptijd als “Financiële activa aangehouden tot einde looptijd” (HTM) wanneer het management zowel de intentie als het vermogen heeft om deze activa tot het einde van de looptijd aan te houden.

Dexia boekt deze rentedragende financiële activa eerst tegen reële waarde plus transactiekosten, en vervolgens tegen afgeschreven kostprijs, na aftrek van een eventuele correctie voor bijzondere waardevermindering. De rente wordt geboekt op basis van de methode van de effectieve rentevoet in de rentemarge.

1.1.6.4.2. Beschikbaar voor verkoop

Dexia classificeert financiële activa die bedoeld zijn om voor onbepaalde duur te worden aangehouden, maar die kunnen worden verkocht naar aanleiding van een behoefte aan liquide middelen of naar aanleiding van wijzigingen in rentevoeten, wisselkoersen of aandelenkoersen, als “Financiële activa beschikbaar voor verkoop” (AFS).

Dexia boekt financiële activa bij de eerste opname tegen de reële waarde (inclusief transactiekosten). De rente wordt op basis van de methode van de effectieve rentevoet geboekt binnen de rentemarge. Dexia boekt dividenden van niet-vast-rentende effecten onder “Nettowinst (verlies) uit financiële activa beschikbaar voor verkoop”.

Voor verkoop beschikbare financiële activa worden na de eerste opname geherwaardeerd tegen de reële waarde (cf. 1.1.7. Reële waarde van financiële instrumenten). Niet-gerealiseerde winsten en verliezen die voortvloeien uit reëlewaardeaanpassingen van financiële activa die zijn opgenomen als “voor verkoop beschikbaar”, worden geboekt in het eigen vermogen als “Niet-gerealiseerde of uitgestelde winsten of verliezen van activiteiten aangehouden voor verkoop”. Wanneer deze activa worden vervreemd of een waardevermindering ondergaan, worden de daarmee verband houdende gecumuleerde reëlewaardeaanpassingen in de resultatenrekening opgenomen als “Nettowinst (verlies) uit financiële activa beschikbaar voor verkoop”. Echter worden winsten en verliezen uit financiële instrumenten waarop een bijzondere waardevermindering werd geboekt, opgenomen onder de risicokost.

1.1.6.5. Bijzondere waardeverminderingen op financiële activa

Dexia boekt bijzondere waardeverminderingen wanneer er objectief bewijs bestaat dat een financieel actief of een geheel van financiële activa in waarde is afgenomen als gevolg van één of meer gebeurtenissen die zich voordoen na de initiële erkenning en die duiden op een daling van de verwachte kasstromen en waarvoor de impact op de geraamde toekomstige kasstromen op een betrouwbare wijze kan geraamd worden.

1.1.6.5.1. Financiële activa gewaardeerd tegen afgeschreven kostprijs

Dexia oordeelt eerst of er voor de financiële activa afzonderlijk een objectief bewijs van waardevermindering bestaat.

Als dat bewijs niet bestaat, worden de financiële activa opgenomen in een groep van financiële activa met vergelijkbare kredietrisicokenmerken en gezamenlijk beoordeeld op waardevermindering.

Er is objectief bewijs van een individuele waardevermindering wanneer een tegenpartij moeilijkheden heeft, of waarschijnlijk zal hebben, om haar verplichtingen na te komen. Een actief kan tevens een waardevermindering ondergaan, wanneer het meer dan drie maanden achterstallig is.

Collectieve waardeverminderingen worden opgenomen wanneer een aangegaan risico wordt geïdentificeerd op een sector en op portefeuilles van activa die als gevoelig beschouwd worden en vervolgens onder toezicht worden geplaatst.

Bepaling van de waardevermindering

- **Specifieke waardeverminderingen** – Als er een objectief bewijs bestaat dat leningen en vorderingen, of financiële activa die zijn geïdentificeerd als aangehouden tot einde looptijd in waarde zijn afgenomen, wordt het bedrag van de waardevermindering voor specifiek geïdentificeerde activa berekend als het verschil tussen de boekwaarde en de geschatte realiseerbare waarde, zijnde de contante waarde van de verwachte kasstromen, inclusief oordeelsvorming over de realiseerbare waarde van waarborgen en zekerheden, die wordt gediscoteerd op basis van de oorspronkelijke effectieve rentevoet van het financiële instrument (behalve voor geherclassificeerde activa, zie hierna). Wanneer een actief wordt beoordeeld dat het een waardevermindering moet ondergaan, wordt het niet opgenomen in de portefeuille waarop een collectieve waardevermindering wordt berekend. Activa met kleine saldi en met vergelijkbare risicokenmerken volgen de hierna beschreven principes.

- **Collectieve waardeverminderingen** – Collectieve waardeverminderingen dekken, bij gebrek aan specifieke waardeverminderingen, het risico op waardeverliezen in, waarvoor objectieve bewijzen bestaan van potentiële toekomstige verliezen op portefeuilles of op andere verbintenissen op afsluitdatum. Dexia raamt deze collectieve waardeverminderingen op basis van in het verleden vastgestelde patronen van verliezen in elk segment, de aan de kredietnemers toegekende kredietratings en het huidige economische klimaat waarin de kredietnemers actief zijn. Daartoe ontwikkelt Dexia kredietrisicomodellen op basis van een benadering die toepasselijke "Probability of Default" (kans dat een tegenpartij in gebreke blijft) combineert met de informatie over de "Loss Given Default" (de omvang van het verlies als de tegenpartij in gebreke blijft). Deze modellen zijn onderworpen aan een geregelde back-testing en zijn gebaseerd op de gegevens en de risicomodellen van Bazel III, in overeenstemming met het model van opgelopen verliezen. Er worden veronderstellingen gemaakt over de manier waarop de inherente verliezen in modellen worden gegoten en om de vereiste parameters te bepalen die gebaseerd zijn op ervaringen uit het verleden.

Boekhoudkundige verwerking van de waardevermindering

Dexia boekt veranderingen in het bedrag van waardeverminderingen in de resultatenrekening in "Risicokost". De waardeverminderingen worden teruggenomen via de resultatenrekening als de toename in reële waarde objectief verband houdt met een gebeurtenis die plaatsvond nadat de waardevermindering werd geboekt.

Wanneer het management oordeelt dat een actief oninbaar is, wordt de uitstaande specifieke waardevermindering teruggenomen in de resultatenrekening onder de rubriek "Risi-

cokost", en wordt het nettoverlies onder dezelfde rubriek geboekt. Later geïnde bedragen worden eveneens onder die rubriek geboekt.

1.1.6.5.2. Geherclassificeerde financiële activa

Dexia kan financiële activa die eerst zijn geïdentificeerd als "Aangehouden voor handelsdoeleinden" of in uitzonderlijke gevallen "Beschikbaar voor verkoop", herclassificeren als "Aangehouden tot einde looptijd" of "Leningen en vorderingen". Een herclassificatie naar "Leningen en vorderingen" is dus mogelijk wanneer activa "Beschikbaar voor verkoop" niet langer genoteerd zijn in actieve markten en wanneer Dexia de intentie en de mogelijkheid heeft deze activa aan te houden in de voorzienbare toekomst of tot vervaldag.

Een herclassificatie van "Beschikbaar voor verkoop" naar "Aangehouden tot einde looptijd" is mogelijk ten gevolge van een wijziging in de intentie van Dexia, wanneer Dexia de bedoeling en de mogelijkheid heeft deze financiële activa aan te houden tot einde looptijd en op voorwaarde dat deze activa geen derivaten zijn, verbonden met bepaalde of te bepalen betalingen en een vaste looptijd.

In zulke omstandigheden wordt de reële waarde van de "Aangehouden voor verkoop" op de datum van overdracht de nieuwe afgeschreven kostprijs van die financiële activa. Een eventuele aanpassing van de reële waarde die voordien is geboekt onder niet-gerealiseerde resultaten, wordt "bevroren" en afgeschreven over de resterende looptijd van het instrument. Wat de berekening van de waardevermindering betreft, gelden voor geherclassificeerde financiële activa dezelfde schattingen, oordeelsvormingen en verwerkingsprincipes als financiële activa die eerst zijn gewaardeerd tegen afgeschreven kostprijs. Indien er een objectief bewijs is dat de geherclassificeerde financiële activa in waarde afnemen, berekent Dexia het bedrag van de waardevermindering van de geherclassificeerde activa als het verschil tussen de nettoboekwaarde van het actief en de netto actuele waarde van de verwachte kasstromen, gediscoteerd tegen het herberekenende effectieve rendement op het ogenblik van de herclassificatie. Een eventueel niet afgeschreven deel van de "bevroren" voor verkoop beschikbare reserve wordt hernomen in de resultatenrekening en gerapporteerd onder de rubriek "Risicokost" als deel van de waardevermindering.

1.1.6.5.3. Voor verkoop beschikbare activa

Dexia erkent waardeverminderingen van voor verkoop beschikbare activa op individuele basis indien er een objectief bewijs van waardevermindering is als gevolg van één of meer gebeurtenissen die plaatsvinden na de initiële erkenning.

Bepaling van de waardevermindering

- **Eigenvermogensinstrumenten** – Voor eigenvermogensinstrumenten die genoteerd zijn op een actieve markt, wordt een belangrijke daling van de beurskoers (met meer dan 50 % op de datum van verslaggeving) of een langdurige daling (vijf jaar) ten opzichte van de aanschaffingswaarde beschouwd als een objectief bewijs van waardevermindering. Bovendien kan het management beslissen om waardeverminderingen te erkennen wanneer andere objectieve bewijzen voorhanden zijn.

- **Rentedragende financiële instrumenten** – Bij rentedragende financiële instrumenten wordt de waardevermindering geïnitieerd op basis van dezelfde financiële criteria die worden toegepast op individueel in waarde verminderde financiële activa die worden gewaardeerd tegen afgeschreven kostprijs (zie 1.1.6.5.1.).

Boekhoudkundige verwerking van de waardevermindering

Wanneer voor verkoop beschikbare eigenvermogensinstrumenten in waarde verminderen, wordt de totale reserve van de voor verkoop beschikbare eigenvermogensinstrumenten die de waardevermindering vertegenwoordigt, overgeheveld naar de resultatenrekening in de rubriek "Nettowinst (verlies) uit financiële activa beschikbaar voor verkoop". In deze rubriek worden ook de bijkomende verminderingen van de reële waarde geboekt voor eigenvermogensinstrumenten. Wanneer een waardevermindering werd geboekt voor rentedragende financiële instrumenten, worden latere dalingen in reële waarde geboekt in "Risicokost" wanneer er een objectief bewijs van waardevermindering is. In alle andere gevallen, worden reëlewaardeaanpassingen geboekt in het eigen vermogen.

Waardeverminderingen op eigenvermogensinstrumenten kunnen niet in de resultatenrekening worden teruggenomen wanneer de beurskoersen zich later herstellen.

1.1.6.5.4. Buitenbalansverplichtingen

Dexia zet buitenbalansverplichtingen zoals kredietsubstituten (bijvoorbeeld waarborgen en standby kredietbrieven) en kredietverbintenissen doorgaans om in balansrubrieken wanneer ze worden opgevraagd.

Toch kunnen er omstandigheden zijn (zoals onzekerheid over de kredietwaardigheid van de tegenpartij in het bijzonder) waardoor het buitenbalansrisico onderhevig is aan een waardecorrectie. Dexia erkent voorzieningen voor kredietverbintenissen als de kredietwaardigheid van de klant dermate is verslechterd dat de terugbetaling van de lening of de daarmee verbonden intresten twijfelachtig zijn (cf 1.1.22).

1.1.6.6. Behandeling van vervroegde terugbetalingen en het herstructureren van leningen

Dexia heeft de boekhoudprincipes toepasbaar voor het herstructureren van leningen bepaald in overeenstemming met AG 62 van IAS 39, dewelke het herstructureren van financiële verplichtingen behandelt.

Er zijn verschillende boekingsmogelijkheden naargelang het een vervroegde terugbetaling met herfinanciering dan wel een vervroegde terugbetaling zonder herfinanciering betreft.

Geval van vervroegde terugbetaling met herfinanciering

De boekhoudmethode voor de vervroegde terugbetaling van leningen en de schadevergoedingen voor vervroegde terugbetaling verschillen naar gelang de herstructurering al dan niet substantieel verschillende voorwaarden veroorzaakt dan de initiële voorwaarden. In overeenstemming met de principes van AG 62 beschouwt Dexia dat de voorwaarden substantieel verschillend zijn wanneer de netto actuele waarde van de kasstromen onder de nieuwe voorwaarden, inclusief betaalde en ontvangen kosten, ten minste 10% verschilt van de netto actuele waarde van de overblijvende kasstromen van de originele lening.

De boekhoudkundige behandeling van leningen en vergoedingen voor vervroegde terugbetaling hangt af van de resultaten van de geschiktheidstest. Als de geschiktheidstest een voldoende weergeeft (verschil in de netto actuele waarden is minder dan 10%), dan leidt dit niet tot het niet langer opnemen van de originele lening en de schadevergoeding voor de vervroegde terugbetaling wordt afgeschreven over de resterende looptijd van de geherstructureerde lening. In het andere geval (het verschil overstijgt 10%) wordt de originele lening niet langer opgenomen en wordt de vergoeding van

de vervroegde terugbetaling onmiddellijk in de resultatenrekening opgenomen in de lijn "Nettowinst (verlies) uit financiële activa beschikbaar voor verkoop".

Geval van vervroegde terugbetaling zonder herfinanciering

Wanneer de lening niet meer bestaat, neemt Dexia in lijn met de IFRS normen de schadevergoeding voor de vervroegde terugbetaling, alsook alle resterende bedragen aan afschrijvingen van de soultte op in het resultaat in de lijn "Nettowinst (verlies) uit financiële activa beschikbaar voor verkoop" als een opbrengst van de uitoefening.

1.1.6.7. Ontleningen

Dexia boekt ontleningen bij de eerste opname tegen reële waarde, zijnde de opbrengst uit hun uitgifte, na aftrek van de transactiekosten. Daarna worden ontleningen geboekt tegen de afgeschreven kostprijs. Het verschil tussen de initiële boekwaarde en de aflossingswaarde wordt geboekt in de resultatenrekening over de looptijd van de ontleningen volgens de methode van de effectieve rentevoet.

Het onderscheid tussen rentedragende instrumenten en eigenvermogensinstrumenten is eerder gebaseerd op de economische werkelijkheid dan op de rechtsvorm.

1.1.7. REËLE WAARDE VAN FINANCIËLE INSTRUMENTEN

1.1.7.1. Waarderingsregels

IFRS 13 definieert de reële waarde als het bedrag waarvoor een actiefwaarde kan worden verhandeld, of een verplichting kan worden vereffend, tussen terzake goed geïnformeerde, tot een transactie bereid zijnde onafhankelijke partijen. De op een actieve markt (zoals een erkende effectenbeurs) genoteerde marktprijzen voor identieke instrumenten moeten worden gehanteerd als reële waarde, omdat ze het beste bewijs vormen van de reële waarde van een financieel instrument. Als een financieel instrument niet wordt verhandeld op een actieve markt, doet men een beroep op waarderingsmodellen. Een waarderingsmodel geeft weer wat de transactieprijs zou zijn geweest op de datum van waardering in geval van een transactie tegen normale marktvoorwaarden die gemotiveerd wordt door normale businessoverwegingen. De waarderingsmodellen van Dexia maximaliseren het gebruik van relevante waarneembare gegevens en minimaliseert het gebruik van niet-waarneembare gegevens.

Het waarderingsmodel zou rekening moeten houden met alle factoren die marktspelers in aanmerking zouden nemen bij het bepalen van de prijs van de activa. Voor het meten van de reële waarde van een financieel instrument moet rekening gehouden worden met de huidige marktomstandigheden. Voor zover waarneembare gegevens beschikbaar zijn, zouden die in het model moeten worden opgenomen.

Financiële activa en verplichtingen, gewaardeerd tegen reële waarde of waarvoor een reële waarde is berekend als toelichting, worden geclassificeerd in een van de drie hiërarchische niveaus. De onderstaande definities gebruikt door Dexia zijn in overeenstemming met de IFRS 13 teksten:

- Niveau 1: op actieve markten genoteerde prijzen (niet gecorrigeerd) voor identieke activa of verplichtingen.
- Niveau 2: waarderingsmodellen gebaseerd op andere gegevens dan in niveau 1 opgenomen genoteerde prijzen die direct of indirect voor het actief of de verplichting waarneembaar zijn.
- Niveau 3: waarderingsmodellen gebaseerd op niet-waarneembare gegevens voor het actief of de verplichting.

Volgens het beleid van Dexia, worden transfers van het ene niveau naar het andere in de hiërarchie van de reële waarde uitgevoerd aan de reële waarde op de rapporteringsdatum.

1.1.7.2. Waarderingstechnieken

De benadering van Dexia van de waardering van zijn financiële instrumenten (instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening, activa beschikbaar voor verkoop en waarderingen voor toelichtingen) kan als volgt worden samengevat.

1.1.7.2.1. Financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde (aangehouden voor handelsdoeleinden, gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening (FVO), beschikbaar voor verkoop, derivaten)

Financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde waarvoor genoteerde marktprijzen beschikbaar zijn

Als de markt actief is, verschaffen de marktprijzen het meest betrouwbare bewijs van de reële waarde en worden ze daarom ook door Dexia gebruikt voor waarderingdoeleinden. Het gebruik van marktprijzen die genoteerd worden op een actieve markt voor identieke instrumenten zonder aanpassingen, komt in aanmerking voor opname in niveau 1 binnen de hiërarchie van de reële waarde in het kader van IFRS 13, in tegenstelling tot het gebruik van genoteerde prijzen op niet-actieve markten of het gebruik van genoteerde spreads.

Financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde, waarvoor geen betrouwbare genoteerde marktprijzen voorhanden zijn en waarvoor de waarderingen worden verkregen via waarderingstechnieken

Dexia gebruikt voor haar waarderingen benaderingen die zo veel mogelijk gebaseerd zijn op observeerbare marktgegevens. Deze waarderingen zijn gebaseerd op onafhankelijke externe leveranciers van marktgegevens en standaard kwantitatieve benaderingen. De departementen Financial Market Risk en Product Control volgen regelmatig de kwaliteit van de waarderingen op:

- De waarderingen van derivaten zijn vergeleken met diegene verschaft door een aantal tegenpartijen en op kwartaalbasis geanalyseerd tijdens een ad hoc comité.
- De uitvoeringsniveaus van de transacties worden gebruikt om zich te verzekeren van de kwaliteit van de gebruikte waarderingen;
- Een regelmatige herziening van de waarderingbenaderingen wordt uitgevoerd en onderworpen aan een validatie van het departement Validation.

Als een reële waarde in aanmerking wil komen om opgenomen te worden in niveau 2, moeten waarneembare marktgegevens significant worden gebruikt. De marktgegevens die Dexia verwerkt in zijn waarderingmodellen, zijn ofwel rechtstreeks waarneembare gegevens (prijzen), onrechtstreeks waarneembare gegevens (spreads) of zijn het resultaat van het gebruik van prijzen of spreads die rechtstreeks waarneembaar zijn voor gelijkaardige instrumenten. Metingen van de reële waarde die in aanzienlijke mate berusten op niet-waarneembare gegevens of ramingen weerhouden door Dexia, komen in aanmerking om als niveau 3 beschouwd te worden voor publicatievereisten in de bijlagen.

Het bestuur inzake reële waarde wordt verzekerd door verschillende comités belast met onderwerpen verbonden aan de waardering. Het directiecomité, dat het bestuurscomité van het hoogste niveau is, houdt toezicht op de belangrij-

ste beslissingen genomen door de comités op lagere niveaus (Comité voor Marktrisico en Validatiecomité). Dit bestuur verzekert een kader van solide controle voor de onderwerpen verbonden aan waardering alsook de onafhankelijkheid tussen de front office, het team werkend op marktrisico en het team werkend op waardering, met als doel betrouwbare schattingen van de reële waarde te produceren voor het toezicht op het risico met betrekking tot onderhandelingsactiviteiten, alsook voor een betrouwbare voorstelling van de financiële situatie en de solvabiliteit van de Groep. De algemene waarderingsregels van Dexia verzekeren het gebruik van genoteerde en observeerbare prijzen wanneer voorhanden of waarderingmodellen die alle factoren, die deelnemers aan de markt zouden overwegen, in rekening nemen. Modellen zijn ontwikkeld door de Front Office Funding and Markets of Financial Market Risk en zijn gevalideerd door het departement Validation. Afhankelijk van hun beschikbaarheid, kunnen data van verschillende bronnen komen waaronder de noteringen van onderhandelbare prijzen of indicatieve koersen. Deze worden geproduceerd door het departement Product Control. Er wordt regelmatig een inventaris van de producten opgesteld waarbij de belangrijkste kenmerken, de materialiteit en de status van het model worden herzien. Wanneer er geen actieve markt bestaat, worden effecten en leningen zoveel mogelijk gewaardeerd gebruikmakend van marktgegevens.

Dexia maakt gebruik van een discountcashflowmodel, dat gebaseerd is op kredietspread. De kredietspread wordt geraamd op basis van gegevens die rechtstreeks beschikbaar zijn via externe leveranciers (Bloomberg, Markit,...), of, wanneer er geen gegevens beschikbaar zijn voor een gegeven instrument, op basis van de kredietwaardigheidscurve van de uitgever, die wordt aangepast om de specifieke kenmerken van het effect in acht te nemen (vervaldatum,...), of, indien niet beschikbaar, op basis van voorhanden zijnde spreads voor gelijkaardige instrumenten (uit dezelfde economische sector, rating, valuta).

Inzake de waardering van derivaten, zal Dexia de marktwaarde aanpassen om rekening te houden met het tegenpartijrisico (Credit Valuation Adjustment (CVA) / Debit Valuation Adjustment (DVA)) en het financieringsrisico (Funding Valuation Adjustment (FVA)).

De CVA weerspiegelt het risico van een wanbetaling van de tegenpartij en de DVA weerspiegelt Dexia's eigen kredietrisico. Bij het bepalen van de CVA/DVA, neemt Dexia twee verschillende markten in beschouwing:

- De markt van de gecollateraliseerde derivaten, waar er een dagelijkse uitwisseling is van zekerheden, waarbij de CVA/DVA wordt berekend op basis van de verwachte waardeveranderingen over een korte tijdsperiode.
- De markt van de niet-gecollateraliseerde derivaten, waar er een risico bestaat op enerzijds de reële waarde van het derivaat op balansdatum alsook anderzijds op de verwachte waardeverandering over de levensduur van het derivaat. Gebaseerd op projecties worden positief verwachte risicoposities gebruikt voor een CVA berekening en negatief verwachte risicoposities voor een DVA berekening.

Voor de ingeschatte CVA/DVA, zijn de gebruikte "Probability of Default" (PD) parameters gebaseerd op marktgegevens en marktconventies. De "Loss Given Default" (LGD) parameters zijn gebaseerd op marktgegevens of op interne statistische data gebaseerd op de geobserveerde graad van herstel.

In navolging van de hypothesen die de marktpartijen in beschouwing nemen om de reële waarde te waarderen, gebruikt Dexia een curve gebaseerd op een dag tot dag rente

(OIS-curve) om haar derivaten de waarden, ongeacht hun zekerheidsstelling.

De Funding Value Adjustment (FVA) neemt de kosten van de financiering met betrekking tot niet-gecollateraliseerde derivaten in rekening. Aangezien deze niet-gecollateraliseerde derivaten niet onderhevig zijn aan margin calls, geniet de bank van een financieringsvoordeel of draagt zij de kost naargelang de evolutie van de netto-balans-positie, overeenstemmend met de marktwaarde van deze derivaten.

Het niveau van financieringskost dat gebruikt wordt in de bepaling van de FVA weerspiegelt de financiering van de blootstelling van niet-gecollateraliseerde derivaten tegen koersen die verschillen van de dag tot dag rente.

Dexia zal haar modellen blijven verbeteren in de komende periodes in functie van de evolutie van de marktpraktijken.

1.1.7.2.2. Financiële instrumenten gemeten tegen afgeschreven kostprijs (waarderingen tegen reële waarde in IFRS-toelichtingen)

Financiële instrumenten die werden geherclassificeerd van aangehouden voor handelsdoeleinden of beschikbaar voor verkoop naar Leningen en Vorderingen

In antwoord op de financiële crisis vaardigde de IASB op 13 oktober 2008 een aanpassing uit van IAS 39 waarmee bepaalde illiquide financiële activa konden worden geherclassificeerd. Dexia besloot van die gelegenheid gebruik te maken voor het herclassificeren van activa waarvoor er niet langer nog een actieve markt of betrouwbare genoteerde prijzen beschikbaar waren.

Deze activa worden gewaardeerd op basis van Dexia's benadering voor effecten waarvoor geen actieve markt bestaat, zoals hoger beschreven.

1.1.7.2.3. Financiële instrumenten die werden ondergebracht in "aangehouden tot einde looptijd" en "leningen en vorderingen" sinds hun uitgifte en verplichtingen

Leningen en vorderingen, inclusief hypothecaire kredieten en verplichtingen

Algemene principes

Voor de waardering van leningen die geclassificeerd zijn in "Leningen en vorderingen" bij eerste opname wordt de standaardmethode gebruikt, gebaseerd op marktgegevens die als observeerbaar worden beschouwd (kredietspread geraamd op basis van de sector en toegepast op de interne rating van de kredietnemer). Voor de leningen op het passief die niet zijn genoteerd op de markt, wordt het gebruik van een geschatte kredietspread eveneens toegepast.

Rentegedeelte

De reële waarde van vastrentende kredieten, hypotheekleningen en verplichtingen van Dexia weerspiegelen de rente-evolutie sinds hun eerste opname of uitgifte.

Besloten derivaten, zoals caps, floors en opties tot vervroegde terugbetaling worden mee in aanmerking genomen voor het bepalen van de reële waarde van de leningen en vorderingen of verplichtingen van Dexia.

Kredietrisicogedeelte

Kredietspreadveranderingen sinds de eerste opname worden opgenomen in de reële waarde.

1.1.8. RENTEOPBRENGSTEN EN -KOSTEN

Renteopbrengsten en -kosten worden voor alle rentedragende instrumenten, behalve deze aangewezen tegen reële waarde via de resultatenrekening, in de resultatenrekening geboekt volgens het toerekeningsbeginsel met behulp van de methode van de effectieve rentevoet gebaseerd op de initiële boekwaarde (inclusief transactiekosten). Transactiekosten zijn extra kosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van een financieel actief of verplichting. Ze worden opgenomen bij de berekening van de effectieve rente. Extra kosten zijn kosten die niet zouden zijn gemaakt indien de entiteit het financieel instrument niet had verworven.

De gelopen rente wordt in de balans gerapporteerd in dezelfde rubriek als het daarmee verband houdende financieel actief of de daarmee verband houdende financiële verplichting.

Nadat een financieel rentedragend actief is afgeschreven tot zijn geschatte realiseerbare waarde, worden renteopbrengsten geboekt tegen de rentevoet op basis waarvan de toekomstige kasstromen zijn gediscoteerd voor het bepalen van de realiseerbare waarde.

Renteopbrengsten en rentekosten op de afgeleide instrumenten worden voorgesteld op een bruto basis per instrument.

In januari 2015, heeft het IFRS Interpretations Comité een vraag ontvangen met betrekking tot de impact van effectief negatieve rentevoeten op de voorstelling van de opbrengsten en kosten in de resultatenrekening. Het noteerde dat de rente renderend uit een negatieve rentevoet op een financieel actief niet in lijn is met de definitie van renteopbrengsten in IAS 18 "Opbrengsten uit gewone activiteiten". Conform de beslissing van het IFRS IC en de visie van de European Banking Authority (EBA), presenteert Dexia een negatieve vergoeding op activa als interestkosten en een positieve vergoeding op de verplichtingen als interestopbrengsten.

1.1.9. HONORARIA EN COMMISSIES : OPBRENGSTEN EN KOSTEN

Het merendeel van de commissies en honoraria die voortvloeien uit de activiteiten van Dexia wordt geboekt volgens het toerekeningsbeginsel over de looptijd van de onderliggende transactie.

Commissies en honoraria die voortvloeien uit het onderhandelen of het deelnemen aan het onderhandelen over een transactie voor een derde (bv. de onderhandeling voor het verwerven van leningen, aandelen of andere effecten of de aankoop of verkoop van bedrijven), worden geboekt wanneer de onderliggende transactie is voltooid. Vergoedingen voor de beschikbaarstelling van kredieten worden als deel van de effectieve rentevoet geboekt als het krediet wordt toegekend, en worden als opbrengsten geboekt bij het aflopen als geen krediet wordt toegekend.

1.1.10. DERIVATEN ALS AFDEKKINGSINSTRUMENTEN

Derivaten als afdekkingsinstrumenten worden ingedeeld in de volgende categorieën:

- een afdekking van het risico van verandering in de reële waarde van een opgenomen actief, verplichting of van een vaste verbintenis (reële waardeafdekking); of
- een afdekking van de mogelijke variabiliteit van kasstromen verbonden met een opgenomen actief, opgenomen verplichting of een verwachte transactie (kasstroomafdekking); of
- een afdekking van een netto-investering in een buitenlandse entiteit.

Dexia bestempelt derivaten als afdekkingsinstrumenten indien een aantal criteria vervuld zijn:

- het afdekkingsinstrument, de afgedekte positie en de afdekkingsdoelstelling, -strategie en -relatie moeten formeel worden gedocumenteerd voordat "hedge accounting" wordt toegepast;
- een studie moet aantonen dat de afdekking effectief, zowel prospectief als retrospectief, zal zijn in het compenseren van veranderingen in de reële waarde of kasstromen die zijn toe te rekenen aan het afgedekte risico in de afgedekte rubriek gedurende de gehele verslagperiode; en
- de afdekking is effectief bij aanvang en wordt voortdurend beoordeeld.

Dexia boekt veranderingen in de reële waarde van derivaten die zijn bestemd tot en in aanmerking komen als reële-waardeafdekkingen, in de resultatenrekening, samen met de overeenkomstige verandering in de reële waarde van de afgedekte activa of verplichtingen die aan dat specifieke afgedekte risico kunnen worden toegerekend.

Als de afdekking van de reële waarde niet langer voldoet aan de criteria voor reële-waardeafdekking, en het afgedekte bestanddeel nog steeds is geboekt, schrijft Dexia de aanpassing van de boekwaarde van een afgedekt rentedragend financieel instrument af via de resultatenrekening over de resterende looptijd van het afgedekte instrument of het afdekkingsinstrument, als die korter is, via een aanpassing van de effectieve rentevoet van het afgedekte instrument. Dexia boekt het effectieve deel van de reële-waardeaanpassingen van derivaten die zijn aangewezen en in aanmerking komen als kasstroomafdekkingen, in het eigen vermogen onder de rubriek "Niet-gerealiseerde of uitgestelde winsten/verliezen" (zie "Geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen").

Het niet-effectieve deel van de reële-waardeaanpassingen van het afdekkingsinstrument wordt in de resultatenrekening geboekt in de rubriek "Netto opbrengsten (verliezen) op financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde via de resultatenrekening". De variatie van de reële waarde van afgeleide instrumenten voor Credit Valuation Adjustment, Debit Valuation Adjustment en Funding Valuation Adjustment wordt opgenomen in de resultatenrekening in de rubriek "Netto opbrengsten (verliezen) op financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde via de resultatenrekening". In het eigen vermogen uitgestelde bedragen worden overgedragen naar de resultatenrekening en geïnclassificeerd als opbrengsten of kosten in de perioden waarin de afgedekte vaste toezegging of verwachte transactie de resultatenrekening beïnvloedt.

1.1.11. AFDEKKING VAN HET RENTERISICO VAN EEN PORTEFEUILLE

Zoals toegelicht in paragraaf 1.1.1.1. Algemeen, maakt Dexia gebruik van de door de EU bekrachtigde IAS 39 ("IAS 39 carve-out") omdat die de wijze waarop Dexia zijn activiteiten beheert beter weerspiegelt.

Afdekkingsrelaties zijn bedoeld om het renterisico te beperken dat voortkomt uit de geselecteerde categorie van activa of verplichtingen die zijn aangewezen als de in aanmerking komende afgedekte posities.

Dexia voert een globale analyse van het renterisico uit. Deze bestaat uit een beoordeling van de vaste-renterisicopositie, rekening houdend met alle risico's die voortkomen uit al dan niet in de balans opgenomen rubrieken. Bij deze globale analyse kunnen bepaalde componenten van het risico worden uitgesloten, zoals financiële marktactiviteiten, op

voorwaarde dat de risicopositie die uit de uitgesloten activiteiten voortvloeit voor elke individuele activiteit wordt gecontroleerd.

Dexia selecteert activa en/of verplichtingen die opgenomen worden in de afdekking van het renterisico van de portefeuille. Bij het selecteren van de in de portefeuille op te nemen activa en verplichtingen past Dexia constant dezelfde methode toe. Activa en verplichtingen worden opgenomen in alle tijdsbanden van de portefeuille. Wanneer ze uit de portefeuille worden verwijderd, moeten ze bijgevolg worden verwijderd uit alle tijdsbanden waarin ze een invloed hadden. Direct opvraagbare deposito's en spaarrekeningen kunnen in de portefeuille worden opgenomen met een geschatte verwachte vervaldatum en dit op basis van een gedragsstudie. Dexia kan als afgedekte positie verschillende categorieën van activa of verplichtingen nemen, zoals voor verkoop beschikbare activa of portefeuilles van leningen.

Op basis van deze Gap-analyse, die op een nettobasis wordt uitgevoerd, definieert Dexia bij de aanvang de af te dekken risicopositie, de duur van de tijdband en de wijze waarop en de frequentie waarmee de tests worden uitgevoerd.

De afdekkingsinstrumenten zijn een portefeuille van derivaten. Een dergelijke portefeuille van derivaten kan compenserende posities bevatten.

Dexia boekt de afdekkingsposten tegen hun reële waarde waarbij aanpassingen worden verwerkt in de resultatenrekening. Dexia boekt een op het afgedekte renterisico gebaseerde herwaardering van elementen uitgevoerd tegen afgeschreven kostprijs op de balans onder de lijn "Waarderingsverschillen van afdekking van het renterisico van een portefeuille".

1.1.12. WINST OF VERLIES OP DAG ÉÉN

De winst of het verlies op dag één is van toepassing voor alle transacties die worden gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening.

De winst of het verlies op dag één is het verschil tussen:

- de transactieprijs en de genoteerde marktprijs, indien de transactie wordt genoteerd; of
- de transactieprijs en de reële waarde die wordt bepaald door middel van een waarderingstechniek, (mark-to-model) aangepast met enkele marktwaarde-aanpassingen, zoals liquiditeitsaanpassing, modelaanpassing of kredietaanpassing, ingeval de transactie niet wordt genoteerd.

Indien Dexia de belangrijkste parameters van het model waarneembaar acht en als Risk Management het model valideert, wordt de winst of het verlies op dag één onmiddellijk geboekt in de resultatenrekening.

Indien Dexia de belangrijkste parameters niet waarneembaar acht of als Risk Management het model niet valideert, wordt de winst of het verlies op dag één lineair afgeschreven over de verwachte looptijd van de transactie. Indien de gegevens echter later waarneembaar worden, neemt Dexia het resterende bedrag van de winst of het verlies op dag één op in de resultatenrekening.

Bij een vervroegde beëindiging wordt het resterende bedrag van de winst of het verlies op dag één opgenomen in de resultatenrekening. Bij een gedeeltelijke vervroegde beëindiging, boekt Dexia in de resultatenrekening het deel van de winst of het verlies op dag één dat betrekking heeft op de gedeeltelijke vervroegde beëindiging.

1.1.13. MATERIËLE VASTE ACTIVA

Materiële vaste activa omvatten eigendom, machines, uitrusting en vastgoedbeleggingen.

Alle eigendommen, installaties en uitrusting worden opgenomen tegen historische kostprijs na aftrek van de gecumuleerde afschrijvingen en waardeverminderingen. Latere kosten worden opgenomen in de boekwaarde van het actief of geboekt als een afzonderlijke component, waar nodig, indien toekomstige economische voordelen waarschijnlijk naar de Groep zullen vloeien en de kostprijs van de activa op betrouwbare wijze gewaardeerd kan worden.

De afschrijvingen worden berekend met behulp van de lineaire afschrijvingsmethode om de kostprijs van dergelijke activa af te schrijven tot hun restwaarde over hun geschatte gebruiksduur.

Hierbij wordt uitgegaan van de volgende gebruiksduur:

- gebouwen (inclusief aanschaffingskosten en niet-aftrekbare belastingen): twintig tot vijftig jaar;
- computerapparatuur: drie tot zes jaar;
- inrichting kantoor, materieel en meubilair: twee tot twaalf jaar;
- voertuigen: twee tot vijf jaar.

Een vast actief kan bestaan uit significante onderdelen met een individueel verschillende nuttige levensduur. In dergelijk geval wordt elk onderdeel apart afgeschreven over zijn geraamde nuttige levensduur. De volgende onderdelen werden vastgelegd:

- structuur van het gebouw: vijftig jaar;
- dak en voorgevel: dertig jaar;
- technische uitrusting: tien tot twintig jaar;
- inrichting en afwerking inrichting: tien tot twintig jaar.

Financieringskosten die direct toewijsbaar zijn aan de verwerving, constructie of productie van een in aanmerking komend actief maken integraal deel uit van de kostprijs van dit actief en dienen bijgevolg opgenomen te worden in de waardeeringsgrondslag. Andere financieringskosten worden onmiddellijk als kosten opgenomen.

Materiële vaste activa worden getoetst op bijzondere waardeverminderingen wanneer er aanwijzingen voor waardeverlies bestaan. Indien de boekwaarde van een actief groter is dan zijn geschatte realiseerbare waarde, wordt het actief afgeschreven tot zijn realiseerbare waarde. Indien de realiseerbare waarde van een actiefwaarde niet individueel kan bepaald worden, bepaalt de Groep de realiseerbare waarde van de kasstroomgenererende eenheid of groep van kasstroomgenererende eenheden waartoe de actiefwaarde behoort. Winsten en verliezen op de vervreemding van materiële vaste activa worden bepaald op basis van hun boekwaarde en worden geboekt in "Nettowinst (verlies) op overige activa".

Vastgoedbeleggingen zijn eigendommen die worden aangehouden met het oog op het realiseren van huuropbrengsten of een stijging van de kapitaalwaarde. Voorts kan Dexia deels gebruikmaken van bepaalde vastgoedbeleggingen. Indien de delen "voor eigen gebruik" afzonderlijk kunnen worden verkocht of afzonderlijk in lease kunnen worden gegeven op grond van een financiële lease, worden die delen afzonderlijk geboekt. Als de delen "voor eigen gebruik" niet afzonderlijk kunnen worden verkocht, wordt de eigendom beschouwd als een vastgoedbelegging als Dexia een onbelangrijk deel voor eigen gebruik aanhoudt. Vastgoedbeleggingen worden geboekt tegen aanschaffingskosten na aftrek van gecumuleerde afschrijvingen en waardeverminderingen. Vastgoedbeleggingen worden lineair afgeschreven over hun gebruiksduur. De afschrijvingen van gebouwen en andere

activa die in operationele lease werden gegeven, worden geboekt onder "Overige kosten".

1.1.14. IMMATERIËLE VASTE ACTIVA

Immateriële activa bestaan voornamelijk uit intern gegenereerde en verworven software. De kosten die verband houden met het onderhoud van computersoftware, worden als kosten geboekt op het moment dat ze worden gemaakt. Uitgaven die de voordelen van computersoftware doen toenemen of uitbreiden tot meer dan één jaar, worden echter bij de oorspronkelijke kostprijs van de software gevoegd. Kosten voor de ontwikkeling van computerprogramma's die als activa worden geboekt, worden lineair afgeschreven over hun gebruiksduur vanaf het moment waarop de software kan worden gebruikt. Die afschrijvingsperiode bedraagt doorgaans drie tot vijf jaar, behalve voor core business-toepassingen, waarvoor de afschrijvingsperiode maximaal tien jaar is.

Financieringskosten die direct toewijsbaar zijn aan de verwerving, constructie of productie van een in aanmerking komend actief, maken integraal deel uit van de kostprijs van dit actief en worden bijgevolg opgenomen in de waardeeringsgrondslag. Andere financieringskosten worden onmiddellijk als kosten opgenomen.

Immateriële activa (andere dan goodwill) worden gecontroleerd op waardevermindering wanneer er een aanwijzing van waardeverlies bestaat. Indien de nettoboekwaarde van een actiefwaarde groter is dan zijn geschatte realiseerbare waarde, wordt een waardevermindering vastgesteld en wordt de actiefwaarde afgeschreven tot zijn realiseerbare waarde. Meer- en minderwaarden op de vervreemding van immateriële vaste activa worden bepaald op basis van hun boekwaarde en worden geboekt onder "Nettowinst (verlies) op overige activa".

1.1.15. VASTE ACTIVA AANGEHOUDEN VOOR VERKOOP EN BEËINDIGDE BEDRIJFSACTIVITEITEN

Vaste activa (of een groep van activa) waarvan de boekwaarde hoofdzakelijk gerecupereerd zal worden door een verkooptransactie, eerder dan door verder gebruik, worden geclassificeerd als vaste activa (of groep van activa die worden afgestoten) "aangehouden voor verkoop" als:

- ze beschikbaar zijn voor onmiddellijke verkoop in hun huidige staat, en
- de verkoop zeer waarschijnlijk binnen één jaar plaatsvindt. Dexia waardeert een vast actief (of groep van activa die worden afgestoten) geclassificeerd als aangehouden voor verkoop tegen de laagste waarde van zijn boekwaarde of zijn reële waarde minus de verkoopkosten. Vaste activa (of groep van activa die worden afgestoten) geclassificeerd als aangehouden voor verkoop worden afzonderlijk vermeld in de balans, zonder herwerking van het verleden. Als een groep van activa die wordt afgestoten, wordt geclassificeerd als aangehouden voor verkoop worden de items behorend tot "Latente of uitgestelde winsten of verliezen" ondergebracht in een aparte publicatielijst van het eigen vermogen. Van zodra deze activa of groep van activa worden aangemerkt als aangehouden voor verkoop, worden ze niet langer afgeschreven. Intragroepsrekeningen tussen de continue activiteiten en groepen van activa die worden afgestoten, worden verder geëlimineerd.

Een beëindigde bedrijfsactiviteit wordt gedefinieerd als een component van een entiteit die ofwel is afgestoten, ofwel wordt geclassificeerd als aangehouden voor verkoop en die een aparte belangrijke business line of geografisch activiteits-

gebied vormt. De winst of het verlies na belasting van beëindigde bedrijfsactiviteiten wordt voorgesteld in een aparte rubriek in de resultatenrekening. De vorige periode wordt herwerkt.

1.1.16. GOODWILL

Dexia heeft niet langer goodwill op de balans en zal geen meerderheidsbelangen verwerven in de toekomst zoals voorzien in het geordende resolutieplan van de Groep.

1.1.17. OVERLOPENDE REKENINGEN EN OVERIGE ACTIVA

De overlopende rekeningen en overige activa omvatten voornamelijk kaswaarborgen, verworven opbrengsten (die geen rentegebonden zijn), vooruitbetalingen, operationele belastingen en andere handelsvorderingen. Ze omvatten ook verzekeringsproducten (herverzekering, te ontvangen verzekeringspremies enz.), bouwprojecten in opdracht van derden, voorraden en fondsenbeleggingen in verband met verplichtingen uit hoofde van personeelsbeloningen. Deze overige activa worden gewaardeerd overeenkomstig de geldende norm. Fondsenbeleggingen worden geboekt in overeenstemming met de (herziene) vereisten van IAS 19.

1.1.18. LEASEOVEREENKOMSTEN

Financiële leasing is een leaseovereenkomst die nagenoeg alle aan de eigendom van een actiefwaarde verbonden risico's en voordelen overdraagt. Een operationele leasing is een leaseovereenkomst die geen financiële leasing is.

1.1.18.1. Dexia is de leasingnemer

Dexia sluit voornamelijk operationele leaseovereenkomsten af voor de huur van uitrusting of vastgoed. De in het kader van een leaseovereenkomst betaalde huurgelden worden lineair in de resultatenrekening geboekt over de leaseperiode.

Wanneer een operationele leasing wordt beëindigd vóór de leaseovereenkomst verstrekken is, worden eventuele bedragen die bij wijze van boete aan de leasinggever moeten worden betaald, opgenomen als kosten in de periode waarin de operationele leasing wordt beëindigd.

Als de leaseovereenkomst nagenoeg alle aan de eigendom van de actiefwaarde verbonden risico's en voordelen overdraagt, wordt ze geboekt als een financiële leasing en wordt de daarmee verband houdende actiefwaarde geactiveerd. Bij het aangaan van de leaseovereenkomst wordt de actiefwaarde geboekt tegen de contante waarde van de minimale leasebetalingen of tegen de reële waarde indien die laatste waarde lager is, en wordt de actiefwaarde afgeschreven over zijn geschatte gebruiksduur, behalve wanneer de leaseperiode kort is en het eigendomsrecht waarschijnlijk niet zal worden overgedragen aan Dexia. De desbetreffende huurverplichtingen worden als ontleningen geboekt en de rentebetalingen worden geboekt volgens de methode van de effectieve rentevoet.

1.1.18.2. Dexia is de leasinggever

Dexia kent zowel operationele als financiële leaseovereenkomsten toe.

De opbrengsten uit een operationele leaseovereenkomst worden lineair in de resultatenrekening geboekt over de leaseperiode. De onderliggende actiefwaarde wordt verwerkt in overeenstemming met de grondslagen van verslaggeving die op dat type van actiefwaarde van toepassing zijn.

Voor financiële leasing boekt Dexia een vordering voor een bedrag dat gelijk is aan de netto-investering in de lease, die

kan verschillen van de contante waarde van minimale leasebetalingen. De rente die in het leasecontract is vervat, wordt gebruikt als discontovoet. De renteopbrengsten worden geboekt over de periode van de lease door middel van de rentevoet die in de lease is vervat.

1.1.19. VERKOOP- EN TERUGKOOPOVEREENKOMSTEN EN EFFECTENLENINGEN

Effecten die worden verkocht in het kader van een gekoppelde terugkoopovereenkomst ("repo"), worden nog steeds geboekt omdat, ondanks de overdracht van de eigendom van effecten, er geen substantiële overdracht van risico's en beloningen is en blijven in hun oorspronkelijke categorie. De bijbehorende verplichting wordt opgenomen onder "Schulden aan kredietinstellingen" of "Schulden aan cliënten", naargelang van het geval. De actiefwaarde wordt in de toelichtingen opgenomen als zijnde in pand gegeven.

Effecten die werden gekocht in het kader van verkoopovereenkomsten ("reverse repos"), worden buitenbalans geboekt en de overeenstemmende leningen worden geboekt als "Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen" of "Leningen aan en vorderingen op cliënten". Het verschil tussen de verkoop- en terugkooprij wordt behandeld als renteopbrengsten of -kosten en wordt over de looptijd van de overeenkomsten in resultaat geboekt volgens de methode van de effectieve rentevoet.

Effecten uitgeleend aan tegenpartijen worden nog steeds geboekt en blijven in de jaarrekening opgenomen onder dezelfde rubriek. Geleende effecten worden niet in de jaarrekening opgenomen. Als ze worden verkocht aan derden, wordt de winst of het verlies opgenomen onder "Nettore resultaat uit financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening" en wordt de verplichting om ze terug te leveren geboekt tegen reële waarde onder "Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening".

1.1.20. UITGESTELDE BELASTINGEN

De uitgestelde belasting wordt geboekt voor het volledige bedrag, volgens de "liability"-methode, op tijdelijke verschillen die ontstaan tussen de fiscale boekwaarde van activa en verplichtingen en hun boekwaarde in de jaarrekening.

De voornaamste tijdelijke verschillen ontstaan uit de afschrijving van materiële vaste activa, de herwaardering van bepaalde financiële activa en verplichtingen (inclusief derivaten, voorzieningen voor pensioenen en andere vergoedingen na pensionering), waardeverminderingen op leningen en andere waardeverminderingen, en met betrekking tot overnames, uit het verschil tussen de reële waarde van de verworven nettoactiva en hun fiscale boekwaarde.

De gebruikte belastingstarieven, zijn de tarieven die verwacht worden te gelden voor de periode waarin het actief gerealiseerd wordt, of de verplichting vereffend, gebaseerd op belastingstarieven (en belastingwetten) die ingevoerd of quasi ingevoerd zijn aan het einde van de rapporteringsperiode.

Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen worden niet gediscoteerd. Uitgestelde belastingvorderingen op aftrekbaar tijdelijke verschillen en voorwaartse compensaties van fiscaal verlies worden geboekt in zoverre het waarschijnlijk is dat in de toekomst fiscale winst beschikbaar zal zijn waarmee de tijdelijke verschillen en fiscale verliezen kunnen worden verrekend.

Er wordt een uitgestelde belastingverplichting opgenomen voor belastbare tijdelijke verschillen die voortvloeien uit inves-

teringen in dochterondernemingen, entiteiten waarover gezamenlijk zeggenschap wordt uitgeoefend en geassocieerde deelnemingen, behalve wanneer er invloed kan worden uitgeoefend op het tijdstip waarop het tijdelijke verschil wordt afgewikkeld en het waarschijnlijk is dat het verschil in de nabije toekomst niet zal worden afgewikkeld.

Huidige en uitgestelde belastingen zijn opgenomen onder "Vennootschapsbelastingen" in de resultatenrekening, samen met de intresten en boetes die erop betrekking hebben. Andere intresten en boetes worden geboekt in het netto-bankproduct. Weliswaar, uitgestelde belastingen in verband met de herwaardering tegen reële waarde van voor verkoop beschikbare investeringen en kasstroomafdekkingen en andere transacties die direct in het eigen vermogen worden verwerkt, worden eveneens direct in het eigen vermogen verwerkt.

1.1.21. PERSONEELSBELONINGEN

1.1.21.1. Kortetermijnbeloningen

Kortetermijnbeloningen, betaalbaar binnen twaalf maanden na de afsluiting van het boekjaar waarbinnen de dienst werd verleend, worden gewaardeerd op een niet-gedisconteerde basis en geboekt als een uitgave.

Een aanspraak van een werknemer op jaarlijkse vakantie of vakantie wegens langdurig dienstverband wordt geboekt wanneer ze aan de werknemer wordt toegekend. Er wordt een voorziening aangelegd voor de geschatte verplichting uit hoofde van de jaarlijkse vakantie en de vakantie wegens langdurig dienstverband in het kader van de diensten die de werknemers hebben geleverd tot op de balansdatum.

1.1.21.2. Vergoedingen na uitdiensttreding

Indien Dexia een wettelijke of constructieve verplichting heeft om vergoedingen na uitdiensttreding te betalen, wordt de regeling geïnclassificeerd als pensioenregeling met een te bereiken doel (defined benefit) of pensioenregeling met vaste bijdrage (defined contribution). Dexia biedt een aantal pensioenregelingen met een te bereiken doel en met vaste bijdrage aan, waarvan de activa doorgaans door verzekeringsmaatschappijen of pensioenfondsen worden aangehouden. De pensioenregelingen worden doorgaans gefinancierd door bijdragen van zowel werknemers als Dexia.

In sommige gevallen verschaft Dexia vergoedingen voor medische kosten aan zijn gepensioneerde werknemers.

1.1.21.2.1. Toegezegd-pensioenregelingen (Defined Benefit Plan)

Verplichtingen uit hoofde van personeelsbeloningen worden gewaardeerd tegen de contante waarde van de geschatte toekomstige uitstroom van kasmiddelen, waarbij gebruik wordt gemaakt van de rentevoeten van bedrijfsobligaties met een rating AA waarvan de looptijd in de buurt komt van de looptijd van de daarmee verband houdende verplichtingen. De techniek voor de raming van de pensioenuitgaven steunt onder meer op actuariële veronderstellingen die zowel demografische als financiële veronderstellingen vormen zoals het inflatiepercentage.

Voor de pensioenregelingen met een te bereiken doel, wordt de kost bepaald door gebruik te maken van de "Projected Unit Credit"-methode. Volgens die methode geeft elke dienstperiode recht op extra beloningseenheden en wordt elke eenheid apart gewaardeerd om de definitieve verplichting op te bouwen.

Het in de balans opgenomen bedrag is de contante waarde van de verplichting uit hoofde van de toegezegd-pensioen-

regelingen (dit is de contante waarde van verwachte toekomstige betalingen die vereist zijn voor het afhandelen van de verplichting die resulteert uit de bestaande en vroegere dienstperiodes van de werknemer), verminderd met de reële waarde van de fondsbeleggingen op de balansdatum. De toegezegde verplichting wordt na aftrek van de fondsbeleggingen opgenomen als een verplichting of een actiefwaarde. Daarom kan een actiefwaarde ontstaan wanneer een fonds overgefinancierd is, en het wordt apart geboekt wanneer die activa worden aangehouden door een entiteit van de Groep. De resulterende actiefwaarde is beperkt tot de contante waarde van economische voordelen die beschikbaar zijn in de vorm van terugbetalingen uit de regeling of verlagingen van toekomstige bijdragen aan de regeling.

Herwaardering van de netto doelpensioenverplichting (actief) bevat actuariële winsten en verliezen, het rendement op fondsbeleggingen (exclusief netto intrest) en elke verandering van het plafond van de activa (exclusief netto intrest). Deze worden onmiddellijk geboekt in niet-gerealiseerde resultaten en worden niet geherclassificeerd naar de resultatenrekening in een volgende periode.

Aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten, de verstreken pensioenkosten (de verandering in de huidige waarde van de doelpensioenverplichting, als resultaat van een aanpassing of een inperking van de regeling), en elke winst of verlies op de afwikkeling van de regeling worden geboekt in de resultatenrekening.

De netto-intrest op de netto doelpensioenverplichting (actief) wordt geboekt in de resultatenrekening. Deze netto-intrest wordt berekend op basis van de discontovoet die gebruikt werd om de doelpensioenverbintenis aan de netto doelpensioenverplichting (actief) te waarderen. Beide zoals bepaald bij de start van de periode van de jaarlijkse rapportering en waarbij rekening werd gehouden met eventuele veranderingen in de netto doelpensioenverplichting (actief) gedurende de periode als een gevolg van pensioenbijdragen en -uitbetalingen. De waardering van die doelpensioenverplichtingen wordt uitgevoerd door bevoegde externe actuarissen. Alle berekeningen, veronderstellingen en resultaten inzake waarderingen worden gecontroleerd en gevalideerd door een externe actaris voor Dexia, die verzekert dat alle berekeningen geharmoniseerd zijn en uitgevoerd werden conform IAS 19 (herzien in 2011).

1.1.21.2.2. Pensioenregeling met vaste bijdragen (Defined Contribution Plan)

De bijdragen van Dexia aan "defined contribution"-regelingen worden als kosten in de resultatenrekening geboekt in het jaar waarop ze betrekking hebben. Bij die plannen is de verplichting van Dexia beperkt tot de bijdragen die Dexia aanvaard heeft om namens de werknemer in het fonds te storten.

De Belgische "defined contribution" pensioenregelingen zijn bij wet onderhevig aan een minimum gegarandeerd rendement.

Namens de Belgische wet van 18 december 2015, worden de minimum rendementen als volgt door de werkgever gegarandeerd :

(i) voor de bijdragen betaald sinds 1 januari 2016, geldt een nieuw veranderlijk minimum rendement gebaseerd op de OLO rentevoeten, met een minimum van 1,75% en een maximum van 3,75%. In het licht van de lage rentevoeten van de OLOs de laatste jaren, werd het rendement initieel ingesteld op 1,75%, (ii) voor de bijdragen betaald tot eind december 2015, blijven de voorheen van toepassing zijnde

wettelijke rendementen (3,25% en 3,75% voor respectievelijk de werkgevers- en werknemersbijdragen) van toepassing tot de pensioneringsdatum van de deelnemers.

De vastgelegde tarieven voor werkgeversbijdragen en voor werknemersbijdragen gelden als gemiddelde over de hele loopbaan.

Rekening houdend met het gegarandeerd minimum rendement worden deze plannen geclassificeerd als pensioenregelingen met vaste prestaties.

1.1.21.2.3. Vergoeding bij pensionering

Vergoedingen bij pensionering worden op dezelfde wijze behandeld als toegezegd-pensioenregelingen.

1.1.21.3. Andere langetermijnpersoneelsbeloningen

Dit omvat voornamelijk voorzieningen voor jubileumuitkeringen die werknemers ontvangen na het voltooiën van de gespecificeerde diensttijd. In tegenstelling tot "defined benefit"-pensioenregelingen worden de actuariële winsten en verliezen met betrekking tot die beloningen onmiddellijk geboekt. Alle kosten van verstreken diensttijd worden onmiddellijk geboekt in de resultatenrekening.

1.1.21.4. Ontslagvergoedingen

Een voorziening voor een ontslagvergoeding wordt aangelegd ten vroegste op de volgende data:

- wanneer Dexia niet langer het aanbieden van deze voordelen kan weerhouden; en
- wanneer Dexia de kosten van een herstructurering, waaronder de ontslagvergoedingen, boekt.

1.1.21.5. Op aandelen gebaseerde betalingen

Dexia bood op aandelen gebaseerde betalingen aan in eigenvermogensinstrumenten ("equity-settled"), zoals aandelenoptieplannen en "employee share purchase plans" (ESPP) en op aandelen gebaseerde betalingen in geldmiddelen ("cash-settled"). De reële waarde van regelingen in eigenvermogensinstrumenten werd bepaald op de toekenningsdatum aan de hand van de reële waarde van het onderliggende eigenvermogensinstrument op basis van waarderingstechnieken en marktgegevens en hield rekening met marktgebaseerde prestatievoorwaarden ("vesting conditions"). De impact van andere prestatievoorwaarden werd in de rekeningen weerspiegeld via een aanpassing van het aantal eigenvermogensinstrumenten die in de waardering opgenomen zijn. De reële waarde wordt geboekt als personeelskost en werd gecrediteerd tegen eigen vermogen. In op aandelen gebaseerde betalingen in geldmiddelen werden de ontvangen diensten en de daaraan verbonden verplichting, om voor die diensten te betalen, gewaardeerd tegen de reële waarde van de verplichting. Deze reële waarde werd bepaald op de toekenningsdatum en op elke datum van verslaggeving tot ze vereffend was. De reële waarde wordt geboekt binnen de personeelskosten, met een overeenstemmende toename in verplichtingen.

1.1.22. VOORZIENINGEN

Voorzieningen worden hoofdzakelijk geboekt voor gerechtelijke procedures, herstructurering en kredietverbintenissen.

Een voorziening wordt gewaardeerd tegen de contante waarde van de uitgaven die naar verwachting vereist zijn om de verplichting na te komen. De discontovoet is het tarief voor belasting dat de actuele marktramingen van de tijdswaarde van geld weerspiegelt.

Voorzieningen worden geboekt wanneer:

- Dexia een bestaande in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting heeft als gevolg van gebeurtenissen in het verleden;
- het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen die economische voordelen inhouden vereist zal zijn om de verplichting na te komen; en
- het bedrag van de verplichting op betrouwbare wijze kan worden geschat.

Voorzieningen voor kredietverbintenissen worden geboekt wanneer er onzekerheid is over de kredietwaardigheid van de tegenpartij.

1.1.23. KAPITAAL EN EIGEN AANDELEN

1.1.23.1. Kosten voor uitgifte van aandelen

Externe marginale kosten die direct toerekenbaar zijn aan de uitgifte van nieuwe aandelen, uitgezonderd aandelen die in het kader van een bedrijfscombinatie zijn uitgegeven, worden in mindering gebracht op het eigen vermogen na aftrek van enige daarmee verband houdende belasting op de winst.

1.1.23.2. Dividenden op gewone aandelen van Dexia

Dexia boekt zijn dividenden op zijn gewone aandelen als een verplichting vanaf de datum waarop ze worden aangekondigd. Dividenden voor het jaar die na de balansdatum worden aangekondigd, worden vermeld in de toelichting inzake gebeurtenissen na de balansdatum.

1.1.23.3. Preferente aandelen

Dexia classificeert preferente aandelen die niet-aflosbaar zijn en waarbij het de bestuurders volledig vrijstaat dividenden aan te geven, als eigen vermogen.

1.1.23.4. Eigen aandelen

Indien Dexia of een van zijn dochterondernemingen van een entiteit buiten de Groep aandelen van Dexia of van één van haar filialen koopt, wordt de betaalde vergoeding inclusief eventuele toe te rekenen transactiekosten na winstbelastingen in mindering gebracht van het totale eigen vermogen. Meer- en minderwaarden op de verkoop van eigen aandelen worden geboekt onder "Eigen Aandelen" binnen het eigen vermogen.

1.1.24. FIDUCIAIRE ACTIVITEITEN

Activa en opbrengsten die hierdoor ontstaan, evenals de daarmee verband houdende verbintenissen om dergelijke activa terug te leveren aan klanten, worden niet in deze jaarrekening opgenomen indien Dexia optreedt in een fiduciaire hoedanigheid, zoals een gevolmachtigde, trustee of agent.

1.1.25. TRANSACTIES MET VERBODEN PARTIJEN

Twee partijen worden verondersteld verbonden te zijn als één partij zeggenschap of een significante invloed kan uitoefenen over de andere partij, haar financieel beleid of operationele beslissingen of deel uitmaakt van het key management van de andere partij of haar moedermaatschappij. In dit kader worden beschouwd als transacties met verbonden partijen, de transacties met ondernemingen waarmee een kapitaalsband bestaat, alsook de transacties met bestuurders.

1.1.26. GELDMIDDELEN EN EQUIVALENTEN

Met het oog op het kasstroomoverzicht omvatten geldmiddelen en equivalenten items met een looptijd van minder dan drie maanden vanaf de verwervingsdatum die zijn opgenomen in kas en centrale banken, leningen en vorderingen aan kredietinstellingen.

1.1.27. WINST PER AANDEEL

De “gewone winst per aandeel” wordt berekend door het voor de gewone aandeelhouders beschikbare nettoresultaat te delen door het gewogen gemiddeld aantal gewone uitgegeven aandelen tijdens het jaar, exclusief het door Dexia aangekochte en als eigen aandelen aangehouden gemiddeld aantal gewone aandelen.

Voor “de verwaterde winst per aandeel” wordt het gewogen gemiddeld aantal gewone uitgegeven aandelen en het nettoresultaat aangepast op basis van de veronderstelling dat alle potentiële gewone aandelen die tot verwatering zullen leiden, zoals converteerbare schulden en aan werknemers toegekende aandelenopties, worden omgezet. Potentiële of voorwaardelijke aandelenuitgiftes worden als verwaterend behandeld wanneer de derivaten “in the money” zijn en hun omzetting in aandelen de nettowinst per aandeel zou verlagen.

1.2 Belangen aangehouden in dochterondernemingen en overige ondernemingen

a. Criteria voor consolidatie en vermogensmutatiemethode

De groep Dexia volgt voor het definiëren van de consolidatiekring de regels die voortvloeien uit de volgende normen:

- IFRS 10 betreffende de voorbereiding en voorstelling van de geconsolideerde jaarrekeningen van een groep ondernemingen die gecontroleerd wordt door een moedermaatschappij;
- IFRS 3 betreffende bedrijfscombinaties en hun impact in consolidatie;
- IAS 28 (gewijzigd) betreffende het boeken van deelnemingen in geassocieerde ondernemingen en joint ventures;
- IFRS 11 betreffende het boeken van deelnemingen in ondernemingen onder gezamenlijke controle (gezamenlijke regelingen).

De in deze teksten uitgevaardigde principes houden in dat ondernemingen waarop de Groep een exclusieve of een gezamenlijke controle uitoefent dan wel een invloed van betekenis uitoefent, worden geconsolideerd. De gecontroleerde ondernemingen (exclusieve controle of gezamenlijke controle) en de ondernemingen waarop een invloed van betekenis wordt uitgeoefend, worden geconsolideerd.

In toepassing van het principe van het getrouwe beeld van de jaarrekening, zijn ondernemingen waarvan de bijdrage tot de geconsolideerde jaarrekeningen niet significant is, niet aangewezen te worden opgenomen in de consolidatiekring. De ondernemingen waarvan het balanstotaal en het nettoresultaat cumulatief lager is dan 1 % van het geconsolideerde balanstotaal en het geconsolideerde nettoresultaat (zijnde in 2017 respectievelijk 1,81 miljard EUR en 3,28 miljoen EUR (gemiddelde over 3 jaar)) worden beschouwd als zijnde niet significant.

Op 31 december 2017 valt de som van de balanstotalen en de som van het nettoresultaat van de niet geconsolideerde ondernemingen beneden deze drempels.

b. De consolidatiekring in 2017 – wijzigingen tegenover de kring in 2016

De ondernemingen CBX IA2 en Dexia CLF Banque hebben hun patrimonium getransfereerd naar DCL.

De ondernemingen Dexia Delaware en Tevere Finance S.r.l. werden vereffend.

De SPV Sumitomo Mitsui verlaat de consolidatiekring na de verkoop van de achtergestelde schuld die door deze SPV werd uitgegeven.

Na de stemming in de Algemene Vergadering van Dexia Israël op 30 maart 2017, heeft Dexia Crédit Local 6,46% van haar aandelen overgedragen aan haar mede-aandeelhouder ULAI (Union des Autorités Locales Israéliennes) en heeft sindsdien een belang van 58,89% in Dexia Israël (tegenover 65,31% van het recht op dividend en 65,99% van het stemrecht op 31 december 2016), evenals de effectieve controle in de Raad van Bestuur.

Voor zover de wijziging van het belang geen verlies van controle betekent, werd de transactie, conform de IFRS-normen, in het eigen vermogen geboekt. De geconsolideerde reserves, aandeel van de groep, en de omrekeningsverschillen, aandeel van de groep verminderen met respectievelijk 10,8 miljoen EUR en 3,4 miljoen EUR ten gunste van de minderheidsbelangen. Zie ook toelichting 1.5.

c. Impact van de wijzigingen in de kring op de geconsolideerde resultatenrekening

Er is geen significante impact van wijzigingen in de kring op de geconsolideerde resultatenrekening.

d. Kring van de groep Dexia per 31 december 2017

Alle entiteiten van de Groep worden beheerd in ontmanteling, met uitzondering van Dexia Israël waarvan de commerciële franchise in stand gehouden wordt met het oog op een eventuele verkoop.

A. Lijst van de integraal in de consolidatie opgenomen dochterondernemingen

Naam	Land	31/12/2016			31/12/2017			Ref
		Methode	Controle %	Belangen %	Methode	Controle %	Belangen %	
CONSOLIDERENDE ONDERNEMING								
Dexia N.V.	België							
Dexia S.A. Etablissement Stable France	Frankrijk	IC	100	100	IC	100	100	
DOCHTERONDERNEMINGEN								
CBX.IA 2	Frankrijk	IC	100	100	IC			S1
Dexia CLF Banque	Frankrijk	IC	100	100	IC			S1
Dexia CLF Régions Bail	Frankrijk	IC	100	100	IC	100	100	
Dexia Crediop	Italië	IC	70	70	IC	70	70	
Dexia Crédit Local SA	Frankrijk	IC	100	100	IC	100	100	
Dexia Delaware LLC	USA	IC	100	100	IC			S1
Dexia Financial Products Services LLC ⁽³⁾	USA	IC	100	100	IC	100	100	
Dexia Flobail	Frankrijk	IC	100	100	IC	100	100	
Dexia FP Holdings Inc ⁽²⁾	USA	IC	100	100	IC	100	100	
Dexia Holdings, Inc	USA	IC	100	100	IC	100	100	
Dexia Israel Bank Ltd.	Israël	IC	65,99	65,31	IC	58,89	58,89	
Dexia Kommunalbank Deutschland AG ⁽⁵⁾	Duitsland	IC	100	100	IC	100	100	
Dexia Nederland BV	Nederland	IC	100	100	IC	100	100	
FSA Asset Management LLC ⁽³⁾	USA	IC	100	100	IC	100	100	
FSA Capital Management Services LLC ⁽³⁾	USA	IC	100	100	IC	100	100	
FSA Capital Markets Services LLC ⁽³⁾	USA	IC	100	100	IC	100	100	
FSA Global Funding LTD ⁽²⁾	Cayman Eilanden	IC	100	100	IC	100	100	
FSA Portfolio Asset Limited (UK) ⁽³⁾	UK	IC	100	100	IC	100	100	
Premier International Funding Co ⁽⁴⁾	Cayman Eilanden	IC	0	0	IC	0	0	
Sumitomo Mitsui SPV	Japan	IC	100	100				S3
Tevere Finance S.r.l ⁽¹⁾	Italië	IC	100	70				S1
White Rock Insurance (Gibraltar) PCC Limited, CELL DSA - SPV	Gibraltar	IC	100	100	IC	100	100	
WISE 2006-1 PLC	Ierland	IC	100	100	IC	100	100	

(1) Ondernemingen geconsolideerd door Dexia Crediop.

(2) Ondernemingen geconsolideerd door Dexia Holdings Inc.

(3) Ondernemingen geconsolideerd door Dexia FP Holdings Inc.

(4) Ondernemingen geconsolideerd door FSA Global Funding Ltd.

(5) De juridische vorm van Dexia Kommunalbank Deutschland werd op 16 maart 2018 gewijzigd naar GmbH.

**Methode
Ref**

IC: integraal geconsolideerd

Uit de Consolidatiekring

S1: Stopzetting van de activiteit (met inbegrip van ontbinding, afwikkeling)

S2: Gedeconsolideerd wegens beneden de drempelwaarden

S3: Verkoop

B. Lijst van de niet integraal geconsolideerde ondernemingen en de ondernemingen waarop geen vermogensmutatiemethode wordt toegepast

Naam	31/12/2016				31/12/2017				Ref
	Land	Methode	Controle %	Belangen %	Methode	Controle %	Belangen %		
DCL Evolution	Frankrijk	niet IC	100	100	niet IC	100	100		
Dexia Certificaten Nederland BV	Nederland	niet IC	100	100	niet IC	100	100		
Dexia Crediop Ireland	Ierland	IC	100	70	niet IC	100	70	S2	
Dexia Crédito Local México SA de CV (Sofom Filial)	Mexico	niet IC	100	100	niet IC	100	100		
Dexia Kommunalkredit Adriatic	Kroatië	niet IC	100	100				S1	
Dexia Kommunalkredit Hungary	Hongarije	niet IC	100	100				S1	
Dexia Kommunalkredit Romania	Roemenië	niet IC	100	100	niet IC	100	100		
Dexia Management Services Limited	UK	niet IC	100	100	niet IC	100	100		
Dexiarail	Frankrijk	niet IC	100	100	niet IC	100	100		
European public infrastructure managers	Luxemburg	niet VMM	20	20	niet VMM	20	20		
Genebus Lease	Frankrijk	niet IC	100	100	niet IC	100	100		
Hyperion Fondation Privée	België	niet IC	100	100	niet IC	100	100		
Impax New Energy Investor	Luxemburg	niet VMM	24,99	24,99	niet VMM	24,99	24,99		
La Cité	Frankrijk	niet VMM	25,50	25,50				S3	
Nederlandse Standaard I.J. (in vereffening)	Nederland	niet IC	100	100	niet IC	100	100		
New Mexican Trust	Mexico	niet IC	100	100	niet IC	100	100		
Progetto Fontana (in vereffening)	Italië	niet IC	100	100	niet IC	100	100		
South European Infrastructure Equity Finance Ltd Partnership	Luxemburg	niet VMM	20,83	20,83	niet VMM	20,83	20,83		
SPS - Sistema Permanente di Servizi Scpa in liquidazione e concordato preventivo	Italië	niet VMM	20,40	14,28	niet VMM	20,40	14,28		

Ref Uit de Consolidatiekring

S1: Stopzetting van de activiteit (met inbegrip van ontbinding, afwikkeling)

S2: Gedeconsolideerd wegens beneden de drempelwaarden

S3: Verkoop

Methode IC: integraal geconsolideerd

niet IC: niet integraal geconsolideerd

niet VMM: niet volgens vermogensmutatiemethode opgenomen

C. Lijst van de overige significante ondernemingen aangehouden door de Groep

Nihil

Aard van de risico's verbonden met de belangen van Dexia in geconsolideerde gestructureerde entiteiten

In het kader van de verkoop van FSA aan Assured Guaranty, heeft Dexia de activiteit Financial Products behouden en aanvaardde Dexia om FSA en Assured Guaranty schadeloos te stellen voor alle verliezen verbonden aan deze activiteit. De activiteit Financial Products omvat de activiteit Global Funding die op zijn beurt een deel van de activa en de verplichtingen van FSA Global Funding en Premier International Funding Co bevatten.

Dexia heeft noch financiële steun noch andere steun verstrekt aan een gestructureerde entiteit, zonder daartoe gehouden te zijn door een contractuele verplichting. Dexia is niet van plan dit in de toekomst te doen.

Dexia heeft geen financiële steun of andere verstrekt die kon leiden tot de controle van een gestructureerde entiteit.

e. Significante beperkingen op activa en verplichtingen van een onderneming

Teneinde zich aan te passen aan IFRS 12, heeft Dexia de inventaris gemaakt van de belangrijkste restricties die zijn bevoegdheid betreffende de toegang tot de activa van de Groep of het

gebruik van deze en het afwikkelen van verplichtingen van de Groep, beperken.

De financiële activa die als zekerheid van verplichtingen of voorwaardelijke verplichtingen werden verstrekt, zijn opgenomen in toelichting 7.3.b.

Het bedrag van de in pand gegeven activa ten voordele van gedekte verplichtingen uitgegeven door uitgevers van gedekte obligaties (covered bonds) en de gewaarborgde investeringscontracten is vermeld in toelichting 7.3.b.

Bepaalde activa aangehouden door Dexia die genieten van een afdekking van het kredietrisico onder de vorm van een waarborg of zelfs een CDS zijn onderworpen aan bepaalde juridische beperkingen. Deze juridische clausules worden gewoonlijk clausules van "Representation to Hold" genoemd.⁽¹⁾

De gestructureerde entiteiten zijn aan beperkingen onderworpen. Deze laatste houden de afzondering van activa in, teneinde te voldoen aan de verplichtingen van de uitgever tegenover de houder van de effecten, alsook de overeenstemmingsplicht/akkoordverbintenis vanwege de verzekeraar of de garant.

Op basis van de beslissing genomen door de Europese Commissie op 28 december 2012 is er een principiële verbod tot uitkering van enige vorm van dividend door de rechtstreeks of

(1) De waarborgcontracten afgesloten met kredietverbeteraars (of met banken die optreden als tussenpersoon voor kredietverbeteraars) omvatten clausules van "Representation to Hold" die de begunstigde verplicht (op een min of meer strikte wijze) eigenaar van het gewaarborgde actief te blijven tot het einde van de waarborg.

onrechtstreeks gecontroleerde dochterondernemingen van Dexia wanneer een dergelijke betaling de verplichting zou inhouden van de betaling van een coupon op een hybride Tier 1-instrument of een Tier 2-instrument aangehouden door andere personen dan Dexia en zijn dochterondernemingen.

De gereguleerde entiteiten hebben de verplichting te voldoen aan de wettelijke vereisten die op hen van toepassing zijn. Anderzijds beperken bepaalde wetgevers de mogelijkheid van een dochteronderneming of een bijkantoor die aan hun toezicht is onderworpen, om de moedermaatschappij te financieren boven een bepaalde drempelwaarde.

f. Belangen in niet-geconsolideerde gestructureerde entiteiten

Het betreft voornamelijk een effectiseringsvehikel (FCC) van leningen aan cliënten. Dit vehikel wordt gefinancierd via de uitgifte van obligaties.

Belangen in niet-geconsolideerde gestructureerde entiteiten (in miljoen EUR)	Ad hoc entiteiten (effectisering)	Overige	Totaal
Derivaten	191		191
Schuldinstrumenten	250		250
Leningen en vorderingen		17	17
TOTAAL	441	17	458
Totaal activa van niet-geconsolideerde gestructureerde entiteiten waarin Dexia een belang aanhoudt	750	17	767

Het maximale risicobedrag is de reële waarde van de derivaten en de afgeschreven kostprijs voor de overige instrumenten.

Dexia wordt beschouwd als een sponsor van een gestructureerde entiteit, indien het oorspronkelijk betrokken was bij het ontwerp en de oprichting van een gestructureerde entiteit en wanneer het activa heeft getransfereerd naar de gestructureerde entiteit of waarborgen heeft verstrekt met betrekking tot de prestaties van de gestructureerde entiteit.

Voor zover Dexia zijn portefeuilles resterende activa beheert als zijnde in uitdoving, ontvangt het geen inkomsten meer uit gesponsorde gestructureerde entiteiten waarin het op 31 december 2017 geen belang meer aanhoudt.

g. Dochterondernemingen waarin de minderheidsbelangen significant zijn

Minderheidsbelangen worden als significant beschouwd wanneer deze meer dan 5 % van het eigen vermogen van de Groep vertegenwoordigen of wanneer het aandeel van de minderheidsbelangen in het balanstotaal deze drempelwaarde overschrijdt.

Dexia Crediop s.p.a	31/12/2016	31/12/2017
Deelnemingspercentage van de minderheidsbelangen	30%	30%
Hoofdvestigingsplaats	Italië	Italië
Minderheidsbelangen (in miljoen EUR)	284	282
Minderheidsbelangen in het nettoresultaat (in miljoen EUR)	(5)	(1)
Dividenden betaald aan de minderheidsbelangen	0	0
Activa (in miljoen EUR)	23 404	20 531
Verplichtingen (in miljoen EUR)	22 459	19 590
Eigen vermogen (in miljoen EUR)	945	941
Nettobankproduct (in miljoen EUR)	70	36
Nettoresultaat (in miljoen EUR)	(17)	(3)
Nettoresultaat en winsten en verliezen rechtstreeks in het eigen vermogen geboekt (in miljoen EUR)	(33)	(4)

1.3 Significante elementen opgenomen in de resultatenrekening

Het nettoresultaat, aandeel van de groep, bedraagt -462 miljoen EUR voor het jaar 2017.

In de loop van dit jaar, hebben de gebeurtenissen gelinkt aan de verslechtering van de financiële situatie van de Commonwealth van Puerto Rico zich vertaald in een globale kost van -112 miljoen EUR, geboekt op 2 verschillende lijnen in de resultatenrekening :

- In *Risicokosten* voor een bedrag van -58 miljoen EUR, naar aanleiding van nettoverliezen op provisies na de verkoop van bepaalde posities en op provisies voor nog aangehouden posities
- In *Nettoresultaat op financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening* voor een bedrag van -54 miljoen EUR ten gevolge van de recyclage van de cash flow hedgereserve geassocieerd met de leningen tegen variabele intrestvoet ter financiering van de verkochte activa

De rubriek *Nettoresultaat op financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening*, bedraagt -84 miljoen EUR. Hij omvat eveneens een positief bedrag van +28 miljoen EUR door de evolutie van de waardering van de gecollateraliseerde derivaten op basis van een OIS-curve, van het tegenpartijrisico op derivaten (Credit Value Adjustment en Debit Value Adjustment) en van de bid ask reserve op derivaten. In 2016 ging het om een bedrag van +258 miljoen EUR. Bovendien werd een bedrag van +40 miljoen EUR geboekt, tegenover een bedrag van -57 miljoen EUR in 2016, voor Funding Value Adjustment (FVA), om rekening te houden met de financieringskost verbonden aan de niet gecollateraliseerde derivaten.

Deze rubriek omvat eveneens een bedrag van +10 miljoen EUR voor vergoedingen verbonden aan negatieve rente terwijl de contracten of de van kracht zijnde wetgeving toelieten

deze niet te betalen. In 2016 bedroegen deze vergoedingen +144 miljoen EUR.

Anderzijds heeft de verkoop van bepaalde Negative Basis Trade en de beëindiging van CDS'en geleid tot het boeken van een kost van -29 miljoen EUR.

De rubriek *nettowinst of –verlies op financiële activa beschikbaar voor verkoop* bedraagt -162 miljoen EUR. In het kader van het programma van verkoop van activa werd in het vierde trimester van 2017 een portefeuille ter waarde van 1,3 miljard EUR Spaanse covered bonds verkocht, evenals een portefeuille van 604 miljoen EUR vorderingen op de Franse publieke sector, met een negatief nettoresultaat van -122 miljoen EUR, met inbegrip van de afwikkeling van de afdekkingsderivaten. Deze rubriek omvat eveneens een verlies van -23 miljoen EUR op de leningen van de SPV Sumitomo, die de balans van de groep verder verminderen door de deconsolidatie van de SPV.

In 2017 omvatten de algemene bedrijfskosten een bedrag van -89 miljoen EUR voor bankheffingen en reglementaire bijdragen. In 2016 bedroegen deze -113 miljoen EUR, de uitzonderlijke bijdrage van -25 miljoen EUR voor de redding van de Italiaanse banken inbegrepen.

De belastingvoeten gebruikt voor de berekening van de uitgestelde belastingen van de groep werden aangepast op 31 december 2017 om rekening te houden met de evolutie van de fiscale regelgeving in verschillende landen. Dit heeft geen impact op het resultaat van de groep Dexia aangezien de groep zich bevindt in een positie van niet geboekte uitgestelde belastingen op het actief, ten gevolge van de gerealiseerde verliezen in het kader van zijn activiteit in uitdoving : de wijziging van de belastingvoeten heeft geleid tot het verminderen van de basis voor de voorzieningen voor uitgestelde belastingen op het actief, zonder effect op het resultaat van de periode of op de niet-gerealiseerde winsten en verliezen rechtstreeks in het eigen vermogen geboekt.

1.4. Andere significante elementen van het boekjaar

Op 4 oktober 2017 heeft Dexia een tienjarige overeenkomst ondertekend met Cognizant, waarbij Cognizant Dexia's strategische dienstverlener wordt rond informatietechnologie en businessprocessen voor kapitaalmarkten en kredietverrichtingen in Frankrijk en België.

Volgens deze overeenkomst zullen de medewerkers van Dexia die instaan voor de informatica- en back-office activiteiten overstappen naar een specifieke door Cognizant opgerichte onderneming.

Om de overgang vlot te laten verlopen, wordt het akkoord in twee fasen uitgevoerd. De IT-diensten werden getransfereerd op 1 november 2017 en de back-office diensten zullen getransfereerd worden in mei 2018.

In totaal zullen ongeveer 150 medewerkers van Dexia overstappen naar de nieuwe entiteit Cognizant Horizon.

Aangezien de overdracht van de IT-diensten op 1 november werd gerealiseerd, is de vermindering van de personeelskost en de verhoging van de consultingkost weinig significant voor het jaar 2017. In 2018 zal de impact belangrijker zijn aangezien het dan een volledig jaar betreft voor IT-diensten en een half jaar voor de back-office diensten.

1.5. Gebeurtenissen na balansdatum

Op 17 maart 2018 heeft Dexia een off-market transactie gesloten met gekwalificeerde beleggers met betrekking tot de verkoop van haar participatie van 58,9 % in Dexia Israël Bank (Dexia Israël). De verkoopprijs per aandeel bedraagt 674 NIS en de totale verkoopprijs bedraagt ongeveer 82 miljoen EUR. De impact van de verkoop die als niet significant wordt beschouwd, zal worden geboekt in de geconsolideerde rekeningen van Dexia van het eerste kwartaal 2018.

2. Toelichtingen bij het actief van de geconsolideerde balans

(Sommige totalen kunnen afwijken als gevolg van afrondingen)

2.0. Kas en centrale banken (rubriek I)	106	2.7. Overlopende rekeningen en overige activa (rubriek XI)	109
2.1. Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening (rubriek II)	106	2.8. Materiële vaste activa (rubriek XV)	110
2.2. Financiële activa beschikbaar voor verkoop (rubriek IV)	107	2.9. Immateriële vaste activa (rubriek XVI)	111
2.3. Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen (rubriek V)	108	2.10. Leasing	111
2.4. Leningen aan en vorderingen op cliënten (rubriek VI)	108	2.11. Kwaliteit van financiële activa	112
2.5. Financiële activa aangehouden tot einde looptijd (rubriek VIII)	109	2.12. Herclassificatie van financiële activa (IAS 39 gewijzigd) en van Financiële activa beschikbaar voor verkoop naar de portefeuille Financiële activa aangehouden tot einde looptijd	113
2.6. Belastingvorderingen (rubrieken IX en X)	109	2.13. Overboeking van financiële activa	114

2.0. Kas en centrale banken (rubriek I van het actief)

(in miljoen EUR)	31/12/2016	31/12/2017
Verplicht aan te houden reserves bij de centrale banken	293	61
Overige reserves bij de centrale banken ⁽¹⁾	3 929	10 659
TOTAAL	4 223	10 721
<i>waarvan opgenomen in geldmiddelen en equivalenten</i>	<i>4 223</i>	<i>10 721</i>

(1) Op 21 juli 2017, heeft de Europese Centrale Bank aangekondigd op 31 december 2021 een einde te zullen stellen aan het gebruik van het Eurosysteem voor de financiering van liquidatiestructuren (wind-down entities) en werd de financiering via het Eurosysteem voor de Groep beperkt tot 5,2 miljard EUR tijdens de overgangperiode. Op 31 december 2017 doet de Groep geen beroep meer op dit type van financiering. De beslissing van de ECB leidt tot een vermindering van de liquiditeitsbuffer en een wijziging van de samenstelling ervan. Op 31 december 2017 bedroeg de liquiditeitsreserve 16,4 miljard, waarvan 10,7 miljard EUR onder vorm van tegoeden bij centrale banken.

2.1. Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening (rubriek II van het actief)

Deze rubriek omvat zowel de handelsportefeuille als de financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening. (zie toelichting 1.1 Waarderingsregels en regels voor geconsolideerde jaarrekeningen, punt "Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening").

(in miljoen EUR)	31/12/2016	31/12/2017
Leningen en effecten	1 366	680
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden (zie toelichting 4.1.b) ⁽¹⁾	16 415	12 509
TOTAAL	17 781	13 188

(1) Effecten werden verkocht in 2017

a. Uitsplitsing volgens tegenpartij van leningen en effecten gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening

(in miljoen EUR)	31/12/2016			31/12/2017		
	Aangehouden voor handelsdoeleinden	Gewaardeerd tegen reële waarde	Totaal	Aangehouden voor handelsdoeleinden	Gewaardeerd tegen reële waarde	Totaal
Kredietinstellingen	0	0	0	0	0	0
Overige	1 365	1	1 366	679	1	680
TOTAAL	1 365	1	1 366	679	1	680

b. Uitsplitsing volgens aard van leningen en effecten gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening

(in miljoen EUR)	31/12/2016			31/12/2017		
	Aangehouden voor handelsdoeleinden	Gewaardeerd tegen reële waarde	Totaal	Aangehouden voor handelsdoeleinden	Gewaardeerd tegen reële waarde	Totaal
Overige obligaties en vastrentende instrumenten	1 365	0	1 365	679	0	679
Aandelen en niet-vastrentende instrumenten	0	1	1	0	1	1
TOTAAL	1 365	1	1 366	679	1	680

c. Uitsplitsing volgens looptijd en rentevoet

Zie toelichtingen 7.4 en 7.6.

d. Uitsplitsing van de reële waarde

Zie toelichting 7.1.

e. Uitsplitsing van de impact van de herclassificatie van de portefeuilles (IAS39 - gewijzigd)

Zie toelichting 2.12.A.

2.2. Financiële activa beschikbaar voor verkoop (rubriek IV van het actief)**a. Uitsplitsing volgens tegenpartij**

(in miljoen EUR)	31/12/2016	31/12/2017
Publieke sector	9 238	7 228
Kredietinstellingen	3 957	1 830
Overige	3 329	1 737
Normale activa	16 524	10 795
Aandelen en niet-vastrentende instrumenten die een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan	88	76
Activa die een bijzondere waardeverminderingen hebben ondergaan	88	76
TOTAAL ACTIVA VOOR BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN	16 611	10 870
Specifieke waardeverminderingen	(43)	(40)
TOTAAL ACTIVA NA BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN	16 568	10 830

b. Uitsplitsing volgens aard

(in miljoen EUR)	31/12/2016	31/12/2017
Obligaties uitgegeven door publiekrechtelijke lichamen	7 142	6 227
Andere obligaties en vastrentende instrumenten	9 216	4 415
Aandelen en niet-vastrentende instrumenten	253	228
TOTAAL ACTIVA VOOR BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN	16 611	10 870
Specifieke waardeverminderingen	(43)	(40)
TOTAAL ACTIVA NA BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN	16 568	10 830

c. Converteerbare obligaties opgenomen in de portefeuille beschikbaar voor verkoop (posities hoger dan 50 miljoen EUR)

Nihil.

d. Uitsplitsing volgens looptijd en rentevoet

Zie toelichtingen 7.4 en 7.6.

e. Uitsplitsing van de reële waarde

Zie toelichting 7.1.

f. Uitsplitsing volgens kwaliteit

Zie toelichting 2.11.

g. Uitsplitsing van de impact van de herclassificatie van de portefeuilles (IAS39 - gewijzigd) en overdracht naar Financiële activa aangehouden tot einde looptijd

Zie toelichting 2.12.

2.3. Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen (rubriek V van het actief)

a. Uitsplitsing volgens aard

(in miljoen EUR)	31/12/2016	31/12/2017
Nostro rekeningen	743	350
Omgekeerde terugkoopovereenkomsten (<i>reverse repo</i>)	2 939	2 980
Leningen en overige vorderingen op kredietinstellingen	1 243	931
Schuldinstrumenten	2 615	1 901
Normale activa	7 540	6 162
Activa die een bijzondere waardeverminderingen hebben ondergaan	0	0
TOTAAL ACTIVA VOOR BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN	7 540	6 162
Collectieve waardeverminderingen	(37)	(18)
TOTAAL ACTIVA NA BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN	7 503	6 144
<i>waarvan geldmiddelen en equivalenten</i>	<i>1 556</i>	<i>444</i>

b. Uitsplitsing volgens looptijd en rentevoet

Zie toelichtingen 7.4 en 7.6.

c. Uitsplitsing van de reële waarde

Zie toelichting 7.1.

d. Uitsplitsing volgens kwaliteit

Zie toelichting 2.11.

e. Uitsplitsing van de impact van de herclassificatie van de portefeuilles (IAS39 - gewijzigd)

Zie toelichting 2.12.A

2.4. Leningen aan en vorderingen op cliënten (rubriek VI van het actief)

a. Uitsplitsing volgens tegenpartij

(in miljoen EUR)	31/12/2016	31/12/2017
Publieke sector	77 651	67 919
Overige	41 191	31 037
Normale activa	118 842	98 956
Leningen en vorderingen die een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan	856	694
Schuldinstrumenten die een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan	208	183
Activa die een bijzondere waardeverminderingen hebben ondergaan	1 064	877
TOTAAL ACTIVA VOOR BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN	119 906	99 833
Specifieke waardeverminderingen	(321)	(257)
Collectieve waardeverminderingen	(379)	(312)
TOTAAL ACTIVA NA BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN	119 206	99 264
<i>waarvan financiële leasing</i>	<i>1 318</i>	<i>1 242</i>

b. Uitsplitsing volgens aard

(in miljoen EUR)	31/12/2016	31/12/2017
Leningen en vorderingen	68 333	57 745
Schuldinstrumenten	50 509	41 212
Normale activa	118 842	98 956
Leningen en vorderingen die een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan	856	694
Schuldinstrumenten die een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan	208	183
Activa die een bijzondere waardeverminderingen hebben ondergaan	1 064	877
TOTAAL ACTIVA VOOR BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN	119 906	99 833
Specifieke waardeverminderingen	(321)	(257)
Collectieve waardeverminderingen	(379)	(312)
TOTAAL ACTIVA NA BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN	119 206	99 264
<i>waarvan financiële leasing</i>	<i>1 318</i>	<i>1 242</i>

c. Uitsplitsing volgens looptijd en rentevoet

Zie toelichtingen 7.4 en 7.6.

d. Uitsplitsing van de reële waarde

Zie toelichting 7.1.

e. Uitsplitsing volgens kwaliteit

Zie toelichting 2.11.

f. Uitsplitsing van de impact van de herclassificatie van de portefeuilles (IAS39 - gewijzigd)

Zie toelichting 2.12.A

2.5. Financiële activa aangehouden tot einde looptijd (rubriek VIII van het actief)**a. Uitsplitsing volgens tegenpartij**

(in miljoen EUR)	31/12/2016	31/12/2017
Publieke sector	1 911	1 750
Overige	7	0
Normale activa	1 918	1 750
Activa die een bijzondere waardeverminderingen hebben ondergaan	0	0
TOTAAL ACTIVA VOOR BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN	1 918	1 750
Specifieke waardeverminderingen	0	0
Collectieve waardeverminderingen	0	0
TOTAAL ACTIVA NA BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN	1 918	1 750

b. Uitsplitsing volgens aard

(in miljoen EUR)	31/12/2016	31/12/2017
Obligaties uitgegeven door publiekrechtelijke lichamen	1 911	1 750
Andere obligaties en vastrentende instrumenten	7	0
TOTAAL ACTIVA VOOR BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN	1 918	1 750
TOTAAL ACTIVA NA BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN	1 918	1 750

c. Uitsplitsing volgens looptijd en rentevoet

Zie toelichtingen 7.4 en 7.6.

d. Uitsplitsing van de reële waarde

Zie toelichting 7.1.

e. Uitsplitsing volgens kwaliteit

Zie toelichting 2.11.

f. Uitsplitsing van de impact van de herclassificatie van Financiële activa beschikbaar voor verkoop naar de portefeuille Financiële activa aangehouden tot einde looptijd

Zie toelichting 2.12.B

2.6. Belastingvorderingen (rubrieken IX en X van het actief)

(in miljoen EUR)	31/12/2016	31/12/2017
Lopende belastingen op het actief	29	19
Uitgestelde belastingen op het actief (zie toelichting 4.2)	32	29

2.7. Overlopende rekeningen en overige activa (rubriek XI van het actief)

(in miljoen EUR)	31/12/2016	31/12/2017
Overige activa	252	561
Kaswaarborgen	36 632	29 989
TOTAAL	36 884	30 550

Overige activa

Uitsplitsing volgens aard (in miljoen EUR)	31/12/2016	31/12/2017
Over te dragen kosten	9	6
Diverse debiteuren en overige activa	236	552
Overige heffingen	6	3
Normale activa	251	561
Activa die een bijzondere waardeverminderingen hebben ondergaan	2	1
TOTAAL ACTIVA VOOR BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN	253	562
Specifieke waardeverminderingen	(2)	(1)
TOTAAL ACTIVA NA BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN	252	561

2.8. Materiële vaste activa (rubriek XV van het actief)

a. Netto boekwaarde

	Terreinen en gebouwen	Kantoormeubilair en andere uitrusting	Totaal
	Eigen gebruik Eigenaar	Eigen gebruik Eigenaar	
(in miljoen EUR)			
Aanschaffingswaarde per 1 januari 2016	348	59	406
- Aanschaffingen	0	1	1
- Verkopen ⁽¹⁾	(329)	(3)	(332)
- Overboekingen en annulaties	0	(5)	(5)
- Omrekeningsverschillen	0	1	1
Aanschaffingswaarde per 31 december 2016 (A)	19	53	72
Gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen per 1 januari 2016	(66)	(48)	(114)
- Geboekte afschrijvingen	0	(3)	(4)
- Verkopen	53	3	56
- Overboekingen en annulaties	0	5	5
- Omrekeningsverschillen	0	(1)	(1)
Gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen per 31 december 2016 (B)	(13)	(45)	(57)
Netto boekwaarde per 31 december 2016 (A)+(B)	6	9	15

(1) Verkoop van de CBX-toren op La Défense

	Terreinen en gebouwen	Kantoormeubilair en andere uitrusting	Totaal
	Eigen gebruik Eigenaar	Eigen gebruik Eigenaar	
(in miljoen EUR)			
Aanschaffingswaarde per 1 januari 2017	19	53	72
- Aanschaffingen	0	1	1
- Verkopen	0	(3)	(3)
- Overboekingen en annulaties	(5)	(10)	(15)
- Omrekeningsverschillen	0	(2)	(3)
Aanschaffingswaarde per 31 december 2017 (A)	14	39	52
Gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen per 1 januari 2017	(13)	(45)	(57)
- Geboekte afschrijvingen	0	(3)	(3)
- Verkopen	0	1	1
- Overboekingen en annulaties	1	8	9
- Omrekeningsverschillen	0	2	2
Gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen per 31 december 2017 (B)	(12)	(37)	(48)
Netto boekwaarde per 31 december 2017 (A)+(B)	2	2	4

b. Reële waarde van vastgoedbeleggingen

Nihil.

c. Geactiveerde kosten voor de constructie van materiële vaste activa

Nihil.

d. Contractuele verplichtingen met betrekking tot vastgoedbeleggingen op het einde van de periode

Nihil.

e. Contractuele verplichtingen met betrekking tot terreinen en gebouwen, kantoormeubilair en andere uitrusting op het einde van de periode

Nihil.

2.9. Immateriële vaste activa (rubriek XVI van het actief)

	2016			2017		
	Intern ontwikkelde software	Overige immateriële vaste activa ⁽¹⁾	Totaal	Intern ontwikkelde software	Overige immateriële vaste activa ⁽¹⁾	Totaal
(in miljoen EUR)						
Aanschaffingswaarde per 1 januari	91	113	204	104	118	222
- Aanschaffingen	13	5	18	11	3	14
- Verkopen	0	0	0	0	(2)	(2)
- Overboekingen en annuleringen	0	0	0	(1)	(8)	(9)
- Omrekeningsverschillen	0	1	1	0	(3)	(3)
Aanschaffingswaarde per 31 december (A)	104	118	222	114	110	224
Gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen per 1 januari	(74)	(103)	(178)	(81)	(110)	(190)
- Geboekt	(7)	(6)	(13)	(7)	(4)	(11)
- Verkopen					2	2
- Overboekingen en annulaties				1	8	9
- Omrekeningsverschillen	0	(1)	(1)	0	2	2
Gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen per 31 december (B)	(81)	(110)	(190)	(87)	(102)	(189)
Netto boekwaarde per 31 december (A)+(B)	23	9	32	27	8	35

(1) Overige immateriële vaste activa omvatten voornamelijk de aankopen van software.

2.10. Leasing

a. De groep als leasinggever

Financiële leasing

Bruto-investering in de financiële leasing (in miljoen EUR)	31/12/2016	31/12/17
Niet langer dan 1 jaar	81	136
Langer dan 1 jaar en niet langer dan 5 jaar	361	320
Langer dan 5 jaar	873	784
Subtotaal (A)	1 316	1 240
Netto-investering in financiële leasing (A)-(B)	1 316	1 240

Aanvullende informatie (in miljoen EUR)	31/12/2016	31/12/2016
Geschatte reële waarde van financiële leasing	1 316	1 236

Operationele leasing

Nihil.

b. De groep als leasingnemer

Financiële leasing

Nihil.

Operationele leasing

Toekomstige netto minimale leasebetalingen op grond van niet-opzegbare operationele leasing (in miljoen EUR)	31/12/2016	31/12/2017
Niet langer dan 1 jaar	20	19
Langer dan 1 jaar en niet langer dan 5 jaar	65	55
TOTAAL	85	74
Bedrag van toekomstige minimale subleasebetalingen te ontvangen op grond van niet-opzegbare subleaseovereenkomsten op balansdatum (in miljoen EUR)	1	0

Lease en subleasebetalingen opgenomen als kost tijdens de periode (in miljoen EUR)	31/12/2016	31/12/2017
Minimale leasebetalingen ⁽¹⁾	14	19
Voorwaardelijke leasebetalingen	1	0
Subleasebetalingen	(1)	(1)
TOTAAL	14	18

(1) Het bedrag op 31/12/2016 werd herzien

2.11. Kwaliteit van financiële activa

(in miljoen EUR)	31/12/2016	31/12/2017
Uitsplitsing van normale financiële activa		
Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen	7 541	6 162
Leningen aan en vorderingen op cliënten	118 842	98 957
Financiële activa aangehouden tot einde looptijd	1 918	1 750
Leningen en effecten beschikbaar voor verkoop	16 523	10 795
<i>waarvan vastrentende instrumenten</i>	<i>16 358</i>	<i>10 642</i>
<i>waarvan niet-vastrentende instrumenten</i>	<i>165</i>	<i>152</i>
Overlopende rekeningen en overige activa (zie toelichting 2.7)	236	552
TOTAAL VAN DE NORMALE FINANCIËLE ACTIVA	145 060	118 216
Collectieve bijzondere waardeverminderingen op normale financiële activa	(416)	(331)
NETTOBEDRAG VAN DE NORMALE FINANCIËLE ACTIVA	144 644	117 885

(in miljoen EUR)	Brutobedrag		Specifieke bijzondere waardevermindering op financiële activa		Nettobedrag	
	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017
Uitsplitsing van financiële activa waarop een bijzondere waardevermindering werd toegepast						
Leningen aan en vorderingen op cliënten	1 064	877	(321)	(257)	743	620
Leningen en effecten beschikbaar voor verkoop	88	76	(43)	(40)	45	36
<i>waarvan vastrentende instrumenten</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>waarvan niet-vastrentende instrumenten</i>	<i>88</i>	<i>76</i>	<i>(43)</i>	<i>(40)</i>	<i>45</i>	<i>36</i>
Overlopende rekeningen en overige activa (zie toelichting 2.7)	2	1	(2)	(1)	0	0
TOTAAL VAN DE FINANCIËLE ACTIVA WAAROP EEN BIJZONDERE WAARDEVERMINDERING WERD TOEGEPAST	1 154	954	(366)	(298)	788	656
Normale financiële activa waarop een bijzondere waardevermindering werd toegepast						
Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen	7 541	6 162	0	0	7 541	6 162
Leningen aan en vorderingen op cliënten	119 905	99 834	(321)	(257)	119 584	99 577
Financiële activa aangehouden tot einde looptijd	1 918	1 750	0	0	1 918	1 750
Leningen en effecten beschikbaar voor verkoop	16 611	10 871	(43)	(40)	16 568	10 830
<i>waarvan vastrentende instrumenten</i>	<i>16 358</i>	<i>10 642</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>16 358</i>	<i>10 642</i>
<i>waarvan niet-vastrentende instrumenten</i>	<i>253</i>	<i>228</i>	<i>(43)</i>	<i>(40)</i>	<i>210</i>	<i>188</i>
Overlopende rekeningen en overige activa (zie toelichting 2.7)	238	553	(2)	(1)	236	552
TOTAAL VAN DE NORMALE FINANCIËLE ACTIVA WAAROP EEN BIJZONDERE WAARDEVERMINDERING WERD TOEGEPAST	146 213	119 170	(366)	(298)	145 847	118 871
Collectieve waardeverminderingen op financiële activa					(416)	(331)
NETTOBEDRAG	146 213	119 170	(366)	(298)	145 432	118 540

2.12. Herclassificatie van financiële activa (IAS 39 gewijzigd) en van Financiële activa beschikbaar voor verkoop naar de portefeuille Financiële activa aangehouden tot einde looptijd

A. Herclassificatie van financiële activa (IAS 39 gewijzigd)

Op 1 oktober 2008 is de groep Dexia overgegaan tot de herclassificatie van een aantal financiële activa uit de rubriek *Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden* naar de rubrieken *Financiële activa beschikbaar voor verkoop of Leningen en vorderingen*, en bepaalde activa uit de rubriek *Financiële activa beschikbaar voor verkoop* naar *Leningen en vorderingen*, conform de mogelijkheden geboden binnen de wijzigingen aan de normen IAS 39 en IFRS 7 "Herclassificatie van financiële activa". Op 1 oktober 2014 heeft de Groep opnieuw een aantal *Financiële activa beschikbaar voor verkoop* naar *Leningen en vorderingen* geherclassificeerd.

31/12/2016							
	Boekwaarde van geherclassificeerde activa op datum van herclassificatie	Boekwaarde van geherclassificeerde activa per 31 december 2016	Reële waarde van geherclassificeerde activa per 31 december 2016	Bedrag niet opgenomen in resultatenrekening ten gevolge van de herclassificatie	Bedrag niet opgenomen in AFS-reserve ten gevolge van de herclassificatie	Afschrijving agio/disagio toegewezen aan de resultatenrekening	Afschrijving agio/disagio toegewezen aan de AFS-reserve
(in miljoen EUR)							
Van "Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden" naar "Leningen en vorderingen"	3 565	1 126	1 071	(55)		2	
Van "Financiële activa beschikbaar voor verkoop" naar "Leningen en vorderingen"	65 013	45 083	40 948		(4 135)		188

31/12/2017							
	Boekwaarde van geherclassificeerde activa op datum van herclassificatie	Boekwaarde van geherclassificeerde activa per 31 december 2017	Reële waarde van geherclassificeerde activa per 31 december 2017	Bedrag niet opgenomen in resultatenrekening ten gevolge van de herclassificatie	Bedrag niet opgenomen in AFS-reserve ten gevolge van de herclassificatie	Afschrijving agio/disagio toegewezen aan de resultatenrekening	Afschrijving agio/disagio toegewezen aan de AFS-reserve
(in miljoen EUR)							
Van "Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden" naar "Leningen en vorderingen"	3 565	466	452	(14)		2	
Van "Financiële activa beschikbaar voor verkoop" naar "Leningen en vorderingen"	65 013	36 776	33 194		(3 582)		180

IMPACT VAN DE HERCLASSIFICATIES OP HET EIGEN VERMOGEN EN HET RESULTAAT

a. Herclassificatie van de rubriek "Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden" naar "Leningen en vorderingen"

Het verschil tussen de boekwaarde op de datum van herclassificatie en het terugbetalingsbedrag wordt afgeschreven over de resterende looptijd van het actief.

De impact van deze afschrijving op het resultaat is gepubliceerd in de kolom «Afschrijving agio/disagio toegewezen aan de resultatenrekening».

Op afsluitdatum vertegenwoordigt het verschil tussen de boekwaarde van de geherclassificeerde activa en de reële waarde, de gecumuleerde veranderingen in reële waarde vanaf de datum van herclassificatie tot afsluitdatum.

Het omvat eveneens de gecumuleerde afschrijving van het agio/disagio sinds de herclassificatie.

In 2017 en 2016 is het verschil negatief ten gevolge van de verhoging van de spreads.

b. Herclassificatie van de rubriek "Financiële activa beschikbaar voor verkoop" naar "Leningen en vorderingen"

De groep Dexia beschikt over een bijzondere portefeuille financiële activa beschikbaar voor verkoop die is samengesteld uit effecten met een zeer lange looptijd.

Dit heeft voor gevolg dat onbelangrijke wijzigingen in de spreads significante waardeveranderingen met zich brengen.

De impact van de herclassificatie op de risicokost is een inschatting van het bedrag zonder toevoegingen of aanwendingen van collectieve en specifieke waardeverminderingen.

In 2017 werd een opbrengst ten belope van + 40 miljoen EUR geboekt uit hoofde van de collectieve waardeverminderingen (tegenover + 18 miljoen EUR in 2016).

Indien een waardevermindering wordt erkend op een financieel actief dat aanvankelijk werd geboekt als *Financiële activa beschikbaar voor verkoop* en in toepassing van IAS 39 (gewijzigd) werd geherclassificeerd naar *Leningen en vorderingen*, wordt het verschil tussen de boekwaarde en de actuele waarde van de verwachte toekomstige kasstromen geactualiseerd tegen de effectieve rentevoet op de datum

van herclassificatie, erkend in de rekeningen als een waardevermindering. Dienovereenkomstig wordt elk niet afgeschreven bedrag erkend in de reëlewaarderreserve van de effecten beschikbaar voor verkoop eveneens in kosten genomen. Deze laatste vertegenwoordigen voornamelijk de niet economische verliezen die zullen afgeschreven worden in de toekomstige rentemarge.

Het verschil tussen de boekwaarde en de reële waarde van de geherclassificeerde activa weerspiegelt de evolutie van de kredietspreads en de liquiditeit op de markten.

c. Impact van de herclassificaties op de rentemarge

De herclassificatie van de *Financiële activa beschikbaar voor verkoop* naar de *Leningen en vorderingen* heeft geen invloed op de rentemarge gezien de afschrijving van het agio/disagio van het actief wordt verrekend met de symmetrische afschrijving van de bevroren reëlewaarderreserve op het ogenblik van de herclassificatie. De impact op de rentemarge van de herclassificatie van de *Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden* naar *Leningen en vorderingen* bedraagt 2 miljoen EUR in 2017 (2 miljoen EUR in 2016).

B. Herclassificatie van *Financiële activa beschikbaar voor verkoop* naar de portefeuille *Financiële activa aangehouden tot einde looptijd*

Begin december 2016 heeft de Groep bepaalde soevereine effecten geherclassificeerd van de portefeuille "*Activa beschikbaar voor verkoop*" naar "*Financiële activa aangehouden tot einde looptijd*", wegens een duidelijke wijziging van de beheersintentie en waarvoor de mogelijkheid bestaat ze tot einde looptijd aan te houden.

Deze activa werden geherclassificeerd tegen hun reële waarde op datum van herclassificatie. De effectieve rentevoet op datum van herclassificatie zit begrepen binnen een rentevork van 1,4% tot 5,0%.

De aflossingswaarde van de geherclassificeerde activa bedroeg 1,5 miljard EUR. Indien deze activa niet waren geherclassificeerd, zou er voor deze activa een bedrag van +174 miljoen EUR zijn erkend in het eigen vermogen, aandeel van de Groep in de lijn "*Winsten en verliezen rechtstreeks in het eigen vermogen geboekt*". (-42 miljoen EUR op 31 december 2016).

De AFS-reserve van de effecten beschikbaar voor verkoop werd voor een bedrag van 652 miljoen EUR bevroren en zal worden afgeschreven over de resterende looptijd van de effecten zonder impact op het resultaat.

Immers, de afschrijving van het agio/disagio van het actief wordt gecompenseerd door de symmetrische afschrijving van de bevroren AFS-reserve ten gevolge van de overdracht. Op 31 december 2017 bedroeg deze afschrijving 34 miljoen EUR (2 miljoen EUR op 31 december 2016).

31/12/2016					
(in miljoen EUR)	Boekwaarde van geherclassificeerde activa op datum van herclassificatie	Boekwaarde van geherclassificeerde activa per 31 december 2016	Reële waarde van geherclassificeerde activa per 31 december 2016	Bedrag niet opgenomen in AFS-reserve tengevolge de herclassificatie	Afschrijving agio/disagio toegevoegd aan de winsten en verliezen rechtstreeks in het eigen vermogen geboekt
	1 696	1 699	1 657	(42)	2

31/12/2017					
(in miljoen EUR)	Boekwaarde van geherclassificeerde activa op datum van herclassificatie	Boekwaarde van geherclassificeerde activa per 31 december 2017	Reële waarde van geherclassificeerde activa per 31 december 2017	Bedrag niet opgenomen in AFS-reserve tengevolge de herclassificatie	Afschrijving agio/disagio toegevoegd aan de winsten en verliezen rechtstreeks in het eigen vermogen geboekt
	1 696	1 685	1 859	174	34

2.13. Overboeking van financiële activa

De groep Dexia voert transacties uit in terugkoopovereenkomsten, effectenlendingovereenkomsten en totaal rendement swaps, die haar toelaten financiële activa, voornamelijk leningen en vorderingen of schuldttitels over te boeken terwijl de risico's en voordelen behouden blijven.

Als gevolg hiervan blijven deze overgeboekte financiële activa behouden op de balans. De overboekingen worden beschouwd als beveiligde financieringstransacties.

	31/12/2016		31/12/2017	
	Boekwaarde van de activa	Boekwaarde van de daarmee verbonden verplichtingen	Boekwaarde van de activa	Boekwaarde van de daarmee verbonden verplichtingen
(in miljoen EUR)				
Leningen en vorderingen in de boeken behouden wegens de volgende transacties:				
Terugkoopovereenkomsten (repo)	19 258	18 206	18 286	16 236
TOTAAL	19 258	18 206	18 286	16 236
Financiële activa beschikbaar voor verkoop in de boeken behouden wegens de volgende transacties:				
Terugkoopovereenkomsten (repo)	11 252	11 119	9 792	9 355
TOTAAL	11 252	11 119	9 792	9 355
TOTAAL	30 510	29 325	28 078	25 591

3. Toelichtingen bij de verplichtingen van de geconsolideerde balans

(Sommige totalen kunnen afwijken als gevolg van afrondingen)

3.0. Centrale banken (rubriek I)	115	3.6. Overlopende rekeningen en overige verplichtingen (rubriek X)	117
3.1. Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening (rubriek II)	115	3.7. Voorzieningen voor risico's en kosten (rubriek XIII)	117
3.2. Schulden aan kredietinstellingen (rubriek IV)	116	3.8. Achtergestelde schulden (rubriek XIV)	119
3.3. Schulden aan cliënten (rubriek V)	116	3.9. Toelichting bij het eigen vermogen	119
3.4. Schuldpapier (rubriek VI)	116		
3.5. Belastingverplichtingen (rubrieken VIII en IX)	117		

3.0. Centrale banken (Rubriek I van de verplichtingen)

(in miljoen EUR)	31/12/2016	31/12/2017
Centrale banken ⁽¹⁾	690	0
TOTAAL	690	0

(1) Door de verbeterde situatie van de groep is het niet langer nodig beroep te doen op de Centrale banken. Bijgevolg werd deze dure financieringsvorm volledig afgebouwd.

3.1. Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening (rubriek II van de verplichtingen)

(in miljoen EUR)	31/12/2016	31/12/2017
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde	1 798	1 410
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden (zie toelichting 4.1)	16 878	12 782
TOTAAL	18 676	14 193

a. Uitsplitsing volgens aard van de verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden

Nihil.

b. Uitsplitsing volgens aard van de verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde

(in miljoen EUR)	31/12/2016	31/12/2017
Niet achtergestelde verplichtingen	1 798	1 410
TOTAAL	1 798	1 410

c. Uitsplitsing volgens looptijd en rentevoet

Zie toelichtingen 7.4 en 7.6.

d. Uitsplitsing van de reële waarde

Zie toelichting 7.1 en toelichting 7.2.h inzake het eigen kredietrisico.

De Fair Value Optie (FVO) voor financiële verplichtingen wordt vooral gebruikt in volgende situatie :

Door Dexia Financial Products Inc en FSA Global Funding Ltd wanneer de hedge accountingvereisten niet vervuld zijn of wanneer het risico bestaat dat ze niet vervuld zullen zijn, wordt de FVO als een alternatief gebruikt om de volatiliteit in de resultatenrekening te verminderen.

De volgende types van verplichtingen worden in de Fair Value Optie ondergebracht :

a) vastrentende verplichtingen op maat van de klant doordat ze in bijzondere mate ontwikkeld werden volgens de specifieke behoeften van de investeerders (GIC activiteiten).

Voor de verplichtingen gecollateraliseerd met activa, komt de DVA spread overeen met het gemiddelde van de spreads van het collateral dat werd verstrekt als waarborg. De niet gedekte verplichtingen genieten van de waarborg door Dexia en de waarborg door de monoliner Assured. In dit geval is de eigen credit spread (DVA) de DVA spread van Dexia dan wel de spread van Assured Guaranty afhankelijk van welke waarde de laagste is.

b) FSA Global Funding vastrentende verplichtingen.

De eigen kredietspread is de DVA spread van Dexia.

De gecumuleerde wijziging van de reële waarde toe te schrijven aan het eigen kredietrisico van financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening bedraagt -81 miljoen EUR. Dit bedrag werd geboekt in Winsten en verliezen rechtstreeks in het eigen vermogen geboekt.

3.2. Schulden aan kredietinstellingen (rubriek IV van de verplichtingen)

a. Uitsplitsing volgens aard

(in miljoen EUR)	31/12/2016	31/12/2017
Direct opeisbaar	21	88
Terugkoopovereenkomsten (repo)	30 647	24 568
Overige schulden	9 570	6 360
TOTAAL	40 238	31 016

b. Uitsplitsing volgens looptijd en rentevoet

Zie toelichtingen 7.4 en 7.6.

c. Uitsplitsing van de reële waarde

Zie toelichting 7.1.

3.3. Schulden aan cliënten (rubriek V van de verplichtingen)

a. Uitsplitsing volgens aard

(in miljoen EUR)	31/12/2016	31/12/2017
Direct opvraagbare deposito's	1 955	795
Termijndeposito's	4 807	1 186
Totaal deposito's van cliënten	6 762	1 981
Terugkoopovereenkomsten (repo)	2 614	3 781
Overige schulden	1 402	642
Totaal schulden aan cliënten	4 016	4 423
TOTAAL	10 778	6 404

b. Uitsplitsing volgens looptijd en rentevoet

Zie toelichtingen 7.4 en 7.6.

c. Uitsplitsing van de reële waarde

Zie toelichting 7.1.

3.4. Schuldpapier (rubriek VI van de verplichtingen)

a. Uitsplitsing volgens aard

(in miljoen EUR)	31/12/2016	31/12/2017
Depositobewijzen	13 609	10 085
Niet-converteerbare obligaties ⁽¹⁾	84 915	79 569
TOTAAL⁽²⁾	98 524	89 654

(1) Op 31 december 2017 was het bedrag aan 'covered bonds' opgenomen in deze rubriek 15,4 miljard EUR (17,6 miljard EUR in 2016). Zie toelichting 7.3. Informatie over zekerheden

(2) Op 31 december 2017 bedroeg het bedrag uitgegeven onder Staatsgarantie 67,6 miljard EUR (71,4 miljard EUR in 2016).

b. Uitsplitsing volgens looptijd en rentevoet

Zie toelichtingen 7.4 en 7.6.

c. Uitsplitsing van de reële waarde

zie toelichting 7.1.

3.5. Belastingverplichtingen (rubrieken VIII en IX van de verplichtingen)

(in miljoen EUR)	31/12/2016	31/12/2017
Lopende belastingverplichtingen	7	1
Uitgestelde belastingverplichtingen (zie toelichting 4.2)	28	0

3.6. Overlopende rekeningen en overige verplichtingen (rubriek X van de verplichtingen)

(in miljoen EUR)	31/12/2016	31/12/2017
Overige verplichtingen	479	417
Kaswaarborgen	3 966	3 524
TOTAAL	4 446	3 941

Overige verplichtingen

(in miljoen EUR)	31/12/2016	31/12/2017
Gelopen kosten	28	42
Uitgestelde opbrengsten	24	10
Subsidies	64	58
Salarissen en sociale lasten (te betalen)	11	8
Schulden verbonden aan dividenden	4	4
Overige heffingen	15	19
Overige schulden en overige verplichtingen	334	277
TOTAAL	479	417

3.7. Voorzieningen voor risico's en kosten (rubriek XIII van de verplichtingen)

a. Uitsplitsing volgens aard

(in miljoen EUR)	31/12/2016	31/12/2017
Geschillen ⁽¹⁾	385	328
Herstructurering	24	34
Toegezegd-pensioenregelingen	10	4
Andere langetermijnpersoneelsbeloningen	5	4
Voorzieningen voor niet in de balans opgenomen kredietverplichtingen	4	1
Verlieslatende contracten	2	1
TOTAAL	432	374

(1) De lijn Geschillen omvat een voorziening die betrekking heeft op de desensibilisering van de gestructureerde kredieten in Frankrijk.

b. Wijzigingen

	Geschillen ⁽¹⁾	Herstructurering	Pensioenen en andere personeelsbeloningen	Voorzieningen voor niet in de balans opgenomen kredietverplichtingen	Verlieslatende contracten	Totaal
(in miljoen EUR)						
OP 1 JANUARI 2016	329	27	11	6	3	376
Toevoegingen	151	3	5	1	0	162
Terugnemingen	(104)	(4)	(2)	(3)	0	(113)
Bestedingen	0	(2)	(3)	0	(1)	(6)
Actuariële verschillen	0	0	3	0	0	3
Overige overboekingen	9	0	0	0	0	9
Omrekeningsverschillen	(1)	0	0	0	0	0
OP 31 DECEMBER 2016	385	24	15	4	2	432

(1) Wij verwijzen hiervoor naar het Beheersverslag, hoofdstuk Risicobeheer, paragraaf Geschillen.

	Geschillen ⁽¹⁾	Herstructurering	Pensioenen en andere personeelsbeloningen	Voorzieningen voor niet in de balans opgenomen kredietverplichtingen	Verlieslatende contracten	Totaal
(in miljoen EUR)						
OP 1 JANUARI 2017	385	24	15	4	2	432
Toevoegingen	28	19	3	0	0	50
Terugnemingen	(85)	(4)	(3)	(3)	0	(95)
Bestedingen	0	(4)	(1)	0	(1)	(6)
Actuariële verschillen	0	0	(3)	0	0	(3)
Overdracht naar Verplichtingen vervat in groepen die worden afgestoten	0	0	(1)	0	0	(1)
Overige overboekingen	0	0	(2)	0	0	(2)
OP 31 DECEMBER 2017	328	34	8	1	1	374

(1) Wij verwijzen hiervoor naar het Beheersverslag, hoofdstuk Risicobeheer, paragraaf Geschillen.

c. Voorzieningen voor pensioenen en overige voordelen op lange termijn

Na de verkoop van de meeste operationele dochterondernemingen, houdt Dexia slechts enkele dochterondernemingen aan met een significant aantal personeelsleden in bepaalde landen.

Buiten de wettelijke pensioenverplichtingen en de toegezegd-bijdrageregelingen onderworpen aan een minimum gegarandeerd rendement in België, zijn de verplichtingen uit pensioenregelingen met vaste prestaties beperkt.

Het betreft hoofdzakelijk de vergoedingen bij pensionering in Frankrijk, de pensioenplannen in Italië en de pensioenplannen van het Belgische personeel van de holding die minder dan 100 personen telt.

Ten gevolge van de daling van het personeelsbestand van de groep dalen de verplichtingen eveneens, en vertegenwoordigt het Defined Benefit Obligation (verplichting krachtens de vaste prestaties, langetermijnbeloningen en verplichtingen na pensionering) minder dan 5 % van het geconsolideerd eigen vermogen. De actuariële verplichting verminderd met de reële waarde van de activa inzake pensioenen en andere personeelsbeloningen bedraagt 8 miljoen EUR per 31 december 2017 tegen 15 miljoen EUR per 31 december 2016.

d. Defined contribution plan

De Belgische defined contribution pensioenregelingen zijn bij wet onderhevig aan een minimum gegarandeerd rendement. Namens de Belgische wet van 18 december 2015, worden de minimum rendementen als volgt door de werkgever gegarandeerd :

(i) voor de bijdragen betaald sinds 1 januari 2016, geldt een nieuw veranderlijk minimum rendement gebaseerd op de OLO rentevoeten, met een minimum van 1,75% en een maximum van 3,75%. In het licht van de lage rentevoeten van de OLOs de laatste jaren, werd het rendement initieel ingesteld op 1,75%, (ii) voor de bijdragen betaald tot eind december 2015, blijven de voorheen van toepassing zijnde wettelijke rendementen (3,25% en 3,75% voor respectievelijk de werkgevers- en werknemersbijdragen) toepasbaar tot de pensioneringsdatum van de deelnemers. Met het oog op het gegarandeerd minimum rendement worden deze plannen geïnclassificeerd als toegezegd-bijdrageregelingen.

3.8. Achtergestelde schulden (rubriek XIV van de verplichtingen)

a. Uitsplitsing volgens aard

Achtergestelde, converteerbare schulden

Nihil.

Achtergestelde, niet-converteerbare schulden

(in miljoen EUR)	31/12/2016	31/12/2017
Eeuwigdurende achtergestelde schulden	0	0
Overige achtergestelde schulden	482	160
TOTAAL	482	160

De gedetailleerde lijst is beschikbaar op aanvraag bij Investor Relations - E-mail : investor.relations@dexia.com -
Tel. Brussel : + 32 2 213 57 66 - Tel. Paris : + 33 1 58 58 82 48

b. Reconciliatie van de verplichtingen verbonden met financieringstransacties

(in miljoen EUR)	Kasstroom	Wijzigingen van niet-monetaire elementen			31/12/2016
		Omrekeningsverschillen	Wijzigingen van de reële waarde	Overige wijzigingen	
01/01/2016					
492	(5)	(2)	(2)	(1)	482

(in miljoen EUR)	Kasstroom	Wijzigingen van niet-monetaire elementen			31/12/2017
		Omrekeningsverschillen	Wijzigingen van de reële waarde	Overige wijzigingen ⁽¹⁾	
01/01/2017					
482	(282)	(4)	(1)	(35)	160

(1) Waarvan 38 miljoen EUR getransfereerd werd naar «Verplichtingen vervat in groepen die worden afgestoten»

c. Uitsplitsing volgens looptijd en rentevoet

Zie toelichtingen 7.4 en 7.6.

d. Uitsplitsing van de reële waarde

Zie toelichting 7.1.

b. Eeuwigdurende diep achtergestelde schuldbewijzen

Dexia Crédit Local gaf in 2005 eeuwigdurende achtergestelde niet-cumulatieve schuldbewijzen uit ten belope van een bedrag van 700 miljoen EUR. De resterende omloop bedraagt 56 miljoen EUR, en is geboekt in de minderheidsbelangen. Anderzijds bedraagt de resterende omloop van de eeuwigdurende achtergestelde niet-cumulatieve schuldbewijzen uitgegeven in oktober 2006 door Dexia Funding Luxembourg (gefusioneerd met Dexia) 40 miljoen EUR. Deze is geboekt onder het eigen vermogen, aandeel van de Groep.

c. Correctie van het openingsbedrag aan eigen vermogen voor 2017

Zoals toegestaan door de norm IFRS 9, presenteert Dexia sinds 1 januari 2017, het eigen kredietrisico van financiële schulden gewaardeerd tegen reële waarde, in winsten en verliezen rechtstreeks in het eigen vermogen geboekt. Het eigen kredietrisico op 31/12/2016 (-155 miljoen USD) werd dus getransfereerd naar winsten en verliezen rechtstreeks in het eigen vermogen geboekt.

d. Overige wijzigingen

Na de stemming in de Algemene Vergadering van Dexia Israël op 30 maart 2017, heeft Dexia Crédit Local 6,46% van haar aandelen overgedragen aan haar mede-aandeelhouder ULAI (Union des Autorités Locales Israéliennes) en heeft sindsdien een belang van 58,89% in Dexia Israël (tegenover 65,31% van het recht op dividend en 65,99% van het stemrecht op 31 december 2016). Voor zover de wijziging van het belang geen verlies van controle betekent, werd de transactie, conform de IFRS-normen, in het eigen vermogen geboekt. De geconsolideerde reserves en de omrekeningsverschillen, aandeel van de groep, verminderen met respectievelijk 10,8 miljoen EUR en 3,4 miljoen EUR, ten gunste van de minderheidsbelangen.

3.9 Toelichting bij het eigen vermogen

a. Maatschappelijk kapitaal

Het geplaatst en volledig volstort kapitaal van Dexia NV bedraagt 500.000.000 EUR en wordt vertegenwoordigd door 420.134.302 aandelen zonder vermelding van nominale waarde. De buitengewone algemene vergadering van aandeelhouders van 7 december 2017 heeft het voorstel goedgekeurd tot omzetting van de preferente aandelen, waarop de Belgische en Franse Staat in 2012 hadden ingetekend voor een bedrag van 5,5 miljard. In het kader van deze omzetting, werden alle op 31 december 2012 uitgegeven aandelen die door de Belgische en Franse Staat werden aangehouden, omgezet in gewone aandelen, volgens een omzettingsratio van 14,446 gewone aandelen tegen één preferent aandeel. Bovenop deze gewone aandelen werden winstbewijzen met Contingent Liquidation Rights (CLR) toegekend aan de Belgische en Franse Staat. Deze CLR vertegenwoordigen niet het kapitaal van Dexia, maar geven de Staten recht op een preferentiële uitkering bij de vereffening van Dexia, na verrekening van de schulden en lasten, van een bedrag van 440 miljoen EUR per jaar vanaf 1 januari 2018 tot de datum van vereffeningstelling. Dit recht op een preferentiële uitkering kan slechts één keer worden uitgeoefend, naar aanleiding van de vereffening van Dexia.

4. Andere toelichtingen bij de geconsolideerde balans

(Sommige totalen kunnen afwijken als gevolg van afrondingen)

4.1. Derivaten	120	4.6. Op aandelen gebaseerde betalingen	127
4.2. Uitgestelde belastingen	121	4.7. Aandelen	127
4.3. Saldering van financiële activa en verplichtingen	122	4.8. Wisselkoersen	128
4.4. Transacties met verbonden partijen	124	4.9. Beheer van het kapitaal	129
4.5. Informatie over activiteiten aangehouden voor verkoop en beëindigde activiteiten	126	4.10. Minderheidsbelangen - kern eigen vermogen	129

4.1. Derivaten

a. Uitsplitsing volgens aard

(in miljoen EUR)	31/12/2016		31/12/2017	
	Actief	Verplichtingen	Actief	Verplichtingen
Derivaten gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening (zie toelichtingen 2.1 en 3.1)	16 415	16 878	12 509	12 782
Derivaten aangewezen als reëlewaardeafdekking	6 151	29 306	4 517	24 452
Derivaten aangewezen als kasstroomafdekking	199	1 805	185	1 406
Derivaten aangewezen als afdekking van een portefeuille	480	2 685	283	2 000
Derivaten als afdekkingsinstrumenten	6 830	33 796	4 985	27 858
TOTAAL	23 245	50 674	17 494	40 640

b. Detail van de derivaten gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening

(in miljoen EUR)	31/12/2016				31/12/2017			
	Notioneel bedrag		Actief	Verplichtingen	Notioneel bedrag		Actief	Verplichtingen
	Te ontvangen	Te leveren			Te ontvangen	Te leveren		
Intrestderivaten	215 260	214 243	14 990	15 722	197 039	196 510	11 443	11 983
OTC opties	1 239	470	7	23	1 091	372	2	19
OTC andere instrumenten	213 434	213 505	14 983	15 699	195 858	195 576	11 441	11 964
Andere instrumenten verhandeld op een georganiseerde markt	587	268	0	0	90	562	0	0
Wisselkoersderivaten	21 862	22 071	949	1 001	21 884	21 848	848	676
OTC opties	302	302	54	55	0	0	0	0
OTC andere instrumenten	21 560	21 769	895	946	21 884	21 848	848	676
Kredietderivaten	4 297	1 355	475	155	3 372	1 237	218	123
Credit default swap	4 297	1 355	475	155	3 372	1 237	218	123
TOTAAL	241 419	237 669	16 415	16 878	222 295	219 595	12 509	12 782

c. Detail van de derivaten aangewezen als reëlewaardeafdekking

(in miljoen EUR)	31/12/2016				31/12/2017			
	Notioneel bedrag		Actief	Verplichtingen	Notioneel bedrag		Actief	Verplichtingen
	Te ontvangen	Te leveren			Te ontvangen	Te leveren		
Intrestderivaten	105 900	105 945	5 512	27 798	97 696	97 726	4 290	23 220
OTC opties	54	16	0	6	44	15	0	4
OTC andere instrumenten	105 846	105 929	5 512	27 792	97 652	97 711	4 290	23 216
Aandelenderivaten⁽¹⁾	10	10	1	0	0	0	0	0
OTC andere instrumenten	10	10	1	0	0	0	0	0
Wisselkoersderivaten	7 851	7 830	638	1 509	6 501	6 504	227	1 231
OTC andere instrumenten	7 851	7 830	638	1 509	6 501	6 504	227	1 231
TOTAAL	113 761	113 785	6 151	29 306	104 197	104 230	4 517	24 451

(1) Deze lijn omvat de derivaten die effecten afdekken waarvan de vergoeding gedeeltelijk verbonden is aan de evolutie van een aandelenkorf.

d. Detail van de derivaten aangewezen als kasstroomafdekking

(in miljoen EUR)	31/12/2016				31/12/2017			
	Notioneel bedrag		Actief	Verplichtingen	Notioneel bedrag		Actief	Verplichtingen
	Te ontvangen	Te leveren			Te ontvangen	Te leveren		
Intrestderivaten	3 373	3 393	49	1 243	3 021	3 035	31	1 016
OTC andere instrumenten	3 373	3 393	49	1 243	3 021	3 035	31	1 016
Wisselkoersderivaten	1 102	1 088	150	563	891	918	154	389
OTC andere instrumenten	1 102	1 088	150	563	891	918	154	389
TOTAAL	4 475	4 481	199	1 805	3 912	3 953	185	1 406

e. Detail van de derivaten aangewezen als afdekking van een investering in een buitenlandse entiteit

Nihil.

f. Detail van de derivaten aangewezen als afdekking van een portefeuille

(in miljoen EUR)	31/12/2016				31/12/2017			
	Notioneel bedrag		Actief	Verplichtingen	Notioneel bedrag		Actief	Verplichtingen
	Te ontvangen	Te leveren			Te ontvangen	Te leveren		
Reeële waardeafdekking renterisico van een portefeuille ⁽¹⁾	16 442	16 466	480	2 685	13 130	13 145	283	2 000
TOTAL	16 442	16 466	480	2 685	13 130	13 145	283	2 000

⁽¹⁾ In 2017 : afwikkeling van swaps gebonden aan het programma van de verkoop van activa**4.2. Uitgestelde belastingen****a. Uitsplitsing volgens aard**

(in miljoen EUR)	31/12/2016	31/12/2017
Uitgestelde belastingen op het actief	2 646	2 107
Niet geboekte uitgestelde belastingen op het actief	(2 614)	(2 078)
Geboekte uitgestelde belastingen op het actief (zie toelichting 2.6)⁽¹⁾	32	29
Uitgestelde belastingen op de verplichtingen (zie toelichting 3.5)⁽¹⁾	(28)	0
TOTAAL	4	29

⁽¹⁾ De uitgestelde belastingen op het actief en de verplichtingen worden gecompenseerd wanneer zij betrekking hebben op dezelfde fiscale entiteit.

De impact van de wijzigingen in de uitgestelde belastingen op het resultaat en op de latente of uitgestelde winsten en verliezen worden geanalyseerd in respectievelijk toelichting 5.11 Winstbelastingen en de Staat van het nettoresultaat en de winsten en verliezen rechtstreeks in het eigen vermogen geboekt.

b. Bewegingen tijdens het boekjaar

(in miljoen EUR)	2016	2017
OP 1 JANUARI	(124)	4
Kost of opbrengst geboekt in resultaat : "Winstbelastingen" ⁽¹⁾	109	(1)
Bewegingen met impact op het eigen vermogen	22	21
Omrekeningsverschillen	(2)	4
Overige bewegingen	(1)	0
OP 31 DECEMBER	4	29

⁽¹⁾ De toename in 2016 is voornamelijk te wijten aan verliezen verbonden aan de overdracht van activa aan Dexia Crédit Local Paris in het kader van de sluiting of de beperking van de activiteit van de filialen en bijkantoren van de Groep.**c. Categorieën van uitgestelde belastingen**

(in miljoen EUR)	31/12/16	31/12/17
Uitgestelde belastingen op het actief	2 646	2 107
Uitgestelde belastingverplichtingen	(28)	0
TOTAAL	2 618	2 107

Uitgestelde belastingen uit actiefbestanddelen	2016		2017	
	Totaal	Waarvan impact op het resultaat	Totaal	Waarvan impact op het resultaat
(in miljoen EUR)				
Leningen (en voorzieningen voor verliezen op leningen)	(3 249)	(707)	(2 136)	1 119
Effecten	(1 889)	(659)	(1 408)	845
Derivaten	(1 236)	96	(1 264)	52
Materiële en immateriële vaste activa	3	12	0	(2)
Overlopende rekeningen en overige activa	4	(2)	0	0
TOTAAL	(6 367)	(1 260)	(4 808)	2 014

Uitgestelde belastingen uit verplichtingen	2016		2017	
	Totaal	Waarvan impact op het resultaat	Totaal	Waarvan impact op het resultaat
(in miljoen EUR)				
Derivaten	5 062	339	4 123	(937)
Ontleningen, deposito's en schuldpapier	1 407	7	1 044	(361)
Voorzieningen	234	5	155	(77)
Pensioenen	5	0	5	(1)
Niet aftrekbare voorzieningen	(12)	(12)	(9)	3
Overlopende rekeningen en overige verplichtingen	(115)	(2)	(39)	40
TOTAAL	6 581	337	5 279	(1 333)

Uitgestelde belastingen uit andere bestanddelen	2016		2017	
	Totaal	Waarvan impact op het resultaat	Totaal	Waarvan impact op het resultaat
(in miljoen EUR)				
Recupereerbare fiscale verliezen	2 405	141	1 636	(726)
Entiteiten met speciaal belastingregime	(1)	5	0	0
TOTAAL	2 404	146	1 636	(726)

TOTAAL UITGESTELDE BELASTINGEN	2 618	2 107
---------------------------------------	--------------	--------------

d. Vervaldatum van niet geboekte uitgestelde belastingen op het actief

(in miljoen EUR)	31/12/2016		
	langer dan 5 jaar	Onbepaald	Totaal
Aard			
Tijdelijke verschillen	0	(210)	(210)
Overdraagbare fiscale verliezen ⁽¹⁾	(545)	(1 860)	(2 405)
TOTAAL	(545)	(2 069)	(2 614)

(1) De cijfers volgens vervaldatum werden herzien

(in miljoen EUR)	31/12/2017			
	1 tot 5 jaar	Lange dan 5 jaar	Onbepaald	Totaal
Aard				
Tijdelijke verschillen	0		(442)	(442)
Overdraagbare fiscale verliezen	(1)	(338)	(1 297)	(1 636)
TOTAAL	(1)	(338)	(1 739)	(2 078)

4.3. Saldering van financiële activa en verplichtingen

De onderstaande tabel geeft de financiële activa en financiële verplichtingen weer voor en na saldering.

De kolom « Brutobedragen gesaldeerd op de balans » geeft de bedragen weer die zijn gesaldeerd volgens de criteria gedefinieerd in IAS 32, zoals uiteengezet in de toelichting « Waarderingsregels en regels voor geconsolideerde jaarrekeningen ». De gesaldeerde bedragen hebben betrekking op derivaten en verkoop- en terugkoopovereenkomsten die Dexia verhandelt met een afwikkelingsinstelling.

De kolom « Impact van master netting-overeenkomsten en vergelijkbare overeenkomsten » omvat bedragen van financiële instrumenten die het voorwerp uitmaken van een

afdwingbare master netting-overeenkomst of een vergelijkbare overeenkomst maar die niet beantwoorden aan de salderingscriteria vereist door IAS 32. Bij Dexia gaat het hier over transacties die het voorwerp uitmaken van de ISDA Master Netting Agreements en Global Master Repurchase Agreements waarvoor het recht tot saldering slechts kan worden uitgeoefend in geval van wanbetaling, insolventie of faillissement van één van de tegenpartijen.

In het bijzonder werd op 2 november 2009 de Dexia Group Master Netting Agreement (DGMNA) gesloten tussen Dexia N.V., Banque Internationale à Luxembourg S.A. (voorheen Dexia Banque Internationale à Luxembourg S.A.), Belfius Bank N.V. (voorheen Dexia Bank Belgium NV), Dexia Crédit Local S.A. en Dexia Crediop SpA.

De DGMNA staat de contractspartijen toe om bedragen die zijn verschuldigd naar aanleiding van transacties gebaseerd op verschillende contracten onderling te compenseren ("netting"). Deze transacties kunnen betrekking hebben op één of meerdere ISDA Master Agreements of andere kaderovereenkomsten betreffende financiële instrumenten ("Hoofdovereenkomsten"). De DGMNA heeft in het bijzonder tot doel om netting toe te staan in het geval waarin een van de contractspartijen in gebreke blijft, en staat netting bijgevolg uitsluitend toe indien de transacties op basis van de Hoofdovereenkomsten worden versneld, beëindigd, vereffend of ontbonden (hierna "Close Out"). Wanneer een contractspartij in gebreke blijft, kan, in overeenstemming met de DGMNA, elke andere contractspartij, welke zelf niet in gebreke blijft, ervoor opteren om over te gaan tot de Close Out van elke transactie op basis van de Hoofdovereenkomsten waarbij vermelde contractspartij die niet in gebreke blijft, een partij is. Banque Internationale

à Luxembourg S.A. en Belfius Bank N.V. zijn geen contractspartij meer van de DGMNA sinds resp. 29 januari 2014 en 16 november 2015.

De kolommen « Kaswaarborgen » en « Als zekerheden verkregen of verstrekte financiële instrumenten » groeperen de bedragen die betrekking hebben op de financiële instrumenten die worden gebruikt als zekerheden. Bij Dexia bestaan deze hoofdzakelijk uit kaswaarborgen en als zekerheden verkregen of verstrekte effecten, en zijn vermeld tegen reële waarde. Deze waarborgen kunnen slechts worden uitgeoefend in geval van wanbetaling, insolventie of faillissement van één van de tegenpartijen.

De instrumenten worden vermeld voor de waarde waartegen ze in de boeken van Dexia zijn opgenomen, de waarborgen echter worden beperkt tot het bedrag van het gewaarborgde actief of de gewaarborgde verplichting.

a. Gesaldeerde financiële activa of financiële activa die onder een afdwingbare master netting-overeenkomst of vergelijkbare overeenkomst vallen

	31/12/2016						
	Brutobedragen van financiële activa	Brutobedragen gesaldeerd op de balans	Nettobedragen van financiële activa opgenomen op de balans	Bedragen die niet gesaldeerd worden op de balans			Nettobedragen
				Impact van master netting-overeenkomsten en vergelijkbare overeenkomsten	Ontvangen kaswaarborgen	Als zekerheden verkregen financiële instrumenten	
(in miljoen EUR)							
Derivaten	22 416	(324)	22 092	(13 069)	(2 555)	(62)	6 406
Verkoop- en terugkoopovereenkomsten en gelijkaardige overeenkomsten	2 389	0	2 389	0	(9)	(2 380)	0
FINANCIËLE ACTIVA ONDERWORPEN AAN DE INFORMATIEVERSCHAFFING INZAKE SALDERING	24 805	(324)	24 481	(13 069)	(2 564)	(2 442)	6 406

b. Gesaldeerde financiële verplichtingen of financiële verplichtingen die onder een afdwingbare master netting-overeenkomst of vergelijkbare overeenkomst vallen

	31/12/2016						
	Brutobedragen van financiële verplichtingen	Brutobedragen gesaldeerd op de balans	Nettobedragen van financiële verplichtingen opgenomen op de balans	Bedragen die niet gesaldeerd worden op de balans			Nettobedragen
				Impact van master netting-overeenkomsten en vergelijkbare overeenkomsten	Verstrekte kaswaarborgen	Als verstrekte financiële instrumenten	
(in miljoen EUR)							
Derivaten	50 872	(324)	50 548	(13 069)	(34 706)	0	2 774
Verkoop- en terugkoopovereenkomsten en gelijkaardige overeenkomsten	32 283	0	32 283	0	(326)	(30 372)	1 585
FINANCIËLE ACTIVA ONDERWORPEN AAN DE INFORMATIEVERSCHAFFING INZAKE SALDERING	83 155	(324)	82 831	(13 069)	(35 032)	(30 372)	4 359

c. Gesaldeerde financiële activa of financiële activa die onder een afdwingbare master netting-overeenkomst of vergelijkbare overeenkomst vallen

	31/12/2017						Nettobedragen
	Brutobedragen van financiële activa	Brutobedragen gesaldeerd op de balans	Nettobedragen van financiële activa opgenomen op de balans	Bedragen die niet gesaldeerd worden op de balans			
				Impact van master netting-overeenkomsten en vergelijkbare overeenkomsten	Ontvangen kaswaarborgen	Als zekerheden verkregen financiële instrumenten	
(in miljoen EUR)							
Derivaten	16 933	(347)	16 586	(9 834)	(1 765)	(23)	4 964
Verkoop- en terugkoopovereenkomsten en gelijkaardige overeenkomsten	2 980	0	2 980	(550)	(181)	(2 248)	0
FINANCIËLE ACTIVA ONDERWORPEN AAN DE INFORMATIEVERSCAFFING INZAKE SALDERING	19 913	(347)	19 566	(10 384)	(1 946)	(2 271)	4 964

d. Gesaldeerde financiële verplichtingen of financiële verplichtingen die onder een afdwingbare master netting-overeenkomst of vergelijkbare overeenkomst vallen

	31/12/2017						Nettobedragen
	Brutobedragen van financiële verplichtingen	Brutobedragen gesaldeerd op de balans	Nettobedragen van financiële verplichtingen opgenomen op de balans	Bedragen die niet gesaldeerd worden op de balans			
				Impact van master netting-overeenkomsten en vergelijkbare overeenkomsten	Verstekte kaswaarborgen	Als zekerheden verstekte financiële instrumenten	
(in miljoen EUR)							
Derivaten	40 847	(347)	40 500	(9 833)	(27 050)	0	3 617
Verkoop- en terugkoopovereenkomsten en gelijkaardige overeenkomsten	28 010	0	28 010	(550)	(168)	(27 290)	1
FINANCIËLE ACTIVA ONDERWORPEN AAN DE INFORMATIEVERSCAFFING INZAKE SALDERING	68 857	(347)	68 510	(10 383)	(27 218)	(27 290)	3 618

4.4. Transacties met verbonden partijen**a. Transacties met verbonden partijen**

Sinds 31 december 2012 oefenen, tengevolge van de kapitaalverhoging waarop werd ingeschreven door de Belgische en de Franse Staat, slechts deze twee aandeelhouders een invloed van betekenis uit op Dexia.

De transacties van de Groep met deze aandeelhouders zijn beschreven in punt 4.4.c. hierna. In toepassing van IAS24 § 25 maakt het detail van de leningen, ontleningen en verbintenissen met de Staten-aandeelhouders geen deel uit van een afzonderlijke kennisgeving.

Naar aanleiding van de herstructurering van de Groep, heeft Dexia geen transacties meer met verbonden partijen

b. Compensaties managers op sleutelposities (*)

(in miljoen EUR)	2016	2017
Kortetermijnpersoneelsbeloningen ⁽¹⁾	4	4
Ontslagvergoedingen	1	0

(*) Managers op sleutelposities zijn de leden van de raad van bestuur en van het directiecomité.

(1) Deze lijn omvat het salaris en de andere voordelen.

De details zijn gepubliceerd in het Bezoldigingsverslag op blz. XXX van dit jaarverslag.

c. Transacties met de Belgische, Franse en Luxemburgse overheid**Waarborgmechanisme voor de financieringen van Dexia****Waarborgovereenkomst van 2013**

Op 24 januari 2013 ondertekenden de Franse, de Belgische en de Luxemburgse Staten met Dexia en Dexia Crédit Local ("DCL") een Overeenkomst tot Uitgifte van Waarborgen.

Tevens werd een Autonome Waarborg aan DCL (voornaamste operationele en emissie entiteit van de groep Dexia) door deze drie overheden toegekend krachtens het Koninklijk Besluit van 19 december 2012 "tot wijziging van het Koninklijk Besluit van 18 oktober 2011 tot toekenning van een Staatswaarborg aan bepaalde leningen van Dexia en Dexia Crédit Local" (zoals bekrachtigd door de Wet van 17 juni 2013 "houdende fiscale en financiële bepalingen en bepalingen met betrekking tot duurzame ontwikkeling"), de Franse Machtigingswet, zoals gewijzigd door de herziene Franse begrotingswet n°

2012-2015 van 29 december 2012, en de Luxemburgse Machtigingswet (de "Waarborg").

Krachten deze Waarborg hebben de drie overheden er zich gezamenlijk, maar niet hoofdelijk toe verbonden om de uitvoering door DCL (handelend in voorkomend geval via haar bijkantoren) te waarborgen van de terugbetalingsverplichtingen die voortvloeien uit bepaalde financieringen die toegekend zijn door gekwalificeerde, institutionele of professionele beleggers, voor zover deze verplichtingen betrekking hebben op bepaalde effecten en financiële instrumenten, deposito's of leningen met een looptijd van maximaal tien jaar, die aangegaan of uitgegeven worden tussen 24 januari 2013 en 31 december 2021.

Deze Waarborg treedt onmiddellijk in werking. Zij vervangt de bovengenoemde Tijdelijke Waarborg van 2011, die beëindigd wordt zonder terugwerkende kracht en zonder aantasting van de rechten die ontstaan zijn als gevolg van de gewaarborgde verbintenissen die verstrekt of uitgegeven zijn vóór de inwerkingtreding van de waarborg van 2013.

De waarborgverbintenis van de overheden conform deze Waarborg mag een plafond van 85 miljard EUR in hoofdsom, berekend op basis van de krachtens genoemde overeenkomst, de Tijdelijke Waarborgovereenkomst van 2011, of elke waarborg die zou toegekend worden conform de Overeenkomst tot Uitgifte van Waarborgen gewaarborgde verplichtingen, niet overschrijden (er rekening mee houdend dat de omloop van de krachtens de hierna beschreven Waarborgovereenkomst van 2008 gewaarborgde verbintenissen niet in aanmerking worden genomen om het genoemde plafond van 85 miljard EUR te berekenen).

Elk van de overheden waarborgt deze terugbetalingsverplichtingen tot beloop van zijn respectieve aandeel:

- (i) 51,41% (namelijk 43,6985 miljard EUR maximum) voor de Belgische Staat;
- (ii) 45,59% (namelijk 38,7515 miljard EUR maximum) voor de Franse Staat; en
- (iii) 3 % (namelijk 2,55 miljard EUR maximum) voor de Luxemburgse Staat.

Conform de bepalingen van de Overeenkomst tot Uitgifte van Waarborgen moet Dexia aan de overheden een vergoeding betalen van:

- (i) een totstandkomingscommissie van 50 basispunten berekend op het plafond van 85 miljard EUR, verminderd met de totstandkomingscommissie die werd betaald in het kader van de Tijdelijke Waarborgovereenkomst van 2011, namelijk een saldo van 150 miljoen EUR.
- (ii) een maandelijkse commissie van 5 basispunten op jaarbasis berekend op de uitstaande gewaarborgde financieringen, met inbegrip van bestaande gewaarborgde financieringen in het kader van de Tijdelijke Waarborgovereenkomst van 2011, en van nieuwe gewaarborgde financieringen in het kader van de Overeenkomst tot Uitgifte van Waarborgen, met uitzondering van het deel van gewaarborgde financieringen die door Banque de France Gestion, Banque de France of de Nationale Bank van België is gehouden (zolang dat de ECB een all-in vergoeding aanvaardt).

Het uitstaand bedrag van de gewaarborgde schuld wordt dagelijks gepubliceerd op de website van de Nationale Bank van België (<http://www.nbb.be/DOC/DQ/warandia/index.htm>). Op 31 december 2017 bedroeg het totale uitstaande bedrag van de door de drie overheden gewaarborgde verbintenissen

op grond van de Waarborgovereenkomst 2013 68 miljard EUR.

In 2017 betaalde Dexia maandelijkse commissies voor een totaalbedrag van 35 miljoen EUR voor zijn gewaarborgde financieringen.

Waarborg voor de Financial Products-portefeuille

Dexia heeft een overeenkomst afgesloten voor de verkoop van de verzekeringsactiviteiten van Financial Security Assurance (FSA) aan Assured Guaranty Ltd (Assured) op 14 november 2008. De verkoop werd afgerond op 1 juli 2009. De Financial Products-activiteit van FSA, die wordt beheerd door FSA Asset Management (FSAM), werd afgesplitst van de transactie en blijft dus eigendom van Dexia.

In deze context hebben de Belgische en Franse Staat ermee ingestemd een waarborg te bieden voor de Financial Products-activaportefeuille.

Deze waarborg werd door de Europese Commissie op 13 maart 2009 goedgekeurd.

De bepalingen van deze waarborg werden uiteengezet in twee overeenkomsten (de Overeenkomst inzake autonome waarborg met betrekking tot de portefeuille "Financial Products" van FSA Asset Management LLC en de Waarborgterugbetalingsovereenkomst) die de Belgische en Franse Staat hebben gesloten met Dexia. Voor een meer gedetailleerde beschrijving van de voornaamste bepalingen van deze overeenkomsten, verwijzen we naar het Jaarverslag 2011, pagina 170.

Krachten deze overeenkomsten hebben de Belgische en Franse Staten elk aanvaard gezamenlijk maar niet hoofdelijk de verplichtingen van Dexia NV krachtens een putovereenkomst waarbij FSAM het recht heeft Dexia en/of DCL bepaalde activa (de "Put Portfolio Assets") die deel uitmaken van de FSAM-portefeuille op 30 september 2008 te verkopen, indien bepaalde gebeurtenissen zouden plaatsvinden te waarborgen voor een totaalbedrag gelijk aan 16,98 miljard USD waarvan 62,3711 % voor de Belgische Staat en 37,6289 % voor de Franse Staat.

Met toestemming van de Belgische en Franse Staat heeft FSAM in de loop van 2011 alle resterende Put Portfolio Assets verkocht aan DCL. DCL heeft vervolgens zo goed als alle Put Portfolio Assets aan derde partijen verkocht. Op 31 december 2011 waren er bij FSAM niet langer Put Portfolio Assets die aan Dexia en DCL verkocht konden worden en (indien deze Dexia-entiteiten het verschuldigde bedrag niet aan FSAM betaalden) de overheden verplichtten tot het uitvoeren van betalingen aan FSAM. Daarenboven is Dexia aan de Staten niet langer een waarborgvergoeding verschuldigd.

De waarborg van de Belgische en Franse Staten met betrekking tot de Put Portfolio Assets blijft technisch gezien echter bestaan. De overheden zijn dus gerechtigd om van Dexia elk bedrag terug te vorderen dat in het kader van de waarborg zou zijn betaald, zoals omschreven en voorzien door de bepalingen van de "Waarborgterugbetalingsovereenkomst".

Voor een meer gedetailleerde beschrijving van de waarborg voor de Financial Products-portefeuille, verwijzen we naar het bijzonder verslag van de raad van bestuur van 12 mei 2009, geactualiseerd door het bijzonder verslag van de raad van bestuur van 18 maart 2011 die beide beschikbaar zijn op de website van Dexia (www.dexia.com).

4.5. Informatie over activiteiten aangehouden voor verkoop en beëindigde activiteiten

a. Activa en verplichtingen vervat in groepen die worden aangehouden voor verkoop

Overeenkomstig de standaard IFRS 5, werd Dexia Israël in 2017 getransfeerd naar activa aangehouden voor verkoop.

(in miljoen EUR)	2017
Geldmiddelen en equivalenten	712
Financiële activa beschikbaar voor verkoop	140
Leningen aan en vorderingen op cliënten	1 098
Financiële activa aangehouden tot einde looptijd	136
Lopende belastingen	12
Vaste activa	6
Intercompanytransacties : nettopositie	(36)
Schulden aan cliënten	(1 262)
Schuldpapier	(518)
Overige verplichtingen	(76)
Voorzieningen voor risico's en kosten	(1)
Achtergestelde schulden	(38)
NETTOACTIEF	174

b. Resultatenrekening

31/12/2016	BIL	Dexia Asset Management	Deniz-Bank	Total
(in miljoen EUR)				
Resultaat uit overdracht	3	4	10	17
Nettoresultaat uit beëindigde activiteiten of activiteiten in beëindiging	3	4	10	17
Minderheidsbelangen				
Aandeel van de groep				17
Nettoresultaat per aandeel				
Gewoon				8,58
Verwaterd				0,54

31/12/2017	BIL
(in miljoen EUR)	
Resultaat uit overdracht	2
Nettoresultaat uit beëindigde activiteiten of activiteiten in beëindiging	2
Minderheidsbelangen	
Aandeel van de groep	2
Nettoresultaat per aandeel	
Gewoon	0,01
Verwaterd	0,01

4.6. Op aandelen gebaseerde betalingen

Aandelenoptieplannen vereffend in Dexia-aandelen (aantal opties)	2016	2017
Uitstaand aan het begin van de periode	32 096 802	21 968 453
Vervallen tijdens de periode	(10 128 349)	(10 883 145)
Uitstaand aan het einde van de periode	21 968 453	11 085 308
Uitvoerbaar op het einde van de periode	21 968 453	11 085 308

2016				2017			
Marge van de uitoefenprijs (EUR)	Aantal uitstaande opties	Gewogen gemiddelde uitoefenprijs (EUR)	Gewogen gemiddelde resterende looptijd (jaar)	Marge van de uitoefenprijs (EUR)	Aantal uitstaande opties	Gewogen gemiddelde uitoefenprijs (EUR)	Gewogen gemiddelde resterende looptijd (jaar)
9,12 - 10,27	7 553 684	9,12	1,49	9,12 - 10,27	7 553 684	9,12	0,50
10,74 - 12,35	3 531 624	11,44	1,49	10,74 - 12,35	3 531 624	11,44	0,50
19,21 - 21,02	10 883 145	21,02	0,5	19,21 - 21,02	0	21,02	0
TOTAAL	21 968 453			TOTAAL	11 085 308		

Sinds 2008 werd geen enkele optie uitgeoefend. Immers, ze zijn out of the money.

Ingevolge de hergroepering van aandelen, werden de algemene voorwaarden bij de uitgifte van de warrants aangepast door middel van een authentieke acte, zodat de begunstigen van de warrants zich in een gelijkwaardige situatie zouden bevinden dan wanneer de operatie zich niet had voorgedaan. Het aantal warrants nodig voor 1 aandeel bedraagt nu duizend (1000). De uitoefenprijs blijft ongewijzigd.

4.7. Aandelen

	2016		2017	
	Categorie A	Categorie B ⁽¹⁾	Categorie A	Categorie B
Aantal toegestane aandelen	1 948 984	28 947 368	420 134 302	
Aantal uitgegeven en volstorte aandelen	1 948 984	28 947 368	420 134 302	
Aantal uitgegeven en niet-volstorte aandelen				
Nominale waarde per aandeel	geen	geen	geen	geen
Uitstaand op 1 januari	30 896 352 895		1 948 984	28 947 368
Aantal uitgegeven aandelen			418 185 318	
Aantal vernietigde aandelen				28 947 368
Hergroepering van aandelen ⁽²⁾	/ 1000			
Uitstaand op 31 december	30 896 352		420 134 302	0
Rechten, voorkeursrechten en beperkingen, waaronder beperkingen op de uitkering van dividenden en terugbetaling van het kapitaal		28 947 368		
Aantal eigen aandelen	323		112	
Aantal aandelen gereserveerd voor uitgifte in het kader van aandelenopties en contracten voor de verkoop van aandelen	323		112	

(1) De aandelen van categorie B werden omgezet in gewone aandelen (categorie A) volgens een omzettingratio van 14,446 gewone aandelen (A) tegen 1 preferent aandeel (B). Zie persbericht van 7/12/2017, beschikbaar op <http://www.dexia.com/NL/journalist/persberichten/Paginas/20171207---.aspx>.

(2) De raad van bestuur van Dexia NV heeft beslist om over te gaan tot de hergroepering van aandelen van Dexia NV (aandelen van categorie A en aandelen van categorie B), overeenkomstig de beslissing van de buitengewone algemene aandeelhoudersvergadering van 20 mei 2015, volgens een ratio van één nieuw aandeel (ISIN BE0974290224) voor duizend bestaande aandelen (ISIN BE 0003796134). De hergroepering is ingegaan op 4 maart 2016.

Alle informatie over de hergroepering van aandelen is beschikbaar op http://www.dexia.com/NL/aandeelhouder_belegger/informatie_aandeelhouders/hergroeping/Paginas/default.aspx

Zie toelichting 4.4.c. Transacties met de Belgische, Franse en Luxemburgse overheid.

Zie toelichting 4.6 voor informatie over aandelenoptieplannen.

Op 31 december 2017 bedroeg het maatschappelijk kapitaal van Dexia 500.000.000 EUR;

Sinds de buitengewone algemene vergadering van 7 december 2017 wordt het vertegenwoordigd door 420.134.302 aandelen zonder aanduiding van nominale waarde, waarbij elk aandeel 1/420.134.302 ste van het kapitaal vertegenwoordigt.

Onder deze 420.134.318 aandelen zijn er :

– 1.948.984 aandelen die geïdentificeerd worden door hun ISIN-code en genoteerd staan op Euronext Brussel. Deze aandelen zijn gedematerialiseerd of op naam. Ze omvatten op 31 december 2017, 224.942 aandelen op naam en 1.724.042 gedematerialiseerde aandelen. De houder ervan kan op elk moment en op eigen kosten de omzetting vragen, naar gelang het geval, naar aandelen op naam of gedematerialiseerde aandelen.

– 418.185.318 andere aandelen zonder ISIN-code en uitsluitend op naam. De houder ervan kan de omzetting van haar aandelen in gedematerialiseerde aandelen niet vragen. Deze aandelen worden aangehouden door de Belgische en Franse Staat;

Omzetting van preferente aandelen

Le 7 décembre 2017, une assemblée générale extraordinaire a approuvé la proposition de conversion des actions de préférence (actions de catégorie B), souscrites en 2012 par les États belge et français ainsi que l'émission de parts bénéficiaires.

Dans le cadre de cette conversion, toutes les actions de préférence émises le 31 décembre 2012 et détenues par les États belge et français ont été converties en actions ordinaires, selon un ratio de conversion de 14,446 actions ordinaires (c'est-à-dire les actions de catégorie A) contre une action de

préférence (actions de catégorie B). En plus des actions ordinaires, des parts bénéficiaires portant des Contingent Liquidation Rights (CLR) ont été octroyées aux États belge et français. Ces CLR ne représentent pas le capital de Dexia, mais confèrent aux États le droit de bénéficier d'une distribution préférentielle, lors de la liquidation de Dexia, après apurement des dettes et charges, d'un montant de EUR 440 millions d'euros par an à compter du 1^{er} janvier 2018 jusqu'à la date de mise en liquidation. Ce droit à une distribution préférentielle en cas de liquidation ne pourra être exercé qu'une seule fois, à l'occasion de la liquidation de Dexia.

Le plan de conversion approuvé par l'assemblée générale extraordinaire s'inscrit dans le cadre du plan de résolution ordonnée de Dexia, approuvé par la Commission européenne le 28 décembre 2012. Il est mis en place en vue de se conformer aux exigences de la réglementation bancaire. En particulier, le plan de conversion poursuit le double objectif suivant :

- d'une part, assurer le respect par Dexia SA des ratios de fonds propres imposés par la Banque centrale européenne (BCE) dans sa décision du 8 décembre 2016 ;

- d'autre part, assurer le respect continu des exigences de « burden sharing » imposées par la Commission européenne dans sa décision du 28 décembre 2012 au titre de la réglementation des aides d'État qui, pour rappel, vise à ce que toute éventuelle amélioration de la situation financière de Dexia bénéficie en premier lieu et principalement aux États.

Il a été approuvé par la Commission européenne le 19 septembre 2017. Le 27 novembre 2017, la BCE a d'autre part donné son accord afin que les actions ordinaires issues de la conversion soient traitées comme fonds propres de base de catégorie 1.

4.8. Wisselkoersen

De voornaamste wisselkoersen zijn opgenomen in de onderstaande tabel.

		31/12/2016		31/12/2017	
		Slotkoers ⁽¹⁾	Gemiddelde koers ⁽²⁾	Slotkoers ⁽¹⁾	Gemiddelde koers ⁽²⁾
Australische Dollar	AUD	1,4629	1,4854	1,5364	1,4812
Canadese Dollar	CAD	1,4201	1,4584	1,5064	1,4754
Zwitserse Frank	CHF	1,0739	1,0901	1,1720	1,1166
Tsjechische Kroon	CZK	27,0210	27,0388	25,5255	26,2852
Deense Kroon	DKK	7,4348	7,4446	7,4456	7,4388
Brits Pond	GBP	0,8552	0,8231	0,8878	0,8760
Hongkongse Dollar	HKD	8,2011	8,5665	9,3774	8,8780
Hongaarse Forint	HUF	308,5850	311,5592	310,1400	309,2842
Israëlsche Shekel	ILS	4,0677	4,2261	4,1613	4,0640
Japane Yen	JPY	123,4200	120,4517	135,0350	127,2879
Koreaanse Won	KRW	1272,9950	1280,1900	1281,8400	1276,8300
Mexicaanse Peso	MXN	21,8382	20,6331	23,5333	21,4682
Noorse Kroon	NOK	9,0930	9,2558	9,8219	9,3778
Nieuw-Zeelandse Dollar	NZD	1,5179	1,5825	1,6881	1,5993
Zweedse Kroon	SEK	9,5573	9,4743	9,8271	9,6457
Singaporese Dollar	SGD	1,5270	1,5245	1,6035	1,5629
Turkse Lire	TRY	3,7200	3,3406	4,5474	4,1484
Amerikaanse Dollar	USD	1,0576	1,1037	1,1998	1,1388

(1) De koersen waargenomen op Reuters om 16u45 op de laatste bankwerkdag van december.

(2) Het gemiddelde van de slotkoersen weerhouden door de groep Dexia.

4.9. Beheer van het kapitaal

De informatie met betrekking tot het beheer van het kapitaal wordt verstrekt in het hoofdstuk "Informatie over kapitaal en liquiditeit" van het beheersverslag.

4.10. Minderheidsbelangen - kern eigen vermogen

OP 1 JANUARI 2016	446
- Nettoresultaat van het boekjaar	(1)
OP 31 DECEMBER 2016	445
OP 1 JANUARI 2017	445
- Kapitaalverhoging	4
- Dividenden ⁽²⁾	(33)
- Nettoresultaat van het boekjaar	1
- Overige ⁽³⁾	11
OP 31 DECEMBER 2017 ⁽¹⁾	428

(1) Dit bedrag omvat 56 miljoen EUR aan eeuwigdurende achtergestelde niet-cumulatieve schuldbewijzen uitgegeven door Dexia Crédit Local, 319 miljoen EUR aan minderheidsbelangen in Dexia Crediop en 53 miljoen EUR aan minderheidsbelangen in Dexia Israël.

(2) Dividend gestort door Dexia Israël

(3) Impact van de vermindering van het belang in Dexia Israël

5. Toelichtingen bij de geconsolideerde resultatenrekening

(Sommige totalen kunnen afwijken als gevolg van afrondingen)

5.1. Renteopbrengsten en soortgelijke opbrengsten - Rentekosten & soortgelijke kosten (rubrieken I en II)	130	5.6. Overige kosten (rubriek VIII)	132
5.2. Commissies (opbrengsten en kosten) (rubrieken III en IV)	131	5.7. Algemene bedrijfskosten (rubriek X)	132
5.3. Nettoresultaat uit financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening (rubriek V)	131	5.8. Afschrijvingen en waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa (rubriek XI)	134
5.4. Nettowinst (verlies) uit financiële activa beschikbaar voor verkoop (rubriek VI)	132	5.9. Risicokost (rubriek XIII)	134
5.5. Overige opbrengsten (rubriek VII)	132	5.10. Nettowinst (verlies) op overige activa (rubriek XVI)	135
		5.11. Winstbelastingen (rubriek XIX)	135
		5.12. Resultaat per aandeel	136

5.1. Renteopbrengsten en soortgelijke opbrengsten - Rentekosten & soortgelijke kosten (rubrieken I en II van de resultatenrekening)

(in miljoen EUR)	2016	2017
Renteopbrengsten en soortgelijke opbrengsten	10 016	9 866
a) Renteopbrengsten op activa niet gewaardeerd tegen reële waarde	3 932	3 513
Kas en centrale banken	22	54
Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen	124	145
Leningen aan en vorderingen op cliënten	3 154	2 775
Financiële activa beschikbaar voor verkoop	543	403
Financiële activa aangehouden tot einde looptijd	50	101
Activa die een bijzondere waardeverminderingen hebben ondergaan	7	3
Overige	32	32
b) Renteopbrengsten op activa gewaardeerd tegen reële waarde	5 755	5 690
Voor handelsdoeleinden aangehouden financiële activa	24	16
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	3 613	3 313
Derivaten als afdekkingsinstrumenten	2 118	2 361
c) Renteopbrengsten op financiële verplichtingen	330	662
Renteopbrengsten op financiële verplichtingen ⁽²⁾	330	662
Rentekosten & soortgelijke kosten	(9 818)	(9 696)
a) Rentekosten op verplichtingen niet gewaardeerd tegen reële waarde	(2 054)	(1 952)
Schulden aan kredietinstellingen	(422)	(398)
Schulden aan cliënten	(73)	(51)
Schuld papier	(1 519)	(1 458)
Achtergestelde schulden	4	(1)
Door de Staten gewaarborgde bedragen ⁽¹⁾	(35)	(38)
Overige	(9)	(6)
b) Rentekosten op verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde	(7 465)	(7 288)
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde	(73)	(63)
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	(3 653)	(3 488)
Derivaten als afdekkingsinstrumenten	(3 739)	(3 737)
c) Rentekosten op financiële activa	(299)	(456)
Rentekosten op financiële activa ⁽²⁾	(299)	(456)
Rentemarge	198	170

(1) Het betreft de aan de Staten betaalde commissies voor het waarborgen van de schulden van Dexia. Zie eveneens toelichting 4.4.c. Transacties met verbonden partijen - Transacties met de Belgische, Franse en Luxemburgse overheid.

(2) In de huidige context van heel lage of zelfs negatieve rentevoeten, heeft Dexia beslist om de positieve intresten op financiële verplichtingen en de negatieve intresten op de financiële activa afzonderlijk voor te stellen.

5.2. Commissies (opbrengsten en kosten) (rubrieken III en IV van de resultatenrekening)

(in miljoen EUR)	2016			2017		
	Opbrengsten	Kosten	Netto	Opbrengsten	Kosten	Netto
Kredietactiviteit	8	(3)	5	8	(2)	6
Aankoop en verkoop van effecten	0	(2)	(2)	0	(3)	(3)
Betalingsdiensten	1	(2)	(1)	1	(4)	(3)
Diensten met betrekking tot effecten, uitgezonderd bewaring	0	(2)	(2)	0	(2)	(2)
Bewaring	5	(1)	4	3	(1)	2
Bemiddeling op repo en reverse repo	0	(4)	(4)	0	(5)	(5)
Overige	4	(2)	2	2	(1)	1
TOTAAL	18	(18)	0	15	(18)	(3)

De erelonen en commissies met betrekking tot financiële activa en financiële verplichtingen die niet gewaardeerd worden tegen reële waarde via de resultatenrekening, zijn niet significant.

5.3 Nettoresultaat uit financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening (rubriek V van de resultatenrekening)

(in miljoen EUR)	2016	2017
Nettoresultaat uit de portefeuille aangehouden voor handelsdoeleinden	210	(115)
Nettoresultaat uit afdekkingen	209	(131)
Nettoresultaat uit financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde ⁽¹⁾	34	35
Wijziging in eigen kredietrisico ⁽²⁾	(36)	0
Financieringskost verbonden aan niet gecollateraliseerde derivaten (FVA) ⁽³⁾⁽⁴⁾	(57)	40
Wijziging in de reële waarde van derivaten ingevolge het kredietrisico van de tegenpartij (<i>credit value adjustment</i>) ⁽³⁾	11	119
Wijziging in de reële waarde van derivaten ingevolge het eigen kredietrisico (zijnde het kredietrisico genomen door de tegenpartij) (<i>debit value adjustment</i>) ⁽³⁾	(52)	(32)
Nettoresultaat uit wisselkoersverrichtingen	(44)	0
TOTAAL	275	(84)
(1) waaronder derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden opgenomen in een fair value option strategie	(50)	(25)

(2) Zoals toegestaan door de norm IFRS 9 "Financiële instrumenten", heeft Dexia beslist de behandeling van de variatie in de reële waarde die toe te schrijven is aan het eigen kredietrisico voor financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening, vervroegd toe te passen vanaf 1 januari 2017. De variatie van de reële waarde die toe te schrijven is aan het eigen kredietrisico, wordt geboekt via het eigen vermogen en niet langer via het resultaat, zonder de mogelijkheid dit via het resultaat te recycleren.

(3) FVA, CVA en DVA worden geboekt in het resultaat uit tradingactiviteiten.

(4) de groep Dexia heeft conform de bepalingen van de boekhoudnorm IFRS 13 en in lijn met de marktpraktijken, een methodologie ontwikkeld om vanaf juni 2015 een Funding Valuation Adjustment (FVA) te berekenen waarbij de financieringskosten van niet gecollateraliseerde derivaten in rekening worden genomen. Alle ontvangen en betaalde intresten op activa, verplichtingen en derivaten worden opgenomen in de rentemarge.

Bijgevolg omvatten de nettoresultaten uit tradingverrichtingen en de nettoresultaten uit afdekkingen enkel de wijzigingen in de clean value van de derivaten, de herwaardering van de activa en de verplichtingen begrepen in een afdekkingsrelatie, alsook de herwaardering van de portefeuille aangehouden voor handelsdoeleinden.

Analyse van het nettoresultaat uit afdekkingen

(in miljoen EUR)	2016	2017
Reëlewaardeafdekkingen	206	(76)
Verandering in reële waarde van het afgedekt bestanddeel toe te schrijven aan het afgedekt risico	1 660	(2 322)
Verandering in reële waarde van afdekkingsderivaten	(1 454)	2 246
Kasstroomafdekkingen⁽¹⁾	2	(55)
Verandering in reële waarde van afdekkingsderivaten - ineffectief gedeelte	2	0
Stopzetting van kasstroomafdekking (kasstromen waarvan de "grote waarschijnlijkheid" niet langer verzekerd is)	0	(55)
Afdekking van het renterisico van een portefeuille	1	1
Verandering in reële waarde van het afgedekt bestanddeel	175	(426)
Verandering in reële waarde van afdekkingsderivaten	(174)	427
TOTAAL	209	(131)
Bedragen opgenomen in de rentemarge komende uit reëlewaardereserve op derivaten uit kasstroomafdekking (verbonden met derivaten waarvan de afdekkingsrelatie werd stopgezet)	2	(1)

(1) In 2017: Impact gegenereerd door het verbreken van de boekhoudkundige afdekkingsrelaties op verkopen van posities die verbonden zijn met de Commonwealth van Puerto Rico (-54 miljoen EUR).

Het ineffectief gedeelte is voornamelijk verbonden met de volatiliteit van het veranderlijk deel van de afdekkingsderivaten.

5.4. Nettowinst (verlies) uit financiële activa beschikbaar voor verkoop (rubriek VI van de resultatenrekening)

(in miljoen EUR)	2016	2017
Dividenden uit effecten beschikbaar voor verkoop	13	2
Resultaat uit de overdracht van financiële activa beschikbaar voor verkoop ⁽¹⁾⁽³⁾	13	(79)
Waardevermindering van niet-vastrentende effecten beschikbaar voor verkoop	(2)	(1)
Resultaat uit de overdracht van leningen en vorderingen ⁽⁴⁾	15	(85)
Resultaat uit de terugkoop van schuldpapier ⁽²⁾	36	1
TOTAAL	76	(162)

(1) Met uitzondering van de resultaten uit vastrentende effecten die een waardevermindering hebben ondergaan, die worden opgenomen onder de risicokost.

(2) 2016 : waarvan + 38 miljoen EUR uit de terugkoop van Euro Medium Term Notes.

(3) In het kader van een verkoopprogramma werden effecten verkocht voor een bedrag van 1,3 miljard EUR, met een negatief resultaat van 97,5 miljoen EUR. De verkoop van deze activa heeft de afwikkeling van derivaten als afdekking van de portefeuille genoodzaakt en heeft geleid tot het boeken van een verlies op deze derivaten van 91 miljoen EUR.

(4) In het kader van een verkoopprogramma, werden voor 604 miljoen EUR vorderingen op de Franse openbare sector verkocht met een negatief resultaat van 25 miljoen EUR. De verkoop van deze activa heeft de afwikkeling van derivaten als afdekking van de portefeuille genoodzaakt en heeft geleid tot het boeken van een verlies op deze derivaten van 67 miljoen EUR. Omvat eveneens een verlies van 23 miljoen EUR op de leningen van de SPV Sumitomo die de balans verlaten als gevolg van de deconsolidatie van de SPV.

5.5. Overige opbrengsten (rubriek VII van de resultatenrekening)

(in miljoen EUR)	2016	2017
Bedrijfsbelastingen	2	0
Huuropbrengsten	3	0
Overige bankopbrengsten	1	0
Geschillen ⁽¹⁾	62	81
Overige opbrengsten	13	7
TOTAAL	82	89

(1) De gestructureerde kredieten maken het voorwerp uit van regelmatige analyses in functie van de evolutie van de dossiers en de omgeving (beslissingen van rechtbanken, parameters inzake de samenstelling van het steunfonds, ...). Dit leidt tot toevoegingen en terugnemingen die zijn opgenomen in respectievelijk bijlage 5.5 Overige opbrengsten en 5.6 Overige kosten.

5.6. Overige kosten (rubriek VIII van de resultatenrekening)

(in miljoen EUR)	2016	2017
Geschillen ⁽¹⁾	(110)	(67)
Andere kosten	(15)	(6)
TOTAAL	(125)	(74)

(1) De gestructureerde kredieten maken het voorwerp uit van regelmatige analyses in functie van de evolutie van de dossiers en de omgeving (beslissingen van rechtbanken, parameters inzake de samenstelling van het steunfonds, ...). Dit leidt tot toevoegingen en terugnemingen die zijn opgenomen in respectievelijk bijlage 5.5 Overige opbrengsten en 5.6 Overige kosten.

5.7. Algemene bedrijfskosten (rubriek X van de resultatenrekening)

(in miljoen EUR)	2016	2017
Personeelskosten	(163)	(166)
Algemene en administratieve kosten	(228)	(241)
TOTAAL	(391)	(406)

a. Personeelskosten

(in miljoen EUR)	2016	2017
Lonen en salarissen	(108)	(106)
Sociale zekerheid en verzekeringskosten	(37)	(37)
Personeelsvoordelen	(11)	(8)
Herstructureringskosten	0	(9)
Overige	(7)	(6)
TOTAAL	(163)	(166)

b. Inlichtingen over het personeel

	2016	2017
<i>Gemiddeld VTE (voltijdsequivalenten)</i>	Integraal geconsolideerd	Integraal geconsolideerd
Management	37	35
Bedienden	1 097	948
Arbeiders en overige	14	13
TOTAAL	1 148	996

	2016							
<i>Gemiddeld VTE (voltijdsequivalenten)</i>	België	Frankrijk	Italië	Spanje	Andere Europese landen	USA	Andere niet-Europese landen	Totaal
Management	13	4	2	1	5	8	4	37
Bedienden	55	649	110	31	111	98	43	1 097
Arbeiders en overige	0	0	1	0	0	13	0	14
TOTAAL	68	653	113	32	116	119	47	1 148

	2017							
<i>Gemiddeld VTE (voltijdsequivalenten)</i>	België	Frankrijk	Italië	Spanje	Andere Europese landen	USA	Andere niet-Europese landen	Totaal
Management	12	4	2	1	4	8	4	35
Bedienden	54	550	98	18	95	92	41	948
Arbeiders en overige	0	0	1	0	0	12	0	13
TOTAAL	66	554	101	19	99	112	45	996

c. Algemene en administratieve kosten

(in miljoen EUR)	2016	2017
Nutsvoorzieningen	(5)	(5)
Operationele leasing ⁽¹⁾	(13)	(18)
Honoraria	(66)	(55)
Marketing, reclame en public relations	(1)	(1)
Technologie- en systeemkosten	(33)	(39)
Softwarekosten en kosten van onderzoek en ontwikkeling	(6)	(6)
Herstellings- en onderhoudskosten	(2)	(1)
Herstructureringskosten	1	0
Verzekeringen (m.u.v. deze met betrekking tot de pensioenen)	(6)	(5)
Zegelrecht	(1)	0
Overige belastingen ⁽²⁾	(118)	(88)
Andere algemene en administratieve kosten ⁽³⁾	20	(22)
TOTAAL	(228)	(241)

(1) Met uitzondering van de operationele leasing van informaticamateriaal die wordt geboekt op de lijn "Technologie- en systeemkosten".

(2) In 2016 omvatte deze rubriek een kost van - 63 miljoen EUR die overeenkomt met 85% van het gestorte bedrag voor de jaarlijkse bijdrage tot het gemeenschappelijke resolutiefonds (FRU) dat werd opgezet door de Europese regelgevers in het kader van het gemeenschappelijk toezichtsmechanisme, een bedrag van - 25 miljoen EUR dat overeenkomt met de uitzonderlijke bijdrage voor de redding van de Italiaanse banken, - 11,2 miljoen EUR uit hoofde van de jaarlijkse systemische risicoheffing en - 2,6 miljoen EUR dat overeenkomt met de bijdrage tot het steunfonds voor de lokale besturen en de ziekenhuissector in Frankrijk.

In 2017 omvat deze rubriek een kost van - 67,2 miljoen EUR die overeenkomt met 85% van het gestorte bedrag voor de jaarlijkse bijdrage tot het gemeenschappelijke resolutiefonds dat werd opgezet door de Europese regelgevers in het kader van het gemeenschappelijk toezichtsmechanisme, een bedrag van - 3 miljoen EUR dat overeenkomt met de kosten voor toezicht door de Europese Centrale Bank, - 7,7 miljoen EUR uit hoofde van de jaarlijkse systemische risicoheffing en - 2,2 miljoen EUR dat overeenkomt met de bijdrage tot het steunfonds voor de lokale besturen en de ziekenhuissector in Frankrijk.

(3) 2016 : Dit bedrag omvat een impact van 35 miljoen EUR verbonden met de terugneming van de provisie voor geschillen verbonden met het voormalig filiaal Financial Security Assurance Holdings Ltd.

5.8. Afschrijvingen en waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa (rubriek XI van de resultatenrekening)

Afschrijvingen (in miljoen EUR)	2016	2017
Afschrijvingen overige materiële vaste activa	(3)	(3)
Afschrijvingen immateriële vaste activa	(12)	(12)
TOTAAL	(16)	(15)

Waardeverminderingen

Nihil.

Winsten of verliezen

Nihil.

5.9. Risicokost (rubriek XIII van de resultatenrekening)

(in miljoen EUR)	2016			2017		
	Collectieve waardeverminderingen	Specifieke waardeverminderingen en verliezen	Totaal	Collectieve waardeverminderingen	Specifieke waardeverminderingen en verliezen	Totaal
Kredieten (leningen, verbintenissen en effecten aangehouden tot einde looptijd)	10	59	69	71	(39)	32
Vastrentende effecten beschikbaar voor verkoop		71	71		0	0
TOTAAL	10	130	140	71	(39)	33

Detail van de collectieve en specifieke waardeverminderingen

Collectieve waardeverminderingen (in miljoen EUR)	2016			2017		
	Toevoeging	Terugname	Totaal	Toevoeging	Terugname	Totaal
Leningen, effecten aangehouden tot einde looptijd	(96)	105	10	(65)	137	71
TOTAAL	(96)	105	10	(65)	137	71

Specifieke waardeverminderingen (in miljoen EUR)	2016			
	Toevoeging	Terugname	Verliezen	Totaal
Leningen aan en vorderingen op cliënten	(136)	275	(77)	62
Buitenbalansverbintenissen	(6)	3	0	(3)
TOTAAL KREDIETEN	(142)	278	(77)	59
VASTRENTENDE EFFECTEN BESCHIKBAAR VOOR VERKOOP	0	98	(26)	72
TOTAAL	(142)	376	(103)	130

Specifieke waardeverminderingen (in miljoen EUR)	2017			
	Toevoeging	Terugname	Verliezen	Totaal
Leningen aan en vorderingen op cliënten	(89)	141	(92)	(41)
Buitenbalansverbintenissen	(1)	3	0	2
TOTAAL KREDIETEN	(90)	143	(92)	(39)
TOTAAL	(90)	143	(92)	(39)

5.10. Nettowinst (verlies) op overige activa (rubriek XVI van de resultatenrekening)

(in miljoen EUR)	2016	2017
Nettowinst (verlies) op de overdracht van gebouwen	1	2
Nettowinst (verlies) op de overdracht van activa aangehouden voor verkoop ⁽¹⁾	55	0
Nettowinst (verlies) op de overdracht van geconsolideerde deelnemingen	(2)	0
TOTAAL	54	2

(1) Omvat in 2016 de meerwaarde ten belope van 50 miljoen EUR uit de verkoop van de CBX-toren op La Défense.

5.11. Winstbelastingen (rubriek XIX van de resultatenrekening)

Gedetailleerde informatie	2016	2017
(in miljoen EUR)		
Lopende belastingen van het boekjaar	(19)	(6)
Uitgestelde belastingen ⁽¹⁾	109	1
BELASTINGEN OP HET RESULTAAT VAN HET BOEKJAAR (A)	90	(4)
Lopende belastingen op resultaten van vorige boekjaren	0	(7)
Uitgestelde belastingen op vorige boekjaren	0	(2)
Voorzieningen voor fiscale geschillen	(47)	0
OVERIGE BELASTINGEN (B)	(47)	(9)
TOTAAL (A) + (B)	42	(13)

(1) De opbrengst in 2016 is voornamelijk te wijten aan verliezen verbonden aan de overdracht van activa aan Dexia Crédit Local Paris in het kader van de sluiting of de vermindering van de activiteit van de filialen en bijkantoren van de Groep.

Effectieve vennootschapsbelastingen

De standaard belastingvoet toepasselijk in België in 2016 en 2017 bedraagt 33,99%.

Het effectief belastingtarief voor Dexia bedraagt respectievelijk -30,86% en -0,9% voor 2016 en 2017.

Het verschil tussen de twee tarieven kan als volgt geanalyseerd worden :

(in miljoen EUR)	2016	2017
Resultaat voor belastingen	293	(450)
Belastbare basis	293	(450)
Statutair belastingtarief	33,99 %	33,99 %
Theoretische belasting aan standaard belastingvoet	(100)	153
Belastingeffect ten gevolge het verschil tussen de buitenlandse en de Belgische belastingvoet	(275)	(20)
Belastingeffect van niet-afrekbare kosten	(307)	(116)
Belastingeffect van niet-belastbare opbrengsten	185	135
Inkomsten belast aan verminderd tarief	27	5
Belastingeffect van wijziging van belastingvoet of wetgeving	0	0
Andere (toename)/afname van statutaire belastingen ⁽¹⁾	(302)	(6)
Belastingeffect door herwaardering van niet-erkende uitgestelde belastingvorderingen	862	(155)
Gebokte belastingen	90	(4)
Effectief belastingtarief	(30,86 %)	(0,90 %)

(1) In 2016 omvat deze lijn - 198 miljoen EUR verbonden aan de overdracht van belastingaftrek ten gevolge van minderwaarden op intra-groepsverkopen van effecten.

5.12. Resultaat per aandeel

a. a. Gewoon resultaat per aandeel

Het basisresultaat per aandeel wordt verkregen door het *Nettoresultaat aandeel van de groep* te delen door het gewogen gemiddeld aantal gewone aandelen in omloop doorheen het

boekjaar, met uitsluiting van het gemiddeld aantal gewone aandelen aangekocht door de vennootschap en aangehouden als eigen aandelen.

	2016	2017
Nettoresultaat aandeel van de groep (in miljoen EUR)	353	(462)
Gewogen gemiddeld aantal gewone aandelen (in duizend) ⁽¹⁾	1 949	29 574
Gewoon resultaat per aandeel (uitgedrukt in EUR per aandeel) ⁽¹⁾	181,23	(15,63)
- waaronder uit voortgezette activiteiten	172,65	(15,64)
- waaronder uit beëindigde activiteiten of activiteiten in beëindiging	8,58	0,01

(1) Voor de berekening van het gewogen gemiddeld aantal aandelen in 2017, werd rekening gehouden met de beslissing van de buitengewone algemene vergadering van aandeelhouders op 7 december 2017 om de preferente aandelen waarop de Belgische en Franse Staten in 2012 hadden ingetekend, om te zetten in gewone aandelen.

Bovenop deze gewone aandelen werden winstbewijzen met Contingent Liquidation Rights toegekend aan de Belgische en Franse Staat. Zie ook toelichting 4.7 Aandelen.

b. Verwaterd resultaat per aandeel

De verwaterde winst per aandeel wordt berekend door correctie van het gemiddeld aantal uitstaande gewone aandelen met het effect van verwatering ingevolge de uitoefening van alle aan het personeel toegekende aandelenopties en de omzetting van alle aandelen van categorie B in gewone aandelen.

Met betrekking tot de aandelenopties werd het aantal aandelen dat zou kunnen worden verworven tegen reële waarde (vastgesteld als de gemiddelde aandelenprijs van de vennootschapsaandelen over het financiële jaar) berekend, gebaseerd op de monetaire waarde van de onderschreven aandelenopties in omloop.

Het hierboven berekend aantal aandelen wordt vergeleken met het aantal aandelen dat zou worden uitgegeven in de veronderstelling dat de aandelenopties worden uitgeoefend.

Het potentieel aantal gewone aandelen zoals hierboven berekend, wordt enkel beschouwd als verwaterend indien de omzetting in gewone aandelen, het resultaat per aandeel doet afnemen.

Ze zijn niet-verwaterend en worden buiten beschouwing gelaten indien de omzetting in gewone aandelen, het verlies per aandeel doet afnemen.

Geen enkele correctie werd aangebracht aan het aandeel van het resultaat toegerekend aan de houders van eigenvermogensinstrumenten van de moedermaatschappij.

	2016	2017
Nettoresultaat aandeel van de groep (in miljoen EUR)	353	(462)
Gewogen gemiddeld aantal gewone aandelen (in duizend) ⁽¹⁾	1 949	29 574
Correcties voor aandelenopties en voor aandelen van categorie B (in duizend) ⁽¹⁾	28 947	
Gewogen gemiddeld aantal gewone aandelen als basis voor de berekening van het verwaterd resultaat per aandeel (in duizend) ⁽¹⁾	30 896	29 574
Verwaterd resultaat per aandeel (in EUR per aandeel) ⁽¹⁾	11,43	(15,63)
- waaronder uit voortgezette activiteiten	10,89	(15,64)
- waaronder uit beëindigde activiteiten of activiteiten in beëindiging	0,54	0,01

(1) Voor de berekening van het gewogen gemiddeld aantal aandelen in 2017, werd rekening gehouden met de beslissing van de buitengewone algemene vergadering van aandeelhouders op 7 december 2017 om de preferente aandelen waarop de Belgische en Franse Staten in 2012 hadden ingetekend, om te zetten in gewone aandelen.

Bovenop deze gewone aandelen werden winstbewijzen met Contingent Liquidation Rights toegekend aan de Belgische en Franse Staat. Zie ook toelichting 4.7 Aandelen.

6. Toelichtingen bij de geconsolideerde buitenbalansposten

6.1. Handel volgens standaardmarktconventies

(in miljoen EUR)	31/12/2016	31/12/2017
Te verstrekken activa	13	0
Te ontvangen verplichtingen	106	603

6.2. Waarborgen

(in miljoen EUR)	31/12/2016	31/12/2017
Gegeven waarborgen aan kredietinstellingen	462	397
Gegeven waarborgen aan cliënten	1 638	989
Ontvangen waarborgen van kredietinstellingen	752	250
Ontvangen waarborgen van cliënten	6 076	4 594
Ontvangen Staatswaarborgen	71 780	67 623

6.3. Kredietlijnen

(in miljoen EUR)	31/12/2016	31/12/2017
Niet-gebruikte kredietlijnen verstrekt aan kredietinstellingen	10	10
Niet-gebruikte kredietlijnen verstrekt aan cliënten	1 777	1 045
Niet-gebruikte kredietlijnen bekomen van kredietinstellingen	5 718	4 453
Niet-gebruikte kredietlijnen bekomen van cliënten	817	807

6.4. Andere verbintenissen

(in miljoen EUR)	31/12/2016	31/12/2017
Financiële instrumenten als waarborg verstrekt en andere gegeven verbintenissen	79 392	65 951
Financiële instrumenten als waarborg ontvangen en andere ontvangen verbintenissen	13 197	13 117

7. Toelichtingen met betrekking tot het risicobeheer

(Sommige totalen kunnen afwijken als gevolg van afrondingen)

7.0. Risicoblootstelling en afdekkingsstrategieën	138	7.5. Gevoeligheid voor renterisico's en andere marktrisico's	152
7.1. Reële waarde	138	7.6. Liquiditeitsrisico	154
7.2. Kredietrisico's	142	7.7. Valutarisico	156
7.3. Informatie over zekerheden	148		
7.4. Rentehervormingsrisico : uitsplitsing volgens resterende looptijd tot de volgende rentevoetbepaling	149		

7.0. Risicoblootstelling en afdekkingsstrategieën

Wij verwijzen hiervoor naar het hoofdstuk XXX van het beheersverslag.

7.1. Reële waarde

a. Waardering en rangorde van reële waarde

We verwijzen hiervoor naar toelichting 1.1 Waarderingsregels en regels voor geconsolideerde jaarrekeningen, paragraaf 1.1.7 Reële waarde van financiële instrumenten.

b. Samenstelling van de reële waarde van financiële instrumenten geboekt tegen afgeschreven kostprijs

De volgende tabellen vergelijken de reële waarde met de boekwaarde van de financiële instrumenten niet gewaardeerd tegen reële waarde.

(in miljoen EUR)	31/12/2016		
	Boekwaarde	Reële waarde	Aanpassing van de niet geboekte reële waarde
Kas en centrale banken	4 223	4 223	0
Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen	7 503	7 392	(111)
Leningen aan en vorderingen op cliënten	119 206	111 896	(7 310)
Financiële activa aangehouden tot einde looptijd	1 918	1 885	(33)
Centrale banken	690	690	0
Schulden aan kredietinstellingen	40 238	40 237	(1)
Schulden aan cliënten	10 778	10 816	37
Schuldpapier	98 524	98 907	383
Achtergestelde schulden	482	479	(3)

(in miljoen EUR)	31/12/2017		
	Boekwaarde	Reële waarde	Aanpassing van de niet geboekte reële waarde
Kas en centrale banken	10 721	10 721	0
Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen	6 144	5 979	(165)
Leningen aan en vorderingen op cliënten	99 264	91 898	(7 367)
Financiële activa aangehouden tot einde looptijd	1 750	1 928	178
Schulden aan kredietinstellingen	31 016	31 009	(7)
Schulden aan cliënten	6 404	6 433	29
Schuldpapier	89 654	90 234	580
Achtergestelde schulden	160	161	1

c. Methodes van bepaling van de reële waarde van financiële instrumenten

De onderstaande tabellen geven een analyse weer van de reële waarde van financiële activa en verplichtingen, in functie van de graad waarmee de reële waarde waarneembaar is (niveau 1 tot 3). De waardering tegen reële waarde is recurrent voor de financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde. De niet-recurrente waardering tegen reële waarde is bij Dexia niet-significant. Sinds 1 januari 2013 wordt in toepassing van IFRS 13 *Waardering tegen reële waarde*, de methode gebruikt om de reële waarde te meten, toegepast op alle financiële instrumenten.

Reële waarde van financiële activa

(in miljoen EUR)	31/12/2016				31/12/2017			
	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
Kas en centrale banken	0	4 223	0	4 223	0	10 721	0	10 721
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening	1	12 253	5 527	17 781	1	9 030	4 158	13 188
* <i>Leningen en effecten aangehouden voor handelsdoeleinden</i>	0	0	1 365	1 365	0	0	679	679
* <i>Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde - aandelen</i>	1	0	0	1	1	0	0	1
* <i>Tradingderivaten</i>	0	12 253	4 162	16 415	0	9 030	3 479	12 509
Derivaten als afdekkingsinstrumenten	0	5 477	1 354	6 830	0	4 170	814	4 985
Financiële activa beschikbaar voor verkoop	13 234	741	2 593	16 568	8 271	23	2 537	10 830
* <i>Financiële activa beschikbaar voor verkoop - obligaties</i>	13 153	727	2 479	16 358	8 190	12	2 440	10 642
* <i>Financiële activa beschikbaar voor verkoop - aandelen</i>	82	14	115	210	80	10	98	188
Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen	0	2 441	4 951	7 392	0	2 315	3 663	5 979
Leningen aan en vorderingen op cliënten	50	620	111 226	111 896	641	0	91 256	91 898
Financiële activa aangehouden tot einde looptijd	1 657	99	129	1 885	1 563	0	365	1 928
Financiële activa begrepen in activa aangehouden voor verkoop	0	0	0	0	253	711	1 127	2 092
TOTAAL	14 942	25 853	125 780	166 575	10 728	26 971	103 921	141 621

Reële waarde van financiële verplichtingen

(in miljoen EUR)	31/12/2016				31/12/2017			
	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
Centrale banken	0	690	0	690	0	0	0	0
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening	1	13 827	4 848	18 676	1	10 277	3 915	14 193
* <i>Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde</i>	1	1 278	520	1 798	1	994	416	1 410
* <i>Tradingderivaten</i>	0	12 549	4 329	16 878	0	9 283	3 499	12 782
Derivaten als afdekkingsinstrumenten	0	18 479	15 318	33 796	0	14 916	12 942	27 858
Schulden aan kredietinstellingen	0	21 614	18 623	40 237	0	17 385	13 624	31 009
Schulden aan cliënten	0	8 074	2 742	10 816	0	1 118	5 315	6 433
Schuld papier	0	69 453	29 454	98 907	0	68 764	21 470	90 234
Achtergestelde schulden	0	0	479	479	0	0	161	161
Financiële verplichtingen vervat in groepen die worden afgestoten	0	0	0	0	0	1 818	0	1 818
TOTAAL	1	132 137	71 464	203 601	1	114 277	57 427	171 705

d. Overdrachten tussen niveau 1 en niveau 2

Onderstaande tabellen geven de bedragen weer aan financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde op recurrente wijze, aangehouden op het einde van het boekjaar en waarvan de waarderingmethodologie werd gewijzigd tussen de niveaus 1 en 2.

(in miljoen EUR)	31/12/2016		31/12/2017	
	Van 1 naar 2	Van 2 naar 1	Van 1 naar 2	Van 2 naar 1 ⁽¹⁾
Financiële activa beschikbaar voor verkoop - obligaties	550	62	0	136
TOTAAL FINANCIËLE ACTIVA	550	62	0	136
TOTAAL FINANCIËLE VERPLICHTINGEN	0	0	0	0

(1) waarvan 50 miljoen EUR bij Dexia Israël, gepresenteerd in de lijn Activa aangehouden voor verkoop.

De waarde van de overdrachten tussen de niveaus is de reële waarde van de instrumenten op afsluitdatum.

e. Analyse van niveau 3

(in miljoen EUR)	2016									
	Opening	Totaal winsten/verliezen in resultaat	Totaal niet gerealiseerde of uitgestelde winsten/verliezen	Aankopen	Verkoop	Verfening	Overdrachten naar niveau 3	Overdrachten uit niveau 3	Overige wijzigingen ⁽¹⁾	Afsluiting
Leningen en effecten aangehouden voor handelsdoeleinden	1 375	144				(56)			(98)	1 365
Tradingderivaten	3 698	590		64			2	(22)	(170)	4 162
Derivaten als afdekkingsinstrumenten	1 200	86	40			(4)	42	(7)	(3)	1 354
Financiële activa beschikbaar voor verkoop - obligaties	2 375	65	(16)	29	(1)	(424)	560	(155)	47	2 479
Financiële activa beschikbaar voor verkoop - aandelen	138	(2)	1		(22)					115
TOTAAL FINANCIËLE ACTIVA	8 786	884	26	93	(24)	(484)	604	(184)	(225)	9 475
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde	495	24				(15)			16	520
Tradingderivaten	4 469	57		100		(2)	14	(14)	(297)	4 329
Derivaten als afdekkingsinstrumenten	14 376	1 128	79	935			6	(398)	(809)	15 318
TOTAAL FINANCIËLE VERPLICHTINGEN	19 340	1 210	79	1 035		(17)	21	(412)	(1 090)	20 166

(1) De overige wijzigingen omvatten in het bijzonder de wisselkoerswijzigingen van ondernemingen in EUR en de omrekeningsverschillen van ondernemingen in deviezen. Aan de actiefzijde lopen deze op tot -265 miljoen EUR erkend in het resultaat en tot 40 miljoen EUR geboekt in Winsten en verliezen rechtstreeks in het eigen vermogen geboekt. Inzake verplichtingen lopen ze op tot -1.106 miljoen EUR erkend in het resultaat en tot 16 miljoen EUR geboekt in Winsten en verliezen rechtstreeks in het eigen vermogen geboekt.

De waarde van de overdrachten naar of uit niveau 3 is de reële waarde van de financiële instrumenten op afsluitdatum.

	2017										
	Ope- ning	Over- dracht naar groepen van activa aange- houden voor verkoop	Totaal win- sten/ verlie- zen in resul- taat	Totaal niet gereali- seerde of uitge- stelde win- sten/ verlie- zen	Aanko- pen	Verko- pen ⁽¹⁾	Veref- fening	Over- drach- ten naar niveau 3 ⁽²⁾	Over- drach- ten uit niveau 3 ⁽²⁾	Overige wijzigin- gen ⁽³⁾	Afslui- ting
(in miljoen EUR)											
Leningen en effecten aangehouden voor handelsdoeleinden	1 365		24			(610)	(43)			(57)	679
Tradingderivaten	4 162		(596)					11	(4)	(93)	3 479
Derivaten als afdekkingsinstrumenten	1 354		(479)	22			(8)	1	(43)	(34)	814
Financiële activa beschikbaar voor verkoop - obligaties	2 479	(48)	(65)	91		(185)	(298)	780	(149)	(165)	2 440
Financiële activa beschikbaar voor verkoop - aandelen	115		(3)	(1)		(5)	(4)			(5)	98
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde en vervat in activa aangehouden voor verkoop		48	13	3	1			3	(65)	(0)	4
TOTAAL FINANCIËLE ACTIVA	9 475	0	(1 106)	115	1	(799)	(352)	795	(261)	(355)	7 514
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde	520		(35)	34			(43)			(59)	416
Tradingderivaten	4 329		(1 231)		597			3	(5)	(193)	3 499
Derivaten als afdekkingsinstrumenten	15 318		(1 489)		2			14	(284)	(618)	12 942
TOTAAL FINANCIËLE VERPLICHTINGEN	20 166		(2 756)	34	599		(43)	17	(289)	(870)	16 858

(1) Leningen en effecten aangehouden voor handelsdoeleinden : Dexia Crédit Local heeft een deel van haar posities Negative Basis Trade verkocht.

(2) De overdrachten tussen de niveaus zijn het gevolg van de wijziging van de BVAL-score (Bloombergwaardering)

(3) De overige wijzigingen omvatten in het bijzonder de wisselkoerswijzigingen van ondernemingen in EUR en de omrekeningsverschillen van ondernemingen in deviezen. Aan de actiefzijde lopen deze op tot - 195 miljoen EUR erkend in het resultaat en tot -156 miljoen EUR geboekt in Winsten en verliezen rechtstreeks in het eigen vermogen geboekt. Inzake verplichtingen lopen ze op tot - 811 miljoen EUR erkend in het resultaat en tot -59 miljoen EUR geboekt in Winsten en verliezen rechtstreeks in het eigen vermogen geboekt.

De waarde van de overdrachten naar of uit niveau 3 is de reële waarde van de financiële instrumenten op afsluitdatum.

f. Sensitiviteit van niveau 3 - waarderingen voor alternatieve assumpties

De waardering van financiële instrumenten (obligaties en CDS'en), geclassificeerd in niveau 3 door de groep Dexia, gebeurt deels op basis van niet-observeerbare parameters. De sensitiviteitsanalyse zoals hieronder beschreven, meet de impact op de reëlewaardeberekening van het gebruik van alternatieve assumpties voor de niet-observeerbare parameters op afsluitdatum.

Voor de instrumenten in deze klasse zijn de enige niet-observeerbare parameters de kredietsspreads (van obligaties en CDS'en) waarvoor Dexia de beschikbare kredietsspreads gebruikt voor dezelfde tegenpartij, of bij gebrek hieraan, voor gelijkaardige tegenpartijen of toebehorend aan gelijkaardige sectoren.

Bijgevolg heeft Dexia besloten alternatieve assumpties uit te werken voor de kredietsspreads. Men dient op te merken dat Dexia in 2017 de waarderingstechnieken voor Negative Basis Trade (NBT), producten die elk bestaan uit een obligatie en CDS, verder heeft ontwikkeld, door beide elementen afzonderlijk te waarderen, terwijl ze in 2016 gewaardeerd werden als één enkel product.

Testen werden uitgevoerd voor alle obligaties en CDS'en geclassificeerd in niveau 3. De belangrijkste impacts zijn de volgende:

- Voor obligaties uit de portefeuille beschikbaar voor verkoop (AFS) gewaardeerd in niveau 3, werd de sensitiviteit van de AFS reserve van de effecten beschikbaar voor verkoop voor deze alternatieve assumpties, geschat te variëren tussen -17 miljoen EUR en +17 miljoen in 2017, terwijl deze voor 2016 werd geschat te variëren tussen -21,5 miljoen EUR en +21,5 miljoen EUR.
- Voor obligaties uit de handelsportefeuille (Trading) gewaardeerd in niveau 3, werd de sensitiviteit van de marktaandeel van deze effecten voor deze alternatieve assumpties, geschat te variëren tussen -9 miljoen EUR en +9 miljoen in 2017. De obligaties in deze categorie zijn hoofdzakelijk elementen van NBT.
- De impact van de alternatieve assumpties voor kredietsspreads op Dexia's kredietderivaten (CDS) is geschat op 15,5 miljoen EUR (positief scenario) versus -15,8 miljoen EUR (negatief scenario) vóór belastingen, terwijl voor 2016 deze bedragen vóór belastingen respectievelijk op + 14,1 miljoen EUR en -14,7 miljoen EUR werden geschat. Men dient op te merken op dat bepaalde CDS'en deel uitmaken van de NBT transacties.

In 2016, werden de obligatie en de CDS die gelinkt waren aan NBT transacties samen getest. De voornaamste assumptie die een impact had op de reële waarde is het voortijdig afwikkelen van de transactie. Op basis van het grote aantal voortijdige afwikkelingen gerealiseerd door Dexia sinds 2009 en rekening houdend met het openstaande saldo aan NBT, bedroeg de positieve impact in 2016 (gemiddelde afwikkelingspremie in 2014) +5,2 miljoen EUR waar de negatieve impact (gemiddelde afwikkelingspremie in 2011) -19,8 miljoen bedroeg.

g. Het verschil tussen de transactiepreizen en de gemodelleerde waarden (uitgestelde winst/verlies op dag één (Day One Profit))

Er werden geen bedragen geboekt als uitgestelde winst/verlies op dag één (DOP = Day One Profit).

7.2. Blootstelling aan het kredietrisico

De Exposure at Default (EAD) is een van de gebruikte parameters voor de berekening van de vereisten inzake het eigen vermogen overeenkomstig Verordening (EU) Nr. 575/2013. Ze stemt overeen met de beste schatting van de blootstelling aan het kredietrisico bij wanbetaling. De definitie varieert volgens de gekozen benadering voor de berekening van de vereisten inzake het eigen vermogen. De groep Dexia gebruikt voor de berekening van haar risicogewogen activa zowel de standaardbenadering als de geavanceerde benadering.

- Voor financiële activa gewaardeerd tegen afgeschreven kostprijs, stemt de EAD van een kredietblootstelling op de

balans overeen met de boekwaarde voor waardeverminderingen, rekening houdend met de gelopen rente en de boekhoudkundige impact van de afdekking van de reële waarde;

- Voor financiële activa die tegen hun reële waarde zijn opgenomen, stemt de EAD van een kredietblootstelling op de balans overeen met de boekwaarde voor waardeverminderingen;
- Voor afgeleide producten wordt de EAD berekend volgens de methode gebaseerd op de waardering tegen marktwaarde (*mark-to-market*) overeenkomstig artikel 274 van Verordening (EU) Nr. 575/2013. Ze omvat de vervangingskosten en een bedrag dat de toekomstige potentiële blootstelling vertegenwoordigt, bekomen door het notionele bedrag te vermenigvuldigen met een coëfficiënt die afhangt van het type van afgeleid product en de resterende looptijd ervan;
- Voor de verbintenissen buiten balans wordt de EAD bekomen door de bedragen van de verbintenissen (nominaal) te vermenigvuldigen met een omrekeningsfactor (*Credit Conversion Factor - CCF*). De groep Dexia gebruikt de standaardmethode (art. 111 van Verordening (EU) 575/2013) voor de bepaling van de omrekeningsfactoren, met uitzondering van projectfinancieringstransacties (geavanceerde benadering).

De informatie betreffende het kredietrisico heeft bovendien alleen betrekking op de financiële instrumenten die een blootstelling aan het kredietrisico meebrengen. De groep Dexia heeft beslist om de overlopende rekeningen en overige activa niet op te nemen in de perimeter van dit verslag.

Op 31 december 2017 bedraagt de blootstelling aan het kredietrisico 142 miljard EUR.

a. Uitsplitsing naar geografische regio en categorie van tegenpartij**Uitstaande bedragen per geografische regio**

(in miljoen EUR)	31/12/2016	31/12/2017
Frankrijk	25 484	28 201
België	2 035	1 648
Duitsland	20 689	17 835
Griekenland	128	88
Ierland	103	10
Italië	25 512	23 002
Luxembourg	85	38
Spanje	14 154	10 136
Portugal	3 905	3 924
Hongarije	275	2
Oostenrijk	1 118	1 058
Centraal en Oost-Europa	1 843	954
Nederland	390	130
Scandinavische landen	1 229	528
Groot-Brittannië	25 461	22 178
Zwitserland	399	357
Turkije	367	169
Verenigde Staten en Canada	26 552	19 554
Centraal- en Zuid-Amerika	490	430
Zuidoost-Azië	620	451
Japan	7 479	6 152
Israël	2 347	2 083
Andere ⁽¹⁾	4 000	2 956
TOTAAL	164 665	141 881

(1) Omvat supranationale entiteiten

Uitstaande bedragen per categorie van tegenpartij

(in miljoen EUR)	31/12/2016	31/12/2017	waarvan Dexia Israël
Staten	25 458	29 701	979
Lokale overheden ⁽¹⁾	89 298	75 621	1 045
Financiële instellingen	20 123	13 174	9
Bedrijven	7 607	5 807	35
Monolineverzekeraars	2 062	1 500	
ABS/MBS	6 600	4 424	
Projectfinanciering	13 515	11 652	20
Particulieren, zelfstandigen en KMO's	2	1	
TOTAAL	164 665	141 881	2 088

(1) Op 31 december 2017 omvat deze lijn 3 miljoen EUR op Griekenland, 2 miljoen EUR op Hongarije, 9.739 miljoen EUR op Italië, 1.698 miljoen EUR op Portugal en 5.489 miljoen EUR op Spanje; terwijl op 31 december 2016, deze lijn 50 miljoen EUR op Griekenland, 2 miljoen EUR op Hongarije, 10.750 miljoen EUR op Italië, 1.794 miljoen EUR op Portugal en 6.785 miljoen EUR op Spanje omvatte.

b. Maximale blootstelling aan kredietrisico's (EAD) voor elke categorie van financiële instrumenten

	31/12/2016			31/12/2017			waarvan Dexia Israël		
	Blootstelling aan het kredietrisico vóór financieel effect van de waarborgen	Financieel effect van de waarborgen	Blootstelling aan het kredietrisico (EAD)	Blootstelling aan het kredietrisico vóór financieel effect van de waarborgen	Financieel effect van de waarborgen	Blootstelling aan het kredietrisico (EAD)	Blootstelling aan het kredietrisico vóór financieel effect van de waarborgen	Financieel effect van de waarborgen	Blootstelling aan het kredietrisico (EAD)
(in miljoen EUR)									
Financiële activa beschikbaar voor verkoop (uitgezonderd niet-vastrentende effecten)	16 362	0	16 362	10 782	0	10 782	140	0	140
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden (uitgezonderd niet-vastrentende effecten)	1 365	0	1 365	679	0	679	0	0	0
Tradingderivaten	7 856	1 939	5 917	6 281	2 003	4 278	0	0	0
Derivaten als afdekkinginstrumenten	2 072	1 382	690	1 693	1 007	686	0	0	0
Financiële activa aangehouden tot einde looptijd	1 917	0	1 917	1 886	0	1 886	136	0	136
Leningen en vorderingen (tegen afgeschreven kostprijs)	133 695	2 920	130 775	119 921	1 866	118 055	1 812	0	1 812
Kredietlijnen	1 249	0	1 249	723	0	723	0	0	0
Waarborgen	40 648	34 258	6 390	35 892	31 100	4 792	0	0	0
TOTAAL	205 164	40 499	164 665	177 857	35 976	141 881	2 088	0	2 088

Dexia houdt financiële waarborgen aan. Het gros van de financiële waarborgen bestaat uit cash en termijndeposito's, in mindere mate uit investment grade-obligaties (*uitgiften van overheden of van banken met een AAA-AA rating*).

Enkel de waarborgen die aanvaard worden onder de Bazel reglementering en die rechtstreeks in handen zijn van Dexia zijn in deze tabel opgenomen.

De blootstelling aan het kredietrisico wordt voorgesteld vóór aftrek van waardeverminderingen. Het bedrag aan specifieke bijzondere waardevermindering per categorie van financiële activa is opgenomen in bijlage 2.11 Kwaliteit van financiële activa.

c. Rating van gezonde financiële activa

De rating van de financiële instrumenten is beoordeeld op basis van de interne ratings (Bazel referentie), of externe. Immers, Dexia past de AIRBA (Advanced Internal Ratings Based Approach) toe voor de berekening van de kapitaalvereisten voor het kredietrisico in het kader van Pijler 1 van

Bazel, behalve voor ABS posities waarvoor het kredietrisico berekend wordt op basis van externe ratings (Fitch, S&P of Moody's) en voor een deel van de portefeuille waarvoor het kredietrisico berekend wordt volgens de standaard methode.

	31/12/2016				
	AAA tot AA ⁻	A ⁺ tot BBB ⁻	Non investment grade	Geen rating	Totaal
(in miljoen EUR)					
Financiële activa beschikbaar voor verkoop (uitgezonderd niet-vastrentende effecten)	2 902	13 369	92	0	16 362
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden (uitgezonderd niet-vastrentende effecten)	0	1 339	26	0	1 365
Tradingderivaten	199	4 577	965	8	5 749
Derivaten als afdekkingsinstrumenten	14	656	20	0	690
Financiële activa aangehouden tot einde looptijd	7	1 910	0	0	1 917
Leningen en vorderingen (tegen afgeschreven kostprijs)	54 905	60 019	13 883	417	129 224
Kredietlijnen	877	300	46	7	1 230
Waarborgen	183	6 056	139	5	6 383
TOTAAL	59 086	88 226	15 171	437	162 920

	31/12/2017				
	AAA tot AA ⁻	A ⁺ tot BBB ⁻	Non investment grade	Geen rating	Totaal
(in miljoen EUR)					
Financiële activa beschikbaar voor verkoop (uitgezonderd niet-vastrentende effecten)	1 795	8 762	85	0	10 642
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden (uitgezonderd niet-vastrentende effecten)	0	649	30	0	679
Tradingderivaten	170	3 419	552	0	4 141
Derivaten als afdekkingsinstrumenten	8	647	31	0	686
Financiële activa aangehouden tot einde looptijd	0	1 750	0	0	1 750
Leningen en vorderingen (tegen afgeschreven kostprijs)	48 058	55 112	10 867	567	114 604
Kredietlijnen	453	224	31	12	720
Waarborgen	214	4 457	94	4	4 768
Financiële activa vervat in activa aangehouden voor verkoop	6	1 912	157	14	2 088
TOTAAL	50 704	76 930	11 848	597	140 079

d. Activa die een waardevermindering hebben ondergaan en die achterstallig zijn

Een financieel actief is achterstallig zodra de tegenpartij verzuimd heeft een som te betalen die contractueel verschuldigd is. Dit wordt contract per contract bekeken. Zo zal, wanneer een tegenpartij bijvoorbeeld heeft nagelaten de contractuele

intresten te betalen op de vervaldatum, de volledige lening beschouwd worden als achterstallig. Activa ondergaan een waardevermindering in de gevallen beschreven in toelichting 1.1 *Waarderingsregels en regels voor geconsolideerde jaarrekeningen*.

	31/12/2016			Boekwaarde van activa die een individuele waardevermindering hebben ondergaan, voor aftrek van de specifieke waardeverminderingen
	Betalingsachterstallen			
	≤ 90 dagen	> 90 dagen ≤ 180 dagen»	> 180 dagen	
(in miljoen EUR)				
Leningen en vorderingen (tegen afgeschreven kostprijs)	33	10	234	1 064
Overige financiële instrumenten	0	0	24	2
TOTAAL	33	10	258	1 065

	31/12/2017			Boekwaarde van activa die een individuele waardevermindering hebben ondergaan, voor aftrek van de specifieke waardeverminderingen
	Betalingsachterstallen			
	≤ 90 dagen	> 90 dagen ≤ 180 dagen»	> 180 dagen	
(in miljoen EUR)				
Leningen en vorderingen (tegen afgeschreven kostprijs)	457	0	216	877
Overige financiële instrumenten	16	0	10	1
TOTAAL	473	0	225	878

De evolutie van de betalingsachterstallen tot 90 dagen tussen 31/12/2016 en 31/12/2017 is voornamelijk toe te schrijven aan het feit dat 31 december 2017 een zondag was. De vervallen bedragen werden betaald in de eerste dagen van januari 2018.

Gehestructureerde omlopen ten gevolge van financiële moeilijkheden (Forbearance)

Inzake de gehestructureerde leningen heeft Dexia 3 categorieën van herstructurering geïdentificeerd:

1. De herstructureringen verbonden met de commerciële activiteiten, die tot 2011 en met uitzondering van de geschillen in Nederland, de quasitotaliteit van de herstructureringen uitmaakten.
2. De herstructureringen die betrekking hebben op juridische geschillen met cliënten die geen financiële moeilijkheden hebben.
3. De herstructureringen verbonden met financiële moeilijkheden van de tegenpartij, hetzij ten gevolge van normale commerciële relaties, hetzij in het kader van juridische geschillen. Overeenkomstig de definitie van Forbearance geformuleerd door de EBA, worden enkel herstructureringen uit de 3de

categorie beschouwd als gehestructureerde leningen in het kader van deze analyse. Deze herstructureringen omvatten aan debiteuren gedane tegemoetkomingen teneinde het hoofd te bieden aan de moeilijkheden tot het nakomen van de financiële verplichtingen.

Op 31 december 2017 bedragen de gehestructureerde kredieten ten gevolge van financiële moeilijkheden van debiteuren 1.078 miljoen EUR (waarvan 3 miljoen EUR bij Dexia Israël), tegenover 956 miljoen EUR op 31 december 2016.

e. Activa verkregen doorheen het boekjaar door inbezitneming van de aangehouden waarborg

Noch in 2017 noch in 2016 werden er dergelijke activa verkregen.

f. Wijzigingen in de waardeverminderingen van financiële activa

	2016							In verlies genomen ⁽¹⁾
	Op 1 januari	Toevoegingen	Terugnemingen ⁽¹⁾	Bestedingen	Overige aanpassingen ⁽²⁾	Op 31 december	Inning van activa die voorheen in verlies werden genomen	
(in miljoen EUR)								
Specifieke waardeverminderingen	(604)	(138)	373	5	(1)	(365)		(104)
Leningen aan en vorderingen op cliënten	(458)	(136)	275		(2)	(321)		(77)
Effecten beschikbaar voor verkoop	(144)	(2)	98	5	1	(43)		(26)
<i>Vastrentende effecten</i>	(98)		98					(26)
<i>Niet-vastrentende effecten</i>	(48)	(2)		5	1	(43)		
Overlopende rekeningen en overige activa	(2)					(2)		
Collectieve waardeverminderingen	(422)	(96)	105		(4)	(416)		
Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen	(24)	(35)	21			(37)		
Leningen aan en vorderingen op cliënten	(398)	(61)	84		(4)	(379)		
TOTAAL	(1 026)	(234)	479	5	(5)	(781)		(104)

(1) De voorziening aangelegd in 2015 voor het dossier Hypo Alpe Adria Bank (HETA) werd teruggenomen ten belope van 99 miljoen EUR in Leningen aan en vorderingen op cliënten en ten belope van 98 miljoen EUR in Effecten beschikbaar voor verkoop. Een bedrag van respectievelijk 34 miljoen EUR en 26 miljoen EUR werd erkend als verlies.

(2) De overige aanpassingen omvatten voornamelijk aanpassingen in de wisselkoersen tijdens het boekjaar.

	2017							In verlies genomen ⁽¹⁾
	Op 1 januari	Toevoegingen ⁽¹⁾	Terugnemingen ⁽¹⁾	Bestedingen	Overige aanpassingen	Op 31 december	Inning van activa die voorheen in verlies werden genomen	
(in miljoen EUR)								
Specifieke waardeverminderingen	(365)	(90)	141	1	15	(299)		(92)
Leningen aan en vorderingen op cliënten	(321)	(89)	141		12	(257)		(92)
Effecten beschikbaar voor verkoop	(43)	(1)	0	1	3	(41)		
<i>Niet-vastrentende effecten</i>	(43)	(1)		1	3	(41)		
Overlopende rekeningen en overige activa	(2)					(2)		
Collectieve waardeverminderingen	(416)	(65)	136		15	(331)		
Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen	(37)	(3)	22			(19)		
Leningen aan en vorderingen op cliënten	(379)	(62)	114		15	(312)		
TOTAAL	(781)	(155)	277	1	30	(631)		(92)

(1) De verkoop van bepaalde blootstellingen op Puerto Rico heeft aanleiding gegeven tot het terugnemen van provisies voor 40 miljoen CVEUR en tot het boeken van een verlies van -60 miljoen EUR; Een provisie van 38 miljoen CVEUR werd geboekt voor de blootstellingen op publieke ondernemingen verbonden met de Common Wealth van Puerto Rico, die nog behouden bleven.

g. Kredietrisico voor leningen en vorderingen gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening

Dexia houdt niet langer leningen en vorderingen aan die gewaardeerd worden tegen reële waarde via het resultaat.

h. Kredietrisico van financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde via resultaat

	Boekwaarde	Verandering in de reële waarde toe te rekenen aan de veranderingen van het kredietrisico		Verschil tussen de boekwaarde en het bedrag dat contractueel moet betaald worden op vervaldatum ⁽¹⁾
		Bedrag van het boekjaar	Gecumuleerd bedrag	
(in miljoen EUR)				
Op 31 december 2016	1 798	31	(173)	385
Op 31 december 2017	1 410	92	(81)	321

(1) Dit bedrag omvat het agioldisagio en de wijzigingen in de marktwaarde.

Zie eveneens toelichting 3.1 *Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde via resultaat*.

7.3. Informatie over zekerheden**a. Aard van de zekerheden die mogen verkocht worden of tot zekerheid mogen verstrekt worden**

	31/12/2016		31/12/2017	
	Reële waarde van de verkregen zekerheden	Reële waarde van de verkregen zekerheden die werden verkocht of tot zekerheid verstrekt	Reële waarde van de verkregen zekerheden	Reële waarde van de verkregen zekerheden die werden verkocht of tot zekerheid verstrekt
(in miljoen EUR)				
Schuldinstrumenten	2 913	1 583	2 923	1 160
TOTAAL	2 913	1 583	2 923	1 160

De zekerheden worden verkregen in het kader van terugkoopovereenkomsten.

b. Financiële activa in pand gegeven voor verplichtingen of voorwaardelijke verplichtingen

(in miljoen EUR)	31/12/2016	31/12/2017
Boekwaarde van in pand gegeven financiële activa voor verplichtingen	97 436	83 977

Het bedrag van 84 miljard EUR in 2017 en 97 miljard EUR in 2016 vertegenwoordigt de gestorte kaswaarborgen voor derivaten en de activa in pand gegeven voor de financiering ontvangen van het Eurosystem, de Europese Investeringsbank, terugkoopovereenkomsten of andere gewaarborgde fondsen.

Dit bedrag omvat noch de in pand gegeven activa ten voordele van de gedekte obligaties uitgegeven door Dexia Kommunalbank Deutschland noch de Guaranteed Investment Contracts of GIC's van Dexia FP Holdings Inc. Deze activa bedragen ongeveer 24 miljard EUR in 2017 (28 miljard EUR in 2016).

7.4. Renteherzieningsrisico : uitsplitsing volgens resterende looptijd tot de volgende rentevoetbepaling

Zichtrekeningen zijn opgenomen in de kolom "Op zicht" aangezien we hier de resterende looptijd weergeven tot aan de volgende rentevoetbepaling op boekhoudkundige basis en niet in functie van gegronde hypothesen over het waargenomen gedrag van klanten.

a. Uitsplitsing van de activa

	31/12/2016									Totaal
	Op zicht	Minder dan 3 maand	3 maand tot 1 jaar	1 jaar tot 5 jaar	Meer dan 5 jaar	Onbepaalde looptijd	Gelopen rente	Aanpassing naar reële waarde	Waardevermindering	
(in miljoen EUR)										
Kas en centrale banken	1 623	2 600	0	0	0	0	0			4 223
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening	0	955	0	0	39	0	957	15 830		17 781
<i>waarvan derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden</i>							947	15 468		16 415
Derivaten als afdekkingsinstrumenten							656	6 175		6 830
Financiële activa beschikbaar voor verkoop	0	871	579	2 936	8 894	50	261	3 020	(43)	16 568
Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen	803	3 842	327	1 004	838	0	24	702	(37)	7 503
Leningen aan en vorderingen op cliënten	102	22 263	23 511	9 558	41 675	125	889	21 783	(700)	119 206
Waarderingsverschillen van afdekking van het renterisico van een portefeuille								1 750		1 750
Financiële activa aangehouden tot einde looptijd	0	29	48	99	1 702	0	40		0	1 918
Overlopende rekeningen en overige activa	0	145	79	0	0	36 661	0		(2)	36 884
<i>waarvan gestorte kaswaarborgen</i>						36 632	0			36 632
<i>Subtotaal van de financiële activa gebruikt ter berekening van de gap</i>	<i>2 528</i>	<i>30 705</i>	<i>24 544</i>	<i>13 597</i>	<i>53 148</i>	<i>36 836</i>				
Niet financiële activa						108		0	0	108
TOTAAL	2 528	30 705	24 544	13 597	53 148	36 945	2 826	49 260	(781)	212 771

b. Uitsplitsing van de verplichtingen, met uitzondering van het eigen vermogen

	31/12/2016							Aanpas- sing naar reële waarde	Totaal
	Op zicht	Minder dan 3 maand	3 maand tot 1 jaar	1 jaar tot 5 jaar	Meer dan 5 jaar	Onbe- paalde looptijd	Gelopen rente		
(in miljoen EUR)									
Centrale banken	35	625	30	0	0	0	0		690
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening	0	1	0	141	1 258	0	912	16 363	18 676
<i>waarvan derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden</i>							900	15 978	16 878
Derivaten als afdekkingsinstrumenten							1 206	32 590	33 796
Schulden aan kredietinstellingen	120	36 977	1 613	783	674	0	54	18	40 238
Schulden aan cliënten	549	4 829	3 698	1 276	362	0	24	41	10 778
Schuldpapier	16	23 948	22 386	29 313	17 601	0	671	4 589	98 524
Waarderingsverschillen van afdekking van het renterisico van een portefeuille								100	100
Achtergestelde schulden	0	400	0	79	0	0	2	2	482
Overlopende rekeningen en overige verplichtingen	8	332	50	33	42	3 981	0		4 446
<i>waarvan ontvangen kaswaarborgen</i>						3 966	0		3 966
<i>Subtotaal van de financiële verplichtingen gebruikt ter berekening van de gap</i>	<i>729</i>	<i>67 112</i>	<i>27 778</i>	<i>31 624</i>	<i>19 935</i>	<i>3 981</i>			
Niet financiële verplichtingen						467			467
TOTAAL	729	67 112	27 778	31 624	19 935	4 448	2 869	53 703	208 197

c. De sensitivity gap in de balans op 31 december 2016

(in miljoen EUR)	Op zicht	Minder dan 3 maand	3 maand tot 1 jaar	1 jaar tot 5 jaar	Meer dan 5 jaar	Onbepaalde looptijd
	1 799	(36 406)	(3 234)	(18 027)	33 213	32 855

De sensitivity gap opgenomen in de balans is afgedekt door derivaten.

a. Uitsplitsing van de activa

	31/12/2017									
	Op zicht	Minder dan 3 maand	3 maand tot 1 jaar	1 jaar tot 5 jaar	Meer dan 5 jaar	Onbepaalde looptijd	Gelopen rente	Aanpassing naar reële waarde	Waardevermindering	Totaal
(in miljoen EUR)										
Kas en centrale banken	560	10 161	0	0	0	0	0			10 721
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening	0	554	3	24	2	0	816	11 790		13 188
<i>waarvan derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden</i>							813	11 696		12 509
Derivaten als afdekkingsinstrumenten							531	4 454		4 985
Financiële activa beschikbaar voor verkoop	0	332	394	946	6 750	55	143	2 251	(40)	10 830
Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen	332	3 256	414	850	700	0	23	587	(18)	6 144
Leningen aan en vorderingen op cliënten	6	18 985	21 375	6 795	33 229	18	786	18 639	(569)	99 264
Waarderingsverschillen van afdekking van het renterisico van een portefeuille								1 314		1 314
Financiële activa aangehouden tot einde looptijd	0	17	27	30	1 639	0	37		0	1 750
Overlopende rekeningen en overige activa	0	193	80	0	301	29 978	(1)	0	(1)	30 550
<i>waarvan gestorte kaswaarborgen</i>						29 989	(1)			29 989
Activa aangehouden voor verkoop	1 320	21	155	353	227	18	9	2	0	2 105
<i>Subtotaal van de financiële activa gebruikt ter berekening van de gap</i>	<i>2 219</i>	<i>33 518</i>	<i>22 448</i>	<i>8 998</i>	<i>42 848</i>	<i>30 051</i>				
Niet financiële activa						87		0	0	87
TOTAAL	2 219	33 518	22 448	8 998	42 848	30 157	2 343	39 037	(630)	180 938

b. Uitsplitsing van de verplichtingen, met uitzondering van het eigen vermogen

	31/12/2017									
	Op zicht	Minder dan 3 maand	3 maand tot 1 jaar	1 jaar tot 5 jaar	Meer dan 5 jaar	Onbepaalde looptijd	Gelopen rente	Aanpassing naar reële waarde	Totaal	
(in miljoen EUR)										
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening	0	95	0	75	906	0	717	12 400		14 193
<i>waarvan derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden</i>							704	12 079		12 782
Derivaten als afdekkingsinstrumenten							875	26 982		27 858
Schulden aan kredietinstellingen	280	28 434	1 156	653	427	0	51	15		31 016
Schulden aan cliënten	314	4 786	748	175	346	0	13	22		6 404
Schuld papier		18 692	15 545	34 451	16 817	0	619	3 531		89 654
Waarderingsverschillen van afdekking van het renterisico van een portefeuille								41		41
Achtergestelde schulden	0	145	14	0	0	0	0	0		160
Overlopende rekeningen en overige verplichtingen	1	304	58	13	36	3 529	0			3 941
<i>waarvan ontvangen kaswaarborgen</i>						3 524	0			3 524
Verplichtingen vervat in groepen die worden afgestoten	1 106	146	196	324	112	1	10	0		1 894
<i>Subtotaal van de financiële verplichtingen gebruikt ter berekening van de gap</i>	<i>1 700</i>	<i>52 602</i>	<i>17 717</i>	<i>35 691</i>	<i>18 643</i>	<i>3 529</i>				
Niet financiële verplichtingen						375				375
TOTAAL	1 700	52 602	17 717	35 691	18 643	3 905	2 287	42 991		175 536

c. De sensitivity gap in de balans op 31 december 2017

(in miljoen EUR)	Op zicht	Minder dan 3 maand	3 maand tot 1 jaar	1 jaar tot 5 jaar	Meer dan 5 jaar	Onbepaalde looptijd
	519	(19 084)	4 730	(26 692)	24 205	26 523

De sensitivity gap opgenomen in de balans is afgedekt door derivaten.

7.5. Gevoeligheid voor het renterisico en de overige marktrisico's

We verwijzen hiervoor eveneens naar het Beheersverslag, hoofdstuk Risicobeheer.

a. Thesaurie en financiële markten

De beoordeling van de marktrisico's binnen de groep Dexia steunt hoofdzakelijk op de combinatie van twee meetindicatoren, die aanleiding geven tot het gebruik van limieten.

- De Value at Risk (VaR) meet het verwachte potentiële verlies binnen een betrouwbaarheidsinterval van 99 % en aangehouden over een termijn van tien dagen. Dexia past verschillende VaR-benaderingen toe om het marktrisico te meten inherent aan diverse activiteiten en portefeuilles :
 - Het renterisico en het basisrisico worden gemeten via een parametrische VaR, waarvan de methodologie gebaseerd is op een hypothetische normale verdeling van de rendementen van de risicofactoren ;
 - Het risico verbonden aan de evolutie van de kredietmarges, dat overeenstemt met het specifieke renterisico, alsook de andere risico's van de tradingportefeuille worden gemeten aan de hand van een historische VaR-benadering, waarvan de verdeling tot stand komt door de toepassing van de historische scenario's van de betrokken risicofactoren van de huidige portefeuille.
- Limieten in termen van posities, vervaldagen, markten en toegestane producten werden opgezet per type activiteit. Ze verzekeren een samenhang tussen de globale risicolimieten en de door front office gebruikte operationele drempels. De regels inzake risicobeheer worden aangevuld met stresstest-oefeningen, waarin gebeurtenissen worden opge-

nomen die buiten het waarschijnlijkheidskader vallen van de technieken voor het meten van de VaR. De verschillende hypothesen van deze scenario's van achteruitgang worden geregeld herzien en geactualiseerd. De geconsolideerde resultaten van de stresstests en de overeenkomstige analyse worden elk kwartaal voorgelegd aan het Risk Committee.

Value at Risk gebruikt voor de marktactiviteiten

De VaR die wordt gebruikt voor de marktactiviteiten – obligatieportefeuille niet inbegrepen – wordt voorgesteld in de onderstaande tabel. Eind december 2017 bedroeg het totale VaR-gebruik 3,3 miljoen EUR, tegen 8,2 miljoen EUR eind 2016.

De tradingportefeuille van Dexia bestaat uit twee activiteitsgroepen :

- de verrichtingen opgestart als gevolg van de handel in financiële instrumenten voor de datum van geordende ontmanteling van de Groep, voor het merendeel gedekt in back-to-back ;
- verrichtingen met het oog op het indekken van risico's die voortvloeien uit desinvesteringen of uit de verkoop van activa die gerealiseerd zijn in het kader van het geordende resolutieplan.

De belangrijkste risicofactoren van de tradingportefeuille zijn:

- het renterisico, in het bijzonder op de eurozone en de dollarzone,
- het basisrisico van de valutaswaps (cross currency basis swap),
- het basisrisico BOR-OIS.

De waardeaanpassingen (Credit Value Adjustment, Debit Value Adjustment , Funding Value Adjustment) en hun veranderingen zijn niet geïntegreerd in het VaR-model maar zijn wel opgenomen in de stress scenarios.

VALUE AT RISK VAN MARKTACTIVITEITEN

(in miljoen EUR)		2016		
VaR (10 dagen, 99 %)	Volgens risicofactor			Globaal
	Rentevoet & wisselkoers (Banking en Trading)	Spread (Trading)	Overige risico's	
Gemiddeld	6,0	2,8	0,2	9,0
Einde periode	4,0	4,1	0,2	8,2
Maximum	10,4	4,1	0,2	14,0
Minimum	2,4	2,3	0,2	5,1

VALUE AT RISK VAN MARKTACTIVITEITEN

(in miljoen EUR)		2017		
VaR (10 dagen, 99 %)	Volgens risicofactor			Globaal
	Rentevoet (Trading)	Spread (Trading)	Overige risico's	
Gemiddeld	2,5	3,8	0,1	6,5
Einde periode	1,5	1,8	0,1	3,3
Maximum	3,0	4,2	0,1	7,3
Minimum	1,5	1,8	0,1	3,3

b. Balansbeheer (BSM - Balance Sheet Management)

Het renterisico wordt gemeten aan de hand van gevoeligheden. De risicogevoeligheidsmetingen weerspiegelen de blootstelling van de balans aan een parallelle beweging van 1 % op de rentecurve. De gevoeligheid van de huidige nettowaarde van de gemeten posities in gelopen interesten ten gevolge van een rentebeweging vormt de voornaamste indicator voor de risicometing en voor het vastleggen van de limieten en de opvolging van de risico's.

De globale en gedeeltelijke gevoeligheden per tijdsinterval zijn de belangrijkste risicoindicatoren waarop de risicomités activa-verplichtingen, georganiseerd binnen het Directiecomité, steunen om de risico's te beheren. Het structurele renterisico van de groep Dexia is voornamelijk te vinden bij de langetermijnrentevoeten in Europa en vloeit voort uit het onevenwicht tussen de activa en de verplichtingen van Dexia na dekking van het renterisico.

GEVOELIGHEID EN LIMieten VAN DE LANGE TERMIJN ALM

(in miljoen EUR)	2016	2017
Gevoeligheid	+ 8,8	+ 13,9
Limiet	+/- 80	+/- 80

De gevoeligheid van de lange termijn ALM bedraagt + 13,9 miljoen EUR op 31 december 2017, tegen + 8,8 miljoen EUR op 31

december 2016. Dit sluit aan bij de ALM-strategie, die de volatilititeit van de resultatenrekening zo klein mogelijk wil houden.

c. Obligatieportefeuille

(in miljard EUR)	2016	2017
Notionele blootstelling	58	46

Rentegevoeligheid

Het renterisico van de obligatieportefeuille is afgedekt (exclusieve beheersdoelstelling van de kredietsspread). Bijgevolg is de gevoeligheid voor rentewijzigingen zeer beperkt.

Gevoeligheid voor kredietsspreads

Een belangrijk deel van de obligatieportefeuilles beschikbaar voor verkoop werd geherclassificeerd naar *Leningen en vorderingen*. De reëlewaardereserve van deze effecten is ongevoelig voor marktwijzigingen in de kredietmarges. Wat de andere obligatieportefeuilles betreft, meet de gevoeligheid voor kredietsspread de wijziging in de reëlewaardereserve van de obligatieportefeuilles geclassificeerd onder effecten beschikbaar voor verkoop bij een toename van de kredietmarge of "spread" met een basispunt, uitgedrukt in miljoen EUR. Deze gevoeligheid wordt nauwgezet opgevolgd.

(in miljoen EUR)	2016	2017
Gevoeligheid	(13)	(10)

7.6. Liquiditeitsrisico

A. Uitsplitsing volgens resterende looptijd tot aflossingsdatum

Een groot deel van de balans bestaat uit herwaarderingen van activa, verplichtingen en derivaten. Voor zover deze herwaarderings-elementen constant evolueren en niet gekoppeld kunnen worden aan de vervaldatum van het financieel instrument worden ze in een afzonderlijke kolom vermeld.

Zichtrekeningen en spaarrekeningen worden opgenomen in de kolom "Op zicht" hoewel de terugbetalingsdatum onbepaald is.

a. Uitsplitsing van de activa

	31/12/2016									
	Op zicht	Minder dan 3 maand	3 maand tot 1 jaar	1 jaar tot 5 jaar	Meer dan 5 jaar	Onbepaalde looptijd	Gelopen rente	Aanpassing naar reële waarde	Waardevermindering	Totaal
(in miljoen EUR)										
Kas en centrale banken	1 623	2 600	0	0	0	0	0			4 223
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening	0	6	32	42	915	0	957	15 830		17 781
<i>waarvan derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden</i>							947	15 468		16 415
Derivaten als afdekkingsinstrumenten							656	6 175		6 830
Financiële activa beschikbaar voor verkoop	0	298	514	2 919	9 549	50	261	3 020	(43)	16 568
Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen	803	462	864	3 239	1 445	0	24	702	(37)	7 503
Leningen aan en vorderingen op cliënten	102	2 099	4 324	16 643	73 942	125	889	21 783	(700)	119 206
Waarderingsverschillen van afdekking van het renterisico van een portefeuille								1 750		1 750
Financiële activa aangehouden tot einde looptijd	0	28	48	101	1 702	0	40		0	1 918
Overlopende rekeningen en overige activa	0	145	79	0	0	36 661	0	0	(2)	36 884
<i>waarvan gestorte kaswaarborgen</i>						36 632	0			36 632
<i>Subtotaal van de financiële activa gebruikt ter berekening van de gap</i>	2 528	5 637	5 861	22 943	87 553	36 836				
Niet financiële activa						108		0	0	108
TOTAAL	2 528	5 637	5 861	22 943	87 553	36 945	2 826	49 260	(781)	212 771

b. Uitsplitsing van de verplichtingen, met uitzondering van het eigen vermogen

	31/12/2016						Gelopen rente	Aanpas- sing naar reële waarde	Totaal
	Op zicht	Minder dan 3 maand	3 maand tot 1 jaar	1 jaar tot 5 jaar	Meer dan 5 jaar	Onbe- paalde looptijd			
(in miljoen EUR)									
Centrale banken	35	625	30	0	0	0	0		690
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening	0	0	4	88	1 309	0	912	16 363	18 676
<i>waarvan derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden</i>							900	15 978	16 878
Derivaten als afdekkingsinstrumenten							1 206	32 590	33 796
Schulden aan kredietinstellingen	119	18 220	3 392	14 766	3 668	0	54	18	40 238
Schulden aan cliënten	549	3 935	4 426	1 273	531	0	24	41	10 778
Schuld papier	0	15 467	25 650	33 413	18 734	0	671	4 589	98 524
Waarderingsverschillen van afdekking van het renterisico van een portefeuille								100	100
Achtergestelde schulden	0	0	252	163	64	0	2	2	482
Overlopende rekeningen en overige verplichtingen	8	332	50	33	42	3 981	0		4 446
<i>waarvan ontvangen kaswaarborgen</i>						3 966	0		3 966
<i>Subtotaal van de financiële verplichtingen gebruikt ter berekening van de gap</i>	<i>712</i>	<i>38 579</i>	<i>33 805</i>	<i>49 735</i>	<i>24 346</i>	<i>3 981</i>			
Niet financiële verplichtingen						467			467
TOTAAL	712	38 579	33 805	49 735	24 346	4 448	2 869	53 703	208 197

Gap de liquidité net au 31/12/2016 (in miljoen EUR)	Op zicht	Minder dan 3 maand	3 maand tot 1 jaar	1 jaar tot 5 jaar	Meer dan 5 jaar	Onbepaalde looptijd
	1 816	(32 942)	(27 944)	(26 792)	63 207	32 855

Deze tabel houdt geen rekening met de liquiditeit van het actief noch met de mogelijkheid om het actief te herfinancieren, sommige langlopende activa kunnen verkocht worden om het hoofd te bieden aan een liquiditeitsbehoefte.

a. Uitsplitsing van de activa

	31/12/2017						Gelopen rente	Aanpas- sing naar reële waarde	Waarde- vermin- ding	Totaal
	Op zicht	Minder dan 3 maand	3 maand tot 1 jaar	1 jaar tot 5 jaar	Meer dan 5 jaar	Onbe- paalde looptijd				
(in miljoen EUR)										
Kas en centrale banken	560	10 161	0	0	0	0	0			10 721
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening	0	5	5	39	534	0	816	11 790		13 188
<i>waarvan derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden</i>							813	11 696		12 509
Derivaten als afdekkingsinstrumenten							531	4 454		4 985
Financiële activa beschikbaar voor verkoop	0	319	301	946	6 855	55	143	2 251	(40)	10 830
Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen	432	225	942	2 698	1 254	0	23	587	(18)	6 144
Leningen aan en vorderingen op cliënten	3	950	3 410	12 410	63 617	18	786	18 639	(569)	99 264
Waarderingsverschillen van afdekking van het renterisico van een portefeuille								1 314		1 314
Financiële activa aangehouden tot einde looptijd	0	17	27	30	1 639	0	37		0	1 750
Overlopende rekeningen en overige activa	0	193	80	0	301	29 978	(1)	0	(1)	30 550
<i>waarvan gestorte kaswaarborgen</i>						29 989	(1)			29 989
Activa aangehouden voor verkoop	1 320	21	155	353	227	18	9	2	0	2 105
<i>Subtotaal van de financiële activa gebruikt ter berekening van de gap</i>	<i>2 316</i>	<i>11 893</i>	<i>4 920</i>	<i>16 476</i>	<i>74 426</i>	<i>30 051</i>				
Niet financiële activa						87		0	0	87
TOTAAL	2 316	11 893	4 920	16 476	74 426	30 157	2 343	39 037	(630)	180 938

b. Uitsplitsing van de verplichtingen, met uitzondering van het eigen vermogen

	31/12/2017								Totaal
	Op zicht	Minder dan 3 maand	3 maand tot 1 jaar	1 jaar tot 5 jaar	Meer dan 5 jaar	Onbepaalde looptijd	Gelopen rente	Aanpassing naar reële waarde	
(in miljoen EUR)									
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening	0	0	12	49	1 014	0	717	12 400	14 193
<i>waarvan derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden</i>							704	12 079	12 782
Derivaten als afdekkingsinstrumenten							875	26 982	27 858
Schulden aan kredietinstellingen	280	11 792	5 580	10 626	2 671	0	51	15	31 016
Schulden aan cliënten	314	4 786	597	169	504	0	13	22	6 404
Schuld papier		10 204	20 296	37 624	17 380	0	619	3 531	89 654
Waarderingsverschillen van afdekking van het renterisico van een portefeuille								41	41
Achtergestelde schulden			34	106	19	0	0	0	160
Overlopende rekeningen en overige verplichtingen	1	297	66	13	36	3 529	0		3 941
<i>waarvan ontvangen kaswaarborgen</i>						3 524	0		3 524
Verplichtingen vervat in groepen die worden afgestoten	1 106	146	196	324	112	1	10	0	1 894
<i>Subtotaal van de financiële verplichtingen gebruikt ter berekening van de gap</i>	<i>1 700</i>	<i>27 225</i>	<i>26 780</i>	<i>48 911</i>	<i>21 737</i>	<i>3 529</i>			
Niet financiële verplichtingen						375			375
TOTAAL	1 700	27 225	26 780	48 911	21 737	3 905	2 287	42 991	175 536

De nettoliquiditeitsgap op 31 december 2017 (in miljoen EUR)	Op zicht	Minder dan 3 maand	3 maand tot 1 jaar	1 jaar tot 5 jaar	Meer dan 5 jaar	Onbepaalde looptijd
	616	(15 333)	(21 860)	(32 435)	52 690	26 523

Deze tabel houdt geen rekening met de liquiditeit van het actief noch met de mogelijkheid om het actief te herfinancieren, sommige langlopende activa kunnen verkocht worden om het hoofd te bieden aan een liquiditeitsbehoefte.

B. De handelingen die werden gesteld om de liquiditeitspositie van de groep Dexia te verbeteren

De handelingen die werden gesteld om de liquiditeitspositie van de groep Dexia te verbeteren, zijn uiteengezet in het beheersverslag, zie Hoofdstuk *Informatie over het kapitaal en de liquiditeit*.

7.7. Valutarisico

We verwijzen eveneens naar het Beheersverslag, Hoofdstuk *Risicobeheer*.

Uitsplitsing naar oorspronkelijke valuta	31/12/2016						Totaal
	EUR	GBP	Andere EU-munten	USD	JPY	Overige valuta	
(in miljoen EUR)							
Totaal van het actief	134 287	26 072	109	38 821	7 997	5 484	212 771
Totaal van de verplichtingen en het eigen vermogen	136 188	24 793	31	41 674	5 748	4 337	212 771
NETTOBALANSPOSITIE	(1 901)	1 279	78	(2 853)	2 249	1 147	0

Uitsplitsing naar oorspronkelijke valuta	31/12/2017						Totaal
	EUR	GBP	Andere EU-munten	USD	JPY	Overige valuta	
(in miljoen EUR)							
Totaal van het actief	122 020	23 475	68	22 933	6 893	5 550	180 938
Totaal van de verplichtingen en het eigen vermogen	123 386	22 402	41	25 569	5 036	4 505	180 938
NETTOBALANSPOSITIE	(1 366)	1 074	26	(2 637)	1 857	1 046	0

8. Analyse per segment en geografische spreiding

a. Analyse per segment

Dexia voltooide begin 2014 de verkoop van alle commerciële entiteiten zoals voorzien in het kader van het resolutieplan.

Dit laat toe om de aandacht thans volop te wijden aan het beheer van de restactiva, erover wakend dat de belangen van de Staten als aandeelhouders en borgverleners van de Groep worden beschermd.

Gegeven het huidige profiel van de Groep worden de resultaten van Dexia voortaan geconsolideerd op basis van één segment "Beheer van activiteiten in afbouw", zonder specifieke toewijzing van financiering en operationele uitgaven per activiteit

b. Geografische spreiding

(in miljoen EUR)	België	Frankrijk	Duitsland	Spanje	Ierland	Italië	Verenigde Staten	Israël	Overige	Totaal
Op 31 december 2016										
NETTOBANKPRODUCT	(7)	271	54	37	76	68	16	31	(40)	506
Op 31 december 2017										
NETTOBANKPRODUCT	29	(16)	59	33	(103)	36	(62)	20	(60)	(64)

Verslag van het college van commissarissen aan de algemene vergadering over de geconsolideerde jaarrekening afgesloten op 31 December 2017

In het kader van de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening van Dexia NV (de "vennootschap") en haar dochterondernemingen (samen "de groep"), leggen wij u ons verslag van het college van commissarissen voor. Dit bevat ons verslag over de controle van de geconsolideerde jaarrekening alsook het verslag betreffende de overige door wet-, regelgeving en normen gestelde eisen. Deze verslagen zijn één en ondeelbaar.

Wij werden benoemd in onze hoedanigheid van commissaris door de algemene vergadering van 17 mei 2017, overeenkomstig het voorstel van het bestuursorgaan uitgebracht op aanbeveling van het auditcomité en op voordracht van de ondernemingsraad. Ons mandaat loopt af op de datum van de algemene vergadering die beraadslaagt over de jaarrekening afgesloten op 31 december 2019. Deloitte Bedrijfsrevisoren heeft de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening van Dexia NV uitgevoerd gedurende 10 opeenvolgende boekjaren. Mazars Bedrijfsrevisoren heeft de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening van Dexia NV voor de eerste maal uitgevoerd gedurende de huidige verslagperiode.

Verslag over de controle van de geconsolideerde jaarrekening

Oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de wettelijke controle uitgevoerd van de geconsolideerde jaarrekening van de groep, die het geconsolideerd overzicht van de financiële positie op 31 december 2017 omvat, alsook de geconsolideerde resultatenrekening, de geconsolideerde staat van het nettoresultaat en de winsten en verliezen rechtstreeks in het eigen vermogen geboekt, het geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen en het geconsolideerd kasstroomoverzicht en het overzicht van geldmiddelen en equivalenten over het boekjaar afgesloten op die datum en de toelichting, met de belangrijkste gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige informatievervalsing, waarvan het totaal van het geconsolideerd overzicht van de financiële positie 180 938 miljoen EUR bedraagt en waarvan het geconsolideerd overzicht van netto

winst of verlies afsluit met een verlies (aandeel van de groep) van het boekjaar van 462 miljoen EUR.

Naar ons oordeel geeft de geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld van het vermogen en van de financiële toestand van de groep op 31 december 2017 alsook van zijn geconsolideerde resultaten en van zijn geconsolideerde kasstromen over het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften.

Basis voor het oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens de internationale controlestandaarden (ISAs). Onze verantwoordelijkheden op grond van deze standaarden zijn verder beschreven in de sectie "Verantwoordelijkheden van de commissaris voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening" van ons verslag. Wij hebben alle deontologische vereisten die relevant zijn voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening in België nageleefd, met inbegrip van deze met betrekking tot de onafhankelijkheid.

Wij hebben van het bestuursorgaan en van de aangestelden van de vennootschap de voor onze controle vereiste ophelдерingen en inlichtingen verkregen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Kernpunten van de controle

De kernpunten van onze controle betreffen die aangelegenheden die naar ons professioneel oordeel het meest significant waren bij de controle van de geconsolideerde jaarrekening van de huidige verslagperiode. Deze aangelegenheden zijn behandeld in de context van onze controle van de geconsolideerde jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover, en wij verschaffen geen afzonderlijk oordeel over deze aangelegenheden.

Kernpunten van de controle	Hoe onze controle de kernpunten van de controle behandelde
<p>Omschrijving kernpunt 1 – Veronderstelling van de continuïteit van de bedrijfsvoering voor het opstellen van de jaarrekening <i>(We verwijzen naar toelichting 1 van de geconsolideerde jaarrekening)</i></p>	
<p>De activiteit van de Groep Dexia vindt plaats binnen de bijzondere context van de toepassing van het plan voor de geordende resolutie dat op 28 december 2012 door de Europese Commissie werd goedgekeurd. Dit plan, herzien door de raad van bestuur van Dexia op 14 november 2017, neemt volgende uitgangspunten in beschouwing:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het businessplan is gebaseerd op marktgegevens die eind 2012 konden worden vastgesteld. • De onderliggende macro-economische hypothesen worden bijgestuurd in het kader van halfjaarlijkse herzieningen van het plan. De herziening houdt rekening met de meest recente marktomstandigheden die konden worden vastgesteld alsook met de boekhoudkundige- en regelgevende ontwikkelingen tot op dat moment. • Het businessplan gaat uit van het behoud van de bankvergunning van de verschillende entiteiten van de Groep en veronderstelt tevens het behoud van de rating van Dexia Crédit Local. • Het businessplan veronderstelt tevens dat Dexia een behoorlijke financieringscapaciteit behoudt, die vooral afhangt van de belangstelling van de beleggers voor het door de Belgische, Franse en Luxemburgse Staat gewaarborgde schuld papier en van de capaciteit van de Groep om gedekte financieringen op te halen. • Dexia is overigens gevoelig voor de evolutie van de macro-economische omgeving en voor de marktparameters, zoals de wisselkoersen, de rentevoeten of de credit spreads, waarvan de schommelingen een significante impact kunnen hebben op het businessplan. <p>Er blijven bijgevolg tot op vandaag onzekerheden met betrekking tot de realisatie van het businessplan die de continuïteit van de bedrijfsvoering ondersteunt. Als gevolg beschouwen we de veronderstelling van de continuïteit van de bedrijfsvoering als een kernpunt van de controle.</p>	<p>Wij hebben de meest recente evaluatie van het directiecomité en van de raad van bestuur omtrent de continuïteit van Dexia gedurende een termijn van twaalf maanden vanaf het einde van het boekjaar, zoals voorzien in IAS 1 – Presentatie van de jaarrekening, evenals de elementen waarop deze evaluatie gebaseerd is alsook haar onderliggende documentatie beoordeeld.</p> <ul style="list-style-type: none"> • We hebben de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen van het businessplan na bijsturing op basis van de beschikbare gegevens op 30 juni 2017 onderzocht op basis van onze kennis van de markt, de eigen activiteiten van de Groep Dexia en de van toepassing zijnde wetgeving en regelgeving. • We hebben de elementen waarop de verwachte toekomstige kasstromen gebaseerd zijn (met name de bestaande stromen van de activa en passiva en de verwachte toekomstige emissies van de verschillende schulden in het kader van het financieringsprogramma van de Groep), beoordeeld volgens de onderliggende documentatie die deze stromen onderbouwen en op basis van gesprekken met het management. • Ten slotte zijn we de naleving van de wettelijke en regelgevende vereisten nagegaan voor wat betreft de toelichtingen inzake de continuïteit van de bedrijfsvoering. <p>We hebben ons verder geïnformeerd bij het directiecomité en de raad van bestuur over de onderliggende hypothesen van het businessplan voor een termijn van meer dan twaalf maanden. Zoals aangegeven in toelichting 1.1, bestaan er tot op heden onzekerheden die naast de macro-economische factoren in rekening moeten genomen worden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de voorwaarden tot het verkrijgen van toegang tot de faciliteiten van het Eurosysteem na 2021; • het vernieuwingsproces van de staatsgaranties; • de organisatiestructuur van de Groep Dexia.

Kernpunten van de controle	Hoe onze controle de kernpunten van de controle behandelde
<p>Omschrijving kernpunt 2 – Operationele risico's gerelateerd aan de informatiesystemen <i>(We verwijzen naar de toelichting 1.4 van de geconsolideerde jaarrekening.)</i></p>	
<p>Voor zijn operationele activiteiten is Dexia afhankelijk van de betrouwbaarheid en veiligheid van haar informatiesystemen.</p> <p>Voorts valt haar activiteit onder een bijzondere context met als doel het afbouwen van haar portefeuille van activa, vastgelegd door een plan voor de geordende resolutie dat in december 2012 door de Europese Commissie werd goedgekeurd.</p> <p>In deze context en met het oog op de continuïteit van de bedrijfsvoering, heeft Dexia Crédit Local haar IT-functie (ontwikkelingen, productie en infrastructuur) uitbesteed aan een externe dienstverlener vanaf 1 november 2017.</p> <p>Hierdoor wordt de beheersing van het operationeel risico wat betreft de functionele werking van de informatiesystemen en de automatische verwerkingen van de boekhoudkundige en financiële informatie als een kernpunt van onze audit opgenomen.</p>	<p>De beoordeling van de ingevoerde algemene IT-controles door het management bij de verwerking van deze informatie is een belangrijke mijlpaal voor onze auditaanpak. Met behulp van onze IT-specialisten werden de volgende werkzaamheden verricht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het in kaart brengen van de informatiesystemen, processen en controles die als basis dienen voor de productie en verwerking van boekhoudkundige en financiële informatie; • de opvolging van de behandeling van de voornaamste IT-incidenten door Dexia en de opvolging van de ingevoerde corrigerende actieplannen; • het beoordelen van (i) de werking van de algemene IT-controles (het beheer van toegangen tot de applicaties en de gegevens, het beheer van wijzigingen en van ontwikkelingen van de applicaties, het beheer van IT-activiteiten) en (ii) de belangrijke automatische controles op de voornaamste informatiesystemen (markt- en kredietapplicaties, accounting, consolidatie, automatische aansluiting...); • het uitvoeren van analyses op gegevens van de manuele boekingen: <ul style="list-style-type: none"> – controle van de bevoegdheden bij het invoeren van manuele boekingen; – verzameling van documentatie die de natuur en het opnemen van deze boekingen verantwoordt. <p>Als gevolg van het uitbestedingsproject van de IT-functie hebben we het ontwerp van de controles en het toezicht op de controles opgezet in het kader van de externe dienstverlening beoordeeld.</p> <p>Ten slotte hebben we de informatie onderzocht die gepubliceerd is in de toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening met betrekking tot de operationele risico's met betrekking tot de informatie systemen.</p>

Kernpunten van de controle	Hoe onze controle de kernpunten van de controle behandelde
<p>Omschrijving kernpunt 3 – Identificatie en evaluatie van het kredietrisico (We verwijzen naar de toelichtingen 1.1.6.5, 1.1.22, 2.3, 2.4, 2.11, 3.7, 5.9 en 7.2 van de geconsolideerde jaarrekening.)</p>	
<p>Dexia wordt blootgesteld aan het kredietrisico doordat haar klanten hun financiële verplichtingen niet kunnen nakomen.</p> <p>Zodra dit voorkomt, vertaalt dit risico zich in de jaarrekening via bijzondere waardeverminderingen van de betreffende activa en via voorzieningen voor kredietverleningen buiten balans.</p> <p>In eerste instantie worden deze bijzondere specifieke waardeverminderingen en voorzieningen bepaald door de Groep aan de hand van individuele risico-inschattingen wanneer een tegenpartij moeilijkheden heeft om haar verplichtingen na te komen.</p> <p>Bovendien wordt op portefeuilles van kredieten die als gevoelig worden beschouwd, die onder toezicht staan en waarvoor geen individuele waardevermindering wordt voorzien, of wanneer een risico wordt geïdentificeerd voor een sector, een collectieve waardevermindering opgenomen, bepaald aan de hand van statistische modellen die beroep doen op een beoordeling tijdens de verschillende fases van de berekening, vooral bij de opzet van homogene portefeuilles en bij de bepaling van de risicoparameters die gebruikt werden in de afwaarderingsmodellen.</p> <p>Op 31 december 2017 bedraagt de bruto waarde van de financiële activa met een individuele waardevermindering 954 miljoen euro, de specifieke en collectieve waardeverminderingen bedragen 629 miljoen euro en de risicokost van de Groep bedraagt + 33 miljoen euro.</p> <p>We hebben de identificatie en de beoordeling van het kredietrisico opgenomen als een kernpunt in onze controle aangezien de bijzondere waardeverminderingen significant zijn ten opzichte van de rekeningen in hun geheel en een subjectieve beoordeling van het management bevatten, zowel bij de identificatie van de betrokken kredieten als bij de bepaling van het bedrag van de geboekte bijzondere waardeverminderingen.</p>	<p>We hebben de gepastheid van de controle over het kredietproces opgezet door het management beoordeeld en hebben de effectieve werking van de door het management ingevoerde sleutelcontroles in dit proces getest.</p> <p>Deze sleutelcontroles hebben voornamelijk betrekking op de identificatie en de opvolging van de te depreciëren leningen en vorderingen alsook op dubieuze en gehestructureerde omloop, het respecteren van de methodologieën gedefinieerd door Dexia voor het beoordelen van de waardeverminderingen, de kwaliteit en traceerbaarheid van de gebruikte data, de berekening en het vrijgeven van gegevens van management- en risicosystemen naar de boekhouding toe.</p> <p>Voor ons testwerk op de waardeverminderingen en voorzieningen per einde boekjaar hebben we zowel de uitstaande bedragen en/of de portefeuilles met de meest significante bedragen in aanmerking genomen en waarvoor de beoordeling van Dexia bepalend is geweest bij de bepaling van de waardevermindering.</p> <p>Het testwerk bestond onder meer uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de identificatie van dossiers met een significant individueel risico (de zogenaamde “gevoelige” kredieten): voor een selectie van kredieten die naar oordeel van het management gezond zijn hebben we het risiconiveau beoordeeld; • de bepaling van bijzondere waardeverminderingen op individuele basis: aan de hand van een steekproef zijn we de onderliggende hypothesen gebruikt door het management bij het boeken van de bijzondere waardeverminderingen nagegaan; • de evaluatie van de collectieve waardeverminderingen: we hebben de relevantie van de gebruikte methodologieën beoordeeld, in het bijzonder de groepering van soortgelijke risico's, de relevantie van de gebruikte gegevens en het correcte gebruik ervan met name wat betreft de berekeningswijze. <p>Verder hebben wij ook de informatie onderzocht die wordt opgenomen in de toelichting van de geconsolideerde jaarrekening met betrekking tot het kredietrisico.</p>

Kernpunten van de controle	Hoe onze controle de kernpunten van de controle behandelde
<p>Omschrijving kernpunt 4 – Identificatie en evaluatie van de voorzieningen voor juridische risico's en geschillen <i>(Wij verwijzen naar de toelichting 3.7 Voorzieningen voor risico's en kosten bij de geconsolideerde jaarrekening en naar het hoofdstuk "Geschillen" van het beheersverslag waarnaar die toelichting 3.7 refereert en waarin de raad van bestuur een beschrijving geeft van de voornaamste geschillen waaraan de Groep Dexia is blootgesteld)</i></p>	
<p>De Groep Dexia wordt in het kader van haar activiteiten blootgesteld aan een aantal juridische risico's en geschillen.</p> <p>De gevolgen van de belangrijkste geschillen, zoals beoordeeld door de Groep aan de hand van de beschikbare informatie op het moment van afsluiting, worden weergegeven in de geconsolideerde jaarrekening. In het bijzonder haar activiteiten rond "leasing van aandelen" in Nederland en de daaraan gerelateerde onderzoeken kunnen een significante impact op de financiële positie, de resultaten en de activa van de Groep hebben.</p> <p>De Groep voldoet aan de voorwaarden van IAS 37 om voorzieningen voor bepaalde risico's te evalueren en aan te leggen. De boeking van een voorziening of een verwachte verplichting om deze risico's in te dekken, vereist, vanwege de moeilijkheid om de uitkomst van een geschil in te schatten, een subjectief oordeel.</p> <p>Vanwege de aard van de lopende procedures tegen de Groep Dexia en rekening houdende met de aard en de schatting van de voorzieningen, beschouwen we de voorzieningen voor juridische risico's en geschillen als een kernpunt in onze audit.</p>	<p>We hebben de gepastheid van de interne controles, ingevoerd door het management in het proces voor het aanleggen van voorzieningen voor geschillen, beoordeeld en de effectieve werking hiervan getest.</p> <p>Deze controles hebben voornamelijk betrekking op de identificatie van dossiers waarvoor een voorziening moet aangelegd worden volgens de gronden van de geschillen en waarvoor de bepaling van de bedragen volgens de methodologieën vastgelegd door de Groep Dexia gebeurt.</p> <p>Het testwerk was vooral gericht op de volgende werkzaamheden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • besprekingen met het directiecomité en de juridische afdeling van de Groep Dexia; • onderzoek naar de motieven van de geschillen en ons verzekeren van het gepaste karakter van het bestaan en het testen of de voorziene bedragen zijn vastgelegd volgens de door de Groep weerhouden hypothesen; • het evalueren van de principes en hypothesen die door de Groep worden weerhouden om de bedragen van de voorzieningen voor litiges in te schatten; • het aanschrijven van advocatenkantoren waar Dexia mee samen werkt om hun opinie over de lopende geschillen te verkrijgen en na te kijken. <p>Ten slotte hebben wij de informatie in Bijlage 3.7 van de toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening op voorzieningen voor risico's en kosten onderzocht.</p>

Kernpunten van de controle	Hoe onze controle de kernpunten van de controle behandelde
<p>Omschrijving kernpunt 5 – Waardering van de financiële instrumenten geclassificeerd als niveau 2 en niveau 3 in de hiërarchie van reële waarde <i>(Wij verwijzen naar de toelichtingen 1.1.6.3, 1.1.7.1 à 1.1.7.2, 2.1, 2.2, 3.1, 4.1, 5.3, 7.1 bij de geconsolideerde jaarrekening)</i></p>	
<p>Door haar marktactiviteiten houdt Dexia financiële instrumenten aan (activa en passiva) geclassificeerd als niveau 2 en 3 in de hiërarchie van reële waarde. Deze instrumenten worden gewaardeerd aan marktwaarde aan de hand van waarderingmodellen waarvan de significante parameters niet-observeerbaar zijn of niet direct door marktgegevens worden bevestigd.</p> <p>De verkregen marktwaarden kunnen onderhevig zijn aan bijkomende waarde-aanpassingen om markt-, liquiditeits- en tegenpartijrisico's in rekening te brengen. Dit is namelijk het geval voor de derivaten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Credit Value Adjustment (CVA): houdt rekening met het kredietrisico van de tegenpartij; • Debit Value Adjustment (DVA): houdt rekening met het eigen kredietrisico van Dexia; • Funding Value Adjustment (FVA): houdt rekening met de financieringskosten uitsluitend voor de niet gecollateraliseerde derivaten; en • het gebruik van een actualisatiecurve gebaseerd op een dag tot dag rente (OIS). <p>De door Dexia weerhouden technieken om deze financiële instrumenten te waarderen, alsook om de aanpassingen aan de reële waarde te bepalen, bevatten een aanzienlijke mate van beoordeling met betrekking tot de gedefinieerde methodologieën, de keuzen van de waarderingparameters, de aanpassingen van de reële waarde, evenals het gebruik van de interne waarderingmodellen.</p> <p>Deze financiële instrumenten geclassificeerd als niveau 2 en niveau 3 in de hiërarchie van reële waarde in toelichting 7.1 vertegenwoordigen 130 892 miljoen euro aan activa en 171 704 miljoen euro aan passiva op de geconsolideerde balans van de Groep op 31 december 2017.</p> <p>Vanwege de materiële aard van de uitstaande bedragen en de beoordelingscomponent bij de bepaling van de reële waarde, zijn wij van mening dat de evaluatie van de financiële instrumenten geclassificeerd onder niveau 2 en niveau 3, een kernpunt van de controle vormt.</p>	<p>We hebben de gepastheid van de sleutelcontroles en de effectieve werking van die controles, ingevoerd door Dexia omtrent het waarderingproces voor financiële instrumenten van niveau 2 en 3, onderzocht en namelijk degene die betrekking hebben tot:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de definitie van criteria voor het classificeren van financiële instrumenten in de reële waarde niveaus zoals gedefinieerd in IFRS 7; • de beoordeling van het risico van onzekerheid bij het gebruik van waarderingmodellen: we hebben het bestaan van een cartografie van de modellen geverifieerd en hebben de documentatie gerelateerd aan de bepaling van het risico van onzekerheid bij het gebruik van deze modellen onderzocht, evenals de documentatie van de prioriteitscriteria voor de periodieke beoordeling van de modellen; • de onafhankelijke toetsing van de waarderingparameters: we hebben onder andere de gepastheid van de gebruikte databronnen geanalyseerd en hebben het correct respecteren van de hiërarchie van deze bronnen beoordeeld; • de bepaling van reële waarde-aanpassingen: we hebben de relevantie van de gebruikte methodologieën geanalyseerd, een analytische beoordeling van de impacten uitgevoerd en hebben de reconciliatie met de cijfers in de boekhouding onderzocht. <p>Met de hulp van onze waarderingsexperten hebben wij, op basis van steekproeven, de volgende werkzaamheden verricht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de analyse van de beoordeling door Dexia van het risico van onzekerheid bij het gebruik van waarderingmodellen; • de analyse van de gepastheid van de gebruikte waarderingparameters; • het onafhankelijke nazicht van tegenwaarderingen aan de hand van onze eigen modellen. <p>We beoordeelden de berekeningswijze en het uitwisselen van zekerheden op de derivaten en hebben de belangrijkste verschillen met de tegenpartijen in de berekeningswijze geanalyseerd om zo onze beoordeling naar de betrouwbaarheid van de waarderingen van Dexia te bevestigen.</p> <p>Ten slotte hebben we ook de informatie gepubliceerd in de toelichtingen van de geconsolideerde jaarrekening met betrekking tot de waarderingniveaus van reële waarde onderzocht.</p>

Kernpunten van de controle	Hoe onze controle de kernpunten van de controle behandelde
<p>Omschrijving kernpunt 6 – Documentatie en effectiviteit van de afdekkingsrelaties (Wij verwijzen naar de toelichtingen 1.1.10, 1.1.11, 4.1, 5.3 bij de geconsolideerde jaarrekening)</p>	
<p>In het kader van haar financieringsactiviteiten heeft Dexia besloten om het risico van eventuele wijzigingen in de reële waarde of kasstromen van activa en passiva in te dekken via het gebruik van afdekkingsderivaten.</p> <p>De kwalificatie van een afdekkingsrelatie wordt strikt vastgelegd in IAS 39 - Financiële instrumenten: opname en waardering, waarbij aan volgende voorwaarden moet voldaan worden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • een duidelijke documentatie van de kenmerken van het afgedekte bestanddeel, het afgeleide instrument en de typologie van de afdekkingsrelatie; • het kader voor het gebruik van hedge accounting moet voldoen aan kwantitatieve testen die het behouden van de afdekkingsrelatie rechtvaardigen. <p>Voor de uitstaande dekkingsinstrumenten die significante bedragen vertegenwoordigen (respectievelijk 4 985 miljoen euro en 27 858 miljoen euro aan activa en passiva aan het einde van het boekjaar en - 131 miljoen euro voor het nettoresultaat van dekking), beschouwen wij de documentatie en effectiviteit van de afdekkingsrelaties als een kernpunt in onze audit.</p>	<p>We hebben de gepastheid van het opgezette interne controlesysteem en het toezicht op de documentatie en effectiviteit van de afdekkingsrelaties beoordeeld.</p> <p>Ons testwerk werd voornamelijk gericht op:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de documentatie van afdekkingsrelaties; • de identificatie van portefeuilles met afgedekte posities en afdekkingsinstrumenten; • het ontwerp voor het uitvoeren van efficiëntietesten die het behoud van relaties op lange termijn rechtvaardigen; • de principes van dékwalificatie van de dekkingsrelaties. <p>Onze werkzaamheden op de afsluitdatum concentreerden zich op:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de reconciliatie tussen de uitstaande bedragen bij beheer en de uitstaande bedragen in de boekhouding; • het kritisch onderzoek van de efficiëntietesten en de boekhoudkundige verwerking van inefficiënties; • een analytische beoordeling van de wijziging in inefficiënties gedurende het jaar. <p>We hebben onze specialisten op het gebied van boekhouding van indekkingen aangesproken om, op basis van steekproeven, testwerk te verrichten op:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het onderzoek van de methodologieën en documentatie van dekkingspositie in verband met IAS 39; • het onderzoek van de documentatie van de interacties tussen de Groep Dexia en de markt wanneer deze afdekkingstransacties uitvoert voor entiteiten van de Groep. <p>Daarnaast onderzochten wij of de door Dexia toegepaste methodologie overeenstemt met de IFRS-standaard voor de boekhoudkundige verwerking van afdekkingsrelaties in het kader van een overdacht van afgedekte posities, evenals de boekhoudkundige impacten die volgen uit het beëindigen van een afdekkingsrelatie of de omzetting van een afdekkingsinstrument naar een nieuwe relatie.</p> <p>Ten slotte hebben we ook de informatie gepubliceerd in de toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening met betrekking tot de risico's die voortvloeien uit de afdekkingsrelaties van de Groep onderzocht.</p>

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan voor de geconsolideerde jaarrekening

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften, alsook voor de interne beheersing die het bestuursorgaan noodzakelijk acht voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening die geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten.

Bij het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening is het bestuursorgaan verantwoordelijk voor het inschatten van de mogelijkheid van de groep om haar continuïteit te handhaven, alsook voor het toelichten, indien van toepassing, van aangelegenheden die met continuïteit verband houden en het gebruiken van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuursorgaan het voornemen heeft om de groep te liquideren of om de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of geen ander realistisch alternatief heeft dan dit te doen.

Verantwoordelijkheden van de commissaris voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening

Onze doelstellingen zijn het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de vraag of de geconsolideerde jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten en het uitbrengen van een commissarisverslag waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoog niveau van zekerheid, maar is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de ISAs is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer die bestaat. Afwijkingen kunnen zich voordoen als gevolg van fraude of fouten en worden als van materieel belang beschouwd indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij, individueel of gezamenlijk, de economische beslissingen genomen door gebruikers op basis van deze geconsolideerde jaarrekening, beïnvloeden.

Als deel van een controle uitgevoerd overeenkomstig de ISAs, passen wij professionele oordeelsvorming toe en handhaven wij een professioneel-kritische instelling gedurende de controle. Wij voeren tevens de volgende werkzaamheden uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de geconsolideerde jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten, het bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden die op deze risico's inspelen en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Het risico van het niet detecteren van een van materieel belang zijnde afwijking is groter indien die afwijking het gevolg is van fraude dan indien zij het gevolg is van fouten, omdat bij fraude sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten om transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle, met als doel controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet zijn gericht op het geven van een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing van de groep;

- het evalueren van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van de door het bestuursorgaan gemaakte schattingen en van de daarop betrekking hebbende toelichtingen;
- het concluderen dat de door het bestuursorgaan gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is, en het concluderen, op basis van de verkregen controle-informatie, of er een onzekerheid van materieel belang bestaat met betrekking tot gebeurtenissen of omstandigheden die significante twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de groep om zijn continuïteit te handhaven. Indien wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij ertoe gehouden om de aandacht in ons commissarisverslag te vestigen op de daarop betrekking hebbende toelichtingen in de geconsolideerde jaarrekening, of, indien deze toelichtingen inadequaat zijn, om ons oordeel aan te passen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot op de datum van ons commissarisverslag. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de groep zijn continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de algehele presentatie, structuur en inhoud van de geconsolideerde jaarrekening, en van de vraag of de geconsolideerde jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen weergeeft op een wijze die leidt tot een getrouw beeld;
- het verkrijgen van voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van de entiteiten of bedrijfsactiviteiten binnen de groep gericht op het tot uitdrukking brengen van een oordeel over de geconsolideerde jaarrekening. Wij zijn verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. Wij blijven ongedeeld verantwoordelijk voor ons oordeel.

Wij communiceren met het auditcomité onder meer over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante controlebevindingen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing die wij identificeren gedurende onze controle.

Wij verschaffen aan het auditcomité tevens een verklaring dat wij de relevante deontologische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd, en wij communiceren met hen over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en, waar van toepassing, over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Uit de aangelegenheden die met het auditcomité zijn gecommuniceerd bepalen wij die zaken die het meest significant waren bij de controle van de geconsolideerde jaarrekening van de huidige verslagperiode, en die derhalve de kernpunten van onze controle uitmaken. Wij beschrijven deze aangelegenheden in ons verslag, tenzij het openbaar maken van deze aangelegenheden is verboden door wet- of regelgeving.

Verslag betreffende de overige door wet-, regelgeving en normen gestelde eisen

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen en de inhoud van het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening de verklaring van niet-financiële informatie gehecht aan dit jaarverslag en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport.

Verantwoordelijkheden van de commissaris

In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm bij de internationale controlestandaarden (ISAs), is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening, de verklaring van niet-financiële informatie gehecht aan dit jaarverslag en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport, na te gaan, alsook verslag over deze aangelegenheden uit te brengen.

Aspecten betreffende het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening en andere informatie opgenomen in het jaarrapport

Na het uitvoeren van specifieke werkzaamheden op het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening, zijn wij van oordeel dat dit jaarverslag overeenstemt met de geconsolideerde jaarrekening voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2017 en is opgesteld overeenkomstig het artikel 119 van het Wetboek van vennootschappen.

In de context van onze controle van de geconsolideerde jaarrekening, zijn wij tevens verantwoordelijk voor het overwegen, in het bijzonder op basis van de kennis verkregen tijdens de controle, of het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat, hetzij informatie die onjuist vermeld is of anderszins misleidend is. In

het licht van de werkzaamheden die wij hebben uitgevoerd, dienen wij u geen afwijking van materieel belang te melden. Wij drukken geen enkele mate van zekerheid uit over het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening.

De niet-financiële informatie zoals vereist op grond van artikel 119, § 2 van het Wetboek van vennootschappen, werd opgenomen in het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening onder sectie "Niet-financiële informatie – Sociale, ecologische en maatschappelijke verantwoordelijkheid van bedrijven" dat deel uitmaakt van het jaarrapport. De Groep Dexia heeft zich bij het opstellen van deze niet-financiële informatie gebaseerd op de voorschriften van de wet van 3 september 2017 betreffende de bekendmaking van niet-financiële informatie en informatie inzake diversiteit door bepaalde grote vennootschappen en groepen, die de richtlijn 2014/95/EU transponeert. Wij spreken ons evenwel niet uit over de vraag of deze niet-financiële informatie in alle van materieel belang zijnde opzichten is opgesteld in overeenstemming met de hierboven vermelde wet. Verder drukken wij geen enkele mate van zekerheid uit over individuele elementen opgenomen in deze niet-financiële informatie.

Vermeldingen betreffende de onafhankelijkheid

- Onze bedrijfsrevisorenkantoren en onze netwerken hebben geen opdrachten verricht die onverenigbaar zijn met de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening en onze bedrijfsrevisorenkantoren zijn in de loop van ons mandaat onafhankelijk gebleven tegenover de groep.
- De honoraria voor de bijkomende opdrachten die verenigbaar zijn met de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening bedoeld in artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen werden correct vermeld en uitgesplitst in de toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening.

Andere vermeldingen

Huidig verslag is consistent met onze aanvullende verklaring aan het auditcomité bedoeld in artikel 11 van de verordening (EU) nr. 537/2014.

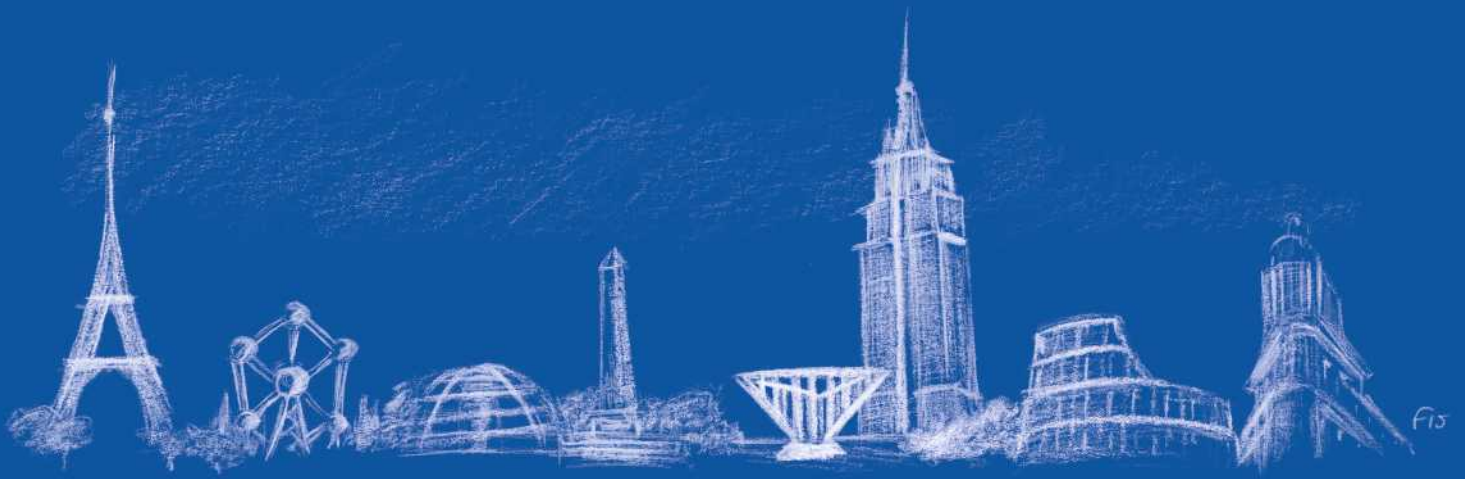
Zaventem en Brussel, 3 april 2018

Het College van Commissarissen

DELOITTE Réviseurs d'Entreprises
BV o.v.v.e. CVBA
Vertegenwoordigd door Yves Dehogne

Mazars Réviseurs d'Entreprises
CVBA
Vertegenwoordigd door Xavier Doyen

170	Balans
171	Buitenbalanstelling
172	Resultatenrekening
173	Toelichting bij de jaarrekening
190	Verslag van de commissarissen aan de algemene vergadering over de jaarrekening afgesloten op 31 december 2017



Jaarrekening
Financiële situatie op 31 december 2017

Balans

(voor winstverdeling)

ACTIVA	31/12/2016	31/12/2017
(in EUR)		
VASTE ACTIVA	2 345 700 167	2 345 636 359
II. Immateriële vaste activa	308 685	303 915
III. Materiële vaste activa	235 858	182 663
B. Installaties, machines en uitrusting	13 206	8 212
C. Meubilair en rollend materieel	221 175	156 720
E. Overige materiële vaste activa	1 477	17 731
IV. Financiële vaste activa	2 345 155 624	2 345 149 781
A. Verbonden ondernemingen	2 343 141 349	2 343 141 349
1. Deelnemingen	2 343 141 349	2 343 141 349
C. Andere financiële vaste activa	2 014 275	2 008 432
1. Aandelen	2 001 000	2 001 000
2. Vorderingen en borgtochten in contanten	13 275	7 432
VLOTTENDE ACTIVA	777 729 054	774 277 976
V. Vorderingen op meer dan één jaar	108 307 510	107 391 744
B. Overige vorderingen	108 307 510	107 391 744
VII. Vorderingen op ten hoogste één jaar	7 531 179	6 728 684
A. Handelsvorderingen	2 747 379	2 899 460
B. Overige vorderingen	4 783 800	3 829 224
VIII. Geldbeleggingen	642 973 044	642 428 823
B. Overige beleggingen	642 973 044	642 428 823
IX. Liquide middelen	17 513 002	16 741 442
X. Overlopende rekeningen	1 404 319	987 283
TOTAAL DER ACTIVA	3 123 429 221	3 119 914 335

PASSIVA	31/12/2016	31/12/2017
(in EUR)		
EIGEN VERMOGEN	2 984 331 902	2 994 884 720
I. Kapitaal	500 000 000	500 000 000
A. Geplaatst kapitaal	500 000 000	500 000 000
II. Uitgiftepremies	1 900 000 000	1 900 000 000
IV. Reserves	322 880 172	322 880 172
A. Wettelijke reserve	50 000 000	50 000 000
D. Beschikbare reserves	272 880 172	272 880 172
V. Overgedragen winst	246 901 794	261 451 730
V. bis. Winst van het boekjaar ⁽¹⁾	14 549 936	10 552 818
VOORZIENINGEN EN UITGESTELDE BELASTINGEN	87 308 874	64 066 187
VII. A. Voorzieningen voor risico's en kosten	87 308 874	64 066 187
2. Fiscale lasten	4 000 000	4 000 000
5. Overige risico's en kosten	83 308 874	60 066 187
SCHULDEN	51 788 445	60 963 428
VIII. Schulden op meer dan één jaar	39 788 000	39 788 000
A. Financiële schulden	39 788 000	39 788 000
1. Achtergestelde leningen	39 788 000	39 788 000
IX. Schulden op ten hoogste één jaar	11 547 678	20 705 683
C. Handelsschulden	3 583 475	2 578 095
1. Leveranciers	3 583 475	2 578 095
E. Schulden met betrekking tot belastingen, bezoldigingen en sociale lasten	2 650 520	2 547 678
1. Belastingen	131 379	409 543
2. Bezoldigingen en sociale lasten	2 519 141	2 138 135
F. Overige schulden	5 313 683	15 579 910
X. Overlopende rekeningen	452 767	469 745
TOTAAL DER PASSIVA	3 123 429 221	3 119 914 335

(1) Zie punt 1 van de toelichting bij de jaarrekening.

Buitenbalanstelling

(in EUR)	31/12/2016	31/12/2017
Diverse rechten en verplichtingen:		
Zekerheden gesteld door de Franse en de Belgische overheden m.b.t. Financial Products activaportefeuille ⁽¹⁾	PM	PM
Zekerheden gesteld door derden voor rekening van de onderneming	302 973	302 973
Zakelijke zekerheden gesteld op eigen activa	150 324 996	150 308 453
Uitgifte van gunstige deelnemingen	-	PM
Verplichtingen tot uitgifte van aandelen verbonden aan stockopties (uitoefeningsprijs)	338 055 080	109 291 375
Verbintenis t.a.v. Dexia Nederland NV	PM	PM
Overige verbintenissen ⁽²⁾	PM	PM

(1) Zie rubriek xxx van de geconsolideerde jaarrekening.

(2) Zie rubriek xxxx Buitenbalansrechten en verplichtingen.

Resultatenrekening

(in EUR)	31/12/2016	31/12/2017
I. Bedrijfsopbrengsten	65 221 741	33 374 743
D. Andere bedrijfsopbrengsten	13 267 029	13 933 557
E. Niet-recurrente bedrijfsopbrengsten	51 954 712	19 441 186
II. Bedrijfskosten	(61 857 659)	(29 097 488)
B. Diensten en diverse goederen	(17 797 130)	(15 297 999)
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	(10 596 412)	(9 371 122)
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa	(629 105)	(338 124)
F. Voorzieningen voor risico's en kosten: toevoegingen (-)	(150 840)	(150 836)
G. Andere bedrijfskosten	(873 445)	(1 133 457)
I. Niet-recurrente bedrijfskosten	(31 810 727)	(2 805 950)
III. Bedrijfswinst (+)	3 364 082	4 277 255
IV. Financiële opbrengsten	20 694 570	6 562 121
A. Recurrente financiële opbrengsten	8 050 438	4 125 298
2. Opbrengsten uit vlottende activa	2 203 871	332 833
3. Andere financiële opbrengsten	5 846 567	3 792 465
B. Niet-recurrente financiële opbrengsten	12 644 132	2 436 823
V. Financiële kosten	(5 425 350)	(1 110 124)
A. Recurrente financiële kosten	(504 674)	(543 736)
1. Kosten van schulden	(185 181)	(41 250)
3. Andere financiële kosten	(319 493)	(502 486)
B. Niet-recurrente financiële kosten	(4 920 676)	(566 388)
VI. Winst van het boekjaar voor belasting	18 633 302	9 729 252
VIII. Belastingen op het resultaat	(4 083 366)	823 566
A. Belastingen	(5 709 552)	(15 206)
B. Regularisering van belastingen en terugneming van voorzieningen voor belastingen	1 626 186	838 772
IX. Winst van het boekjaar	14 549 936	10 552 818
XI. Te bestemmen winst van het boekjaar	14 549 936	10 552 818
Overgedragen resultaat van het vorige boekjaar	246 901 794	261 451 730
Te bestemmen winst van het boekjaar	14 549 936	10 552 818
TE BESTEMMEN WINST	261 451 730	272 004 548

Toelichting bij de jaarrekening

1. Voorstelling van de jaarrekening

Dexia NV stelt zijn jaarrekening vóór winstverdeling voor. Het boekjaar 2017 wordt afgesloten met een winst van 10,6 miljoen EUR. De overgedragen winst van het vorige boekjaar bedraagt 261,4 miljoen EUR, zodat de totale te bestemmen winst 272 miljoen EUR bedraagt.

De Richtlijn 2013/34/EU van 26 juni 2013 met betrekking tot de financiële jaarrekeningen, de geconsolideerde jaarrekeningen en de gerelateerde verslagen is omgezet naar Belgisch recht door de wet en het koninklijk besluit van 18 december 2015 en is van toepassing op de boekjaren vanaf 1 januari 2016. Deze omzetting, die gebaseerd is op de principes van IFRS waarin het begrip van uitzonderlijk resultaat geschrapt is, brengt een wijziging teweeg in de voorstelling van de resultatenrekening. De uitzonderlijke resultaten worden vanaf nu niet onder een aparte rubriek geregistreerd, maar zullen ze volgens hun aard voorgesteld worden als niet-recurrente bedrijfs- of financiële resultaten. Bijgevolg wordt er geen onderscheid gemaakt tussen “uitzonderlijk” in de jaarverslagen van het verleden en “niet-recurrent” in de huidige jaarverslagen. De aanpassing neemt enkel vorm door een transfert van de uitzonderlijke resultaten naar de bedrijfsresultaten of de financiële niet-recurrente resultaten en is dus zuiver structureel.

De niet-recurrente bedrijfs- en financiële resultaten zijn gedetailleerd in de toelichting bij de jaarrekeningen.

De ontslagvergoedingen, reorganisatiekosten, en andere kosten die verband houden met de verkoop van deelnemingen alsook de verschuldigde of te ontvangen vergoedingen voor garanties die verband houden met de verkoop van deelnemingen die niet rechtstreeks aangehouden worden door Dexia behoren tot de kosten of opbrengsten van de niet-recurrente bedrijfsresultaten. De voorzieningen met een uitzonderlijk karakter, die zijn aangelegd of teruggenomen met betrekking tot de bovenstaande kosten of opbrengsten, zullen ook worden toegevoegd aan de niet-recurrente bedrijfsresultaten.

Bovendien zullen de waardeverminderingen op financiële vaste en vlottende activa alsook de meer- en minderwaarde op financiële vaste en vlottende activa die als uitzonderlijk beschouwd worden, opgenomen worden in de niet-recurrente financiële resultaten. Hetzelfde geldt voor prijsaanpassingen en de verschuldigde of te ontvangen vergoedingen in de context van de verkoop van financiële vaste activa rechtstreeks aangehouden door Dexia. Het aanleggen en terugnemen van voorzieningen met een uitzonderlijk karakter die verband houden met de bovenstaande balansposten zullen eveneens toegewezen worden als niet-recurrente financiële resultaten.

2. Jaarrekening en rekeningstelsel

Dexia is een naamloze vennootschap en een financiële holding naar Belgisch recht waarvan het kapitaal vertegenwoordigd wordt door 420.134.302 aandelen zonder vermelding van nominale waarde, waarvan 1.948.984 gedematerialiseerde aandelen of aandelen op naam geïdentificeerd door een ISIN-code (BE0974290224) verhandelbaar zijn op Euronext Brussel en 418.185.318 andere nominatieve aandelen gehouden door de Belgische en Franse staat, geen ISIN-code hebbende, niet verhandelbaar zijn op Euronext en niet converteerbaar in gedematerialiseerde aandelen.

Dexia is zodoende onderworpen aan het gemeenrecht betreffende de jaarrekening dat is opgenomen in het Wetboek Vennootschappen en het bijbehorende uitvoeringsbesluit van 30 januari 2001. Het rekeningstelsel is naar inhoud, voorstelling en nummering conform het rekeningstelsel dat bedoeld wordt in het Koninklijk Besluit van 12 september 1983. De rekeningen die voorzien zijn in het rekeningstelsel en die niet van toepassing zijn op de onderneming, zijn niet in de publicatie opgenomen. De jaarrekening wordt opgesteld in euro.

3. Waarderingsregels

3.1. Algemene regels

3.1.1. WETGEVING

De waarderingsregels zijn conform het Koninklijk Besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek Vennootschappen. Indien de wet in een keuzemogelijkheid voorziet of een uitzondering toestaat, wordt in de onderstaande waarderingsregels de gekozen optie of de toegepaste uitzondering vermeld.

3.1.2. OMREKENING VAN DEVIEZEN IN EUR

De monetaire tegoeden, schulden, rechten en verplichtingen in deviezen worden omgerekend in EUR door de pariteiten van de EUR te kruisen met elk van de deviezen op basis van de gemiddelde indicatieve koers op de afsluitingsdatum. De niet-monetaire bestanddelen worden omgerekend in EUR door de pariteiten van de EUR te kruisen met elk van de deviezen op basis van de koers op de verrichtingsdatum. De opbrengsten en kosten in deviezen worden omgerekend in EUR door de pariteiten van de EUR te kruisen met elk van de deviezen op basis van de koers van de dag waarop de resultaten worden berekend.

3.2. Activa

3.2.1. OPRICHTINGSKOSTEN (RUBRIEK I.)

Vanaf het boekjaar 2012 worden alle oprichtingskosten voor 100 % ten laste opgenomen van het boekjaar waarin ze werden gemaakt.

3.2.2. IMMATERIËLE VASTE ACTIVA (RUBRIEK II.)

De aankoop van licenties, de externe kosten voor de ontwikkeling van software en de aanmaak van de website van de groep Dexia worden geboekt aan de actiefzijde onder de rubriek immateriële vaste activa voor een minimum bedrag van 1.000 EUR, zijnde de aanschaffingswaarde per bedrijfsmiddel, of indien de levering wordt uitgevoerd in deelleveringen van minder dan 1.000 EUR, maar in totaal minstens 1.000 EUR bedraagt. De immateriële vaste activa worden afgeschreven over maximum vijf jaar. Bovendien komen de interne kosten voor de ontwikkeling en de exploitatie van de software en de website volledig ten laste van het boekjaar waarin ze werden gemaakt.

Er worden uitzonderlijke afschrijvingen geboekt teneinde de boekwaarde van de immateriële vaste activa af te stemmen op de gebruikswaarde ervan voor de onderneming, indien ze wijzigden of omdat de economische of technologische omstandigheden zijn veranderd. Als de uitzonderlijke afschrijvingen niet meer gerechtvaardigd zijn, worden ze teruggenomen.

3.2.3. MATERIËLE VASTE ACTIVA (RUBRIEK III.)

Er worden uitzonderlijke afschrijvingen geboekt teneinde de boekwaarde van de vaste activa af te stemmen op de gebruikswaarde ervan voor de onderneming, indien ze in waarde zijn verminderd of omdat de economische of technologische omstandigheden zijn veranderd. Als de uitzonderlijke afschrijvingen niet meer gerechtvaardigd zijn, worden ze teruggenomen.

3.2.4. FINANCIËLE VASTE ACTIVA (RUBRIEK IV.)

De participaties, aandelen en deelbewijzen worden in de balans opgenomen tegen hun aanschaffingswaarde of hun inbrengwaarde. De bijkomende aanschaffingskosten worden ten laste genomen van het boekjaar waarin de aanschaffing plaatsvindt. Waardeverminderingen worden geboekt indien een duurzame minderwaarde of waardeverlies vastgesteld wordt. Dit moet blijken uit de positie, de rentabiliteit of de vooruitzichten van de vennootschap waarin de aandelen en/of deelbewijzen worden aangehouden. De deelnemingen, aandelen en deelbewijzen kunnen ook worden geherwaardeerd. Daartoe moet hun waarde, die wordt vastgesteld op grond van hun nut voor de onderneming, op vaststaande en duurzame wijze uitstijgen boven hun boekwaarde. De vorderingen die zijn opgenomen onder de financiële vaste activa, worden volgens dezelfde principes geherwaardeerd als de schuldvorderingen op meer dan één jaar en op ten hoogste één jaar.

3.2.5. SCHULDVORDERINGEN OP MEER DAN EEN JAAR EN OP TEN HOOGSTE EEN JAAR (RUBRIEKEN V. EN VII.)

De schuldvorderingen worden in de balans opgenomen tegen hun nominale waarde en er worden waardeverminderingen

op toegepast indien de terugbetaling op de vervaldag onzeker is.

3.2.6. GELDBELEGGINGEN EN LIQUIDE MIDDELEN (RUBRIEKEN VIII. EN IX.)

De tegoeden op rekening worden geherwaardeerd tegen hun nominale waarde.

De effecten worden geboekt tegen hun aanschaffingswaarde, terwijl de bijkomende aanschaffingskosten van deze effecten ten laste van het boekjaar worden genomen.

Bij het afsluiten van het boekjaar maken de geldbeleggingen en liquide middelen het voorwerp uit van waardeverminderingen indien de realisatiewaarde lager ligt dan de boekwaarde. Er worden aanvullende waardeverminderingen toegepast om rekening te houden met ofwel de evolutie van de realisatie- of marktwaarde, ofwel met wisselvalligheden die gerechtvaardigd worden door de aard van de betrokken tegoeden of de uitgeoefende activiteit.

De eigen aandelen die werden verworven om te worden vernietigd, worden echter geherwaardeerd tegen hun aanschaffingsprijs, want ze kunnen slechts vernietigd worden na goedkeuring door de algemene vergadering.

3.3. Passiva

3.3.1. HERWAARDERINGSMEERWAARDEN (RUBRIEK III.)

De deelnemingen en aandelen die deel uitmaken van de financiële vaste activa, kunnen worden geherwaardeerd wanneer hun waarde, die wordt vastgesteld op basis van het nut voor de onderneming, op vaststaande en duurzame wijze uitstijgt boven hun boekwaarde. De herwaarderingsmeerwaarden worden in deze rubriek behouden tot de realisatie van de betrokken activa of tot de opnemingsdatum in het kapitaal.

3.3.2. VOORZIENINGEN VOOR RISICO'S EN KOSTEN (RUBRIEK VII.)

Bij de afsluiting van elk boekjaar spreekt de raad van bestuur zich voorzichtig, oprecht en te goeder trouw uit over de voorzieningen die moeten worden aangelegd tot dekking van alle verwachte risico's of eventuele verliezen die tijdens het boekjaar of de vorige boekjaren zijn ontstaan en, in het geval van een verplichting, het geschatte benodigde bedrag om de schuld af te lossen op de balansdatum.

De voorzieningen in verband met de vorige boekjaren worden regelmatig herzien en in de resultaten opgenomen indien ze niet meer relevant zijn.

3.3.3. SCHULDEN OP MEER DAN EEN JAAR EN OP TEN HOOGSTE EEN JAAR (RUBRIEK VIII. EN IX.)

De schulden worden in de balans opgenomen tegen hun nominale waarde.

3.4. Buitenbalansrubrieken

De buitenbalansrubrieken worden opgenomen tegen de nominale waarde van de rechten en verplichtingen die vermeld staan in het contract, of zo niet tegen hun geraamde waarde.

4. Toelichting bij de jaarrekening

Dexia is een grensoverschrijdende overkoepelende vennootschap die beschikt over een vaste vestiging in Parijs, 1, passerelle des Reflets, Tour CBX – La Défense 2, F-92919 Parijs. Vanuit boekhoudkundig standpunt omvatten de statutaire rekeningen van Dexia de rekeningen van Brussel, de maatschappelijke zetel van Dexia, en die van de vaste vestiging.

CONTINUÏTEIT VAN DE BEDRIJFSVOERING

De statutaire en geconsolideerde financiële staten van Dexia op 31 december 2017 werden opgesteld conform de boekhoudkundige regels van kracht in geval van continuïteit van de bedrijfsvoering (going concern). Dit houdt een aantal veronderstellingen in die als basis dienden voor het businessplan onderliggend aan de resolutie van de groep Dexia. Ze worden hieronder hernoemd.

- Het businessplan is gebaseerd op marktgegevens die eind september 2012 konden worden vastgesteld. De onderliggende macro-economische hypothesen worden bijgestuurd in het kader van halfjaarlijkse herzieningen van het plan.

De bijsturing op basis van de beschikbare gegevens op 30 juni 2017, die door de raad van bestuur van Dexia van 14 november 2017 werd goedgekeurd, houdt rekening met een herziening van het financieringsplan op basis van de meest recente marktomstandigheden die konden worden vastgesteld. Ze houdt eveneens rekening met de reglementaire veranderingen die tot op heden gekend zijn, waaronder de definitieve tekst van CRD IV en het inwerking treden van de IFRS 9-norm op 1 januari 2018, op basis van de hypothesen die tot op heden gekend zijn.

Het aangepaste businessplan leidt tot afwijkingen ten opzichte van het oorspronkelijke plan. Die zorgen voor een ingrijpende verandering van het aanvankelijk uitgetekende traject van de resolutie van de Groep, met name inzake winstgevendheid, solvabiliteit en financieringsstructuur, maar zetten in deze fase de aard en de pijlers van de resolutie niet op de helling.

- Het plan gaat uit van het behoud van de bankvergunning van de verschillende entiteiten en veronderstelt tevens het behoud van de rating van Dexia Crédit Local.

- Het veronderstelt tevens dat Dexia een behoorlijke financieringscapaciteit behoudt, die vooral afhangt van de belangstelling van de beleggers voor het door de Belgische, Franse en Luxemburgse Staat gewaarborgd schuld papier en van de capaciteit van de Groep om gedekte financieringen op te halen.

Sinds de goedkeuring van het geordende resolutieplan in december 2012 heeft de financieringsstructuur van de Groep zich gunstig ontwikkeld dankzij een toename van de gedekte of gewaarborgde marktfinancieringen, tegen een veel lagere kostprijs dan verwacht in het businessplan, voor grotere volumes en aan langere looptijden. Aanvankelijk kon de Groep uit de afwijkende financieringsmechanismen stappen die in 2012 waren ingevoerd en vervolgens zijn beroep op financieringsmiddelen aangegaan bij de centrale banken gevoelig terugschroeven, om deze omloop zelfs volledig te hebben afgebouwd op 31 december 2017⁽¹⁾. Terzelfdertijd past Dexia een voorzichtig liquiditeitsbeheer toe en handhaaft het zijn aanzienlijke liquiditeitsreserves.

⁽¹⁾ Op 21 juli 2017 maakte de Europese Centrale Bank bekend dat liquidatie-entiteiten vanaf 31 december 2021 niet langer toegang hebben tot het Eurosysteem.

Er blijft echter onzekerheid hangen rond de verwezenlijking van het businessplan over de looptijd van de resolutie van de Groep.

- Zo kan dit plan de impact ondervinden van boekhoudkundige en prudentiële wijzigingen.

- Omwille van de specifieke financiële kenmerken van Dexia sinds de aanvang van de resolutie kan de Groep niet garanderen dat bepaalde reglementaire ratio's gedurende de looptijd van haar resolutie steeds nageleefd zullen worden.

De groep Dexia is gevoelig voor de evolutie van de macro-economische omgeving en voor de marktparameters, zoals wisselkoersen, rentevoeten of credit spreads, waarvan de schommelingen een impact kunnen hebben op het businessplan. In het bijzonder kan een ongunstige evolutie van deze parameters, wegens op de liquiditeit en het solvabiliteitsniveau van de Groep, via een stijging van het cash collateral dat Dexia dient te storten aan zijn tegenpartijen van derivaten of een impact op de waardering van financiële activa, passiva en OTC-derivaten, waarvan de schommelingen in de resultatenrekening worden geboekt en kunnen leiden tot een wijziging van de AFS-reserve en het reglementaire kapitaalniveau van de Groep.

- Als ten slotte de financieringscapaciteit op de markt van schuld papier met staatswaarborg zou verminderen, moet Dexia teruggrijpen naar duurere financieringsbronnen, dat een rechtstreekse impact zou hebben op de in het businessplan vooropgestelde rentabiliteit.

4.1. Balanstotaal (vóór winstverdeling)

Het balanstotaal stabiliseert daar het 3 119,9 miljoen EUR op 31 december 2017 bedraagt tegenover 3 123,4 miljoen EUR op 31 december 2016.

4.2. Activa

VASTE ACTIVA

4.2.1. IMMATERIËLE VASTE ACTIVA

De immateriële vaste activa bedragen 0,3 miljoen EUR en hebben betrekking op de aankoop en de ontwikkeling van software. Deze vaste activa worden lineair afgeschreven over een periode van drie jaar. De overgang naar de standaard IFRS9 gebruikt voor de presentatie van de geconsolideerde jaarrekeningen onder IFRS voor de afsluiting vanaf het jaar 2018; heeft geleid tot een buitengebruikstelling van de uitrustingen, ontwikkelingen en informaticaplatformen reeds volledig afgeschreven, voor een bedrag van 12,5 miljoen EUR.

4.2.2. MATERIËLE VASTE ACTIVA

De materiële vaste activa, waarvan de nettoboekwaarde 0,2 miljoen EUR belooft, hebben een brutoaanschaffingswaarde van 3,3 miljoen EUR.

De installaties, de machines en het meubilair dragen voor 1,5 miljoen EUR bij aan de bruto aanschaffingswaarde en worden lineair afgeschreven over een periode van tien jaar.

Het kantoor -, IT - en audiovisueel materiaal maakt deel uit van een bruto investering van 0,6 miljoen EUR bruto dat lineair afgeschreven wordt aan 25 %.

De overige materiële vaste activa hebben betrekking op de inrichting van de gehuurde ruimten, met name de kantoren in de Bastion Tower te Brussel (bruto aanschaffingswaarde van

1,2 miljoen EUR) waarvan de afschrijving lineair gespreid is over de duur van de huurperiode.

4.2.3. FINANCIËLE VASTE ACTIVA

Deelnemingen in verbonden ondernemingen

De rubriek "Deelnemingen", blijft ongewijzigd in 2017 en vertegenwoordigt 2 343,1 miljoen EUR op 31 december 2017.

Deze rubriek omvat de volgende deelnemingen:

- 2 250,0 miljoen EUR: 100 % van **Dexia Crédit Local (DCL)**, Parijs, Frankrijk.

De bruto aanschaffingswaarde van DCL bedraagt 17 203,8 miljoen EUR en de totaal toegepaste waardevermindering op DCL blijft 14 953,8 miljoen rekening houdend met de winstgevendheid en de actuele waarde van haar toekomstige winsten.

- 93,0 miljoen EUR: 100 % van **Dexia Nederland BV**, Amsterdam, Nederland.
- 0,1 miljoen EUR: 100 % van **Dexiarail SA**, Parijs, Frankrijk

Overige financiële vaste activa

Aandelen en deelnemingen

Teneinde de aansprakelijkheid en de risico's gelopen door haar bestuurders en directieleden in te dekken, maakt Dexia sinds 2012 gebruik van een alternatieve verzekeringsstructuur waaronder de oprichting van een compartiment (Protected Cell Company (PCC)) met een kapitaal van 2 miljoen EUR, in de verzekeringsmaatschappij White Rock Insurance Ltd.

VLOTTENDE ACTIVA

4.2.4. VORDERINGEN OP MEER DAN EEN JAAR

Overige vorderingen

Sinds 2002 is de vaste vestiging van Dexia in Parijs de overkoepelende vennootschap van de fiscale consolidatiekring in Frankrijk, die op 31 december 2017 de volgende vennootschappen omvat:

- DCL Evolution
- Dexia CLF Régions Bail
- Dexia Crédit Local
- Dexia Établissement Stable Paris
- Dexia Flobail
- Dexiarail
- Genebus Lease.

Dexia CLF Banque en CBXIA2 waren het onderwerp van een universele overdracht van erfgoed aan hun enige aandeelhouder DCL en dit, respectievelijk op 1 april en 1 mei 2017.

Aangezien de door Dexia Crédit Local en zijn dochterondernemingen aangegane verbintenissen Dexia NV in staat stellen om via zijn vaste vestiging tijdelijke fiscale besparingen te verwezenlijken, werd overeengekomen dat de aldus door de vaste vestiging vrijgemaakte middelen worden uitgeleend aan de dochterondernemingen van de fiscaal geïntegreerde groep die deze belastingbesparingen mogelijk hebben gemaakt. De in dit kader ter beschikking gestelde middelen worden hieronder voorschotten t.g.v. uitgestelde belastingen genoemd. Het totale bedrag van de door de vaste vestiging toegekende voorschotten t.g.v. uitgestelde belastingen die contractueel na 31 december 2018 vervallen, bedraagt 90,8 miljoen EUR op 31 december 2017.

Teneinde de operationele continuïteit van Dexia te verzekeren alsook de goede uitvoering van het opgelegde resolutieplan van de groep, werd op 29 november 2012 de Hyperion stichting opgericht met als doel alle personeelsleden van Dexia die aanvaard hebben om te blijven tot op z'n minst tot oktober 2014 dezelfde vertrekvoorwaarden, overeengekomen op 21 december 2011, toe te kennen als diegenen die de groep hebben verlaten nadat de beslissing tot ontmanteling werd genomen. Een lening voor de financiering van de activiteiten werd toegekend aan Hyperion. Het saldo van deze lening, waarvan de vervaldag meer dan 1 jaar is, bedraagt 16,6 miljoen EUR op 31 december 2017.

4.2.5. VORDERINGEN OP TEN HOOGSTE EEN JAAR

Handelsvorderingen

De rubriek "Handelsvorderingen" (2,9 miljoen EUR) betreft voornamelijk handelsvorderingen ten laste van dochterondernemingen van de groep (2,8 miljoen EUR).

Overige vorderingen

De vaste vestiging van Dexia in Parijs is de overkoepelende vennootschap van de fiscale consolidatiekring in Frankrijk. Daarom moet ze de vennootschapsbelasting betalen die de groep verschuldigd is in het kader van de fiscale integratie, aangezien de belastingen die verschuldigd zijn door de ondernemingen die deelnemen aan de fiscale consolidatie, gestort moeten worden aan de vaste vestiging. Op 31 december 2017 heeft de vaste vestiging van Parijs een vordering van 1,3 miljoen EUR ten overstaan van de Franse belastingdiensten als overkoepelende vennootschap van de fiscale consolidatiekring in Frankrijk, met betrekking tot de periodes 2012 tot en met 2016.

Voorts moet Dexia nog 0,9 miljoen EUR ontvangen met betrekking tot de vervroegde terugbetaling van vastrentende waardepapieren in portefeuille gehouden.

Op 31 December 2017 heeft Dexia nog een vordering op de ondernemingen die deelnamen aan de fiscale consolidatie te Luxemburg, deze schuld komt overeen met de belasting verschuldigd door deze ondernemingen op hun aandeel in het geconsolideerde fiscaal resultaat. Het saldo ten bedrage van 1,6 miljoen EUR bestaat uit diverse kleine vorderingen.

4.2.6. GELDBELEGGINGEN

Overige beleggingen

De cash overschotten van Dexia werden op korte termijn bij DCL geplaatst (539 miljoen EUR).

Daarnaast verwierf Dexia effecten, waarvan de aanschaffingswaarde EUR 103,4 miljoen bedraagt, die in pand werden gegeven aan de verzekeringsmaatschappij White Rock Insurance PCC Ltd.

4.2.7. LIQUIDE MIDDELEN

Het beschikbare bedrag van de tegoeden op zichtrekeningen en in kas belooft 16,7 miljoen EUR.

4.2.8. OVERLOPENDE REKENINGEN

De over te dragen kosten bedragen 0,9 miljoen EUR en omvatten verzekeringen (0,3 miljoen EUR), databanken (0,3 miljoen EUR), alsook algemene kosten (EUR 0,3 miljoen).

Tot de verworven opbrengsten (0,1 miljoen EUR) behoren de intresten op toegekende voorschotten t.g.v. uitgestelde belastingen.

4.3. Passiva

EIGEN VERMOGEN

Op 31 december 2017 bedraagt het eigen vermogen van de overkoepelende vennootschap, rekening houdend met het resultaat van 2017 voor toewijzing, 2 994,9 miljoen EUR. Het bestaat uit de volgende elementen:

4.3.1. KAPITAAL

Het geplaatste kapitaal op 31 december 2017 bedraagt 500 miljoen EUR.

Op 31 december 2016 werd het maatschappelijk geplaatste kapitaal vertegenwoordigd door 1 948 984 aandelen van categorie A en 28 947 368 preferente aandelen van categorie B.

Op deze preferente aandelen werd ingetekend door de Belgische en Franse Staat naar aanleiding van de kapitaalverhoging van 5,5 miljard euro op 31 december 2012 en had onder meer als doel te voldoen aan de eisen van de Europese Commissie inzake staatssteun, waarbij er wordt opgelegd dat de Belgische en Franse Staat in de eerste plaats en in het bijzonder zullen genieten van elke toekomstige verbetering van de financiële situatie van Dexia, gelet op het risico dat zij dragen (burden sharing).

Deze preferente aandelen genieten van een reglementair statuut als Common Equity Tier 1 (CET1) op grond van een overgangsregeling die op 31 december 2017 afloopt. Derhalve, teneinde aan de prudentiële vereisten inzake solvabiliteit te kunnen blijven voldoen en overeenkomstig het verzoek van de Europese Centrale Bank, heeft Dexia een plan voorgelegd tot herclassificatie van deze preferente aandelen waarbij aan de vereisten inzake burden sharing is voldaan. Zodoende werden de 28 947 368 preferente aandelen van categorie B geconverteerd in 418 185 318 gewone aandelen. Bovenop deze gewone aandelen, worden winstbewijzen met Contingent Liquidation Rights (CLR) toegekend aan de Belgische en Franse Staat. Deze CLR hebben geen stemrecht en vertegenwoordigen niet het kapitaal van Dexia, maar geven de Staten recht op de preferentiële uitkering, bij de vereffening van Dexia, na verrekening van de schulden en lasten, van een bedrag van 440 miljoen euro per jaar vanaf 1 januari 2018 tot de datum van in vereffeningstelling. Zodoende is op 31 december 2017 het maatschappelijk kapitaal van Dexia vertegenwoordigd door 420 134 302 aandelen zonder vermelding van nominale waarde.

4.3.2. UITGIFTEPREMIES

De kapitaalverhogingen gingen gewoonlijk gepaard met een uitgiftepremie. Het totale bedrag van deze premies komt uit op 1 900 miljoen EUR op 31 december 2017.

4.3.3. RESERVES EN OVERGEDRAGEN RESULTAAT

De rubriek "Reserves" omvat de wettelijke reserve (50 miljoen EUR) en een beschikbare reserve van 272,9 miljoen EUR.

Op de Algemene Vergadering van 17 mei 2017 werd beslist om de winst van het boekjaar 2016 ten belope van 14,5 miljoen EUR alsook de overgedragen winst ten belope van 246,9 miljoen EUR op 31 december 2016 toe te wijzen naar overgedragen winst waardoor deze 261,4 miljoen EUR bedraagt op 31 december 2016.

4.3.4. RESULTAAT VAN HET BOEKJAAR

De winst van 2017 bedraagt 10,6 miljoen EUR. Deze winst vloeit voort uit de recurrente financiële resultaten (+3,6 miljoen EUR), de niet recurrente resultaten (+18,5 miljoen EUR) waarvan de nettowerkingskosten van de holding (-11,5 miljoen EUR) worden afgetrokken.

VOORZIENINGEN EN UITGESTELDE BELASTINGEN

4.3.5. VOORZIENINGEN VOOR RISICO'S EN KOSTEN

Voorzieningen voor fiscale lasten

DCL ontving een voorstel van aanpassing van de belastingen voor een bedrag van 60 miljoen EUR eind 2016 met betrekking op het boekjaar 2013. Een voorziening van 49 miljoen EUR werd opgenomen in de rekeningen van DCL en een aanvullend bedrag van 4 miljoen EUR, gekoppeld aan het feit dat Dexia Etablissement stable Frankrijk het hoofd van de groep in het toepassingsgebied van fiscale integratie in Frankrijk is, aangelegd in de rekeningen van Dexia. Dit herstel is het onderwerp van een bezwaar geweest ten aanzichte van de Franse belastingdienst.

Voorzieningen voor overige risico's en kosten

Als opvolger, op 1 januari 2002, van Dexia Crédit Local aan het hoofd van de fiscale consolidatiekring in Frankrijk, heeft Dexia via zijn vaste vestiging t.a.v. de voormalige overkoepelende holding verbintenissen overgenomen die aanvankelijk door Dexia Crédit Local waren aangegaan in het kader van transacties met een fiscaal hefboomeffect die plaatsvonden in Frankrijk en erkend werden door de Franse belastingoverheid. Sindsdien werden nieuwe transacties met fiscale hefboomeffect door Dexia Crédit Local gerealiseerd en ondergebracht in dochterondernemingen van de fiscale consolidatiekring. Deze transacties hebben aanleiding gegeven tot het aanleggen van een voorziening voor een bedrag van 0,2 miljoen EUR in 2017. Het totale bedrag van deze verbintenissen is zodoende 1,5 miljoen EUR op 31 december 2017.

Met betrekking tot de uitzonderlijke voorziening van 1,5 miljoen EUR in verband met haar vroegere dochter Dexia Holdings Inc. die verkocht werd aan Dexia Crédit Local kon in 2017 een volledige terugname geboekt worden in de boekhouding van Dexia. Anderzijds werden de uitzonderlijke provisies m.b.t. de verkoop van andere dochterondernemingen, dewelke werden aangelegd op 31 december 2016 ten belope van 44,5 miljoen EUR, in 2017 het onderwerp van een ingebruikname ten belope van 3 miljoen EUR. Hierdoor komt de totale netto voorziening op 41,5 miljoen EUR op 31 december 2017.

De aankondiging van de nieuwe structurele maatregelen van de Groep in oktober 2011 leidde tot de ten laste neming van een uitzonderlijke voorziening van 55,5 miljoen EUR die de kosten moest dekken van verbrekingsvergoedingen. Deze voorziening, die op 31 december 2016 nog 19 miljoen EUR bedroeg, was het onderwerp van een herberekening van het risico waardoor er een extra dotatie kwam ten belope van 0,5 miljoen EUR. Deze voorziening werd gebruikt voor een bedrag van 2,4 miljoen EUR om uiteindelijk tot een bedrag te komen van 17,1 miljoen EUR op 31 december 2017.

De voorziening van 17 miljoen EUR die in 2015 werd aangelegd om de diverse risico's te dekken was het onderwerp van een terugname doordat de contractuele looptijd gekoppeld aan de onderliggende risico's beëindigd is.

Op basis van het voorafgaande komt het saldo van de voorzieningen voor overige risico's en kosten op 31 december 2017 uit op 60,1 miljoen EUR, tegenover 83,3 miljoen EUR op 31 december 2016.

SCHULDEN

4.3.6. SCHULDEN OP MEER DAN EEN JAAR

Achtergestelde leningen

Dexia Funding Luxembourg (DFL), een volle dochter van Dexia, gaf in 2006 eeuwigdurende niet-cumulatieve effecten uit met een gewaarborgde vaste/vlottende rente voor een totaal bedrag van 500 miljoen EUR, gewaarborgd door Dexia (effecten DFL).

Na de verkoop van Dexia Bank België (DBB) op 20 oktober 2011 aan de Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij, hield DBB twee publieke biedingen voor de effecten van DFL waarbij Dexia instemde de onder het bod aangeboden DFL-effecten van DBB te kopen.

In navolging van de fusie door overname van DFL door Dexia, besloten op de buitengewone algemene vergadering van 9 mei 2012, werden de DFL effecten aangekocht van DBB voor een bedrag van 460,2 miljoen EUR, en vervolgens vernietigd door Dexia. Op 31 december 2017 blijft in de boekhouding van Dexia 39,8 miljoen EUR voor het saldo van de DFL effecten die niet werden aangeboden.

4.3.7. SCHULDEN OP TEN HOOGSTE EEN JAAR

Handelsschulden

De nog niet betaalde facturen van leveranciers belopen 1,4 miljoen EUR, terwijl de te ontvangen facturen een bedrag vertegenwoordigen van 1,2 miljoen EUR, waarvan 0,2 miljoen EUR verschuldigd aan verbonden ondernemingen.

Schulden met betrekking tot belastingen, bezoldigingen en sociale lasten

Deze rubriek omvat:

- de verschuldigde bedrijfsvoorheffing en andere belastingen (0,4 miljoen EUR);
- de schulden m.b.t. bezoldigingen en sociale lasten (2,1 miljoen EUR).

Overige schulden

Zoals reeds vermeld, is de vaste vestiging van Dexia in Parijs de overkoepelende vennootschap van de fiscale consolidatiekring in Frankrijk. De vaste vestiging is dus als enige aan de Franse belastingoverheid de vennootschapsbelasting verschul-

digd die de fiscale groep in Frankrijk dient te betalen. Voor de dochterondernemingen heeft het feit dat ze deel uitmaken van de fiscaal geïntegreerde groep, geen invloed op de fiscale situatie waarin ze verkeerd zouden hebben als die integratie er niet was. De dochterondernemingen moeten immers aan de vaste vestiging hun bijdrage storten voor de betaling van de vennootschapsbelasting.

Hierdoor is de overkoepelende vennootschap aan haar filialen een bedrag van 1,3 miljoen EUR verschuldigd betreffende de boekjaren 2012 t.e.m. 2016.

Anderzijds zijn de voorschotten betaald door de dochterondernemingen (0,7 miljoen EUR) voor het jaar 2017 lager dan de geschatte belasting die zij verschuldigd zijn aan de overkoepelende vennootschap (-0,8 miljoen EUR).

Daarnaast heeft Dexia een schuld op haar lopende rekening van 10,8 miljoen tegenover haar filiaal DCL.

Het saldo van de nog te betalen dividenden voor de voorafgaande boekjaren bedraagt 3,6 miljoen EUR.

4.3.8. OVERLOPENDE REKENINGEN

Het gaat om toe te rekenen kosten, die als volgt kunnen worden uitgesplitst:

- Huur (0,3 miljoen EUR);
- Overige algemene kosten (0,1 miljoen EUR)

en over te dragen opbrengsten voor 0,1 miljoen EUR

4.4. Buitenbalansrechten en – verbintenissen

Dexia heeft garanties gegeven in het kader van de verkoop van haar deelnemingen.

Bovendien heeft Dexia belangrijke verbintenissen die buiten balans moeten worden vermeld:

4.4.1. Op 2 november 2006 gaf Dexia een achtergestelde waarborg uit in het kader van een achtergestelde "hybrid Tier 1" – uitgifte van Dexia Funding Luxembourg SA (DFL), een volle dochter van Dexia (eeuwigdurende niet-cumulatieve effecten met een gewaarborgde vaste/vlottende rente, voor een totaal bedrag van 500 miljoen EUR). Deze achtergestelde waarborg werd uitgegeven ten gunste van de houders van effecten die hebben ingeschreven op de voornoemde achtergestelde effecten en dient tot dekking van de betaling door DFL van (i) elke coupon waarvan het niet afgezien zou hebben conform de voorwaarden van de uitgifte alsook van (ii) de terugbetalingsprijs in geval van de vereffening of het faillissement van DFL (of soortgelijke situaties) of (iii) van de terugbetalingsprijs in geval van een terugkoop conform de voorwaarden van de uitgifte. In navolging van de overname van DFL door Dexia op 9 mei 2012, vervalt de waarborg automatisch (aangezien Dexia de emittent wordt).

4.4.2. Op 31 december 2017 bedraagt het aantal aan het personeel en de directie toegekende en nog niet uitgeoefende warrants 11 085 308. Rekening houdend met de uitoefenprijzen levert deze transactie een bedrag buiten balans op van 109,3 miljoen EUR. Ten gevolge van de hergroepering van de aandelen van Dexia op 4 maart 2016 werden de algemene voorwaarden bij de uitgifte van deze warrants gewijzigd en het aantal noodzakelijke warants bij de inschrijving van een nieuw aandeel is duizend (1 000). Deze maatregel heeft geen invloed op het aantal aandelen in omloop, noch op de uitoe-

feprijs per warrant. Bovendien moet worden opgemerkt dat de economische waarde van de warrants nul blijft rekening houdende met de aandelenkoers van Dexia.

4.4.3. Op 18 mei 2005 kocht Dexia 100 % van de aandelen van Dexia Nederland Holding NV (thans Dexia Nederland BV genoemd) terug van Dexia Financière NV op basis van een waardering van 93 miljoen EUR, onder voorbehoud van een clausule "inzake de terugkeer van de schuldenaar in beteren doen", die wordt toegestaan aan Banque Internationale à Luxembourg en aan Belfius Bank, de overige aandeelhouders van Dexia Financière op die datum, indien de waarde van Dexia Nederland Holding, met inbegrip van de participatie in Dexia Bank Nederland (DBnl), opwaarts zou worden herzien als gevolg van gunstige beslissingen in het voordeel van DBnl.

4.4.4. Op 5 december 2002 verbond Dexia zich ertoe, tegenover zijn dochteronderneming Dexia Bank Nederland NV en tegenover elke entiteit die zou zijn ontstaan uit de splitsing van Dexia Bank Nederland, met uitzondering van elke andere persoon, ervoor te zorgen dat Dexia Bank Nederland of de entiteiten op elk ogenblik in staat zouden zijn hun verbintenissen tegenover derden na te komen en hun activiteiten voort te zetten, met inbegrip van de instandhouding van hun relaties met de rekeninghouders en de overige klanten; deze verbintenis had met name tot doel te beletten dat derden zouden worden benadeeld door de splitsing van Dexia Bank Nederland. De wijziging of de intrekking van deze verbintenis moest vooraf worden goedgekeurd door de DNB ("De Nederlandsche Bank"). De verkoop van Kempen & Co NV aan een groep van financiële beleggers en aan het management was rond op 15 november 2004. In het kader van deze verkoop bevestigde Dexia in een brief van diezelfde datum zijn verbintenis t.a.v. Dexia Bank Nederland, dat voor 100 % een dochter blijft van Dexia, met uitsluiting van elke andere persoon. Naast de gebruikelijke waarborgen die aan de kopers worden gegeven en waaraan Dexia zich eveneens heeft gehouden, stelt Dexia Kempen & Co schadeloos voor de risico's m.b.t. de aandelenleasecontracten die verkocht werden door Dexia Bank Nederland NV, het voormalige Labouchere, en heeft het zich ertoe verbonden Kempen & Co te vergoeden voor de schade die voortvloeit uit een beperkt aantal geïdentificeerde elementen.

4.4.5. TRANSACTIES MET DE BELGISCHE, DE FRANSE EN DE LUXEMBURGSE OVERHEID

Zie toelichting 4.4.x "Transacties met de Belgische, de Franse en de Luxemburgse overheid" bij de geconsolideerde rekeningen.

4.4.6. HUURGARANTIE

De verplaatsing van de maatschappelijke zetel van Dexia naar de Bastion Tower, Marsveldplein 5, B-1050 Brussel maakte het noodzakelijk een onvoorwaardelijke garantie op eerste verzoek van 0,3 miljoen EUR toe te kennen aan de eigenaar van het pand.

4.4.7. REËLE GARANTIES OP EIGEN MIDDELEN

Teneinde haar verplichtingen te waarborgen, heeft Dexia obligaties in borg gegeven die ze bezit in het kader van haar thesaurie beheer (103,4 miljoen EUR) aan White Rock Insurance Company PCC Ltd alsook de liquiditeiten die op een specifieke rekening staan als garantie hiervoor, ten verstande dat deze

verbintenis aangegaan is voor een bedrag van maximaal 150 miljoen EUR.

Beschikbare waarden op een geblokkeerde ad hoc rekening werd gegeven aan Belfius Bank en in het kader van een huurgarantie met betrekking tot een huurcontract (0,3 miljoen EUR).

4.4.8. GARANTIE GEGEVEN DOOR DEXIA AAN DEXIA CREDIT LOCAL S.A. ("DCL") IN HET KADER VAN DE VERKOOP VAN DHI AAN DCL

Op 13 maart 2014 heeft Dexia zich onherroepelijk tegenover DCL verbonden tot vergoeding van de bedragen inzake schade, interesten en/of kosten die voor DCL zouden kunnen voortvloeien uit de in de Verenigde Staten aan de gang zijnde onderzoeken met betrekking tot gewaarborgde beleggingscontracten (Guaranteed Investment Contracts) gesloten met emittenten van Amerikaanse gemeente-obligaties.

4.4.9. UITGIFTE VAN WINSTBEWIJZEN (CONTINGENT LIQUIDATION RIGHTS)

Zoals vermeld onder punt 4.3.1. werden bij de conversie van preferente aandelen van categorie B naar gewone aandelen op datum van 7 december 2017, winstbewijzen met CLR uitgegeven en toegekend aan houders van aandelen van categorie B. Elk aandeel van categorie B geeft recht op één winstbewijs met CLR. Houders van deze winstbewijzen met CLR hebben geen stemrecht in deze hoedanigheid behalve bij hypothesen en voorwaarden voorzien door het Wetboek Vennootschappen (zie toelichting x.x.)

4.4.10. GESCHILLEN

Zie het hoofdstuk Risicobeheer in het beheersverslag.

4.5. Resultatenrekening

4.5.1. BEDRIJFSRESULTAAT

De **overige bedrijfsopbrengsten** (+13,9 miljoen EUR) omvatten de prestaties geleverd door de teams van de holding aan andere leden van de groep. Dit in het kader van de integratie van het bestuur van de supportlines aangepast aan de nieuwe dimensie van de Dexia Groep (13,2 miljoen EUR). Deze rubriek omvat eveneens de recuperaties van kosten bij de entiteiten van de groep (0,7 miljoen EUR) in het kader van aankoopcontracten onderhandeld op holding niveau voor het geheel van de groep.

Tussen de **niet recurrente bedrijfsresultaten** (19,4 miljoen EUR) bevinden zich de terugname van het saldo van de voorziening voor waarborgen gekoppeld aan de verkoop van Dexia Holdings Inc. naar aanleiding van de oplossing van alle civiele geschillen gevorderd in de Verenigde Staten tegen Financial Security Assurance Holdings Ltd (nu Assured Guaranty Municipal Holdings Inc) en haar dochteronderneming Financial Security Assurance Inc (sinds dan Assured Guaranty Municipal Corp.) of Dexia entiteiten (1,5 miljoen EUR). Andere niet-recurrente bedrijfsresultaten (17,9 miljoen EUR) omvatten ook de terugname van de voorziening voor overige risico's als gevolg van de contractuele looptijd van het onderliggende risico (17 miljoen EUR) evenals de terugbetaling van ontslagvergoedingen in het kader van de ontmanteling (0,9 miljoen EUR).

De **diensten en diverse goederen** bedroegen op 31 december 2016 17,8 miljoen EUR en komen op 15,3 miljoen EUR uit op 31 december 2017.

Deze rubriek omvat de erelonen die betaald zijn aan consultants, experts, revisoren evenals de bezoldigingen van de leden van het directiecomité en de bestuurders, dewelke dalen van 6,4 miljoen EUR in 2016 naar 5,1 miljoen EUR in 2017 ten gevolge van het permanente beleid van kostenbeheersing.

De verzekeringskosten die gerelateerd zijn aan de D&O-aansprakelijkheid van de directeurs en bestuurders van Dexia dekken eveneens de gevolgen van fraude gepleegd door de werknemers, alsook schade berokkend aan derden door Dexia ("BBB/PI").

De kost van deze dekkingen zijn wederom verminderd tot 1,2 miljoen EUR voordat rekening gehouden werd met een herfacturatie ten bedrage van 0,4 miljoen EUR aan andere dochterondernemingen van de groep in vergelijking met een netto kost van 1,2 miljoen EUR in 2016 ten gevolge van een daling van het aantal dochterondernemingen en de herziening van de risico's.

De overige werkingskosten (huur van gebouwen, telecommunicatie, reiskosten, opleidingen, enz.) beperken zich tot 8,7 miljoen EUR, in vergelijking met 9,8 miljoen EUR in 2016.

De kosten die zijn verbonden aan het hervormingsplan van de groep bedragen 0,3 miljoen EUR in 2017 versus 0,4 miljoen EUR in 2016.

De kosten voor de **bezoldigingen en sociale lasten** dalen van 10,6 miljoen EUR in 2016 naar 9,4 miljoen EUR in 2017 wat in lijn ligt met de vermindering van het aantal FTE van 68,6 in 2016 naar 63,9 FTE in 2017.

De **afschrijvingen** belopen 0,3 miljoen EUR en betreffen vooral de immateriële vaste activa.

De **voorzieningen voor risico's en kosten** worden toegelicht in de eerste paragraaf van de rubriek "4.3.5. Voorzieningen voor overige risico's en kosten".

Overige bedrijfskosten (1,1 miljoen EUR) omvatten de jaarlijkse bijdrage betaald aan het Gemeenschappelijk afwisselingsfonds (GAF) ingevoerd door de Europese autoriteiten in het kader van het Gemeenschappelijk toezichtsmechanisme (0,9 miljoen EUR), de jaarlijkse bijdrage betaald aan de Autoriteit voor Financiële Diensten en markten (FSMA) (0,1 miljoen euro) alsook andere diverse belastingen (EUR 0,1 miljoen).

De **niet-recurrente bedrijfskosten** (2,8 miljoen EUR) (zie toelichting 4.19.) omvatten in de sub-rubriek "voorzieningen voor risico's en uitzonderlijke exploitatiekosten" (-1,9 miljoen euro) de aanwending van de voorziening in overeenstemming met de ontslagvergoedingen die werden voorzien na de aankondiging van de ontmanteling in oktober 2011 (EUR - 2,4 miljoen) gedeeltelijk gecompenseerd met een extra toevoeging dat hetzelfde risico dekt (+0,5 miljoen EUR).

De onderrubriek "andere niet-recurrente bedrijfskosten" (4,7 miljoen euro) betreft de ontslagvergoedingen en soortgelijke kosten met betrekking tot de ontmanteling van de groep (2,9 miljoen euro), alsmede de uitgaven als gevolg van de verkoop van de aangehouden deelnemingen en in het kader van strategische analyses over de evolutie van de Groep (1,8 miljoen euro).

4.5.2. FINANCIËEL RESULTAAT

De **opbrengsten van vlottende activa** (0,3 miljoen EUR) omvatten de intresten die worden voortgebracht door voorschotten t.g.v. uitgestelde belastingen (0,2 miljoen EUR) alsook door vastrentende effecten aangehouden in de portefeuille (0,1 miljoen EUR)

De **overige financiële opbrengsten** (3,8 miljoen EUR) vloeien voort uit de realisatie van meerwaarden gerelateerd aan de terugbetaling door emittenten van vastrentende effecten aangehouden in de portefeuille en dit dankzij het herstel van de financiële markten vanaf hun aanschaf in 2012.

De **niet-recurrente financiële opbrengsten** (2,4 miljoen EUR) (zie toelichting 4.19.) vloeien voort uit een aanpassing van de verkoopprijs van Dexia Banque Internationale à Luxembourg (vandaag Banque Internationale à Luxembourg) verkocht op 5 oktober 2012 en dit, ten gevolge van uitgereikte en ontvangen waarborgen.

De **overige financiële kosten** (0,5 miljoen EUR) omvatten de kosten van negatieve intresten voortvloeiend uit korte termijn investeringen bij Dexia Crédit Local (0,4 miljoen EUR) en andere kosten (0,1 miljoen EUR) met betrekking tot de beursnotering van het Dexia-aandeel, de beheerskosten voor de effectendienstverlening alsook de bewaarkosten.

De **niet-recurrente financiële kosten** (EUR 0,6 miljoen) hebben betrekking op vergoedingen betaald in het kader van de herziening van de verkoopprijs van een filiaal (3,2 miljoen EUR) gedeeltelijk gecompenseerd door de ingebruikname van een voorziening voor dit doel (-3 miljoen EUR) alsook de kosten voor de conversie van de preferente aandelen en uitgifte van winstbewijzen in het voordeel van de Staten (0,4 miljoen EUR).

4.5.3. BELASTINGEN OP HET RESULTAAT

Belastingregularisaties (0,8 miljoen EUR)

Deze belastingopbrengsten vinden hun oorsprong in het feit dat de vaste vestiging van Parijs de overkoepelende holding is van de fiscale consolidatiekring in Frankrijk. Dit resulteert in een belasting besparing van 0,8 miljoen EUR voor het boekjaar 2017 geeft..

4.5.4. WINST VAN HET BOEKJAAR

Rekening houdend met de voorafgaande elementen wordt het boekjaar 2017 afgesloten met een winst van 10,6 miljoen EUR.

4.6. Staat van de immateriële vaste activa (licenties)

(in EUR)	Bedragen
AANSCHAFFINGSWAARDE PER 31/12/16	14 582 424
Mutaties tijdens het boekjaar:	
- Aanschaffingen, met inbegrip van de geproduceerde vaste activa	286 327
- Overdrachten en buitengebruikstellingen	(12 501 648)
AANSCHAFFINGSWAARDE PER 31/12/17	2 367 103
AFSCHRIJVINGEN PER 31/12/16	14 273 739
Mutaties tijdens het boekjaar:	
- Geboekt	291 097
- Afgeboekt na overdrachten en buitengebruikstellingen	(12 501 648)
AFSCHRIJVINGEN PER 31/12/17	2 063 188
NETTOBOEKWAARDE PER 31/12/17	303 915

4.7. Staat van de materiële vaste activa

(in EUR)	Installaties, machines en uitrusting	Meubilair en rollend materieel	Overige materiële vaste activa
AANSCHAFFINGSWAARDE PER 31/12/16	288 348	1 791 482	1 604 450
Mutaties tijdens het boekjaar:			
- Aanschaffingen, met inbegrip van de geproduceerde vaste activa	0	13 816	19 290
- Overdrachten en buitengebruikstellingen	(0)	(58 243)	(406 339)
AANSCHAFFINGSWAARDE PER 31/12/17	288 348	1 747 055	1 217 401
AFSCHRIJVINGEN PER 31/12/16	275 142	1 570 307	1 602 973
Mutaties tijdens het boekjaar:			
- Geboekt	4 994	38 997	3 036
- Afgeboekt na overdrachten en buitengebruikstellingen	(0)	(18 969)	(406 339)
AFSCHRIJVINGEN PER 31/12/17	280 136	1 590 335	1 199 670
NETTOBOEKWAARDE PER 31/12/17	8 212	156 720	17 731

4.8. Staat van de financiële vaste activa

1. VERBONDEN ONDERNEMINGEN - DEELNEMINGEN EN AANDELEN

(in EUR)	1. Verbonden ondernemingen	2. Andere ondernemingen
AANSCHAFFINGSWAARDE PER 31/12/16	17 296 965 606	2 001 000
Mutaties tijdens het boekjaar:		
- Aanschaffingen	0	0
AANSCHAFFINGSWAARDE PER 31/12/17	17 296 965 606	2 001 000
WAARDEVERMINDERINGEN PER 31/12/16	14 953 824 257	0
Mutaties tijdens het boekjaar:		
WAARDEVERMINDERINGEN PER 31/12/17	14 953 824 257	0
NETTOBOEKWAARDE PER 31/12/17	2 343 141 349	2 001 000

2. VORDERINGEN

(in EUR)	1. Verbonden ondernemingen	2. Andere ondernemingen
NETTOBOEKWAARDE PER 31/12/16	0	13 275
Mutaties tijdens het boekjaar:		
- Andere	0	(5 843)
NETTOBOEKWAARDE PER 31/12/17	0	7 432
GECUMULEERDE WAARDEVERMINDERINGEN OP VORDERINGEN PER 31/12/17	0	0

4.9. Deelnemingen en maatschappelijke rechten aangehouden in andere ondernemingen

Hieronder worden de ondernemingen vermeld waarin de onderneming een deelneming bezit, alsmede de andere ondernemingen waarin de onderneming maatschappelijke rechten bezit ten belope van ten minste 10% van het geplaatste kapitaal.

Naam, volledig adres van de zetel en zo het een onderneming naar Belgisch recht betreft, het ondernemingsnummer	Aangehouden maatschappelijke rechten			Gegevens geput uit de laatst beschikbare jaarrekening				
	Rechtstreeks		Dochters	Jaarrekening per	Munt-code	Eigen vermogen	Nettoresultaat	
	Aantal	%	%					(+) of (-) (in eenheden)
Dexia Crédit Local SA - BO ⁽¹⁾ 1, passerelle des Reflets, Tour CBX - La Défense 2 F-92919 Paris Gewone aandelen	279 213 332	100,00	0,00	31/12/16	EUR	1 535 075 383	(216 780 649)	
Dexia Nederland BV - BO ⁽¹⁾ Parnassusweg 819 NL-1082 LZ Amsterdam Gewone aandelen	50 000	100,00	0,00	31/12/16	EUR	183 628 000	(54 135 000)	
Dexiarail SA - BO ⁽¹⁾ 1, passerelle des Reflets, Tour CBX - La Défense 2 F-92919 Paris Gewone aandelen	9 166	100,00	0,00	31/12/16	EUR	108 117	(4 721)	
White Rock Insurance PCC Ltd - BO ⁽¹⁾ Cell Dexia 913 Europort Gibraltar Gewone aandelen	1	100,00	0,00	31/12/16	EUR	1 144 420	(218 385)	

(1) BO: Buitenlandse onderneming

4.10. Geldbeleggingen : overige beleggingen

(in EUR)	Vorig boekjaar	Boekjaar
Vastrentende effecten	119 973 044	103 428 823
Termijnrekeningen bij kredietinstellingen	523 000 000	539 000 000
met een resterende looptijd of opzegtermijn van:		
- meer dan één maand en hoogstens één jaar	523 000 000	539 000 000

4.11. Overlopende rekeningen van het actief

(in EUR)	Boekjaar
Over te dragen kosten : diensten en diverse goederen	940 115
Verkregen opbrengsten : intresten	47 168

4.12. Staat van het kapitaal en de aandeelhoudersstructuur

A. MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL

	Bedragen (in EUR)	Aantal aandelen
GEPLAATST KAPITAAL PER 31/12/16	500 000 000	30 896 352
Wijzigingen tijdens het boekjaar		
Conversie van preferente aandelen naar gewone aandelen	0	389 237 950
GEPLAATST KAPITAAL PER 31/12/17	500 000 000	420 134 302

B. SAMENSTELLING VAN HET KAPITAAL

	Bedragen (in EUR)	Aantal aandelen
Soorten aandelen		
Aandelen zonder vermelding van nominale waarde die elk 1/420 134 302ste van het kapitaal vertegenwoordigt	500 000 000	420 134 302
Aandelen op naam		418 410 260
Gedematerialiseerde aandelen		1 724 042

C. EIGEN AANDELEN GEHOUDEN DOOR

	Kapitaalbedrag (in EUR)	Aantal aandelen
- de vennootschap zelf	0	0
- haar dochters	133	112

D. VERPLICHTINGEN TOT UITGIFTE VAN AANDELEN

	Kapitaalbedrag (in EUR)	Aantal aandelen
Als gevolg van de uitoefening van inschrijvingsrechten :		
- Aantal inschrijvingsrechten in omloop		11 085 308
- Bedrag van het te plaatsen kapitaal	13 192	
- Maximum aantal uit te geven aandelen		11 085 308

E. TOEGESTAAN, NIET-GEPLAATST KAPITAAL

	Bedrag (in EUR)
	500 000 000

F. AANDELEN BUITEN KAPITAAL

	Boekjaar (in EUR)
Verdeling	
- Aantal aandelen	28 947 368
- Daaraan verbonden stemrecht	0
Uitsplitsing van de aandeelhouders	
- Aantal aandelen gehouden door de vennootschap zelf	0
- Aantal aandelen gehouden door haar dochters	0

G. AANDEELHOUDERSSTRUCTUUR VAN DE ONDERNEMING OP DE DATUM VAN DE JAARAFSLUITING, ZOALS DIE BLIJKT UIT DE KENNSGEVINGEN DIE DE ONDERNEMING HEEFT ONTVANGEN

Société de Prise de Participation de l' Etat (SPPE) voor Frankrijk : 46,81 %
 Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij (FPIM) voor België : 52,78 %

4.13. Voorzieningen voor overige risico's en kosten

(in EUR)	Boekjaar
Provisie voor de garanties m.b.t. de verkoop van deelnemingen	41 500 000
Ontslagvergoedingen en aanverwante kosten	17 108 086
Verbintenis als hoofd van de fiscale consolidatie (Frankrijk)	1 458 101

4.14. Staat van de schulden

Uitsplitsing van de schulden met een oorspronkelijke looptijd van meer dan één jaar, naargelang hun resterende looptijd. (in EUR)	Schulden met een resterende looptijd van meer dan 5 jaar
Financiële Schulden	39 788 000
Achtergestelde leningen	39 788 000

4.15. Schulden m.b.t. belastingen, bezoldigingen en sociale lasten

(in EUR)	Boekjaar
Belastingen	
a) Vervallen belastingschulden	0
b) Niet-vervallen belastingschulden	398 496
c) Geraamde belastingschulden	11 047
Bezoldigingen en sociale lasten	
a) Vervallen schulden ten aanzien van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid	0
b) Andere schulden met betrekking tot bezoldigingen en sociale lasten	2 138 135

4.16. Overlopende rekeningen van het passief

(in EUR)	Boekjaar
Toe te rekenen kosten : huur	275 052
Toe te rekenen kosten : taksen en huurlasten	46 800
Toe te rekenen kosten : intresten	29 110
Toe te rekenen kosten : verzekeringen	14 390
Over te dragen opbrengsten : recuperatie kosten databank	104 393

4.17. Bedrijfsresultaten

(in EUR)	Vorig boekjaar	Boekjaar
BEDRIJFSOPBRENGSTEN		
Andere bedrijfsopbrengsten		
Exploitatiesubsidies en vanwege de overheid ontvangen compenserende bedragen	21 937	536
BEDRIJFSKOSTEN		
Werknemers waarvoor de onderneming een DIMONA-verklaring heeft ingediend of die zijn ingeschreven in het algemeen personeelsregister in België		
a) Totaal aantal op de afsluitingsdatum	67	62
b) Gemiddeld personeelsbestand berekend in voltijdse equivalenten	68,6	63,9
c) Aantal daadwerkelijk gepresteerde uren	96 611	88 089
Personeelskosten		
a) Bezoldigingen en rechtstreekse sociale voordelen	7 641 022	6 640 322
b) Werkgeversbijdragen voor sociale verzekeringen	2 135 896	1 910 134
c) Werkgeverspremies voor bovenwettelijke verzekeringen	637 618	660 999
d) Andere personeelskosten	174 883	152 558
e) Ouderdoms- en overlevingspensioenen	6 993	7 109
Voorzieningen voor risico's en kosten		
Toevoegingen	150 840	150 836
Andere bedrijfskosten		
Bedrijfsbelastingen en -taksen	80 074	72 669
Andere	793 371	1 060 788

4.18. Financiële resultaten

(in EUR)	Vorig boekjaar	Boekjaar
RECURRENTE FINANCIËLE OPBRENGSTEN		
Uitsplitsingen van de overige financiële opbrengsten		
Koersverschillen	5 273	1 220
Meerwaarde op teruggave vastrentende effecten	5 841 293	3 771 248
Andere financiële opbrengsten	0	19 997
RECURRENTE FINANCIËLE KOSTEN		
Uitsplitsing van de overige financiële kosten		
Koersverschillen	6 817	3 598
Beheerskosten aandelen	4 860	0
Kosten gelinkt aan de beursnotering van het aandeel	60 432	21 276
Bewaarkosten	26 844	26 483
Kosten gelinkt aan de hergroepering van het Dexia aandeel	199 992	0
Negatieve intresten	0	432 172
Andere overige financiële kosten	20 548	18 957

4.19. Opbrengsten en kosten van uitzonderlijke omvang of uitzonderlijke mate van voorkomen

(in EUR)	Vorig boekjaar	Boekjaar
NIET-RECURRENTE OPBRENGSTEN	64 598 844	21 878 009
Niet-recurrente bedrijfsopbrengsten	51 954 712	19 441 186
Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke bedrijfsrisico's en -kosten	35 229 981	18 465 583
Andere niet-recurrente bedrijfsopbrengsten	16 724 731	975 603
Niet-recurrente financiële opbrengsten	12 644 132	2 436 823
Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke financiële risico's en -kosten	9 600 000	0
Andere niet-recurrente financiële opbrengsten	3 044 132	2 436 823
NIET-RECURRENTE KOSTEN	36 731 403	3 372 338
Niet-recurrente bedrijfskosten	31 810 727	2 805 950
Voorzieningen voor uitzonderlijke bedrijfsrisico's en -kosten: toevoegingen (+) / bestedingen (-)	26 420 651	(1 927 940)
Andere niet-recurrente bedrijfskosten	5 390 076	4 733 890
Niet-recurrente financiële kosten	4 920 676	566 388
Voorzieningen voor uitzonderlijke financiële risico's en kosten: toevoegingen (+) / bestedingen (-)	0	(3 000 000)
Andere niet-recurrente financiële kosten	4 920 676	3 566 388

4.20. Belastingen op het resultaat

(in EUR)	Boekjaar
Belastingen op het resultaat van het boekjaar	15 076
a) Verschuldigde of betaalde belastingen en voorheffingen	15 076
Belastingen op het resultaat van vorige boekjaren	130
a) Verschuldigde of betaalde belastingssupplementen	130
b) Geraamde belastingssupplementen of belastingen waarvoor een voorziening werd gevormd	
Belangrijkste oorzaken van de verschillen tussen de winst voor belastingen, zoals die blijkt uit de jaarrekening, en de geraamde belastbare winst	
a) Fiscale integratie in Frankrijk (PM)	1
b) Niet-afrekbare voorzieningen	495 425
c) Terugnages niet-afrekbare voorzieningen	(23 888 948)
d) Verworpen uitgaven	3 608 959
e) Vrijgestelde inkomsten	(2 436 823)
Invloed van de niet-recurrente resultaten op de belastingen op het resultaat van het boekjaar	
Zijn belastbaar : de andere niet-recurrente bedrijfskosten en -opbrengsten (-3.758.287 EUR) alsook de andere niet-recurrente financiële kosten ten bedrage van -342.429 EUR.	4 100 716
Bronnen van belastinglatenties	
Actieve latenties	4886 499 449
Gecummuleerde fiscale verliezen die aftrekbaar zijn van latere belastbare winsten	4702 704 552
Andere actieve latenties	
- Excedenten van definitief belaste inkomsten	183 430 547
- Afschrijvingsexcedenten	364 350

4.21. Belasting op de toegevoegde waarde en belastingen ten laste van derden

(in EUR)	Vorig boekjaar	Boekjaar
In rekening gebrachte belasting op de toegevoegde waarde :		
1. Aan de onderneming (aftrekbaar)	145 066	73 633
2. Door de onderneming	453	4 034
Ingehouden bedragen ten laste van derden als:		
1. Bedrijfsvoorheffing	3 282 235	3 319 302
2. Roerende voorheffing	0	0

4.22. Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

(in EUR)	Boekjaar
Zakelijke zekerheden die door de onderneming op haar eigen activa werden gesteld of onherroepelijk beloofd als waarborg voor schulden en verplichtingen van de onderneming	
Pand op andere activa - Boekwaarde van de in pand gegeven activa	150 308 453

Bedrag, aard en vorm van belangrijke hangende geschillen en andere belangrijke verplichtingen

Zie toelichting 4.4.

1

Regeling inzake het aanvullend rust- of overlevingspensioen ten behoeve van de personeels- of directieleden.

Beknopte omschrijving

De personeelsleden genieten van een aanvullend rust- en overlevingspensioen waarbij zowel de patronale als de persoonlijke premies aan een groepsverzekering gestort worden. Bepaalde leden van het directiecomité genieten eveneens van een aanvullend regime waarvan de bijdragen aan een externe verzekeringsmaatschappij worden gestort. (Zie toelichting "Vergoedingen van het directiecomité" in het hoofdstuk "Verklaring inzake corporate governance" van het beheersverslag).

Andere niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen (met inbegrip van deze die niet kunnen worden becijferd)

(in EUR)	Boekjaar
Verbintenis om gedurende 3 maanden 548 miljoen EUR te plaatsen ter vervanging van de 539 miljoen EUR en dit op datum van 04.01.2018 bij ons filiaal Dexia Crédit Local SA	548 000 000

5. Betrekkingen

5.1. Betrekkingen met verbonden ondernemingen

(en EUR)	Verbonden ondernemingen	
	Vorig boekjaar	Boekjaar
FINANCIËLE VASTE ACTIVA	2 343 141 349	2 343 141 349
Deelnemingen	2 343 141 349	2 343 141 349
VORDERINGEN	92 007 500	93 610 101
Op meer dan één jaar	89 268 336	90 774 083
Op hoogstens één jaar	2 739 164	2 836 018
GELDBELEGGINGEN	523 000 000	539 000 000
Vorderingen	523 000 000	539 000 000
SCHULDEN	2 121 962	1 344 541
Op hoogstens één jaar	2 121 962	1 344 541
FINANCIËLE RESULTATEN		
Opbrengsten uit vlottende activa	362 361	222 489
Kosten van schulden	51 645	0
Overige financiële kosten	0	380 151

5.2. Transacties met verbonden partijen buiten normale marktvoorwaarden

Nihil.

5.3. Financiële betrekkingen met bestuurders en zaakvoerders, natuurlijke of rechtspersonen die de onderneming rechtstreeks of onrechtstreeks controleren zonder verbonden ondernemingen te zijn, of andere ondernemingen die door deze personen rechtstreeks of onrechtstreeks gecontroleerd worden

Rechtstreekse en onrechtstreekse bezoldigingen en ten laste van de resultatenrekening toegekende pensioenen, voor zover deze vermelding niet uitsluitend of hoofdzakelijk betrekking heeft op de toestand van een enkel identificeerbaar persoon

Aan bestuurders	2 349 722
Aan oud-bestuurders	0

5.4. Financiële betrekkingen met de commissarissen en de personen met wie hij verbonden is

Bezoldiging van de commissarissen	350 000
Bezoldiging voor uitzonderlijke werkzaamheden of bijzondere opdrachten uitgevoerd binnen de vennootschap door de commissaris (sen)	
- Andere opdrachten buiten de revisorale opdrachten	46 365

6. Verklaring betreffende de geconsolideerde jaarrekening

De onderneming heeft een geconsolideerde jaarrekening en een geconsolideerd jaarverslag opgesteld en openbaar gemaakt.

7. Sociale balans

Nummers van de paritaire comités die voor de onderneming bevoegd zijn : 200

7.1. STAAT VAN DE TEWERKGESTELDE PERSONEN IN 2017

A. WERKNEMERS WAARVOOR DE ONDERNEMING EEN DIMONA-VERKLARING HEEFT INGEDIEND OF DIE ZIJN INGESCHREVEN IN HET ALGEMEEN PERSONEELSREGISTER

1. Tijdens het boekjaar	Totaal	1. Mannen	2. Vrouwen
a. Gemiddeld aantal werknemers			
Voltijds	57,1	36,3	20,8
Deeltijds	10,6	6,3	4,3
TOTAAL IN VOLTijdSE EQUIVALENTEN (VTE)	63,9	39,5	24,4
b. Aantal daadwerkelijk gepresteerde uren			
Voltijds	77 808	49 494	28 314
Deeltijds	10 281	5 497	4 784
TOTAAL	88 089	54 991	33 098
c. Personeelskosten			
Voltijds	8 655 907	5 790 102	2 865 805
Deeltijds	708 106	271 119	436 987
TOTAAL	9 364 013	6 061 221	3 302 792
2. Tijdens het vorige boekjaar			
Gemiddeld aantal werknemers in VTE	68,6	41,8	26,8
Aantal daadwerkelijk gepresteerde uren	96 611	57 595	39 016
Personeelskosten	10 589 419	6 750 475	3 838 944
3. Op de afsluitingsdatum van het boekjaar			
	1. Voltijds	2. Deeltijds	3. Totaal in voltijdse equivalenten
a. Aantal werknemers			
	52	10	59,2
b. Volgens de aard van de arbeidsovereenkomst			
Overeenkomst voor een onbepaalde tijd	52	10	59,2
c. Volgens het geslacht en het studieniveau			
Mannen	34	5	37,0
secundair onderwijs	3	0	3,0
hoger niet-universitair onderwijs	3	1	3,5
universitair onderwijs	28	4	30,5
Vrouwen	18	5	22,2
secundair onderwijs	2	0	2,0
hoger niet-universitair onderwijs	2	4	5,4
universitair onderwijs	14	1	14,8
d. Volgens de beroepscategorie			
Directiepersoneel	8	1	8,8
Bedienden	44	9	50,4

7.2. TABEL VAN HET PERSONEELSVLOEP TIJDENS HET BOEKJAAR

A. INGETREDEN

	1. Voltijds	2. Deeltijds	3. Totaal in voltijdse equivalenten
a. Aantal werknemers waarvoor een onderneming tijdens het boekjaar een DIMONA-verklaring heeft ingediend of die tijdens het boekjaar werden ingeschreven in het algemeen personeelsregister in België	9	1	9,8
b. Volgens de aard van de arbeidsovereenkomst			
Overeenkomst voor een onbepaalde tijd	8	1	8,8
Overeenkomst voor een bepaalde tijd	1	0	1,0

B. UITGETREDEN

	1. Voltijds	2. Deeltijds	3. Totaal in voltijdse equivalenten
a. Aantal werknemers met een in de DIMONA-verklaring aangegeven of een in het in België algemeen personeelsregister opgetekende datum waarop hun overeenkomst tijdens het boekjaar een einde nam	15	0	15,0
b. Volgens de aard van de arbeidsovereenkomst			
Overeenkomst voor een onbepaalde tijd	14	0	14,0
Overeenkomst voor een bepaalde tijd	1	0	1,0
c. Volgens de reden van beëindiging van de overeenkomst			
Afdanking	7	0	7,0
Andere reden	8	0	8,0
Waarvan : het aantal werknemers dat als zelfstandige ten minste op halftijdse basis diensten blijft verlenen aan de onderneming.	0	0	0,00

7.3. Inlichtingen over de opleidingen voor de werknemers tijdens het boekjaar

Totaal van de formele voortgezette beroepsopleidingsinitiatieven ten laste van de werkgever	Mannen	Vrouwen
Aantal betrokken werknemers	12	10
Aantal gevolgde opleidingsuren	196	203
Nettokosten voor de onderneming (in EUR)	52 230	45 045
- waarvan brutokosten rechtstreeks verbonden met de opleiding	35 517	35 938
- waarvan betaalde bijdragen en stortingen aan collectieve fondsen	16 713	9 107
Totaal van de minder formele en informele voortgezette beroepsopleidingsinitiatieven ten laste van de werkgever		
Aantal betrokken werknemers	21	21
Aantal gevolgde opleidingsuren	566	195
Nettokosten voor de onderneming (in EUR)	67 683	43 534

Dexia NV

Verlag van het college van commissarissen aan de algemene vergadering over de jaarrekening afgesloten op 31 december 2017

In het kader van de wettelijke controle van de jaarrekening van Dexia NV (de "vennootschap"), leggen wij u ons verslag van het college van commissarissen voor. Dit bevat ons verslag over de controle van de jaarrekening alsook het verslag betreffende de overige door wet- en regelgeving gestelde eisen. Deze verslagen zijn één en ondeelbaar.

Wij werden benoemd in onze hoedanigheid van commissaris door de algemene vergadering van 17 mei 2017, overeenkomstig het voorstel van het bestuursorgaan uitgebracht op aanbeveling van het auditcomité en op voordracht van de ondernemingsraad. Ons mandaat loopt af op de datum van de algemene vergadering die beraadslaagt over de jaarrekening afgesloten op 31 december 2019. Deloitte Bedrijfsrevisoren heeft de wettelijke controle van de jaarrekening van Dexia NV uitgevoerd gedurende 10 opeenvolgende boekjaren. Mazars Bedrijfsrevisoren heeft de wettelijke controle van de jaarrekening van Dexia NV uitgevoerd voor de eerste maal gedurende de huidige verslagperiode

Verslag over de controle van de jaarrekening

Oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de wettelijke controle uitgevoerd van de jaarrekening van Dexia NV, die de balans op 31 december 2017 omvat, alsook de resultatenrekening van het boekjaar afgesloten op die datum en de toelichting, met een balanstotaal van 3 119 914 (000) EUR en waarvan de resultatenrekening afsluit met een winst van het boekjaar van 10 553 (000) EUR.

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van het vermogen en de financiële toestand van de vennootschap per 31 december 2017, alsook van haar resultaten over het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met het in België van toepassing zijnde boekhoudkundig referentiestelsel

Basis voor het oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens de internationale controlestandaarden (ISA's). Onze verantwoordelijkheden op grond van deze standaarden zijn verder beschreven in de sectie "Verantwoordelijkheden van de commissaris voor de controle van de jaarrekening" van ons verslag. Wij hebben alle deontologische vereisten die relevant zijn voor de controle van de jaarrekening in België nageleefd, met inbegrip van deze met betrekking tot de onafhankelijkheid.

Wij hebben van het bestuursorgaan en van de aangestelden van de vennootschap de voor onze controle vereiste ophelдерingen en inlichtingen verkregen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Kernpunten van de controle

Kernpunten van onze controle betreffen die aangelegenheden die naar ons professioneel oordeel het meest significant waren bij de controle van de jaarrekening van de huidige verslagperiode. Deze aangelegenheden zijn behandeld in de context van onze controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover, en wij verschaffen geen afzonderlijk oordeel over deze aangelegenheden.

Kernpunten van de controle	Hoe heeft onze controle het kernpunt van de controle aangepakt?
<p>Omschrijving kernpunt 1 – Veronderstelling van de continuïteit van de bedrijfsvoering voor het opstellen van de jaarrekening <i>(We verwijzen naar bijlage V6.20 van de jaarrekening)</i></p>	
<p>De activiteit van de Groep Dexia vindt plaats binnen de bijzondere context van de toepassing van het plan voor de geordende resolutie dat op 28 december 2012 door de Europese Commissie werd goedgekeurd. Dit plan, herzien door de raad van bestuur van Dexia op 14 november 2017, neemt volgende uitgangspunten in beschouwing:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het businessplan is gebaseerd op marktgegevens die eind 2012 konden worden vastgesteld. • De onderliggende macro-economische hypothesen worden bijgestuurd in het kader van halfjaarlijkse herzieningen van het plan. De herziening houdt rekening met de meest recente marktomstandigheden die konden worden vastgesteld alsook met de boekhoudkundige- en regelgevende ontwikkelingen tot op dat moment. • Het businessplan gaat uit van het behoud van de bankvergunning van de verschillende entiteiten van de Groep en veronderstelt tevens het behoud van de rating van Dexia Crédit Local. • Het businessplan veronderstelt tevens dat Dexia een behoorlijke financieringscapaciteit behoudt, die vooral afhangt van de belangstelling van de beleggers voor het door de Belgische, Franse en Luxemburgse Staat gewaarborgde schuld papier en van de capaciteit van de Groep om gedekte financieringen op te halen. • Dexia is overigens gevoelig voor de evolutie van de macro-economische omgeving en voor de marktparameters, zoals de wisselkoersen, de rentevoeten of de credit spreads, waarvan de schommelingen een significante impact kunnen hebben op het businessplan. <p>Er blijven bijgevolg tot op vandaag onzekerheden met betrekking tot de realisatie van het businessplan die de continuïteit van de bedrijfsvoering ondersteunt.</p> <p>Als gevolg beschouwen we de veronderstelling van de continuïteit van de bedrijfsvoering als een kernpunt van de controle.</p>	<p>Wij hebben de meest recente evaluatie van het directiecomité en van de raad van bestuur omtrent de continuïteit van Dexia NV gedurende een termijn van twaalf maanden vanaf het einde van het boekjaar evenals de elementen waarop deze evaluatie gebaseerd is alsook haar onderliggende documentatie beoordeeld.</p> <ul style="list-style-type: none"> • We hebben de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen van het businessplan na bijsturing op basis van de beschikbare gegevens op 30 juni 2017 onderzocht op basis van onze kennis van de markt, de eigen activiteiten van de Groep Dexia en de van toepassing zijnde wetgeving en regelgeving. • We hebben de elementen waarop de verwachte toekomstige kasstromen gebaseerd zijn (met name de bestaande stromen van de activa en passiva en de verwachte toekomstige emissies van de verschillende schulden in het kader van het financieringsprogramma van de Groep), beoordeeld volgens de onderliggende documentatie die deze stromen onderbouwen en op basis van gesprekken met het management. • Ten slotte zijn we de naleving van de wettelijke en regelgevende vereisten nagegaan voor wat betreft de toelichtingen inzake de continuïteit van de bedrijfsvoering. <p>We hebben ons verder geïnformeerd bij het directiecomité en de raad van bestuur over de onderliggende hypothesen van het businessplan voor een termijn van meer dan twaalf maanden. Zoals aangegeven in toelichting V6.20, bestaan er tot op heden onzekerheden die naast de macro-economische factoren in rekening moeten genomen worden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de voorwaarden tot het verkrijgen van toegang tot de faciliteiten van het Eurosysteem na 2021; • het vernieuwingsproces van de staatsgaranties; • de organisatiestructuur van de Groep Dexia.

Kernpunten van de controle	Hoe heeft onze controle het kernpunt van de controle aangepakt?
<p>Omschrijving kernpunt 2 – Identificatie en evaluatie van de voorzieningen voor juridische risico's en geschillen <i>(We verwijzen naar bijlagen V6.8, V6.20 en V7 van de jaarrekening)</i></p>	
<p>Dexia NV wordt in het kader van haar activiteiten blootgesteld aan een aantal juridische risico's en geschillen. De gevolgen van de belangrijkste geschillen, zoals beoordeeld door de vennootschap aan de hand van de beschikbare informatie op het moment van afsluiting, worden weergegeven in de jaarrekening. In het bijzonder haar activiteiten rond "leasing van aandelen" in Nederland en de daaraan gerelateerde onderzoeken kunnen een significante impact op de financiële positie, de resultaten en de activa van de vennootschap hebben.</p> <p>De boeking van een voorziening of een verwachte verplichting om deze risico's in te dekken, vereist, vanwege de moeilijkheid om de uitkomst van een geschil in te schatten, een subjectief oordeel.</p> <p>Vanwege de aard van de lopende procedures tegen de vennootschap en rekening houdende met de aard en de schatting van de voorzieningen, beschouwen we de voorzieningen voor juridische risico's en geschillen als een kernpunt in onze audit.</p>	<p>We hebben de gepastheid van de interne controles, ingevoerd door het management in het proces voor het aanleggen van voorzieningen voor geschillen, beoordeeld en de effectieve werking hiervan getest.</p> <p>Deze controles hebben voornamelijk betrekking op de identificatie van dossiers waarvoor een voorziening moet aangelegd worden volgens de gronden van de geschillen en waarvoor de bepaling van de bedragen volgens de methodologieën vastgelegd door de vennootschap gebeurt.</p> <p>Het testwerk was vooral gericht op de volgende werkzaamheden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • besprekingen met het directiecomité en de juridische afdeling van de vennootschap; • onderzoek naar de motieven van de geschillen en ons verzekeren van het gepaste karakter van het bestaan en het testen of de voorziene bedragen zijn vastgelegd volgens de door de vennootschap weerhouden hypothesen; • het evalueren van de principes en hypothesen die door de vennootschap worden weerhouden om de bedragen van de voorzieningen voor litiges in te schatten; • het aanschrijven van advocatenkantoren waar de vennootschap mee samen werkt om hun opinie over de lopende geschillen te verkrijgen en na te kijken. <p>Ten slotte hebben wij de informatie in de toelichting bij de jaarrekening op voorzieningen voor risico's en kosten onderzocht.</p>

Kernpunten van de controle	Hoe heeft onze controle het kernpunt van de controle aangepakt?
<p>Omschrijving kernpunt 3 – Waardering van de deelnemingen <i>(We verwijzen naar bijlagen V6.4.1, V6.5.1, V6.19 en V6.20 van de jaarrekening)</i></p>	
<p>De deelnemingen, opgenomen in de balans per 31 december 2017 voor een nettobedrag van EUR 2.345 miljoen is de voornaamste post op de balans. Deze worden geregistreerd aan hun aanschaffingswaarde. Waardeverminderingen worden geboekt indien een duurzame minderwaarde of waardevermindering vastgesteld wordt.</p> <p>Een minderwaarde of duurzame waardevermindering wordt vastgesteld door de raad van bestuur en is gebaseerd op de vermogenswaarde van de betrokken entiteiten aan het einde van het boekjaar, hun niveau van winstgevendheid en hun winstvooruitzichten.</p> <p>De inschatting van de waarde van deze effecten vereist een beoordeling door de raad van bestuur inzake de keuze van de in overweging te nemen elementen, die kunnen overeenkomen met toekomstige inschattingen.</p> <p>In deze context en vanwege de onzekerheden die inherent zijn aan bepaalde elementen, en in het bijzonder de waarschijnlijkheid van realisatie van de vooruitzichten, zijn wij van mening dat de waardering van de deelnemingen een kernpunt van onze controle is.</p>	<p>Ten einde het redelijke karakter van de waardering van de deelnemingen te beoordelen, op basis van de aan ons verstrekte informatie, waren onze werkzaamheden voornamelijk gericht op het beoordelen of de door de raad van bestuur toegepaste waardering gebaseerd is op een passende motivering van de waarderingmethode en gepaste kwantificeerbare elementen. Verder bestonden onze werkzaamheden uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het verkrijgen van kasstroom en operationele vooruitzichten en het beoordelen van de consistentie met de toekomstige inschattingen opgenomen in het laatste strategische plan; • het controleren van de consistentie van de assumpties die werden toegepast op de afsluitdatum van de jaarrekening; • het vergelijken van de verwachtingen voor de vorige periodes met de overeenkomstige prestaties om de realisatie van eerdere doelstellingen te beoordelen.

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan voor de jaarrekening

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen van de jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met het in België van toepassing zijnde boekhoudkundig referentiestelsel, alsook voor het implementeren van de interne beheersing die het bestuursorgaan noodzakelijk acht voor het opstellen van de jaarrekening die geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten.

Bij het opstellen van de jaarrekening is het bestuursorgaan verantwoordelijk voor het inschatten van de mogelijkheid van de vennootschap om haar continuïteit te handhaven, het toelichten, indien van toepassing, van aangelegenheden die met continuïteit verband houden en het gebruiken van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuursorgaan het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of om de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of geen realistisch alternatief heeft dan dit te doen.

Verantwoordelijkheden van de commissaris voor de controle van de jaarrekening

Onze doelstellingen zijn het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de vraag of de jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten en het uitbrengen van een commissarisverslag waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoog niveau van zekerheid, maar is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de ISA's is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer die bestaat. Afwijkingen kunnen zich voordoen als gevolg van fraude of fouten en worden als van materieel belang beschouwd indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij, individueel of gezamenlijk, de economische beslissingen genomen door gebruikers op basis van deze jaarrekening, beïnvloeden.

Als deel van een controle uitgevoerd overeenkomstig de ISA's, passen wij professionele oordeelsvorming toe en handhaven wij een professioneel-kritische instelling gedurende de controle. We voeren tevens de volgende werkzaamheden uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten, het bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden die op deze risico's inspelen en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Het risico van het niet detecteren van een van materieel belang zijnde afwijking is groter indien die afwijking het gevolg is van fraude dan indien zij het gevolg is van fouten, omdat bij fraude sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten om transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle, met als doel controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet zijn gericht op het geven van een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap;
- het evalueren van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van de door het bestuursorgaan gemaakte schattingen en van de daarop betrekking hebbende toelichtingen;
- het concluderen dat de door het bestuursorgaan gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is, en het concluderen, op basis van de verkregen controle-informatie, of er een onzekerheid van materieel belang bestaat met betrekking tot gebeurtenissen of omstandigheden die significante twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de vennootschap om haar continuïteit te handhaven. Indien wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij ertoe gehouden om de aandacht in ons commissarisverslag te vestigen op de daarop betrekking hebbende toelichtingen in de jaarrekening, of, indien deze toelichtingen inadequaat zijn, om ons oordeel aan te passen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van ons commissarisverslag. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de vennootschap haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de algehele presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening, en van de vraag of de jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen weergeeft op een wijze die leidt tot een getrouw beeld.

Wij communiceren met het auditcomité onder meer over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante controlebevindingen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing die wij identificeren gedurende onze controle.

Wij verschaffen aan het auditcomité tevens een verklaring dat wij de relevante deontologische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd, en wij communiceren met hen over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en, waar van toepassing,

over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Uit de aangelegenheden die met het auditcomité zijn gecommuniceerd bepalen wij die zaken die het meest significant waren bij de controle van de jaarrekening van de huidige verslagperiode, en die derhalve de kernpunten van onze controle uitmaken. Wij beschrijven deze aangelegenheden in ons verslag, tenzij het openbaar maken van deze aangelegenheden is verboden door wet- of regelgeving.

Verslag betreffende de overige door wet- en regelgeving gestelde eisen

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen en de inhoud van het jaarverslag, de verklaring van niet-financiële informatie gehecht aan het jaarverslag en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport, van de documenten die overeenkomstig de wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften dienen te worden neergelegd, voor het naleven van de wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften die van toepassing zijn op het voeren van de boekhouding, alsook voor het naleven van het Wetboek van vennootschappen en van de statuten van de vennootschap.

Verantwoordelijkheden van de commissaris

In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm bij de internationale controlestandaarden (ISA's), is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, het jaarverslag, de verklaring van niet-financiële informatie gehecht aan het jaarverslag, de andere informatie opgenomen in het jaarrapport, bepaalde documenten die overeenkomstig de wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften dienen te worden neergelegd, alsook de naleving van bepaalde verplichtingen uit het Wetboek van vennootschappen en van de statuten na te gaan, alsook verslag over deze aangelegenheden uit te brengen.

Aspecten betreffende het jaarverslag en andere informatie opgenomen in het jaarrapport

Na het uitvoeren van specifieke werkzaamheden op het jaarverslag, zijn wij van oordeel dat dit jaarverslag overeenstemt met de jaarrekening voor hetzelfde boekjaar en is opgesteld overeenkomstig de artikelen 95 en 96 van het Wetboek van vennootschappen.

In de context van onze controle van de jaarrekening, zijn wij tevens verantwoordelijk voor het overwegen, in het bijzonder op basis van de kennis verkregen in de controle, of het jaar-

verslag een afwijking van materieel belang bevat, hetzij informatie die onjuist vermeld is of anderszins misleidend is. In het licht van de werkzaamheden die wij hebben uitgevoerd, dienen wij u geen afwijking van materieel belang te melden. Wij drukken geen enkele mate van zekerheid uit over het jaarverslag.

De niet-financiële informatie zoals vereist op grond van artikel 96, § 4 van het Wetboek van vennootschappen, werd opgenomen in het jaarverslag onder sectie "Niet-financiële informatie – Sociale, ecologische en maatschappelijke verantwoordelijkheid van bedrijven" dat deel uitmaakt van het jaarrapport. De vennootschap heeft zich bij het opstellen van deze niet-financiële informatie gebaseerd op de voorschriften van de wet van 3 september 2017 betreffende de bekendmaking van niet-financiële informatie en informatie inzake diversiteit door bepaalde grote vennootschappen en groepen, die richtlijn 2014/95/EU transponeert. Wij spreken ons evenwel niet uit over de vraag of deze niet-financiële informatie in alle van materieel belang zijnde opzichten is opgesteld in overeenstemming met het vermelde wet. Verder drukken wij geen enkele mate van zekerheid uit over individuele elementen opgenomen in deze niet-financiële informatie.

Vermelding betreffende de sociale balans

De sociale balans neer te leggen bij de Nationale Bank van België overeenkomstig artikel 100, § 1, 6°/2 van het Wetboek van vennootschappen, bevat, zowel qua vorm als qua inhoud alle door dit Wetboek voorgeschreven inlichtingen en bevat geen van materieel belang zijnde inconsistenties ten aanzien van de informatie waarover wij beschikken in het kader van ons mandaat.

Vermeldingen betreffende de onafhankelijkheid

- Onze bedrijfsrevisorenkantoren en onze netwerken hebben geen opdrachten die onverenigbaar zijn met de wettelijke controle van de jaarrekening verricht, en onze bedrijfsrevisorenkantoren en onze netwerken zijn in de loop van ons mandaat onafhankelijk gebleven tegenover de vennootschap.
- De honoraria voor de bijkomende opdrachten die verenigbaar zijn met de wettelijke controle van de jaarrekening bedoeld in artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen werden correct vermeld en uitgesplitst in de toelichting bij de jaarrekening.

Andere vermeldingen

- Onverminderd formele aspecten van ondergeschikt belang, werd de boekhouding gevoerd in overeenstemming met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften.
- De resultaatverwerking, die aan de algemene vergadering wordt voorgesteld, stemt overeen met de wettelijke en statutaire bepalingen.
- Wij dienen u geen verrichtingen of beslissingen mede te delen die in overtreding met de statuten of het Wetboek van vennootschappen zijn gedaan of genomen.
- Huidig verslag is consistent met onze aanvullende verklaring aan het auditcomité bedoeld in artikel 11 van de verordening (EU) nr. 537/2014.

Zaventem en Brussel, 3 april 2018
Het College van Commissarissen

DELOITTE Bedrijfsrevisoren
BV o.v.v.e. CVBA
Vertegenwoordigd door Yves Dehogne

Mazars Bedrijfsrevisoren
CVBA
Vertegenwoordigd door Xavier Doyen

Aanvullende inlichtingen

Verklaring van de verantwoordelijke persoon

Ik ondergetekende, Wouter Devriendt, gedelegeerd bestuurder en voorzitter van het directiecomité van Dexia, verklaar dat, voor zover mij bekend:

a) de jaarrekeningen, die zijn opgesteld overeenkomstig de toepasselijke standaarden voor jaarrekeningen, een getrouw beeld geven van het vermogen, van de financiële toestand en van de resultaten van de vennootschap en de in de consolidatie opgenomen ondernemingen;

b) het beheersverslag een getrouw overzicht geeft van de positie van de vennootschap en de in de consolidatie opgenomen ondernemingen, alsmede een beschrijving van de voornaamste risico's en onzekerheden waarmee ze geconfronteerd worden.

Opgemaakt te Brussel, op 28 maart 2018

Voor het directiecomité

Wouter Devriendt
Gedelegeerd bestuurder en Voorzitter van het directiecomité
Dexia

Algemene gegevens

Benaming

De vennootschap heet "Dexia".

Maatschappelijke zetel

De zetel van de vennootschap is gevestigd in België, Marsveldplein 5, B-1050 Brussel (RPR Brussel BTW BE0458.548.296).

Rechtsvorm, oprichting, duur

De vennootschap is een naamloze vennootschap naar Belgisch recht die een publiek beroep doet op het spaarwezen. Ze werd op 15 juli 1996 voor onbepaalde duur opgericht. De vennootschap heeft één vaste vestiging in Parijs.

Vennootschappelijk doel

Artikel 3 van de statuten luidt als volgt:

"De vennootschap heeft tot doel, zowel in België als in het buitenland:

1. het verwerven, het behouden, het beheren en het vervreemden, op om het even welke manier, van alle soorten deelnemingen in bestaande of nog op te richten vennootschappen en alle andere rechtspersonen, ongeacht hun juridische vorm, die werkzaam zijn als kredietinstelling, verzekerings- of herverzekeringsonderneming of die financiële, industriële, handels- of burgerlijke, administratieve of technische activiteiten uitoefenen, alsmede van alle soorten aandelen, obligaties, overheidsfondsen en alle andere financiële instrumenten, van welke aard ook;

2. het administratief, commercieel en financieel ondersteunen of beheren en het verrichten van alle studies ten behoeve van derden en in het bijzonder van de vennootschappen en alle andere rechtspersonen, ongeacht hun juridische vorm, waarin ze rechtstreeks of onrechtstreeks een deelneming bezit, alsmede het toekennen van leningen, voorschotten, waarborgen of borgtochten, in welke vorm ook;

3. het uitvoeren van alle roerende, onroerende, financiële, industriële, handels- of burgerlijke verrichtingen, inclusief het verwerven, het beheren, het verhuren en het vervreemden van alle roerende en onroerende goederen, die rechtstreeks of onrechtstreeks bijdragen tot de verwezenlijking van het doel van de vennootschap of die de verwezenlijking ervan kunnen bevorderen."

Plaatsen waar de voor het publiek bestemde documenten kunnen worden geraadpleegd

De statuten van de vennootschap liggen ter inzage op de griffie van de rechtbank van koophandel van Brussel en op de zetel van de vennootschap. De verslagen over het boekjaar, de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening werden bij de Nationale Bank van België neergelegd. Deze documenten zijn eveneens verkrijgbaar op de zetel van de vennootschap. De beslissingen inzake benoeming en beëindiging van het mandaat van de leden van de raad van bestuur worden in de Bijlage bij het Belgisch Staatsblad gepubliceerd. De financiële berichten aangaande de vennootschap verschijnen op de website van Dexia (www.dexia.com). De oproepingen tot de algemene vergaderingen verschijnen op de website en in de financiële dagbladen, de kranten en tijdschriften.

*Het jaarverslag 2017 van Dexia is een publicatie van de directie Communicatie van de Groep.
Dit document is eveneens beschikbaar in het Frans en het Engels.
In geval van tegenstrijdigheid tussen de Nederlandstalige, Franse en Engelse versie van het jaarverslag, prevaleert de Franse.
In het kader van een milieuvriendelijk en kostenbewust beleid heeft Dexia beslist om zijn jaarverslag niet meer te drukken.
Het kan gedownload worden op de site www.dexia.com.*

Dexia

Marsveldplein 5
B-1050 Brussel
IBAN BE61-0682-1136-2017
BIC GKCC BE BB
RPM Brussel BTW BE 0458.548.296

In Parijs

1, passerelle des Reflets
Tour CBX
F-92913 La Défense Cedex

CONTACTS

Persdienst

E-mail: pressdexia@dexia.com
Tel. Brussel: + 32 2 213 57 39
Tel. Parijs: + 33 1 58 58 58 49

Investor Relations

E-mail: investor.relations@dexia.com
Tel. Brussel: + 32 2 213 57 66
Tel. Parijs: + 33 1 58 58 82 48

Site Internet

www.dexia.com

FINANCIËLE KALENDER

Gewone algemene vergadering voor het boekjaar 2017

16 mei 2018

Resultaten op 30 juni 2018

7 september 2018

Resultaten op 31 december 2018

26 februari 2019

Gewone algemene vergadering voor het boekjaar 2018

15 mei 2019

